İlmi Menbalardan Günlük Sofralar

Hazırlayan

Abdurrahman bin Abdullah eş-Şerif İbrahim bin Muhammed bin Hümeyd

Etkileşimli İçindekiler

(Giriş)

Bismillâhirrahmânirrahîm

Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd olsun. Salât ve selâm, peygamberlerin ve elçilerin en şereflisi olan Efendimiz Muhammed'e, onun âline ve ashabının tamamına olsun.

Şüphesiz ki Şer'î ilmin öğrenilmesi ve öğretilmesi, talep edilmesi ve yayılması konusundaki önemi gizli değildir. Nitekim şer'î nasslar, onun faziletini, etkisini, onu yaymanın ve insanlara her türlü vasıta ve sebeple ulaştırmanın faziletini açıkça ortaya koymuştur. Zira bunda, insanların nefislerinin tezkiyesi, inançlarının düzeltilmesi, ibadetlerinin ıslah edilmesi, kalplerine sahih değerlerin yerleştirilmesi ve davranışlarına terbiyeye dayalı edep ve ahlâkın kazandırılması bakımından büyük bir etki vardır.

Bu vasıta ve yolların başında, insanlara camilerde, evlerde ve çeşitli toplantılarda faydalı kitapların okunması gelir. Allah bize, bu amaca hizmet edecek bir kitap hazırlamayı nasip etti. Bu kitap; altı temel dinî ilmin ana konularını kapsayan, kısa ve öz, konuları çeşitli, haftanın günlerine göre düzenlenmiş ve elli iki haftayı içine alacak şekilde hazırlanmıştır. Böylece Allah'ın yardımı ve lütfuyla şu isimde bu eser ortaya çıkmıştır:

'İlmî Menbalardan Günlük Sofralar'

Bu kitap; Müslümanın tek başına okuması için, imamın camide kullanması için, ailenin evde istifade etmesi için ve dostların sohbetlerinde yararlanması için hazırlanmış, pratik ve kolay bir ilim kaynağıdır.

Bu kitabın dersleri şu şekilde düzenlenmiştir:

- Pazar: Tefsir Sofrası
- Pazartesi: Hadis Sofrası
- Salı: Akaid Sofrası
- Çarşamba: Fıkıh Sofrası
- Perşembe: Siyer-i Nebevî Sofrası
- Cumartesi: Sahâbe Sofrası (Allah onlardan razı olsun)

Cuma gününe ise, cuma hutbesiyle yetinildiği için, ayrıca bir konu ayrılmamıştır.

Kitaptan daha fazla fayda sağlanması ve derslerin pekiştirilmesi için, her haftanın sonuna, o haftaki bütün sofraları kapsayan soru-cevaplar eklenmiştir. Böylece okuyucu bilgilerini gözden geçirecek, ailesi ve arkadaşlarıyla yarışabilecektir. Çünkü âlimler, ilimde yarışmanın ve meseleleri karşılıklı müzakere etmenin, ilim kazanmanın ve onu elde etmenin en önemli yollarından biri olduğunu belirtmişlerdir.

Ayrıca bu kitabın içeriğini daha kolay ulaştırmak, anlaşılır kılmak ve sunum şeklini çeşitlendirmek amacıyla, bütün dersler sesli olarak kaydedilmiştir. Böylece 312 kısa ses kaydı hazırlanmış ve YouTube, Telegram ve SoundCloud platformlarına yüklenmiştir. Bu içeriklere ait QR kod (barkod) da her haftanın başına eklenmiştir.

Yüce Allah'tan bu kitabı yalnızca kendi rızası için yapılmış bir çalışma kılmasını ve onunla fayda vermesini dileriz. Şüphesiz O, her şeyi işiten ve dualara cevap verendir.

İletişim ve öneriler için:

WhatsApp: 0504162913

Pazar: Tefsir Sofrası

Fâtiha Suresi

Hamd, Âlemlerin Rabbi, Rahmân, Rahîm, hesap ve ceza gününün (ahiret gününün) maliki Allah'a mahsustur. (Allahım!) Yalnız sana ibadet ederiz ve yalnız senden yardım dileriz. Bizi doğru yola, kendilerine nimet verdiklerinin yoluna ilet; gazaba uğrayanlarınkine ve sapıklarınkine değil.

Surenin Fazileti:

Ebû Saîd b. el-Muallâ (r.a.) şöyle rivayet etmiştir: Resûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Mescidden çıkmadan önce sana Kur'ân'daki en büyük sureyi öğreteceğim." Sonra elimden tuttu. Çıkmak isteyince ona dedim ki: "Bana Kur'ân'daki en büyük sureyi öğreteceğini söylememiş miydin?" Bana: "O sure Elhamdulillahi Rabbi'l-Alemin'dir ki, yedi ayet (es-Seb'u'l-Mesanî) ve bana verilen yüce Kur'an'dır diye buyurdu". [1]

Surenin Konusu:

Yalnızca Allah'a halis bir kulluğun gerçekleştirilmesi.

Kelimelerin Açıklaması:

- Bismillâh:
  Okumaya Allah'ın adıyla, O'ndan yardım dileyerek başlarım.
- er-Rahmân:
  Rahmeti bütün yaratılmışları kuşatan.
- er-Rahîm:
  Müminlere merhamet eden.
- Rabbi'l-âlemîn:
  Bütün yaratılmışları nimetleriyle terbiye eden, yetiştiren.
- İyyâke nesta'în:
  Yardımı yalnızca Senden isteriz. Bu da, faydayı elde etmede ve zararı gidermede Yüce Allah'a dayanmak ve güvenmek demektir.
- Sırâta'l-müstakîm:
  İçinde hiçbir eğrilik bulunmayan, insanı Yüce Allah'a ve O'nun cennetine ulaştıran apaçık yol.
- Ğayri'l-mağdûbi aleyhim:
  Hakkı bildikleri hâlde onu terk edenler; Yahudiler ve benzerleri gibi.

[1] (Buhârî, 4474)

- Ve le’d-dâllîn:
  Hakkı cehalet ve sapkınlık yüzünden terk edenler; Hristiyanlar ve benzerleri gibi.

Genel Anlamı:

Fâtiha Suresi Mekke’de inmiştir ve yedi ayetten oluşur. Allah’a hamd ve övgü ile başlar; ardından O’nun bazı yüce sıfatları zikredilir: O, her şeyin Rabbidir; rahmeti her şeyi kuşatan Rahmân’dır; rahmetini dilediğine özel kılan Rahîm’dir. O, insanların amellerinin hayır ve şer olarak karşılığını görecekleri günün sahibidir. Daha sonra sure, müminlerin Rabblerine olan tevhidini ortaya koyar: Yalnız O’na ibadet ederler, yalnız O’ndan yardım isterler, O’ndan hidayet talep ederler ve sapıklık yollarından O’na sığınırlar.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) Surelerin besmele ile başlaması, Müslümana her söz ve işine besmele ile başlaması gerektiğini hatırlatır; bu da Allah’tan yardım ve başarı dilemektir.
2) Kur’ân-ı Kerîm’in dua konusundaki yol göstericiliğine göre Duaya önce Allah’ı yüceltip övmekle başlanır, sonra istekler dile getirilir.
3) Allah Teâlâ’ya diliyle hamd ederek, organlarıyla itaat ederek ve kalbiyle bunu kabul ederek şükretmenin farz olduğu.
4) Müslümanın, ibadeti ve yardımı yalnızca Allah’a tahsis etmesi gerektiği; çünkü gerçek Rab ve buna layık olan yalnız O’dur.
5) Müslümanın Rabbinden kendisini hakka iletmesini, bu yolda kendisine yardım etmesini, fitnelerden uzak tutmasını ve onların sebeplerinden korumasını dilemesinin önemi.

Pazartesi: Hadis Sofrası

İslâm'ın Rükünlerinin Fazileti

Ebû Hüreyre (r.a.) şöyle rivayet etmiştir: Bir bedevî, Peygamberimiz (s.a.v.)'e geldi ve dedi ki: "Beni, yaptığımda cennete gireceğim bir amele yönlendir." Resûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Allah'a ibadet edersin, O'na hiçbir şeyi ortak koşmazsın; namazı dosdoğru kılarsın, farz olan zekâtı verirsin ve Ramazan orucunu tutarsın." Adam dedi ki: "Canımı elinde tutan Allah'a yemin ederim ki, buna hiçbir şey eklemeyeceğim." Adam dönüp gidince Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Cennetlik birini görmek kimi mutlu ediyorsa, şu kişiye bakıversin"[2]

Açıklama:

Bu hadiste Peygamberimiz (s.a.v.), Allah'ın farzlarını yerine getirip yasaklarından kaçınan kimsenin, İslâm ve iman vasfını taşıdığını, takvâ sahibi kurtuluşa erenlerden olduğunu ve cennete girmeyi hak ettiğini haber vermektedir. Bunların en başta geleni ve en önemlisi, Peygamberimizin (s.a.v.) ilk olarak zikrettiği tevhiddir. Çünkü tevhid, amellerin kabulünün ilk şartıdır ve bütün ibadetlerin sahih olmasının temelidir. İnsan onunla İslâm'a girer; onsuz ise küfür üzere kalır. Daha sonra Peygamberimiz, bunun ardından İslâm'ın rükünlerini ve en büyük ibadetlerini zikretmiştir.

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) İlim ehline başvurmanın ve onlara soru sormanın fazileti.
2) Allah Teâlâ'yı ibadette birlemek (tevhid), Allah'a davette ilk başlanacak hususdur.
3) İslâm'ın beş şartının (rükünlerinin) önemi; bunların, Müslümanın Rabbine yakınlaşmasını sağlayan ibadetlerin temeli olduğu ve kişi bunları yerine getirmedikçe dininin kemale ermeyeceği.
4) İslâm'ın beş rüknünü eksiksiz yerine getiren kimse için cennetin vacip olduğu.

[2] (Buhârî, 1397; Müslim, 6)

Salı: Akaid Sofrası

İnsanların İnancında Sapmanın Ortaya Çıkışı

Allah, insan nefsini İslâm fıtratı üzere yaratmış; onu Allah'ı birlemeyi kabul eden, O'nu seven, yalnızca O'na ibadet eden ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmayan bir yapı üzerine var etmiştir. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurmuştur: "Öyleyse yüzünü hanif olarak dine çevir. Allah'ın insanları üzerine yarattığı fıtrata yönel. Allah'ın yaratışında değişme yoktur."[3] Peygamberimiz (s.a.v.) de şöyle buyurmuştur: "Her doğan çocuk fıtrat üzere doğar. Sonra anne ve babası onu Yahudi, Hristiyan veya Mecûsî yapar."[4]

İşte bu sebeple, Âdemoğullarının aslı tevhiddir ve dinleri, Âdem (aleyhisselâm) zamanından itibaren uzun asırlar boyunca İslâm olmuştur. Şirk ise sonradan ortaya çıkan, yabancı ve sonradan karışmış bir şeydir. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurur: "İnsanlar sadece tek bir ümmetti, sonradan ayrılığa düştüler."[5]

İnanç konusundaki ilk ayrılık ve sapma, Nûh kavmi zamanında ortaya çıkmıştır. İbn Abbâs (r.a.) şöyle demiştir: "Âdem ile Nûh arasında on nesil vardı; hepsi İslâm üzereydi."[6] Bu sebeple Nûh (aleyhisselâm) ilk gönderilen resul olmuştur. Yüce Allah şöyle buyurur: "Şüphesiz biz sana vahyettiğimiz gibi Nûh'a ve ondan sonraki peygamberlere de vahyettik."[7] Yine Yüce Allah şöyle buyurur: "İnsanlar tek bir ümmetti. Sonra Allah, müjdeleyici ve uyarıcı olarak peygamberleri gönderdi."[8] Demek ki peygamberlerin gönderilmesinin sebebi, insanların sahih dinden ve dosdoğru fıtrattan ayrılığa düşmeleridir.

---

[3] (Rûm, 30)
[4] (Buhârî, 1358; Müslim, 2658)
[5] (Yûnus, 19)
[6] (Hâkim, 3654)
[7] (Nisâ, 163)
[8] (Bakara, 213)

Nûh kavminde ortaya çıkan sapmanın sebebi, salih kimseler hakkında aşırıya gitmek (aşırı yüceltmek) olmuştur. O salih kimseler vefat edince, şeytan kavimlerine şöyle fısıldadı: "Onların oturup kalktıkları meclislere bazı dikili taşlar (heykeller) dikin ve onlara onların isimlerini verin." Onlar da bunu yaptılar. Başlangıçta bunlara ibadet edilmedi. Ancak o nesil helâk olup ilim unutulunca, bu dikili taşlara ibadet edilmeye başlandı.[9]

Aynı şekilde Araplar arasında da sapma ortaya çıktı. Başlangıçta İbrâhim (aleyhisselâm)'ın dini üzereydiler. Ta ki Huzâa kabilesinden Amr b. Luhay çıkıp İbrâhim'in dinini değiştirene ve putları Arap diyarına getirene kadar. Böylece Allah'tan başka bu putlara ibadet edilmeye başlandı ve şirk yayıldı. Nihayet Allah, Peygamberi Muhammed'i (s.a.v.) gönderdi. O da insanları tevhide ve İbrâhim'in milletine dönmeye çağırdı. Bunun üzerine tevhid inancı yeniden saf ve berrak hâline döndü ve bu ümmetin ilk hayırlı nesilleri ile onların izinden gidenler bu yol üzere yürüdüler.

Sonra zamanla Müslümanların geneline cehalet yayıldı ve sonraki asırlarda şirk yeniden ortaya çıktı. Tıpkı Nûh kavminde ilk ortaya çıktığı şekliyle, bu da; velîleri ve salih kimseleri aşırı derecede yüceltmek, onlara sevgi iddiasında bulunmak, kabirleri üzerine türbeler yapmak ve onları Allah'tan başka ibadet edilen putlar hâline getirmek şeklinde oldu. İnsanlar, dua, yardım isteme, kurban kesme ve adakta bulunma gibi ibadetleri onlara yönelttiler. Bu şirklerine de "salihlerle tevessül" adını verdiler. Oysa bunun, önceki müşriklerin iddiasının aynısı olduğunu unuttular. Nitekim onlar şöyle demişlerdi: "Biz onlara sadece bizi Allah'a daha çok yaklaştırsınlar diye ibadet ediyoruz."[10]

[9] (Buhârî, 4920)
[10] (Zümer, 3)

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Tahâret

İslâm dini büyük bir dindir. Eksiksiz bir hukuk ve hayat sistemi içerir; en güzel edepleri ve en yüce ahlâkı kapsar. İnsana fayda sağlayan ve onu ıslah eden her şeyi kuşatır. İnsanların din ve dünya hayatlarında ihtiyaç duyduğu hiçbir şeyi açıklamadan bırakmamıştır. Bunlardan biri de temizlik (tahâret) hükümleridir. Çünkü temizlik, namazın anahtarı ve en önemli şartlarındandır. Bu yüzden, namazdan önce temizlikten söz edilir.

Bu da namazın ne kadar büyük ve önemli bir ibadet olduğunun delilidir. Zira namaza, iki türlü temizlik olmadan girilmesi sahih değildir:

- Manevî Tahâret: Tevhid ile ve ibadeti yalnız Allah'a has kılarak.
- Maddî (hissî) Tahâret: Hadesten ve necasetten arınmak.

Böylece kul, âlemlerin Rabbi ile konuşmaya (münâcâta) en güzel hâlde, en mükemmel saygı ve tazim içinde hazır hâle gelir. İşte bu yüzden beden temiz, kalp temiz, elbise temiz ve mekân temiz olur. Buradan dolayı temizlik, imanın yarısı sayılmıştır. Nitekim Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Tahâret imanın yarısıdır. 'Elhamdülillah' ise mizanı doldurur."[11]

Tahâretin Tanımı:

Tahâret: Hadesten kurtulmak ve necasetin giderilmesidir. Hadesten kurtulmak manası ise küçük hades abdestle, büyük hades ise gusülle giderilir. Su bulunamazsa her ikisi için de teyemmüm yapılır. Necasetin giderilmesi ise bedenin, elbisenin ve namaz kılınan yerin temizlenmesidir.

Tahâret Ne ile Yapılır?

Abdest ve gusülde meşru olan, su kullanmaktır. Su dışında başka bir sıvıyla (sirke, benzin, meyve suyu ve benzeri) tahâret olmaz. Çünkü Yüce Allah şöyle buyurmuştur: "Su bulamazsanız temiz toprakla teyemmüm edin."[12] Eğer tahâret su dışındaki bir sıvıyla da mümkün olsaydı, teyemmüm toprağa değil, o sıvılara yönlendirilirdi.

---

[11] (Müslim, 223)
[12] (Mâide, 6)

Perşembe: Siyer Sofrası

Peygamberimizin (s.a.v.) İsmi ve Doğumu

İsmi ve Nesebi:

O, Muhammed bin Abdullah bin Abdülmuttalib bin Hâşim bin Abdümenâf bin Kusay bin Kilâb bin Mürre bin Kâ'b bin Lüey bin Gâlib bin Fihr bin Mâlik bin en-Nadr bin Kinâne bin Huzeyme bin Müdrike bin İlyâs bin Mudar bin Nizâr bin Ma'add bin Adnân'dır. İbrâhim ve İsmâil (aleyhimesselâm)'ın soyundandır. Onlara ve Peygamberimize en üstün salât ve selâm olsun.

Peygamberimiz (s.a.v.), Kureyş kabilesinin en köklü ailelerinden biri olan Benî Hâşim ailesine mensuptur. O, insanların nesep bakımından en yücesi, kabile ve soy bakımından en şereflisi, hane olarak da en asil ve en temiz olanıdır. Nitekim Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Şüphesiz Allah, İsmâil'in evlatları arasından Kinâne'yi, Kinâne'den Kureyş'i, Kureyş'ten Benî Hâşim'i seçti; beni de Benî Hâşim'den seçti."[13]

Annesi:

Annesi, Âmine bint Vehb bin Abdümenâf'tır. Babası Abdullah, onunla evlendiğinde yirmi dört yaşındaydı. Daha sonra ticaret için Mekke'den Şam tarafına gitti ve dönüş yolunda Medine'de vefat etti.

Doğumu:

Peygamberimiz (s.a.v.), Mekke'de, Pazartesi günü, Rebîülevvel ayında, Fil yılında dünyaya gelmiştir. Bu tarih milâdî olarak 571 yılına denk gelir. Babası Abdullah'ın vefatından birkaç ay sonra doğmuştur. Dedesi Abdülmuttalib ona "Muhammed" adını vermiştir. Hadiste sabit olduğuna göre, annesi onu doğurduğu zaman, ondan bir nur çıktığını ve bu nurun Şam'daki sarayları aydınlattığını görmüştür.[14]

[13] (Müslim, 2276)
[14] (Ahmed, 16700)

Cumartesi: Sahâbe Sofrası

Ebû Bekir es-Sıddîk (r.a.)

İsmi ve Doğumu:

O, Abdullah bin Ebî Kuhâfe et-Teymî el-Kureşî'dir. Nesebi, Peygamberimiz Muhammed (s.a.v.) ile altıncı dedede, yani Mürre bin Kâ'b'ta birleşir. Mekke'de, Fil yılından iki yıl altı ay sonra doğmuştur.

Hayatı ve Faziletleri:

Ebû Bekir (Allah ondan razı olsun) beyaz tenli, zayıf yapılı, ince bacaklı, çökük gözlü idi. İnsanların en zâhidi ve en takvâlılarındandı. Cömert ve eli açık bir kimseydi; malının tamamını Allah yolunda harcardı. İslâm'daki hayatına Allah'a davetle başlamış; akrabalarını ve kavmini davet etmiş ve onun eliyle birçok kimse Müslüman olmuştur. Bunlardan bazıları: Zübeyr bin Avvâm, Osman bin Affân, Talha bin Ubeydullah, Sa'd bin Ebî Vakkâs ve Abdurrahman bin Avf'tır. Ayrıca, zayıflara ve muhtaçlara yardım etmesiyle de tanınmıştır. Nitekim Bilâl bin Rebâh, Âmir bin Füheyre, Ümmü Ubeys, Zinnîre ve başkalarını azat etmiştir.

Peygamberimizle (s.a.v.) birlikte bütün gazvelere katılmıştır. Kendisine birçok özel özellik ve fazilet verilmiştir: Peygamberimizin veziri, istişare arkadaşı, hicretteki yol arkadaşı olmuş ve Resûlullah (s.a.v.) onu vefat hastalığında namaz kıldırmak üzere öne geçirmiştir.

Kendisine şeref olarak birçok lakap verilmiştir. Bunlardan biri:

- "es-Sıddîk" lakabıdır. Çünkü Peygamberimizi (s.a.v.) tasdik etmesi çoktu. Resûlullah (s.a.v.) ona bu lakabı Uhud Dağı'nda vermiştir. O sırada yanında Ebû Bekir, Ömer bin Hattâb ve Osman bin Affân bulunuyordu ve dağ onlarla sarsılınca Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Ey Uhud! Sabit ol! Senin üzerinde bir peygamber, bir sıddîk ve iki şehit vardır."[15] İsrâ hadisesinden sonra insanların birçoğu şüpheye düşmüş ve fitneye kapılmıştı. Bunun üzerine bazıları, Ebû Bekir'e gelerek onun ne diyeceğini duymak istediler.

[15] (Buhârî, 3675)

O da şöyle dedi: “Eğer bunu söylediyse mutlaka doğrudur. Ben onu bundan daha uzağı hakkında da tasdik ediyorum: Onu gökten gelen haber konusunda tasdik ediyorum.”[16]

- Peygamberimiz (s.a.v.) ona ayrıca “el-Atîk” lakabını vermiştir. Nitekim ona: “Sen Allah’ın cehennemden azat ettiği kimsesin.”[17] demiştir.
- Yine “es-Sâhib” (Yol arkadaşı) lakabı da ona verilmiştir. Çünkü Yüce Allah onu Kur’ân’da bu isimle anmıştır: “Hani o, arkadaşına: ‘Üzülme, şüphesiz Allah bizimle beraberdir’ diyordu.”[18]
- Ayrıca “el-Etkâ” (En takvâ sahibi) lakabını Allah vermiştir. Yüce Allah şöyle buyurmuştur kuranda: “Ondan (ateşten) en takvâ sahibi kimse uzak tutulacaktır.”[19]

Peygamberimizin (s.a.v.) vefatından sonra Ebû Bekir (r.a.), Sakîfe-i Benî Sâide’de biat edilerek halife seçildi. İki yıl üç ay boyunca Müslümanların halifesi olarak kaldı. Halifeliğine ridde (irtidad) savaşlarıyla başladı. Bu kısa süre içinde Arap yarımadasının her tarafına on bir sancak gönderdi. Daha sonra Şam ve Irak’ın fethi için ordular sevk etti. Hilafeti döneminde Kur’ân-ı Kerîm’i tek bir mushaf hâlinde toplattı.

Vefatı:

Ebû Bekir (r.a.), hastalandıktan sonra Hicrî 13 yılının Cemâziyelâhir ayının 22. günü Salı gecesi vefat etti. Peygamberimizin (s.a.v.) yanına, Âişe validemizin odasına defnedildi. Böylece dünyada olduğu gibi, vefatından sonra da onunla birlikte oldu. Allah, İslâm ümmeti adına ondan razı olsun, ona en güzel mükâfatı versin ve kendisinden razı olsun.

[16] (Delâilü’n-Nübüvve, Beyhakî, 2/361)
[17] (Tirmizî, 3679)
[18] (Tevbe, 40)
[19] (Leyl, 17)

Bilgilerini Test Et (1. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: “Gazaba uğrayanlar” kimlerdir?		A
	A) Hakkı bilip onu terk edenler; Yahudiler ve benzerleri.	B) Hakkı cehalet yüzünden terk edenler; Hristiyanlar ve benzerleri.	C) Ateistler.
Hadis Sofrası	Soru: Allah Teâlâ’ya davette ilk başlanacak şey nedir?		B
	A) Güzel ahlâk.	B) Allah’ı ibadette birlemek (Tevhid)	C) Namaz.
Akaid Sofrası	Soru: İnançta (akidede) ilk sapma hangi kavimde ortaya çıkmıştır?		B
	A) Lût kavmi.	B) Nûh kavmi.	C)Hûd kavmi.
Fıkıh Sofrası	Soru: Hades (abdestsizlik hâli) kaça ayrılır?		C
	A) Aslî ve fer‘î.	B) Yeni ve eski.	C) Büyük ve küçük.
Siyer Sofrası	Soru: Peygamberimiz (s.a.v.), Kureyş kabilesinin en köklü ailesi olan hangi kola mensuptur?		B
	A) Benî Abbâs.	B) Benî Hâşim.	C) Benî Ümeyye.
Sahabe Sofrası	Soru: Ebû Bekir (r.a.)’un lakaplarından biri hangisidir?		C
	A) el-Kerim	B) es-Sefir	C) el-Atîk.

Pazar: Tefsir Sofrası

İhlâs Suresi

De ki: O Allah birdir. Allah Samed'dir (her şey O'na muhtaçtır, O hiçbir şeye muhtaç değildir). Doğurmamış ve doğurulmamıştır. Hiçbir şey Ona denk değildir.

Surenin Fazileti:

- Ebû'd-Derdâ (r.a.) şöyle rivayet etmiştir: Resûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Sizden biriniz bir gecede Kur'ân'ın üçte birini okumaktan âciz mi kalır?" Sahâbîler: "Kur'ân'ın üçte biri nasıl okunur?" dediler. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: "{De ki: O Allah birdir} Kur'ân'ın üçte birine denktir."[20]
- Abdullah b. Hubeyb (r.a.) şöyle rivayet etmiştir: Resûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "{De ki: O Allah birdir} ve Muavvizeteyn'i (Felak ve Nâs surelerini) akşam ve sabah üçer defa okursan, seni her şeyden korur."[21]

Nüzûl Sebebi:

Bu surenin nüzûl sebebi hakkında şöyle rivayet edilmiştir: Müşrikler, Peygamberimiz (s.a.v.)'e: "Bize Rabbinin soyunu-sopunu anlat!" dediler. Bunun üzerine Allah Teâlâ bu sureyi indirdi.[22]

Surenin Konusu:

Allah'ın ulûhiyette ve kemalde tek oluşu, çocuk, anne-baba ve benzerlerden münezzeh olması.

[20] (Müslim, 811)
[21] (Tirmizî, 3575)
[22] (Tirmizî, 3364)

Kelimelerin Açıklaması:

- es-Samed:
  Efendiliği ve zenginliği (hiçbir şeye muhtaç olmaması) kemale ermiş olan; bütün ihtiyaçların giderilmesi için kendisine yönelinen.
- Küfüv (denk):
  Denk, eşit, benzer ve misli olan.

Genel Anlamı:

İhlâs Suresi Mekke'de inen surelerdendir ve büyük bir fazileti vardır. Bir gün Peygamberimize (s.a.v.), Yüce Allah hakkında soru sorulmuş; bunun üzerine bu surede, Allah'ın şöyle tanıtılması emredilmiştir: O, ulûhiyette tek olan Allah'tır; zatında, sıfatlarında ve fiillerinde bir ve tektir. Bütün kemal sıfatlarını kendinde toplayandır. Yani her zaman ihtiyaçlar için kendisine yönelinen, kendisi ise bütün yaratılmışlardan müstağni olan; bütün mahlûkatın kendisine muhtaç olduğu kimsedir. O'nun ne benzeri, ne dengi, ne de misli vardır. Ne doğurmuştur ne de doğurulmuştur. Bu sebeple ilâhlık yalnız O'na yaraşır ve ibadet de yalnız O'na yapılır.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) Allah Teâlâ'yı, isimleri ve sıfatlarıyla tanımanın önemi.
2) Allah Teâlâ için vahdâniyet (birlik) ve gına (hiçbir şeye muhtaç olmama) gibi kemal sıfatlarının sabit olduğu.
3) Allah Teâlâ'dan, çocuk edinme, benzeri veya dengi bulunma gibi noksanlık sıfatlarının uzak tutulması gerektiği.
4) Üst âlem ve alt âlemdeki bütün varlıkların, Allah Teâlâ'ya son derece muhtaç olduğu; ihtiyaçlarını O'ndan istedikleri ve önemli işlerinde O'na yöneldikleri.

Pazartesi: Hadis Sofrası

İmana İnanmanın Gerekliliği ve Ona Dosdoğru Devam Etmenin Fazileti

Süfyân bin Abdullah es-Sekafî (r.a.) şöyle demiştir: "Ey Allah'ın Resûlü! Bana İslâm hakkında öyle bir söz söyle ki, senden sonra onu kimseye sormayayım." Bunun üzerine Peygamberimiz (s.a.v.) buyurdu ki: De ki: Allah'a iman ettim; sonra dosdoğru ol."[23]

Açıklama:

Süfyân (r.a.), Peygamberimizden (s.a.v.) kendisini hayra ulaştıracak ve kurtuluşa götürecek kapsamlı bir öğüt istemiştir. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.) ona iki şey emretmiştir:

Birincisi: Allah'a iman etmektir. Bu; imanın esasları ve rükünleri olarak inanılması gereken her şeyi, buna bağlı kalp amellerini, Allah'a teslimiyeti ve salih amellerle O'na boyun eğmeyi kapsar.

İkincisi: Buna devam etmek ve ölünceye kadar bu hâl üzere sebat etmektir.

İşte bunlar, kurtuluş ve başarının temelidir. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurmuştur: "Şüphesiz 'Rabbimiz Allah'tır' deyip sonra dosdoğru gidenlere korku yoktur; onlar üzülmeyeceklerdir. İşte onlar cennet ehlidir; işlediklerine karşılık olarak içinde ebedî kalacaklardır."[24]

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Bu hadis, Peygamberimizin (s.a.v.) cevâmiu'l-kelim (az sözle çok mânâ ifade eden) sözlerindendir. Çünkü: "De ki: Allah'a iman ettim; sonra dosdoğru ol." cümlesi, dinin bütün meselelerini; inanç ve amel yönüyle kapsamaktadır.
2) İmanın hakikatini bilmenin gerekliliği. Ehl-i Sünnet ve Cemaat'e göre iman kalp ile tasdik, dil ile ikrar ve organlarla ameldir. İtaatle artar, günahla azalır.

[23] (Müslim, 38)
[24] (Ahkâf, 13–14)

3) Dosdoğru olmanın ve din üzere sebat etmenin fazileti ve bunun karşılığının cennet olduğu.

Salı: Akaid Sofrası

Hayata Dar (Kısır) Bakış

Hayata dar bakış, insanın düşüncesinin sadece dünya zevkleriyle sınırlı olması ve bütün çabasının onları elde etmeye yönelmesidir. Böyle bir kimse için âhiretin hiçbir değeri yoktur; onunla ilgilenmez ve onun için hiçbir hazırlık yapmaz. Yüce Allah, bakışını yalnızca dünyanın zevklerine çevirenleri şu şekilde tehdit etmiştir: "Şüphesiz bizimle karşılaşmayı ummayan, dünya hayatına razı olan ve onunla tatmin olanlar ile ayetlerimizden gafil olanların varacağı yer, kazandıkları şeyler sebebiyle ateştir."[25] Yine Yüce Allah buyurur: "Kim dünya hayatını ve onun süsünü isterse, yaptıklarının karşılığını orada kendilerine eksiksiz veririz; orada kendilerine bir eksiltme yapılmaz. İşte bunlar, âhirette kendileri için ateşten başka bir şey olmayanlardır. Dünyada yaptıkları boşa gitmiştir ve yaptıkları şeyler hükümsüz olmuştur."[26] Yüce Allah şöyle buyurur: "Bu, Allah'ın vaadidir; Allah vaadinden dönmez. Fakat insanların çoğu bilmezler. Onlar, dünya hayatının sadece görünen yüzünü bilirler; âhiretten ise tamamen gafildirler."[27]

Bunlar, her ne kadar dünya işlerinde ve kazançlarında tecrübeli olsalar da, gerçekte cahildirler ve ilim diye anılmayı hak etmezler. Çünkü onların bilgisi, dünya hayatının görünen yüzünü aşmamaktadır. Onların dünyaya bakışı, hayvanların bakışından farksızdır; hatta daha da şaşkındırlar. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurur: "Yoksa onların çoğunun gerçekten işittiğini veya aklettiğini mi sanıyorsun? Onlar ancak hayvanlar gibidir; hatta yol bakımından daha da sapıktırlar."[28] Çünkü onlar, güçlerini ve zamanlarını kendileri için kalıcı olmayan ve kendileri de onunla kalıcı olmayacak şeyler için harcamışlardır. Kendilerini bekleyen ve mutlaka varacakları akıbet için ise hiçbir hazırlık yapmamışlardır. Nitekim Yüce

[25] (Yûnus, 7–8)
[26] (Hûd, 15–16)
[27] (Rûm, 6–7)
[28] (Furkan, 44)

Allah şöyle buyurur: “Sizi boş yere yarattığımızı ve bize döndürülmeyeceğinizi mi sandınız?”[29]

[29] (Mü’minûn, 115)

Hayata doğru bakış, insanın bu hayattaki malını, gücünü, evladını ve vaktini, kalıcı olan salih ameller için birer vasıta olarak görmesidir. Çünkü dünya, âhirete geçilen bir köprü, hayırda yarışma meydanıdır. Cennetin azığı buradan hazırlanır; dünya, âhiretin tarlasıdır. Cennet ehlinin ulaşacağı en güzel hayat, ancak dünyada namaz, oruç ve infak gibi amellerle ortaya koydukları gayret sayesinde elde edilmiştir. Nitekim Yüce Allah cennet ehline şöyle buyurur: "Geçmiş günlerde yaptıklarınıza karşılık afiyetle yiyin, için."[30] Bu dünyada, kulun âhireti istemedeki samimiyeti ve ona ulaşmak için gösterdiği çabası imtihan edilir. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurur: "Biz, yeryüzündeki her şeyi, hanginizin daha güzel amel işleyeceğini denemek için onun bir süsü yaptık."[31]

[30] (Hâkka, 24)
[31] (Kehf, 7)

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Suların Hükümleri

Suyun Türleri:

Yeryüzünde bulunan bütün sular iki kısma ayrılır:

- Tâhur su: Kendisi temiz olduğu gibi başkasını da temizleyen sudur.
- Necis su: Kendisiyle temizlik yapılması sahih olmayan sudur.

Tâhur Su:

Tâhur su, zatı itibariyle temiz olan ve başkasını da temizleyen sudur. Allah'ın onu yarattığı asıl hâlini koruyan sudur. İster gökten inen yağmur, eriyen kar ve dolu olsun; ister yeryüzünde akan nehir, kaynak, kuyu ve deniz suları olsun, hepsi bu kapsamdadır. Yüce Allah şöyle buyurur: "Biz gökten tertemiz bir su indirdik."[32] Resûlullah (s.a.v.) deniz hakkında şöyle buyurmuştur: "Onun suyu temizleyicidir; ölüsü de helâldir."[33]

Necis Su:

Necis su, içine düşen bir pislik sebebiyle üç özelliğinden biri (kokusu, tadı veya rengi) değişmiş olan sudur. Bu tür suların, hadesten temizlenmede veya necasetin giderilmesinde kullanılması caiz değildir. Çünkü bu su pis ve zararlıdır; bedeni temizlemez, bilakis kirletir.

Sonuç:

Buradan anlaşılır ki suyun aslı, temizleyici olarak yaratılmış olmasıdır. Bir suyun necis olduğuna ancak kesin olarak bir pislik sebebiyle değiştiği bilindiği zaman hükmedilir.

---

[32] (Furkan, 48)
[33] (Ebû Dâvûd, 83; Tirmizî, 69)

İçine Necaset Düşüp Değişmeyen Suyun Hükmü:

Eğer suya bir necaset düşer de, suyun üç özelliğinden (koku, tat, renk) hiçbirini değiştirmezse, bu su necis olmaz. Çünkü su, Allah'ın onu yarattığı asıl hâli üzere kalmıştır. Bunun delili, Resûlullah (s.a.v.)'in şu sözüdür: "Su temizleyicidir; hiçbir şey onu necis yapmaz."[34] Yine Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Su iki kullete ulaştığı zaman pisliği taşımaz."[35]

İçine Temiz Bir Şey Düşen Suyun Hükmü:

Suya, yaprak, sabun, sidr (sedir ağacı yaprağı) ve benzeri temiz bir şey düşer veya karışırsa, hatta bu suyu az da olsa değiştirirse, şu şartla suya zarar vermez:

- Suyun aslına galip gelmemesi,
- Ve suyun ismini, başka bir sıvının ismine dönüştürmemesi.

Bu durumda su hâlâ tâhurdur ve "su" ismi kapsamındadır. Nitekim Peygamberimiz (s.a.v.), ölünün yıkanmasında sidr ve kâfur kullanılmasını emretmiştir.[36]

[34] (Ahmed, 3/15; Ebû Dâvûd, 61)
[35] (Ahmed, 2/27; Ebû Dâvûd, 63)
[36] (Buhârî, 1253; Müslim, 939)

Perşembe: Siyer Sofrası

Peygamberimizin (s.a.v.) Sütanneliği ve Çocukluk Dönemi

Sütanneliği:

Kureyş'in ileri gelenlerinin âdeti, çocuklarını bedevî sütannelere vermekti. Bunun sebebi, onların yanında dilin fasihliğini ve düzgün konuşmayı öğrenmeleri, ayrıca hastalık ve salgınlardan uzak kalmalarıydı. Peygamberimizin (s.a.v.) annesi Âmine de bunu yapmak istedi. Bunun için Benî Sa'd'dan gelen sütanneleri bekledi ve oğlunu onlardan birine vermek istedi. Onlar geldiklerinde, içlerinde Halîme es-Sa'diyye adında bir sütanne vardı. O, Peygamberimizi alıp götürdü. Böylece Peygamberimiz, onun ve ailesinin üzerine bir bereket oldu. Peygamberimiz, dört yaşına gelinceye kadar onun yanında kaldı. Bu sırada Cebrâil (aleyhisselâm) onun göğsünü yardı, kalbini çıkardı, yıkadı ve şeytanın payından arındırdı.[37]

Annesinin Vefatı:

Peygamberimiz (s.a.v.), Benî Sa'd diyarından annesi Âmine'nin yanına Mekke'ye döndü. İki yıl sonra annesi onu Medine'ye, dayılarını ziyaret etmeye götürdü. Dönüş yolunda Âmine hastalandı ve Ebvâ denilen yerde vefat etti. O sırada Peygamberimiz (s.a.v.) altı yaşındaydı. Böylece hem babasız hem annesiz kaldı.

Dedesinin Himayesi:

Annesinin vefatından sonra onu dedesi Abdülmuttalib himayesine aldı. Ona büyük bir sevgi ve şefkat gösterdi, özel ilgi ve merhametle davrandı. Ancak bu şefkat de uzun sürmedi; çünkü annesinin vefatından iki yıl sonra dedesi Abdülmuttalib de vefat etti.

---

[37] (Müslim, 162)

Amcasının Himayesi:

Abdülmuttalib, oğlu Ebû Tâlib'in sahip olduğu güzel ahlâkı ve üstün özellikleri biliyordu. Vefatının yaklaştığını hissedince, torununun bakımını ve himayesini ona vasiyet etti. Bunun üzerine Ebû Tâlib, maddi imkânları kısıtlı ve ailesi kalabalık olmasına rağmen, yeğeniyle en güzel şekilde ilgilendi. Onu çok severdi ve yemek ve içmekte kendi çocuklarına tercih ederdi. Peygamberimiz (s.a.v.) onlar için bir bereket oldu. Nitekim Ebû Tâlib'in çocukları kalabalık oldukları için tek başlarına yediklerinde doymuyorlardı; fakat Resûlullah (s.a.v.) onlarla birlikte yediğinde hepsi doyuyordu. Bunun üzerine Ebû Tâlib: "Şüphesiz sen gerçekten bereketlisin!" demiştir.[38]

[38] (Delâilü'n-Nübüvve, Beyhakî, 2/20)

Cumartesi: Sahâbe Sofrası

Ömer bin Hattâb (r.a.)

İsmi ve Doğumu:

O, Ömer bin Hattâb bin Nüfeyl bin Abdüluzzâ bin Riyâh'tır. Künyesi Ebû Hafs'tır. Nesebi, Peygamberimiz (s.a.v.) ile dokuzuncu dedede, yani Kâ'b bin Lüey bin Gâlib'te birleşir. Mekke'de, Fil yılından on üç yıl sonra doğmuştur.

Hayatı ve Faziletleri:

Ömer (r.a.) güçlü ve kuvvetli yapılıydı; cesaret ve kararlılık ile tanınırdı. Yüzünde bir kızıllık vardı; kızdığı zaman bu daha da belirginleşirdi. Ona "el-Fârûk" lakabı verilmiştir. Çünkü Allah, onunla hak ile bâtılı birbirinden ayırmıştır.

Allah, Peygamberinin (s.a.v.) şu duasına icabet ederek onunla İslâm'ı güçlendirmiştir: "Allah'ım! İslâm'ı, Sana iki Ömer'den daha sevimli olanıyla aziz kıl."[39] Ömer (r.a.), 26 yaşındayken Müslüman olmuştur. Onun İslâm'a girişi, Müslümanlar için bir izzet ve güç olmuştur. Abdullah bin Mes'ûd (r.a.) şöyle demiştir: "Ömer'in Müslüman oluşu bir fetih, hicreti bir zafer, emirliği ise bir rahmetti. Vallahi biz, Ömer Müslüman oluncaya kadar Kâbe'nin yanında açıkça namaz kılamıyorduk. O, onlarla savaşıncaya kadar bizi rahat bırakmadılar ve biz namaz kılabildik."[40]

Ömer (r.a.), Peygamberimizle (s.a.v.) birlikte bütün gazvelere katılmıştır. Ebû Bekir es-Sıddîk (r.a.)'ın vefatından sonra hilâfeti devralmış ve Hulefâ-yi Râşidîn'in ikinci halifesi olmuştur.

[39] (Tirmizî, 3681)
[40] (el-Bidâye ve'n-Nihâye, 3/79)

Ömer (r.a.), Müslümanlar arasında adaletiyle, zayıf ve yoksullara karşı merhametiyle, muhtaçlara karşı son derece cömert olmasıyla tanınırdı. Kendi nefsine karşı ise son derece takvâlı, zâhid ve titiz idi. Hatta sahâbîler, onun sert ve sade yaşayışından ve azığına kanaat etmesinden dolayı ona acırlardı.

O, Beytülmâl'i (devlet hazinesini) kuran ilk kişidir. Divan teşkilatını, ordu sistemini ve hicrî takvimi ilk defa o tesis etmiştir. Onun hilâfeti döneminde İslâm beldelerinin büyük bir kısmı fethedildi. Şam (Dımaşk), Kudüs (Beytülmakdis), bütün Şam bölgesi, Irak, Mısır ve Libya fethedilen yerler arasındadır.

Vefatı:

Ömer (r.a.), Hicrî 23 yılının Zilhicce ayının 26. Çarşamba günü, hacdan döndükten sonra, insanlara sabah namazını kıldırırken mecûsî Ebû Lü'lüe tarafından, iki ağızlı ve zehirli bir hançerle altı defa bıçaklanarak şehit edildi. Yaralanınca evine taşındı; kan, yarasından akıyordu. Ölümünün yaklaştığını hissedince, oğlu Abdullah'a şöyle dedi: "Âişe'ye git ve Resûlullah (s.a.v.) ile Ebû Bekir'in yanına defnedilmem için izin iste."[41] Âişe (r.a.) buna izin verdi. Bundan sonra Ömer (r.a.) üç gün daha yaşadı, sonra vefat etti. Cenaze namazını Suheyb kıldırdı ve Peygamberimiz (s.a.v.) ile arkadaşının yanına defnedildi.

[41] (Buhârî, 1392)

Bilgilerini Test Et (2. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: “Samed” Ne demektir?		A
	A) Efendiliği ve zenginliği kemale ermiş olan; ihtiyaçların giderilmesi için kendisine yönelinen.	B) Büyük ve küçük işleri bilen âlim.	C) Gizli lütuf sahibi.
Hadis Sofrası	Soru: Dünya ve âhirette kurtuluşun ve başarının aslı nedir?		C
	A) Zenginlik ve makam.	B) Çalışkanlık ve gayret.	C) Allah’a iman etmek ve ölüm gelinceye kadar bu iman üzere sebat etmek.
Akaid Sofrası	Soru: Hayata dar (kısır) bakış nedir?		B
	A) Kulun hayatında hem dünya için çalışması hem de âhirete hazırlanması.	B) Düşüncesinin dünya zevkleriyle sınırlı olması ve bütün çabasının onları elde etmeye yönelmesi.	C) Önce kendi nefsinin işiyle ilgilenmesi.
Fıkıh Sofrası	Soru: Eğer suya bir necaset düşer de üç özelliğini (koku, tat, renk) değiştirmezse, bu su:		B
	A) Necis olur.	B) Necis olmaz.	C) Sadece zaruret hâlinde kullanılır.
Siyer Sofrası	Soru: Peygamberimizi (s.a.v.) küçüklüğünde kim himaye etmiştir?		C
	A) Amcası Abbâs.	B) Amcası Hamza	C) Amcası Ebû Tâlib.
Sahabe Sofrası	Soru: Ömer bin Hattâb (r.a.) kaç yaşında Müslüman olmuştur?		C
	A) 20 yaşında	B) 24 yaşında	C) 26 yaşında

Pazar: Tefsir Sofrası

Felak Suresi

De ki sığınırım sabahın Rabbine. Bütün yarattıklarının şerrinden, Karanlığı çöktüğü zaman gecenin şerrinden, Düğümlere üfleyenlerin şerrinden, Ve haset ettiği zaman hasetçinin şerrinden.

Surenin Fazileti:

Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Bu gece bana, benzerlerini hiç görmediğim âyetler indirildi, de ki sığınırım sabahın Rabbine ve de ki sığınırım insanların Rabbine."[42]

Surenin Konusu:

Bütün kötülüklerden Allah'a sığınmaya teşvik.

Kelimelerin Açıklaması:

- Eûzü:
  Sığınırım, korunurum, iltica ederim.
- Felak:
  Sabah.
- Gâsik:
  Karanlığı şiddetli olan gece.
- İzâ vekab:
  Onun karanlığı bastığı ve her yeri kapladığı zaman.
- en-neffâsâti fi'l-ukad:
  Sihir yapmak amacıyla, ip düğümlerine tükürüksüz üfleyen kadın sihirbazlardır.
- hâsid:
  Başkasındaki nimetin yok olmasını temenni eden kimsedir.

[42] (Müslim, 814)

Genel Anlamı:

Felak Suresi, Mekke'de inen surelerdendir ve Muavvizeteyn'den biridir. Kulları, bütün kötülükler ve belalardan Allah'a sığınmanın hakikatine yönlendirmek için indirilmiştir.

Bu sure, dört çeşit şerden Allah'a sığınmayı içerir:

1. Bütün yaratılmışlardaki her türlü şerrin şerrinden,
2. Karanlıkta ortaya çıkan hayvanlar, hırsızlar ve şeytanların şerrinden,
3. Düğümlere üfleyen sihirbazların şerrinden,
4. Haset ettiği zaman hasetçinin şerrinden.

Bu dört madde, insana zarar vermesinden korkulan bütün kötülükleri kapsamaktadır.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) Allah Teâlâ'yı sığınma ve korunma konusunda tek merci bilmenin gerekliliği. Çünkü kulunu korumaya yalnız O kadirdir.
2) Sihir, haset ve diğer bütün kötülüklerden korunmanın en faydalı yoluna yönlendirme. Bu da şer'î zikirler ve dualardır.
3) Sihirin haram olduğu ve onu yapan veya tasdik eden kimsenin küfre düştüğü.
4) Hasetten özellikle Allah'a sığınılmasının sebebi şudur ki haset, en yıkıcı afetlerden biridir; cinlerle insanlar arasında olduğu gibi, insanların kendi aralarında da düşmanlığın en önemli kaynaklarından birini oluşturur.

Pazartesi: Hadis Sofrası

Dili ve Eli Korumak (Zarardan Sakındırmak) Zorunluluğu

Abdullah bin Amr (r.a.) şöyle rivayet etmiştir: Resûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Müslüman, diğer Müslümanların elinden ve dilinden emin olduğu kimsedir. Muhacir ise Allah'ın yasakladığı şeyleri terk eden kimsedir."[43]

Açıklama:

Peygamberimiz (s.a.v.), bir kimsenin İslâmının kemale ermesinin; Müslümanlar için kendisi için sevdiğini sevmesine bağlı olduğunu açıklamış ve bunun da ancak insanların onun dilinin şerrinden emin olmalarıyla gerçekleşeceğini bildirmiştir. Bu sebeple mümin insanlara sövmez, onlara lanet etmez, gıybetlerini yapmaz, aralarında fitne ve fesat çıkarmaya çalışmaz. Aynı şekilde, insanlar onun elinin şerrinden de emin olmalıdır, onlara vurmaz, eziyet etmez, mallarından haksız yere bir şey almaz.

Peygamberimiz (s.a.v.) ayrıca, en faziletli hicretin, günahları ve isyanları terk etmek olduğunu bildirmiştir. Bu hicret, her Müslüman için farz-ı ayndır ve kişinin İslâmının kemalinin ve Rabbine samimiyetle yönelişinin göstergesidir.

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Müslümanlara dil ve el ile eziyet etmenin haram olduğu ve bunları korumanın farz olduğu.
2) Peygamberimizin özellikle dil ve eli zikretmesinin sebebi hataların ve kötülüklerin çoğu bu ikisinden kaynaklanır.
3) Peygamberimizin dili öncelemesi; çünkü onunla eziyet etmek daha kolay, daha yaygın ve etkisi hem dirilere hem ölülere ulaşacak kadar daha ağırdır.
4) Haramları terk etme konusunda nefsiyle mücadele etmenin gerekliliği.
5) İslâm'ı en güzel yaşayan kimsenin, Allah'ın haklarını ve kulların haklarını yerine getiren kişi olduğu.

[43] (Buhârî, 10; Müslim, 40)

Salı: Akaid Sofrası

İslâm Dininin Özellikleri

İslâm dini, Allah Teâlâ'nın Peygamberi Muhammed'i (s.a.v.) onunla gönderdiği, kulları için kemale erdirdiği, onunla nimetini tamamladığı ve kulları için din olarak razı olduğu dindir. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurur: "Bugün sizin için dininizi kemale erdirdim, üzerinize olan nimetimi tamamladım ve size din olarak İslâm'ı seçtim."[44]

İslâm dini, evrensel (bütün insanlığa gönderilmiş) bir dindir. Allah Teâlâ, bütün insanlara onunla kulluk etmelerini farz kılmıştır. Peygamberine hitaben şöyle buyurur: "De ki ey insanlar! Şüphesiz ben, göklerin ve yerin mülkü kendisine ait olan, kendisinden başka ilâh olmayan, dirilten ve öldüren Allah'ın, hepinize gönderilmiş elçisiyim. Öyleyse Allah'a ve O'nun Resûlü olan, Allah'a ve O'nun sözlerine iman eden ümmî peygambere iman edin ve ona uyun ki doğru yolu bulasınız."[45] Hadiste de Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Muhammed'in canını elinde tutan Allah'a yemin ederim ki, bu ümmetten olsun olmasın, bir Yahudi veya Hristiyan beni işitir de sonra benimle gönderilene iman etmeden ölürse, mutlaka cehennem ehlinden olur."[46]

İslâm dini, Allah katında tek geçerli dindir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Şüphesiz Allah katında din İslâm'dır."[47] Yine Yüce Allah şöyle buyurur: "Kim İslâm'dan başka bir din ararsa, ondan asla kabul edilmeyecektir ve o, âhirette ziyan edenlerden olacaktır."[48]

---

[44] (Mâide, 3)
[45] (A'râf, 158)
[46] (Müslim, 384)
[47] (Âl-i İmrân, 19)
[48] (Âl-i İmrân, 85)

İslâm dini, Allah Teâlâ'nın korumasını ve yardımını garanti ettiği hak dindir. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurur: "O, Resûlünü hidayet ve hak din ile gönderdi ki, onu bütün dinlere üstün kılsın; müşrikler istemese de."[49]

İslâm dini, akidesi ve şeriatıyla her türlü hayır ve iyiliği kapsayan kâmil (mükemmel) bir dindir. Çünkü:

- Allah'ı birlemeyi emreder, şirki yasaklar.
- Doğruluğu emreder, yalancılığı yasaklar.
- Adaleti emreder, zulmü yasaklar.
- Emaneti emreder, hainliği yasaklar.
- Vefayı emreder, hainliği ve ihaneti yasaklar.
- Anne-babaya iyiliği emreder, isyanı yasaklar.
- Akraba ile ilişkiyi emreder, bağları koparmayı yasaklar.
- Komşuluğu güzel yapmayı emreder, kötü komşuluğu yasaklar.

Nitekim Yüce Allah şöyle buyurur: "Şüphesiz Allah adaleti, iyiliği ve akrabayı görüp gözetmeyi emreder; her türlü hayâsızlığı, kötülüğü ve azgınlığı yasaklar. Düşünüp ders almanız diye size öğüt verir."[50]

[49] (Tevbe, 33)
[50] (Nahl, 90)

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Tuvalet Âdâbı (Hacet Giderme Adabı)

Dinimiz; temizlik, nezaket, edep ve hayâ dinidir. İnsanı, Allah'ın kendisini şereflendirdiği diğer canlılardan ayıran, tuvalet ihtiyacını giderme konusunda da şer'î edep ve kurallar koymuştur. Bu âdâblardan bazıları şunlardır:

Tuvalete Girerken Yapılması Sünnet Olanlar:

1. Sol ayakla girmek ve şu duayı söylemek sünnettir: "Bismillah. Allah'ım! Erkek ve dişi şeytanların şerrinden Sana sığınırım." Açık arazide ise, oturmadan önce bunu söyler. Bunun delili, Peygamberimizin (s.a.v.) tuvalete girerken şöyle demesidir: "Allah'ım! Erkek ve dişi şeytanlardan Sana sığınırım."[51] Diğer bir hadiste de şöyle buyurmuştur: "İnsanoğlunun avretleri ile cinler arasındaki perde, tuvalete girerken 'Bismillah' demesidir."[52]
2. Tuvaletten Çıkarken Sağ ayakla çıkmak ve "Ğufrâneke (Bağışlamanı dilerim)" demek sünnettir. Nitekim hadiste "Peygamberimiz tuvaletten çıktığınd 'Ğufrâneke' derdi."[53] Genel kural şudur: Sağ taraf, şeref ve temizlikle ilgili işlerde, Sol taraf ise pislik ve eziyetin giderilmesi gibi işlerde kullanılır.
3. Açık alanda ise, insanlardan uzaklaşmak ve gizlenmek sünnettir. Duvar, ağaç vb. bir şeyle örtünür. Nitekim hadiste "Peygamberimiz (s.a.v.) açık arazide ihtiyacını gidermek istediğinde, kimsenin görmeyeceği kadar uzaklaşırdı."[54]

[51] (Buhârî, 142; Müslim, 375)
[52] (Tirmizî, 606)
[53] (Buhârî, 148; Müslim, 266)
[54] (Ebû Dâvûd, 2)

İstincâ ve İsticmâr

Müslümanın, ihtiyacını giderdikten sonra çıkan necasetin izinden arınması ve temizlenmesi gerekir. Bu, istincâ veya isticmâr ile yapılır. Bu konuda gevşek davranmak haramdır. Nitekim Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "İdrardan sakının! Çünkü kabir azabının çoğu ondandır."[55]

- İstincâ: Çıkan necasetin su ile temizlenmesidir.
- İsticmâr: Çıkan necasetin su dışında bir şeyle (taş, peçete vb.) temizlenmesidir.

Taş ve benzeri şeylerle isticmâr ile yetinmek, su bulunsa bile caizdir. Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Sizden biri tuvalete gittiğinde, üç taşla temizlensin; çünkü bu ona yeter."[56] Ancak su kullanmak daha faziletlidir; ikisinin birlikte kullanılması ise en mükemmel olandır.

İsticmârın Şer'î Hükümlerinden Bazıları:

- Üç silmeden az istincâ/isticmâr yeterli olmaz. Eğer üç yetmezse, temizleninceye kadar artırılır.
- İsticmârı tek sayıda bitirmek sünnettir; üç veya beş gibi.
- Tezek (hayvan dışkısı), kemik, yiyecek veya saygıdeğer şeylerle (üzerinde Allah'ın ismi yazılı kâğıt gibi) istincâ/isticmâr yapmak haramdır.

Selman (r.a.) şöyle demiştir: "Peygamberimiz (s.a.v.), sağ elle istincâ yapmamızı, üç taştan azıyla temizlenmemizi ve tezek veya kemikle istincâ yapmamızı yasakladı."[57] Racî': Hayvan dışkısı (tezek) demektir.

[55] (Dârakutnî, 1/128)
[56] (Ahmed, 6/108; Dârakutnî, 144)
[57] (Müslim, 262)

Perşembe: Siyer Sofrası

Gençlik Dönemi

Peygamberimiz (s.a.v.), gençliğinde koyun güttü; bununla amcası Ebû Tâlib'in geçim yükünü hafifletmek istiyordu. On iki yaşına ulaştığında, amcası onu Şam tarafına ticaret yolculuğuna götürdü. Bu da ona olan şefkatinin bir göstergesiydi; çünkü onu Mekke'de bırakacak kimse yoktu. Bu yolculukta Peygamberimiz (s.a.v.), insanların hâllerini ve ticaret yollarını tanıma fırsatı buldu. Amcası bu seferde onunla ilgili birçok olağanüstü hâl gördü. Üzerine bir bulutun gölge yapması, bir ağacın ona doğru eğilip gölgelendirmesi, rahip Bahîrâ'nın onu müjdelemesi ve amcasına, Yahudilerin ona zarar vermesinden korkarak onu geri götürmesini tavsiye etmesi gibi.[58]

On beş yaşına geldiğinde Ficâr Savaşına şahit oldu ve kutsal değerleri savunmak için bazı günlerinde amcalarıyla birlikte yer aldı. Daha sonra, yirmi yaşındayken, Mekke'de zulme uğrayanlara yardım etmek ve haklarını geri vermek üzere Kureyş ileri gelenlerinin yaptığı Hilfü'l-Fudûl antlaşmasına katıldı. Peygamberimiz (s.a.v.) bu antlaşma hakkında şöyle buyurmuştur: "Abdullah b. Cüd'ân'ın evinde yapılan öyle bir antlaşmaya şahit oldum ki, İslâm'da bile onunla çağrılsam mutlaka icabet ederdim. Onlar, mazlumun hakkını zalimden alıp sahibine vermek ve zulme karşı durmak üzere antlaşmışlardı."[59]

Allah Teâlâ, Peygamberini güzel bir şekilde yetiştirdi ve onu kemal sıfatları üzerine yarattı. Akranları arasında en güzel yüzlü, en güzel ahlâklı, en akıllı, en doğru sözlü ve en güvenilir kimseydi. Bu sebeple ona: "el-Emîn (Güvenilir)" denilirdi.

Allah Teâlâ onu her türlü kötülükten ve rezillikten korumuştur. Hiçbir zaman puta tapmamış, içki içmemiş, şeref ve iffeti zedeleyecek hiçbir davranışta bulunmamıştır.

---

[58] (Tirmizî, 3620)
[59] (Beyhakî, 6366; İbn Hişâm, 1/133)

Cumartesi: Sahâbe Sofrası

Osman bin Affân (r.a.)

İsmi ve Doğumu:

O, Osman bin Affân bin Ebî'l-Âs bin Ümeyye'dir. Nesebi, Peygamberimiz (s.a.v.) ile üçüncü dedede, yani Abdümenâf'ta birleşir. Fil yılından altı yıl sonra Tâif'te doğmuştur.

Hayatı ve Faziletleri:

Osman (r.a.) yakışıklıydı; ne kısa ne de uzundu. Esmer tenli, ince derili, gür sakallı ve saçları boldu. İnsanların en hayâlısı ve en utangaçlarından idi. Peygamberimiz (s.a.v.) onun hakkında şöyle buyurmuştur: "Meleklerin bile hayâ ettiği kimseden ben hayâ etmeyeyim mi?"[60]

Ona "Zinnûreyn (iki nur sahibi)" lakabı verilmiştir. Çünkü Peygamberimizin (s.a.v.) iki kızı olan Rukıyye ve Ümmü Gülsüm ile evlenmiştir. Osman (r.a.), sahâbenin en çok ibadet edenlerinden, Kur'ân'ı en çok okuyanlarından ve hadis rivayetinde önde gelenlerinden idi. Şöyle derdi: "Eğer kalplerimiz temiz olsaydı, Allah'ın kelâmına asla doyamazdı."[61]

Aynı zamanda Osman (r.a.), sahâbenin zengin tüccarlarından idi. Malını Allah yolunda cömertçe harcardı. Peygamberimiz (s.a.v.) Medine'ye geldiğinde, içme suyu azdı. Bunun üzerine şöyle buyurdu: "Kim Rûme Kuyusu'nu satın alır ve onu Müslümanlarla ortak yaparsa, ona cennette ondan daha hayırlısı vardır."[62] Bunun üzerine Osman (r.a.), bu kuyuyu Yahudi'den yirmi bin dirheme satın aldı ve onu zengin, fakir ve yolcuların kullanımına vakfetti.

Peygamberimiz (s.a.v.) mescidini inşa ettikten sonra mescid dar gelince şöyle buyurdu: "Kim falan ailenin arsasını satın alıp mescide katarsa, ona cennette ondan daha hayırlısı vardır?"[63]

---

[60] (Ahmed, 26466)
[61] (el-Bidâye ve'n-Nihâye, 7/214)
[62] (Tirmizî, 3703)
[63] (Tirmizî, 3703)

Bunun üzerine Osman (r.a.), o arsayı kendi malından yirmi beş bin dirheme satın aldı. Tebük Gazvesi'nde Osman (r.a.), "Zorluk Ordusu"nu donattı. Bin deve ve yüz at verdi, onları en mükemmel şekilde hazırladı; öyle ki hiçbir bağ veya yular eksik kalmadı. Ayrıca Resûlullah'a (s.a.v.) on bin dinar getirdi ve onları önüne döktü. Bunun üzerine Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Bugünden sonra Osman'ın yaptığı hiçbir şey ona zarar vermez."[64]

Ömer (r.a.)'ın vefatından sonra, Osman bin Affân (r.a.) hilâfeti devraldı ve Hulefâ-yi Râşidîn'in üçüncü halifesi oldu. Hilâfeti döneminde büyük işler yaptı:

- Kur'ân'ı tek bir mushaf hâlinde topladı, ondan dört nüsha çoğalttı ve bunları İslâm beldelerine gönderdi; diğer mushafların yakılmasını emretti.
- Haremeyn'i (Mekke ve Medine mescidlerini) genişletti ve onları taştan yeniden inşa ettirdi.
- Ömer (r.a.) döneminde başlayan fetihleri tamamladı: İskenderiye, Afrika ve Kıbrıs fethedildi; onun döneminde İslâm toprakları doğuda ve batıda büyük ölçüde genişledi.

Vefatı:

Hicrî 35 yılının Zilhicce ayının 18. Cuma günü, Abdullah bin Sebe adlı Yahudi'nin fitnesinden etkilenen bir grup isyancı, Osman'ın evine saldırdı. Onu savunan Kureyşli gençlerden dördünü yaraladılar. Osman (r.a.), ölümünün yaklaştığını hissetmişti. Yirmi köleyi azat etti ve şöyle dedi: "Bu gece rüyamda Resûlullah'ı, Ebû Bekir'i ve Ömer'i gördüm. Bana: 'Sabret! Yarın akşam iftarını bizim yanımızda yapacaksın' dediler." Sonra mushafı açtı ve onu okurken şehit edildi.[65] Baki'Mezarlığı'na defnedildi. Vefat ettiğinde 82 yaşındaydı.

[64] (Tirmizî, 3701)
[65] (Siyeru A'lâmi'n-Nübelâ, 1/204)

Bilgilerini Test Et (3. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: Büyü ve hasetten korunmanın yolu nedir?		**C**
	A) Bedensel güce önem vermek.	B) İnsanlarla ilişkileri kesmek.	C) Şer'î zikirler ve dualar.
Hadis Sofrası	Soru: Gerçek muhacir kimdir?		**A**
	A) Allah'ın yasakladıklarını terk eden kimsedir.	B) Geçim için ülkesini terk eden kimsedir.	C) Ülkesini bırakıp Mekke veya Medine'ye yerleşen kimsedir.
Akaid Sofrası	Soru: İslâm dininin özelliklerinden biri şudur:		**B**
	A) Sadece Araplara farz kılınmış bir dindir.	B) Allah'ın bütün insanlara farz kıldığı dindir.	C) Sadece mukarreb meleklere farz kılınmış bir dindir.
Fıkıh Sofrası	Soru: Aşağıdakilerden hangisiyle istincâ / isticmâr yapmak haramdır?		**C**
	A) Tuğla.	B) Taş.	C) Yemek.
Siyer Sofrası	Soru: Peygamberimiz (s.a.v.) yirmi yaşındayken hangi olaya şahit olmuştur?		**B**
	A) Hilfü'l-Fudûl.	B) Ficâr Savaşı.	C) Kâbe'nin yeniden inşa edilmesi
Sahabe Sofrası	Soru: Hz. Osman (r.a.) halifeliği döneminde yaptığı işlerden biri hangisidir?		**C**
	A) Üsâme Ordusu'nu göndermek.	B) Divanları (resmî kayıt sistemini) kurmak.	C) Kur'ân'ı tek bir mushaf hâlinde toplamak.

Pazar: Tefsir Sofrası

Nâs Suresi

“De ki İnsanların Rabbine sığınırım, insanların Melikine (hükümdarına), insanların İlâhına; sinsi vesvesecinin şerrinden; o ki insanların göğüslerine vesvese verir; gerek cinlerden gerek insanlardan.”

Surenin Konusu:

Şeytanın ve onun vesveselerinin şerrinden Allah’a sığınmaya teşvik.

Kelimelerin Açıklaması:

- Eûzü:

Sığınırım, iltica ederim, korunurum.

- bi-rabbi’n-nâs:

Onları terbiye eden, yaratan ve işlerini düzenleyen.

- ilâhi’n-nâs:

Onların gerçek mabudu.

- el-vesvâs:

Gaflet anında kalplere şüphe ve batıl düşünceler atan şeytan.

- el-hannâs:

Allah anıldığında gizlenen ve kaçan.

- mine’l-cinneti ve’n-nâs:

Vesvese veren hem cinlerden hem insanlardan olabilir.

Genel Anlamı:

Nâs Suresi, Mekkî surelerdendir ve Muavvizeteyn'den (Felak ve Nâs) biridir. Bu surede Allah Teâlâ, insanlara insanların Rabbi ve Yaratıcısı olan Allah'a sığınarak göğüslerine fısıltı hâlinde vesvese veren şeytanın şerrinden korunmalarını emretmektedir. Bu şeytan, duyulmayan gizli bir sesle kalplere şüpheler, korkular ve kötü zanlar atar; çirkini güzel gösterir, güzeli de çirkin gösterir.

Bu da, insan Allah'ın zikrinden gafil kaldığında gerçekleşir. Vesvese veren şeytan cinlerden olabildiği gibi insanlardan da olabilir. Bu kimseler, kötülüğü süsler, ona çağırır, saptırıcı şüpheler ve bozuk düşünceler yayarlar.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) Allah Teâlâ, gerçek Rab'dir. Yaratıklardan müstağnidir; mutlak mülk O'nundur; yaratıkları üzerinde tam tasarruf ve kesin hüküm sahibidir; dilediği gibi ve dilediği zamanda emreder ve hükmeder.
2) Vesvese ve kötü düşüncelerin tedavisi, Allah'ı sürekli anmak ve şeytandan Allah'a sığınmaktır.
3) İnsanın korktuğu her şeyden yalnızca Allah'a sığınması farzdır.
4) Kötü arkadaşın tehlikesi büyüktür; çünkü o insana zarar verir ve onu saptırır.

Pazartesi: Hadis Sofrası

Nifakın Alametlerinden

Abdullah bin Amr (r.a.) şöyle rivayet etmiştir: Resûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Dört özellik kimde bulunursa o kimse halis bir münafık olur. Kimde bu özelliklerden biri bulunursa, onu terk edinceye kadar onda nifaktan bir özellik bulunmuş olur. Bu özellikler de Konuştuğu zaman yalan söyler, söz verdiğinde sözünden döner, ahitleştiğinde hainlik eder, tartıştığında haddi aşar."[66]

Açıklama:

Nifak, kişinin içinde gizlediğinin tersini dışa vurmasıdır. Nifak iki kısımdır: İtikadî (inançla ilgili) nifak ve amelî (davranışla ilgili) nifak.

- İtikadî nifak:

  Kişinin içten inkârı gizleyip dışarıda İslâm'ı göstermesidir. Bu tür nifak sahibi kâfirdir ve ebedî olarak cehennemde kalacaktır.

- Amelî nifak:

  Nifak olarak nitelendirilen bazı davranışların bulunmasıdır. Bunlar, kalpteki imanı tamamen yok etmez; fakat münafıkların amellerindendir. Bu tür nifak büyük günahlardandır, ancak kişiyi dinden çıkarmaz.

Bu hadiste Peygamberimiz (s.a.v.), amelî nifakın bazı özelliklerinden sakındırmaktadır. Bunlar dört tanedir. Kimde bu dört özellik bir araya gelirse, o kimse tam bir münafık olur. Kimde bunlardan bir tanesi bulunursa, onu terk edinceye kadar onda nifaktan bir özellik bulunmuş olur.

[66] (Buhârî, 2459; Müslim, 58)

Bu Dört Özelliğin Açıklaması:

1. Birincisi: İnsanlar arasında hainliğiyle tanınması.
2. İkincisi: Sözünde yalan söylemesiyle meşhur olması.
3. Üçüncüsü: Birisiyle anlaşma yaptığında ona ihanet etmesi ve sözünde durmaması.
4. Dördüncüsü: Tartışmada haddi aşması (fucûr). Buradaki fucûrdan maksat bile bile haktan çıkmak, hakkı batıl, batılı da hak gibi göstermeye çalışmaktır.

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Amelî nifakın birçok özelliği vardır. Hadiste sayılanlar, bunların en meşhurları ve en zararlılarıdır.
2) Emanete hıyanet etmek; ister işte, ister malda, ister haklarda, ister sırlar konusunda olsun, şiddetle kınanmıştır.
3) Yalan söylemenin tehlikesi büyüktür ve bunun münafıkların sıfatlarından biri olduğu bildirilmiştir.
4) Akitleri bozmak konusunda uyarı vardır. Bu, hem kul ile Rabbi arasındaki sözleşmeleri, hem de insanlar arasındaki anlaşmaları kapsar.
5) Tartışmada haddi aşmak (fucûr) yasaklanmıştır.
6) Nifaktan ve münafıklardan sakınmak gerekir.
7) Bir kişide hem hayırlı hem kötü; hem iman özellikleri hem de nifak özellikleri bir arada bulunabilir.

Salı: Akîde Sofrası

Akîde İlminin Değeri ve Konumu

Akîde ilmi, ilimlerin en şereflisi ve en büyüğüdür. Bu yüksek konuma sahip olmasının birçok sebebi vardır:

1. İlmin şerefi, konusunun şerefiyle ilgilidir. Akîde ilminin konusu ise Allah Teâlâ'dır. O'nun isimleri, sıfatları ve fiilleri, O'nun hakkında vacip olanlar ve O'ndan tenzih edilmesi gereken hususlar. Bu ise bilinebileceklerin en yücesi ve talep edileceklerin en önemlisidir.
2. Bir ilmin değeri, insanların ona olan ihtiyacıyla ölçülür. İnsanların, akîde ilmine olan ihtiyacı kadar şiddetli ve zorunlu başka hiçbir ilme ihtiyaçları yoktur. Çünkü kulun Rabbini tanıması ne kadar doğru ve eksiksiz olursa, O'nu o kadar yüceltir, O'nun şeriatine ve hükümlerine o kadar bağlanır ve âhiret yurduna o kadar iyi hazırlanır.
3. Akîde ilmi, güzel bir hayatın en büyük sebebidir. Bu akîde, mümini Yaratıcısına bağlar ve onu Rabbine tanıtır. Böylece insan gönül huzuru içinde yaşar. Nefsinde bir huzursuzluk, düşüncesinde bir karışıklık, kalbinde bir boşluk ve görüşlerinde bir savrulma olmaz. Çünkü o, Rabbini yaratan, yöneten, hükmeden, kanun koyan ve ibadet edilen tek ilâh olarak kabul etmiştir. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurur: "İman edip de imanlarına zulüm karıştırmayanlar var ya, işte güven onlarındır ve onlar doğru yolda olanlardır."[67]
4. Bir ilmin değeri, onun büyük faydasının ve yokluğunun doğuracağı büyük zararın bilinmesiyle ölçülür. Hâlis ve sahih akîde, âhirette kurtuluşun temeli ve her salih amelin kabulünün şartıdır. Şirk ise amellerin boşa gitmesine ve cehennemde ebedî kalmaya sebeptir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Şüphesiz Allah, kendisine ortak koşulmasını bağışlamaz; bunun dışındaki günahları dilediği kimse için bağışlar. Kim Allah'a ortak koşarsa, gerçekten çok uzak bir sapıklığa düşmüştür."[68]
5. Doğru akîde, kulu yaratılmışlara bağlanmaktan ve onlar için amel etmekten kurtarır. Bu ise gerçek izzet ve yüce şereftir. Böylece kul

[67] (En'âm, 82)
[68] (Nisâ, 116)

yalnızca Allah'a kul olur, O'ndan başkasını ummaz ve O'ndan başkasından korkmaz. İşte bu, tam kurtuluşun ta kendisidir.

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Tuvalet İhtiyacını Giderirken Haram Olanlar ve Mekruh Olanlar

Tuvalete Girerken ve İhtiyacı Giderirken Yapılması Haram Olanlar:

1. Açık alanda ihtiyacını giderirken kıbleye yönelmek veya arkasını kıbleye vermek haramdır. Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Tuvalete gittiğinizde kıbleye yönelmeyin ve arkanızı da kıbleye vermeyin; doğuya veya batıya yönelin."[69] Bina içinde ise buna ruhsat vardır. İbn Ömer (r.a.) şöyle demiştir: "Bu yasak açık arazide geçerlidir. Eğer seninle kıble arasında seni örten bir şey varsa, bunda bir sakınca yoktur."[70] Ancak en faziletlisi, bina içinde bile bunu terk etmektir.

2. Tuvalette Kur'ân okumak veya mushafla girmek haramdır. Çünkü Kur'ân sözlerin en şereflisidir; orada okumak veya onunla girmek saygısızlık sayılır.
3. İdrar yaparken avret yerini sağ elle tutmak veya sağ elle istincâ yapmak haramdır. Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Sizden biri idrar yaptığında avret yerini sağ eliyle tutmasın ve sağ eliyle temizlenmesin."[71]

4. Durgun (akmayan) sulara idrar yapmak haramdır. Göller, Göletler, havuzlar ve benzeri yerler bu kapsamdadır; çünkü bunları kirletir ve bozar. Hadiste şöyle buyrulmuştur: "Peygamberimiz durgun suya bevletmeyi yasakladı."[72]

[69] (Buhârî 144, Müslim 264)
[70] (Ebû Dâvûd 14, Tirmizî 14)
[71] (Buhârî 154, Müslim 267)
[72] (Buhârî 239, Müslim 281)

5. Yol üzerine, gölgelik yerlere, umumi mekânlara veya meyveli ağaçların altına tuvalet yapmak haramdır. Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "İnsanların lânetine sebep olan iki şeyden sakının." "Bunlar nelerdir ey Allah'ın Resûlü?" denildi. "İnsanların yoluna veya gölgeliklerine tuvalet yapan kimsedir."[73]

Tuvalet İhtiyacı Giderirken Yapılması Mekruh Olanlar:

1. Açık arazide, yere iyice yaklaşmadan avret yerini açmak mekruhtur. Hadiste: "Peygamberimiz (s.a.v.), ihtiyacını gidermek istediğinde yere yaklaşmadan elbisesini kaldırmazdı."[74]

2. Tuvalet sırasında konuşmak mekruhtur. Bir adam Peygamberimizin yanından geçip ona selam vermiş, o da cevap vermemiştir.[75]
3. Çukur, yarık ve deliklere bevletmek mekruhtur. Hadiste: "Peygamberimiz çukura bevletmeyi yasakladı."[76]

4. Üzerinde Allah'ın adı bulunan bir şeyle tuvalete girmek mekruhtur, ancak zaruret hâli müstesnadır. Hadiste: "Peygamberimiz (s.a.v.) tuvalete girdiğinde yüzüğünü çıkarırdı."[77] Zarurete örnek dışarıda bırakıldığında çalınma veya unutulma ihtimali olan para ve evraklar gibi.

[73] (Müslim 269)
[74] (Ebû Dâvûd 11)
[75] (Müslim 370
[76] (Ebû Dâvûd 29, Nesâî 34)
[77] (Ebû Dâvûd 19, Tirmizî 1746)

Perşembe: Siyer Sofrası

Peygamberimizin (s.a.v.) Evliliği

Peygamberimiz (s.a.v.), kavmi arasında doğruluk ve güvenilirliğiyle meşhur olunca, şeref ve servet sahibi olan Hatice bint Huveylid (r.a.), mallarını Şam tarafına götürüp ticaret yapmasını ona teklif etti. Peygamberimiz (s.a.v.) bunu kabul etti ve Hatice'nin kölesi Meysere onunla birlikte olmak üzere ticaret kervanıyla Mekke'den Şam'a doğru yola çıktı. Bu yolculukta Peygamberimiz (s.a.v.) büyük kazanç elde etti ve kazanç sağlattı.

Kervan geri döndüğünde, Meysere, hanımı Hatice'ye, Muhammed'in (s.a.v.) güzel ahlâkını, üstün vasıflarını ve gördüğü hâllerini anlattı. Hatice (Allah ondan razı olsun) bundan çok etkilendi ve Peygamberimize evlenme teklifinde bulundu.

Peygamberimiz (s.a.v.) onunla evlendiğinde Hatice kırk yaşında, kendisi ise yirmi beş yaşındaydı. Hatice (r.a.), Peygamberimizin ilk eşi ve en çok sevdiği eşi oldu.

Onunla şerefli ve mutlu bir hayat yaşadı; Hatice onu destekledi ve teselli etti. Hatice vefat edinceye kadar, yani evliliklerinden yirmi beş yıl geçinceye kadar, Peygamberimiz (s.a.v.) başka biriyle evlenmedi.

Hatice (r.a.), Peygamberimize (s.a.v.) İbrahim hariç bütün çocuklarını doğurmuştur. Bunlar: Kāsım (Peygamberimizin künyesi onunladır), Abdullah (bu ikisi bebekken vefat etmiştir), Rukıyye, Zeyneb, Ümmü Gülsüm ve Fâtıma'dır. İbrahim'in annesi ise Mâriye el-Kıbtıyye'dir.

Cumartesi: Sahâbe Sofrası

Ali bin Ebî Tâlib (r.a.)

İsmi ve Doğumu:

O, Ebû'l-Hasen Ali bin Ebî Tâlib bin Abdülmuttalib el-Hâşimî el-Kureşî'dir. Resûlullah'ın (s.a.v.) amcaoğlu ve damadıdır. Mekke'de, peygamberliğin gönderilmesinden on yıl önce doğmuştur. Peygamberimiz (s.a.v.) risâletle gönderildiğinde Ali (r.a.) henüz küçüktü ve çocuklar arasında İslâm'a giren ilk kişi olmuştur.

Hayatı ve Faziletleri:

Ali (r.a.) güzel yüzlü, siyah ve iri gözlü idi. Cesur ve atılgan bir savaşçı idi; yiğitlik ve kahramanlıkla tanınırdı. Peygamberimizle (s.a.v.) birlikte bütün savaşlara katılmıştır.

Onun en önemli hizmetlerinden biri şudur: Hicret gecesi, Peygamberimizi (s.a.v.) kendi canıyla korumuş, onun yatağında yatmış; böylece müşrikler Peygamberimizin hâlâ evde olduğunu zannetmişlerdir.

Yine önemli hizmetlerinden biri de şudur: Vahiy kâtiplerinden biri idi ve Peygamberimizin (s.a.v.) güvenini kazanmış kimselerdendi. Peygamberimiz (s.a.v.) vefat ettiğinde, Ali (r.a.) onun yıkanmasıyla bizzat ilgilenenler arasında yer aldı ve ona bakarak şöyle dedi: "Anam babam sana feda olsun! Hayattayken de tertemizdin, vefat ettiğinde de tertemizsin."[78]

Ali (r.a.), sahâbenin Kur'ân'ı ve onun ilimlerini en iyi bilenlerinden idi. Kendisi hakkında şöyle dediği rivayet edilmiştir: "Allah'ın Kitabı hakkında bana sorunuz. Çünkü hiçbir âyet yoktur ki onun gece mi gündüz mü, düzlükte mi dağlık yerde mi indiğini bilmeyeyim."[79]

Tâbiînden Mesrûk bin el-Ecda'şöyle demiştir: "İlim üç kişide toplanmıştır: Medine'de bir âlim, Şam'da bir âlim ve Irak'ta bir âlim. Medine'nin âlimi

[78] (İbn Mâce, 1207)
[79] (Târîhu Dımaşk, 42/398)

Ali bin Ebî Tâlib, Kûfe'nin âlimi Abdullah bin Mes'ûd, Şam'ın âlimi ise Ebû'd-Derdâ'dır."[80]

Ali (r.a.), Osman'ın (r.a.) vefatından sonra hilâfeti üstlendi ve Müslümanların dördüncü halifesi oldu. Çarşılarda denetim (hisbe) yapılmasını emretti ve tüccarları şer'î hükümlere uymaya mecbur tuttu.

Ali (r.a.), tevazusu, dünya hayatına karşı zühdü ve âhirete yönelişi ile tanınırdı. Bir gün el-Eşter en-Nehaî yanına girdi ve onu gece namaz kılarken buldu. Ona: "Ey müminlerin emîri! Gündüz oruç, gece ibadet; bunun arasında da başka meşakkatler!" dedi. Bunun üzerine Ali (r.a.) şöyle cevap verdi: "Âhiret yolculuğu uzundur; onu katetmek için gece yürüyüşüne ihtiyaç vardır."[81]

Vefatı:

Ali (r.a.), Hicrî 40 yılında Ramazan ayının 21. gecesinde, Kûfe Mescidi'nde Müslümanlara sabah namazını kıldırırken, İbn Mülcem tarafından zehirli bir kılıçla başından ağır şekilde yaralandı. Bu yaradan sonra üç gün yaşadı, ardından yaklaşık 63 yaşında vefat etti. Hilâfeti beş yıl sürmüştür.

[80] (Târîhu Dımaşk, 42/410)
[81] (Mecmû'u Resâil İbn Receb, 4/421)

Bilgilerini Test Et (4. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: “Hannâs” kelimesinin anlamı nedir?		**A**
	A) Allah anıldığında gizlenen ve kaçan.	B) Gaflet anında kalplere şüphe ve batıl düşünceler atan.	C) Namaz kılanların namazını karıştıran.
Hadis Sofrası	Soru: Amelî nifakın hükmü nedir?		**A**
	A) Büyük günahlardandır.	B) Büyük şirktir.	C) Küçük şirktir.
Akaid Sofrası	Soru: Akîde ilmi, ilimlerin en şereflisi ve en büyüğüdür. Bunun sebebi nedir?		**B**
	A) Bedenî ibadetlerle ilgili olması.	B) Allah Teâlâ ile ilgili olması.	C) Meselelerinin derin olması.
Fıkıh Sofrası	Soru: Tuvalet ihtiyacı giderilirken konuşmanın hükmü nedir?		**A**
	A) Mekruhtur.	B) Mubahtır.	C) Haramdır.
Siyer Sofrası	Soru: Hatice (r.a.), Peygamberimize bütün çocuklarını doğurmuştur; şu kişi hariç:		**C**
	A) Fâtıma Zehrâ.	B) Kāsım.	C) İbrahim.
Sahabe Sofrası	Soru: Ali (r.a.) hangi özellikle tanınmıştır?		**A**
	A) Cesaret ve kahramanlık.	B) Çok seyahat etmek.	C) İnsanlardan uzak durmak (uzlet).

Pazar: Tefsir Sofrası

Kâfirûn Suresi

"De ki: Ey kâfirler! Sizin taptıklarınıza ben tapmam. Siz de benim taptığıma tapmazsınız. Ben de sizin taptıklarınıza tapacak değilim. Siz de benim taptığıma tapacak değilsiniz. Sizin dininiz size, benim dinim banadır."[82]

Nüzûl Sebebi:

Bu sure, müşriklerden bazılarının, Peygamberimize (s.a.v.) bir yıl onların ilahlarına tapmasını, kendilerinin de bir yıl O'nun ilahına tapmalarını teklif etmeleri üzerine; aralarında uzlaşma sağlamak ve ihtilafı bitirmek düşüncesiyle yaptıkları bu teklif üzerine indirilmiştir.[83]

Surenin Fazileti:

- Abdullah b. Ömer (r.a.) şöyle rivayet etmiştir: Resûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Kul yâ eyyuhel kâfirûn' suresi, Kur'ân'ın dörtte birine denktir."[84]
- Abdullah b. Mes'ûd (r.a.) şöyle demiştir: "Resûlullah'ın (s.a.v.), akşam namazından sonraki iki rekâtta ve sabah namazından önceki iki rekâtta 'Kul yâ eyyuhel kâfirûn' ve 'Kul huvallâhu ehad' surelerini okuduğunu kaç kere işittiğimi sayamam."[85]

Surenin Konusu:

Küfürden ve ehlinden açıkça beri olmak ve onlardan uzak durmaktır.

---

[82] (Kâfirûn, 1–6)
[83] (Taberî, 24/703)
[84] (Tirmizî, 2893)
[85] (Tirmizî, 431)

Kelimelerin Açıklaması:

- lâ a‘budu mâ ta‘budûn:
  Şu anda sizin taptıklarınıza ibadet etmem.
- ve lâ ene ‘âbidun mâ ‘abedtum:
  Gelecekte de sizin taptıklarınıza ibadet etmeyeceğim.
- lekum dînukum:
  Sizin şirk ve küfrünüz size aittir.
- ve liye dîn:
  Benim ihlâsım ve tevhidim banadır.

Genel Anlamı:

Kâfirûn Suresi Mekke’de inmiştir. Bu sure, ihlâsa ve tevhîde çağırmak, şirkten ve sapıklıktan beri olmayı ilan etmek için gelmiştir. Bu surede Allah Teâlâ, Peygamberine (s.a.v.) kâfirlerin, onu hak davetinden vazgeçirip kendi dinlerine uydurma ümitlerini kesin olarak kesmesini emretmektedir. O, yalnızca Allah’a ibadet etmeye devam edecektir. Onlar ise bâtıl ilahlarına ibadet etmeyi sürdüreceklerdir. Onların, atalarından taklit yoluyla benimsedikleri dini kendilerine; Allah’ın kendisi için razı olduğu hak din ise Peygamberine aittir.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) Allah’ın ulûhiyetinde birliğinin kesin olarak vurgulanması, yalnız O’na kulluğun ispatı ve putlara ibadetin reddedilmesi.
2) İman ehli ile şirk ehli arasındaki kesin ayrımın ortaya konulması ve müşriklerden, onların şirkinden beri olunduğunun ilan edilmesi.
3) Allah’ı ibadette birlemeyen ve İslam’ı din olarak kabul etmeyen herkesin kâfir olduğunun beyan edilmesi.

Pazartesi: Hadis Sofrası

Allah'a karşı takvaya sarılmaya teşvik

Ebû Zer el-Gıfârî (r.a.) şöyle rivayet etmiştir: Resûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Nerede olursan ol Allah'tan sakın! Kötülüğün ardından bir iyilik yap ki onu silsin. İnsanlara da güzel ahlâkla muamele et."[86]

Açıklama:

Bu hadis, Resûlullah'ın (s.a.v.) hem Allah'ın hakkını hem de kulların hakkını kapsayan çok kapsamlı ve büyük bir nasihatidir. Allah'ın hakkı: Kulun Allah'tan hakkıyla sakınmasıdır. Bu da O'nun gazabından ve azabından, farzları yerine getirerek ve haramlardan sakınarak korunması demektir. Ancak bu takvada zaman zaman eksiklik meydana geldiği için, Peygamberimiz (s.a.v.) bu eksikliği giderecek ve günahı silecek bir yolu da öğretmiştir. O da, kötü bir amelin ardından iyi bir amel işlemektir. Sadaka vermek, istiğfar etmek, samimi bir tevbe ile Allah'a yönelmek gibi ameller, o günahın silinmesine ve kalpteki izinin yok olmasına vesile olur.

Kulların hakkı: İnsanlara güzel ahlâkla muamele etmektir. Onlara iyilikle davranmak, yumuşak sözlü olmak, güler yüzlü olmak, hilim sahibi olmak, sabretmek, eziyeti terk etmek ve yapılan kötülüğü affetmektir.

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Takvayı gerçekleştirmek farzdır. Bu, Allah'ın önceki ve sonraki bütün ümmetlere vasiyeti olduğu gibi, Resûlullah'ın (s.a.v.) de ümmetine vasiyetidir.
2) Takvanın hakikati şudur: Allah'ın azabı ile kendi arana bir koruyucu koymandır; bu da Allah'ın farz kıldıklarını yapmak ve haram kıldıklarını terk etmekle olur.
3) Bir kötülüğün ardından yapılan iyilik, o kötülüğün bağışlanmasına sebep olur.
4) İnsanlara karşı güzel ahlâklı olmaya teşvik vardır. Nitekim Allah Teâlâ: "İnsanlara güzel söz söyleyin." buyurmuştur.[87]

[86] (Ahmed, 21441; Tirmizî, 1988)
[87] (Bakara, 83)

Salı: Akîde Sofrası

Doğru Akîdenin Meyveleri

Akîdenin meyveleri, ona sımsıkı sarılmanın neticesinde ortaya çıkan değerli sonuçlardır. Bunlar çoktur ve çeşitlidir. Bunlardan bazıları şunlardır:

Birincisi: Niyetin ve ibadetin yalnızca Allah Teâlâ için halis kılınmasıdır. Çünkü inancı doğru olan ve Rabbini hakkıyla tanıyan kimse, O'nu yüceltir, O'nu gözetir ve yaptığı ameli sadece O'nun için yapar.

İkincisi: Kulun Rabbini sevmesinin kemale ermesi ve O'nu güzel isimleri ve yüce sıfatları gereğince yüceltmesidir.

Üçüncüsü: İşlerde kararlı ve ciddi olmaktır. Mümin, salih bir amel işleme fırsatı bulduğunda onu kaçırmaz; Allah'ın vaadini umarak hemen değerlendirir. Günah olan bir yeri gördüğünde ise Allah'ın tehdidinden korkarak ondan uzak durur.

Dördüncüsü: İtaatlerin mümine hafif gelmesi, nefsin isteklerine muhalefetin ona kolay gelmesidir. Çünkü onun akîdesinin temelinde Allah'ın murakabesi, diriliş (ba's) ve amellerin karşılığının verileceğine iman vardır.

Beşincisi: Allah Teâlâ'nın tevhid sebebiyle günahları bağışlaması ve onunla kötülükleri silmesidir. Nitekim kudsî hadiste şöyle buyrulmuştur: "Ey Âdemoğlu! Bana yeryüzünü dolduracak kadar günahla gelsan, sonra Bana hiçbir şeyi ortak koşmadan kavuşsan, Ben de sana onun kadar mağfiretle gelirim."[88]

Altıncısı: Tevhidin, Allah'ın kulunu cennete koymasına ve onu cehenneme girmekten korumasına vesile olan en büyük sebep olmasıdır.

---

[88] (Tirmizî, 3540)

Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: “Kim, Allah’tan başka ilâh olmadığına, O’nun tek olduğuna ve ortağı bulunmadığına, Muhammed’in O’nun kulu ve elçisi olduğuna, Îsâ’nın da Allah’ın kulu, elçisi, Meryem’e ulaştırdığı kelimesi ve O’ndan bir ruh olduğuna, cennetin hak, cehennemin de hak olduğuna şehadet ederse; Allah onu, yaptığı amellere bakılmaksızın cennete koyar.”[89]

Yedincisi: Akîdenin düzgün olmasının, dünyada ve âhirette nimetlerin ve hayırların artmasına, musibetlerin ve sıkıntıların giderilmesine vesile olan en büyük sebep olmasıdır. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurur: “Eğer o beldelerin halkı iman edip takvâ sahibi olsalardı, elbette üzerlerine gökten ve yerden bereketler açardık.”[90]

Sekizincisi: Doğru inancın, kulun başına gelen sıkıntıları hafifletmesi, acıları ona kolaylaştırması ve musibetler karşısında ona teselli vermesidir. Bu sebeple mümini, bu musibetleri geniş bir gönülle, huzurlu bir nefisle, Allah’ın takdirine teslimiyet ve rızâ ile karşılarken görürsün. Çünkü o, Rabb’inin hikmetini ve lütfunu bilir; dünyanın hakikatini ve varacağı sonu idrak etmiştir.

[89] (Buhârî, 3252; Müslim, 28)
[90] (A‘râf, 96)

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Fıtrat Sünnetleri

Fıtrat sünnetleri, dinimizin getirdiği güzel özelliklerdendir. Çünkü bunlarda temizlik, güzellik ve güzel görünüm vardır. Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Fıtrattan beş şey vardır: Avret tüylerini temizlemek, sünnet olmak, bıyığı kısaltmak, koltuk altı kıllarını yolmak ve tırnakları kesmek."[91]

Bunlara "fıtrat" denilmesinin sebebi şudur: Bunları yapan kimse, Allah'ın insanları üzerine yarattığı ve onlar için güzel gördüğü fıtrat üzere olur; en güzel hâl ve en mükemmel görünümde bulunur. Bunlar aynı zamanda Allah'ın peygamberler için seçtiği ve bütün şeriatların üzerinde birleştiği eski bir sünnettir.

Ayrıntıları şu şekildedir:

1) **Avret tüylerini temizlemek (istihdâd):** Bu, avret bölgesinin etrafında biten kılların tıraş edilmesidir. "İstihdâd" denmesi, bunda demir alet (jilet) kullanılmasındandır. Bunu temizlemekte güzellik ve temizlik vardır. Tıraş dışında, hazır temizleyici maddelerle alınmasında da bir sakınca yoktur.
2) **Sünnet olmak (hitân):** Erkekler için farz, kadınlar için sünnettir. Küçük yaşta yapılması daha faziletlidir; çünkü iyileşmesi daha hızlı olur ve çocuk en güzel hâl üzere büyür. Sünnetin hikmetleri şunlardır:

- Allah'ın peygamberi İbrahim (aleyhisselâm) ve tevhid üzere olan neslinin sünneti olması.
- Temizlik sağlaması ve necasetlerin birikmesinden kurtarması.
- Şehveti dengelemesi; çünkü şehvet artarsa insanı hayvanlara benzetir, tamamen yok olursa onu cansız varlıklar gibi yapar.

[91] (Buhârî, 5889; Müslim, 257)

3) **Bıyığı kısaltmak ve iyice kesmek:** Sahih hadislerde bıyığı kısaltmaya, sakalı uzatmaya ve ona ikram etmeye teşvik gelmiştir. Çünkü bunda güzellik, erkeklik alâmeti, kâfirlere muhalefet ve kadınlara benzememek vardır. Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Bıyıkları kısaltın, sakalları uzatın ve Mecûsîlere muhalefet edin."[92] Ve yine buyurmuştur: "Müşriklere muhalefet edin; sakalları uzatın, bıyıkları iyice kısaltın."[93] "Kesmek" ve "iyice kısaltmak"tan maksat: kısaltmada aşırıya gitmektir.
4) **Tırnakları kesmek:** Tırnakları kesmek onları güzelleştirir, altında biriken pislikleri giderir ve insanı yırtıcı hayvanlara benzemekten uzak tutar.
5) **Koltuk altı kıllarını yolmak:** Koltuk altı kılları yolunarak, tıraş edilerek veya başka yollarla giderilir. Çünkü bunda temizlik ve kötü kokuların giderilmesi vardır.

Bu beş özelliğe beş tane daha eklenir: Misvak kullanmak, burna su çekmek, ağza su vermek, istinca yapmak ve parmak boğumlarını yıkamak. Parmak boğumları, kirin biriktiği yerlerdir. Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Fıtrattan on şey vardır: Bıyığı kısaltmak, sakalı uzatmak, misvak kullanmak, burna su çekmek, tırnakları kesmek, parmak boğumlarını yıkamak, koltuk altı kıllarını yolmak, avret tüylerini temizlemek ve suyu eksiltmek (yani istinca yapmak)."[94]

[92] (Müslim, 260)
[93] (Buhârî, 5892; Müslim, 258)
[94] (Müslim, 261)

Perşembe: Siyer Sofrası

Hacerü'l-Esved Olayı

Peygamberimiz (s.a.v.) otuz beş yaşına ulaştığında –yani peygamberliğinden beş yıl önce– o sırada Mekke'yi basan seller sebebiyle Kâbe'nin duvarları çatladığından, Kureyş Kâbe'yi yeniden inşa etmeye karar verdi. İnşa işini kabileler arasında paylaştırdılar; her kabile Kâbe'nin bir tarafını üstlendi ve vadinin taşlarıyla inşa etmeye başladılar.

İnşaatı bitirdiklerinde, Hacerü'l-Esved'i yerine koyma şerefini her kabile kendisi elde etmek istedi. Bunun üzerine aralarında anlaşmazlık çıktı ve neredeyse savaş çıkacaktı. Derken Ebû Ümeyye b. Muğîre el-Mahzûmî geldi ve onlara, Mescid-i Harâm'ın kapısından içeri ilk giren kişiyi hakem yapmayı teklif etti. Onlar da bu görüşü kabul ettiler ve ilk geleni beklemeye başladılar. Bir de ne görsünler! Gelen kişi Resûlullah (s.a.v.) idi. Onu görür görmez: "İşte el-Emîn! Onu hakem olarak kabul ettik!" diye bağırdılar.

Ona durumu anlattılar. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.) bir örtü getirilmesini emretti, Hacerü'l-Esved'i örtünün ortasına koydu ve her kabilenin büyüğünden örtünün bir ucunu tutup birlikte kaldırmalarını istedi. Taş yerine ulaştırılınca, Peygamberimiz (s.a.v.) taşı kendi eliyle alıp yerine koydu.[95]

Böylece Resûlullah (s.a.v.) fitnenin ilk kıvılcımını söndürmüş oldu; hikmeti ve üstün aklı açıkça ortaya çıktı.

[95] (el-Bidâye ve'n-Nihâye, 2/300)

Cumartesi: Sahâbîler Sofrası

Abdurrahman bin Avf (r.a.)

Adı ve Doğumu:

O, Abdurrahman b. Avf bin Abd b. el-Hâris b. Zühre b. Kilâb'dır. Nesebi, Peygamberimiz Muhammed (s.a.v.)'in nesebiyle Kilâb b. Mürre'de birleşir.

Abdurrahman bin Avf (r.a.), Fil Olayı'ndan yaklaşık on yıl sonra Mekke'de doğmuştur.

İslâm'dan önceki adı "Abd Amr" idi. Müslüman olunca Peygamberimiz (s.a.v.) ona "Abdurrahman" adını verdi.[96] Künyesi Ebû Muhammed idi.

Hayatı ve Faziletleri:

Abdurrahman bin Avf (r.a.), İslâm'a ilk girenlerdendir. O, İslâm'a ilk giren sekiz kişiden biri, cennetle müjdelenen on sahâbîden biri ve her iki hicrete de katılan muhâcirlerin öncülerindendir.

O (r.a.) iffetli, cömert, Allah yolunda çok infak eden, mütevazı ve zâhid idi. Kölelerinin arasında yürür, aşırı tevazuu ve sade yaşayışı sebebiyle onlardan ayırt edilmezdi.

Aynı zamanda usta bir tüccar, kazanç yollarını çok iyi bilen biriydi. Bununla ilgili şu meşhur kıssası vardır: Medine'ye geldiğinde Peygamberimiz (s.a.v.) onu Sa'd bin Rebî' el-Ensârî ile kardeş yaptı. Sa'd ona malını paylaşmayı teklif etti. Fakat Abdurrahman b. Avf (r.a.) bunu kabul etmedi ve: "Bana çarşının yolunu gösterin." dedi. Ticaretle meşgul oldu, alıp sattı, nihayet kazandı ve malı çoğaldı.[97]

[96] (Taberânî, 253)
[97] (Buhârî, 5072)

Abdurrahman bin Avf (r.a.), Bedir Savaşı'na, Rıdvân Biatı'na ve diğer bütün gazvelere katıldı. Tebük Gazvesi'nde Peygamberimiz (s.a.v.) onun arkasında namaz kılmıştır.[98]

Ömer b.in Hattâb (r.a.) şehid edildikten sonra yapılan şûrâda, kendi adaylığını geri çekmiştir.

Peygamberimiz (s.a.v.)'in vefatından sonra, müminlerin annelerine çok iyi davranır, onların ihtiyaçlarını malıyla ve himayesiyle karşılardı. Vefatı yaklaşınca, Bedir ehli hayatta kalan her bir sahâbîye dört yüz dinar vasiyet etti –ki onlar yüz kişiydi– ve müminlerin annelerinden her birine de çok miktarda mal vasiyet etti.[99]

Vefatı:

Abdurrahman bin Avf (r.a.), Hicrî 32 yılında, 75 yaşında vefat etti. Cenaze namazını Osman bin Affân (r.a.) kıldırdı ve Baki'Mezarlığı'na defnedildi.

[98] (Buhârî, 4421; Müslim, 274)
[99] (el-Bidâye ve'n-Nihâye, 10/255)

Bilgilerini Test Et (5. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: Kâfirûn Sûresi'nin faziletlerinden biri şudur:		**B**
	A) Kur'ân'ın üçte birine denktir.	B) Kur'ân'ın dörtte birine denktir.	C) Kur'ân'ın yarısına denktir.
Hadis Sofrası	Soru: Takvânın hakikati nedir?		**A**
	A) Allah'ın azabıyla arana bir koruma koymandır. Allah'ın farz kıldıklarını yapmak, haram kıldıklarını terk etmek.	B) Dünyayı terk etmek ve zevklerinden uzak durmaktır.	C) Az konuşmak ve çok susmaktır.
Akaid Sofrası	Soru: Allah'ın cennete koyduğu en büyük sebep nedir?		**A**
	A) Tevhid.	B) Namaz.	C) Sadaka
Fıkıh Sofrası	Soru: Fıtrat sünnetlerinden biri hangisidir?		**C**
	A) Güzel koku sürünmek.	B) Kına yakmak.	C) Sünnet olmak (hitan).
Siyer Sofrası	Soru: Hacerü'l-Esved (Siyah Taş) olayı meydana geldiğinde Peygamberimizin (s.a.v.) yaşı kaçtı?		**B**
	A) 30 yaş.	B) 35 yaş.	C) 40 yaş.
Sahabe Sofrası	Soru: Abdurrahman bin Avf'ın (r.a.) faziletlerinden biri hangisidir?		**C**
	A) Zorluk ordusunu donatması.	B) Kur'ân'ı tek mushaf hâlinde toplaması.	C)Peygamberimizin (s.a.v.) onun arkasında namaz kılması.

Pazar: Tefsir Sofrası

Nasr Suresi

“Allah’ın yardımı ve fetih geldiği zaman, insanların Allah’ın dinine dalga dalga girdiklerini gördüğün zaman, Rabbini hamdiyle tesbih et ve O’ndan bağışlanma dile. Şüphesiz O, tövbeleri çokça kabul edendir.”

Sûrenin Konusu:

Peygamber Efendimiz’e (s.a.v.) zafer müjdesi ve risâletin tamamlanışının haber verilmesi.

Kelimelerin Anlamları:

- El-feth:
  Mekke’nin fethi (hicretin sekizinci yılında gerçekleşmiştir).
- Efvâcen:
  Topluluklar hâlinde, grup grup.
- Fesebbih bi-hamdi rabbik:
  Allah’ı, O’na yakışmayan her şeyden tenzih ederek, kemal sıfatlarıyla övmek.
- Tevvâbâ:
  Tövbeyi kabul eden, tövbeye çokça dönüş yapanları bağışlayan.

Genel Anlam:

Nasr Sûresi Medine’de inmiş bir sûredir. Bu sûrede Resûlullah’a (s.a.v.) bir müjde ve bir emir vardır:

- Müjde: Allah’ın Peygamberine yardım etmesi, Mekke’nin fethedilmesi ve insanların Allah’ın dinine topluluklar hâlinde girmesi.
- Emir: Bu büyük nimete karşılık Allah’a şükretmesi, O’nu hamdiyle tesbih etmesi ve bağışlanma dilemesi emredilmiştir. Çünkü bu zafer, Peygamber Efendimiz’in (s.a.v.) vefatının yaklaştığına ve kendisine verilen tebliğ görevinin tamamlandığına işaret etmektedir.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) Allah Teâlâ'nın, Peygamberine (s.a.v.) verdiği vaadin mutlaka gerçekleşeceğinin bir delilidir.
2) Nimet gerçekleştiğinde Allah'a şükretmenin farz olduğu; bu şükrün, dil ile Allah Teâlâ'yı övüp sena etmekle, organlarla O'na itaat edip günahlardan kaçınmakla ve kalp ile nimetin yalnızca Allah'tan bir lütuf olduğunu, kulun bunu kendi hak edişi olarak görmemesiyle gerçekleştiği anlaşılmaktadır.
3) Tevazunun gerekli olduğu ve nimetin Allah Teâlâ'ya nispet edilmesi gerektiği.
4) Allah Teâlâ'yı sürekli anmaya; O'nu tesbih etmeye, hamd etmeye ve tehlil (lâ ilâhe illallah demeye) devam etmeye teşvik vardır.
5) Allah Teâlâ'dan sürekli bağışlanma dilemeye ve O'na tövbe etmeye teşvik vardır.
6) Rükû ve secdede şu duayı söylemenin meşru olduğu bildirilmiştir: "Sübhâneke Allahümme ve bi-hamdike, Allahümme'ğfir lî" Çünkü bununla ilgili sünnet sabittir.[100]

[100] (Buhârî, 4968; Müslim, 484)

Pazartesi: Hadis Sofrası

Hidayete davetin fazileti ve dalâlete davetin tehlikesi

Ebû Hureyre (r.a.) rivayet ettiğine göre Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Kim bir hidayete çağırırsa, ona uyanların ecirleri kadar ecir alır; bu, onların ecirlerinden hiçbir şeyi eksiltmez. Kim de bir sapıklığa çağırırsa, ona uyanların günahları kadar günah yüklenir; bu da onların günahlarından hiçbir şeyi eksiltmez."[101]

Açıklama:

Bu hadiste insanları hidayete ve salih amellere davet etmeye teşvik, onları sapıklıklara, bid'atlere ve günahlara çağırmaktan ise sakındırma vardır. Hidayete çağırıp onu insanlara açıklayan kimsenin mükâfatı şudur: Kendisine uyanların ecirleri kadar ecir kazanır; bu, onların ecirlerinden hiçbir şeyi eksiltmez. Sapıklığa ve günaha çağıranın cezası ise şudur: Kendisine uyanların günahları kadar günah yüklenir; bu da onların günahlarından hiçbir şeyi eksiltmez.

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Allah Teâlâ'ya davet etmenin ve hayrı yaymanın fazileti.
2) Dalâlete ve şerre davet etmenin büyük tehlikesi.
3) Hayra öncülük etmeye teşvik ve şerre öncülük etmekten sakındırma; çünkü insanlar onu örnek alabilir.
4) Sapıklık davetçilerinden, kötü arkadaşlardan ve benzerlerinden sakınmanın gerekliliği.

[101] (Müslim, 2674)

Salı: Akaid Sofrası

“Lâ ilâhe illallah” Şehadeti

“Lâ ilâhe illallah” şehadetinin yeri ve önemi:

Bu, tevhid kelimesidir, ihlâsın temelidir; takvâ kelimesidir, sağlam kulptur (urvetü’l-vüskâdır). İslâm’ın birinci rüknüdür; küfür ile iman arasındaki ayırıcı ölçüdür. Mizanda en ağır gelen sözdür. Hatta cennetin anahtarıdır. Allah Teâlâ peygamberleri onun için göndermiş, kitapları onun için indirmiştir. Kıyamet de onun için kopacak ve insanlar onunla bedbaht ve bahtiyar diye ikiye ayrılacaktır. İşte bu sebeple her mümine düşen görev, bu kelimeye önem vermek ve onun değerini hakkıyla bilmektir.

“Lâ ilâhe illallah” şehadetinin manası:

Bu şehadetin söylenmesi gereken bir lafzı olduğu gibi, mutlaka anlaşılması gereken bir manası da vardır. Sadece diliyle söylemek, bu manayı bilip gereğini yerine getirmeden yeterli değildir.

“Eşhedü”nün manası: İkrar ederim, kabul ederim ve kesin olarak tasdik ederim.

“İlâh”ın manası: Kendisine ibadet edilen, kalplerin sevdiği ve yöneldiği mabuddur.

Buna göre “Lâ ilâhe illallah” sözünün manası: Allah’tan başka hak olarak ibadete layık hiçbir ilâh yoktur. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurur: “Bu, Allah’ın bizzat hak olduğu ve O’ndan başka çağırdıklarının ise bâtıl olduğu içindir.”[102]

[102] (Hac, 62)

Lâ ilâhe illallah" Şehadetinin Rükünleri:

Bu yüce kelimenin iki temel rüknü vardır: nefiy (inkâr) ve isbat (kabul/tespit).

- Nefiy, "Lâ ilâhe" sözünde yer alır. Bununla, Allah'tan başka bütün bâtıl ilâhların ilâhlığı reddedilmiş olur.
- İsbat ise "illallah" sözündedir. Bununla da, ilâhlığın yalnızca Allah Teâlâ'ya ait olduğu kabul ve ispat edilmiş olur.

Bu iki rüknün delili, Allah Teâlâ'nın şu sözüdür: "İbrahim, babasına ve kavmine: 'Şüphesiz ben, sizin taptıklarınızdan uzağım; ancak beni yaratan (Allah) müstesna. O, beni mutlaka doğru yola iletecektir' demişti. Ve bu sözü (tevhid kelimesini) nesli içinde kalıcı bir söz yaptı; umulur ki onlar (hak dine) dönerler."[103]

[103] (Zuhruf, 26–28)

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Misvak

• Misvağın fazileti:

Misvak, müekked sünnetlerdendir. Onun fazileti hakkında yüzden fazla hadis rivayet edilmiştir; bunların hepsi misvağı teşvik etmekte ve ona özendirmektedir. Peygamberimizin (s.a.v.) sünnetinde misvağa büyük bir devamlılıkla riayet ettiği görülür; hatta ümmetine farz kılmayı neredeyse emredecekti, fakat onlara zorluk olmasından korktuğu için bunu yapmadı. Bununla birlikte onu her zaman yapılması sünnet olan bir amel kıldı. Nitekim şöyle buyurmuştur: "Misvak, ağzı temizler ve Rabbi razı eder."[104]

• Misvağın özellikle tavsiye edildiği vakitler:

1. Abdest alırken: Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Ümmetime zor gelmeyecek olsaydı, her abdestte misvak kullanmalarını emrederdim." [105] Bu, ağız çalkalama esnasında yapılır; çünkü böyle yapmak ağzı temizlemede daha etkilidir.
2. Namaz kılarken, farz veya nafile; çünkü namaza, ibadetin şerefini göstermek için en temiz ve en güzel hâlde durmamız emredilmiştir. Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Ümmetime zor gelmeyecek olsaydı, her namazda misvak kullanmalarını emrederdim."[106]
3. Kur'ân okurken; ağız temiz ve hoş kokulu olsun diye bu vakitte de misvak kullanmak özellikle tavsiye edilir.
4. Uykudan uyanınca; çünkü uyku, ağız kokusunun değişmesine sebep olur; misvak ise onu güzelleştirir. Nitekim Peygamberimiz (s.a.v.) hakkında şöyle rivayet edilmiştir: "Gece kalktığında ağzını misvakla ovalardı."[107] Hadiste geçen "yeşûsu" kelimesinin anlamı: "ovalar, sürter" demektir.

---

[104] (Buhârî, muallak, 1934).
[105] (Buhârî, muallak).
[106] (Buhârî, 887; Müslim, 252).
[107] (Buhârî, 245; Müslim, 255).

5. Mescide ve eve girerken: Âişe (r.a.) şöyle anlatır: Kendisine, "Peygamberimiz (s.a.v.) evine girdiğinde ilk olarak ne yapardı?" diye sorulduğunda, "Misvakla başlardı" diye cevap vermiştir.[108]
6. Uzun süre suskun kaldıktan sonra, dişlerin sararması hâlinde ve yemek vb. sebeplerle ağız kokusunun değişmesi durumunda da misvak kullanmak özellikle tavsiye edilir.

• Misvağın kullanılış şekli (sıfatı):

Misvağın, yaş ve ufalanmayan, ağzı yaralamayan arak ağacından bir çubuk olması sünnettir. Çünkü bu, Peygamberimizin (s.a.v.) kullandığı misvaktır.

Ağız ve dişlerin temizlenmesi gerçekleştiği için diş fırçası ve macun kullanmakla da sünnet yerine gelmiş olur. Ancak arak ağacından misvak kullanmak daha faziletlidir; çünkü bu, Peygamberimizin (s.a.v.) sünnetidir, içinde faydalı tabiî maddeler vardır, ayrıca kullanımı daha kolay ve masrafı daha azdır.

Eğer kişinin yanında misvak veya benzeri bir şey yoksa, parmağıyla dişlerini ovması da caizdir. Nitekim bu, Peygamberimizin (s.a.v.) abdestinin sıfatı anlatılırken rivayet edilmiştir.[109]

[108] (Müslim, 253)
[109] (Ahmed, 1/158)

Perşembe: Siyer Sofrası

Hira Mağarası'nda Tehannüs (İnzivaya Çekilmesi)

Allah Teâlâ kullarına rahmetini göndermeyi murat edince, Nebîmiz Muhammed'e (s.a.v.) yalnızlığı ve inzivayı sevdirdi; kavminin yaptığı kötü işlerden ve işledikleri günahlardan ise onu nefret ettirdi.

Bu inziva için seçtiği yer Hira Mağarası idi. Bu mağara, Mekke'nin doğusunda, Arafat'a giden kimsenin solunda bulunan Nur Dağı'nın tepesinde yer alır. Bu mağara, Mekke'nin merkezinden uzak oluşu, insanların gürültüsünden ve bâtıl işlerinden uzaklığı ve insanı tefekkür ve düşünceye sevk eden konumuyla tanınırdı. Oradan baktığında insan, sanki Allah Teâlâ'yı yüceltircesine secde etmiş gibi duran alçak dağlardan başka bir şey görmez. Üzerlerinde ise, gözün erişebildiği son noktaya kadar hiçbir şeyin kapatmadığı, tertemiz ve berrak bir gökyüzü uzanır.

Peygamberimiz (s.a.v.), o dönemin bazı ibadet ehlinin yaptığı gibi bu mağarada tehannüs ederdi; orada sayılı geceler kalır, bazen bir ay kadar kaldığı da olurdu. Bu hususta Hatice (r.a.) ona güzel bir yardımcı idi. Zaman zaman onu yoklar, özellikle kalışı uzadığında yanına gelir, yiyecek ve içecek getirir, bir müddet yanında oturur, sonra da onu tekrar inzivası ve tefekkürüyle baş başa bırakırdı.

Peygamberimiz (s.a.v.) bu hâl üzere devam etti; nihayet Allah Teâlâ ona vahyi indirdi ve onu âlemlere hidayet edici, müjdeleyici ve uyarıcı, Allah'ın izniyle O'na çağıran ve nur saçan bir kandil olarak gönderdi.

Cumartesi: Sahâbe Sofrası

Talha bin Ubeydullah (r.a.)

Adı ve Doğumu:

O, Talha bin Ubeydullah b. Osman b. Amr b. Ka'b b. Sa'd b. Teym b. Mürre'dir. (R.a.) peygamberliğin gönderilişinden on beş yıl önce Mekke'de doğmuştur.

Hayatı ve Faziletleri:

Talha (r.a.), İslâm'a ilk girenlerden idi. İslâm'a ilk giren sekiz kişiden biridir; cennetle müjdelenen on sahâbîden biridir ve Hz. Ömer'in (r.a.) kendisinden sonra halifeyi seçmeleri için belirlediği altı kişilik şûra heyetinin de üyelerindendir.

Peygamberimiz (s.a.v.) onu daha hayattayken şehitlikle müjdelemiş ve şöyle buyurmuştur: "Yeryüzünde yürüyen bir şehide bakmak isteyen, Talha b. Ubeydullah'a baksın".[110]

Talha (r.a.) çok cömert ve eli açık idi, infakı pek boldu. Teymoğulları'ndan muhtaç durumda olan hiç kimseyi bırakmaz; onların geçimini ve çocuklarının geçimini üstlenir, bekârlarını evlendirir, ailelerine hizmetçi temin eder ve borçlularının borcunu öderdi.[111]

Bir defasında bir arazisini yedi yüz bin (dirheme) sattı. Para kendisine getirildiğinde şöyle dedi: "Bir adam, Allah'ın kendisine ne getireceğini bilmeden bu parayı gece evinde tutarsa, Allah'a karşı aldanmış olur." O geceyi, elçisiyle birlikte Medine sokaklarında bu parayı dağıtarak geçirdi; sabah olduğunda elinde bir dirhem bile kalmamıştı.[112]

---

[110] (Tirmizî, 3739)
[111] (et-Tabakātü'l-Kübrâ, 3/166)
[112] (Târîhu't-Taberî, 4/405)

Talha (r.a.) çok cesur ve atılgan idi. Uhud Gazvesi'nde Peygamberimizi (s.a.v.) savunmuş, bu sırada eli felç olmuş ve bu hâl ölünceye kadar böyle kalmıştır.[113]

Uhud günü Peygamberimiz (s.a.v.) için siper olmuş, Peygamberimiz onun sırtına çıkmıştı. Bunun üzerine Peygamberimiz (s.a.v.): "Talha bunu hak etti!" buyurmuştur;[114]yani: Cennet ona vacip oldu.

Bir defasında Peygamberimiz (s.a.v.) Allah Teâlâ'nın şu ayeti okudu: "Müminler içinde Allah'a verdikleri sözde duran nice erler vardır. Onlardan kimi adağını yerine getirip (şehit) olmuştur, kimi de beklemektedir; onlar asla sözlerini değiştirmemişlerdir".[115] Sonra Talha'yı işaret ederek: "İşte bu onlardandır" buyurdu.[116]

Vefatı:

Talha (r.a.) Hicrî 36. yılın Receb ayında vefat etti. Vefat ettiğinde 64 yaşındaydı. Basra'da defnedildi.

[113] (Buhârî, 3724)
[114] (Tirmizî, 3738)
[115] (Ahzâb, 33/23)
[116] (Hilyetü'l-Evliyâ, 270)

Bilgilerini Test Et (6. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: Nasr Suresi'nde müjdelenen şey nedir?		**B**
	A) İstanbul'un fethi.	B) Mekke'nin fethi.	C) Mısır'ın fethi.
Hadis Sofrası	Soru: İnsanları hidayete çağıran ve onlara açıklayan kimsenin sevabı nedir?		**C**
	A) Hesapsız cennete girmesi.	B) Deccal fitnesinden kurtulması.	C) Ona uyanların sevapları kadar sevap alması.
Akaid Sofrası	Soru: "Lâ ilâhe illallah" sözünün anlamı nedir?		**B**
	A) Allah'tan başka var olan yoktur.	B) Hak ile ibadet edilmeye layık hiçbir ilah yoktur; yalnızca Allah vardır.	C) Varlıkta Allah'tan başka ibadet edilen ilah yoktur.
Fıkıh Sofrası	Soru: Misvakın hükmü nedir?		**C**
	A) Farz-ı ayn.	B) Farz-ı kifâye.	C) Müekked sünnettir.
Siyer Sofrası	Soru: Hira Mağarası nerededir?		**B**
	A) Uhud Dağı'nda.	B) Nur Dağı'nda.	C) Safa Dağı'nda.
Sahabe Sofrası	Soru: Talha (r.a.)'ın cesaretine dair anlatılan olaylardan biri hangisidir?		**B**
	A) İki kılıçla savaşması.	B) Uhud Savaşı'nda Peygamberimizi (s.a.v.) savunması ve elinin felç kalması.	C) İstanbul'un fethine komutanlık etmesi.

Pazar: Tefsir Sofrası

Mesed Suresi

“Ebû Leheb’in elleri kurusun; zaten kurudu! Ne malı ne de kazandıkları ona fayda verdi. O, alevli bir ateşe girecektir. Karısı da odun taşıyıcı olarak (girecektir). Boynunda da bükülmüş liften bir ip olacaktır.”

Surenin Konusu:

Bu sure, Ebû Leheb ve eşinin uğrayacağı büyük hüsranı ve akıbetlerini anlatır.

Nüzul Sebebi:

Peygamberimiz (s.a.v.) kavmini toplayıp: “Ben sizi şiddetli bir azapla uyarıyorum.” dediğinde, amcası Ebû Leheb: “Yazıklar olsun sana! Bizi bunun için mi topladın?” demişti. Bunun üzerine bu sure nazil olmuştur.[117]

Kelimelerin Açıklaması:

- Tebbet:
  Helak oldu, hüsrana uğradı.
- Ve tebbe:
  Tam bir hüsrana ve yok oluşa uğradı.
- Hammâlete’l-hatab:
  Söz taşıyan, fitne çıkaran ve Peygamberimize eziyet etmek için diken ve çalı taşıyan kadın.
- Cîdihâ:
  Ense, boyun.
- Min mesed:
  Sert ve kaba hurma lifinden yapılmış ip; cehennemde bununla sürüklenecek.

[117] (Buhârî, 4973; Müslim, 208)

Genel Anlamı:

Bu sure Mekke'de inmiştir ve özellikle Allah'ın ve Resûlü'nün en azılı düşmanlarından biri olan Ebû Leheb'den bahseder. Ebû Leheb, Peygamberimize (s.a.v.) şiddetle düşmanlık etmiş, ona ve Müslümanlara her türlü eziyeti yapmıştır. Bu düşmanlık sadece onunla kalmamış, eşi de ona destek olmuş, Peygamberimize zarar vermek için her yolu denemiştir. Bu yüzden Allah Teâlâ, her ikisini de şiddetli bir azapla tehdit etmiştir ve özellikle eşinin çekeceği azabı ayrıca belirtmiştir.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) Müminlere ve Allah'ın salih kullarına eziyet etmek haramdır.
2) Allah'a iman olmadıkça mal, evlat, soy ve makam insana hiçbir fayda sağlamaz.
3) Bu sure, Peygamberimizin (s.a.v.) peygamberliğinin doğruluğuna bir delildir. Çünkü sure, Ebû Leheb ve eşinin cehennemlik olduğunu haber vermiş; onlar da yıllarca yaşamalarına rağmen iman etmemişlerdir.

Pazartesi: Hadis Sofrası

Dinde Fıkıh Sahibi Olmanın Fazileti

Muâviye (r.a.) şöyle dedi: Resûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Allah kime hayır murad ederse, onu dinde anlayış sahibi yapar."[118]

Açıklama:

Dinde fıkıh sahibi olmak; Allah'ın dininin hükümlerini ve şeriatını bilmektir. Bu ilim, fazilet, şeref ve derece bakımından hiçbir ilmin kendisine yaklaşamayacağı kadar yüce bir ilimdir. Çünkü bu ilim, peygamberlerin mirasıdır ve onlar ilimden başka bir şey miras bırakmamışlardır. Bu hadis, şer'î ilim talep etmenin kulun mutluluğuna ve Allah'ın onun hakkında hayır murat ettiğine açık bir delil olduğunu göstermektedir. Çünkü Allah Teâlâ, ona Kendini tanıma yolunu, indirdiği dini tanıma yolunu ve ahirette O'nun rızasını kazanmaya götüren yolu kolaylaştırmıştır. Hadisin dolaylı anlamı şudur: Kim şer'î ilimden yüz çevirir, ona önem vermezse; bu, Allah'ın onun hakkında hayır murat etmediğine işarettir. Çünkü Allah onu hayra ulaştıran sebeplerden ve mutluluğu kazandıran yollardan mahrum bırakmıştır.

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Dinde derin anlayış sahibi olmaya teşvik vardır; bunun fazileti ve değeri açıklanmıştır.
2) Dinde fıkıh sahibi olmanın fazileti; akaid, fıkıh, hadis ve diğer ilim dalları dâhil, dinin her meselesini öğrenmeyi kapsar.
3) Günümüzde Allah'ın lütfuyla kolaylaşan internet, cihazlar, güvenilir siteler ve platformlar gibi imkânlarla ilim talep etmenin de bu faziletin kapsamına girdiği anlaşılmaktadır.
4) Dinde fıkıh öğrenmeyi terk etmenin büyük bir tehlike olduğu ve bunun, Allah'ın kul hakkında hayır murat etmediğinin bir işareti olduğu anlaşılmaktadır.

---

[118] (Buhârî, 3116; Müslim, 1037)

Salı: Akide Sofrası

"Lâ ilâhe illallah" Şehadetinin Şartları

"Lâ ilâhe illallah" şehadetinin yedi şartı vardır. Bunlara şer'î deliller işaret etmiştir. Bir Müslümanın bu şartları gerçekleştirmek için gayret etmesi gerekir ki, bu kelime Rabb'i katında kendisine fayda versin. Bu şartlar şunlardır:

1) İlim (Bilgi)

Bu kelimenin anlamını bilmek, neyi reddettiğini ve neyi ispat ettiğini anlamaktır. Böylece kişi bu kelimeyle amel eder ve onu hayatına uygular. Allah Teâlâ: "Bil ki, Allah'tan başka ilâh yoktur." buyurmuştur.[119] Yine: "Ancak bilerek hakka şahitlik edenler (kurtulur)." buyurmuştur.[120]

2) Yakîn (Kesin İman)

Bu kelimeyi söylerken kesin bir inançla söylemek, kalbiyle onun manasına tam olarak inanmak demektir. Yakînin zıddı şüphe ve tereddüttür. Şüphe edenin veya kararsız olanın bu şehadeti sahih olmaz. Allah Teâlâ: "Müminler ancak Allah'a ve Resûlü'ne iman eden, sonra da şüpheye düşmeyenlerdir." buyurmuştur.[121] Resûlullah (s.a.v.) buyurmuştur: "Kim, Allah'tan başka ilâh olmadığına ve benim Allah'ın Resûlü olduğuma şüphe duymadan şehadet ederse, cennetten mahrum bırakılmaz."[122]

3) Kabul

Bu şehadetin gerektirdiklerini kibirsiz ve isteyerek kabul etmektir. Allah Teâlâ müşrikler hakkında: "Onlara 'Lâ ilâhe illallah' denildiğinde kibirlenirlerdi." buyurmuştur.[123]

---

[119] (Muhammed, 19)
[120] (Zuhruf, 86)
[121] (Hucurât, 15)
[122] (Müslim, 27)
[123] (Sâffât, 35)

4) Boyun Eğme ve Teslimiyet

Bu şehadetin gerektirdiği şeylere teslim olmak, itaat etmek ve tabi olmaktır. Allah Teâlâ: "Rabbinize yönelin ve O'na teslim olun." buyurmuştur.[124]

5) Doğruluk

Bu kelimeyi kalbiyle dili birbirine uygun olacak şekilde, içtenlikle söylemektir. Resûlullah (s.a.v.) buyurmuştur: "Kim kalbinden samimi olarak 'Lâ ilâhe illallah ve Muhammed Allah'ın Resûlüdür' derse, Allah onu ateşe haram kılar."[125] Eğer bir kimse bunu sadece diliyle söyler, kalbiyle tasdik etmezse, o kimse münafık olur; bu söz ona ne fayda verir ne de kurtarır. Allah Teâlâ: "İnsanlardan bazıları 'Allah'a ve ahiret gününe iman ettik' derler, hâlbuki onlar mümin değildirler…" buyurmuştur.[126]

6) İhlâs

Bu kelimeyi yalnızca Allah'ın rızası için söylemektir. Gösteriş için, çıkar için veya dünya menfaati için söylememektir. Resûlullah (s.a.v.) buyurmuştur: "Kim 'Lâ ilâhe illallah' sözünü Allah'ın rızasını isteyerek söylerse, Allah onu ateşe haram kılar."[127]

7) Sevgi

Bu kelimeyi, manasını ve gereğini sevmek; onun sevgisini her şeyin üstünde tutmaktır. Allah Teâlâ: "İman edenlerin Allah'a olan sevgisi her şeyden daha güçlüdür." buyurmuştur.[128]

---

[124] (Zümer, 54)
[125] (Buhârî, 128; Müslim, 32)
[126] (Bakara, 8–9)
[127] (Buhârî, 425; Müslim, 657)
[128] (Bakara, 165)

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Abdest

Abdestin Faziletleri

1) Allah'ın sevgisini kazandırır. Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Şüphesiz Allah tövbe edenleri ve temizlenenleri sever."[129]
2) Kıyamet günü abdest uzuvlarında nur ve beyazlık olur. Resûlullah (s.a.v.) buyurmuştur: "Ümmetim kıyamet günü, abdest izlerinden dolayı yüzleri ve uzuvları parlayan kimseler olarak çağrılacaktır. Kim bu parlaklığını artırabilirse artırsın."[130]
3) Günahların bağışlanmasına ve derecelerin yükselmesine vesiledir. Resûlullah (s.a.v.) buyurmuştur: "Allah'ın günahları silip dereceleri yükselttiği şeyi size haber vereyim mi?" Sahâbîler: "Evet, ey Allah'ın Resûlü!" dediler. Buyurdu ki: "Zor zamanlarda abdesti güzelce almak, mescitlere çok adım atmak ve bir namazdan sonra diğerini beklemek; işte bu ribattır (Allah yolunda nöbettir)."[131]
4) Cennette abdest uzuvlarının ulaştığı yere kadar süs ve bilezik verilir. Resûlullah (s.a.v.) buyurmuştur: "Müminin süsleri, abdestinin ulaştığı yere kadar varır."[132]

Abdestin Hükmü

Abdest bazen müstehap, bazen de farz olur.

Bir Müslümanın her zaman abdestli olması müstehaptır ve bu en güzel hâldir. Çünkü bu, Allah'a saygının bir göstergesidir. Resûlullah (s.a.v.) buyurmuştur: "Abdestini ancak mümin kimse devamlı korur."[133]

[129] (Bakara, 222)
[130] (Buhârî, 136; Müslim, 246)
[131] (Müslim, 251)
[132] (Müslim, 250)
[133] (Ahmed, 22414)

Abdestin Özellikle Müstehap Olduğu Durumlar

1) Allah'ı zikrederken ve Kur'ân okurken: Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Allah'ı ancak abdestli iken zikretmeyi uygun gördüm."[134]
2) Uyumadan önce: Resûlullah (s.a.v.) buyurmuştur: "Yatağına girdiğinde, namaz için aldığın gibi abdest al."[135]
3) Cünüp olan kimsenin yemek yemeden, içmeden veya uyumadan önce ya da tekrar eşiyle birlikte olmadan önce: Hz. Âişe (r.â.) şöyle demiştir: "Resûlullah (s.a.v.) cünüp olduğu zaman, yemek yemek veya uyumak isterse namaz abdesti gibi abdest alırdı."[136] Yine Resûlullah (s.a.v.) buyurmuştur: "Sizden biri eşiyle birlikte olur da tekrar dönmek isterse, abdest alsın."[137]
4) Gusülden önce: Çünkü Resûlullah (s.a.v.) bunu yapardı.[138]

Abdestin Farz Olduğu Durumlar

1) Namaz için: Resûlullah (s.a.v.) buyurmuştur: "Allah, abdestsiz kimsenin namazını kabul etmez."[139]
2) Tavaf için: Çünkü Resûlullah (s.a.v.) Kâbe'yi tavaf etmeden önce abdest almıştır.[140]
3) Mushaf'a doğrudan dokunmak için: Allah Teâlâ buyurmuştur: "Ona ancak temizlenenler dokunur."[141] Ve Resûlullah (s.a.v.) buyurmuştur: "Kur'ân'a ancak temiz olan dokunsun."[142]

---

134 (İbn Hibbân, 806)
135 (Buhârî, 247)
136 (Müslim, 305)
137 (Müslim, 308)
138 (Müslim, 316)
139 (Müslim, 223)
140 (Buhârî, 1614; Müslim, 1235)
141 (Vâkıa, 79)
142 (Muvatta, 1/199; Dârekutnî, 1/121)

Perşembe: Siyer Sofrası

Vahyin Başlaması

Peygamberimiz (s.a.v.) kırk yaşına yaklaştığında, peygamberliğinin ilk işaretleri ortaya çıkmaya başladı. Bunun ilki, uykuda görülen doğru rüyalar idi. Gördüğü her rüya, sabahın aydınlığı gibi apaçık çıkıyordu. O sırada Hira Mağarası'nda inzivaya çekilme (tefekkür ve ibadetle meşgul olma) hâli devam ediyordu. Kavminin sapıklıklarından ve boş eğlencelerinden uzak duruyor, Allah Teâlâ da onu çok büyük bir görev için hazırlıyordu. Ramazan ayının yirmi birinci gününe denk gelen bir pazartesi günü, Hira Mağarası'nda iken vahiy birdenbire ona geldi. Cebrâil (aleyhisselâm) yanına geldi, onu tuttu ve gücü tükeninceye kadar sıktı, sonra bıraktı ve: "Oku!" dedi. Peygamberimiz (s.a.v.): "Ben okuma bilmem." diye cevap verdi. Cebrâil onu ikinci ve üçüncü defa da sıktı. Peygamberimiz her seferinde aynı cevabı verdi. Bunun üzerine Cebrâil şöyle dedi: "Yaratan Rabbinin adıyla oku! O, insanı alaktan (embriyodan) yarattı. Oku! Rabbin en büyük kerem sahibidir. O, kalemle öğretti. İnsana bilmediğini öğretti." [143] İşte bu, Allah Teâlâ'nın ona indirdiği ilk vahiy oldu. Peygamberimiz (s.a.v.) büyük bir korku ve heyecan içinde evine döndü. Kalbi şiddetle çarpıyordu. Eşi Hatice (r.a.)'nın yanına girerek: "Beni örtün, beni örtün!" dedi. Onu örtüp sakinleşmesini sağladılar. Korkusu geçince Hatice'ye başına gelenleri anlattı ve: "Kendimden korktum." dedi. Bunun üzerine Hatice (r.a.) ona şöyle dedi: "Hayır! Müjdele! Vallahi Allah seni asla utandırmaz. Çünkü sen akrabayı gözetirsin, doğru konuşursun, güçsüzün yükünü taşırsın, yoksula yardım edersin, misafiri ağırlar ve hak yolunda başa gelen musibetlerde insanlara destek olursun." Sonra Hatice, onu amcasının oğlu Varaka bin Nevfel'e götürdü. Varaka yaşlı, önceki kutsal kitapları bilen bir kimseydi. Hatice ona: "Ey amcamın oğlu! Yeğenini dinle." dedi. Peygamberimiz (s.a.v.) başına gelenleri ona anlattı. Varaka şöyle dedi: "Bu, Allah'ın Musa'ya indirdiği namustur (vahiy meleğidir). Keşke kavmin seni yurdundan çıkaracağı zaman genç olsaydım! Keşke o gün hayatta olup sana yardım etseydim!" Peygamberimiz (s.a.v.): "Onlar beni çıkaracaklar mı?" diye sordu. Varaka: "Evet. Senin getirdiğini getiren hiç kimse yoktur ki düşmanlık görmesin. Eğer o güne yetişirsem, sana bütün gücümle yardım ederim." dedi. Çok geçmeden Varaka vefat etti.[144]

---

[143] (Alak Suresi, 1–5)
[144] (Buhârî, 4953; Müslim, 160)

Cumartesi: Sahâbe Sofrası

Zübeyr bin Avvâm (r.a.)

Adı ve Doğumu:

O, Zübeyr bin Avvâm bin Huveylid bin Esed bin Abdüluzzâ bin Kusayy bin Kilâb bin Mürre bin Ka'b'dır. Nesebi, Peygamberimiz (s.a.v.) ile Kusayy bin Kilâb'ta birleşir. Peygamberlikten on yedi yıl önce doğmuştur. Mekke'de yetim olarak büyümüştür; çünkü babası Avvâm, Ficâr Savaşı'nda öldürülmüştür.

Hayatı ve Faziletleri:

Zübeyr (r.a.) beyaz tenli, uzun boylu, sakalı ve favorileri seyrek bir kimseydi. İslam'a ilk girenlerdendi, Habeşistan'a hicret eden ilk muhacirlerdendi ve cennetle müjdelenen on sahâbîden biriydi. Henüz küçük yaşta Müslüman oldu. Amcası onu bir hasıra sarar, altından ateş yakarak dumanla boğar ve: "Dininden dön!" derdi. O ise: "Asla inkâr etmem!" derdi.[145] İlk Habeşistan hicretine katıldı, fakat orada uzun süre kalmadı. Daha sonra Medine'ye hicret etti. Orada oğlu Abdullah bin Zübeyr doğdu ve böylece Medine'de doğan ilk Müslüman çocuk o oldu.

[145] (Taberânî, 239)

Resûlullah (s.a.v.) onun hakkında şöyle buyurmuştur: “Her peygamberin bir havârisi vardır. Benim havârim de Zübeyr’dir.”[146]

Zübeyr, Resûlullah’ın havârisi idi. Peygamberimizin halası Safiyye’nin oğludur. Esma bint Ebû Bekir (Zâtü’n-Nitâkayn) ile evlidir. İslam’da kılıcını ilk çeken kişi odur.

Bütün gazvelere katılmıştır. Bedir Savaşı’nda ordunun sağ kanadının komutanı idi. Mekke’nin fethinde muhacirlerin üç sancağından birini taşıyan kişiydi. Hz. Ömer (r.a.) tarafından, Mısır’ın fethinde Amr bin Âs’a yardım kuvveti olarak gönderilenler arasında yer almıştır. Ayrıca, Hz. Ömer’in vefatından sonra halifeyi seçmeleri için belirlediği şûra heyetindeki altı kişiden biri idi.

Zübeyr (r.a.) ibadeti ve takvasıyla tanınırdı. Nasihatlerinden biri şudur: “Kim gizlice yaptığı bir salih ameli olmasını başarabiliyorsa, mutlaka bunu yapsın.”[147]

Vefatı:

Hicretin 36. yılında, Recep ayında, Basra’da vefat etti. 64 yaşındaydı ve oraya defnedildi.

[146] (Buhârî 3719; Müslim 2415)
[147] (İmam Ahmed, Zühd, 119)

Bilgilerini Test Et (7. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: “Mesed” kelimesinin anlamı nedir?		**B**
	A) Yumuşak ipek.	B) Sert lif.	C) Demir zincirler.
Hadis Sofrası	Soru: Allah’ın bir kuluna hayır murat ettiğinin alametlerinden biri, ona neyi nasip etmesidir?		**C**
	A) Çok mal.	B) Yüksek makam.	C) Dinde fıkıh.
Akaid Sofrası	Soru: “Lâ ilâhe illallah” şehadetinde ihlâsın anlamı nedir?		**B**
	A) Dünyadaki son sözü olması.	B) Onu söylerken yalnızca Allah’ın rızasını gözetmek.	C) Her namazın ardından söylemek.
Fıkıh Sofrası	Soru: Abdestin faziletlerindendir:		**A**
	A) Günahların bağışlanmasına vesile olması.	B) Rızkın artması.	C) Neslin düzelmesi.
Siyer Sofrası	Soru: Peygamberimiz Muhammed bin Abdullah (s.a.v.) peygamber ve resul olarak gönderildiğinde yaşı kaçtı?		**B**
	A) 30 yaş.	B) 40 yaş.	C) 50 yaş.
Sahabe Sofrası	Soru: Zübeyr bin Avvâm (r.a.) ne olarak tanınmıştır?		**C**
	A) Resûlullah’ın hatibi.	B) Bu ümmetin emîni.	C)Peygamberimizin havârisi.

Pazar: Tefsir Sofrası

Kureyş Suresi

“(Bu) Kureyş’in alışkanlığı içindir. Onların kış ve yaz yolculuklarına alışmaları için. O hâlde bu evin (Kâbe’nin) Rabbine kulluk etsinler. O ki onları açlıktan doyurdu ve korkudan emin kıldı.”

Surenin Konusu:

Allah’ın Kureyş kabilesine verdiği nimetleri hatırlatmak ve onların Allah’a karşı yerine getirmeleri gereken sorumluluğu açıklamak.

Kelimelerin Açıklaması:

- İlâf (alışma, ülfet):

  Bir şeye alışmak, ona ısınmak ve onu artık zorlanmadan yapar hâle gelmek.

- rihlete’ş-şitâi:

  Yemen tarafına yapılan ticaret yolculuğu.

- ve’s-sayfi:

  Şam tarafına yapılan ticaret yolculuğu.

Genel Anlamı:

Kureyş Suresi Mekke’de inmiştir ve “İlâf Suresi” olarak da bilinir. Bu surede Allah Teâlâ, Kureyş kabilesine verdiği büyük nimetleri onlara hatırlatmaktadır. Onlar, Kâbe’nin komşuları olmaları sebebiyle tam bir güvenlik içinde yaşıyorlardı ve ticaret yolları kendilerine kolaylaştırılmıştı. Yazın Şam’a, kışın Yemen’e yaptıkları ticaret yolculukları sayesinde bolluk içinde yaşıyorlardı. Hâlbuki yaşadıkları yer ekin bitmeyen, tarıma elverişsiz bir vadiydi. Buna rağmen Allah onlara hem güvenlik hem de rızık nimetini vermişti. Bu iki güvenli ve bereketli yolculuk zamanla onlar için bir alışkanlık ve hayat düzeni hâline gelmişti. Eğer bu iki nimet olmasaydı, ne o topraklarda tutunabilirlerdi ne de Arap kabileleri arasında bir değerleri olurdu. Bu yüzden Allah Teâlâ onlardan, kendilerine bu nimetleri veren Kâbe’nin Rabbine kulluk etmelerini istemektedir.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) Allah'ın nimetlerini sürekli hatırlamak, onları Allah'a nispet etmek ve nankörlükten sakınmak gerekir.
2) Mevsimlerin değişmesi, insanlar, hayvanlar ve ekinler için pek çok fayda taşıyan büyük bir nimettir.
3) Kâbe'nin Allah katındaki değeri, büyüklüğü ve dokunulmazlığı çok yücedir.
4) Güvenlik nimeti, şükredilmesi gereken en büyük nimetlerden biridir.
5) Kimde hem güvenlik hem rızık nimeti birlikte bulunursa, onun Allah'a yönelmesi ve O'na ibadetini artırması daha da gerekli olur.

Pazartesi: Hadis Sofrası

Faydalı Nebevî Tavsiyeler

Ebû Hureyre (r.a.) şöyle demiştir: "Dostum Peygamberimiz (s.a.v.) bana üç şeyi tavsiye etti: Her aydan üç gün oruç tutmayı, duha (kuşluk) namazını iki rekât kılmayı ve uyumadan önce vitir namazını kılmayı."[148]

Açıklama:

Bu hadiste, Peygamberimiz (s.a.v.)'in, namaz ve orucun en önemli nafilelerinden sayılan üç büyük ibadete dair üç tavsiyesi yer almaktadır.

1) Her aydan üç gün oruç tutmak:

Bu, bir ayın tamamını oruçlu geçirmek gibidir. Çünkü yapılan bir iyiliğe on kat sevap verilir. Böylece buna devam eden kimse, bütün seneyi oruçlu geçirmiş gibi sevap kazanır. En faziletli olanı, bu oruçları ayın 13, 14 ve 15. günlerinde tutmaktır. Ancak başka günlerde de tutulabilir.

2) Duha (kuşluk) namazı:

En azı iki rekâttır. Vakti, güneş bir mızrak boyu yükseldikten zeval vaktine (öğleye) yakın zamana kadar devam eder. En faziletli vakti, devenin yavrusunun sıcaktan ayaklarını kaldırdığı vakittir (yani güneş iyice yükseldiği zaman). Bu namaz, sadaka ve zikir gibi pek çok hayırlı amelin yerine geçer. Ayrıca insanın organ ve eklemlerinin sağlamlığına karşı Allah'a bir şükürdür.

3) Vitir namazı:

Vitir namazı müekked sünnettir. Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem bunu gerek mukimken gerek seferde devamlı kılmıştır. En azı bir rekâttır. Dileyen üç, beş, yedi, dokuz veya on bir rekât kılabilir. Vakti, yatsı namazından fecrin doğmasına kadardır. Eğer uyuyakalır veya unutursa, gündüz vakti çift rekât olarak kaza etmesi müstehaptır.

[148] (Buhârî, 1981; Müslim, 721)

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Müslümanın, ailesine ve yakınlarına faydalı nasihatlerde bulunması gerekir.
2) Peygamberimizin ümmetinden bir kişiye hitabı, aslında bütün ümmete hitaptır.
3) Bazı ibadetler vardır ki, az bir amelle çok büyük sevaplar kazandırır.
4) Gece kalkamayacağını düşünen kimse için vitri uyumadan önce kılmak müstehaptır. Gece kalkabileceğini düşünen kimse ise vitri gecenin sonuna bırakır.

Salı: Akide Sofrası

“Muhammed Allah’ın Elçisidir” Şehadeti

“Muhammed Allah’ın Elçisidir” Şehadetinin Önemi:

“Muhammed Allah’ın Elçisidir” şehadeti, kelime-i şehadetin ikinci rüknüdür. Bu iki şehadetten biri, diğeri olmadan yeterli değildir. Mutlaka birlikte söylenmeleri gerekir: “Allah’tan başka ilah olmadığına ve Muhammed’in Allah’ın elçisi olduğuna şehadet ederim.” Bilindiği gibi, Peygamberimiz Muhammed’in (s.a.v.) peygamberliğine iman etmek farzdır ve onsuz İslam sahih olmaz. Bu sebeple Peygamberimiz (s.a.v.), Muaz b. Cebel’i Yemen’e gönderdiğinde ona şöyle buyurmuştur: “Sen Ehl-i Kitap olan bir kavme gidiyorsun. Onları ilk davet edeceğin şey: Allah’tan başka ilah olmadığına ve Muhammed’in Allah’ın elçisi olduğuna şehadet etmeleridir.”[149]

“Muhammed Allah’ın Elçisidir” Şehadetinin Manası:

Bu şehadetin manası şudur: Muhammed b. Abdullah’ın gerçekten Allah’ın elçisi olduğuna kesin bir şekilde inanmak ve bunu tasdik etmektir. Allah onu vahiy ve risaletle seçmiş, cinlere ve insanlara göndermiş, onları hak dine davet etmekle görevlendirmiştir. O, peygamberlerin sonuncusudur, ondan sonra peygamber gelmeyecektir (s.a.v.). Allah Teâlâ şöyle buyurur: “De ki: Ey insanlar! Ben, hepinize gönderilmiş Allah’ın elçisiyim.”[150] Ve buyurur: “Ey Peygamber! Biz seni bir şahit, bir müjdeleyici, bir uyarıcı, Allah’ın izniyle O’na çağıran bir davetçi ve aydınlatıcı bir kandil olarak gönderdik.” [151] Yine buyurur: “Muhammed, sizin erkeklerinizden hiçbirinin babası değildir. Fakat o, Allah’ın elçisi ve peygamberlerin sonuncusudur.”[152]

---

[149] (Buhârî, 1425; Müslim, 19)
[150] (A‘râf, 158)
[151] (Ahzâb, 45–46)
[152] (Ahzâb, 40)

“Muhammed Allah’ın Elçisidir” Şehadetinin Gerektirdikleri:

Bu şehadetin dört temel gereği vardır. Bunlar olmadan bu şehadet sahih olmaz:

1) Onun emrettiklerine itaat etmek.
2) Haber verdiği şeyleri tasdik etmek.
3) Yasakladığı ve sakındırdığı şeylerden kaçınmak.
4) Allah’a, sadece onun getirdiği şeriata uygun şekilde ibadet etmek.

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Abdestin Farzları

Abdestin farzları, abdestin kendisinden oluştuğu temel rükünlerdir. Bunlar olmadan abdest sahih olmaz. Toplam altı tanedir ve Allah Teâlâ bunları abdest ayetinde saymıştır.[153]

Abdestin Farzlarının Açıklaması:

1) **Yüzün tamamını yıkamak**

   Buna ağız ve burnu yıkamak (mazmaza ve istinşak) da dahildir; çünkü ağız ve burun yüzden sayılır. Peygamberimiz (s.a.v.) abdestinde ağzını ve burnunu yıkamıştır.[154]

Yüzün sınırları:

- Boyuna: Alnın başlangıcından çenenin altına kadar
- Enine: Bir kulaktan diğer kulağa kadar

Sakal da yüzden sayılır:

- Sakal seyrekse: Dışını yıkamak ve içini parmaklarla hilallemek farzdır.
- Sakal sıksa (deriyi örtüyorsa): Sadece dışını yıkamak farzdır, içini hilallemek müstehabdır.

2) **Elleri dirseklerle birlikte yıkamak**

   Parmak uçlarından dirseklere kadar yıkanır. Peygamberimiz (s.a.v.) dirseklerini de suyla iyice yıkamıştır.[155]

3) **Başın tamamını, kulaklarla birlikte mesh etmek**

---

[153] (Mâide, 6)
[154] (Müslim, 235)
[155] (Dârakutnî, 1/83)

Başın tamamı ve iki kulak birlikte mesh edilir. Başın bir kısmını mesh etmek veya kulakları terk etmek yeterli olmaz. Çünkü Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Kulaklar baştandır."[156]

Baş nasıl mesh edilirse edilsin geçerlidir; ancak en faziletli şekli şudur: Islak ellerle başın önünden arkaya kadar mesh edilir, Sonra tekrar öne getirilir, İşaret parmakları kulak deliklerine sokulur, Baş parmaklarla kulakların dışı mesh edilir.

Kadın da bu konuda erkek gibidir. Örgülerinin üzerine veya sarkan saç uçlarına mesh etmez, sadece başını mesh eder.

4) Ayakları topuklarla birlikte yıkamak

Peygamberimiz (s.a.v.) ayağını, baldırın başlangıcına kadar yıkamıştır.[157]

5) Sıraya riayet etmek (Tertip)

Şu sırayla yapılır: Yüz yıkanır evvel, sonra eller, baş, ve en son ayaklardır; çünkü Allah Teâlâ ayette bu sırayı gözetmiş, Peygamberimiz (s.a.v.) de abdestini bu sırayla almıştır.[158]

6) Ara vermeden yapmak (Muvâlât)

Bir uzvu yıkadıktan sonra, önceki uzuv kurumadan hemen diğerine geçmektir. Peygamberimiz (s.a.v.) abdestini kesintisiz alırdı.[159]

Bu Uzuvların Özellikle Seçilmesinin Hikmeti:

1. Bunlar insan bedeninin en çok dışta kalan ve en çabuk kirlenen organlarıdır.
2. Bunlar aynı zamanda günahların en çok işlendiği organlardır. Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Kim abdesti güzelce alırsa, günahları bedeninden çıkar; hatta tırnaklarının altından bile çıkar."[160]

---

[156] (Tirmizî, 37)
[157] (Müslim, 246)
[158] (Müslim, 235)
[159] (Müslim, 235)
[160] (Müslim, 245)

Perşembe: Siyer Sofrası

Gizli Davet Dönemi

Peygamberimiz (s.a.v.) Hira Mağarası'nda yaşadıklarından sonra vahiy bir süre kesildi. Allah'ın dilediği kadar bir müddet vahiy gelmedi. Daha sonra vahiy tekrar geldi; fakat bu defa tebliğ ve uyarma göreviyle geldi. Bunun üzerine Allah Teâlâ ona: "Ey örtüsüne bürünen! Kalk ve uyar! Rabbini yücelt! Elbiseni temizle! Pislikten uzak dur!" diye emretti.[161]Bu ayetlerle Allah Teâlâ, Peygamberimiz'e (s.a.v.) kavmini şirkten sakındırmasını ve onları tevhide davet etmesini emretmiş oldu.

Bunun üzerine Peygamberimiz (s.a.v.) davet işine bütün gücüyle sarıldı ve davetine gizlice başladı. Önce kendi evinden başladı: Eşi Hatice (r.a.), ona iman eden ilk kişi oldu. Üvey oğlu Ali bin Ebû Tâlib (r.a.) henüz 10 yaşındayken Müslüman oldu. O sırada Peygamberimizin (s.a.v.) himayesinde bulunuyordu; onu, kıtlık yılında amcasına yardım etmek için yanına almıştı. Azatlı kölesi Zeyd bin Hârise (r.a.) de Müslüman oldu.

Ev dışından ilk iman eden kişi Ebû Bekir (r.a.) oldu. O Müslüman olur olmaz, Peygamberimiz'e (s.a.v.) davet yolunda yardım etmeye başladı. Ebû Bekir (r.a.) vesilesiyle şu büyük sahâbîler Müslüman oldu: Osman bin Affân, Talha bin Ubeydullah, Sa'd bin Ebî Vakkâs, Abdurrahman bin Avf, Zübeyr bin Avvâm, Ebû Ubeyde Âmir bin Cerrâh (r.a.). Ayrıca bu dönemde şu sahâbîler de İslam'a girdi: Ammâr bin Yâsir, Bilâl bin Rebâh, Ca'fer bin Ebû Tâlib, Erkam bin Ebî'l-Erkam. Müslümanlar, Erkam'ın evini gizli toplantı yeri olarak kullanmaya başladılar.

Davet gizli olarak devam etti ve müminlerin sayısı günden güne arttı. Bu durum üç yıl sürdü. Daha sonra Allah Teâlâ, Peygamberimiz'e (s.a.v.) davetini açıkça ilan etmesini emretti.

---

[161] (Müddessir, 1–5)

Cumartesi: Sahâbe Sofrası

Sa‘d bin Ebî Vakkâs (r.a.)

İsmi ve Doğumu

O, Sa‘d bin Ebî Vakkâs el-Kureşî ez-Zührî’dir. Babası Ebû Vakkâs’ın adı Mâlik bin Uheyb’dir. Nesebi Zühre oğullarına dayanır.

Sa‘d (r.a.), Peygamberliğin gelişinden 14 yıl önce Mekke’de doğmuştur.

Hayatı ve Faziletleri

Sa‘d (r.a.) henüz genç yaşta Müslüman oldu. Onun hakkında, İslam’a giren üçüncü kişi olduğu da söylenmiştir, yedinci kişi olduğu da. O, cennetle müjdelenen on sahâbîden biri ve İslam’a ilk girenlerdendir.

Peygamberimiz (s.a.v.) ile birlikte bütün savaşlara katılmıştır. Allah yolunda ilk ok atan sahâbî odur. Bu, hicretin birinci yılında, Peygamberimizin (s.a.v.) Kureyş kervanına karşı gönderdiği ilk seriyyeye katıldığında gerçekleşmiştir.

Peygamberimiz (s.a.v.) onu överek şöyle buyurmuştur: “İşte bu benim dayımdır! Bir kimse bana dayısını göstersin!”[162] Bunun sebebi, Sa‘d’ın Zühre oğullarından olmasıdır. Peygamberimizin (s.a.v.) annesi de Zühre oğullarındandır.

Uhud günü Peygamberimiz (s.a.v.), Sa‘d için anne ve babasını feda ederek ona şöyle demiştir: “At! Anam babam sana feda olsun!”[163]

Ayrıca Peygamberimiz (s.a.v.) ona özel olarak dua etmiş ve şöyle buyurmuştur: “Allah’ım! Onun atışını isabetli kıl ve duasını kabul et!”[164] Bu dua sebebiyle Sa‘d (r.a.), insanların en iyi nişancılarından ve en keskin görüşlülerinden biri olmuştur.

---

[162] (Tirmizî, 3752)
[163] (Buhârî, 2905; Müslim, 2411)
[164] (Hâkim, 3/500)

Hz. Ömer (r.a.), onu Farslarla savaşmak üzere gönderdiği ordulara komutan tayin etti. Sa‘d (r.a.), Kadisiye Savaşı’nda onları bozguna uğrattı ve Irak’ta Kisrâ’nın başkentini fethetti.

Hz. Ömer, Kûfe şehrini Sa‘d’ın 17 hicrî yılında kurmasından sonra, onu bu şehre vali tayin etti. Ayrıca Sa‘d (r.a.), Hz. Ömer’in, kendisinden sonra halifeyi seçmeleri için belirlediği altı kişilik şûra heyetinden biri idi.

Sa‘d (r.a.), zühdü, takvâsı ve fitnelerden uzak durmasıyla tanınırdı. Oğluna verdiği öğütlerden biri şöyledir: “Yavrucuğum! Namaz kılmak istediğinde abdestini güzel al ve bir daha asla namaz kılamayacakmış gibi namaz kıl. Açgözlülükten sakın; çünkü o hazır bir fakirliktir. İnsanlardan bir şey beklememeye alış; çünkü bu gerçek zenginliktir. Sözü veya işi için özür dilenmesi gereken şeylerden sakın ve doğru bildiğini yap.”[165]

Vefatı

Sa‘d bin Ebî Vakkâs (r.a.), 55 hicrî yılında Akîk’te vefat etti ve Medine’ye defnedildi. O, vefat eden en son muhacir sahâbî idi.

[165] (İmam Ahmed, ez-Zühd, 149)

Bilgilerini Test Et (8. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: Kureyş'in kış yolculuğu nereye idi?		**A**
	A) Yemen'e.	B) Şam'a.	C) Habeşistan'a.
Hadis Sofrası	Soru: Duha namazının vakti ne zaman başlar?		**C**
	A) Sabah namazından sonra.	B) Güneş yükselip bir mızrak boyu olunca.	C) Güneşin bir mızrak boyu yükselmesinden itibaren.
Akaid Sofrası	Soru: "Muhammed Allah'ın Resûlüdür" şehadetinin anlamı nedir?		**B**
	A) Onun hayatının ve siyerinin bütün ayrıntılarını bilmek.	B) Onun gerçekten Allah'ın elçisi olduğunu, vahiy ve risaletle görevlendirildiğini kabul etmektir.	C) Onun ashabını yüceltmek ve eşlerine hürmet etmek.
Fıkıh Sofrası	Soru: Abdestin farzları kaçtır?		**C**
	A) Dört.	B) Beş.	C) Altı.
Siyer Sofrası	Soru: Gizli davet kaç yıl sürdü?		**A**
	A) Üç yıl.	B) Dört yıl.	C) Beş yıl.
Sahabe Sofrası	Soru: Sa'd bin Ebî Vakkâs (r.a.) hangi özelliğiyle meşhurdur?		**A**
	A) Allah yolunda ilk oku atan kişidir.	B) İslam'daki ilk şehittir.	C) Ensardan ilk Müslüman olandır.

Pazar: Tefsir Sofrası

Mâûn Suresi

“Dini yalanlayanı gördün mü? İşte o, yetimi itip kakan, yoksulu doyurmaya teşvik etmeyen kimsedir. Yazıklar olsun o namaz kılanlara ki, onlar namazlarını ciddiye almazlar (vaktine ve hakkıyla kılmazlar), gösteriş yaparlar ve en küçük yardımı bile esirgerler.”

Surenin Konusu:

Dini yalanlayanların özelliklerini tanıtmak, yaptıklarını kınamak ve onların benzerlerinden sakındırmak.

Nüzul Sebebi:

Surenin ilk kısmı (“Dini yalanlayanı gördün mü…” ile “yoksulu doyurmaya teşvik etmez” kısmı) Âs b. Vâil hakkında inmiştir. Geri kalan kısmı ise (“Yazıklar olsun o namaz kılanlara…” diye başlayan bölüm) münafıkların reisi Abdullah b. Übey b. Selûl hakkında inmiştir.[166]

Kelimelerin Açıklaması:

- yükezzibu bi’d-dîn:

Ahiretteki hesap ve cezayı inkâr etmek.

- yedu‘‘u’l-yetîm:

Yetimi hakkından mahrum ederek sertçe kovmak.

- ve lâ yaḥuḍḍu:

Başkalarını da yoksulu doyurmaya yönlendirmez.

- fe veylün:

Şiddetli azap ve büyük bir tehdit.

- sâhûn:

Namaza önem vermezler, onu vaktinde ve gereği gibi kılmazlar.

- yurâûne:

İnsanlara göstermek için amel ederler, riyakârlık yaparlar.

- ve yemne‘ûne’l-mâ‘ûn:

Ödünç verilmesi kimseye zarar vermeyen kap kacak ve benzeri eşyaları bile vermekten kaçınırlar.

[166] (İbn Selâme, en-Nâsih ve’l-Mensûh, 205)

Genel Anlamı:

Mâûn Suresi, dini ve ahireti yalanlayan kimselerin ahlâkını yerer. Böyle bir kimsenin ilk özelliği, yetimi itip kakması ve ona zulmetmesidir; ona merhamet etmez ve hakkını vermez. Yine onun özelliklerinden biri de ne kendisinin ne de başkalarının yoksulu doyurmasına teşvik etmemesidir.

Sonra Rabbimiz, namazdan gafil olan, namazı vaktinden sonraya bırakan yahut bazen tamamen terk eden kimseleri –ki bunlar münafıklardır– şiddetli bir azapla tehdit eder. Bunlar, yaptıkları işleri insanlar görsün diye yapan, iyiliği insanlardan esirgeyen, tencere, balta, kova ve benzeri faydalanılan eşyalarla bile insanlara yardım etmeyen kimselerdir.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) Hesap gününe iman etmek, Allah'ın haklarını ve kulların haklarını yerine getirmeyi gerektirir.
2) Yetimi gözetmenin, yoksulları doyurmanın ve ihtiyaçlarını araştırıp gidermenin fazileti.
3) Namaza devam etmenin farz olduğu, onu vaktinden geciktirmenin tehlikesi.
4) Amellerde ihlâsın gerekli olduğu, riya ve gösterişin tehlikesi.
5) İyilik yapmaya teşvik: mal ile yardım etmek ve fazla olan eşyaları ödünç vermek.

Pazartesi: Hadis Sofrası

Müslümanlara Zarar Vermekten Sakındırma

Ebû Sırme (r.a.)'dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Kim bir Müslümana zarar verirse, Allah da ona zarar verir; kim bir Müslümana zorluk çıkarırsa, Allah da ona zorluk çıkarır."[167]

Açıklaması:

Bu hadis iki önemli manaya işaret eder:

Birincisi: Müslümana eziyet etmek, ona zarar ve sıkıntı vermek haramdır. Bu zarar; bedenine, ailesine, malına veya çocuğuna yönelik olabilir. Kim bunu yaparsa, onun cezasını ve karşılığını bizzat Allah Teâlâ verir. Müslümanlara zarar vermeye örnekler: Hile ve aldatma, alışverişte ve muamelelerde hilekârlık ve kusurları gizlemek, ortağın ortağına zarar vermesi, komşunun komşuya zarar vermesi, kocanın eşine zulmetmesi; onu haksız yere boşanma bedeli vermeye zorlaması, onu ne evli ne de boşanmış gibi askıda bırakması, sırf zarar vermek için geri dönmesi veya iki eşinden birine haksız yere meyletmesi ve benzeri davranışlar.

İkincisi: Karşılık, yapılan amelin cinsindendir; hayırda da şerde de böyledir. Kim Allah'ın sevdiği bir şeyi yaparsa Allah da onu sever. Kim Allah'ın sevmediği bir şeyi yaparsa Allah da ona buğzeder. Kim bir Müslümana kolaylık gösterirse Allah da ona dünyada ve ahirette kolaylık gösterir. Kim bir Müslümana zarar verirse Allah da ona zarar verir; kim ona zorluk çıkarırsa Allah da ona zorluk çıkarır ve bunun benzeri nice karşılıklar vardır.

[167] (Tirmizî 1940; İbn Mâce 2342)

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Allah Teâlâ'nın adaletinin ve rahmetinin kemâlindendir ki, Müslümanlar arasında birbirine zarar vermeyi ve zorluk çıkarmayı yasaklamış; bunun yerine merhameti ve kardeşliği emretmiştir.
2) Allah Teâlâ'nın, kendisine hamdedilmeyi gerektiren hikmetindendir ki, hayırda da şerde de karşılığı yapılan işin cinsinden kılmıştır.
3) Bazı günahların cezasını Allah Teâlâ, sahibine dünyada iken de aceleyle verir.
4) Müslümanın, Rabbi katında bir değeri ve dokunulmazlığı vardır; Allah onun çiğnenmesine razı olmaz.

Salı: Akaid Sofrası

Resûlullah'ı (s.a.v.) Sevmenin Farz Oluşu

Kula farz olan en büyük sevgi, her şeyden önce Allah Teâlâ'yı sevmektir. Bu, sevgi türlerinin en yücesidir. Nitekim Yüce Allah: "İman edenlerin Allah'a olan sevgisi daha kuvvetlidir."[168] buyurmuştur. Çünkü O, bütün varlıkların Rabbi ve Yaratıcısıdır; kullarına görünen ve görünmeyen bütün nimetleri ihsan eden O'dur.

Allah Teâlâ'yı sevdikten sonra, O'nun Resûlü Muhammed'i (s.a.v.) sevmek gelir. Çünkü insanları Allah'a çağıran, O'nu tanıtan, O'nun şeriatini tebliğ eden ve hükümlerini açıklayan odur. Müminlerin dünya ve âhirette elde ettikleri her hayır, Allah'ın bu Resûlünün eliyle gerçekleşmiştir. Hiç kimse, ona uymadan ve sünnetini takip etmeden cennete giremez.

Bu sebeple Resûlullah'ın (s.a.v.), Allah'ın kendisine verdiği yüce bir makamı vardır. O, Allah'ın kulu ve Resûlüdür; yaratılmışların en seçkini, peygamberlerin en kâmili, mahlûkatın en faziletlisi ve peygamberlerin sonuncusudur. Allah'tan en çok korkan ve O'na karşı en takvalı olan da odur. Allah Teâlâ onu, cinlere ve insanlara birlikte göndermiş; hepsine ona itaat etmeyi ve onu takip etmeyi farz kılmıştır. Allah onun göğsünü genişletmiş, şanını yüceltmiş ve emrine muhalefet edenler için zilleti ve aşağılığı takdir etmiştir.

O, ayrıca "Makâm-ı Mahmûd" sahibidir. Nitekim Allah Teâlâ: "Umulur ki Rabbin seni övgüye layık bir makama ulaştırsın."[169] buyurmuştur. Bu makam, kıyamet günü insanların hesabın dehşetinden kurtulmaları için kendisine büyük şefaat yetkisinin verileceği yüce makamdır.

---

[168] (Bakara, 165)
[169] (İsrâ, 79)

Allah Teâlâ, Resûlullah'ın (s.a.v.) makamını yüceltmiş; kendisinin ve meleklerinin ona salât ettiğini bildirmiş, mümin kullarına da ona salât ve selâm getirmelerini emretmiştir. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurur: "Şüphesiz Allah ve melekleri Peygamber'e salât ederler. Ey iman edenler! Siz de ona salât edin ve tam bir teslimiyetle selâm verin."[170]

Resûlullah'ı (s.a.v.) sevmek farzdır ve imanın bir gereğidir. Nitekim Peygamberimiz şöyle buyurmuştur: "Üç haslet vardır ki kimde bulunursa, imanın tadını alır: Allah ve Resûlü'nün kendisine her şeyden daha sevgili olması, bir kimseyi yalnızca Allah için sevmesi ve Allah onu küfürden kurtardıktan sonra tekrar küfre dönmekten, ateşe atılmaktan nefret eder gibi nefret etmesi."[171]Bu sevgi, Allah Teâlâ'dan sonra her türlü sevgiden önde tutulmalıdır. Nitekim Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Sizden hiç kimse, ben ona; çocuğundan, babasından ve bütün insanlardan daha sevgili olmadıkça gerçek mümin olmuş olmaz."[172]

[170] (Ahzâb, 56)
[171] (Buhârî, 16; Müslim, 43)
[172] (Buhârî, 15; Müslim, 44)

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Abdestin Sünnetleri

Abdestin sünnetleri: Abdest alırken yapılması müstehap olan fiillerdir. Bunları yapan sevap kazanır, terk eden kimseye ise bir günah yoktur. Bunlar şunlardır:

1) **Abdeste başlarken besmele çekmek:** Çünkü Peygamberimiz (s.a.v.) bunu emretmiştir.[173]
2) **Misvak kullanmak:** Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Ümmetime zorluk vermeyecek olsaydım, her abdestte misvak kullanmalarını emrederdim."[174]
3) **Abdestin başında elleri üç defa yıkamak:** Çünkü Peygamberimiz (s.a.v.) abdestini böyle almıştır.[175]
4) **Oruçlu olmayan için ağza ve burna suyu iyice vermek:** Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Burnuna suyu iyice çek; ancak oruçlu isen bunu yapma."[176]
5) **Ovuşturmak (delk):** Çünkü Peygamberimiz (s.a.v.) abdest aldığında kollarını ovuştururdu.[177]
6) **Sık sakalı hilallemek:** Suyun sakalın içine girmesini sağlamak için. Hadiste şöyle geçer: "Peygamberimiz (s.a.v.) çenesinin altından sakalına su alır ve onu hilallerdi."[178]Eğer sakal seyrek ise, hilallemek vaciptir.

---

173 (Ahmed, 2/418; Ebû Dâvûd, 101)
174 (Buhârî, ta'lîkan 1934)
175 (Müslim, 235)
176 (Ebû Dâvûd, 142; Nesâî, 87)
177 (İbn Hibbân, 1082; Beyhakî, 1/196)
178 (Ebû Dâvûd, 145)

7) **Sağa öncelik vermek (teyemmün):** Yani abdest alırken ellerde ve ayaklarda sağ tarafı sol tarafa öncelemek. Hadiste şöyle gelmiştir: "Peygamberimiz (s.a.v.) gücü yettiğince temizlikte, ayakkabı giymede, saçını taramada ve bütün işlerinde sağdan başlamayı severdi."[179]
8) **Yüzü, kolları ve ayakları üçer defa yıkamak:** Farz olan bir defa yıkamaktır. Hadiste şöyle gelmiştir: "Peygamberimiz (s.a.v.) bazen organları birer defa, bazen ikişer defa, bazen de üçer defa yıkayarak abdest almıştır."[180]
9) **Abdestten sonra rivayet edilen zikri söylemek:** Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Sizden kim güzelce abdest alır, sonra: 'Allah'tan başka ilâh olmadığına, O'nun ortağı bulunmadığına ve Muhammed'in O'nun kulu ve elçisi olduğuna şehadet ederim' derse, ona cennetin sekiz kapısı açılır; hangisinden isterse girer."[181]Tirmizî şu ziyadeyi de rivayet etmiştir: "Allah'ım! Beni çokça tevbe edenlerden ve çokça temizlenenlerden eyle."[182]

Bu zikrin abdestten sonra söylenmesinin hikmeti:

Kişi abdestle zahiri temizliğini tamamladığında, bunun ardından tevhid ve tevbe ile batını temizliği tamamlaması çok uygundur. Böylece iki temizlik bir arada gerçekleşmiş olur. Bu ikisi bir araya geldiğinde kul, Allah'ın huzuruna çıkmaya, O'nun karşısında durmaya ve O'na münacaat etmeye layık hâle gelir.

[179] (Buhârî, 426; Müslim, 268)
[180] (Buhârî, 157; Müslim, 226)
[181] (Müslim, 234)
[182] (Tirmizî, 55)

Perşembe: Siyer Sofrası

Açık Davet (Davetin Alenen Yapılması)

Peygamberimiz (s.a.v.) davetini üç yıl boyunca gizli olarak sürdürdü. Daha sonra Allah Teâlâ ona hakkı açıkça ilan etmesini emretti ve bu sebeple şu ayetler indirildi: "Emrolunduğun şeyi açıkça tebliğ et ve müşriklerden yüz çevir"[183]ve "En yakın akrabanı uyar".[184]

Bunun üzerine Peygamberimiz (s.a.v.) Hâşimoğullarını ve Muttaliboğullarını çağırmak için Safâ tepesine çıktı. İnsanlar etrafında toplanınca onlara şöyle dedi: "Size şu dağın eteğinden bir düşman ordusu geliyor desem bana inanır mısınız?" Onlar: "Senden hiç yalan görmedik." dediler. Bunun üzerine şöyle buyurdu: "Öyleyse ben sizin için şiddetli bir azaptan önce gönderilmiş bir uyarıcıyım." Bunun üzerine Ebû Leheb: "Yazıklar olsun sana! Bizi bunun için mi topladın?" dedi.[185]

Resûlullah (s.a.v.) bundan sonra insanları sabır ve sebatla, Allah rızasını umarak davet etmeye devam etti. Hiçbir engel onu durduramadı, hiçbir karşı çıkış onu geri çeviremedi. Allah yolunda hiçbir kınayıcının kınamasına aldırmadı. Gece gündüz, gizli açık, büyük küçük, kadın erkek, siyah beyaz demeden herkesi Allah'a davet ediyordu.

Onun daveti açıkça ilan etmesi, Müslümanların sayısının artması ve putları kötüleyip onların fayda ve zarar veremeyeceğini söylemesi müşrikleri çok öfkelendirdi. Bunun üzerine düşmanlıklarını açıkça ortaya koydular; ona sövüp saymaya başladılar, onunla birlikte olan Müslümanlara eziyet etmeye, işkence etmeye ve onları boykot etmeye başladılar.

Allah Teâlâ ise Resûlünü (s.a.v.) amcası Ebû Tâlib vasıtasıyla korudu. Çünkü Ebû Tâlib kavmi içinde sözü geçen, itibarlı bir kimseydi. Onlar, onun yeğeni Muhammed'e (s.a.v.) olan büyük sevgisini bildikleri için, ona karşı açık bir saldırıya cesaret edemiyorlardı.

---

[183] (Hicr, 94)
[184] (Şuarâ, 214)
[185] (Buhârî, 4973; Müslim, 208)

Cumartesi: Sahâbîler Sofrası

Saîd bin Zeyd (r.a.)

Adı ve Doğumu:

O, Saîd bin Zeyd bin Amr bin Nüfeyl bin Abdüluzzâ bin Riyâh'tır. Peygamberliğin gelişinden on üç yıl önce doğmuştur. Babası Zeyd bin Amr, İbrahim (aleyhisselâm)'ın dinini arayan bir hanîf idi; Şam taraflarına yolculuk eder, hak dini araştırır, putlara kurban kesmez, leş ve kan yemezdi. Ancak İslâm gelmeden önce vefat etti.[186]

Hayatı ve Faziletleri:

Saîd bin Zeyd (r.a.), İslâm'a ilk girenlerdendir, ilk muhacirlerdendir ve cennetle müjdelenen on sahâbîden biridir.

Bedir Gazvesi'ne fiilen katılamamış olsa da, Resûlullah (s.a.v.) ona sevap ve ganimet payı vermiştir. Daha sonra gerçekleşen bütün gazvelere katılmıştır.

O, Peygamberimiz (s.a.v.) ile çok yakın ve sürekli bir beraberlik içinde bulunmuştur. Said bin Cübeyr şöyle demiştir: "Ebû Bekir, Ömer, Osman, Ali, Talha, Zübeyr, Sa'd, Abdurrahman bin Avf ve Said bin Zeyd, savaşta Resûlullah'ın (s.a.v.) önünde, namazda ise arkasında dururlardı."[187]

Ömer bin Hattâb, Saîd bin Zeyd'in kız kardeşi Âtike ile evlenmiş; Saîd bin Zeyd de Ömer'in öz kız kardeşi Fâtıma bint Hattâb ile evlenmiştir. Saîd ve eşi birlikte Medine'ye hicret etmişlerdir. Habeşistan'a hicret etmemiştir.

---

[186] (Siyeru A'lâmi'n-Nübelâ, 1/126)
[187] (Esedü'l-Gâbe, 2/237)

Said bin Zeyd (r.a.) Kureyş'in ileri gelenlerinden ve önde gelen şahsiyetlerindendi. Bu sebeple, zayıf ve güçsüz Müslümanların gördüğü türden ağır işkencelere maruz kalmamıştır.

Said bin Zeyd (r.a.) takvâ sahibi, son derece verâlı ve duası kabul edilen bir kimseydi. Bunun meşhur örneklerinden biri şudur: Bir kadın, Medine valisi Mervân bin Hakem'e giderek onu şikâyet etti ve "Arazimde bana zulmetti" dedi. Bunun üzerine Mervân, Said'i çağırttı. Said bin Zeyd (r.a.) şöyle dedi: "Ben ona zulmetmiş olabilir miyim? Hâlbuki ben Resûlullah'ın (s.a.v.) şöyle buyurduğunu işittim: 'Kim bir karış toprağı zulümle alırsa, kıyamet gününde o toprak yedi kat yerin dibine kadar boynuna dolanır.' Allah'ım! Eğer bu kadın yalancıysa, onun gözlerini kör et ve onu kendi arazisinde öldür!" Râvi şöyle der: Kadın ölmeden önce gerçekten kör oldu. Onu, duvarlara tutuna tutuna yürürken gördüm ve şöyle diyordu: "Said bin Zeyd'in bedduası beni tuttu!" Sonra bir gün kendi arazisinde yürürken bir çukura düştü ve orada öldü.[188]

Vefatı:

Said bin Zeyd (r.a.) hicretin 51. yılında, yetmiş küsur yaşındayken Akîk'te vefat etti. Daha sonra Medine'ye götürüldü ve orada, Resûlullah'ın (s.a.v.) ashabının yanına defnedildi.

Onu yıkayıp kefenleyen Sa'd bin Ebî Vakkâs, cenaze namazını Muğîre bin Şu'be kıldırdı. Kabre ise Abdullah bin Ömer ve Sa'd bin Ebî Vakkâs indirdi. Medine halkı onun vefatına çok üzüldü.

[188] (Müslim, 1610)

Bilgilerini Test Et (9. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: “Ve mâûnu men ederler” ayetinin anlamı nedir?		**B**
	A) Zekâtı hak edenlerden esirgerler.	B) İnsanlara zararı olmayan eşyaları (kap kacak gibi) ödünç vermeyi engellerler.	C) Mirası yerler.
Hadis Sofrası	Soru: Peygamberimizin (s.a.v.) “Kim bir Müslümana zarar verirse Allah da ona zarar verir” sözü neye delildir?		**B**
	A) İmanın artıp eksileceğine.	B) Karşılığın yapılan amelin cinsinden olacağına.	C) Mutlu insanın başkasından ibret alan kimse olduğuna.
Akaid Sofrası	Soru: Peygamberimizi (s.a.v.) neden severiz?		**C**
	A) Arapların en hayırlı kabilesinden olduğu için.	B) Anne ve babası küçük yaşta vefat ettiği için.	C) Allah’a çağırdığı, O’nu tanıttığı, şeriatini tebliğ ettiği ve hükümlerini açıkladığı için.
Fıkıh Sofrası	Soru: Aşağıdakilerden hangisi abdestin sünnetlerindendir?		**B**
	A) Uzuvları peş peşe yıkamak (muvâlât).	B) Misvak kullanmak.	C) Başın tamamını mesh etmek.
Siyer Sofrası	Soru: “Yazıklar olsun sana! Bizi bunun için mi topladın?” sözünü kim söylemiştir?		**B**
	A) Ebû Cehil.	B) Ebû Leheb.	C) Ebû Süfyân.
Sahabe Sofrası	Soru: Said bin Zeyd (r.a.) kiminle evlenmiştir?		**C**
	A) Fâtıma bint Kays.	B) Fâtıma bint Esed.	C) Fâtıma bint el-Hattâb.

Pazar: Tefsir Sofrası

Kevser Suresi

“Şüphesiz biz sana bitip tükenmez nimetler verdik. Öyleyse Rabbin için namaz kıl ve kurban kes. Şüphesiz sana kin tutan kimse asıl soyu kesik olandır.”

Surenin Konusu:

Yüce Allah’ın, Peygamberine (s.a.v.) çok büyük hayırlar vermesi ve onu savunması.

Nüzul Sebebi:

Rivayet edildiğine göre, Peygamberimizin (s.a.v.) oğlu Kâsım vefat edince Âs bin Vâil ve bazı müşrikler: “Muhammed artık soyu kesik biridir!” dediler. Yani: “Ondan sonra adı devam etmeyecek” demek istediler. Bunun üzerine Allah Teâlâ bu sureyi indirdi; bu sure onlara cevap, Resûlullah’a teselli ve ona ve ümmetine Kevser müjdesi olarak geldi.[189]

Kelimelerin Açıklaması:

- el-kevser:

Çok hayır demektir. Buna cennetteki Kevser nehri de dahildir.

- Venhar:

Kurbanını yalnızca Allah için kes.

- Şâni’eke:

Sana buğzeden ve seni sevmeyen kimse.

- el-ebter:

Her türlü hayırdan kesilmiş, izi silinmiş kimse.

[189] (Esbâbü’n-Nüzûl, Vâhidî, 466)

Genel Anlamı:

Kevser Suresi Mekke'de inmiştir ve Kur'ân-ı Kerîm'in en kısa suresidir. Bu surede Yüce Allah, Peygamberine (s.a.v.) dünya ve ahirette pek çok hayır ve büyük nimetler verdiğini bildirmektedir. Bu nimetler arasında, cennette bulunan ve "Kevser" adı verilen bir nehir de vardır. Peygamberimiz (s.a.v.) bu nehir hakkında şöyle buyurmuştur: "Kevser, cennette bir nehirdir; kıyıları altındandır, yatağı inci ve yakuttandır. Toprağı miskten daha güzel kokuludur, suyu baldan daha tatlı ve kardan daha beyazdır."[190]

Daha sonra Yüce Allah, kendisine verdiği bu büyük ikramlara karşılık, Peygamberinden Rabbine şükretmesini, bunun da namazı yalnız O'nun için kılarak ve en değerli mallarından kurban keserek yerine getirilmesini istemiştir.

Sure, Peygamberimizi (s.a.v.) müjdeleyerek sona ermektedir: Ona kin tutan, düşmanlık eden kimsenin her türlü hayırdan mahrum kalacağı ve adının anılmayacağı bildirilmiştir.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) Peygamberimizin (s.a.v.) Allah katındaki yüksek değeri, korunması ve dünya ile ahirette ikramlara mazhar kılınması.
2) Peygamberimize (s.a.v.) veya onun getirdiği dine düşmanlık eden kimsenin küfre düşeceği.
3) Allah'ın nimetlerine hemen şükretmenin gerekliliği ve bunun nimetlerin devamına ve artmasına vesile olması.
4) Kurban, adak ve akîka gibi ibadetlerle Allah'a yakınlaşmaya teşvik.
5) Namaza devam etmek ve kurbanı yalnız Allah için kesmek, nimetlere karşı yapılabilecek en büyük şükür yollarındandır.

[190] (Tirmizî, 3361)

Pazartesi: Hadis Sofrası

Güçlü Müminin Üstünlüğü

Ebû Hüreyre (r.a.) rivayet ediyor: Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Güçlü mümin, zayıf müminden daha hayırlıdır ve Allah'a daha sevimlidir. Bununla beraber her ikisinde de hayır vardır. Sana fayda verecek şeylere sarıl, Allah'tan yardım iste ve acizlik gösterme. Başına bir şey gelirse: 'Keşke şöyle yapsaydım, böyle olurdu' deme. Aksine: 'Bu Allah'ın takdiridir, O dilediğini yapar' de. Çünkü 'keşke' sözü şeytanın vesvesesine kapı açar."[191]

Açıklama:

Peygamberimiz (s.a.v.), müminlerin hayır bakımından, iman kuvveti bakımından ve Allah katındaki dereceleri bakımından birbirinden farklı olduklarını haber vermektedir. Nitekim Yüce Allah da: "Onlar Allah katında dereceler derecedir." buyurmuştur.[192] İmanı güçlü olan mümin, Allah katında daha yüksek derecelere ulaşır. Bununla birlikte, zayıf müminde de hayır bulunduğu inkâr edilmez. Ancak güçlü müminin faydası başkalarına da ulaşır, zayıf müminin faydası ise çoğunlukla sadece kendisiyle sınırlıdır.

Daha sonra Peygamberimiz (s.a.v.) ümmetine çok kapsamlı bir öğüt vermiştir: İnsanın, dini ve dünyası için faydalı olan şeyleri elde etmeye çalışması, bu yolda Allah'tan yardım istemesi ve tembellik göstermemesi gerekir. Eğer bütün gayretini gösterdikten sonra yine de istediği sonuç elde edilemezse, müminin kalbi Allah'ın kaderine razı olmalı, içi huzura kavuşmalı ve: "Keşke şöyle yapsaydım böyle olurdu" diyerek sebeplere takılıp kalmamalıdır. Çünkü bu şekilde söylenen "keşke" sözü, şeytanın vesvesesine kapı açar; insana üzüntü, pişmanlık, sıkıntı verir ve kader konusundaki rızayı ve imanı zayıflatır.

[191] (Müslim, 2664)
[192] (Âl-i İmrân, 163)

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) İmanın, insanlar arasında derece derece farklı olduğu anlaşılmaktadır. Müslümana düşen, imanını kemale erdirmeye ve güçlendirmeye çalışmasıdır.
2) Faydalı işlerde güçlü ve gayretli olmak teşvik edilmiştir.
3) İmanı zayıf olan kimseleri küçümsemek ve hor görmek yasaklanmıştır; çünkü her müminin içinde mutlaka bir hayır vardır.
4) Müslüman, diniyle ilgili kendisine fayda verecek şeylere (faydalı ilim öğrenmek ve salih amel işlemek gibi) önem vermelidir.
5) Müslüman, dünya işlerinde de kendisine fayda verecek şeylere (kendisinin ve bakmakla yükümlü olduğu kimselerin geçimini sağlamak için rızık kazanmak gibi) önem vermelidir.
6) Her işte yalnızca Allah'tan yardım istemek ve O'na tevekkül etmek farzdır.
7) Faydalı sebeplere sarılmak farzdır, ancak onlara veya kendi nefsine güvenmek caiz değildir.
8) Kaza ve kadere iman edip teslim olmak farzdır. Bunun, müslümanın hayatında huzur ve istikrar sağlamada çok büyük etkisi vardır.

Salı: Akide Sofrası

Resûlullah'a (s.a.v.) İtaatin Vacip Oluşu

Resûlullah'ı (s.a.v.) sevmenin ve ona saygı göstermenin en büyük göstergelerinden biri, onun sünnetini yüceltmek ve onunla amel etmektir. Sünnet, Kur'ân-ı Kerîm'den sonra dinde ikinci kaynaktır ve ona saygı göstermek ve onunla amel etmek vaciptir. Çünkü sünnet de Allah'tan gelen bir vahiydir.[193]

Bu sebeple Yüce Allah, Kur'ân-ı Kerîm'de kırktan fazla yerde Peygamber'e itaat etmeyi emretmiştir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Müminler! Allah'a itaat edin, Peygamber'e de itaat edin." [194] Yine buyurur: "Kim Peygamber'e itaat ederse, Allah'a itaat etmiş olur."[195]Ve buyurur: "Peygamber'e itaat edin ki size merhamet edilsin."[196]

Ayrıca Yüce Allah, Resûlullah'ın (s.a.v.) ümmeti için en güzel örnek olduğunu haber vermiştir. Nitekim şöyle buyurmuştur: "Andolsun ki Allah'ın Resûlü'nde, Allah'ı ve ahiret gününü umanlar ve Allah'ı çokça zikredenler için güzel bir örnek vardır."[197] İbn Kesîr bu ayet hakkında şöyle demiştir: "Bu yüce ayet, Resûlullah'a (s.a.v.) sözlerinde, fiillerinde ve hallerinde uyma konusunda çok büyük ve temel bir asıldır."[198]

[193] (Necm Suresi, 3–4)
[194] (Nisâ Suresi, 59)
[195] (Nisâ Suresi, 80)
[196] (Nûr Suresi, 56)
[197] (Ahzâb Suresi, 21)
[198] (İbn Kesîr Tefsiri, cilt 6, s. 350)

Yüce Allah, Resûlü'ne (s.a.v.) itaati, Allah'ın sevgisini kazanmaya vesile ve günahların bağışlanmasına sebep kılmıştır. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurur: "De ki: Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyun ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir."[199]

Yine Allah Teâlâ, Resûlü'ne (s.a.v.) isyan etmeyi sapıklık olarak nitelemiştir. Şöyle buyurur: "Eğer sana cevap vermezlerse bil ki onlar sadece hevalarına uymaktadırlar. Allah'tan bir hidayet olmaksızın kendi hevasına uyan kimseden daha sapık kim olabilir? Şüphesiz Allah zalimler topluluğunu hidayete erdirmez."[200]

Ayrıca Allah Teâlâ, Resûlü'ne (s.a.v.) karşı gelmeyi, fitnenin ve azabın inmesine sebep kılmıştır. Şöyle buyurur: "Onun emrine aykırı davrananlar, başlarına bir fitne gelmesinden veya can yakıcı bir azabın isabet etmesinden sakınsınlar."[201] Yani: Kalplerine küfür, nifak veya bid'at gibi bir fitne isabet etmesi yahut dünyada ya da ahirette türlü azaplara uğramaları.

Resûlullah'a (s.a.v.) itaat, sadece emrettiklerini yapmak ve yasakladıklarını terk etmekle sınırlı değildir. Aynı zamanda ibadetleri onun yaptığı şekilde yerine getirmekle de olur. Çünkü o şöyle buyurmuştur: "Beni nasıl namaz kılarken gördüyseniz, öyle namaz kılın."[202] Ve şöyle buyurmuştur: "Hac ibadetlerinizi benden alın (nasıl yaptıysam öyle yapın)."[203] Yine şöyle buyurmuştur: "Kim bizim emrimize uygun olmayan bir iş yaparsa, o reddedilmiştir."[204]

[199] (Âl-i İmrân Suresi, 31)
[200] (Kasas Suresi, 50)
[201] (Nûr Suresi, 63)
[202] (Buhârî, 631, Müslim, 674)
[203] (Müslim, 1297)
[204] (Buhârî, 2697, Müslim, 1718)

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Abdestte Yaygın Hatalar

İnsanların abdestlerinde yaptıkları bazı yaygın yanlışlar ve hatalar vardır. Bunlara dikkat etmek ve kaçınmak gerekir.

Bu hatalardan bazıları şunlardır:

1. **Niyeti dil ile söylemek:** Bu bir hatadır. Çünkü niyetin yeri kalptir; dil ile söylenmesi meşru değildir. Resûlullah'ın (s.a.v.) hiçbir zaman niyetini diliyle söylediği sabit olmamıştır. Bu davranışta gereksiz zorlama ve aşırılık vardır.
2. **Abdesti tam yapmamak:** Yani uzvu suyla tamamen yıkamamak. Resûlullah (s.a.v.), ayağında tırnak kadar kuru yer bırakan bir adamı görünce ona: "Git, abdestini güzelce al." demiştir.[205]Yine ayağın tamamına suyu ulaştırmada gevşek davrananlar hakkında şöyle buyurmuştur: "Topukların ateşte yanmasından vay hâline!"[206]
3. **İsraf etmek ve çok su dökmek:** Bu yasaklanmıştır ve abdesti güzel almak demek değildir. Abdesti güzel almak; uzvu tamamen suyla kaplamak demektir, çok su kullanmak demek değildir. Nitekim Resûlullah'ın (s.a.v.) bir müd miktarı suyla abdest aldığı, bir sâ' miktarıyla da guslettiği sabittir.[207]
4. **Suyun deriye ulaşmasına engel olan şeyleri temizlememek:** Balmumu, hamur, boya, oje gibi -özellikle günümüzde kadınlar arasında yaygın olan- suyun deriye ulaşmasını engelleyen maddeleri temizlemeden abdest almak da hatadır.

[205] (Müslim 243)
[206] (Buhârî 165, Müslim 242)
[207] (Buhârî 201, Müslim 325)

5. **Elleri yıkarken sadece avuçları yıkamakla yetinmek:** Bazı kimseler abdestin başında sadece avuçlarını yıkamakla yetinir, elleri dirseklere kadar yıkamaz. Doğrusu; elleri parmak uçlarından dirseklere kadar yıkamaktır. Abdestin başında avuçları yıkamak sünnettir, fakat elleri dirseklerle birlikte yıkamak farzdır.
6. **Burna su çekerken nefesle içeri çekmemek:** Sadece burnun dışını yıkamakla yetinmek de hatadır. Doğrusu, suyu nefesle burnun içine çekmektir.
7. **Abdest uzuvlarını üç defadan fazla yıkamak:** Bu da hatalı bir davranıştır. Çünkü sünnet olan, üçten fazla yıkamamaktır.
8. **Başın tamamını mesh etmemek:** Sadece başın ön kısmını, saçının bozulmasından korktuğu için mesh etmek de yanlıştır. Doğrusu, başın tamamını mesh etmektir.
9. **İstincanın abdestten olduğunu zannetmek:** Bazı insanlar, namaz için abdest almak istediğinde mutlaka önce istinca yapması gerektiğini sanır. Bu yanlıştır. Çünkü istinca abdestten değildir; sadece tuvalet ihtiyacıyla ilgilidir. Tuvalete gitmemişse, tekrar istinca yapmasına gerek yoktur.
10. **Yüzük veya saati oynatmamak:** Abdest alırken yüzüğü veya saati oynatıp altına suyun ulaşmasını sağlamamak da hatadır. Çünkü suyun, uzvun her yerine ulaşması gerekir.
11. **Su bulunduğu hâlde teyemmüme gevşek davranmak:** Kimi insanlar, çiftlikte, gezide veya piknikte olduğu için, suya ulaşması mümkünken (mescitten, marketten veya arabayla) teyemmüm yapmayı tercih eder. Bu doğru değildir.
12. **Su ve toprak bulamayan kimsenin namazı terk etmesi:** Bu da yanlıştır. Böyle bir kimse, durumuna göre namazını kılar; abdest ve teyemmüm olmadan da olsa. Çünkü Allah, hiç kimseye gücünün yetmeyeceği bir şeyi yüklemez.

Perşembe: Siyer Sofrası

Kureyş'in Müslümanlara Eziyet Etmesi

Kureyş kâfirleri, Müslümanların sayısının günden güne arttığını görünce, her kabile kendi içindeki Müslümanlara yöneldi; onlara işkence etmeye ve dinlerinden döndürmeye çalıştılar. Müşriklerin ileri gelenleri, özellikle zayıf ve savunmasız müminlerin üzerine daha çok zulümle gittiler.

Abdullah b. Mes'ûd (r.a.) şöyle der: "İslam'ını ilk açıkça ilan edenler yedi kişiydi: Allah'ın Resûlü (s.a.v.), Ebû Bekir, Ammâr, annesi Sümeyye, Suheyb, Bilâl ve Mikdâd. Allah Resûlü'nü (s.a.v.) amcası Ebû Tâlib koruyordu. Ebû Bekir'i de kavmi koruyordu. Diğerlerine gelince; müşrikler onları yakalayıp demir zırhlar giydirdiler ve güneşin altında kızgın sıcağa bıraktılar."[208]

Ammâr b. Yâsir ve anne-babası (r.a.) da bu işkenceye uğrayanlardandı. Allah Resûlü (s.a.v.) onların yanından geçerken işkence gördüklerini görür ve onlara şöyle derdi: "Sabredin ey Yâsir ailesi! Sizin buluşma yeriniz cennettir."[209]

Bir gün Ebû Cehil, Ammâr'ın annesi Sümeyye'ye (r.a.) işkence edilirken yanına geldi ve ona mızrakla saldırarak onu şehit etti. Böylece İslam'ın ilk şehidi Sümeyye oldu.[210]

İşkence görenlerden biri de Habbâb b. Eret (r.a.) idi. Müşrikler ona çok ağır işkenceler yaparlardı: Sırtındaki elbiseleri çıkarır, onu kor ateşlerin üzerine yatırırlardı. Ateşi ancak sırtının yağı söndürebiliyordu![211]

---

[208] (Ahmed, 3823; İbn Mâce, 150)
[209] (Taberânî, 1508; Hâkim, 5666)
[210] (Siyeru A'lâmi'n-Nübelâ, 1/176)
[211] (Hilyetü'l-Evliyâ, s. 472)

Bilâl b. Rebâh (r.a.) da işkence görenlerdendi. Güneşin kavurucu sıcağı altında, işkencenin şiddeti arttığında sürekli: "Allah birdir, Allah birdir!" diyordu.[212] Sonunda Ebû Bekir (r.a.) onu Ümeyye b. Halef'ten satın alıp azat etti. Ebû Bekir bununla da yetinmedi; işkence gören başka köleleri de satın alıp özgürlüklerine kavuşturdu. Allah Teâlâ, onun vesilesiyle birçok kimseyi kölelikten ve işkenceden kurtardı.

Ebû Bekir (r.a.) de eziyetten payını aldı. Bir gün Mescid-i Harâm'da çok şiddetli bir şekilde dövüldü. O kadar ağır darbe almıştı ki, kavmi onu evine taşıdığında öldüğünden şüphe etmiyorlardı.[213]

Müşriklerin eziyeti, Allah Resûlü'ne (s.a.v.) kadar uzandı. Ona çeşitli şekillerde hakaret ve kötülük yaptılar. Bir defasında, deve işkembesini ve kanını, secde hâlindeyken omuzlarının üzerine attılar![214]

Yine bir gün Ukbe b. Ebî Muayt, Allah Resûlü (s.a.v.) Kâbe'nin yanında namaz kılarken geldi, elbisesini onun boynuna doladı ve onu şiddetle boğmaya çalıştı. Bunun üzerine Ebû Bekir koşarak geldi, onu omzundan itip Peygamber'den uzaklaştırdı ve şöyle dedi: "Rabbim Allah'tır' diyen bir adamı mı öldürüyorsunuz?"[215][216]

Bütün bunlara rağmen Allah Resûlü (s.a.v.) sabırdan başka bir şey göstermedi. Davetine devam etti, dağlar gibi dimdik durdu. Hiçbir eziyet onu yolundan çevirmedi, hiçbir cazibe onu davasından vazgeçiremedi.

---

212 (İbn Mâce, 150)
213 (el-Bidâye ve'n-Nihâye, 3/30)
214 (Buhârî, 3854; Müslim, 1794)
215 (Gâfir, 28)
216 (Buhârî, 3856)

Cumartesi: Sahâbîler Sofrası

Ebû Ubeyde bin Cerrâh (r.a.)

Adı ve Doğumu:

O, Ebû Ubeyde Âmir b. Abdullah b. Cerrâh'tır.

Hicretten 40 yıl önce doğmuştur.

Hayatı ve Faziletleri:

(R.a.) zayıf yapılı, sakalı seyrek, uzun boylu bir kimseydi. Zâhid, takvâ sahibi, güzel ahlâklı, yumuşak huylu, mütevazı ve Kur'an ve sünnette derin ilim sahibi biri olarak tanınırdı.

İslâm'a ilk girenlerdendi ve cennetle müjdelenen on sahâbîden biridir.

İkinci Habeşistan hicretine katıldı ve Peygamber Efendimiz (s.a.v.) ile birlikte bütün savaşlara iştirak etti.

Uhud günü, Peygamber Efendimiz'in (s.a.v.) miğferinin halkalarından iki tanesi yanağına batmıştı. Ebû Ubeyde onları dişleriyle çıkardı ve bu sırada iki ön dişi düştü. Bu yüzden insanların en güzel dişsiz görünüşlüsü oldu.[217]

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) ona "Bu ümmetin emîni" lakabını vermiştir. Bunun sebebi şudur: Yemenliler Peygamber Efendimiz'e gelerek: "Bize İslâm'ı ve sünneti öğretecek birini gönder." dediler. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.) Ebû Ubeyde'nin elinden tuttu ve şöyle buyurdu: "Her ümmetin bir emîni vardır. Bu ümmetin emîni de Ebû Ubeyde bin Cerrâh'tır."[218]

[217] (Siyeru A'lâmi'n-Nübelâ, 8/1)
[218] (Buhârî, 3744; Müslim, 241)

Hz. Ebû Bekir es-Sıddîk'in (r.a.) hilâfeti döneminde, Ebû Ubeyde Şam topraklarının fethi için görevlendirilen dört komutandan biri idi.

Hz. Ömer b. Hattâb (r.a.) döneminde ise ordu kumandanlığı görevini üstlendi ve bu görevi sırasında Şam, Dımaşk ve çevresindeki birçok şehir ve kasabanın fethinde başarılı oldu.

Hz. Ömer onun hakkında şöyle derdi: "Keşke şu ev, Ebû Ubeyde b. Cerrâh gibi adamlarla dolu olsaydı."[219]

Vefatı:

Hicrî 18. yılda, Amvâs vebası sırasında hastalananlar arasında Ebû Ubeyde de bulunuyordu. Bu hastalık sebebiyle vefat etti ve Ürdün vadisinde (Ğavrü'l-Urdün) defnedildi.

[219] (Siyeru A'lâmi'n-Nübelâ, 14/1)

Bilgilerini Test Et (10. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: "Allah'ın şu sözündeki "şâni'eke" ifadesinin anlamı nedir?		**C**
	A) Yakının.	B) Seni seven.	C) Sana buğzeden / senden nefret eden.
Hadis Sofrası	Soru: Güçlü mümin, zayıf müminden daha hayırlıdır; çünkü:		**A**
	A) Faydası başkalarına da dokunur.	B) Faydası sadece kendisiyle sınırlıdır.	C) Düşmanına karşı çok serttir.
Akaid Sofrası	Soru: Peygamber Efendimiz'i (s.a.v.) sevmenin en büyük göstergelerinden biri:		**B**
	A) Doğum gününü kutlamak.	B) Sünnetini yüceltmek ve onunla amel etmek.	C)Peygamberimizin (s.a.v.) lakabıyla anılması.
Fıkıh Sofrası	Soru: Abdestte yaygın hatalardan biri:		**A**
	A) İstincanın (tuvalet temizliğinin) abdestten olduğunu sanmak.	B) Ağız ve burnu bir avuç suyla yıkamak.	C) Abdest organlarını sadece bir kere yıkamak.
Siyer Sofrası	Soru: İslam'ını ilk açıkça ilan edenlerden biri:		**B**
	A) Sa'd bin Ebî Vakkas.	B) Ammâr bin Yâsir.	C) Ebû Süfyân bin Harb.
Sahabe Sofrası	Soru: Şu sözü söyleyen kimdir? "Keşke şu ev, Ebû Ubeyde bin Cerrâh gibi adamlarla dolu olsaydı."		**C**
	A) Allah'ın Resulü (s.a.v.).	B) Ebû Bekir es-Sıddîk.	C) Ömer bin Hattâb.

Pazar: Tefsir Sofrası

Asr Suresi

“Asra yemin olsun. Şüphesiz insan gerçekten ziyan içindedir. Ancak iman edenler, salih amel işleyenler, birbirlerine hakkı tavsiye edenler ve birbirlerine sabrı tavsiye edenler müstesnadır.”

Surenin konusu:

Ziyandan kurtuluşun sebepleri.

Kelimelerin anlamları:

- el-‘asr:

Bütün zaman, bütün çağ.

- el-insân:

Her insan.

- Hus’r:

Ziyan, helâk, kayıp.

- Ve tevâsav:

Birbirlerine tavsiye ettiler.

Bi’l-hakk:

İnançta, sözde ve amelde bütün hayrı.

- Bi’s-sabr:

Allah’a itaatte, günahtan kaçınmada ve acı veren kaderlere karşı sabretmek.

Genel anlamı:

Asr Suresi Mekke'de inmiştir. Allah Teâlâ bu sureye zamana yemin ederek başlamıştır. Bu yeminle şuna dikkat çekmektedir: Bütün insanlar kesin bir hüsran ve helâk içindedir. Ancak şu özelliklere sahip olanlar bu hüsrandan kurtulur: İman edenler, Salih amel işleyenler, birbirlerine hakkı (doğruyu) tavsiye edenler, birbirlerine sabrı tavsiye edenler. İşte bunlar ziyana uğramaktan kurtulanlar ve cennete girerek kazananlardır.

Suredan Çıkarılan Dersler:

1) Zamanın önemi: Çünkü zaman, insanların amellerinin işlendiği alandır. Allah ona yemin etmiştir ve Allah ancak büyük ve değerli şeylere yemin eder.
2) Ziyandan kurtuluşun yolu: iman, salih amel, hakkı tavsiye etmek, sabrı tavsiye etmek.
3) İlk iki şeyle insan kendisini düzeltir, son iki şeyle başkalarını düzeltir. Bu dört özelliği tamamlayan kişi ziyana uğramaktan kurtulur ve kazananlardan olur.

Pazartesi: Hadis Sofrası

Beş vakit namazın fazileti ve günahları silmesi

Ebu Hureyre (r.a.)'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Beş vakit namaz, bir cuma ile diğer cuma, bir Ramazan ile diğer Ramazan arasında işlenen günahlara kefarettir; büyük günahlardan kaçınıldığı sürece."[220]

Açıklama:

Bu hadis, Allah Teâlâ'nın şu üç ibadete verdiği büyük değeri göstermektedir: Beş vakit namaz, cuma namazı, ramazan orucu. Bu ibadetlerin Allah katında çok yüksek bir değeri ve büyük bir sevabı vardır. Bu ibadetleri gereği gibi yerine getirmek, Allah'ın lütuf ve rahmetiyle, aralarında işlenen günahların bağışlanmasına sebep olur; kul büyük günahlardan kaçındığı sürece.

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Beş vakit namazın, cuma namazının ve Ramazan orucunun çok büyük fazileti vardır.
2) Günahlar küçük günahlar (sagâir) ve büyük günahlar (kebâir) diye ikiye ayrılır.
3) Büyük günahlar çok tehlikelidir ve bunlar için mutlaka tevbe etmek gerekir.
4) Büyük günahlar: Şeriatın dünyada had cezası koyduğu, ahirette azap tehdidi bulunan veya lanet ve gazapla birlikte anılan günahlardır.
5) Büyük günahlara örnekler: Allah'a şirk koşmak, zina, içki içmek, gıybet, laf taşıma (nemîme), yetim malı yemek, Allah'ın haram kıldığı canı öldürmek ve insanların mallarını haksız yere yemek.

[220] (Müslim, 233)

Salı: Akaid Sofrası

Peygamber Efendimiz'i (s.a.v.) aşırı yüceltmekten ve abartılı övgüden sakındırma

Gulûv (aşırılık): Meşru sınırı aşmak demektir. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Dininizde aşırıya gitmeyin".[221] Yani dininizin sınırlarını aşıp onda haddi geçmeyin.

İtrâ (aşırı övgü): Övgüde haddi aşmak ve bu övgüde gerçeği aşan sözler söylemektir.

Resûlullah (s.a.v.), kendisini aşırı övmeyi ve hakkında gulûv yapılmasını yasaklamış, onun kulluk ve peygamberlik makamının üstüne çıkarılmasını ve kendisine ilâhlığa ait özelliklerden bir şey nispet edilmesini engellemiştir. Bu konuda şöyle buyurmuştur: "Beni, Hristiyanların Meryem oğlu İsa'yı övdükleri gibi övmeyin. Ben ancak bir kulum. O hâlde: Allah'ın kulu ve elçisi deyin."[222] Bazı sahâbîler ona: "Sen bizim efendimizsin" deyince, şöyle buyurmuştur: "Efendi ancak Allah Teâlâ'dır." Onlar: "Sen bizim en faziletlimiz ve bize en çok iyilik edensin" deyince, şöyle buyurmuştur: "Kendi sözünüzü söyleyin veya sözünüzün bir kısmını söyleyin; şeytan sizi sürüklemesin."[223] Bir grup insan da: "Ey Allah'ın Resûlü! Ey bizim en hayırlımız ve en hayırlımızın oğlu! Ey efendimiz ve efendimizin oğlu!" deyince, şöyle buyurmuştur: "Ey insanlar! Kendi sözünüzü söyleyin. Şeytan sizi aldatmasın. Ben Muhammed, Allah'ın kulu ve elçisiyim. Allah'ın beni indirdiği makamdan daha yukarıya çıkarılmamı sevmem."[224]

Resûlullah (s.a.v.), "Sen bizim efendimizsin, sen en hayırlımızsın, sen en faziletlisimizsin, sen en büyüğümüzsün" gibi sözlerle övülmeyi hoş görmemiştir. Hâlbuki o, yaratılmışların en hayırlısı, en faziletlisi, en şereflisi ve en büyüğüdür. Fakat onları, aşırılığa ve abartılı övgüye düşmemeleri için bundan men etmiştir. Bu, tevhidi korumak, şirke giden yolları kapatmak içindir. Ayrıca onlara, kendisini iki vasıfla nitelemelerini öğretmiştir ki, bunlar kulun ulaşabileceği en yüksek makamdır ve akîde açısından hiçbir tehlike içermez: Allah'ın kulu ve Resûlü olması.

---

[221] (Nisâ 171)
[222] (Buhârî, 3445)
[223] (Ebû Dâvûd, 4806)
[224] (Nesâî, 10077)

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Abdesti bozan şeyler (Nâkızlar)

Abdesti bozan şeyler: Abdesti geçersiz kılan ve bozan durumlardır. Bunlar altıdır:

- **Ön ve arka yoldan çıkan şeyler:** İdrar, dışkı, yel (gaz) veya başka bir şey; az olsun çok olsun. Buna Allah Teâlâ'nın şu sözü delildir: "Sizden biri tuvaletten gelirse…".[225] Ayrıca Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Fakat (abdest) dışkıdan, idrardan ve uykudan (dolayı bozulur)."[226]
- **Aklın gitmesi:** Uyku, bayılma, delirme ve benzeri haller. Çünkü bunlar, abdesti bozan bir şeyin çıkmasına sebep olma ihtimali olan durumlardır. Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Fakat (abdest) dışkıdan, idrardan ve uykudan (dolayı bozulur)."[227]Abdesti bozan uyku, derin uykudur; yani insanın etrafında olanları hissetmeyecek derecede bilincinin kapanmasıdır. Hafif uyku ise abdesti bozmaz. Çünkü sahâbîler (r.a.) bazen namazı beklerken uyuklarlar, sonra kalkıp abdest almadan namaz kılarlardı[228]
- **Avret yerini (cinsel organı) arada bir engel olmaksızın dokunmak:** Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Kim cinsel organına dokunursa abdest alsın."[229]Yine şöyle buyurmuştur: "Kim avret yerine dokunursa abdest alsın."[230]
- **Deve eti yemek:** Çünkü Peygamberimiz (s.a.v.)'e sorulmuştur: "Koyun etinden dolayı abdest alalım mı?" Buyurmuştur ki: "İstersen al, istersen alma." "Peki deve etinden dolayı abdest alalım mı?" denilince: "Evet, deve etinden dolayı abdest alın." buyurmuştur.[231]

---

[225] (Nisâ 43)
[226] (Nesâî, 159)
[227] (Nesâî, 159)
[228] (Müslim, 376).
[229] (Ebû Dâvûd, 181; Nesâî, 163)
[230] (İbn Mâce, 481)
[231] (Müslim, 360)

- **İslam'dan dönmek (irtidad):** İslam'dan çıkmak bütün amelleri boşa çıkarır; bunların içinde abdest de vardır. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "Kim imanı inkâr ederse, onun ameli boşa gitmiştir."[232]

Mesele: Temiz olduğundan emin olup sonra abdesti bozuldu mu diye şüphe eden kimse

Resûlullah (s.a.v.)'den sahih olarak rivayet edilmiştir ki şöyle buyurmuştur: "Sizden biri karnında bir şey hisseder de ondan bir şey çıkıp çıkmadığı kendisine karışık gelirse, bir ses işitmedikçe veya bir koku duymadıkça mescitten çıkmasın."[233]

Bu hadis, çok büyük bir kaideye delâlet eder: "Kesin bilgi (yakîn), şüphe ile ortadan kalkmaz." Buna göre: Bir Müslüman, temiz (abdestli) olduğundan emin olur, sonra da abdesti bozuldu mu diye şüphe ederse, temizliği devam ediyor kabul edilir. Çünkü asıl olan temizliktir ve bu kesin bilgidir; sırf şüphe ile kesin bilgi ortadan kalkmaz.

Buna karşılık: Eğer bir kimse abdestsiz olduğundan emin, sonra da abdest alıp almadığında şüphe ederse, asıl olan abdestsiz oluşudur. Temizlik şüpheli olduğu için, bu durumda yeniden abdest alması gerekir.

[232] (Mâide 5)
[233] (Buhârî, 176; Müslim, 362)

Perşembe: Siyer Sofrası

Habeşistan'a Birinci Hicret

Müşriklerin müminlere yaptığı eziyetler şiddetlendi, onlara karşı cesaretleri arttı ve işkence çeşitleri çoğaldı. Özellikle köleler ve zayıf kimseler bu eziyetlerden daha çok nasibini alıyordu: Kimi kavurucu sıcağın altında bırakılıyor, kiminin göğsüne büyük bir kaya konuluyor, serbest bırakıldığında ise şiddetli acıdan oturamaz hâle geliyordu. Bunun dışında daha nice işkence türleri vardı.

Ebû Bekir es-Sıddîk (r.a.) ise, kölelerden birine işkence edildiğini gördüğünde onu satın alıp azat ediyordu. Bilâl'i, annesi Hammâme'yi, Âmir b. Füheyre'yi, Ümmü Ubeys'i, Zinnîre'yi, Nehdiyye'yi ve onun kızını azat etti. Bunun üzerine babası Ebû Kuhâfe ona: "Ey oğlum! Seni zayıf köleleri azat ederken görüyorum. Keşke bunun yerine seni koruyacak, savunacak güçlü adamları azat etseydin?" dedi. Ebû Bekir (r.a.) ise: "Babacığım, ben ancak Allah'ın rızasını istiyorum." diye cevap verdi.[234] Bunun üzerine şu âyet nazil oldu: "En takvâ sahibi kimse ondan (ateşten) uzak tutulacaktır. O, malını Allah yolunda vererek temizlenir."[235]

Resûlullah (s.a.v.), ashâbının maruz kaldığı eziyet ve işkenceleri, onların da sayılarının az ve güçlerinin zayıf olması sebebiyle buna karşı koyamadıklarını görünce, onlara Habeşistan'a hicret etmelerini tavsiye etti. Böylece Allah'ın, içinde bulundukları bu sıkıntıdan onlara bir çıkış yolu vermesini umuyordu. Bunun üzerine on erkek ve beş kadın Habeşistan'a hicret etti. Bilinmeyen, uzak bir diyara gurbeti tercih ettiler; dinlerini koruyabilmek uğruna türlü zorluklara ve tehlikelere katlandılar.

Dinini kurtarmak için ilk hicret eden kişi Osman b. Affân (r.a.) oldu. Onunla birlikte Resûlullah'ın kızı Rukıyye (r.a.) da vardı. Habeşistan'a çıkışları, nübüvvetin beşinci yılında, Receb ayında oldu. Orada üç ay kadar kaldılar. Daha sonra Mekke halkının Müslüman olduğuna dair bir haber yayılınca Mekke'ye geri döndüler. Fakat Mekke'ye yaklaştıklarında bunun doğru olmadığını, müşriklerin eziyetlerinin daha da arttığını gördüler. Bunun üzerine: Bazıları gizlice Mekke'ye girdi, bazıları birinin himayesine girerek şehre girdi, geri kalanlar ise tekrar Habeşistan'a dönmeyi tercih etti.

---

[234] (Esbâbü'n-nüzûl, Vâhidî, 456)
[235] (Leyl, 17-18)

Cumartesi: Sahâbîler Sofrası

Hatice bint Huveylid (r.â.)

Adı ve doğumu:

O, Kureyşli Hatice bint Huveylid b. Esed'dir. Nesebi, Peygamberimiz (s.a.v.) ile dördüncü dedede, Kusay b. Kilâb'da birleşir.

Mekke'de, Peygamberimiz (s.a.v.)'in doğumundan on beş yıl önce dünyaya gelmiştir.

Hayatı ve faziletleri:

Hatice (r.â.), Kureyş'in soylu ve şerefli ailelerinden gelmektedir. Nesep, asalet ve şeref bakımından en köklü evlerdendir. Resûlullah (s.a.v.) onu "dünyanın en hayırlı kadınları" arasında saymıştır.[236]

O (r.â.), mal ve ticaret sahibi bir kadındı. Akıl, dirayet, zekâ ve basiret yönünden de büyük bir paya sahipti. Bu sebeple Resûlullah (s.a.v.)'i kendisine eş olarak seçti. Kocası için ne güzel bir eş oldu. O, Peygamberimiz (s.a.v.)'in ilk hanımıdır; kadınlar arasında ona ilk iman eden, davetinin başında ona ilk destek olan ve yardım eden kişidir. Nitekim Kureyş kâfirlerinin eziyetlerini ondan uzaklaştırır, onu hem canıyla hem malıyla teselli eder ve desteklerdi.

Benî Hâşim'e boykot uygulandığında Hatice (r.â.), güç ve koruma sahibi kendi kabilesi Benî Esed'i terk etmeye karar verdi ve Peygamberimiz (s.a.v.) ile Benî Hâşim'in yanına katıldı. Onların çektiği açlık, zayıflık ve sıkıntılara ortak oldu.

[236] (Buhârî, 3815; Müslim, 2430)

Resûlullah (s.a.v.), Hatice (r.â.)'dan şu çocuklara sahip olmuştur: Kāsım ve Abdullah (ikisi de süt emzirme çağında vefat etmiştir), Rukiyye, Zeyneb, Ümmü Külsûm ve Fâtıma.

Bir gün Cebrâil (aleyhisselâm) Peygamberimiz (s.a.v.)'e geldi ve şöyle dedi: "Ey Allah'ın Resûlü! İşte bu, yanında içinde yemek bulunan bir kap ile sana gelen Hatice'dir. O sana geldiğinde, ona Rabbinden ve benden selâm söyle ve onu, içinde gürültü ve yorgunluk bulunmayan, inciden (içi boş tek parça inciden yapılmış) bir köşkle cennette müjdele."[237]

Vefatı:

Hatice bint Huveylid (r.â.), hicretten üç yıl önce, Ramazan ayında, altmış beş yaşında vefat etti. Resûlullah (s.a.v.) onu Mekke'de Hacun (Cennetü'l-Muallâ) mezarlığına defnetti. Bu, Peygamberimiz (s.a.v.)'in amcası Ebû Tâlib'in vefatından üç ay sonra gerçekleşmişti. Böylece bu iki büyük kayıpla, üzüntüler ve musibetler Resûlullah (s.a.v.)'in üzerine peş peşe gelmiş oldu.

[237] (Buhârî, 3820; Müslim, 2432)

Bilgilerini Test Et (11. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: Yüce Allah'ın şu sözünde geçen "Hus'r" kelimesinden maksat nedir?		**B**
	A) Ölüm.	B) Ziyan ve helâk.	C) Malın azlığı.
Hadis Sofrası	Soru: Büyük günahlar (kebâir) nedir?		**C**
	A) Allah'ın yasakladığı her şey.	B) Şirkten daha küçük olan her şey.	C) Şeriatın, dünyada had cezası koyduğu, ahirette tehdit ettiği veya işlenmesini lanet ya da gazapla birlikte andığı günahlardır.
Akaid Sofrası	Soru: Peygamberimiz (s.a.v.) sahâbenin kendisini "Sen bizim efendimizsin, en hayırlımızsın, en faziletlisimizsin, en büyüğümüzsün" diye övmesini neden hoş karşılamamıştır?		**C**
	A) Tevazu gösterdiği ve kendi nefsinin hakkını küçümsediği için.	B) Ashabına ikram olsun diye.	C) Tevhidi korumak ve şirke götüren yolları kapatmak için.
Fıkıh Sofrası	Soru: Abdesti bozan uyku hangisidir?		**B**
	A) Hafif uyuklama bile dâhil her uyku.	B) Kişinin artık etrafındakileri hissetmeyecek derecede derin uyku.	C) Sadece gözleri kapatma ile olan uyku.
Siyer Sofrası	Soru: Sahâbeler Habeşistan'a hangi yılda hicret etmiştir?		**B**
	A) Peygamberliğin üçüncü yılında.	B) Peygamberliğin beşinci yılında.	C) Peygamberliğin yedinci yılında.
Sahabe Sofrası	Soru: Hatice (r.â.) hangi kabiledendir?		**C**
	A) Benî Mahzûm.	B) Benî Hâşim.	C) Benî Esed.

Pazar: Tefsir Sofrası

Hümeze Suresi

“Mal toplayıp onu durmadan sayan, insanları ayıplayan ve çekiştiren herkesin vay hâline! Malının kendisini ebedî yaşatacağını sanır. Hayır! Andolsun ki mutlaka Hutame’ye atılacaktır. Hutame’nin ne olduğunu sana bildiren nedir? O, Allah’ın tutuşturulmuş ateşidir. Kalplerin içine kadar işler. Şüphesiz o ateş onların üzerine kapatılacaktır. Uzun direkler içinde (kapıları sımsıkı kapatılmış olarak).”

Surenin Konusu:

Maldan dolayı böbürlenerek müminlerle alay etmenin ve insanları küçümsemenin tehlikesi konusunda uyarı.

Kelimelerin Açıklaması:

- Veyl:

Şiddetli azap tehdidi, helâk ve büyük felaket.

- Hümeze:

İnsanları hareketleri ve işaretleriyle küçümseyen kimse.

- Lümeze:

İnsanları sözleriyle küçümseyen, ayıplayan kimse.

- Kellâ:

“Hayır! Öyle değil!” anlamında reddetme edatı.

- Leynbezennen:

“Mutlaka atılacaktır, fırlatılacaktır.”

- Hutame:

İçine atılan her şeyi parçalayan, kırıp geçiren cehennem ateşi.

- Tattaliʿu ʿalel-efʾide:

Ateş bedenleri delip geçer, kalplere kadar ulaşır.

- Mu’sade:

Üzerlerine sımsıkı kapatılmış, kilitlenmiş.

- Fî ʿamedin mumeddede:

Kapıları direklerle kapatılmış, çıkmaları imkânsız hâlde.

Genel Anlam:

Bu sûrede Yüce Allah, gıybet eden, ayıplayan, bütün derdi mal biriktirmek ve onu saymak olan, çok malı olduğu için ölmeyeceğini zanneden kimseleri şiddetli bir azapla tehdit etmektedir. Böyle kimselerin cezası; içine atılan her şeyi parçalayan, bedenleri yakıp kalplere kadar ulaşan, kapıları üzerlerine sımsıkı kapatılmış olan alevli cehennem ateşine atılmalarıdır.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) İnsanlarla alay etmek ve onları küçümsemek haramdır; çünkü bu, insanlar arasında düşmanlık ve kin doğurur.
2) İnsan, malı ile aldanmamalıdır; çünkü dünyada ebedî kalmak mümkün değildir, ölüm ve hesap kaçınılmazdır.
3) Cimrilikten, mal biriktirip saymakla oyalanmaktan sakındırma vardır.
4) Bu kötü sıfatlarla nitelenen kimseler için, kapıları sımsıkı kapatılmış alevli cehennem ateşiyle şiddetli bir tehdit vardır.

Pazartesi: Hadis Sofrası

Ölümden Sonra Sevabı Devam Eden Ameller

Ebu Hureyre (r.a.)'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "İnsan öldüğü zaman amel defteri kapanır; ancak üç şey bundan müstesnadır: Devam eden bir sadaka, kendisinden faydalanılan bir ilim ve kendisine dua eden salih bir evlat."[238]

Açıklama:

Allah Teâlâ dünyayı, kulların ahiret için azık topladığı bir amel yurdu kılmıştır. Bu dünyada gerekeni yapmadan ahirete göçenler büyük pişmanlık duyacaklardır. Çünkü ölümle birlikte amel kesilir ve tevbe kapısı kapanır. Artık kula sevap ulaşmaz. Ancak Allah'ın fazlıyla, kişi arkasında şu üç şeyi bırakmışsa, onların sevabı ölümünden sonra da kendisine ulaşmaya devam eder:

Birincisi: Devam eden sadaka. Yani faydası sürekli devam eden hayır. Buna; bir mülkü vakfetmek, bir eşya bağışlamak, bir hayvanı vakfetmek, mescit yaptırmak veya kuyu kazdırmak gibi her türlü kalıcı hayır girer.

İkincisi: Kendisiyle faydalanılan dinî ilim. Birine ilim öğretmek, bir kitap bastırmak, bir mushaf vakfetmek ya da ilmi, günümüz imkânlarıyla yaymak gibi; insanlar ondan faydalandıkça sevabı devam eden her türlü ilim.

Üçüncüsü: Salih evlat. Buna öz evlat da, torunlar da dahildir; erkek veya kız fark etmez. Çünkü anne-baba, çocuğunun salihliği ve duası sayesinde sevap kazanır. Evladın özellikle zikredilmesinin sebebi ise, genellikle dua etmeye en çok devam edenin evlat olmasıdır.

---

[238] (Müslim, 1631)

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Sürekli devam eden sadakanın (sadaka-i câriye) büyük fazileti vardır ve sevabı kulun kabirdeyken bile devam eder.
2) İlmi öğretmenin ve onu her türlü yolla yaymanın büyük fazileti vardır.
3) Sadakanın sevabı ölüye ulaşır; aynı şekilde dua ve faydalı ilmin sevabı da ulaşır.
4) Evliliğin fazileti vardır; çünkü salih bir evlat sahibi olma ümidi vardır.
5) Çocukları salih bir şekilde yetiştirmeye özen göstermek gerekir; ta ki onların salihliği ve dualarıyla anne-baba fayda görsün.

Salı: Akaid Sofrası

Dini Bilginin Kaynakları

Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat'in, dinlerini öğrendikleri ve Rablerinin muradını bildikleri bazı temel kaynakları vardır. Bu kaynaklar üç tanedir:

Birinci kaynak: Yüce Allah'ın Kitabı (Kur'an-ı Kerim).

İkinci kaynak: Peygamberimizin sahih sünneti.

Üçüncü kaynak: Salih selefin (ilk nesil âlimlerin) icmâı (ümmetin ittifakı).

Bu üçü, dini almanın kaynakları, şeriatın dayanağı ve İslam dininin temelidir. Akaidin, ibadetlerin, ahlâkın ve edebin sabit oluşunda delil bunlardır. Bu da Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat'in özelliklerindendir. Çünkü onlar inançlarını: Hevâdan, Kişisel görüşlerden, Rüyalardan ve benzeri şeylerden değil, Sağlam bir temel ve kesin delillerden alırlar.

Bu Şer'î Kaynakların Delili:

Yüce Allah şöyle buyurur: "Herhangi bir konuda ihtilafa düşerseniz, onun hükmü Allah'a aittir. İşte Rabbim Allah budur. Ben O'na tevekkül ettim ve O'na yönelirim."[239] Yine Allah Teâlâ buyurur: "Ey iman edenler! Allah'a itaat edin, Peygamber'e itaat edin ve sizden olan idarecilere de. Eğer herhangi bir konuda anlaşmazlığa düşerseniz, onu Allah'a ve Resûl'e götürün; eğer Allah'a ve ahiret gününe iman ediyorsanız. Bu, hem daha hayırlıdır hem de sonuç bakımından daha güzeldir."[240]

[239] (Şûrâ, 10)
[240] (Nisâ, 59)

Selefin icmâının delil oluşuna, Yüce Allah'ın şu sözü delildir: "Kim, kendisine doğru yol apaçık belli olduktan sonra Peygamber'e karşı gelir ve müminlerin yolundan başka bir yola uyarsa, onu yöneldiği yolda bırakırız ve onu cehenneme sokarız. Orası ne kötü bir varış yeridir."[241] Bu ayet, müminlerin yoluna uymanın farz, onlara muhalefet etmenin ise sapıklık ve azap sebebi olduğunu göstermektedir.

Selef ile kastedilen: Peygamberimizin şu hadiste övdüğü ilk üç nesildir: "İnsanların en hayırlısı benim asrımdır, sonra onları takip edenler, sonra onları takip edenlerdir."[242]

Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat, salih selefi yüceltir, dinin anlaşılmasında onların sözlerine ve anlayışlarına başvurur. Özellikle sahâbeye büyük değer verirler. Çünkü: Onlar insanların en hayırlılarıdır, Nübüvvet kaynağına en yakın olanlardır, Allah'ın muradını ve Resûlullah'ın maksadını en iyi anlayanlardır. Özellikle bidatlerin çoğaldığı, ilmin azaldığı, anlayışların bozulduğu ve sünnetin terk edildiği zamanlarda, onların yolu en güvenli yoldur.

Dini bilgi kaynaklarını bilmenin faydaları vardır:

1. Şer'î nasları yüceltmeyi ve onlara teslim olmayı sağlar.
2. Farklı kaynaklara dayanmanın doğurduğu çelişki ve karmaşadan korur.
3. Ayet ve hadisleri doğru anlamaya ve Allah ile Resûlü'nün muradına ulaşmaya vesile olur.
4. Hevâya ve şeytana uymanın doğurduğu itikadî ve amelî sapmalardan insanı korur.

---

241 (Nisâ, 115)
242 (Buhârî, 6429)

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Meshin mestler üzerine yapılması

Mestler üzerine mesh etmenin hükmü:

İslam dini kolaylık ve rahmet dinidir; her durum için, maslahatı gerçekleştiren ve zorluğu kaldıran uygun hükümler koymuştur.

Bu hükümlerden biri de mestler üzerine mesh ruhsatıdır. Yüce Allah, ister deri, ister yün, ister kumaş veya başka bir maddeden yapılmış olsun, her türlü mest üzerine mesh etmeyi, yolculukta da mukimken de meşru kılmıştır. Bu, Allah Teâlâ'dan kulları için bir ruhsat ve bir kolaylıktır. Nitekim İmam Ahmed şöyle demiştir: "Mestler üzerine mesh konusunda içimde hiçbir tereddüt yoktur; bu konuda Peygamber'den (s.a.v.) kırk hadis vardır."[243]

Bu hadislerden biri, Muğîre b. Şu'be (r.a.)'in rivayetidir. Şöyle demiştir: "Bir yolculukta Peygamber (s.a.v.) ile beraberdim. Mestlerini çıkarmak için eğildim. Bana: 'Bırak onları, ben onları abdestliyken giydim' buyurdu. Sonra onların üzerine mesh etti."[244]

Mestler üzerine mesh etmenin şartları:

1. Onları abdestli olarak giymiş olması.
2. Mestlerin ayağı tamamen örtmesi. Eğer ayaktan bir kısım görünürse veya giyilen şey topuktan aşağıda kalırsa, mesh sahih olmaz.
3. Mestlerin mubah olması. Çalıntı olanın veya erkeğin ipek giymesinin üzerine mesh etmek caiz değildir; çünkü günah ile ruhsat helal olmaz.
4. Giyilen şey temiz (tahir) olmalıdır. Necis olanın üzerine mesh edilmez. Ölü hayvan derisinden veya köpek derisinden yapılmış olan gibi şeylerin üzerine mesh edilmez.
5. Mesh, belirlenmiş süre içinde yapılmalıdır. Ali (r.a.) şöyle demiştir: "Resûlullah (s.a.v.), yolcu için üç gün üç gece, mukim için ise bir gün bir gece süre belirledi."[245]

---

[243](el-Muğnî, 1/360)
[244] (Buhârî, 206; Müslim, 274)
[245] (Müslim, 85)

Meshin yapılış şekli:

Farz olan, mestlerin sadece üst kısmını meshetmektir. Altını ve topuğunu meshetmek meşru değildir. Çünkü Ali (r.a.) şöyle demiştir: "Eğer din akılla olsaydı, mestin altının meshedilmesi üstünden daha uygun olurdu. Fakat ben Peygamber'i (s.a.v.) mestlerinin üstünü meshederken gördüm."[246] Mesh, bir defa yapılır. Sağ ayağı sağ elle, sol ayağı sol elle mesheder ve parmaklarını açarak sürer.

Mesele: Bir kimse iki çorap (veya iki mest) giyerse:

Eğer bir kimse iki çorabı da abdestliyken giymişse, üstteki çorabın üzerine mesh edebilir; çünkü o da abdestliyken giyilmiştir.

Ama eğer önce alttakini giyip sonra abdesti bozulmuş, sonra üsttekini giymişse; veya zaten alttaki üzerine mesh etmeye başlamışsa; bu durumda üsttekinin üzerine mesh edemez.

Meshin bozulduğu durumlar:

Aşağıdaki hallerde mesh bozulur ve mestlerin çıkarılması gerekir:

1. Guslü gerektiren büyük hades meydana gelirse.
2. Mestlerin biri veya ikisi çıkarılırsa ya da ayağın büyük bir kısmı açılırsa.
3. Mesh süresi biterse.

[246] (Ebû Dâvûd, 162)

Perşembe: Siyer Sofrası

Hamza ve Ömer'in (r.a.) İslâm'a girişi

Bir gün bu ümmetin Firavunu olan Ebû Cehil, Safâ Dağı'nın yanında Resûlullah'a (s.a.v.) rastladı. Ona eziyet etti, hakaret etti. Resûlullah (s.a.v.) ona karşılık vermedi. Sonra bir taş atarak Resûlullah'ın (s.a.v.) başını yardı ve kan akmasına sebep oldu. Avdan döndükten sonra bunu öğrenen Hamza bin Abdülmuttalib, hemen Ebû Cehil'e doğru koştu, kimseye uğramadı. Ona şöyle dedi: "Sen benim dinimde olan kardeşimin oğluna mı sövüyorsun?!" Sonra yayıyla ona vurdu ve başını fena şekilde yardı.[247] Hamza'nın İslâm'a girişi ilk başta bir hamiyet (kabile asabiyeti) sebebiyle oldu. Sonra Allah onun göğsünü İslâm'a açtı. Kendini İslâm'a adadı. Müslümanlar onunla güç kazandı. Müşrikler de Müslümanlara yaptıkları eziyetlerin bir kısmını kesmek zorunda kaldılar.

Hamza'nın İslâm'a girmesinden üç gün sonra, Ömer kılıcını kuşanmış halde Peygamber'i (s.a.v.) öldürmek için yola çıktı. Yolda bir adamla karşılaştı. Adam ona: "Nereye gidiyorsun ey Ömer?" dedi. "Muhammed'i öldürmeye gidiyorum" dedi. Adam: "Sana bundan daha şaşırtıcı bir şeyi haber vereyim mi? Kız kardeşin ve kocası Saîd bin Zeyd İslâm'a girdiler ve senin üzerinde olduğun dini terk ettiler!" dedi.

Bunun üzerine Ömer yönünü değiştirdi, öfkeyle kız kardeşinin evine gitti. O sırada yanlarında Habbâb bin el-Erett vardı ve elinde Tâhâ Sûresi'nin yazılı olduğu bir sahife vardı, onlara okuyordu. Ömer içerden okunan sesi duydu. Kapıyı şiddetle çaldı, içeri girdi ve Saîd'e: "Demek siz dininizden döndünüz!" dedi. Saîd ona: "Ya hak senin dininden başka bir dindeyse?" dedi. Bunun üzerine Ömer onun üzerine atıldı ve onu dövdü. Kız kardeşi onu engellemeye çalıştı, Ömer ona da vurdu ve yüzünü kanattı.

Bunun üzerine Ömer'in kalbi yumuşadı ve şöyle dedi: "Yanınızdaki şu kitabı bana verin." Onlar, ancak yıkanırsa vereceklerini söylediler. Ömer yıkandı, kitabı aldı ve okumaya başladı. Habbâb, Ömer'in Kur'an okuduğunu duyunca ona şöyle dedi: "Müjde ey Ömer!"

---

[247] (Hilyetü'l-Evliyâ, 2/673)

Resûlullah'ın (s.a.v.) senin hakkında yaptığı şu duanın kabul edilmiş olması umulur: "Allah'ım! İslâm'ı, Sana daha sevgili olan iki Ömer'den biriyle güçlendir: Ebû Cehil ile veya Ömer bin el-Hattâb ile."[248]

Bunun üzerine Ömer, Dârü'l-Erkam'a doğru yola çıktı, Resûlullah'ın (s.a.v.) huzuruna girdi ve İslâm'a girdiğini açıkça ilan etti. Evde bulunanlar tekbir getirdiler; hatta denildiğine göre bu tekbirleri mescitte bulunanlar bile duymuştu. O sırada Ömer yirmi altı yaşındaydı.

Onun İslâm'a girişi Müslümanlar için bir zafer ve bir izzet oldu. İbn Mes'ûd (r.a.) şöyle demiştir: "Ömer'in İslâm'a girişi bir fetih, hicreti bir zafer, emirliği ise bir rahmetti. Vallahi biz, Ömer Müslüman oluncaya kadar Kâbe'nin yanında açıkça namaz kılamıyorduk. O, müşriklerle çarpıştı; sonunda bizi namaz kılmakta serbest bıraktılar."[249]

[248] (Tirmizî, 3681)
[249] (el-Bidâye ve'n-Nihâye, 3/79)

Cumartesi: Sahâbe Sofrası

Sevde bint Zem‘a (r.â.)

Adı ve doğumu:

O, müminlerin annesi Sevde bint Zem‘a bin Kays bin Abdüşems el-Kureşiyye el-Âmiriyye’dir. Künyesi Ümmü’l-Esved’dir. (r.â.)

Mekke’de doğmuştur.

Hayatı ve faziletleri:

(r.â.) güzel ahlâklı, insanlarla ilişkisi hoş, ağırbaşlı ve asil bir hanımdı. Hatice (r.â.)’nın vefatından sonra Resûlullah’ın (s.a.v.) evlendiği ilk hanımıdır. Resûlullah (s.a.v.) onu Medine’ye götürmüş ve yaklaşık üç yıl boyunca yalnız onunla evli kalmıştır; daha sonra Âişe (r.â.) ile evlenmiştir.

O, Habeşistan’a hicret eden hanımlardandı. Resûlullah (s.a.v.) ile birlikte Hayber günü ve Veda Haccı’nda bulunmuştur. Resûlullah (s.a.v.) vefat edip Yüce Dost’a kavuşunca, evine kapanmış ve ondan sonra tekrar hacca gitmemiştir. Şöyle derdi: “Ben haccımı ve umremi yaptım. Bundan sonra Allah’ın bana emrettiği gibi evimde otururum.”[250]

(r.â.) cömert ve çok veren bir kimseydi, sadakayı severdi. Hatta Ömer bin el-Hattâb (r.a.) ona para gönderirdi; o da bu paraları fakirler arasında dağıtırdı.[251]

---

[250] (Tabakâtü’l-Kübrâ, İbn Sa‘d, 8/55)
[251] (el-Bidâye ve’n-Nihâye, 2/265)

Onun faziletlerine şu da yeter ki: Müminlerin annesi Âişe ((r.a.)â), onun edebine, ahlâkına ve yaşayış tarzına benzemeyi temenni eden tek hanımın Sevde (r.â.) olduğunu söylemiştir.[252]

Onun (r.â.) güzel davranışlarından biri de şudur: Yaşı ilerledikten sonra, Resûlullah'ın (s.a.v.) gönlünü hoş tutmak için, kendi gününü kendi isteğiyle Âişe'ye (r.â.) bağışlamıştır.[253]

Vefatı:

(r.â.) Medine'de, Ömer (r.a.)'ın hilafetinin sonlarına doğru vefat etmiştir. Vefatından önce, evini Âişe'ye (r.â.) vasiyet etmiştir.

[252] (Müslim, 1463)
[253] (Buhârî, 5212; Müslim, 1463)

Bilgilerini Test Et (12. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: “Lümeze”denilen kişi kimdir?		**A**
	A) İnsanları fiiliyle küçümseyen.	B) İnsanları sözüyle küçümseyen.	C) İnsanlara hilesiyle tuzak kuran.
Hadis Sofrası	Soru: İnsana ölümünden sonra fayda veren şey hangisidir?		**C**
	A) Büyük miras.	B) Yüksek makam.	C) Faydalı ilim.
Akaid Sofrası	Soru: Ehl-i Sünnet ve’l-Cemaat’e göre dinin alınacağı kaynaklardan biri hangisidir?		**B**
	A) Rüyalar ve görümler.	B) Salih selefin icmâı.	C) Akıl.
Fıkıh Sofrası	Soru: Mestler üzerine mesh etmenin şartlarından biri hangisidir?		**B**
	A) Namaz vaktinin girmiş olması.	B) Giyilen şeyin temiz olması.	C) Namazın farz olması.
Siyer Sofrası	Soru: Ömer bin Hattâb (r.a.), Hamza’nın İslam’a girişinden ne kadar sonra Müslüman oldu?		**C**
	A) Bir ay sonra.	B) Bir hafta sonra.	C) Üç gün sonra.
Sahabe Sofrası	Soru: Sevde (r.â.)’nın faziletlerinden biri hangisidir?		**C**
	A) Müminlerin annelerinin en fakihi olması.	B) Peygamber’in onun dışında hiç bakireyle evlenmemesi.	C) Peygamber ile yaklaşık üç yıl boyunca yalnız kalması.

Pazar: Tefsir Sofrası

Fil Suresi

Rabbinin Fil sahiplerine ne yaptığını görmedin mi? Onların tuzaklarını boşa çıkarmadı mı? sürü sürü kuşlar gönderdi. Onlara pişmiş çamurdan taşlar atıyorlardı. Böylece onları yenmiş ekin yaprağı gibi yaptı.

Surenin Konusu:

Allah'ın, Beytullah'a (Kâbe'ye) tuzak kuranlara karşı kudretini ve şiddetli azabını göstermesi.

Kelimelerin Açıklaması:

- Elem tera:

Bilmedin mi? Öğrenmedin mi?

- Ashâbe'l-fîl:

Habeşli Ebrehe ve Kâbe'yi yıkmak isteyen ordusu

- Keydehum:

Kâbe'yi yıkmak için yaptıkları plan ve düzen

- Tadlîl:

Yok etmek, geçersiz kılmak, hüsrana uğratmak

- Ebâbîl:

Peş peşe gelen gruplar halinde

- Siccîl:

Sertleşmiş, pişirilmiş çamur

- Ke'asfin me'kûl:

Hayvanların yiyip parçaladığı kuru yaprak gibi

Genel Anlamı:

Fil Suresi Mekke'de inmiştir. Bu surede Allah Teâlâ'nın Kâbe'yi nasıl koruduğu ve savunduğu anlatılmaktadır. Fil sahipleri, yani Yemen'i ele geçirmiş olan Hristiyan bir topluluktu. Onların lideri Ebrehe, San'a'da büyük bir mabet yaptırdı ve Arapların Kâbe yerine oraya hac yapmalarını istedi. Fakat Araplar bunu kabul etmeyince Ebrehe büyük bir orduyla ve fillerle Kâbe'yi yıkmak üzere yola çıktı. Allah Teâlâ ise onların üzerine sürü sürü kuşlar gönderdi. Bu kuşlar, pişmiş çamurdan taşlar atarak onları helâk etti ve onları yenmiş ekin yaprağı gibi perişan bir hale getirdi. Bu olay, Allah'ın Kendi evini korumaya gücünün yettiğini ve hiçbir zorbanın

O’nun iradesine karşı koyamayacağını açıkça göstermektedir. Ebrehe’nin asıl amacı, kendi ülkesinin toprağını yüceltmek ve ticaret ile kazancı Mekke’den Yemen’e çevirmekti. Kilisesini inşa edince, Kureyş’ten bir adam gelip onun duvarlarını pislikle kirletti ve kaçtı. Ebrehe bunu öğrenince öfkesinden deliye döndü ve Arapların karşı koyamayacağı kadar büyük bir Habeş ordusu hazırladı. Mekke’ye doğru yürüyerek Kâbe’yi yıkmak istediler. Mekke’ye yaklaştıklarında Allah onların üzerine peş peşe gelen kuşlar gönderdi. Bunlar deniz tarafından gelen siyah kuşlardı, grup grup geliyorlardı. Her kuşun yanında üç taş vardı: ikisi ayaklarında, biri de gagasındaydı. Bu taşlarla onları helâk ettiler ve tamamen yok ettiler. Böylece Allah onları kendi tuzaklarıyla geri çevirdi; hiçbir hayır elde edemediler. Bunda, Allah’ın kendi yüce evini nasıl koruduğuna dair insanlar için büyük bir ibret vardır. Bu olay, Peygamber’in doğumundan elli gün önce meydana gelmişti ve onun doğumunun bir işareti ve peygamberliğinin ön hazırlıklarından biri sayılmıştır.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) Allah Teâlâ, Kendi Beyti’ni (Kâbe’yi) korur ve ona tuzak kuranları şiddetle cezalandırır.
2) Bu olay, Kureyş’e Allah’ın onlara verdiği nimeti hatırlatır: Kâbe’nin komşuları olmaları onların güvenliğini artırmış ve toplum içindeki itibarlarını yükseltmiştir.
3) Hak olmayan her türlü tuzak ve plan, eninde sonunda sahibinin aleyhine döner.

Pazartesi: Hadis Sofrası

Affetmeye ve tevazuya teşvik

Ebu Hureyre (r.a.)'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Sadaka maldan bir şey eksiltmez. Bir kul affetmekle Allah tarafından ancak izzet ve şeref kazanır. Bir kimse Allah için tevazu gösterirse, Allah onu mutlaka yükseltir."[254]

Açıklama:

Bu hadis, en değerli üç ibadetin faziletini kapsamaktadır:

Birincisi: Sadakadır. Sadaka malı eksiltmez; aksine onu artırır, bereketlendirir, çoğaltır ve afetlerden korur.

İkincisi: Kötülük yapanların hatalarını affetmektir. Affetmek zillete sebep olmaz; aksine gerçek izzetin ta kendisidir. Kim affedicilikle ve hesap sormamayı tercih etmekle tanınırsa, insanların kalbinde büyür, dünyada ve ahirette şeref ve izzeti artar.

Üçüncüsü: Tevazudur. Tevazu insanların sandığı gibi aşağılık değildir. Aksine Allah Teâlâ sahibini yükseltir. Kim Allah için boyun eğer, O'nun huzurunda alçak gönüllü olur, insanlara karşı yumuşak huylu, yakın, kolay mizaçlı olursa; Allah onu dünyada derecelerle yükseltir, insanların kalbine sevgisini koyar ve cennette yüksek makamlar verir.

Bu hadis, iyiliğin bütün kapılarını bir araya toplamıştır: Sadaka, affetme ve tevazu. Biri malıyla iyilik eder ve muhtaçların ihtiyacını giderir, biri kendisine kötülük yapanları affederek iyilik eder, biri de yumuşaklığı, tevazusu ve güzel ahlakıyla insanlara iyilik eder. Bu üç sınıf insan, ahlakları ve iyilikleriyle insanlara genişlik göstermiştir. Bu sebeple Allah onları dünyada yükseltmiş, ahirette de onlar için büyük mükâfatlar hazırlamıştır.

---

[254] (Müslim, 2588)

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Sadakanın fazileti ve insanın nefsi ile malı üzerindeki güzel etkisi.
2) Affetmenin, hoşgörünün ve kötülüğü iyilikle karşılamanın fazileti; bunun izzet ve şerefe vesile olması.
3) Tevazunun fazileti: Dünyada insanlar arasında yükselmeye ve ahirette büyük ecir kazanmaya sebep olması.
4) Bu faziletlerin, ancak Allah için samimiyetle yapılması hâlinde geçerli olduğu; gösteriş için yapılmaması gerektiği. Nitekim hadiste "Allah için tevazu gösterirse" buyurulmuştur.
5) İzzet ve yüceliğin yalnızca Allah'ın elinde olduğu ve onu dilediğine verdiği.

Salı: Akaid Sofrası

İslam Akîdesinin Esasları

İslam akîdesinin esasları: Allah'ın kitabında bildirdiği ve Resûlü'nün (s.a.v.) sünnetinde açıkladığı iman esasları ve rükünleridir.

Bunlar şunlardır: Allah'a iman, meleklerine iman, kitaplarına iman, peygamberlerine iman, ahiret gününe iman ve kaderin hayrına da şerrine de iman.

Bu altı esas, dinin temeli sayılmıştır; bunun iki sebebi vardır:

Birincisi: Kulun imanı, bu esasların hepsine iman etmeden sahih olmaz.

İkincisi: Akîdeye dair bütün meseleler ve ayrıntılar bu altı esasın dalları ve uzantılarıdır.

Delilleri:

İman esaslarına Kur'an ve sünnette birçok delil gelmiştir. Bunlardan bazıları şunlardır:

- Allah Teâlâ buyurmuştur: "İyilik, yüzlerinizi doğuya ve batıya çevirmeniz değildir. Asıl iyilik; Allah'a, ahiret gününe, meleklere, kitaplara ve peygamberlere iman eden kimsenin yaptığıdır."[255]
- Yine Allah Teâlâ buyurmuştur: "Şüphesiz biz her şeyi bir ölçüye göre yarattık."[256]
- Yine Allah Teâlâ buyurmuştur: "O, her şeyi yaratmış ve onu tam bir ölçü ile takdir etmiştir."[257]

[255] (Bakara, 177)
[256] (Kamer, 49)
[257] (Furkan, 2)

Ömer (r.a.)'tan rivayet edildiğine göre şöyle demiştir: Bir gün Resûlullah'ın (s.a.v.) yanında oturuyorduk. Derken yanımıza, elbiseleri çok beyaz, saçları çok siyah olan bir adam çıktı. Üzerinde yolculuk izi yoktu ve bizden hiç kimse onu tanımıyordu. Nihayet gelip Peygamber'in (s.a.v.) yanına oturdu. Dizlerini onun dizlerine dayadı, ellerini uyluklarının üzerine koydu ve: "Ey Muhammed! Bana İslam'ı anlat." dedi. Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: "İslam; Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın Resûlü olduğuna şehadet etmen, namazı kılman, zekâtı vermen, Ramazan orucunu tutman ve gücün yetiyorsa Beyt'i (Kâbe'yi) haccetmendir." Adam: "Doğru söyledin." dedi. Biz hem sorup hem de onu tasdik etmesine şaşırdık. Sonra: "Bana imanı anlat." dedi. Peygamber (s.a.v.) buyurdu: "Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, ahiret gününe iman etmen ve kaderin hayrına da şerrine de iman etmendir." Adam: "Doğru söyledin." dedi. Sonra: "Bana ihsanı anlat." dedi. Peygamber (s.a.v.) buyurdu: "Allah'a, O'nu görüyormuş gibi ibadet etmendir. Sen O'nu görmüyorsan da O seni görmektedir." Sonra: "Bana kıyameti haber ver." dedi. Peygamber (s.a.v.): "Bu konuda sorulan, sorandan daha bilgili değildir." buyurdu. Adam: "O halde bana alametlerini haber ver." dedi. Peygamber (s.a.v.) buyurdu: "Cariyenin kendi efendisini doğurması, yalınayak, çıplak, fakir koyun çobanlarının bina yapmakta birbirleriyle yarıştıklarını görmendir." Sonra adam kalkıp gitti. Bir müddet bekledim. Sonra Peygamber (s.a.v.) bana: "Ey Ömer! Soranın kim olduğunu biliyor musun?" buyurdu. Ben: "Allah ve Resûlü daha iyi bilir." dedim. Buyurdu ki: "Bu Cibril'di. Size dininizi öğretmeye gelmişti."[258]

[258] (Müslim, 8)

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Gusül

Gusül, bazı durumlarda farz, bazı durumlarda ise müstehabtır.

Guslün farz olduğu durumlar:

1) **Meni çıkması durumunda:** Çünkü Yüce Allah şöyle buyurmuştur: "Eğer cünüp iseniz, iyice temizlenin."[259]ve Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Su fışkırdığında guslet."[260]
2) **Cinsel ilişki:** İnzal (meni gelmesi) olmasa bile; çünkü Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Bir kimse eşinin dört uzvu arasına girip onunla birleşirse, gusül farz olur."[261]
3) **Kâfirin Müslüman olması:** Çünkü Peygamber (s.a.v.), Kays bin Âsım Müslüman olunca ona gusletmesini emretmiştir.[262]
4) **Kadının hayız ve nifastan temizlenmesi:** Çünkü Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "Temizlendikleri zaman…"[263] ve Peygamber (s.a.v.), Fâtıma bint Ebî Hubeyş'e şöyle buyurmuştur: "Hayız geldiğinde namazı bırak; hayız bitince guslet ve namaz kıl."[264]
5) **Ölüm:** Çünkü Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Onu su ve sidr ile yıkayınız."[265]

[259] (Maide, 6)
[260] (Buhârî, 269; Müslim, 303)
[261] (Buhârî, 287)
[262] (Ebû Dâvûd, 355; Nesâî, 1/109)
[263] (Bakara, 222)
[264] (Buhârî, 320; Müslim, 333)
[265] (Buhârî, 1266; Müslim, 1206)

Sünnet ve müstehab olan gusüller:

1) **Cuma günü gusletmek:** Bu, müstehab gusüllerin en kuvvetlisidir. Çünkü Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Sizden biri cumaya geldiğinde gusletsin."[266]
2) **İki cinsel ilişki arasında gusletmek:** Çünkü Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Bu daha temiz, daha hoş ve daha pak olur."[267]
3) **İki bayram için gusletmek:** Sahâbenin (radıyallahu anhum) uygulamasından dolayı.[268]
4) **Umre ve hac için ihrama girerken gusletmek:** Çünkü Peygamber (s.a.v.) ihrama girmek için gusletmiştir.[269]
5) **Baygınlıktan ayılan kimsenin gusletmesi:** Peygamber'in (s.a.v.) hastalığında yaptığı uygulamaya binaen.[270]
6) **Ölü yıkayan kimsenin gusletmesi:** Çünkü Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Kim bir ölüyü yıkarsa gusletsin."[271]

Cünüp olan ve benzeri kimselere haram olan şeyler:

1) Mescitte kalması caiz değildir, sadece geçip gitmesi caizdir: Çünkü Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "Cünüp iken –yoldan geçenler hariç– gusledinceye kadar (mescide yaklaşmayın)."[272] Eğer abdest alırsa mescitte kalması caiz olur; çünkü bu sahâbeden sabit olmuştur.[273]
2) Kur'an okuması caiz değildir: Ali (r.a.) şöyle demiştir: "Peygamber'i (s.a.v.), cünüplük dışında Kur'an okumaktan alıkoyan hiçbir şey yoktu."[274]

---

[266] (Buhârî, 877)
[267] (Ebû Dâvûd, 216)
[268] (Mâlik, 428)
[269] (Tirmizî, 830)
[270] (Buhârî, 687; Müslim, 418)
[271] (İbn Mâce, 1463)
[272] (Nisâ, 43)
[273] (Saîd b. Mansûr, 1557)
[274] (Ahmed, 1014)

Perşembe: Siyer Sofrası

Kureyş'in Benî Hâşim ve Benî Muttalib'e uyguladığı boykot

Hamza ve Ömer'in (r.a.) İslam'a girmesinden sonra İslam birçok kabile arasında yayılmaya başladı. Benî Hâşim, Resûlullah'ı (s.a.v.) müşriklere teslim etmeyi ve onu korumaktan vazgeçmeyi reddedince, bu durum Kureyş'i son derece rahatsız etti. Bunun üzerine Kureyşliler, hicretten önce yedinci yılın Muharrem ayının başında, Benî Hâşim ve Benî Muttalib'e karşı tam bir boykot uygulama konusunda ittifak ettiler. Onlarla alışveriş yapmamaya, evlilik bağı kurmamaya, konuşmamaya ve bir araya gelmemeye karar verdiler; ta ki Resûlullah'ı (s.a.v.) kendilerine teslim edip öldürsünler diye. Bu anlaşmanın maddelerini bir belgeye yazdılar ve Kâbe'nin tavanına astılar. Bu belgeyi yazan kişi Mansûr b. İkrime b. Âmir idi. Resûlullah (s.a.v.) ona beddua etti ve eli felç oldu.

Bunun üzerine Benî Hâşim ve Benî Muttalib, Ebû Tâlib Vadisi'ne çekildiler. Sadece Ebû Leheb Kureyş'in tarafını tuttu. Bu vadide üç yıl boyunca bu şekilde kaldılar. Kendilerine gizlice ulaştırılanlar dışında hiçbir şey ellerine geçmiyordu. Açlık son derece şiddetlendi; vadinin içinden çocukların açlıktan ağlama sesleri duyuluyordu. Ağaç yaprakları ve deri parçaları yemek zorunda kaldılar. Haram aylar dışında dışarı çıkamıyorlardı; o aylarda Mekke'ye gelen kervanlardan bir şeyler satın almaya çalışıyorlardı. Fakat Mekkeliler fiyatları özellikle yükseltiyor, böylece alışveriş yapmalarını engelliyorlardı.

Hicretten önce onuncu yılda Kureyş'ten bazı kimselerin kalbi yumuşadı ve bu belgenin bozulması için harekete geçtiler. Bunların arasında Hişâm b. Amr b. Rebîa ve Mut'im b. Adiyy de vardı.

Resûlullah (s.a.v.), ailesine Allah'ın bu belgeye bir ağaç kurdu gönderdiğini ve belgedeki Allah'ın adı dışında her şeyi yediğini haber verdi. Bunun üzerine Ebû Tâlib Kureyş'in yanına giderek Resûlullah'ın (s.a.v.) bu sözünü onlara aktardı ve şöyle dedi: "Eğer söyledikleri yalan çıkarsa, onu size teslim ederiz; eğer doğruysa, bize yaptığınız bu zulüm ve boykottan vazgeçersiniz." Belgeyi açtılar ve Resûlullah'ın (s.a.v.) dediği gibi olduğunu gördüler.[275]

[275] (el-Bidâye ve'n-Nihâye, 3/97)

Cumartesi: Sahâbîler Sofrası

Âişe (r.â.)

Adı ve doğumu:

O, müminlerin annesi Âişe bint Ebû Bekir es-Sıddîk'tır (r.a.). Künyesi Ümmü Abdullah'tır; bu künye kendisine, kız kardeşi Esmâ'nın oğlu Abdullah sebebiyle verilmiştir. Hicretten önce, nübüvvetin dördüncü yılında doğmuştur.

Hayatı ve faziletleri:

O, Sıddîk'in kızı olan Sıddîka'dır; iftiradan yedi kat göğün üzerinden temize çıkarılmış, Allah Teâlâ onu Kitabı'nda aklamış ve hakkında kıyamete kadar okunacak ayetler indirmiştir. Sahâbîlerin en fakihlerinden, en bilgili olanlarından ve en çok hadis rivayet edenlerindendir; görüş ve fetvada da son derece isabetliydi. Büyük sahâbîler, dinle ilgili bir mesele kendilerine zor geldiğinde ona danışırlardı. Ebû Mûsâ el-Eş'arî (r.a.) şöyle demiştir: "Bize zor gelen bir meselede Âişe'ye sorduğumuzda, mutlaka onun yanında o konuda bir ilim bulurduk".[276] Zührî de şöyle demiştir: "Âişe'nin ilmi, müminlerin annelerinin ilmi ve bütün kadınların ilmiyle toplansa, Âişe'nin ilmi daha üstün olurdu".[277]

Resûlullah (s.a.v.), onunla evlenmeden önce kendisiyle müjdelenmiştir. Hadiste Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Seni rüyamda üç gece gördüm. Melek seni ipekten bir örtü içinde getirdi ve 'Bu senin eşindir' dedi. Örtüyü yüzünden açtım; bir de baktım ki sensin. 'Eğer bu Allah'tan ise, onu mutlaka gerçekleştirir' dedim".[278]

---

[276] (Tirmizî, 3883)
[277] (Mâlik, el-Muvatta', 6/124)
[278] (Buhârî, 3895; Müslim, 2438)

Resûlullah (s.a.v.), Âişe ile Mekke'de, kendisi altı yaşındayken evlendi. Bu evlilik hicretten birkaç ay önce gerçekleşti. Daha sonra anne ve babasıyla birlikte Medine'ye hicret etti. Resûlullah (s.a.v.) onunla Şevval ayında, hicretin ikinci yılında, Bedir Gazvesi'nden sonra, dokuz yaşındayken zifafa girdi. Resûlullah (s.a.v.) onun dışında hiçbir bakireyle evlenmemiştir.

Resûlullah (s.a.v.) onu çok severdi. Kendisine: "Ey Allah'ın Resûlü, insanlar arasında en çok kimi seviyorsun?" diye sorulduğunda, "Âişe'yi" buyurdu. "Peki erkeklerden?" denilince, "Babası" buyurdu.[279]

Yine Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Âişe'nin kadınlara olan üstünlüğü, tiridin (etli ekmek yemeğinin) diğer yemeklere olan üstünlüğü gibidir".[280] Onun faziletlerinden biri de şudur: Cebrâil (aleyhisselâm), Resûlullah (s.a.v.) aracılığıyla ona selâm göndermiştir.[281] Yine faziletlerindendir ki, Resûlullah (s.a.v.) hastalandığında, kendi evinde değil, özellikle onun evinde tedavi edilmeyi isterdi.

Allah Teâlâ onu şu şekilde de şereflendirmiştir: Resûlullah'ın (s.a.v.) son anları onun odasında ve dizlerinin üzerinde gerçekleşmiştir. Âişe (r.â.) şöyle demiştir: "Allah'ın bana olan nimetlerinden biri de şudur ki: Resûlullah (s.a.v.) benim evimde, benim günümde, göğsümle boynum arasında vefat etti".[282]

Vefatı:

Âişe (radıyallahu anhâ), hicretin 57. yılında, Ramazan ayının on yedinci gecesi, salı gecesi, vitir namazından sonra, 66 yaşındayken Medine'de vefat etti. Gece defnedilmeyi vasiyet etmişti; vasiyeti yerine getirildi ve Baki'Kabristanı'na gece defnedildi. Cenaze namazını Ebû Hureyre kıldırdı.

[279] (Buhârî, 3662)
[280] (Buhârî, 3769; Müslim, 2431)
[281] (Buhârî, 3768)
[282] (Buhârî, 4449)

Bilgilerini Test Et (13. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: “Ebabîl” kelimesinin anlamı nedir?		**A**
	A) Art arda gelen topluluklar.	B) Birbirinden uzak topluluklar.	C) Korkutucu sürüler.
Hadis Sofrası	Soru: Allah’ın kulları için tevazu gösterenin mükâfatı nedir?		**C**
	A) Rızkın genişlemesi.	B) Rızkın genişlemesi.	C) Allah’ın onu yüceltmesi.
Akaid Sofrası	Soru: İslam akaidinin esaslarından biri hangisidir?		**B**
	A) Dili korumak.	B) Kadere iman etmek.	C) Eziyet etmemek.
Fıkıh Sofrası	Soru: Guslün farz olduğu durumlardan biri hangisidir?		**B**
	A) Bayılmak.	B) Kâfirin Müslüman olması.	C) Günah işlemek.
Siyer Sofrası	Soru: Boykot sahifesini yazan kişi kimdir?		**A**
	A) Mansûr b. İkrime b. Âmir.	B) İkrime b. Ebî Cehil.	C) Ebû Leheb b. Abdüluzzâ.
Sahabe Sofrası	Soru: Âişe (r.â.)’nın özelliklerinden biri nedir?		**A**
	A) Peygamber onun dışında hiçbir bakireyle evlenmemiştir.	B) Hz. Hatice’den sonra evlendiği ilk eşidir.	C) Müminlerin anneleri arasında en son vefat edendir.

Pazar: Tefsir Sofrası

Kāria Suresi

“Yürekleri hoplatan büyük felaket! Nedir o yürekleri hoplatan büyük felaket? Yürekleri hoplatan büyük felaketin ne olduğunu sen ne bileceksin? O gün insanlar, her biri bir tarafa uçuşan küçük kelebekler gibi olacaktır. Dağlar da atılmış renkli yünler gibi olacaktır. İşte o vakit, kimin tartıları ağır gelmişse, Artık o, hoşnut olacağı bir hayat içinde olacaktır. Ama kimin de tartıları hafif gelirse, İşte onun anası (varacağı yer) Hâviye'dir. Sen Hâviye'nin ne olduğunu ne bileceksin? O, kızgın bir ateştir.”

Surenin Konusu:

Kıyametin dehşetini ve o gün insanların amellerinin tartılmasıyla ortaya çıkacak hâllerini kalplere çarpıcı bir şekilde hatırlatmak.

Kelimelerin Açıklaması:

- El-Kāria:

Kıyamet. Bu isim, kalpleri dehşetiyle çarptığı için verilmiştir.

- Kelferâşi’l-mebsûs:

Birbirine çarparak yayılan çekirge sürüsü gibi dağılmış hâl.

- Kel-‘ihni’l-menfûş:

Atılmış, kabartılmış yün gibi; önce bu hâle gelir, sonra yavaş yavaş yok olup dağılır.

- Sekulet mevâzînuhu:

Sevap terazisi ağır gelen kimse.

- Fe-ummuhu hâviye:

Onun barınağı ve varacağı yer, baş aşağı düşeceği ateştir.

Genel anlamı:

Kāria Suresi Mekke döneminde inmiştir. On bir ayetten oluşur ve dirilişi, hesap gününü ve insanların amellerinin tartılacağı mizanı anlatır. Allah Teâlâ, kıyamet koptuğunda onun dehşetinin insanların kalplerini şiddetle sarsacağını bildirir. O gün insanlar, çoklukları ve şaşkınlıkları içinde, birbirine çarpıp yayılan çekirge sürüleri gibi olur; dalga dalga üst üste yığılırlar. Dağlar ise sağlamlıklarına, yüceliklerine ve heybetlerine rağmen atılmış, parçalanmış yün gibi savrulur; oradan oraya uçuşur.
Sonra Allah Teâlâ insanların iki gruba ayrılacağını haber verir: Sevap terazisi ağır gelen kimse ateşten kurtulur ve hoşnut bir hayat içinde, ebedî nimet yurdu olan cennette yaşar. Sevapları az, günahları çok olan kimsenin ise varacağı yer hüsran yurdu olan ateştir; oraya baş aşağı atılır. Allah bizi ondan korusun.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) Kıyamet gününün şiddetini ve dehşetini hatırlatma.
2) Takvâ sahiplerinin akıbetini açıklayıp buna teşvik etme; inkârcıların sonundan sakındırma.
3) Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat inancına göre kıyamette mizan (amel terazisi) vardır ve ameller –iyisi de kötüsü de– onunla tartılır.
4) Âhiret ateşinin son derece şiddetli olduğu; dünya ateşinden yetmiş kat daha sıcak olduğu.

Pazartesi: Hadis Sofrası

Zulümden sakındırma

Abdullah bin Ömer (r.a.)'dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Zulüm, kıyamet gününde karanlıklardır."[283]

Açıklama:

Bu hadiste Peygamberimiz (s.a.v.) bizlere zulümden sakınmamızı ve ondan uzak durmamızı emretmektedir. Zulüm; ister insana ister hayvana, ister dosta ister düşmana, ister Müslümana ister kâfire karşı olsun her türlüsü yasaktır. Efendimiz (s.a.v.), zulümden sakındırmasının sebebini de açıklamıştır:

Zulmeden kimse kıyamet gününde karanlıklar içinde kalacaktır. O gün müminlerin nurları önlerinden ve sağ taraflarından ilerlerken, zalim kimse karanlıklar içinde yolunu bulamayacaktır.
Zulümden sakındırmak, aslında onun zıddı olan adalete teşviktir. İslâm şeriatı adaleti emreder, zulmü yasaklar. Adaletin en büyüğü ve temeli, Allah'ı birlemek (tevhid) ve dini yalnız O'na has kılarak ibadeti ihlâsla yapmaktır. Zulmün en büyüğü ve en şiddetlisi ise Allah'a ortak koşmaktır (şirk).

Bundan sonra gelen adalet; Peygamberimizin (s.a.v.) haklarını yerine getirmek, ona iman etmek, onu sevmek ve bu sevgiyi bütün insan sevgilerinin önüne geçirmektir.
Adaletin diğer örnekleri şunlardır: Anne-babaya iyilik etmek, akrabalık bağlarını gözetmek, alışverişte dürüst olmak, hizmetçi ve çalışanların haklarını vermek, eşlerin birbirlerinin haklarını yerine getirmesidir. Kim bunlardan birini ihmal ederse zulmetmiş olur. Zulmün her çeşidi kıyamet gününde karanlıktır. Zalimler, yaptıkları zulüm miktarınca cezalandırılır. Mazlumlara ise zalimlerin sevaplarından verilir. Eğer zalimlerin sevapları tükenirse, mazlumların günahlarından alınarak zalimlerin üzerine yüklenir.

---

[283] (Buhârî, 2447; Müslim, 2579)

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Zulümden sakındırma ve onun kötü akıbetinin tehlikesi.
2) Nasslar (ayet ve hadisler) zulmün üç çeşit olduğunu açıklamıştır:

Birincisi: Allah'ın affetmeyeceği zulümdür; bu da O'na şirk koşmaktır. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurmuştur: "Şüphesiz Allah, kendisine şirk koşulmasını bağışlamaz."[284]

İkincisi: Allah'ın hiçbirini bırakmayacağı, tamamının hesabını soracağı zulümdür; bu da kulların birbirlerine yaptıkları zulümdür.

Üçüncüsü: Allah'ın dilemesine bağlı olan zulümdür; dilerse cezalandırır, dilerse affeder. Bu da şirk dışındaki, kul ile Rabbi arasında olan günahlardır.

[284] (Nisâ, 48)

Salı: Akîde Sofrası

Altı rüknün birincisi: Allah'a iman

Allah'a iman dört esasla gerçekleşir:

Birincisi: O'nun varlığına iman etmek.

İkincisi: Rubûbiyetine iman etmek.

Üçüncüsü: Ulûhiyetine iman etmek.

Dördüncüsü: İsim ve sıfatlarına iman etmek.

Birinci esas (yani Allah Teâlâ'nın varlığına iman) dört delille sabittir: fıtrat, akıl, şer'î delil ve his.

1) **Fıtratın delâleti:** Her yaratılmış, önceden bir düşünce ve eğitim olmaksızın Yaratıcısına iman edecek şekilde yaratılmıştır. Yüce Allah şöyle buyurur: "Allah'ın insanları üzerinde yarattığı fıtrat…"[285] Resûlullah (s.a.v.) de şöyle buyurmuştur: "Doğan her çocuk fıtrat üzere doğar."[286]
2) **Aklın delâleti:** Sonradan meydana gelen her şeyin bir meydana getireni, her yaratılmışın da bir yaratıcısı olmak zorundadır. Hiçbir şey kendi kendini var edemez; tesadüfen de var olamaz. O hâlde mutlaka onları var eden bir Rab vardır. Ayrıca varlıkların kusursuz bir düzen içinde hareket ettiğini görürüz. Bu düzen, tesadüf ihtimalini ortadan kaldırır. Çünkü tesadüfen var olan şey düzen üzere olmaz. Yüce Allah şöyle buyurur: "Yoksa onlar hiçbir şey olmadan mı yaratıldılar? Yoksa kendileri mi yaratıcıdırlar?"[287] Bu âyetleri Cübeyr b. Mut'im işittiğinde şöyle demiştir: "Kalbim neredeyse yerinden fırlayacaktı! İşte bu, imanın kalbime ilk yerleştiği andı."[288]
3) **Şer'î delil:** Bütün semavî kitaplar Rabbin varlığını bildirmiştir. İçlerinde yer alan adaletli hükümler, kulların maslahatlarını gözeten prensipler ve insanların gerçekleştiğine şahit olduğu doğru haberler; bütün bunlar her şeyi bilen bir Rabden geldiğinin açık delilidir.

---

[285] (Rûm, 30)
[286] (Buhârî, 1358; Müslim, 2658)
[287] (Tûr, 35)
[288] (Buhârî, 4573)

4) **Hissî delil:** İki yöndendir:

- **Birinci yön:** Dualara icabet edilmesi ve sıkıntıdakilere yardım edilmesi. Peygamberlerin, resullerin ve salih kimselerin dualarının kabul edilmesi, Rablerinin varlığına kesin bir delildir. Bu durum günümüze kadar gözlemlenen bir gerçektir; Allah'a samimiyetle yönelen kimse bunun şahitliğini görür.
- **İkinci yön:** Peygamberlerin gösterdiği mucizeler ve apaçık âyetlerdir. İnsanlar bunları görmüş ve nesilden nesile aktarmışlardır. Nûh, Sâlih, Mûsâ ve Îsâ (aleyhimüsselâm)'ın mucizeleri; ayrıca Peygamberimiz Muhammed'in (s.a.v.) mucizeleri gibi: Ayın yarılması, taşların onun elinde tesbih etmesi ve parmaklarının arasından suyun fışkırması.

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Guslün Sıfatı ve Sargı Üzerine Mesh

Guslün yapılışı:

Cünüplükten dolayı yapılan guslün iki şekli vardır:

Birincisi geçerli (asgari) gusül, ikincisi ise müstehap (tam) gusüldür.

- Geçerli gusül şekli: Sadece farzları kapsayan gusüldür.
  Şöyledir: Kalbiyle niyet eder, ağzına su alıp çalkalar (mazmaza), burnuna su verir (istinşak) ve bütün bedenini suyla tamamen yıkar.
- Müstehap gusül şekli: Farzlarla birlikte sünnetleri de kapsayan gusüldür.
  Şöyledir: Kalbiyle niyet eder, sonra ellerini yıkar, ardından avret yerini ve üzerindeki kirleri temizler, sonra namaz abdesti gibi abdest alır. Daha sonra eliyle su alıp saç diplerine parmaklarını geçirerek başını iyice ıslatır. Ardından başına üç defa su döker, sonra da suyu bütün bedenine akıtır. Bu uygulama Âişe ve Meymûne (r.a.)'nın rivayet ettiği hadislere dayanmaktadır.[289]

Gusleden kimsenin her iki şekilde de dikkat etmesi gereken hususlar: Saç diplerini ve bedenin gizli kalan yerlerini kontrol etmelidir; koltuk altları, göbek çukuru ve diz arkaları gibi yerlere suyun ulaştığından emin olmalıdır. Saat veya yüzük takıyorsa, suyun altına ulaşması için onları hareket ettirmesi gerekir.

[289] (Buhârî 248–249; Müslim 316–317)

Sargı ve benzeri şeyler üzerine mesh:

Cebîre (sargı): Kırığın kaynayıp iyileşmesi için üzerine konulan alçı vb. şeylerdir. Aynı hükme, yaraların üzerine konulan bantlar ve bez sargılar da girer.

- **Abdestte ve gusülde üzerine mesh etmenin hükmü:**

Fakihler, abdestte ve gusülde sargı ve benzeri şeyler üzerine mesh etmenin meşru olduğu konusunda ittifak etmişlerdir; ancak iki şartla:

1. Sargının kalmasına ihtiyaç duyulmalı ve çıkarılması zarar verecek olmalıdır.
2. Sargı, kırık veya yaranın ihtiyaç miktarı kadar olmalıdır. İhtiyaç miktarını aşarsa, fazlalığın çıkarılması gerekir.

- **Sargı üzerine mesh ile ilgili hükümler:**

1. Sargının tamamı mesh edilmelidir.
2. Sargı üzerine meshin belirli bir süresi yoktur. Çıkarılıncaya veya altındaki yara iyileşinceye kadar üzerine mesh edilir.

Perşembe: Siyer Sofrası

Habeşistan'a ikinci hicret

Nebî (s.a.v.), müşriklerin inatlarını ve Müslümanlara yönelik eziyetlerini artırdıklarını görünce, ashabına ikinci kez Habeşistan'a hicret etmelerini tavsiye etti. Bu defa Habeşistan'a seksen üç erkek ve on yedi kadın hicret etti. Habeşistan, Ashame en-Necaşî'nin krallığı idi. Necaşî onları barındırdı, ikram etti ve güvenlik altına aldı.

Kureyş bunu öğrenince, Müslümanları geri getirmek için Abdullah b. Ebî Rebîa ile Amr bin Âs'ı hediyeler ve armağanlarla birlikte Necaşî'ye gönderdiler. Ancak Necaşî bunu kabul etmedi. Bunun üzerine ona şöyle dediler: "Bunlar İsa hakkında büyük bir söz söylüyorlar; onun bir kul olduğunu söylüyorlar!"

Necaşî, Müslümanları huzuruna çağırdı. Liderleri Cafer bin Ebî Tâlib (r.a.) idi. Onlara dinlerini sordu. Bunun üzerine Cafer bin Ebî Tâlib (r.a.) konuştu; İslam'dan önceki hallerini, sonra nasıl değiştiklerini, İslam'ın Allah'ı birlemek ve putlara tapmayı terk etmekle birlikte güzel ahlâkı emrettiğini anlattı. Ardından Meryem sûresinin baş kısmını, Meryem oğlu İsa'nın (aleyhisselâm) doğum kıssasını içeren ayetleri okudu.

Okuma bitince Necaşî yerden bir çöp aldı ve şöyle dedi: "Bu (okunanlar), İncil'de olanlardan şu çöp kadar bile fazla değildir." Sonra dedi ki: "Gidin, siz benim ülkemde güvendesiniz. Kim size söverse ceza öder." Amr ve Abdullah'a da şöyle dedi: "Vallahi bana bir dağ dolusu altın verseniz bile onları size teslim etmem!" Ardından hediyelerinin geri verilmesini emretti. Onlar büyük bir hayal kırıklığıyla geri döndüler. Müslümanlar ise orada güven içinde ve ikram görerek kaldılar.[290]

[290] (el-Bidâye ve'n-Nihâye, 3/69)

Cumartesi: Sahâbe Sofrası

Hafsa (r.â.)

Adı ve doğumu:

O, Müminlerin Annesi Hafsa bint Ömer b. Hattâb b. Nüfeyl'dir. Nesebi, Nebî (s.a.v.) ile Ka'b b. Lüey'de birleşir.

Mekke'de, Nebî'nin (s.a.v.) bi'setinden beş yıl önce doğmuştur.

Hayatı ve faziletleri:

Hafsa (r.â.), İslam'a ilk girenlerden olan Huneys b. Huzâfe es-Sehmî ile evliydi. Birlikte Medine'ye hicret ettiler. Huneys Bedir'e katıldı, ardından vefat etti.[291] Bunun üzerine Nebî (s.a.v.) hicretin üçüncü yılında, o yirmi yaşındayken onunla evlendi. Böylece Hafsa, Nebî'nin (s.a.v.) dördüncü hanımı oldu.

Hafsa (r.â.) çok oruç tutan, geceleri ibadet eden, takvâ sahibi, zeki ve akıllı bir hanımdı. Belağat ve fesahatıyla tanınırdı; kendisine ait hutbeler ve şiirler vardır. O dönemde yazı öğrenen az sayıdaki kadınlardan biriydi; yazmayı Şifâ bint Abdullah'tan öğrenmiştir.[292] Onun için en büyük şereflerden biri de şudur: Kur'ân-ı Kerîm'in ilk mushaf nüshası onun yanında muhafaza edilmiştir. Bu nüsha, Ebû Bekir'in emriyle toplanmış; Ebû Bekir'in vefatından sonra Ömer'e geçmiş, Ömer de vefat ederken onu Hafsa'ya emanet etmiştir.[293] Hafsa (r.â.) bu nüshayı muhafaza etmiş, daha sonra Osman b. Affân Kur'ân'ı çoğaltmak istediğinde ondan talep etmiştir.

Vefatı:

Hafsa (r.â.), hicrî 41 yılının Şa'bân ayında Medine'de, Muâviye b. Ebî Süfyân'ın (radıyallahu anh) hilâfetinin başlarında vefat etti. O sırada Medine valisi olan Mervân b. Hakem cenaze namazını kıldırdı ve Bakî'Kabristanı'na defnedildi.

---

[291] (el-Bidâye ve'n-Nihâye, 8/30)
[292] (Ebû Dâvûd, 3887)
[293] (Buhârî, 4679)

Bilgilerini Test Et (14. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: “el-‘ihni’l-menfûş” ne demektir?		**C**
	A) Sıcak çamur.	B) Yanmış deri.	C) Parçalanmış yün.
Hadis Sofrası	Soru: Allah’ın hiçbirini bırakmayıp tamamını karşılıksız bırakmayacağı zulüm hangisidir?		**C**
	A) Faiz yemek.	B) Kişinin kendine zulmetmesi.	C) Kulların birbirine zulmetmesi.
Akaid Sofrası	Soru: Allah’ın varlığına aklî delil nedir?		**A**
	A) Mahlukatın mutlaka bir yaratıcısı olması.	B) Semavî kitaplar.	C) Dualara icabet edilmesi ve darda kalanlara yardım edilmesi.
Fıkıh Sofrası	Soru: Cünüplük guslünde mutlaka bulunması gereken nedir?		**B**
	A) Öncesinde abdest almak.	B) Bedenin tamamını suyla yıkamak.	C) Üç defa tekrarlamak.
Siyer Sofrası	Soru: Habeşistan kralının huzurunda Müslümanların sözcüsü kimdi?		**B**
	A) Abdullâh bin Abbâs.	B) Ca‘fer bin Ebî Tâlib.	C) Ömer bin el-Hattâb.
Sahabe Sofrası	Soru: Peygamber Efendimiz Hafsa (r.â.) ile hangi yılda evlenmiştir?		**A**

	A) 3 Hicrî.	B) 5 Hicrî.	C) 7 Hicrî.

Pazar: Tefsir Sofrası

Tekâsür Suresi

Çokluk yarışı (mal ve evlat çoğaltma hırsı) sizi oyaladı; sonunda kabirleri ziyaret edinceye kadar (ölünceye kadar bu gaflet sürdü). Hayır! Yakında bileceksiniz. Yine hayır! Yakında bileceksiniz. Hayır! Eğer kesin bir bilgiyle bilseydiniz… Andolsun, mutlaka cehennemi göreceksiniz. Sonra onu gözle görür gibi apaçık bir şekilde göreceksiniz. Sonra o gün size verilen nimetlerden mutlaka hesaba çekileceksiniz.

Surenin Konusu:

Dünyada çoklukla övünenleri, kabir ve ahiret hesabıyla uyarmak.

Kelimelerin Açıklaması:

- Elhâkum:

Sizi oyaladı, Allah'a itaattan alıkoydu.

- et-Tekâsür:

Mal, evlat ve dünya nimetlerinin çokluğuyla övünme yarışı.

- 'İlme'l-yakîn:

Kalpte sabit ve kesin bilgi.

- 'Ayne'l-yakîn:

Gözle görerek kesin şekilde bilmek.

- en-Na'îm:

Sağlık, güvenlik, aile, yiyecek ve benzeri bütün nimetler.

Genel anlamı:

Bu surede Allah Teâlâ, mal biriktirme ve çoğaltma yarışıyla meşgul olup bununla övünen, Allah'a ve Resûlü'ne (s.a.v.) itaati ihmal eden kimseleri kınamaktadır. Onlar bu gaflet üzere devam etmiş, nihayet ölüp kabirlere taşınmışlardır.

Ardından Yüce Allah onları "kellâ" (hayır, asla!) diyerek uyarmakta; böyle olmamaları gerektiğini bildirmekte ve yakında dünya meşguliyetlerinin sonucunu öğreneceklerini haber vermektedir. Yani Allah'a itaatten uzak kalmalarının ve ahiret için hazırlık yapmamalarının akıbetini mutlaka göreceklerdir.

Eğer kabirlerinizde ve yeniden diriltileceğiniz günde karşınıza çıkacak olanı kesin bir bilgiyle bilseydiniz, mallar ve evlatlarla çokluk yarışı yapmaz, salih amellere koşardınız.

Sonra Allah Teâlâ bütün insanların cehennemi gözleriyle göreceklerine dair yemin etmektedir. Müşrik onu içine girmek için görecek, mümin ise onu görüp Allah'ın kurtarmasıyla ondan selâmet bulacaktır. O gün insanlara dünyada kendilerine verilen sağlık, boş vakit, güvenlik, yiyecek ve içecek gibi nimetlerden sorulacaktır. Kim bu nimetlerin şükrünü yerine getirip onları Allah'a itaate vesile kılmışsa kurtulur; kim de şükrünü eda etmeyip o nimetlerle Allah'a isyan etmişse karşılığını görür.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) Mal biriktirme ve evlatla övünme sebebiyle Allah'a kulluktan uzaklaşanlar için şiddetli bir tehdit vardır.

2) Kabir bir geçiş ve ziyaret yeridir; insanlar oradan kısa sürede ahiret yurduna nakledilirler.

3) Allah'a şükür; kalp ile nimetleri O'ndan bilmek ve O'nun gerçek nimet verici olduğuna inanmakla, dil ile nimetleri O'na nispet edip hamd ve sena etmekle, organlarla ise Allah'ın farz kıldıklarını yapmak ve haram kıldıklarını terk etmekle olur.

Pazartesi: Hadis Sofrası

Allah'ın nimetlerine şükretmenin gerekliliği

Ebû Hureyre (r.a.)'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Sizden aşağı durumda olana bakın, sizden yukarı olana bakmayın. Bu, Allah'ın üzerinizdeki nimetini küçümsememeniz için daha uygundur."[294]

Açıklama:

Resûlullah (s.a.v.) bu hadisinde bizi Allah Teâlâ'ya şükretmeye teşvik etmektedir. Şükür; nimetleri kabul etmek, onları dile getirmek, Allah'a itaatte kullanmak ve şükre yardımcı olacak sebeplere sarılmakla gerçekleşir. Efendimiz (s.a.v.) burada çok etkili bir yol göstermiştir: Kişi akıl, mal ve çeşitli nimetler bakımından kendisinden daha aşağı durumda olanlara bakmalıdır. Bu, insanı Rabbine şükretmeye ve O'nu övmeye sevk eder. Kendinden daha üstün durumda olanlara bakmak ise, Allah'ın verdiği nimeti küçümsemeye ve hoşnutsuzluğa yol açabilir. Kim bu ölçüye göre yaşarsa Rabbine şükretmiş olur, kalbi huzur bulur ve hayatını gönül rahatlığıyla yaşar.

Bu anlam Kur'ân-ı Kerîm'de de açıkça ifade edilmiştir: "Onlardan bazılarına dünya hayatının süsü olarak verdiğimiz şeylere gözünü dikme. Biz onları bununla imtihan ediyoruz. Rabbinin rızkı ise daha hayırlı ve daha kalıcıdır."[295]

---

[294] (Buhârî, 6490; Müslim, 2963)
[295] (Tâhâ, 131)

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Müslümana, onu rızâ ve kanaate ulaştıracak en güzel yolların gösterilmesi.

2) Dünyevî konularda kendisinden daha aşağı durumda olanlara bakmanın meşru olması; bunun insanı şükre ve rızâya sevk etmesi. Ancak ibadet ve dinî konularda ise kendisinden daha üstün olanlara bakarak gayretini artırması ve hayırda yarışması.

3) Dünyaya karşı zühd sahibi olmanın ve ona aşırı değer vermemenin fazileti.

4) Bu hadiste; haset, kin ve benzeri kalbî hastalıklardan korunmanın bir yolunun öğretilmiş olması.

Salı: Akîde Sofrası

Allah'ın Rubûbiyetine İman

Allah'ın rubûbiyetine iman; O'nun her şeyin Rabbi olduğuna, hiçbir ortağı ve yardımcısı bulunmadığına iman etmektir.

Rab; üç özelliğe sahip olandır: yaratma (halk), sahip olma (mülk) ve yönetip idare etme (tedbir). Bu özelliklerin tamamı yalnızca Allah'a aittir. Allah'tan başka yaratıcı yoktur, O'ndan başka gerçek mülk sahibi yoktur ve O'ndan başka her şeyi idare eden yoktur.

Bunun delili:

- Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Dikkat edin! Yaratmak da emretmek de O'na aittir."[296]

- Yine şöyle buyurur: "İşte Rabbiniz Allah budur. Mülk O'nundur. O'ndan başka yalvardıklarınız bir çekirdek zarına bile sahip değildir."[297]

- Yine şöyle buyurur: "Şüphesiz göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün değişmesinde, insanlara fayda veren gemilerin denizde akıp gitmesinde, Allah'ın gökten su indirip onunla yeryüzünü ölümünden sonra diriltmesinde, orada her türlü canlıyı yaymasında, rüzgârları yönlendirmesinde ve gök ile yer arasında emre boyun eğmiş bulutlarda aklını kullanan bir toplum için elbette deliller vardır."[298]

- Ve yine şöyle buyurur: "Sizi yaratan, sonra size rızık veren, sonra sizi öldüren, sonra da diriltecek olan Allah'tır. Ortak koştuklarınızdan bunlardan herhangi birini yapabilecek var mı? O, onların ortak koştuklarından münezzeh ve yücedir."[299]

---

[296] (A'râf, 54)
[297] (Fâtır, 13)
[298] (Bakara, 164)
[299] (Rûm, 40)

Allah Teâlâ şöyle buyurur: “Onun ayetlerindendir ki sizi topraktan yaratmış olmasıdır; sonra bir de bakarsınız ki yeryüzüne yayılmış insanlar oluvermişsinizdir. Yine O’nun ayetlerindendir ki size, kendileriyle huzur bulasınız diye kendi cinsinizden eşler yaratmış ve aranıza sevgi ve merhamet koymuştur. Şüphesiz bunda düşünen bir topluluk için deliller vardır. Yine O’nun ayetlerindendir göklerin ve yerin yaratılması, dillerinizin ve renklerinizin farklı olmasıdır. Şüphesiz bunda bilenler için deliller vardır. Yine O’nun ayetlerindendir gece ve gündüz uyumanız ve O’nun lütfundan rızık aramanızdır. Şüphesiz bunda işiten bir topluluk için deliller vardır. Yine O’nun ayetlerindendir size korku ve ümit veren şimşeği göstermesi ve gökten su indirip onunla yeryüzünü ölümünden sonra diriltmesidir. Şüphesiz bunda aklını kullanan bir topluluk için deliller vardır.”[300]

Bütün yaratılmışlar, Allah’ın rubûbiyet tevhidini kabul etmiş, O’nun yaratıp idare ettiğini tasdik etmiştir. O yaratır, rızık verir, diriltir ve öldürür; O’nun fiillerinden hiçbirini başkasına nispet etmezler. Buna, Peygamberimiz zamanındaki müşrikler de dahildir. Onlar Allah’ın rubûbiyetini kabul ediyor, fakat ulûhiyette (ibadette) O’na ortak koşuyorlardı. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurur: “Andolsun ki onlara gökleri ve yeri kim yarattı diye sorsan mutlaka ‘Onları Azîz ve Alîm olan yarattı’ derler.”[301]

Yaratılmışlardan hiçbir kimsenin Allah’ın rubûbiyetini inkâr ettiği bilinmemiştir; ancak inat eden ve söylediğine gerçekten inanmayan kimseler müstesnadır. Bunun örneği Firavun’dur. O ilâhlık iddiasında bulunmuş, fakat bu bir inançtan değil, kibir ve inkârdan kaynaklanmıştır. Allah Teâlâ, Musa’nın Firavun’a hitabını şöyle nakleder: Andolsun, bunları göklerin ve yerin Rabbi’nin apaçık deliller olarak indirdiğini sen de biliyorsun. Ey Firavun! Ben seni gerçekten helâke uğramış sanıyorum.”[302] Yine Allah Teâlâ şöyle buyurur: “Vicdanları bunların doğruluğuna kesin olarak inandığı hâlde, zulüm ve kibir sebebiyle onları inkâr ettiler.”[303]

---

300 (Rûm, 20-24)
301 (Zuhruf, 9)
302 (İsrâ, 102)
303 (Neml, 14)

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Teyemmüm

Müslümanın başına bazen suyun hiç bulunmadığı ya da mevcut olsa bile kullanmasının mümkün olmadığı durumlar gelebilir. İşte bu durumda Allah, suyun yerine geçecek bir kolaylık meşru kılmıştır ki o da teyemmümdür. Teyemmüm, Allah'ın kullarına bir ruhsatıdır. Bu, İslam şeriatının güzelliklerinden ve Muhammed ümmetine özgü özelliklerinden biridir. Allah, önceki ümmetlere değil bu ümmete bir kolaylık ve ihsan olarak onu tahsis etmiştir.

Teyemmümün hükmü:

Âlimler, teyemmümün meşru olduğu ve küçük hades (abdestsizlik) ile büyük hades (cünüplük) durumlarında su ile temizliğin yerine geçen bir bedel olduğu konusunda icmâ etmişlerdir.

Delili:

Yüce Allah şöyle buyurmuştur: "Eğer hasta olur ya da yolculukta bulunursanız veya sizden biri tuvaletten gelirse yahut kadınlara dokunur da su bulamazsanız, temiz bir toprağa yönelin; onunla yüzlerinizi ve ellerinizi mesh edin…"[304]

Peygamberimiz (s.a.v.) de şöyle buyurmuştur: "Yeryüzü bana mescit ve temizleyici kılındı."[305]

Teyemmümün yapılışı:

Kişi önce niyet eder, sonra besmele çeker. Ardından ellerini yere bir defa vurur, ellerine üfler, sonra yüzünü ve ellerini mesh eder. Sağ elinin üstünü sol eliyle, sol elinin üstünü de sağ eliyle mesh eder.[306]

---

[304] (Maide, 6)
[305] (Buhârî 335).
[306] (Buhârî 347; Müslim 368)

Teyemmüm şu iki durumda geçerli ve yeterlidir:

1. Su bulunmadığında: Yüce Allah'ın şu buyruğu buna delildir: "Su bulamazsanız temiz bir toprakla teyemmüm edin." [307] Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem de şöyle buyurmuştur: "Temiz toprak, suyu bulamasa bile on yıl boyunca Müslüman için temizliktir. Su bulduğu zaman ise onu bedenine değdirsin."[308] Aynı şekilde yanında az miktarda su bulunup da onu içmek veya yemek yapmak için kullanmaya ihtiyaç duyan kimse de teyemmüm edebilir. Çünkü o suyla abdest alması hâlinde kendisine veya beraberindekilere zarar verebilir ve susuz kalma tehlikesi doğabilir.
2. Suyu kullanmaya gücü yetmediğinde: Hastalık sebebiyle veya şiddetli soğukta, suyu kullanırsa zarar göreceğinden korkuyorsa ve suyu ısıtma imkânı yoksa teyemmüm eder. Bunun delili Allah Teâlâ'nın şu buyruğudur: "Eğer hasta iseniz…"[309] Amr b. Âs'ın rivayet ettiği olayda, Zâtü's-Selâsil gazvesinde çok soğuk bir gecede ihtilam olduğunu, yıkanırsa helak olmaktan korktuğu için teyemmüm edip sabah namazını kıldırdığını söylemiş; Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem de onu onaylamıştır.[310]

Teyemmümü Bozan Şeyler

Teyemmümü bozan hususlar şunlardır:

1. Abdesti bozan şeyler; çünkü teyemmüm abdestin yerine geçen bir temizliktir. Abdesti bozan her şey teyemmümü de bozar.
2. Suyun bulunması veya suyu kullanma imkânının doğması; Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: "Su bulduğu zaman onu bedenine değdirsin."[311]

---

307 (Maide, 6)
308 (Tirmizî, 124)
309 (Maide, 6)
310 (Ahmed, 4/203; Ebû Dâvûd, 334)
311 (Tirmizî, 124)

Perşembe: Siyer Sofrası

Hüzün Yılı

Nübüvvetin onuncu yılında, Şi'b'den çıkıştan altı ay sonra Ebû Tâlib hastalandı ve hastalığı ağırlaştı. O, Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem'i müşriklerin tuzak ve eziyetlerinden koruyan sağlam bir siperdi. Ölüm vakti yaklaşınca Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem onun yanına girdi. Yanında Ebû Cehil ve Abdullah b. Ebî Ümeyye de vardı. Ona şöyle dedi: "Amcacığım, 'Lâ ilâhe illallah' de; bu sözle Allah katında senin lehine delil getireyim." Fakat Ebû Cehil ile Abdullah b. Ebî Ümeyye: "Ey Ebû Tâlib! Abdülmuttalib'in dininden mi yüz çeviriyorsun?" diyerek onu vazgeçirmeye çalıştılar. Israrla konuşmaya devam ettiler; sonunda Ebû Tâlib: "Abdülmuttalib'in dini üzereyim." dedi ve bu hâl üzere vefat etti. Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem buna çok üzüldü ve: "Yasaklanmadığım sürece senin için mutlaka istiğfar edeceğim."[312] dedi. Bunun üzerine şu ayet indi: "Peygamber ve iman edenlerin, cehennemlik oldukları kendilerine belli olduktan sonra, akraba bile olsalar müşrikler için bağışlanma dilemeleri doğru değildir."[313]Ayrıca şu ayet de indi: "Şüphesiz sen sevdiğini hidayete erdiremezsin; fakat Allah dilediğini hidayete erdirir."[314]

Ebû Tâlib'in vefatından üç ay sonra Hz. Hatice (r.a.) da vefat etti. Böylece musibetler Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in üzerine peş peşe geldi; hüzünler arttı. Çünkü o, ne güzel bir eş ve ne büyük bir destekti. Çocuklarının annesiydi; zor zamanlarında onu destekler, malı ve canıyla teselli ederdi. Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem onun hakkında şöyle buyurmuştur: "İnsanlar beni inkâr ederken o bana iman etti; insanlar beni yalanlarken o beni tasdik etti; insanlar beni mahrum bırakırken o malını benimle paylaştı; Allah bana ondan çocuk verdi, başkasından vermedi."[315] Bu sebeple o yıl, Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem için derin hüzünlerin yaşandığı Hüzün Yılı olarak anılmıştır.

---

[312] (Buhârî, 4772; Müslim, 24)
[313] (Tevbe, 113)
[314] (Kasas, 56)
[315] (Buhârî, 3821; Müslim, 2437)

Cumartesi: Sahabe Sofrası

Zeyneb bint Huzeyme (r.â.)

Adı ve doğumu:

O, Müminlerin Annesi Zeyneb bint Huzeyme b. Hâris b. Abdullah b. Amr'dır. Meymûne bint Hâris'in anne tarafından kız kardeşidir. Mekke'de, nübüvvetten 13 yıl önce doğmuştur.

Hayatı ve faziletleri:

(r.â.) iffetli, temiz, soylu ve asil bir hanımdı. Cömertliği, eli açıklığı, fakirlere yardım etmesi ve onlara şefkat göstermesiyle meşhurdu. Cahiliye döneminde bile iyiliklerinin çokluğu sebebiyle kendisine "Ümmü'l-Mesâkîn" (Fakirlerin Annesi) denilirdi.[316]Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem ile evlendikten sonra hayır ve iyiliklerini daha da artırdı. Eline bir dinar ya da dirhem geçtiğinde onu mutlaka fakirlere yiyecek ve giyecek olarak dağıtırdı.

Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem onunla hicretin üçüncü yılında, Ramazan ayında evlendi. Bu evlilik, eşi Abdullah b. Cahş'ın Uhud günü şehit edilmesinden sonra gerçekleşti.[317] Böylece Müminlerin Anneleri'nin beşincisi oldu.

Vefatı:

(r.â.) hicretin dördüncü yılında, henüz otuz yaşlarındayken, Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem ile evliliğinden iki veya üç ay sonra vefat etti.[318]

Cenaze namazını Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem kıldırdı ve Bakî Kabristanı'na defnedildi. Müminlerin Anneleri arasında Bakî'ye defnedilen ilk, Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem hayattayken vefat eden ikinci hanımıdır.

---

316 (Siyeru A'lâmi'n-Nübelâ, 3/476)
317 (el-Bidâye ve'n-Nihâye, 4/90)
318 (Siyeru A'lâmi'n-Nübelâ, 3/476)

Bilgilerini Test Et (15. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: “Elhâkum” kelimesinin anlamı nedir?		**A**
	A) Sizi Allah’a itaattan alıkoydu.	B) Sizi amelden geri bıraktı.	C) Sizi kibirli yaptı.
Hadis Sofrası	Soru: Bazı insanların Allah’ın nimetlerini küçümsemesinin sebeplerinden biri nedir?		**B**
	A) Uzun emel (dünyaya fazla bağlanmak).	B) Kendinden üstün olanlara bakmak.	C) Kibirli kimselerle oturup kalkmak.
Akaid Sofrası	Soru: Rab; üç sıfata sahip olandır. Bunlar hangileridir?		**B**
	A) İşitme, görme ve konuşma.	B) Yaratma, mülk (sahiplik) ve idare etme.	C) İstivâ, rıza ve rahmet.
Fıkıh Sofrası	Soru: Teyemmümü bozan şeylerden biri nedir?		**C**
	A) Uzun süre suyun bulunmaması.	B) Namazı bitirmek.	C) Suyu kullanma imkânının oluşması.
Siyer Sofrası	Soru: Ebu Tâlib ölüm anında küfür üzere kalmasında onu kim etkiledi?		**A**
	A) Ebu Cehil.	B) Ebu Leheb.	C) Ebu Süfyan.
Sahabe Sofrası	Soru: Zeyneb bint Huzeyme (r.â.) cahiliye döneminde hangi lakapla anılırdı?		**C**

	A) İyilerin annesi.	B) Oğulların annesi.	C) Yoksulların annesi.

Pazar: Tefsir Sofrası

Zilzâl Suresi

“Yer o kendine özgü şiddetli sarsıntısıyla sarsıldığı zaman, yer içindeki ağırlıkları (ölüleri ve hazineleri) dışarı çıkardığı zaman, insan “Buna ne oluyor?” dediği zaman; işte o gün yer, Rabbinin ona vahyetmesiyle haberlerini anlatır. O gün insanlar, yaptıkları kendilerine gösterilsin diye bölük bölük çıkarlar. Kim zerre ağırlığınca bir hayır yapmışsa onu görür. Kim de zerre ağırlığınca bir kötülük yapmışsa onu görür.”

Surenin Konusu:

Kıyamet gününün dehşetini ve o gün hesabın ne kadar ince ve hassas olacağını hatırlatmak.

Kelimelerin Açıklaması:

- Zulzilet:

Şiddetle sarsıldı, hareket ettirildi.

- Zilzâlehâ:

Onun büyük ve şiddetli sarsıntısı.

- Mâ lehâ:

Ona ne oldu?

- Yevmeizin tuhaddisu ahbârehâ:

O gün yer, üzerinde olanları haber verir ve şahitlik eder.

- Miskâle zerre:

Küçük bir karıncanın ağırlığı kadar; yani en küçük miktar.

Genel Anlamı:

Bu sure Medenî surelerdendir. Kıyamet gününün korkunç hâllerini ve hesap günündeki titizliği hatırlatmak için indirilmiştir. Allah Teâlâ o gün yerin şiddetle sarsılacağını, üzerindeki dağların ve binaların yıkılacağını, içinde bulunan ölüleri ve hazineleri dışarı çıkaracağını bildirir. Bu manzara karşısında herkes şaşkınlığa düşer ve insan "Buna ne oldu?" diye sorar. O gün yer, üzerinde işlenen her hayrı ve her şerri dile getirip şahitlik eder; çünkü Rabbi ona bunu vahyetmiştir. İnsanlar ise yaptıklarının karşılığını görmek üzere bölük bölük mahşere sevk edilirler. Artık kim zerre kadar iyilik yapmışsa onu görür; kim de zerre kadar kötülük yapmışsa onu görür.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) Âhirette diriliş ve hesap inancının vurgulanması; kıyamet gününün dehşetinin açıklanması.

2) Az da olsa iyilik yapmaya devam etmeye teşvik; çünkü kıyamet gününde o mutlaka ortaya konacaktır.

3) Az da olsa kötülük yapmaktan sakındırma; çünkü kıyamet gününde o da mutlaka ortaya çıkarılacaktır.

4) Yeryüzünün, insanın üzerinde işlediği her hayra ve her şerre şahitlik edeceği gerçeği.

Pazartesi: Hadis Sofrası

Allah Teâlâ'nın kullarından baktığı yer

Ebû Hüreyre (r.a.)'den rivayet edildiğine göre, Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Şüphesiz Allah sizin bedenlerinize ve suretlerinize bakmaz; fakat kalplerinize ve amellerinize bakar."[319]

Açıklama:

Bu hadiste nefyedilen ve ispat edilen iki husus vardır. Nefyedilen: Allah'ın kulların bedenlerine ve dış görünüşlerine bakarak onları değerlendirmesi ve karşılık vermesidir. İspat edilen ise: Allah'ın kalplerde bulunan ihlâs ve imana bakması ve amellerin salih olup olmadığına göre değerlendirmesidir.

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) İnsanların üstünlüğü beden gücüyle ya da dış güzellikle değil; kalpteki iman, doğruluk, ihlâs ve takvâ iledir.

2) Müslümanın kalbinin durumuna önem vermesi, onu ıslah etmesi, niyetlerini düzeltmesi ve kalbini kötü vasıflardan arındırması gerekir; çünkü organların amellerini düzelten asıl merkez kalptir.

3) Amellerin kabulü iki şarta bağlıdır: Kalpteki bâtınî şart: Niyetin Allah için ihlâslı olması. Ameldeki zahirî şart: Amelin Peygamberimizin (s.a.v.) sünnetine uygun olması.

---

[319] (Müslim, 2564)

Salı: Akîde Sofrası

Allah'ın Ulûhiyetine İman

Tevhîdü'l-ulûhiyye: İbadetin bütün çeşitlerinde Allah Teâlâ'yı teklemek, yani ibadeti yalnızca O'na tahsis etmektir.

"İlâh" kelimesi "ma'lûh" yani sevgi ve tazimle ibadet edilen varlık demektir.

Allah'ın ulûhiyetine iman etmek amelî olarak şu anlama gelir: O'nun, kendisinden başka hiçbir ortağı olmayan hak mabud olduğuna kesin olarak inanmaktır.

Allah Teâlâ, ulûhiyetini hem şer'î hem de aklî delillerle ispat etmiş, O'ndan başka ibadet edilenlerin ulûhiyetini ise geçersiz kılmıştır.

Şer'î delillerden bazıları:

- Allah Teâlâ şöyle buyurur: "İlahınız tek bir ilahtır. O'ndan başka ilah yoktur. O Rahmân'dır, Rahîm'dir."[320]
- Yine şöyle buyurur: "Allah buyurdu ki: İki ilah edinmeyin. O ancak tek bir ilahtır. Öyleyse yalnız benden korkun."[321]
- Allah Teâlâ, bütün peygamberlerin (aleyhimü's-salâtü ve's-selâm) kavimlerine şu çağrıyı yaptıklarını bildirmiştir: "Allah'a ibadet edin; sizin O'ndan başka hiçbir ilahınız yoktur."[322]
- Ayrıca Allah Teâlâ, O'ndan başka ibadet edilen her ilahın bâtıl olduğunu beyan etmiştir: "Bu böyledir; çünkü Allah hakkın ta kendisidir. O'ndan başka yalvardıkları ise bâtıldır. Şüphesiz Allah yücedir, büyüktür."[323]

---

[320] (Bakara, 163)
[321] (Nahl, 51)
[322] (A'râf, 59)
[323] (Hac, 62)

Aklî delillerden bazıları:

Bu ilahların hiçbirinde ulûhiyet özelliklerinden biri yoktur. Onlar yaratılmıştır; yaratamazlar. Fayda sağlayamaz, zararı gideremezler. Hayata da, ölüme de sahip değillerdir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Onlar, Allah'tan başka ilahlar edindiler; oysa onlar hiçbir şey yaratamazlar, bilakis kendileri yaratılmıştır. Kendileri için ne bir zarar ne de bir fayda sağlayabilirler; ne ölüme, ne hayata ne de yeniden diriltmeye güç yetirebilirler."[324] Yine şöyle buyurur: "Hiçbir şey yaratamayan, bilakis kendileri yaratılan varlıkları mı ortak koşuyorlar? Onlar ne kendilerine ne de başkalarına yardım edebilirler."[325]

Eğer bu sözde ilahların durumu buysa, onlara ibadet etmek akılsızlığın en büyüğü ve bâtılın en açık olanıdır. Müşriklerin Allah'ın rubûbiyetini ve kendilerini yarattığını kabul etmeleri, O'nu ulûhiyette de birlemelerini gerektirir. Çünkü yaratma, var etme ve rızık verme nimetine sahip olan, şükre, ibadete ve ihlâsa en layık olandır. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Ey insanlar! Sizi ve sizden öncekileri yaratan Rabbinize ibadet edin ki sakınasınız. O, yeri sizin için bir döşek, göğü bir bina yaptı; gökten su indirip onunla size rızık olarak ürünler çıkardı. Öyleyse bile bile Allah'a eşler koşmayın."[326]

[324] (Furkan, 3)
[325] (A'râf, 191–192)
[326] (Bakara, 21–22)

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Beş Vakit Namaz

Namazın Konumu:

Namaz, İslâm'ın direğidir ve kelime-i şehadetten sonra İslâm'ın en kuvvetli rüknüdür. Allah Teâlâ onu Peygamberimiz Muhammed'e (s.a.v.) Mirac gecesinde, yedi kat semanın üstünde farz kılmıştır. Bu yönüyle diğer ibadetlerden ayrılır. Aynı zamanda bedenle yapılan ibadetlerin en başta gelenidir. Çünkü namaz; Allah'ı zikretmeyi, O'nun kitabını okumayı, huzurunda kıyamda durmayı, rükû ve secdeyi, dua etmeyi, tesbih ve tekbiri içinde barındırır.

Fazileti:

Namazın fazileti ve ona teşvik hakkında pek çok ayet ve hadis gelmiştir. Bunlardan bazıları şunlardır:

- Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Namazları ve orta namazı koruyun. Allah için saygıyla ayakta durun. Eğer korku hâlinde olursanız, yaya veya binek üzerinde (kılın)."[327]

- Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Beş vakit namaz, bir cuma ile diğer cuma ve bir Ramazan ile diğer Ramazan arasında işlenen günahlara kefarettir; büyük günahlardan kaçınıldığı sürece."[328]

- Yine şöyle buyurmuştur: "Şu kapınızın önünde bir nehir olsa ve siz ondan her gün beş defa yıkansanız, kirinizden bir şey kalır mı?" Sahâbîler: "Hiçbir kir kalmaz." dediler. Bunun üzerine şöyle buyurdu: "İşte beş vakit namaz da böyledir. Allah o namazlarla günahları siler."[329] Deren: kir demektir.

- Ayrıca şöyle buyurmuştur: "İşin başı İslâm'dır, onun direği namazdır, zirvesi ise Allah yolunda cihaddır."[330]

---

[327] (Bakara, 238–239)
[328] (Müslim, 233)
[329] (Buhârî, 528; Müslim, 667)
[330] (Tirmizî, 2616)

Namazı terk eden veya onu hafife alan kimse hakkında şiddetli tehdit de gelmiştir:

- Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Onlardan sonra öyle bir nesil geldi ki namazı zayi ettiler ve şehvetlerine uydular. Onlar yakında azgınlıkla karşılaşacaklardır."[331]

- Yine Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Sizi Sekar'a (cehenneme) sokan nedir?" "Biz namaz kılanlardan değildik." derler.[332]

- Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Bizimle onlar arasındaki ahit namazdır. Kim onu terk ederse kâfir olur."[333]

[331] (Meryem, 59)
[332] (Müddessir, 42–43)
[333] (Müslim, 134)

Perşembe: Siyer Sofrası

Peygamberimizin (s.a.v.) Tâif'e Çıkışı

Amcası Ebû Tâlib'in ve eşi Hatice'nin vefatından sonra musibetler Peygamberimizin (s.a.v.) üzerine art arda gelmeye devam etti. Müşriklerin ona karşı cesareti arttı, eziyetleri şiddetlendi ve Mekke ona dar geldi. Onlardan ümidini kesince, Sakîf kabilesinden kendisine yardım edecek birilerini bulur ümidiyle hicretin onuncu yılı Şevval ayında Tâif'e gitmeye karar verdi. Yanına azatlısı Zeyd b. Hârise'yi de aldı. Tâif'e vardığında onları İslâm'a davet etti; ancak onlar hemen yalanlayıp inkâr ettiler, halkı ona karşı kışkırttılar ve ayakları kanayıncaya kadar onu taşladılar. Başını yardılar. Zeyd (r.a.) onu korumaya çalıştı. Nihayet Şeybe ve Utbe b. Rebîa'nın bahçesine sığınarak orada korunabildiler.[334]

Ardından Tâif'ten döndüler. Peygamberimiz (s.a.v.) son derece hüzünlüydü. Ellerini semaya kaldırdı ve tamamı Allah'a yöneliş ve ihtiyaç ifade eden şu büyük duayı yaptı: "Allah'ım! Gücümün zayıflığını, çaremin azlığını ve insanlar nezdindeki değersizliğimi Sana şikâyet ediyorum. Ey merhametlilerin en merhametlisi! Sen zayıfların Rabbisin, Sen benim Rabbimsin. Beni kime bırakıyorsun? Bana kötü davranan uzak birine mi, yoksa işimi kendisine verdiğin bir düşmana mı? Eğer bana karşı bir gazabın yoksa, başıma gelenlere aldırmam. Ancak Senin afiyetin benim için daha geniştir. Yüzünün nuruna sığınırım ki onunla karanlıklar aydınlanmış, dünya ve ahiret işleri düzelmiştir. Gazabının bana inmesinden veya öfkenin bana yönelmesinden Sana sığınırım. Sen razı oluncaya kadar hoşnutluğun Senindir. Güç ve kuvvet ancak Seninledir."[335]Yolda giderken başını kaldırdığında kendisini gölgeleyen bir bulut gördü. İçinde Cebrâil vardı. Ona şöyle dedi: "Allah kavminin sana söylediklerini ve seni nasıl reddettiklerini işitti. Sana dağlar meleğini gönderdi; onlar hakkında dilediğini emret." Dağlar meleği de: "Ey Muhammed! İstersen şu iki dağı onların üzerine kapatırım." dedi. Peygamberimiz (s.a.v.) ise şöyle buyurdu: "Hayır! Ben Allah'ın onların soyundan yalnız O'na ibadet eden ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmayan kimseler çıkarmasını umarım."[336]

---

[334] (el-Bidâye ve'n-Nihâye, 3/135)
[335] (Taberânî, el-Mu'cemü'l-Kebîr, 14/139)
[336] (Buhârî, 3231; Müslim, 1795)

Cumartesi: Sahâbe Sofrası

Ümmü Seleme (r.â.)

İsmi ve doğumu:

O, Müminlerin Annesi Ümmü Seleme Hind bint Ebî Ümeyye el-Mahzûmiyye'dir. Künyesi olan "Ümmü Seleme" adıyla meşhur olmuştur; bu künye oğluna nispetledir.

Bi'setten 17 yıl önce Mekke'de doğmuştur.

Hayatı ve faziletleri:

Ümmü Seleme (r.â.) kadınlar arasında en güzellerden ve en soylu nesebe sahip olanlardandı. Sabır ve fedakârlığıyla tanınırdı. İslâm'a ilk girenlerden ve ilk hicret edenlerdendi.

Kendisi ve eşi Ebû Seleme –ki Peygamberimizin (s.a.v.) süt kardeşidir– erken dönemde Müslüman olmuşlardır. Onunla birlikte Habeşistan'a iki hicreti de yapmıştır. Mekke'ye döndüklerinde müşriklerden çok eziyet görmüşlerdir.

Daha sonra eşiyle birlikte Medine'ye hicret etti. Ancak hicretin dördüncü yılında eşi Ebû Seleme (r.a.) vefat etti. Bunun üzerine Peygamberimiz (s.a.v.) onunla evlendi. Daha önce Ebû Bekir ve Ömer (r.a.) kendisine talip olmuş, fakat onları geri çevirmişti. Peygamberimiz (s.a.v.) talip olunca onunla evlendi. Kendisi bu konuda şöyle demiştir: "Resûlullah'ın (s.a.v.) şöyle buyurduğunu işittim: 'Bir Müslüman başına bir musibet geldiğinde Allah'ın emrettiğini söylerse: İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn. Allah'ım! Musibetimde bana ecir ver ve bana bundan daha hayırlısını nasip et. — Allah mutlaka ona daha hayırlısını verir. Ebû Seleme vefat edince, "Ebû Seleme'den daha hayırlı kim olabilir?" diye düşündüm. Fakat yine de bu duayı söyledim. Allah da bana onun yerine Resûlullah'ı (s.a.v.) verdi."[337]

[337] (Müslim, 918)

Ümmü Seleme (r.â.) ilmi ve fıkhıyla tanınmış, aklı ve hikmetiyle meşhur olmuştur. Hudeybiye günü sahâbeden hiç kimse kurban kesip saçını tıraş etmek için ayağa kalkmayınca, Peygamberimiz (s.a.v.) ona danıştı. O da şöyle dedi: "Ey Allah'ın Nebîsi! Böyle yapılmasını istiyor musun? O halde dışarı çık, onlardan kimseyle konuşmadan kurbanını kes ve berberini çağırıp saçını tıraş ettir." Peygamberimiz (s.a.v.) dediğini yaptı. Sahâbe bunu görünce hemen kalkıp kurbanlarını kestiler ve birbirlerinin saçlarını tıraş etmeye başladılar; hatta neredeyse birbirlerini ezecek duruma geldiler.[338]

Peygamberimizden (s.a.v.) çok sayıda hadis rivayet etmiştir. Ayrıca Cebrâil'i (aleyhisselâm), Dıhye el-Kelbî sûretinde Peygamberimizin yanına geldiğinde görme şerefine de nail olmuştur.[339]

Vefatı:

Ümmü Seleme (r.â.), Müminlerin Anneleri arasında en son vefat edenidir. Hicrî 61 yılının sonunda, 90 yaşında vefat etmiş ve Medine'de Bakî 'kabristanına defnedilmiştir.

[338] (Buhârî, 2731)
[339] (Buhârî, 3634)

Bilgilerini Test Et (16. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: “Tuhaddisu ahbârehâ” kelimesinin anlamı nedir?		**B**
	A) İçindekileri çıkarır.	B) Üzerinde meydana gelen hayır ve şerri haber verir.	C) Sakinlerini yeniler.
Hadis Sofrası	Soru: Amelin kabul şartlarından biri nedir?		**C**
	A) Çokluk ve çeşitlilik.	B) Gayret göstermek.	C) Niyeti Allah için ihlâslı kılmak.
Akaid Sofrası	Soru: Tevhîdü’l-ulûhiyye nedir?		**A**
	A) Allah’ı bütün ibadet türlerinde birlemek.	B) Allah’ı isim ve sıfatlarında birlemek.	C) Allah’ı fiillerinde birlemek.
Fıkıh Sofrası	Soru: Allah, namazı Peygamberine ne zaman farz kılmıştır?		**B**
	A) Hicret gecesi.	B) Miraç gecesi.	C) Mekke’nin fethinden sonra.
Siyer Sofrası	Soru: Peygamberimiz (s.a.v.) Tâif halkını davet etmek için hangi yılda çıktı?		**A**
	A) Bi‘setin 10. yılında.	B) Hicretin 8. yılında.	C) Hicretten sonra bir yılda.
Sahabe Sofrası	Soru: Ümmü Seleme’nin aklının olgunluğunu gösteren olay hangisidir?		**C**

	A) Bedir Gazvesi’ndeki tavrı.	B) İsrâ ve Miraç hadisesindeki tavrı.	C) Hudeybiye günü gösterdiği tavır.

Tefsir Sofrası

Âdiyât Suresi

“Soluk soluğa süratle koşan, (koşarken ayaklarını) vurarak ateş çıkaran, sabah erkenden baskın yapan, orada tozu dumana katan ve düşman topluluğunun ortasına dalan atlara andolsun ki, insan gerçekten Rabbine karşı pek nankördür. Kendisi de buna şahittir. O, mal sevgisine de aşırı derecede düşkündür. Peki, kabirlerde olanlar altüst edildiği zaman, göğüslerde olanlar ortaya çıkarıldığı zaman bilmiyor mu? Şüphesiz Rableri o gün onlardan haberdardır.”

Surenin Konusu:

İnsanı nankörlük ve hırstan sakındırmak, ahireti ve hesap gününü hatırlatmak.

Kelimelerin Açıklaması:

- Âdiyât:

Savaşta hızla koşan atlar.

- Dabh:

Koşarken atın göğsünden çıkan soluk sesi.

- Mûriyât kadhen:

Nallarıyla kıvılcım çıkaranlar.

- Mugîrât subhan:

Sabah vakti baskın yapanlar.

- Nak‘an:

Toz, duman.

- Fe-vesatne bihi cem‘an:

Binicileriyle düşman topluluğunun ortasına dalanlar.

- Kenûd:

Çok nankör.

- Hussile mâ fis-sudûr:

Kalplerde gizli olanların ortaya çıkarılması.

Genel anlam:

Bu âyetler, başka hiçbir varlığın paylaşmadığı özelliklere sahip atlar üzerine büyük bir ilâhî yemin içermektedir. Onlar hızlıca koşar, soluk soluğa kalır, nallarıyla geceleri taşlardan kıvılcım çıkarır, toz kaldırır ve sabah vakti düşmana ani baskın yaparlar; binicileriyle birlikte düşman topluluğunun ortasına dalarlar.

Bu yemin, büyük bir gerçeği vurgulamak içindir: İnsanın Rabbine karşı nankör oluşu ve O'nun nimetlerini inkâr etmesidir. İnsan kendi hakkını ister ama üzerine düşeni yerine getirmez; musibetleri sayar, nimetleri unutur. Peki kabirler altüst edilip içindekiler çıkarıldığında, insanlar hesap ve karşılık için Allah'ın huzurunda durduğunda ve kalplerde gizli olan inançlar ile niyetler açığa çıkarıldığında onun hâli nasıl olacaktır? Hiçbir şey, her şeyi bilen ve her şeyden haberdar olan Allah'a gizli kalmayacaktır.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) Diriliş ve hesap inancının kesinliği.
2) Âdemoğlunun, iman edip salih amel işlemedikçe Rabbine karşı nankör oluşu.
3) İnsan tabiatının, Allah hidayet etmedikçe hakları inkâr etmeye ve vermemeye meyilli oluşu.
4) Kıyamet gününde gizli olan her şeyin açığa çıkacağı.
5) Ahiretten gafletin sebeplerinden birinin mal sevgisi ve ona aşırı bağlılık olduğu.

Pazartesi: Hadis Sofrası

Anne-Babanın Rızasını Kazanmanın Gerekliliği ve Onların Gazabından Sakındırma

Abdullah b. Amr (r.a.) rivayet ediyor: Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Allah'ın rızası anne ve babanın rızasındadır; Allah'ın gazabı da anne ve babanın gazabındadır."[340]

Açıklama:

Bu hadis, anne-babaya iyilik etmenin faziletine ve bunun farz oluşuna açık bir delildir. Anne-babayı hoşnut etmek, Allah Teâlâ'nın rızasına vesiledir. Onlara karşı gelmek ve asi olmak (anne-baba hakkını çiğnemek) ise haramdır ve Allah'ın gazabına sebep olur. Kim onları razı ederse Allah'ı razı etmiş olur; kim de onları öfkelendirirse Allah'ı öfkelendirmiş olur.

Allah'ın ve Peygamberimizin emrettiği iyilik (birr); sözle ve davranışla yapılan her türlü güzelliği kapsar: yumuşak davranmak, merhametli olmak, onlara karşı tevazu göstermek, güzel muamele etmek ve ihtiyaçlarını gidermek. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "Anne ve babaya iyilik edin."[341] Ancak bu itaat, günah olmayan konularla sınırlıdır. Yaratıcıya isyan olan bir hususta mahlûka itaat yoktur. Buna rağmen, günah sayılan bir konuda söz konusu olsa bile anne-babanın iyilik ve güzel muamele hakkı devam eder.

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Anne-babaya iyilik etmek; bakım, ilgi ve tevazu göstermek farzdır ve Allah'ın rızasını kazanmaya sebeptir.
2) Anne-babaya asi olmak haramdır ve Allah'ın gazabını gerektirir.
3) Ceza ve mükâfat amelin cinsindendir: Anne-babasını razı eden Allah'ı razı eder; onları kızdıran Allah'ı kızdırır.
4) Allah Teâlâ için rıza ve gazap sıfatları sabittir.

---

[340] (Tirmizî, 1899)
[341] (Nisâ, 36)

Salı: Akaid Sofrası

Allah'ın İsim ve Sıfatlarına İman

Allah'ın isim ve sıfatlarına iman; Allah'ın kendisi için sabit kıldığı veya Peygamberimizin (s.a.v.) O'na nispet ettiği isim ve sıfatları kabul etmek, yine Allah'ın kendisinden nefyettiği ya da Resûlü'nün nefyettiği şeyleri reddetmektir. Bu kabul ve reddetme; nasıl olduğunu sorgulamadan (tekyîf yapmadan), benzetmeden (temsil etmeden), anlamını bozup saptırmadan (tahrif etmeden) ve inkâr etmeden (ta'til etmeden) olur.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "En güzel isimler Allah'ındır. O hâlde O'na o isimlerle dua edin. O'nun isimleri hakkında sapkınlık edenleri bırakın. Onlar yaptıklarının cezasını göreceklerdir." [342] Yine şöyle buyurmuştur: "O'nun benzeri hiçbir şey yoktur. O, hakkıyla işitendir, hakkıyla görendir."[343]

Allah'ın isim ve sıfatları tevkîfîdir; yani ancak Kur'an'da veya sahih sünnette gelen bir delille sabit olur. Kur'an ve sahih sünnet dışında Allah'a herhangi bir isim veya sıfat isnat etmek caiz değildir. Çünkü Allah kendisini en iyi bilendir; O'na neyin layık olduğunu en iyi O bilir. Peygamberimiz (s.a.v.) ise Allah'ı kullar arasında en iyi bilendir ve O'ndan aldığı vahyi insanlara tebliğ edendir.

Kur'an ve sünnette Allah'ın isim ve sıfatlarına dair pek çok nas gelmiştir. Müminin görevi bunları olduğu gibi kabul etmek ve teslim olmaktır. Bunlardan bazıları şunlardır:

- "Allah, kendisinden başka ilâh olmayandır; Hayy'dır (diri), Kayyûm'dur (her şeyi ayakta tutan). O'nu ne uyuklama tutar ne de uyku."[344]
- "O Allah'tır; O'ndan başka ilâh yoktur. O Melik'tir, Kuddûs'tür, Selâm'dır, Mü'min'dir, Müheymin'dir, Aziz'dir, Cebbâr'dır, Mütekebbir'dir. Allah, onların ortak koştuklarından münezzehtir."[345]

[342] (A'râf, 180)
[343] (Şûrâ, 11)
[344] (Bakara, 255)
[345] (Haşr, 23)

- “Rahmân, Arş’a istivâ etmiştir.”[346]

- Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: “Rabbimiz Tebâreke ve Teâlâ her gece, gecenin son üçte biri kaldığında dünya semasına iner ve şöyle buyurur: Bana dua eden yok mu, duasına icabet edeyim? Benden isteyen yok mu, ona vereyim? Benden bağışlanma dileyen yok mu, onu bağışlayayım?”[347]
- İmam Mâlik’e (rahimehullah) Allah’ın Arş’a istivâsı hakkında soru sorulduğunda şöyle demiştir: “İstivâ malûmdur, keyfiyeti meçhuldür; ona iman etmek vaciptir, onun nasıl olduğunu sormak bid‘attir.”[348] Yani istivânın nasıl olduğu hakkında soru sormak sonradan ortaya çıkmış bir bid‘attir. Ehl-i Sünnet ve’l-Cemaat, Allah’ın bütün sıfatları hakkında aynı usulü benimsemiştir.

Allah’ın isim ve sıfatları konusunda iki grup sapmıştır:

Birinci: Muattıla (inkârcılar): Allah’ın isim ve sıfatlarını ya tamamen ya da kısmen inkâr edenlerdir. Onlara göre bu sıfatları kabul etmek, Allah’ı mahlûkata benzetmeyi gerektirir. Bu iddia son derece batıldır.

İkincisi: Müşebbihe (benzetenler): Allah’ın sıfatlarını yaratılmışların sıfatlarına benzetenlerdir. Onlar da naslardan bunu anladıklarını iddia ederler.

Her iki grup da Kur’an ve Sünnet’ten sapmış, ümmetin selefinin anlayışına muhalefet etmiştir. İbn Receb şöyle demiştir: “Selef-i sâlihîn, sıfatlarla ilgili nasları geldiği gibi geçirmek (kabul etmek) hususunda ittifak etmiştir; ne artırmışlar ne eksiltmişlerdir. Manası akıl tarafından tam kavranamayan hususları ise bilenine (Allah’a) havale etmişlerdir.”[349]

---

[346] (Tâhâ, 5)

[347] (Buhârî, 1145; Müslim, 758)
[348] Lâlekâî rivayet etmiştir (2/398)
[349] (Fethu’l-Bârî, 2/334)

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Namaz Vakitleri

Farz namazların şer‘an belirlenmiş vakitleri vardır. Müslümanın bu vakitleri bilmesi ve onlara özen göstermesi gerekir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: “Şüphesiz namaz, müminler üzerine vakitleri belirlenmiş bir farzdır.” [350] Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem’e “Allah’a en sevimli amel hangisidir?” diye sorulduğunda: “Vaktinde kılınan namazdır.” buyurmuştur.[351]

Namaz vakitleri şu şekildedir:

Sabah vakti: Gerçek fecrin (fecr-i sâdık) doğmasıyla başlar. Açık bir arazide, etrafta ışık ve sis yokken doğu tarafında kuzeyden güneye doğru yatay şekilde uzanan beyazlığı gördüğünde sabah vakti girmiş olur. Sabah namazının vakti güneşin doğmasıyla sona erer. Namazı vaktin başında kılmak daha faziletlidir. Allah Teâlâ: “Hayır işlerinde yarışın.” [352] buyurmuştur.

Öğle vakti: Güneşin zevalinden (tepe noktasından batıya meyletmesinden) başlar ve her şeyin gölgesi kendi boyu kadar oluncaya kadar devam eder. Zevalin anlamı: Güneşin gökyüzünün ortasından batı yönüne kaymasıdır. Bunu anlamak için yere bir çubuk dikilir; gölgesi kısalmaya devam ediyorsa güneş henüz zeval etmemiştir. Gölge kısalmayı bırakıp uzamaya başlarsa güneş zeval etmiş ve öğle vakti girmiştir. Saatle hesaplamak gerekirse: Güneşin doğuşu ile batışı arasındaki süre ikiye bölünür; tam ortası zeval vaktidir. Örneğin güneş saat 06.00’da doğup 18.00’de batıyorsa zeval saati 12.00’dir.

---

[350] (Nisâ, 103)
[351] (Buhârî 527, Müslim 85)
[352] (Bakara, 148)

Öğle namazını vaktinin başında kılmak daha faziletlidir. Ancak şiddetli sıcaklarda onu biraz geciktirmek ve serinliğe bırakmak sünnettir. Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: "Sıcak şiddetlendiğinde namazı serin vakte bırakın. Çünkü aşırı sıcak, cehennemin hararetindendir."[353]

İkindi vakti: Öğle vaktinin bitiminden başlar ve güneşin sararmasına, yani batmaya yakın zamana kadar devam eder. Zaruret hâlinde ise güneş batıncaya kadar sürer. İkindiyi vaktinin başında kılmak sünnettir.

Akşam vakti: Güneşin batmasıyla başlar ve gökyüzündeki kızıllık (şafak) kayboluncaya kadar devam eder. Saat olarak süresi mevsimlere göre değişir; yaklaşık bir saat on beş dakikadan bir saat otuz üç dakikaya kadar sürebilir. Akşam namazını geciktirmeden kılmak sünnettir.

Yatsı vakti: Kırmızı şafağın kaybolmasıyla başlar ve gece yarısına kadar devam eder. Gece yarısını saatle hesaplamak için güneşin batışı ile fecrin doğuşu arasındaki süre ikiye bölünür; ortası yatsı vaktinin sonudur. Örneğin güneş saat 17.00'de batıp fecr saat 05.00'te doğuyorsa, gece yarısı saat 23.00'tir. Yatsının zaruret vakti ise fecrin doğuşuna kadardır.

Yatsı namazını gece yarısına yakın bir vakte kadar geciktirmek müstehaptır; zorluk olmadığı sürece. Nitekim Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem yatsıyı geciktirmeyi severdi.[354] Ancak cemaat için zorluk söz konusuysa erken kılmak daha uygundur. Çünkü cemaatle namaz vaciptir; yatsıyı geciktirmek ise müstehaptır. Vacip olan, müstehap için terk edilmez.

---

[353] (Buhârî 533, Müslim 615)
[354] (Buhârî 522, Müslim 643)

Perşembe: Siyer Sofrası

İsra ve Miraç

Hüzün yılında Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in yaşadığı keder ve Tâif halkının kendisini yalnız bırakmasından sonra, Rabbi onu teselli etmiş ve İsra ile Miraç yolculuğuyla şereflendirip yüceltmiştir. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Bir gece kulunu Mescid-i Haram'dan, çevresini bereketli kıldığımız Mescid-i Aksâ'ya götüren Allah her türlü noksanlıktan münezzehtir. Ona ayetlerimizden bir kısmını gösterelim diye (bunu yaptık). Şüphesiz O, hakkıyla işiten ve görendir."[355]

Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem, Cebrâil aleyhisselâm ile birlikte Burak adlı bineğe bindirilerek Mescid-i Haram'dan Beytülmakdis'e götürüldü. Orada Mescid-i Aksâ'da peygamberlere imam olarak namaz kıldırdı.

Ardından Beytülmakdis'ten dünya semasına yükseltildi. Cebrâil aleyhisselâm kapıyı çaldı ve izin istendi; kapı açıldı. Orada Âdem aleyhisselâm ile karşılaştı.

Sonra ikinci semaya yükseltildi; orada Yahyâ bin Zekeriyyâ ve Îsâ bin Meryem aleyhimesselâm ile görüştü.

Üçüncü semada Yûsuf bin Yakub aleyhisselâmı gördü.

Dördüncü semada İdris aleyhisselâm ile karşılaştı.

Beşinci semada Hârûn bin İmrân aleyhisselâmı gördü.

Altıncı semada Mûsâ bin İmrân aleyhisselâm ile görüştü.

Yedinci semaya yükseltildiğinde ise orada İbrâhim aleyhisselâmı gördü.

Karşılaştığı bütün peygamberler onu hoş karşılayıp selamladılar ve nübüvvetini tasdik ettiler.

---

[355] (İsrâ, 1)

Sonra Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem Sidretü'l-Müntehâ'ya yükseltildi ve orada Rabbine ait en büyük ayetlerden bazılarını gördü.[356]

Orada Cebrâil aleyhisselâmı Allah'ın onu yarattığı asli sureti üzere gördü; cennet ehlinin nimetlerine ve cehennem ehlinin azaplarına dair manzaralara şahit oldu. Ayrıca namazlar farz kılındı: amel bakımından beş vakit, sevap bakımından elli vakit.[357]

Sabah olunca Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem kavmine yaşadıklarını haber verdi. Onlar ise yalanlamalarını daha da artırdılar ve ondan Beytülmakdis'i tarif etmesini istediler. Bunun üzerine Allah onu gözünün önüne getirdi; o da Beytülmakdis'i en ince ayrıntısına kadar tarif etti. Gidiş ve dönüş yolunda karşılaştığı kervanları haber verdi ve onların varış zamanını bildirdi. Fakat bu da onların inkârını artırmaktan başka bir sonuç vermedi.[358]

Müminler için ise İsra ve Miraç yolculuğu bir imtihan oldu; Allah ve Resûlü'nün haberini hemen tasdik edip etmemeleri ve gayba olan imanlarının kuvveti sınandı. Bu sebeple Ebû Bekir "es-Sıddîk" lakabını aldı; çünkü bu olayı hiçbir tereddüt göstermeden tasdik etti.[359] Allah Teâlâ bu hususta şöyle buyurmuştur:[360]"Sana gösterdiğimiz o rüyayı insanlar için ancak bir imtihan kıldık."[361]

[356] (Müslim, 162)
[357] (Buhârî, 3207; Müslim, 164)
[358] (el-Bidâye ve'n-Nihâye, 3/139)
[359] (Delâ'ilü'n-Nübüvve, Beyhakî, 2/361)
[360] (Tefsîru't-Taberî, 14/143)
[361] (İsrâ, 60)

Cumartesi: Sahâbe Sofrası

Zeyneb bint Cahş (r.â.)

Adı ve doğumu:

O, Zeyneb bint Cahş bin Riyâb bin Huzeyme'dir. Müminlerin annelerindendir ve Peygamberimizin (s.a.v.) halasının kızıdır. Mekke'de, peygamberlikten 17 yıl önce doğmuştur.

Hayatı ve faziletleri:

Zeyneb (r.â.) güzel, iffetli, çok oruç tutan, çok namaz kılan; hayrı, sadakayı ve iyiliği seven bir hanımdı. Dericilik ve boncuk işi yapar, el emeğiyle ürettiklerini satar ve kazandığını fakirlere ve muhtaçlara sadaka olarak verirdi.[362]

Hz. Ömer bir defasında ona devlet hazinesinden pay göndermişti. O da "Allah Ömer'i bağışlasın!" diyerek bu malı akrabalarına ve yetimlere dağıtmaya başladı.[363]

Hz. Âişe (r.â.) onu şöyle anlatır: "Ondan daha hayırlı, daha çok sadaka veren, akrabaya daha çok iyilik yapan ve Allah'a yaklaşmak için nefsini daha fazla ortaya koyan bir kadın görmedim.".[364]

Peygamberimiz (s.a.v.) onun hakkında şöyle buyurmuştur: "İçinizden bana en çabuk kavuşacak olan, eli en uzun olanınızdır."[365]

---

[362] (Hâkim, 4/26)
[363] (İbn Sa'd, et-Tabakâtü'l-Kübrâ, 8/109)
[364] (Buhârî, 2581; Müslim, 2441)
[365] (Müslim, 2453)

Allah Teâlâ onu Peygamberimiz (s.a.v.) için seçmiş ve şu ayetle onunla evlendirmiştir: "Zeyd onunla ilişiğini kesince, Biz onu sana nikâhladık."[366] Bu sebeple diğer hanımlarına karşı şöyle iftihar ederdi: "Sizi aileleriniz evlendirdi; beni ise Allah yedi kat semanın üzerinden evlendirdi."[367]Onun evliliği hakkında hicab (örtünme) ayetleri de nazil olmuştur.[368]

Zeyneb (r.â.), Peygamberimizden (s.a.v.) birçok hadis rivayet etmiştir. Ayrıca İfk hadisesinde Hz. Âişe (r.â.)'yı en çok destekleyen ve ona arka çıkanlardan biri olmuştur.[369]

Vefatı:

Zeyneb bint Cahş (r.â.) hicrî 20 yılında Medine'de vefat etti. Peygamberimizin (s.a.v.) hanımları arasında ona ilk kavuşan o oldu. Cenaze namazını Hz. Ömer kıldırdı ve Bakî' kabristanına defnedildi.

[366] (Ahzâb, 37)
[367] (Buhârî, 7420)
[368] (Buhârî, 7421)
[369] (Buhârî, 4141; Müslim, 2770)

Bilgilerini Test Et (17. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: “El-âdiyât” ne demektir?		**C**
	A) Savaşan süvariler.	B) Rahmet melekleri.	C) Savaşta koşan atlar.
Hadis Sofrası	Soru: Anne-babaya iyilik (birr), şu şartla kayıtlıdır:		**C**
	A) Sadece boş vakitlerde olması.	B) Gündüz olup gece olmaması.	C) Günah olmayan konularda olması.
Akaid Sofrası	Soru: Allah Teâlâ’nın isim ve sıfatları:		**B**
	A) İçtihadîdir; artırma ve ekleme kabul eder.	B) Tevkîfîdir; nas olmadan Allah’a herhangi bir isim veya sıfat nispet edilemez.	C) Yaşadığımız çağa göre değişir.
Fıkıh Sofrası	Soru: İkindi namazının vaktinin sonu:		**C**
	A) Güneşin zeval vaktinde.	B) Kızıllığın ve şafağın kaybolmasıyla.	C) Güneşin batmaya yakın sararmasıyla.
Siyer Sofrası	Soru: Peygamberimiz (s.a.v.) Mescid-i Haram’dan Beytülmakdis’e hangi binekle götürüldü?		**A**
	A) Burak.	B) Kasvâ.	C) Ced‘â.
Sahabe Sofrası	Soru: Zeyneb (r.â.) diğer hanımlara karşı şu sebeple iftihar ederdi:		**C**

	A) Allah onu yedi kat semanın üzerinden temize çıkardı.	B) Allah ona yedi kat semanın üzerinden selam gönderdi.	C) Allah onu yedi kat semanın üzerinden evlendirdi.

Pazar: Tefsir Sofrası

Kadir Suresi

“Şüphesiz biz onu Kadir gecesinde indirdik. Kadir gecesinin ne olduğunu sana bildiren nedir? Kadir gecesi bin aydan daha hayırlıdır. Melekler ve Ruh (Cebrâil) o gecede, Rablerinin izniyle her bir iş için inerler. O gece, tan yerinin ağarmasına kadar bir selâmettir.”

Surenin Konusu:

Kadir gecesinin faziletini açıklamak.

Kelimelerin Açıklaması:

- “İnnâ enzelnâhu”:

Yani onu indirmeye başladık.

- “Leyletü’l-Kadr”:

Şeref, yücelik ve kaderlerin yazıldığı gece.

- “Ve’r-rûhu fîhâ”:

Cebrâil aleyhisselâm.

- “Min kulli emr”:

O yıl Allah’ın takdir ettiği her iş için.

- “Selâmun hiye”:

Güvenlik ve esenliktir.

Genel Anlamı:

Bu sûre Mekke döneminde inmiştir. Yüce Allah bu sûrede bize çok şerefli ve büyük bir gecenin faziletini bildirmektedir. Allah o geceye büyük bir değer vermiş ve onu yılın bütün gecelerinden üstün kılmıştır. O, hüküm ve takdir gecesidir; Allah Teâlâ o gecede dünya ile ilgili olayları, rızıkları ve ecelleri yılın sonuna kadar takdir eder.

Aynı zamanda bu gece, Allah'ın kitaplarının en faziletlisini indirmeyi seçtiği gecedir. Bu gecede yapılan amelin sevabı bin aydan daha fazladır. Melekler –aralarında Cebrâil de olmak üzere– Allah'ın izniyle, O'nun hükmettiği ve takdir ettiği her iş için o gece inerler.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) Vahyin hak oluşunu ve Kur'an'ın Allah katından indiğini ortaya koyar.

2) Kaza ve kader inancını pekiştirir.

3) Kur'an'ın, Ramazan ayında Kadir gecesinde Peygamberimize (s.a.v.) indirilmeye başlandığını bildirir.

4) Kadir gecesinin faziletini ve onun faziletini kazanmak için aranması gerektiğini gösterir.

5) Bu gecedeki ibadetin bin aydaki ibadetten daha üstün olduğunu bildirir; onu değerlendiren kimsenin sevabı kat kat artar.

Pazartesi: Hadis Sofrası

Kalpleri ıslah eden özellikler

Enes bin Mâlik (r.a.)'den rivayet edildiğine göre, Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Üç şey vardır ki, bunlar üzerinde bir Müslümanın kalbinde hıyanet ve kin barınmaz: Ameli Allah için ihlâsla yapmak, yöneticilere nasihatte bulunmak ve Müslümanların cemaatine bağlı kalmak. Çünkü onların duası kendilerini kuşatır."[370]

Açıklama:

Peygamberimizin "Bir Müslümanın kalbi bunlar üzerinde hıyanet beslemez" sözü, kalpte kin, hile ve ihanete yer olmaması anlamına gelir. Yani bu üç özellik, kalbi ıslah eder ve onu kötülükten, ihanetten temizler. Gerçek mümin bu üç konuda hainlik etmez ve kalbinde onu haktan uzaklaştıracak kötü bir niyet taşımaz.

Kalpteki hıyaneti ve kötülüğü gideren bu üç özellik şunlardır:

1. Ameli Allah için ihlâsla yapmak: Müslüman yaptığı işi yalnızca Allah'ın rızasını gözeterek yapmalı, dünyevî bir çıkarı hedeflememelidir.

2. Müslüman yöneticilere nasihat etmek: Nasihat, hayır istemek demektir. Yöneticilere nasihat; hakta onlara itaat etmek, onlar için dua etmek ve meşru olmayan isyan yoluna sapmamaktır.

3. Müslümanların cemaatine bağlı kalmak: Doğru inançta ve salih amelde Müslümanlarla birlikte olmak; cuma namazı, cemaat namazı ve benzeri ibadetlerde birlik içinde bulunmaktır.

[370] İbn Mâce (3056, 230) ve Ahmed (16784)

Peygamberimizin (s.a.v.) “Çünkü onların duası arkalarından kuşatır” sözü şu anlama gelir: Müslümanların duası onları kuşatır; şeytanların tuzaklarından ve sapıklık yollarından korur. Bu ifadede ayrıca şu uyarı vardır: Kim Müslümanların cemaatinden ayrılırsa, onların bereketine ve dualarının bereketine nail olamaz; çünkü o, kuşatıcı korumanın dışına çıkmış olur.

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Amelleri yalnızca Allah için ihlâsla yapmak farzdır. Çünkü bu, amelin kabulünün iki şartından biridir; ikincisi ise Peygamberimize (s.a.v.) uymaktır.

2) Yöneticilere ve imamlara hak konusunda itaat etmek, onlara karşı isyana kalkışmamak gerekir.

3) Müslümanların cemaatine bağlı kalmak vaciptir; doğru inançta ve salih amelde onlara muvafakat etmek gerekir.

4) Bu üç özelliğe sarılan kimsenin kalbi ıslah olur, hıyanet ve kötülükten arınır.

Salı: Akîde Sofrası

Meleklere İman

Melekler: Gayb âlemine ait varlıklardır. Nûrdan yaratılmışlardır. Allah onlara kendisine tam kulluk, emrine boyun eğme ve verdiği görevleri yerine getirme gücü vermiştir. Yüce Allah şöyle buyurur: "Gökleri ve yeri yaratan, melekleri ikişer, üçer ve dörder kanatlı elçiler kılan Allah'a hamd olsun."[371]

Onların sayısı çoktur; sayılarını ancak Allah bilir. Mi'rac kıssasında sabittir ki Peygamberimize (s.a.v.) gökte Beytü'l-Ma'mûr gösterilmiştir. Orada her gün yetmiş bin melek namaz kılar; çıktıklarında bir daha oraya dönmezler.[372]

Meleklere iman dört şeyi kapsar:

1. Onların varlığına iman etmek.

2. İsmini bildiklerimizin isimlerine iman etmek; Cebrâil ve Mîkâil gibi. İsmini bilmediklerimize ise genel olarak iman etmek.

3. Bildiğimiz sıfatlarına iman etmek. Meselâ Cebrâil'in sıfatı hakkında Peygamberimiz (s.a.v.), onu aslî suretinde gördüğünü; altı yüz kanadı olduğunu ve ufku kapladığını haber vermiştir.[373]

4. Bildiğimiz görev ve amellerine iman etmek. Onların genel görevlerinden biri, Allah'ı tesbih etmek ve gece gündüz O'na ibadet etmektir.

---

[371] (Fâtır, 1)
[372] (Buhârî 3674; Müslim 409)
[373] (Buhârî 3232; Müslim 174)

Bazı meleklerin özel görevleri de vardır: Cebrâil: Allah'ın vahiy konusunda emîn elçisidir; vahyi peygamberlere ve resullere ulaştırır. Mîkâil: Yağmur ve bitkilerle görevlidir. İsrâfil: Kıyamet koptuğunda sûra üflemekle görevlidir. Ölüm meleği: Ölüm anında ruhları kabzetmekle görevlidir. Mâlik: Cehennemle görevlidir.

Meleklere iman, büyük ve değerli sonuçlar doğurur. Bunlardan bazıları şunlardır:

Birincisi: Allah Teâlâ'nın azametini ve kudretini bilmek; çünkü mahlûkun büyüklüğü, Hâlık'ın büyüklüğüne delâlet eder.

İkincisi: Âdemoğullarına olan ilgisi sebebiyle Allah'a şükretmek; zira O, onları koruyacak ve işlerini yürütecek melekleri görevlendirmiştir.

Üçüncüsü: Allah'a ibadet etmeleri ve O'nun kullarına iyilikte bulunmaları sebebiyle meleklere sevgi duymak.

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Namaza Yürürken Âdâblar

Müslüman, bu büyük ibadete hazırlanmak ve ona gereken önemi göstermek için namazdan önceki meşru âdâbı bilmeye şiddetle muhtaçtır.

Bu âdâblardan bazıları şunlardır:

1. Namaza erken çıkmak: Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Eğer insanlar erken gitmenin (tehcirin) faziletini bilselerdi, ona koşarak yarışırlardı."[374]

2. Mescide yürüyerek gitmek: Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Kim evinde temizlenir (abdest alır), sonra Allah'ın evlerinden birine, Allah'ın farzlarından birini yerine getirmek için yürüyerek giderse, attığı adımlardan biri günahını siler, diğeri derecesini yükseltir."[375]

3. Sükûnet ve vakar ile gitmek: Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Namaza koşarak gelmeyin; ona sükûnetle gelin. Yetiştiğinizi kılın, kaçırdığınızı tamamlayın. Çünkü sizden biri namaza yöneldiği sürece namazdadır."[376]

4. Mescide girerken sağ ayakla girmek ve dua etmek: Mescide girerken sağ ayağını öne alması ve şöyle demesi sünnettir: "Azîm olan Allah'a, O'nun kerîm yüzüne ve ezelî kudretine, kovulmuş şeytandan sığınırım." [377] Ayrıca şöyle der: "Allah'ım, bana rahmetinin kapılarını aç." Çıkarken ise şöyle der: "Allah'ım, Senin fazlından isterim."[378]Çıkarken sol ayağını öne alır.

---

374 (Buhârî, 652; Müslim, 437)
375 (Müslim, 666)
376 (Buhârî, 908; Müslim, 602)
377 (Ebû Dâvûd, 466)
378 (Müslim, 713)

5. Mescide girdiğinde birinci safta olmaya gayret etmek, ardından iki rekât "tahiyyetü'l-mescid" kılmak. Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "İnsanlar ezanın ve birinci safın faziletini bilselerdi, sonra da ona ancak kura ile ulaşabilecek olsalardı, mutlaka kura çekerlerdi."[379] İstehâm: kura çekmek demektir.

6. Allah'ı zikretmekle, Kur'an okumakla ve nafile ibadetlerle meşgul olmak, boş ve faydasız davranışlardan kaçınmak; parmakları birbirine geçirmek gibi. Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Sizden biri abdest alıp kasıtlı olarak mescide çıktığında parmaklarını birbirine geçirmesin; çünkü o namazdadır."[380]

7. Dünya sözlerine, dedikoduya ve boş konuşmalara dalmamak; çünkü namazı beklemek de namazdır. Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Kul, namaz kıldığı yerde namazı beklediği sürece namazdadır. Melekler de: 'Allah'ım onu bağışla, Allah'ım ona merhamet et' derler."[381]

8. Namaz için kamet getirildiğinde, imam ve cemaatin safları düzeltmeye, omuz omuza durmaya ve boşlukları kapatmaya özen göstermesi gerekir. Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Saflarınızı düzeltin; çünkü safın düzgün olması namazın tamamındandır."[382] Yine şöyle buyurmuştur: "Saflarınızı mutlaka düzeltin; yoksa Allah yüzlerinizi birbirine zıt kılar."[383] Safları düzeltmek: omuzları ve topukları hizalayarak düzgün şekilde sıralanmaktır.

9. Huşû sebeplerini yerine getirmek, çünkü namazın en büyük gayesi huşûdur. Allah Teâlâ huşû sahiplerini övmüş ve şöyle buyurmuştur: "Müminler gerçekten kurtuluşa ermiştir; onlar ki namazlarında huşû içindedirler."[384] Huşû; Allah'ın büyüklüğünü kalpte hissetmek, O'na karşı tevazu göstermek ve okunan ya da dinlenen âyetler üzerinde tefekkür ederek kalbi hazır bulundurmakla elde edilir.

---

379 (Buhârî 652; Müslim 437)
380 (Ebû Dâvûd 562)
381 (Müslim 649)
382 (Buhârî 723; Müslim 433)
383 (Buhârî 717; Müslim 436)
384 (Mü'minûn 1-2)

Perşembe: Siyer Sofrası

Birinci Akabe Biatı

Resûlullah (s.a.v.) her yıl hac mevsiminde çıkar, Mekke'ye gelen kabilelere davasını arz ederdi. Müşriklerin engellemesine ve baskılarına rağmen şöyle buyururdu: "Beni kavmine ulaştıracak bir kimse yok mu? Çünkü Kureyş, Rabbimin sözünü tebliğ etmeme engel oldu."[385] Bunu yaparken amcası Ebû Leheb arkasından dolaşır ve insanlara: "Onu dinlemeyin, çünkü o yalancıdır!" derdi.[386]

Allah Teâlâ'nın Evs ve Hazrec için kolaylaştırdığı hususlardan biri de şuydu: Medine'deki Yahudiler, bu zamanda gönderilecek bir peygamberden söz eder, onlarla savaştıklarında bu peygamberle birlikte onları yok edeceklerini söylerlerdi. "Âd ve İrem kavmi gibi sizi öldüreceğiz!" diye tehdit ederlerdi. Ensar da diğer Araplar gibi Kâbe'yi haccederdi; Yahudiler ise hac yapmazlardı. Ensar, Resûlullah'ı (s.a.v.) insanları Allah'a davet ederken ve üzerinde doğruluk alâmetlerini görürken şöyle dediler: "Ey kavmimiz! Vallahi bu, Yahudilerin sizi tehdit ettiği peygamberdir. Sakın onlar sizi ona ulaşmada geçmesin!"[387]

Bunun üzerine Ensar'dan altı kişi Resûlullah'ın (s.a.v.) yanına geldi. Hepsi Hazrec kabilesindendi: Ebû Ümâme Es'ad b. Zürâre, Avf b. Hâris, Râfi' b. Mâlik, Kutbe b. Âmir, Ukbe b. Âmir ve Câbir b. Abdullah. Resûlullah (s.a.v.) onlara davetini sundu. Onlar da hayra koşarak İslam'ı kabul ettiler ve kavimlerine dönüp daveti ulaştıracaklarına söz verdiler. Bu olay, bi'setin on birinci yılında gerçekleşti. Medine'ye dönerek kavimlerini İslam'a davet etmeye başladılar.[388]

---

385 (Ebû Dâvûd 4734; Tirmizî 2925)
386 (Taberânî 4582)
387 (el-Bidâye ve'n-Nihâye 4/371)
388 (el-Bidâye ve'n-Nihâye 4/372)

Ertesi yıl onlardan on iki kişi geldi. Resûlullah (s.a.v.) onlarla Mina'da, Akabe'de buluştu ve şöyle buyurdu: "Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmamak, hırsızlık yapmamak, zina etmemek, çocuklarınızı öldürmemek, ellerinizle ve ayaklarınızla iftira uydurmamak ve meşru işlerde bana karşı gelmemek üzere bana biat edin. Sizden kim sözünde dururs onun mükâfatı Allah'a aittir."[389]

Onlar da bu şartlar üzerine biat ettiler. Böylece Birinci Akabe Biatı, bi'setin on ikinci yılında gerçekleşmiş oldu. Hac mevsimi sona erince Resûlullah (s.a.v.), onlarla birlikte Mus'ab b. Umeyr'i ve İbn Ümmü Mektûm'u gönderdi; onlara Kur'an öğretmeleri ve dinlerini öğretip bilinçlendirmeleri için.[390] Bunun üzerine İslam Medine'de yayıldı ve güç kazandı. Öyle ki İslam'ın girmediği hiçbir ev kalmadı.

[389] (Buhârî 18)
[390] (Buhârî, 3952)

Cumartesi: Sahabe Sofrası

Cüveyriye bint el-Hâris (r.â.)

İsmi ve doğumu:

O, Müminlerin Annesi Cüveyriye bint el-Hâris b. Ebî Dırâr'dır. Babası Benî Mustalik kabilesinin reisiydi. Asıl adı "Berre" idi; Resûlullah (s.a.v.) ona "Cüveyriye" adını verdi.[391] Doğumu hicretten yaklaşık 15 yıl önce gerçekleşmiştir.

Hayatı ve faziletleri:

Cüveyriye (r.â.) kadınların en güzellerinden ve en takvalılarındandı. Allah Teâlâ'yı çok tesbih eder, çok hamd ederdi. Elinde az imkân bulunmasına rağmen sadakayı çokça verirdi.

Resûlullah'tan (s.a.v.) birçok hadis rivayet etmiştir. Ondan İbn Abbâs, Câbir, İbn Ömer ve başkaları rivayette bulunmuştur.

Kavmi için en bereketli kadınlardan biri olmuştur. Bu durum, Resûlullah (s.a.v.) ile evlenmesi olayında açıkça görülür. Benî Mustalik gazvesinde esirler arasındaydı. Resûlullah'ın (s.a.v.) yanına gelerek özgürlüğü için yardım istedi. Bunun üzerine Peygamberimiz (s.a.v.) onu satın aldı, azat etti ve onunla evlendi. Bunun üzerine Müslümanlar, Resûlullah'ın (s.a.v.) akrabaları olduklarını söyleyerek Benî Mustalik esirlerini serbest bıraktılar.[392]

Vefatı:

Cüveyriye bint el-Hâris (r.â.) hicrî 56 yılının Rebîülevvel ayında, Muâviye b. Ebî Süfyân'ın hilafeti döneminde Medine'de vefat etti ve Bakî 'kabristanına defnedildi.

---

[391] (Müslim, 2140)
[392] (Ebû Dâvûd, 3931)

Bilgilerini Test Et (18. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: Kadir Sûresi'nde geçen "Rûh" tan maksat nedir?		**A**
	A) Cebrâil.	B) Muhammed.	C) Ölüm meleği.
Hadis Sofrası	Soru: Peygamberimizin (s.a.v.) "Üç şey vardır ki, Müslümanın kalbi bunlara karşı kin tutmaz…" hadisindeki "iğlâl" kelimesinin anlamı nedir?		**C**
	A) Hırsızlık.	B) Aşırılık.	C) Hıyanet ve kin.
Akaid Sofrası	Soru: Sûra üflemekle görevli melek kimdir?		**C**
	A) Cebrâil.	B) Mîkâil.	C) İsrâfil.
Fıkıh Sofrası	Soru: Mescitten çıkarken sünnet olan dua hangisidir?		**B**
	A) Allah'ım, bana rahmet kapılarını aç.	B) Allah'ım, Senin fazlından istiyorum.	C) Bağışlamanı dilerim.
Siyer Sofrası	Soru: Birinci Akabe Biatı hangi yılda gerçekleşmiştir?		**C**
	A) Bi'setin altıncı yılında.	B) Bi'setin dokuzuncu yılında.	C) Bi'setin on birinci yılında.
Sahabe Sofrası	Soru: Cüveyriye bint el-Hâris (r.â.) hangi kabileye mensuptur?		**A**
	A) Benî Mustalik.	B) Benî Nadîr.	C) Benî Kurayza.

Pazar: Tefsir Sofrası

Beyyine Sûresi (1)

“Kitap ehlinden ve müşriklerden inkâr edenler, kendilerine apaçık delil gelinceye kadar küfürlerinden ayrılacak değillerdi. O delil; Allah’tan gelen, tertemiz sahifeleri okuyan bir elçidir. O sahifelerde dosdoğru hükümler vardır. Kendilerine kitap verilenler ise, apaçık delil geldikten sonra ayrılığa düştüler. Oysa onlar ancak, dini yalnız Allah’a has kılarak, hanîfler olarak O’na ibadet etmek, namazı kılmak ve zekâtı vermekle emrolunmuşlardı. İşte dosdoğru din budur.”

Ayetlerin Konusu:

Muhammedî risaletin mükemmelliğini ve açıklığını ortaya koymak.

Kelimelerin Açıklaması:

- Münfekkîn:

Küfürlerinden vazgeçenler, onu terk edenler.

- El-Beyyine:

Açık delil, apaçık hüccet; kendilerine vaat edilen ve Muhammed (s.a.v.) olan elçi.

- Suhufen Mutahhara:

Batıldan arındırılmış, şeytanlardan korunmuş tertemiz sahifeler.

- Fîhâ Kutubun Kayyime:

İçinde doğru haberler ve adaletli hükümler bulunan yazılar.

- Teferraka:

Daha önce onun peygamberliğinin doğruluğunda birleşmişken ayrılığa düştüler.

- Muhlisin:

Allah’ın rızasını hedefleyerek samimi olanlar.

- Hunefâ:

Bütün batıl dinlerden yüz çevirip İslam dinine yönelenler.

- Dînü’l-Kayyime:

Dosdoğru, istikametli din.

Genel Anlamı:

Yüce Allah bildiriyor ki; Yahudi ve Hristiyanlardan oluşan Kitap ehli ile putlara tapan müşrikler, içinde bulundukları dinî anlayıştan ayrılacak, onu terk edecek değillerdi; ta ki kendilerine apaçık delil gelinceye kadar. Bu apaçık delil ise, Rablerinin kitabını kendilerine okuyan Peygamberimiz Muhammed'dir (s.a.v.). Fakat kendilerine bu açık ve birleştirici delil gelince, toplanmaları gerekirken ayrılığa düştüler; kimi iman etti, kimi inkâr etti. Oysa peygamberlikten önce onun gelişini bekleme ve ona iman etmeye hazır olma konusunda ittifak hâlindeydiler.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) İslam dışındaki bütün dinler sapmıştır; hak ile batıl birbirine karışmıştır ve insanlığı doğru yola iletme yeterliliğine sahip değildir.
2) Bütün peygamberlerin kitapları tek bir temel üzerine gelmiştir: Allah'a ibadette ihlâs ve şirkten uzak durmak.
3) Bütün peygamberler, Peygamberimiz Muhammed'in (s.a.v.) gönderileceğini müjdelemiş ve ona uymayı emretmiştir.
4) Dosdoğru din ve gerçek saadeti sağlayan yol; yalnız Allah'a ibadet etmek, namazı kılmak ve zekâtı vermektir.
5) Namaz ve zekât, din içindeki yüksek değerleri ve şerefleri sebebiyle özellikle zikredilmiştir.

Pazartesi: Hadis Sofrası

Pazartesi ve Perşembe Günü Oruç Tutmanın Fazileti

Ebû Hüreyre (r.a.)'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Ameller pazartesi ve perşembe günleri Allah'a arz edilir. Ben de amelimin oruçlu iken arz edilmesini severim."[393]

Açıklama:

Oruç, kulun Rabbine yaklaşmasını sağlayan en faziletli ibadetlerden biridir. Peygamberimiz (s.a.v.) orucu teşvik eder ve nafile olarak sıkça tutardı. Bazı günler ise diğerlerinden daha faziletli kılınmıştır. Bunlardan ikisi pazartesi ve perşembe günleridir. İnsanoğlunun hayır ve şer, itaat ve isyandan oluşan amelleri her hafta bu iki günde Allah'a arz edilir. Peygamberimiz (s.a.v.), amelinin oruç ibadeti hâlindeyken arz edilmesini istemiştir. Çünkü salih ameller, oruçla birlikte olduğunda değeri yükselir ve Allah'a olan ihlâsı daha da artar.

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Oruç ibadetinin fazileti büyüktür; Peygamberimiz (s.a.v.) de nafile olarak sıkça oruç tutardı.
2) Pazartesi ve perşembe günleri oruç tutmanın fazileti vardır ve buna teşvik edilmiştir.
3) Kulların amellerinin pazartesi ve perşembe günleri haftalık olarak Allah'a arz edildiği sabittir.
4) Peygamberimiz (s.a.v.), bütün günahları bağışlanmış olmasına rağmen hayırlarda öne geçerdi; bu, onun kulluğunun kemalini, Rabbine karşı hakkını büyük görmesini, nimetlerine şükretmesini ve ümmetine örnek olmasını gösterir.

[393] (Tirmizî, 747)

Salı: Akîde Sofrası

Kitaplara İman

Kitaplardan maksat; Allah Teâlâ'nın kullarına rahmet ve hidayet olmak üzere peygamberlerine indirdiği kitaplardır. İnsanlar bu kitaplar sayesinde dünya ve âhiret saadetine ulaşırlar. Kur'ân'da bu ilâhî kitaplara birçok âyette dikkat çekilmiş ve bunun bir nimet olduğu bildirilmiştir.

- Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Elif Lâm Mîm. Allah, O'ndan başka ilâh yoktur; Hayy ve Kayyûm'dur. Sana Kitab'ı hak ile, kendinden öncekileri tasdik edici olarak indirdi. Daha önce de insanlar için bir hidayet olmak üzere Tevrat'ı ve İncil'i indirmişti. Furkân'ı da indirdi. Allah'ın âyetlerini inkâr edenler için şiddetli bir azap vardır. Allah mutlak güç sahibidir, intikam sahibidir."[394]
- Yine Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Hamd, kuluna Kitab'ı indiren ve onda hiçbir eğrilik kılmayan Allah'a mahsustur. Dosdoğru bir kitap olarak indirdi ki, katından gelecek şiddetli azap ile uyarsın ve salih amel işleyen müminlere güzel bir mükâfat olduğunu müjdelesin."[395]
- Bir başka âyette de şöyle buyurur: "Âlemler için bir uyarıcı olsun diye Furkân'ı kuluna indiren Allah ne yücedir."[396]

Kitaplara İman Şu Dört Esası İçerir:

Birincisi: Bu kitapların gerçekten Allah katından indirildiğine iman etmek. Onlar Allah'ın kelâmıdır; Allah onları melek vasıtasıyla dilediği peygamberlerine indirmiştir.

İkincisi: İsmini bildiğimiz kitaplara isimleriyle iman etmek; Kur'ân, Tevrat, İncil ve Zebur gibi. İsmini bilmediklerimize ise genel olarak iman ederiz.

394 (Âl-i İmrân, 1–4)
395 (Kehf, 1–3)
396 (Furkân, 1)

Üçüncüsü: Bu kitaplarda sahih olarak yer alan haberleri tasdik etmektir; Kur'ân'daki haberler ile önceki kitaplardan tahrif edilmemiş olan haberler gibi.

Dördüncüsü: Bize indirilen kitabın —ki o da Kerîm Kur'ân'dır— hükümleriyle amel etmek, ona razı olmak ve teslimiyet göstermektir. Çünkü o, kendisinden önceki bütün kitapları neshetmiştir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Sana da Kitab'ı hak ile, kendinden öncekileri tasdik edici ve onları gözetip denetleyici olarak indirdik."[397]

İbn Abbâs bu âyette geçen "müheyminen aleyh" ifadesini "onlara hükmeden" şeklinde açıklamıştır.[398]

Kitaplara İmanın Güzel Meyveleri

Birincisi: Allah Teâlâ'nın kullarına olan ilgisini ve rahmetini bilmek; çünkü onları doğru yola iletmek için kitap indirmiştir.

İkincisi: Allah'ın şeriatındaki hikmeti bilmek; zira her topluma durumlarına uygun hükümler koymuştur. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Sizden her biriniz için bir şeriat ve bir yol belirledik."[399]

Üçüncüsü: Allah'ın kelâmını ve şeriatını indirmek suretiyle kullarını onurlandırmasına karşı O'na şükretmek.

Dördüncüsü: Allah'ın kitabına hem tilâvet hem amel bakımından sarılmak; çünkü onda hidayet ve nur vardır ve iki dünyanın mutluluğu ondadır.

[397] (Mâide, 48)
[398] (İbn Kesîr Tefsiri, 3/16)
[399] (Mâide, 48)

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Namazın Rükünleri

Namaz büyük bir ibadettir. Söz ve fiillerden oluşur. Bu söz ve fiiller üç kısma ayrılır: rükünler, vacipler ve sünnetler.

Rükünler

Rükünler, namazın temel parçalarıdır. Rükün; ister bilerek, ister unutarak, ister bilmeyerek olsun düşmez.

Bir kimse bir rüknü bilerek terk ederse namazı bozulur. Eğer unutarak terk ederse, aynı rekât içindeyse geri dönüp o rüknü ve ondan sonrasını yerine getirir. Eğer sonraki rekâta geçmişse, rüknü terk ettiği rekât geçersiz olur ve sonraki rekât onun yerine geçer. Her iki durumda da sehiv secdesi yapar.

Vacipler

Vaciplerden biri bilerek terk edilirse namaz bozulur. Unutarak terk edilirse namaz bozulmaz; geri dönülmez, sehiv secdesi ile telafi edilir.

Buradan anlaşılmaktadır ki rükünler vaciplerden daha kuvvetlidir. Rükün olmadan namaz sahih olmaz; vacibin yerine ise sehiv secdesi geçer.

Sünnetler

Sünnetlerden birini terk etmekle —ister bilerek ister unutarak— namaz bozulmaz. Ancak onları yapmak namazın kemâlini ve sevabını artırır.

Namazın rükünleri on dört tanedir. Bunlar şunlardır:

1. Gücü yettiği halde ayakta durmak (kıyam); Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: “Ayakta namaz kıl; gücün yetmezse oturarak.”[400]

2. İftitah tekbiri (Allahu ekber demek); Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: “Namaza kalktığında tekbir getir.”[401]

---

[400] (Buhârî, 1117)
[401] (Buhârî, 6251; Müslim, 397)

3. Fâtiha sûresini okumak; Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Fâtiha'yı okumayanın namazı yoktur."[402]

4. Rükû yapmak; Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Sonra rükû et ve rükûda sükûnet buluncaya kadar bekle."[403]

5. Rükûdan doğrulmak ve ayakta dimdik durmak (i'tidal); Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Sonra doğrul ve ayakta tam olarak dikil."[404]

6. Yedi uzuv üzerine secde etmek; Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Yedi kemik üzerine secde etmekle emrolundum: Alın -eliyle burnunu da işaret etti-, iki el, iki diz ve iki ayağın uçları."[405]

7. Secdeden kalkmak.

8. İki secde arasında oturmak; Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Sonra kalk ve oturur hâlde sükûnet buluncaya kadar bekle."[406]

9. Bütün rükünlerde tuma'nîne (sükûnet ve duruşun yerleşmesi); Peygamberimiz (s.a.v.), rükünleri tam yapmayan kişiye şöyle buyurmuştur: "Geri dön ve namazını yeniden kıl; çünkü sen namaz kılmadın."[407]

10. Son teşehhüd; Peygamberimiz (s.a.v.) bunu emretmiştir.[408]

11. Son teşehhüd için oturmak.

12. Son teşehhüdde Peygamber'e (s.a.v.) salât getirmek; en faziletlisi İbrâhîmî salâvat şeklidir, ancak başka bir ifade ile de yerine gelir.

13. Rükünler arasında tertibe riayet etmek.

---

[402] (Buhârî, 756; Müslim, 394)
[403] (Buhârî, 6251; Müslim, 397)
[404] (Buhârî, 6251; Müslim, 397)
[405] (Buhârî, 809; Müslim, 490)
[406] (Buhârî, 6251; Müslim, 397)
[407] (Buhârî, 6251; Müslim, 397)
[408] (Nesâî, 2/240)

14. Selâm vermek; Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Namazdan çıkış selâmdır."[409]

Perşembe: Siyer Sofrası

İkinci Akabe Biatı

İslâm Medine'de çoğalıp güçlenince, Ensar'dan birçok kişi hicretten önceki on üçüncü yılda hac mevsiminde Mekke'ye geldi. Liderleri Berâ b. Ma'rûr (r.a.) idi. Mekke'de Resûlullah (s.a.v.) ile gizlice görüştüler ve teşrîk günlerinin ortasında, gece karanlığında Akabe'de buluşmak üzere anlaştılar.

O gecenin ilk üçte birinde Ensar'dan yetmiş üç erkek ve iki kadın gizlice Resûlullah'ın (s.a.v.) yanına geldiler. Resûlullah (s.a.v.) da amcası Abbas ile birlikte geldi. Abbas o sırada henüz kavminin dini üzereydi; fakat biatı sağlamlaştırmak ve teyit etmek için oradaydı. İlk konuşan o oldu ve şöyle dedi: "Eğer onu davet ettiğiniz şeye bağlı kalacağınıza ve ona karşı gelenlere karşı onu koruyacağınıza inanıyorsanız, bu sizin üstlendiğiniz bir sorumluluktur. Fakat onu yanınıza çıktıktan sonra teslim edecek veya yalnız bırakacaksanız, şimdiden vazgeçin."[410]

Ensar: "Ey Allah'ın Resûlü! Seni ne üzerine biat edelim?" dediler. O da (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Zorlukta ve kolaylıkta dinleyip itaat etmek; darlıkta ve bollukta infak etmek; iyiliği emredip kötülükten sakındırmak; Medine'ye geldiğimde beni, kendinizi, eşlerinizi ve çocuklarınızı koruduğunuz gibi korumak üzere. Bunun karşılığı cennettir."[411]

Bunun üzerine Es'ad b. Zürâre şöyle dedi: "Ey Yesrib halkı! Biz ona boşuna gelmedik; onun Allah'ın Resûlü olduğunu biliyoruz. Onu bugün yanınıza almanız, bütün Araplara karşı gelmek, seçkinlerinizin öldürülmesi ve kılıçların size yönelmesi demektir. Eğer buna sabredecekseniz onu alın; ecri Allah'a aittir. Yok eğer korkuyorsanız, şimdi vazgeçin; bu Allah katında sizin için daha mazeretlidir."

---

[409] (Ebû Dâvûd, 61; Tirmizî, 3)

[410] (el-Bidâye ve'n-Nihâye, 3/160)

[411] (Ahmed, 14456)

Onlar ise: “Ey Es‘ad b. Zürâre! Vallahi bu biatten vazgeçmeyeceğiz ve geri dönmeyeceğiz.” dediler. Ardından Resûlullah’a (s.a.v.) tek tek biat ettiler. Bu biat Büyük Akabe Biatı olarak adlandırıldı.[412]

O gece Resûlullah (s.a.v.) içlerinden on iki temsilci (nakîb) seçti: Es‘ad b. Zürâre, Sa‘d b. Rebî‘, Abdullah b. Revâha, Râfi‘ b. Mâlik, Berâ b. Ma‘rûr, Abdullah b. Amr b. Harâm (Câbir’in babası; o gece Müslüman olmuştu), Sa‘d b. Ubâde, Münzir b. Amr, Ubâde b. Sâmit -bunlar Hazrec’dendi-; Evs’ten ise Üseyd b. Hudayr, Sa‘d b. Hayseme ve Rifâa b. Abdülmünzir idi.

Bu biat tamamlanınca Resûlullah (s.a.v.) Müslümanlara Medine’ye hicret için izin verdi ve insanlar hicrete başlamış oldular.

[412] (İbn Hibbân, 7012)

Cumartesi: Sahâbe Sofrası

Meymûne bint Hâris (r.â.)

İsmi ve Doğumu:

O, Resûlullah'ın (s.a.v.) hanımı Meymûne bint Hâris'tir. Abbas'ın eşi Ümmü'l-Fadl'ın kız kardeşi, Hâlid b. Velîd'in ve İbn Abbas'ın teyzesidir.

Onun işlerini Abbas (r.a.) yürütüyordu. Eşi Ebû Ruhm b. Abdüluzzâ vefat ettikten sonra Abbas, onu Resûlullah'a (s.a.v.) nikâhladı. Resûlullah'ın (s.a.v.) onunla evliliği, Mekke'ye yakın Serif denilen yerde, hicretin yedinci yılında Umretü'l-Kazâ dönüşünde gerçekleşti. O, Resûlullah'ın (s.a.v.) evlendiği son hanımıdır.

Hayatı ve Faziletleri:

Meymûne (r.â.), hicretten önce Mekke'de Resûlullah'a (s.a.v.) biat edenlerdendi. Takvâsı, salâhı ve Allah korkusuyla meşhurdu. Yeğeni Yezîd b. el-Esamm şöyle demiştir: "Gerçekten o, Allah'a karşı en takvâlımız ve akrabalık bağlarını en çok gözetenimizdi."[413]

Resûlullah (s.a.v.) onun kalbindeki imanın sağlamlığına şahitlik etmiş ve şöyle buyurmuştur: "Kız kardeşler mümindir: Meymûne, Ümmü'l-Fadl ve Esmâ."[414]

Meymûne (r.â.), Resûlullah'tan (s.a.v.) 76 hadis rivayet etmiş; birçok sahâbî de ondan rivayette bulunmuştur.

Vefatı:

Hicrî 61 yılında, Yezîd b. Muâviye döneminde, seksen yaşında vefat etti. Vefatı ve defni, Resûlullah'ın (s.a.v.) onunla evlendiği yer olan Serif'te gerçekleşti.

---

[413] (Hâkim, 4/34)
[414] (Nesâî, 8387)

Bilgilerini Test Et (19. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: “Hunefâe” ifadesinin anlamı nedir?		**C**
	A) Din üzere sabit olanlar.	B) Rablerine boyun eğenler.	C) Bütün dinlerden yüz çevirip İslâm dinine yönelenler.
Hadis Sofrası	Soru: Pazartesi gününün özelliklerinden biri şudur:		**A**
	A) Ameller o gün arz edilir.	B) Melekler o gün iner.	C) Kıyamet o gün kopar.
Akaid Sofrası	Soru: “Kitaplar” dan maksat nedir?		**B**
	A) Sadece Kur’ân-ı Kerîm.	B) Allah’ın elçilerine indirdiği bütün kitaplar.	C) Sadece Tevrat, İncil ve Kur’an.
Fıkıh Sofrası	Soru: Kasten, unutarak veya bilmeyerek terk edildiğinde düşmeyen amel ne olarak adlandırılır?		**C**
	A) Sünnet.	B) Vacip.	C) Rükün.
Siyer Sofrası	Soru: İkinci Akabe Biatı’nda Ensâr’ın lideri kimdi?		**A**
	A) Berâ b. Ma’rûr.	B) Sa’d b. Muâz.	C) Mus‘ab b. Umeyr.
Sahabe Sofrası	Soru: Meymûne’yi Resûlullah (s.a.v.) ile evlendiren kimdir?		**C**
	A) Hâlid b. Velîd.	B) Es‘ad b. Zürâre.	C) Abbas b. Abdülmuttalib.

Pazar: Tefsir Sofrası

Beyyine Suresi (2)

“Şüphesiz Ehl-i Kitap’tan inkâr edenler ve müşrikler cehennem ateşindedirler; orada ebedî kalacaklardır. İşte onlar yaratılmışların en kötüleridir. İman edip salih amel işleyenler ise, işte onlar yaratılmışların en hayırlılarıdır. Onların Rableri katındaki mükâfatı, altlarından ırmaklar akan Adn cennetleridir; orada ebedî kalacaklardır. Allah onlardan razı olmuştur, onlar da O’ndan razı olmuşlardır. İşte bu, Rabbinden hakkıyla korkan kimse içindir.”

Ayetlerin Konusu:

Hz. Muhammed’in (s.a.v.) risaletini tasdik edenlerin mükâfatı ve onu inkâr edenlerin cezası.

Kelimelerin Açıklaması:

- el-Beriyye:

Yaratılmışlar; Allah’ın yaratıp var ettiği mahlûkat.

- Adn:

Sürekli kalınan, yerleşilen ve istikrarlı cennet.

- Radıyallâhu anhum:

Allah’ın, onların iman ve itaatlerinden dolayı hoşnut olması.

- Ve radû anh:

Allah’ın verdiği sevap ve cennetten razı olmaları.

Genel Anlamı:

Bu ayetlerde Allah Teâlâ, Ehl-i Kitap'tan ve müşriklerden inkâr edenlerin cehennemde ebedî kalacaklarını bildirmektedir. Bunun sebebi, Allah'ı inkâr etmeleri ve Resûlü'nü (s.a.v.) yalanlamalarıdır. Bu yüzden onlar yaratılmışların en kötüsü olarak nitelendirilmiştir; çünkü hakkı bildikleri hâlde ondan yüz çevirmişlerdir.

Buna karşılık iman edip salih amel işleyenler ise yaratılmışların en hayırlılarıdır. Onların mükâfatı, içinde ebedî kalacakları, altından ırmaklar akan Adn cennetleridir. Allah onlardan razı olmuş, onlar da Allah'tan razı olmuşlardır. Bu büyük mükâfat, Rabbinden hakkıyla korkan kimseler içindir.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) İman edip din üzere dosdoğru yaşayan kimsenin mükâfatının Allah'ın rızası ve cennette ebedî kalmak olduğu açıklanmaktadır.

2) Küfredip dinden yüz çeviren kimsenin cezasının Allah'ın gazabı ve cehennemde ebedî kalmak olduğu bildirilmektedir.

3) Müminlerin Allah'ın yarattıkları içinde en hayırlıları, kâfirlerin ise en şerlileri olduğu vurgulanmaktadır.

4) Allah'tan hakkıyla korkmanın (haşyet) fazileti ve bunun kulun Allah'ın rızasına erişmesine vesile olduğu belirtilmektedir.

Pazartesi: Hadis Sofrası

Vitir namazının fazileti

Ali (r.a.)'den rivayet edildiğine göre, Allah Resûlü (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Ey Kur'an ehli! Vitir kılınız. Çünkü Allah tektir (vitirdir), teki sever."[415]

Açıklama:

Vitir namazı kuvvetli bir sünnettir. Peygamberimiz (s.a.v.) onu ne seferde ne hazarda, ne sağlıkta ne de hastalıkta terk etmemiştir. Çünkü "el-Vitr" Allah Teâlâ'nın isimlerindendir. O, zatında, sıfatlarında ve fiillerinde tektir. Yaratılmışlar ise çifttir; çiftler hâlinde yaratılmışlardır. Allah Teâlâ, isim ve sıfatlarına uygun olanı sever: O Âlim'dir, ilmi sever; Muhsin'dir, ihsanı sever; Cemîl'dir, güzelliği sever; Vitr'dir, teki sever.

Bu sebeple Peygamberimiz (s.a.v.) ümmetini vitir namazına teşvik etmiş, özellikle Kur'an ehline hitap etmiştir. Kur'an ehli; onu ezberleyenler, okuyanlar ve onunla amel edenlerdir. Onların özellikle zikredilmesi, şeref ve faziletlerinin yüksekliğindendir. Çünkü onlar örnek kimselerdir; Allah'ın ehli ve has kullarıdır. Sahip oldukları ilim, onları ibadet ve hayra daha çok yöneltmelidir. Bu yüzden vitir onların hakkında daha da kuvvetli bir emir niteliğindedir; gerçi bütün Müslümanlar için istenen bir ibadettir.

Müslüman vitri gecenin herhangi bir vaktinde kılabilir: başında, ortasında veya sonunda. Uykusunun ağır basmasından korkan kimse, yatmadan önce vitir kılar; bir rekât bile olsa yeterlidir. Gecenin sonunda kalkabileceğini düşünen kimse için ise vitri gecenin sonuna bırakmak daha faziletlidir. Çünkü o vakit Rabbin (subhânehu ve teâlâ) inişi ve dualara icabet vakti olarak bildirilmiştir.

[415] (Ebû Dâvûd, 1416)

Salı: Akaid Sofrası

Peygamberlere iman

Peygamberlere iman; Allah Teâlâ'nın her ümmete, yalnızca Kendisine kulluk etmeye çağıran bir elçi gönderdiğini kesin olarak tasdik etmektir. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Şüphesiz biz her ümmete: 'Allah'a kulluk edin ve tâğuttan sakının' diye bir peygamber gönderdik."[416]

Bir başka ayette ise: "Hiçbir ümmet yoktur ki içlerinden bir uyarıcı gelip geçmiş olmasın."[417]

Peygamberler, mahlûkatın en faziletlileri ve seçkinleridir. Allah onları seçmiş, risaletini yüklenmeleri ve dinini tebliğ etmeleri için onları tercih etmiştir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Allah, meleklerden de insanlardan da elçiler seçer. Şüphesiz Allah işitendir, görendir."[418]

Resûllerin ilki Nûh (aleyhisselâm)'dır. Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Şüphesiz biz sana, Nûh'a ve ondan sonraki peygamberlere vahyettiğimiz gibi vahyettik."[419] Sonuncuları ise Muhammed (s.a.v.)'dir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Muhammed, sizin erkeklerinizden hiçbirinin babası değildir; fakat o Allah'ın Resûlü ve peygamberlerin sonuncusudur."[420]

Peygamberler beşerdir, yaratılmış kullardır. Onların rubûbiyet ve ulûhiyet özelliklerinden hiçbir payı yoktur. Allah Teâlâ, Peygamberi Muhammed (s.a.v.) hakkında şöyle buyurur: "De ki: Ben kendim için Allah'ın dilediğinden başka ne bir fayda ne de bir zarar verme gücüne sahibim. Eğer gaybı bilseydim, elbette daha çok hayır elde ederdim ve bana hiçbir kötülük dokunmazdı. Ben ancak iman eden bir topluluk için bir uyarıcı ve müjdeleyiciyim."[421]

---

[416] (Nahl, 36)
[417] (Fâtır, 36)
[418] (Hac, 75)
[419] (Nisâ, 163)
[420] (Ahzâb, 40)
[421] (A'râf, 188)

Peygamberlere iman dört hususu içerir:

Birincisi: Onların gerçekten Allah tarafından gönderilmiş elçiler olduğuna iman edip tasdik etmektir.

İkincisi: İsimlerini bildiklerimize isimleriyle iman etmek; isimlerini bilmediklerimize ise genel olarak iman etmektir.

Üçüncüsü: Onlardan sahih olarak gelen haber ve rivayetleri tasdik etmektir.

Dördüncüsü: Bize gönderilen peygamberin şeriatıyla amel etmektir ki o da Peygamberimiz Muhammed'dir (s.a.v.). Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Hayır! Rabbine andolsun ki, aralarında çıkan anlaşmazlıklarda seni hakem tayin etmedikçe, sonra verdiğin hükme içlerinde hiçbir sıkıntı duymadan tam bir teslimiyetle teslim olmadıkça iman etmiş olmazlar."[422]

Peygamberlere imanın birçok güzel meyvesi vardır. Bunlardan bazıları şunlardır:

Birincisi: Allah Teâlâ'nın kullarına olan rahmetini ve onlara olan ilgisini bilmektir. Çünkü onları doğru yola iletmeleri ve Allah'a nasıl kulluk edeceklerini açıklamaları için peygamberler göndermiştir. Zira insan aklı tek başına bunu tam olarak bilemez.

İkincisi: Bu büyük nimet için Allah'a şükretmektir.

Üçüncüsü: Peygamberleri (aleyhimüssalâtü vesselâm) sevmek, onları yüceltmek ve kendilerine layık olan şekilde övmektir.

---

[422] (Nisâ, 65)

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Namazın Vacipleri ve Sünnetleri

Namazın Vacipleri:

Namazın vacipleri sekizdir:

1. İftitah (başlangıç) tekbiri dışında kalan bütün tekbirler.
2. İmam ve tek başına kılan kimse için "Semiallâhu limen hamideh" demek.[423]
3. "Rabbenâ ve lekel-hamd" demek.[424]
4. Rükûda "Sübhâne rabbiye'l-azîm" demek. Bir defa söylemek vaciptir, üçe kadar söylemek sünnettir.[425]
5. Secdede "Sübhâne rabbiye'l-a'lâ" demek. Bir defa söylemek vaciptir, üçe kadar söylemek sünnettir.[426]
6. İki secde arasında "Rabbiğfir lî" demek. Bir defa vacip, üçe kadar sünnettir.[427] Mağfiret istemek herhangi bir lafızla da yeterlidir.
7. İlk teşehhüd için oturmak.[428]
8. İlk teşehhüdü okumak. Metni şöyledir: "Ettehiyyâtü lillâhi vessalavâtü vettayyibât. Esselâmu aleyke eyyühen-nebiyyü ve rahmetullâhi ve berekâtüh. Esselâmu aleynâ ve alâ ibâdillâhis-sâlihîn. Eşhedü en lâ ilâhe illallâh ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve resûlüh."[429]

[423] (Buhârî, 796)
[424] (Buhârî, 796)
[425] (Müslim, 772)
[426] (Müslim, 772)
[427] (Nesâî, 1144)
[428] (Buhârî, 6230; Müslim, 402)
[429] (Buhârî, 6230; Müslim, 402)

Namazın Sünnetleri:

Namazın sünnetleri iki çeşittir: sözle olan sünnetler ve fiilî sünnetler.

Birinci tür: Sözle olan sünnetlerdir. Bunlar çoktur. Bunlardan bazıları şunlardır: İftitah duası okumak, istiâze yapmak (eûzü çekmek), besmele okumak, "Âmin" demek, ilk iki rekâtta Fâtiha'dan sonra Kur'an'dan kolay gelen bir miktar okumak, birinci rekâtın kıraatini ikinci rekâttan daha uzun tutmak, açıktan kılınan namazlarda cehrî okumak, gizli namazlarda sessiz okumak, "Mil'es-semâi ve mil'el-ardı ve mil'e mâ şi'te min şey'in ba'd" demek, son teşehhüdden sonra ve selâmdan önce şu duayı okumak: "Allah'ım! Cehennem azabından, kabir azabından, hayat ve ölüm fitnesinden ve Mesih Deccâl'in fitnesinden Sana sığınırım." Bundan sonra dilediği şekilde dua etmek de sünnettir.

İkinci tür: Fiilî sünnetlerdir. İftitah tekbirinde, rükûya giderken ve rükûdan kalkarken elleri kaldırmak; sağ eli sol elin üzerine koymak ve ayakta iken elleri göğüs üzerinde tutmak; secde yerine bakmak; rükûda elleri dizlerin üzerine koymak; rükûda sırtı düz tutmak; başı sırt hizasında tutmak, ne aşağı eğmek ne de yukarı kaldırmak; secdede karnı uyluklardan, uylukları baldırlardan uzak tutmak; son teşehhüdde teverruk yapmak, diğer oturuşlarda ise iftirâş yapmak sünnettir.

Perşembe: Siyer Sofrası

Nebevî Hicrete Hazırlık

İkinci Akabe Biatı'ndan sonra Resûlullah (s.a.v.) Müslümanlara Medine'ye hicret etmeleri için izin verdi. İnsanlar, mal ve menfaatlerinden fedakârlık etmelerine rağmen hemen yola çıktılar. İlk çıkanlardan biri Ebû Seleme ve eşi Ümmü Seleme (r.a.) oldu. Ardından Müslümanlar kafileler hâlinde peş peşe hicret ettiler. Mekke'de ancak müşrikler tarafından zorla alıkonulanlar kaldı. Resûlullah (s.a.v.) ise Rabbinden izin bekliyordu; yanında Ebû Bekir ve Ali (r.a.) vardı ve onun emriyle bekliyorlardı.

Malını feda ederek hicret edenlerden biri de Suheyb er-Rûmî (r.a.) idi. Hicret etmek istediğinde Kureyş kâfirleri ona şöyle dediler: "Bize fakir olarak geldin; burada malın çoğaldı ve zengin oldun. Şimdi hem canınla hem malınla gitmek mi istiyorsun? Vallahi buna izin vermeyiz!" Bunun üzerine Suheyb onlara: "Eğer malımı size verirsem yolumu açar mısınız?" dedi. "Evet" dediler. O da: "Şahit olun ki malımı size bıraktım" dedi. Bu durum Resûlullah'a (s.a.v.) ulaşınca şöyle buyurdu: "Alışveriş kârlı oldu, alışveriş kârlı oldu, alışveriş kârlı oldu."[430]

Ebû Bekir (r.a.) hicret için izin istediğinde Resûlullah (s.a.v.) ona: "Acele etme; umarım Allah sana bir yol arkadaşı nasip eder." buyurdu. Bunun üzerine Ebû Bekir iki deve hazırladı ve Allah'ın Resûlü'ne hicret izni verilmesini bekleyerek onları evinde besledi.[431]

Müşrikler, Peygamberimizin (s.a.v.) ashabının kadın ve çocuklarıyla birlikte birer birer ayrıldığını görünce büyük bir endişe ve telaşa kapıldılar. Çünkü Muhammed (s.a.v.) son derece güçlü bir liderlik ve etki sahibiydi; ashabı ise fedakârlıkta ve kararlılık bakımından da zirvedeydiler.

---

[430] (Hâkim, 3/450)
[431] (el-Bidâye ve'n-Nihâye, 4/444)

Evs ve Hazrec kabileleri son derece güçlü ve korunaklıydı. Medine ise stratejik bir konuma sahipti; Mekke'ye yakındı ve ticaret kervanları oradan geçiyordu.

Bunun üzerine kabile reisleri Daru'n-Nedve'de toplandılar. Bu toplantıya İblis de Necidli bir ihtiyar kılığında katıldı. İçlerinden bazıları Peygamberi sürgün etmeyi, bazıları ise hapsetmeyi teklif etti; fakat bu iki görüş üzerinde anlaşamadılar.

Sonunda onu öldürme fikrinde birleştiler: Her kabileden bir kişi seçilecek, hep birlikte aynı anda kılıçla vuracaklardı. Böylece kanı kabileler arasında dağılacak, Abdümenâf oğulları hepsiyle birden savaşamayacak ve diyetle yetinmek zorunda kalacaklardı.

Planlarının başarıya ulaşacağından emindiler. Fakat Allah emrinde galiptir. Cebrâil, Allah'tan gelen vahiy ile Resûlullah'a (s.a.v.) Kureyş'in bu suikast planını bildirdi ve Allah'ın ona hicret için izin verdiğini haber verdi.[432] Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Hani inkâr edenler seni tutuklamak, öldürmek veya sürgün etmek için tuzak kuruyorlardı. Onlar tuzak kuruyordu; Allah da tuzak kuruyordu. Allah tuzak kuranların en hayırlısıdır."[433]

[432] (el-Bidâye ve'n-Nihâye, 4/439)
[433] (Enfâl, 30)

Cumartesi: Sahâbe Sofrası

Safiyye bint Huyayy (r.â.)

İsmi ve Doğumu:

O, Müminlerin Annesi Safiyye bint Huyayy b. Ahtab'dır. Benî Nadîr kabilesindendir ve nesebi Hârûn b. İmrân'a kadar uzanır.

Hayatı ve Faziletleri:

Safiyye (r.â.) ibadet, akıl, takvâ, zühd, iyilik ve sadaka bakımından hanımların önde gelenlerindendi. Aynı zamanda asil, soylu ve güzel bir kadındı.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'den birkaç hadis rivayet etmiştir. Ondan Abdullah b. Ömer, Enes b. Mâlik ve Ali b. Hüseyin gibi sahâbîler rivayette bulunmuştur.

Resûlullah (s.a.v.) onunla hicretin yedinci yılında, Hayber yılında evlenmiştir. O sırada on yedi yaşındaydı. Hayber günü esirler arasındaydı. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) onu azat edip ailesine dönmesi veya İslâm'ı kabul edip kendisiyle evlenmesi arasında serbest bıraktı. O da Allah'ı ve Resûlü'nü tercih etti, Müslüman oldu ve Resûlullah (s.a.v.) onunla evlendi.[434]

Bu evlilikle ilgili daha önce gördüğü bir rüya vardı. Rivayete göre, Resûlullah (s.a.v.) gözündeki darbe izini sorunca şöyle dedi: "Rüyamda ayın kucağıma düştüğünü gördüm. Bunu kocama anlatınca bana tokat attı ve 'Yesrib'in hükümdarını mı istiyorsun?' dedi."[435]

[434] (El-Bidâye ve'n-Nihâye, 4/216)
[435] (Taberânî, 177)

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) onu övmüş ve nesebini methetmiştir. Bir gün yanına girdiğinde onu ağlarken gördü ve (s.a.v.): "Seni ağlatan nedir?" diye sordu. O da: "Bana, 'Sen bir Yahudi'nin kızısın' denildi." dedi. Bunun üzerine Peygamber Efendimiz (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Sen bir peygamberin kızısın, amcan da bir peygamberdir ve sen bir peygamberin nikâhı altındasın."[436] Yani babası Hârûn (aleyhisselâm), amcası Mûsâ (aleyhisselâm), eşi ise Muhammed (s.a.v.)'dir.

Resûlullah'ın (s.a.v.) ona olan sevgisinden biri de şudur: Onu devesine bindirmek istediğinde, binmesi için uyluğunu dayanak yaptı. Safiyye (r.â.), Resûlullah'a (s.a.v.) hürmeten ayağını onun uyluğuna koymak istemedi; bunun yerine dizini koyarak bindi.

Peygamber Efendimiz'in (s.a.v.) vefat ettiği hastalığında, hanımları onun yanında toplanmıştı. Safiyye (r.â.) şöyle dedi: "Ey Allah'ın Resûlü! Vallahi, senin çektiğin hastalığın benim üzerimde olmasını isterdim." Bunun üzerine Peygamber Efendimiz (s.a.v.): "Vallahi o doğrudur (samimidir)." buyurdu.[437]

Vefatı:

Safiyye (r.â.) hicrî 50 yılında, Muâviye (r.a.)'ın hilâfeti döneminde vefat etmiştir. Kabri Bakî'dedir.

[436] (Tirmizî, 3894)
[437] (Hâkim, 4/29)

Bilgilerini Test Et (20. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: “Fî cennâti ‘adnin” ifadesinin anlamı nedir?		**A**
	A) Nimet ve ikamet (kalıcılık) cennetlerinde.	B) yüce Firdevs’te.	C) Cennetin çarşısında.
Hadis Sofrası	Soru: Vitir namazının hükmü nedir?		**C**
	A) Farz-ı ayn.	B) Farz-ı kifâye.	C) Müekked sünnet.
Akaid Sofrası	Soru: İlk resûl kimdir?		**B**
	A) İdris.	B) Nûh.	C) İbrahim.
Fıkıh Sofrası	Soru: Namazın vaciplerinden biri hangisidir?		**A**
	A) “Rabbimiz, sana hamd olsun” demek.	B) Fâtiha sûresini okumak.	C) Rükûdan doğrulmak.
Siyer Sofrası	Soru: Medine’ye ilk hicret eden kimdir?		**C**
	A) Ebû Bekir es-Sıddîk.	B) Ali bin Ebî Tâlib.	C) Ebû Seleme.
Sahabe Sofrası	Soru: Peygamber Efendimiz (s.a.v.), Safiyye bint Huyey ile hangi yılda evlenmiştir?		**A**
	A) Hicrî 7. yıl.	B) Hicrî 8. yıl.	C) Hicrî 9. yıl.

Pazar: Tefsir Sofrası

Tîn Suresi

“Andolsun incire ve zeytine, Sina Dağı’na ve bu güvenli beldeye ki; Biz insanı en güzel biçimde yarattık. Sonra onu aşağıların en aşağısına indirdik. Ancak iman edip salih amel işleyenler müstesna; onlar için kesintisiz bir mükâfat vardır. Artık bundan sonra sana dini (hesap gününü) ne yalanlatabilir? Allah hükmedenlerin en hikmetlisi değil midir?”

Surenin Konusu:

Allah’ın insanı düzgün ve en güzel yaratılış üzere yaratmasıyla ona lütufta bulunması ve son peygamberlik mesajının kemâli.

Kelimelerin Açıklaması:

- Ve Tûri Sînîn:

Allah’ın Musa (aleyhisselâm) ile konuştuğu Sina Dağı.

- Ve hâze’l-beledi’l-emîn:

Güvenli belde olan Mekke.

- Fî ahseni takvîm:

En güzel ve en düzgün biçimde.

- Esfele sâfilîn:

Aşağıların en aşağısı (cehennem).

- Gayru memnûn:

Kesintisiz, tükenmeyen.

- Eleyse’llâhu bi-ahkemi’l-hâkimîn:

Allah hükmedenlerin en hikmetlisi değil midir? (O kullarını başıboş bırakmaz; emirsiz, yasaksız, hesapsız bırakması düşünülemez.)

Genel Anlamı:

Bu sûre, Mekke döneminde inmiştir ve bir yeminle başlar. Yüce Allah, incir ve zeytin ağaçlarına yemin eder; çünkü bu iki ağacın pek çok faydası vardır ve hüküm sürdükleri yer olan Şam diyarı, İsa'nın (aleyhisselâm) peygamberlik yaptığı bölgedir. Ardından Musa'nın (aleyhisselâm) peygamberlik yeri olan Sina Dağı'na yemin eder. Daha sonra da güvenli belde olan Mekke'ye -ki bu, Peygamberimiz Muhammed'in (s.a.v.) peygamberlik yurdudur- yemin eder. Şüphesiz bu üç yer mukaddestir ve bunlardan üç "ulu'l-azm" peygamber gönderilmiştir.

Yemin edilen asıl hakikat ise Allah'ın insanı yaratmadaki eşsiz sanatıdır. Allah insanı tam bir yaratılışla, organları birbiriyle uyumlu, düzgün bir duruşla yaratmış; dış ve iç ihtiyaçlarından hiçbirini eksik bırakmamıştır. Ancak bu büyük nimetlere rağmen insanların çoğu nimet verene şükretmekten yüz çevirir; oyun ve eğlenceyle meşgul olur, kendileri için aşağı işleri ve kötü ahlâkı tercih eder. Bunun üzerine Allah onları, Rablerine isyan edenlerin yeri olan cehennemde "aşağıların en aşağısına" indirir. Fakat Allah'ın iman ve salih amel ile ikram ettiği kimseler için yüksek dereceler ve kesintisiz bir mükâfat vardır.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) İncir ve zeytin ağaçlarının değeri ve büyük faydaları vurgulanmaktadır.
2) Mekke'nin şerefi, dokunulmazlığı ve güvenli oluşu belirtilmektedir.
3) Şam diyarının fazileti ve mübarek bir toprak olduğu ortaya konmaktadır.
4) Allah'ın insanı en güzel biçimde yaratmasının büyük bir nimet olduğu açıklanmaktadır.
5) Yüce Allah'ın hüküm verenlerin en hikmetlisi ve en adaletlisi olduğu; kaderinde ve şeriatında mutlak hikmet sahibi bulunduğu bildirilmektedir.

Pazartesi: Hadis Sofrası

Dargınlık ve Kin Beslemekten Sakındırma

Ebû Hüreyre (r.a.) rivayet ediyor ki, Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Cennet kapıları pazartesi ve perşembe günleri açılır. Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmayan her kula mağfiret edilir. Ancak birbiriyle arasında kin ve düşmanlık bulunan iki kişi hariç. Onlar hakkında: 'Şu ikisini barışıncaya kadar bekletin, şu ikisini barışıncaya kadar bekletin, şu ikisini barışıncaya kadar bekletin' denilir."[438]

Açıklama:

Cennet ehlinin en belirgin özelliklerinden biri, kalplerinin temiz ve arınmış olmasıdır. Onların kalplerinde kin, düşmanlık, haset ve nefret bulunmaz. Allah Teâlâ bu kötü duyguları onların göğüslerinden çıkarır; böylece cennette kardeşçe, sevgi içinde yaşarlar. Bu hadis, bu özelliğin sadece ahirette değil dünyada da müminlerden istenildiğini göstermektedir. Pazartesi ve perşembe günleri cennet kapılarının açılması; bu günlerde ilâhî rahmetin ve bağışlanmanın çokluğunu ifade eder. Allah'a şirk koşmayan her kulun günahları bağışlanır. Ancak iki Müslüman arasında düşmanlık, kırgınlık, küsme ya da husumet varsa, onların bağışlanması ertelenir. Meleklere, bu iki kişi barışıncaya ve aralarındaki kin giderilinceye kadar mağfiretlerinin geciktirilmesi emredilir. Bu da gösteriyor ki, kalpte taşınan kin ve kırgınlık, kul ile Allah arasındaki rahmet akışını engelleyebilecek kadar ağır bir günahtır.

[438] (Müslim, 2565)

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Pazartesi ve perşembe günlerinin faziletli olduğu anlaşılmaktadır.
2) Müslümanlar arasında kin beslemek ve küs kalmak yasaklanmıştır.
3) Barışmaya acele etmek vaciptir; dargınlığı üç günden fazla sürdürmek doğru değildir.
4) Küslük selâm vermekle sona erer; iki kişiden biri diğerine selâm verdiğinde artık dargınlık kalkmış olur.
5) Her bir kişinin bağışlanması, kalbinin arınmasına ve düşmanlığın giderilmesine bağlıdır; karşı taraf barışmasa bile kişi kendi kalbini temizlemekle sorumludur.
6) Allah, kullarının kalplerinin birleşmiş, dağılmamış; birbirini seven, kin ve nefret taşımayan kalpler olmasını ister.

Salı: Akîde Sofrası

Âhiret Gününe İman

Âhiret günü, kıyamet günüdür. Bu isim, ondan sonra başka bir gün olmadığı için verilmiştir. O gün cennet ehli kendi yurtlarında, cehennem ehli de kendi yerlerinde ebedî olarak kalacaktır. Bu, ilâhî hikmetin gereğidir; Allah Teâlâ bu yaratılmışlara bir dönüş yeri takdir etmiş, orada onları emrettiklerinden dolayı hesaba çekecek ve yaptıklarının karşılığını verecektir. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Yoksa sizi boş yere yarattığımızı ve bize döndürülmeyeceğinizi mi sandınız?"[439]

Âhiret Gününe İman Dört Hususu Kapsar:

Birincisi: Kabirde olacaklara iman etmektir. İki meleğin sorgusu, kabir azabı ve nimeti buna dahildir. Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Eğer birbirinizi defnetmeyi bırakmayacak olsaydınız, Allah'a dua ederdim de size benim işittiğim kabir azabını işittirirdi." Sonra yüzünü çevirip şöyle dedi: "Ateş azabından Allah'a sığının." Sahâbe: "Ateş azabından Allah'a sığınırız." dediler. Ardından: "Kabir azabından Allah'a sığının." buyurdu. Onlar da: "Kabir azabından Allah'a sığınırız." dediler.[440]

İkincisi: Dirilişe iman etmektir. Bu, ölülerin kabirlerinden tekrar diriltilmesidir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Sonra siz bunun ardından mutlaka öleceksiniz. Sonra da kıyamet günü diriltileceksiniz." [441] Peygamberimiz (s.a.v.) de şöyle buyurmuştur: "İnsanlar kıyamet günü yalınayak, çıplak ve sünnetsiz olarak haşredileceklerdir."[442]

---

[439] (Mü'minûn, 115)
[440] (Müslim, 7142)
[441] (Mü'minûn, 15-16)
[442] (Buhârî 6527; Müslim 2859)

Üçüncüsü: Amellerin hesaba çekileceğine ve karşılığının verileceğine iman etmektir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Kıyamet günü için adalet terazilerini kurarız. Artık hiçbir kimseye hiçbir şekilde zulmedilmez. (Yapılan amel) bir hardal tanesi ağırlığında bile olsa onu getiririz. Hesap görücü olarak biz yeteriz." [443] Peygamberimiz (s.a.v.) de şöyle buyurmuştur: "Allah mümini kendisine yaklaştırır, onu himayesi altına alır ve örter. Sonra: 'Şu günahını hatırlıyor musun? Şu günahını hatırlıyor musun?' der. O da: 'Evet, ey Rabbim.' der. Günahlarını ona itiraf ettirip kendisinin helâk olduğunu zannettiğinde Allah şöyle buyurur: 'Ben onları dünyada örtmüştüm, bugün de senin için bağışlıyorum.' Böylece ona sevap defteri verilir. Kâfir ve münafıklara gelince, şahitler: 'İşte Rablerine karşı yalan söyleyenler bunlardır. Dikkat edin! Allah'ın laneti zalimlerin üzerinedir.' derler."[444] [445]

Dördüncüsü: Cennet ve cehenneme iman etmektir. Bunların yaratılmışlar için ebedî varış yeri olduğuna inanmak gerekir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Şüphesiz iyiler nimet içindedir. Şüphesiz günahkârlar ise cehennem içindedir. Din (hesap) gününde oraya girerler."[446]

Âhiret Gününe İmanın Meyvelerinden Bazıları:

Birincisi: O günün sevabını umarak itaate yönelmek, azabından korkarak günahtan sakınmaktır.

İkincisi: Fani dünya hayatında kaçırılan şeyler karşısında mümini teselli etmesidir; çünkü o, ebedî âhiretteki nimet ve mükâfatı umar.

[443] (Enbiyâ, 47)
[444] (Buhârî, 2442)
[445] (Hûd, 18)
[446] (İnfitâr, 13-15)

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Namazın Mekruhları

Namazı bozmayıp fakat onun kemâlini ve sevabını azaltan bazı fiiller vardır. Bu sebeple bunlar mekruh olarak yasaklanmıştır:

1. Kişinin idrarı sıkışık (hâkın), büyük abdesti sıkışık (hâkıb) halde veya canının çektiği yemek önündeyken namaz kılması; Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Yemek hazırken ve kişi iki pisliği (idrar ve büyük abdest) sıkıştırırken namaz olmaz."[447]

2. Namazda ihtiyaç olmaksızın sağa sola bakmak; Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Bu, şeytanın kulun namazından çaldığı bir kapıştır."[448]"Kapıştırmak" yani çalmak ve gasbetmek demektir.

3. Namazda gözleri kapatmak; çünkü bu, Mecusîlerin ateşe ibadet ederken yaptıkları fiile benzer.

4. İhtiyaç olmaksızın namazda ağzı örtmek; Peygamberimiz (s.a.v.) kişinin ağzını örtmesini yasaklamıştır.[449]

5. Parmakları birbirine geçirmek; çünkü Peygamberimiz (s.a.v.) bunu yasaklamıştır.[450]

6. Secde ederken elbiseyi toplamak veya saçı bağlayıp yukarı kaldırmak. Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Yedi uzuv üzerine secde etmekle emrolundum; saçı ve elbiseyi toplamam."[451] "Toplamak" yani bir araya getirip yukarı çekmek demektir.

7. Secdede kolları yere tamamen yaymak; Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Secdede mutedil olunuz; hiçbiriniz kollarını köpeğin yayması gibi yere yaymasın."[452]

---

[447] (Müslim, 560)
[448] (Buhârî, 751)
[449] (Ebû Dâvûd, 643; Tirmizî, 379)
[450] (Hâkim, 1/206)
[451] (Buhârî, 815; Müslim, 490)
[452] (Buhârî, 822)

8. Oturuşta ik‘â yapmak; çünkü Peygamberimiz (s.a.v.) köpeğin oturuşu gibi oturmaktan nehyetmiştir.[453] İk‘â şu şekilde olur: Kişinin ayaklarını yere yayması, yani ayaklarının üst kısmını yere koyup topuklarının üzerine oturmasıdır. İk‘ânın ikinci şekli ise: Uyluklarını ve baldırlarını dikerek kalçalarının üzerine oturmasıdır. Her iki şekli de mekruhtur.

[453] (Ahmed, 8091)

Perşembe: Siyer Sofrası

Hicret

Allah Teâlâ, Resûlü'ne (s.a.v.) hicret izni verdiğinde, öğle sıcağında Ebû Bekir'in (r.a.) evine yöneldi. İzin istedi, kendisine izin verildi. Nebî (s.a.v.): "Yanındakileri çıkar" buyurdu. Ebû Bekir (r.a.): "Onlar ancak senin ailendir, ey Allah'ın Resûlü! Anam babam sana feda olsun" dedi. Resûlullah (s.a.v.): "Bana çıkış için izin verildi" buyurdu. Ebû Bekir: "Yol arkadaşlığı (istiyorum)." dedi. Resûlullah (s.a.v.): "Evet" buyurdu.

Sonra Resûlullah (s.a.v.) geceyi beklemek üzere evine döndü. [454]Ali b. Ebî Tâlib'e (r.a.) yatağında yatmasını ve yeşil Hadramî örtüsüne bürünmesini emretti; böylece müşriklerden kendisine hoşlanmayacağı bir şey ulaşmayacaktı. Gece olunca müşrikler planlarını uygulamak için geldiler. Resûlullah'ı (s.a.v.) öldürmek üzere evinin kapısında nöbet tuttular; dışarı çıktığında onu öldüreceklerdi.

Gecenin bir vaktinde Resûlullah (s.a.v.) evinden çıktı ve Allah onların gözlerini perdelediği hâlde aralarından geçip gitti. Bir avuç toprak alıp başlarına saçtı[455]ve şu âyeti okuyordu: "Önlerinden bir set, arkalarından bir set çektik; böylece onları kapattık, artık görmezler."[456]

Bunun üzerine Ebû Bekir'in (r.a.) evine ulaştı. Birlikte yola çıktılar. Yol rehberi olarak Abdullah b. Uraykıt'ı kiralamışlardı. O, yol bulma konusunda mahir ve güvenilir bir kılavuzdu. Kavminin dini üzere olmasına rağmen onu bu işte emin gördüler. Develerini ona teslim ettiler ve üç gece sonra Sevr Mağarası'nda buluşmak üzere sözleştirdiler.[457]

İkisi birlikte Mekke'nin güneyinde, Mescid-i Harâm'a yaklaşık dört kilometre uzaklıktaki Sevr Dağı'nın zirvesindeki mağaraya yöneldiler ve orada gizlendiler.

---

[454] (el-Bidâye ve'n-Nihâye, 4/444)
[455] (el-Bidâye ve'n-Nihâye, 4/441)
[456] (Yâsîn, 9)
[457] (Buhârî, 2263)

Kureyş, Resûlullah'ın (s.a.v.) ellerinden kurtulduğunu görünce adeta çılgına döndü. Onu ve Ebû Bekir'i (r.a.) yakalamak için peşlerine düşmeye karar verdiler ve onları bulana yüz deve ödül vadettiler. Bunun üzerine süvariler aramaya koyuldu, iz sürücüler de izlerini takip etmeye başladı. Vadileri, düzlükleri ve dağları aradılar; nihayet ayakları mağaranın girişine kadar ulaştı. Fakat Allah onların gözlerini perdeledi. Ebû Bekir (r.a.), Resûlullah'a (s.a.v.): "Onlardan biri ayağının ucuna baksa bizi görür!" dedi. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.) meşhur sözünü söyledi: "Ey Ebû Bekir! Allah üçüncümüz iken iki kişi hakkında ne düşünürsün?" [458] Böylece Mekke'nin kâfirleri, Nebî'nin (s.a.v.) aralarından kurtulup gitmesi karşısında zillet ve yenilgi içinde geri döndüler; onu ele geçirememişlerdi.
Bu sırada Abdullah b. Ebû Bekir, Mekke'de konuşulanları dinleyip onlara haber getiriyor; Esmâ bint Ebû Bekir yiyecek ve içecek taşıyor; Âmir b. Füheyre (Ebû Bekir'in azatlısı) ise koyunları otlatarak ayak izlerini siliyordu.[459] Üç gün geçince İbnü Uraykıt iki deveyi getirdi. Resûlullah (s.a.v.) ve Ebû Bekir (r.a.) develere bindiler. Ebû Bekir, Âmir b. Füheyre'yi arkasına aldı. İbnü Uraykıt önden gidiyor, Ebû Bekir ise Resûlullah (s.a.v.) için endişeyle sık sık arkasına bakıyordu; fakat Resûlullah (s.a.v.) hiç geri dönüp bakmıyordu. Yolda Benî Müdlic yurduna geldiklerinde, Müdlic kabilesinin reisi Sürâka b. Mâlik onları gördü. Atına binip peşlerine düştü, iyice yaklaştı ve Nebî'nin (s.a.v.) Kur'an okuyuşunu duydu. Ebû Bekir (r.a.): "Ey Allah'ın Resûlü! İşte Sürâka bize yetişti!" dedi. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.) ona beddua etti; atının ön ayakları yere saplandı. Sürâka: "Başına gelenin sizin duanızdan olduğunu anladım. Benim için Allah'a dua edin; insanları sizden uzaklaştıracağıma söz veriyorum" dedi. Resûlullah (s.a.v.) dua etti, o da kurtuldu. Ardından Resûlullah'tan kendisi için bir yazı yazılmasını istedi. Ebû Bekir (r.a.) bir deri parçasına onun için yazdı. Sürâka geri dönerek insanlara: "Bu tarafta aradığınız kimse yok" diyordu. [460] Resûlullah (s.a.v.) yolculuğu sırasında Ümmü Ma'bed'in çadırına uğradı ve orada kaylûle yaptı. O yıl kıtlık olmasına rağmen, koyunun bol süt vermesi gibi nübüvvet alâmetlerinden birine şahit oldular; bu olay akılları hayrete düşürdü.[461]

[458] (Buhârî, 3653; Müslim, 2381)
[459] (Buhârî, 5807)
[460] (Buhârî, 3906)
[461] (el-Bidâye ve'n-Nihâye, 4/476)

Cumartesi: Sahâbe Sofrası

Ümmü Habîbe (r.â.)

İsmi ve Doğumu:

"Ümmü Habîbe" künyesiyle tanınmıştır. Asıl adı Remle bint Ebî Süfyân Sahr b. Harb b. Ümeyye'dir.

Hicretten otuz yıl kadar önce doğmuştur. Nesep bakımından Nebî'ye (s.a.v.) en yakın olan eşidir. Resûlullah'ın (s.a.v.) hanımları arasında ona nesepçe en yakın olan yoktur. Ayrıca mehir bakımından en yüksek mehri alan ve Resûlullah'ın (s.a.v.) en uzak diyarda evlendiği hanımı da odur.

Hayatı ve Faziletleri:

İlk Müslümanlardandır. Kendisi ve eşi Ubeydullah b. Cahş erken dönemde İslâm'ı kabul ettiler ve Habeşistan'a hicret ettiler. Ancak eşi daha sonra dinden dönerek Hristiyan oldu. O ise dinine sımsıkı sarıldı. Bunun üzerine Allah Teâlâ ona insanların en hayırlısını eş olarak lütfetti.[462]

Resûlullah (s.a.v.), Habeşistan kralı Necâşî'ye haber göndererek onunla evlenmek istedi. Necâşî, Ümmü Habîbe'ye cariyesini göndererek Nebî'nin (s.a.v.) evlilik teklifini bildirdi. Müjdeyi alınca sevincinden elindeki gümüş bilezikleri ve yüzükleri o cariyeye hediye etti. Daha önce rüyasında birinin kendisine "Ey Müminlerin Annesi!" diye seslendiğini görmüştü. Bu rüya gerçekleşti ve o, Müminlerin Annelerinden biri oldu.[463]

[462] (Siyeru A'lâmi'n-Nübelâ, 2/219)
[463] (Siyeru A'lâmi'n-Nübelâ, 1/442)

Necâşî, Ümmü Habîbe'nin (r.â.) nikâhını bizzat kendisi, bir grup Müslümanın huzurunda -aralarında Ca'fer b. Ebî Tâlib'in (r.a.) da bulunduğu- Resûlullah (s.a.v.) ile kıydı ve Nebî (s.a.v.) adına ona dört yüz dinar mehir verdi.[464] Daha sonra Hayber'in fethinden sonra Medine'ye geldi ve Resûlullah (s.a.v.) ile birlikte yaşamaya başladı.

Babası Ebû Süfyân, Resûlullah (s.a.v.) ile görüşmek ve ateşkes süresini uzatmasını istemek için yanına geldi. Nebî'nin (s.a.v.) minderine oturmak isteyince, Ümmü Habîbe (r.â.) onu engelledi ve minderi onun altından çekti. Bunun üzerine babası: "Ey kızım! Bu minder bana mı layık görülmedi, yoksa sen mi bana layık görmedin?" dedi. O da: "Bu, Resûlullah'ın (s.a.v.) minderidir; sen ise müşrik bir kimsesin." cevabını verdi.[465]

Resûlullah'tan (s.a.v.) hadisler rivayet etti. Ondan birçok kimse rivayette bulundu. Bunlar arasında iki kardeşi Muâviye ve Anbese, ayrıca Enes b. Mâlik ve Zeyneb bint Ebî Seleme de vardır.

Resûlullah'ın (s.a.v.) vefatından sonra Ümmü Habîbe (r.â.) kendini ibadete verdi ve vefat edinceye kadar bu hâl üzere yaşadı. Âişe (r.â.) şöyle anlatır: Ümmü Habîbe vefatı sırasında beni yanına çağırdı ve dedi ki: "Aramızda kuma kadınlar arasında olabilecek şeyler oldu. Allah beni de seni de bunlardan dolayı bağışlasın." Ben de: "Allah seni bunların hepsinden bağışlasın, affetsin ve seni helâl kılsın." dedim. Bunun üzerine: "Beni sevindirdin, Allah da seni sevindirsin." dedi. Sonra Ümmü Seleme'ye de haber gönderdi ve ona da aynı sözleri söyledi.[466]

Vefatı:

Muâviye'nin (r.a.) hilâfeti döneminde, hicrî 44 yılında vefat etti ve Medine'de defnedildi.

[464] (Siyeru A'lâmi'n-Nübelâ, 1/442)
[465] (Siyeru A'lâmi'n-Nübelâ, 2/223)
[466] (Hâkim, 4/24)

Bilgilerini Test Et (21. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: “el-Beledü’l-Emîn”den maksat nedir?		**B**
	A) Tûr-i Sînâ.	B) Mekke.	C) Kudüs.
Hadis Sofrası	Soru: Cennet kapıları hangi iki günde açılır?		**B**
	A) Perşembe ve Cuma.	B) Pazartesi ve Perşembe.	C) Cumartesi ve Pazar.
Akaid Sofrası	Soru: Âhiret gününe iman neleri kapsar?		**A**
	A) İki meleğin sorgusuna iman.	B) Meleklerin sıfatlarına iman.	C) Peygamberlerin mucizelerine iman.
Fıkıh Sofrası	Soru: Namazın mekruhlarından biri hangisidir?		**C**
	A) Fâtiha sûresini terk etmek.	B) Selâmdan önce dua etmek.	C) Oturuşta ik‘â yapmak.
Siyer Sofrası	Soru: Hicret yolunda Peygamber’i ve arkadaşını takip eden kişi kimdir?		**B**
	A) Ebû Süfyân b. Harb.	B) Sürâka b. Mâlik.	C) İkrime b. Ebî Cehil.
Sahabe Sofrası	Soru: Peygamber’in (s.a.v.) eşi Ümmü Habîbe’nin asıl adı nedir?		**C**
	A) Tümâdır bint Amr.	B) Fâtıma bint Esed.	C) Remle bint Ebî Süfyân.

Pazar: Tefsir Sofrası

Alak Suresi (1)

“Rabbinin adıyla oku; O yarattı. İnsanı alaktan yarattı. Oku! Rabbin en büyük kerem sahibidir. O ki kalemle öğretti. İnsana bilmediğini öğretti. Hayır! Gerçek şu ki insan azar. Kendini müstağni gördüğü için. Şüphesiz dönüş Rabbinedir.”

Surenin Konusu:

İnsanın vahiy ile hidayete ermesi ile kibir ve cehalet sebebiyle sapması arasındaki durumu.

Kelimelerin Açıklaması:

- Alak:

Yoğun bir kan pıhtısı parçası.

- Kellâ:

Hayır, asla; kesinlikle.

- Leyetğâ:

Azgınlık eder, sınırı aşar.

- En raâhu istagnâ:

Kendini malı, evladı veya gücü sebebiyle ihtiyaçsız gördüğünde.

Genel Anlamı:

Alak sûresi Mekke döneminde inmiştir ve “İkra (Oku)” sûresi olarak da bilinir. Kur’ân’dan inen ilk âyetler bu sûrenin başındadır. Allah Teâlâ sûrenin başında, Peygamberine (s.a.v.) vahiy nimetini hatırlatarak başlar; sonunda ise O’na secde etmeyi ve Allah’a yaklaşmayı emreder. Sonra Allah Teâlâ, Rasûlü’ne (s.a.v.) okumayı emrederek başlamıştır; okumasına Rabbinin adını anarak başlamasını buyurmuştur. Ardından O’na büyük nimetlerinden birini hatırlatmıştır: İnsana kalemle yazmayı öğretmiş, böylece bilmediği ilim ve bilgileri ona vermiştir.

Daha sonra Allah Teâlâ, gözle görülen bir gerçeği ve insanda kökleşmiş bir sıfatı zikretmiştir: İnsan, cehaleti ve zulmü sebebiyle kendisini malı, evladı veya gücü sayesinde ihtiyaçsız gördüğünde azgınlaşır, zorbalık eder, zulmeder; hakları engeller, zayıfları küçümser ve başkalarıyla alay eder. Oysa dönüşünün ve varacağı yerin Rabbi olduğunu unutur!

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) Okumaya Allah'ın adını anarak başlamanın meşru oluşu. Bu sebeple Tevbe sûresi hariç Kur'ân sûreleri besmele ile başlamıştır.
2) Allah'ın adını anmanın sözlerde, fiillerde, yemekte, içmekte ve her işte bereket vesilesi olması.
3) Allah'ın insanı bir alaktan yaratması, sonra onu aşama aşama yaratıp nimetlerle terbiye etmesi büyük bir lütuftur.
4) Kalemle yazma nimeti, ilimlerin korunması ve din ile dünya işlerinin düzenli yürütülmesi açısından insanlığa verilmiş en büyük nimetlerdendir.
5) Zenginliğin, kişiyi kibir ve haktan uzaklaşmaya götürdüğünde büyük bir tehlike olması.

Pazartesi: Hadis Sofrası

Allah'a Tevbenin Gerekliliği

El-Ağarr b. Yesâr el-Müzenî (r.a.) şöyle demiştir: Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Ey insanlar! Allah'a tevbe edin ve O'ndan bağışlanma dileyin. Şüphesiz ben günde yüz defa tevbe ederim."[467]

Açıklama:

Nebî (s.a.v.) bu hadiste bütün insanlara genel bir çağrıda bulunarak istiğfar ve tevbe etmelerini emretmektedir. Aynı zamanda ümmetini teşvik ederek kendisinin günde yüz defa tevbe ve istiğfar ettiğini haber vermektedir. Hâlbuki onun geçmiş ve gelecek günahları bağışlanmıştır. Bu durum, onun Rabbine olan kulluğunun kemâlini, zikre devamlı bağlılığını, Allah'ın üzerindeki hakkının büyüklüğünü idrak edişini ve kulun ne kadar amel ederse etsin nimetlerin şükrünü tam olarak yerine getiremeyeceğini göstermektedir. Eğer Resûlullah'ın (s.a.v.) hâli böyleyse, bizim tevbe etmeye, Allah'a yönelmeye ve istiğfara daha çok muhtaç olduğumuz açıktır. Kim tevbe ve istiğfarı çoğaltırsa günahları silinir, kalbi arınır ve gaflet bulutları dağılır.

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Allah Teâlâ'ya tevbenin vacip oluşu; çünkü emir vücûb ifade eder.
2) Bu emrin muhatabı istisnasız bütün insanlardır.
3) Nebî'nin (s.a.v.) ibadetini ve Rabbine olan tevazuunu tefekkür etmek, ona uymaya ve salih amelleri artırmaya teşvik eder.

[467] (Müslim, 2702)

Salı: Akîde Sofrası

Kadere İman

Allah Teâlâ'nın Kitabı'nda ve Resûlü'nün (s.a.v.) sünnetinde, her şeyin Allah'ın takdiriyle meydana geldiğini, O'nun hikmetinin gerektirdiği şekilde cereyan ettiğini ve Allah Teâlâ'nın ezelde her şeyi bildiğini ve takdir ettiğini; her şeyin de O'nun takdirine uygun olarak gerçekleşeceğini bildiren birçok nas vardır. Bunlardan bazıları şunlardır:

- Allah Teâlâ'nın şu sözü: "Şüphesiz biz her şeyi bir kader ile yarattık."[468]
- Yine O'nun şu sözü: "Allah'ın emri, takdir edilmiş bir kaderdir."[469]
- Cebrâil hadîsinde Nebî (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Kadere; hayrına da şerrine de iman etmendir."[470]

Kadere iman dört şeyi kapsar:

Birincisi: Allah'ın ilmi, Allah Teâlâ'nın her şeyi -topluca ve ayrıntılı olarak, ezelden ebede kadar- bildiğine iman etmektir.

İkincisi: Yazma (Kitâbet), Allah Teâlâ'nın bütün takdirleri Levh-i Mahfûz'da yazmış olduğuna iman etmektir.

Bu iki husus hakkında Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Bilmez misin ki Allah gökte ve yerde olanı bilir? Şüphesiz bu bir kitaptadır. Bu Allah'a pek kolaydır."[471] Resûlullah (s.a.v.) de şöyle buyurmuştur: "Allah, gökleri ve yeri yaratmadan elli bin yıl önce mahlûkatın kaderlerini yazmıştır."[472]

---

[468] (Kamer, 49)
[469] (Ahzâb, 38)
[470] (Müslim, 8)
[471] (Hac, 70)
[472] (Müslim, 6690)

Üçüncüsü: Meşîet (Dileme) Bu da Allah'ın geçerli ve mutlak iradesine iman etmektir. Meydana gelen her şey Allah Teâlâ'nın dilemesiyle olur. Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Rabbin dilediğini yaratır ve seçer."[473]

Dördüncüsü: Yaratma (Halk) Bu da Allah'ın bütün varlıkları yarattığına ve onları yoktan var ettiğine iman etmektir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Allah her şeyin yaratıcısıdır."[474]Yine şöyle buyurur: "O, her şeyi yaratmış ve ona bir ölçü takdir etmiştir."[475]

Kadere imanın güzel sonuçları vardır. Bunlardan bazıları:

Birincisi: Sebeplere sarılırken Allah'a dayanmak; sebebin kendisine değil, Allah'a güvenmek. Çünkü her şey Allah'ın takdiri iledir.

İkincisi: İnsanın muradına ulaştığında kendini beğenmemesi. Çünkü o sonuca ulaşması Allah'ın kolaylaştırması iledir.

Üçüncüsü: Gönül huzuru ve psikolojik rahatlık. Mümin, sevdiği bir şeyi kaybettiğinde ya da hoşlanmadığı bir şeyle karşılaştığında aşırı kaygılanmaz; çünkü bunun Allah'ın takdiriyle olduğunu bilir. Bu konuda Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Yeryüzünde ve sizin başınıza gelen hiçbir musibet yoktur ki, biz onu yaratmadan önce bir kitapta (yazılmış) olmasın. Şüphesiz bu Allah'a kolaydır. Bu, elinizden çıkana üzülmemeniz ve size verilene sevinip şımarmamanız içindir. Allah kendini beğenen, böbürlenen kimseyi sevmez."[476]Nebî (s.a.v.) de şöyle buyurmuştur: "Müminin işine şaşılır! Onun her işi hayırdır ve bu sadece mümine mahsustur. Ona bir sevinç isabet ederse şükreder, bu onun için hayır olur. Ona bir sıkıntı isabet ederse sabreder, bu da onun için hayır olur."[477]

[473] (Kasas, 68)
[474] (Zümer, 62)
[475] (Furkan, 2)
[476] (Hadîd, 22–23)
[477] (Müslim, 7425)

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Namazda Yaygın Hatalar

Namazda insanlar arasında yaygın olan bazı hata ve yanlışlar vardır. Bunlara dikkat etmek ve kaçınmak gerekir. Bunlardan bazıları şunlardır:

1. Gözü göğe kaldırmak: Bu, namazda haram kılınan davranışlardandır. Nebî (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Namazda gözlerini göğe kaldıran kimseler bundan vazgeçsinler; yoksa gözleri mutlaka kapılıverir (kör olur)."[478]

2. Tekbirleri yerinden önce ya da sonra almak: Tekbirlerin yeri, rükünler arası geçiş anıdır. Doğru olan, tekbirin iniş veya kalkış esnasında söylenmesidir. Meselâ rükûya giderken tekbir, rükûya eğilme hâlinde söylenir; ondan önce başlanmaz, rükûya vardıktan sonraya da bırakılmaz.

3. Namazda gereksiz hareket ve oyalanma: Burunla, sakalla, elbiseyle oynamak; ihtiyaç olmaksızın sık sık boğaz temizlemek gibi sesler çıkarmak namazın huşûunu bozar. Bu tür hareketler çoğalırsa namazı da bozar. Huzeyfe (r.a.), rükû ve secdeyi tam yapmayan birini görmüş ve şöyle demiştir: "Sen namaz kılmadın. Eğer bu hâl üzere ölseydin, Allah'ın Muhammed'i (s.a.v.) üzerine yarattığı fıtrat dışında ölürdün."[479]

4. Uyluğun (avret yerinin) açılması: Kısa pantolon vb. giymek suretiyle uyluğun bir kısmını açmak namazı bozar. Nebî (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Uyluğunu ört; çünkü uyluk avrettir."[480]

5. Bazı hastaların namazı vaktinden sonraya bırakması: Yatakta olduğu, kalkamadığı, üzerindeki necaseti gideremediği, teyemmüm için toprak bulamadığı veya yardım edecek kimse olmadığı gerekçesiyle "Daha sonra kılarım" demesi büyük bir hatadır. Bu, namazı zayi etmektir. Müslüman, gücü yettiği şekilde namazını vaktinde kılmakla yükümlüdür; ayakta kılamazsa oturarak, oturarak kılamazsa yatarak kılar. Bu durumda yapılması gereken: Kişi, bulunduğu hâle göre namazını vaktinde kılmalıdır. Böyle kıldığı namaz geçerlidir. Teyemmüm edemese, necis elbise ile kılmak

[478] (Müslim, 429)
[479] (Buhârî, 758)
[480] (Tirmizî, 2796; Ahmed, 2493)

zorunda kalsa ya da kıbleye tam yönelemese bile gücü nispetinde namazını eda eder. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurur: "O hâlde gücünüz yettiği kadar Allah'tan sakının."[481]

6. İmamdan önce hareket etmek (imamı geçmek): İmama uymak ve ona tâbi olmak vaciptir. Bu da, imamın tekbiri bitmesini bekleyip ondan sonra hareket etmekle gerçekleşir. Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "İmam ancak kendisine uyulmak için tayin edilmiştir. O tekbir aldığında siz de tekbir alın; fakat o tekbir almadan önce almayın. O rükûya vardığında siz de rükûya varın; fakat o rükûya varmadan önce varmayın."[482]Yine şöyle buyurmuştur: "Sizden biri başını imamdan önce kaldırdığı zaman, Allah'ın onun başını eşek başına çevirmesinden yahut sûretini eşek sûretine dönüştürmesinden korkmaz mı?!"[483]

Cemaatle namazda imam karşısında dört durum vardır:

1. Mutâbaat (Doğru şekilde uyma): Cemaatin hareketlerinin imamın hareketlerinden hemen sonra gelmesidir. İstenen ve şer'î olarak geçerli olan uymadır.

2. Muvâfakat (Aynı anda yapmak): Cemaat ile imamın hareketlerinin aynı anda olmasıdır. Bu mekruhtur.

3. Muhâlefet (Geri kalmak): Cemaatin, imam bir sonraki rükne geçinceye kadar gecikmesidir. Bu caiz değildir; çünkü imama uymayı terk etmiş olur.

4. Müsâbaka (Öne geçmek): Cemaatin tekbirde, rükûda, secdede, selâmda veya başka bir harekette imamdan önce davranmasıdır. Bu caiz değildir. Bunu bilmeden veya unutarak yapan kimse, geri dönüp o rüknü imamdan sonra yapmalıdır.

[481] (Teğâbun, 16)
[482] (Ebû Dâvûd, 603)
[483] (Buhârî, 691; Müslim, 427)

Perşembe: Siyer Sofrası

Medine'de Hayatın Yapısı

Medine, İslâm'dan önce "Yesrib" olarak adlandırılıyordu. Allah ve Resûlü (s.a.v.) oraya "Medine" adını verdiler. O dönemde şehirde aynı anda birkaç farklı topluluk yaşamaktaydı:

Birinci grup: Müslümanlar. Bunlar iki kısımdı: Muhacirler ve Ensar.

Muhacirler: Mekke'den dinlerini korumak için hicret ederek Medine'ye gelen kimselerdi. Sayıları az değildi; her geçen gün yeni hicret edenler geliyordu. Medine'ye hicret, Allah'a ve Resûlü'ne iman eden herkes için bir süre devam etti. İlk zamanlarda Muhacirlerin çalışacak işleri ve sahip oldukları malları yoktu.

Ensar: Medine halkıydı. Evs ve Hazrec kabilelerine mensuptular. Kendi topraklarında, evlerinde ve mallarıyla yaşıyorlardı. İslâm'dan önce aralarında eskiye dayanan kan davaları ve düşmanlıklar vardı. İslâm bu düşmanlığı ortadan kaldırdı ve Allah'ın nimetiyle kardeş oldular.

İkinci grup: Henüz iman etmemiş müşrikler. Bunlar Medine'nin asıl kabilelerine mensuptular ve ikiye ayrılıyorlardı: Bir kısmı, atalarının dinini bırakma konusunda tereddüt ediyordu; fakat kalplerinde Müslümanlara karşı bir düşmanlık taşımıyorlardı. Çok geçmeden bunlar da İslâm'a girip dinlerini Allah'a samimiyetle bağladılar. Diğer bir kısım ise Müslümanlara karşı içten içe kin besliyor, fakat şartlar gereği dostluk ve iyi niyet gösterisinde bulunuyordu. Bunlar münafıklardı. Başlarında Abdullah b. Übey b. Selûl vardı. Evs ve Hazrec kabileleri daha önce onu kendilerine kral yapmak üzere birleşmişlerdi; ancak İslâm'a yönelmeleriyle bu gerçekleşmedi. Abdullah b. Übey, Bedir Gazvesi'nden sonra görünürde İslâm'a girdi; fakat Müslümanlara karşı tuzak kurma fırsatını hiçbir zaman kaçırmadı.

Üçüncü grup: Yahudiler. Bunlar üç kabileden oluşuyordu: Benî Kaynuka, Benî Nadîr ve Benî Kurayza. Benî Kaynuka ve Benî Nadîr, Hazrec kabilesinin müttefikiydi ve yerleşim yerleri Medine'nin içindeydi. Benî Kurayza ise Evs kabilesinin müttefikiydi ve Medine'nin dış mahallelerinde yaşıyordu. Bu Yahudi kabileleri kazanç yollarında oldukça ustaydı. Hurma, şarap, tahıl ve kumaş ticareti yaparlardı. Aynı zamanda faizle işlem yapar, Arapların mallarını haksız yollarla elde etmeyi meşru görürlerdi. Hile, entrika ve ihanetleriyle bilinir; Evs ve Hazrec arasında savaş çıkarmaya çalışırlardı. İslâm geldikten sonra onların âlimlerinden Abdullah b. Selâm (r.a.) Müslüman oldu; ancak çoğunluğu inkâr etti. Resûlullah'a (s.a.v.) kin ve düşmanlıkla karşılık verdiler ve yaptıkları antlaşmaları bozdular.

Cumartesi: Sahâbe Sofrası

Ebû Eyyûb el-Ensârî (r.a.)

İsmi ve doğumu:

O, büyük sahâbî Hâlid bin Zeyd bin Kuleyb bin Sa‘lebe en-Neccârî el-Ensârî el-Hazrecî’dir.

Hayatı ve faziletleri:

Ebû Eyyûb el-Ensârî (r.a.), vahiy kâtiplerinden ve hadis râvilerindendi. Fakirliğine ve ihtiyaç içinde olmasına rağmen sahâbîlerin en cömert ve eli açık olanlarından biriydi. Aynı zamanda en azimli ve güçlü olanlarındandı.

O, Peygamber Efendimiz’in (s.a.v.) Medine’ye hicret ettiği akşam misafir olduğu meşhur evin sahibidir. Peygamberimizin devesi Kasvâ, Ebû Eyyûb’un evinin önünde çökmüş ve Efendimiz (s.a.v.) oraya yerleşmiştir. Ebû Eyyûb ve eşi, Peygamberimizi en güzel şekilde misafir etmiş ve hizmetinde kusur etmemişlerdir.[484]

Ebû Eyyûb ve ailesi evin üst katında, Resûlullah (s.a.v.) ise alt katında kalıyordu. Bir gece Ebû Eyyûb uyanarak: “Biz Resûlullah’ın başının üstünde yürüyoruz!” dedi. Bunun üzerine evin bir kenarına çekilip geceyi orada geçirdiler. Sabah olunca durumu Peygamberimize (s.a.v.) anlattı. Peygamberimiz (s.a.v.): “Alt kat benim için daha uygundur” buyurdu. Ebû Eyyûb ise: “Senin altında olduğun bir tavanın üstüne çıkmam” dedi. Bunun üzerine Peygamberimiz (s.a.v.) üst kata geçti, Ebû Eyyûb da alt katta kaldı.

Ebû Eyyûb, Peygamberimize (s.a.v.) yemek hazırlar, yemek geri geldiğinde Resûlullah’ın parmaklarının değdiği yerleri sorar ve yemeği o yerlerden yemeye çalışırdı.[485]

---

[484] (Siyer A‘lâm en-Nübelâ, 2/406)
[485] (Müslim, 2053)

Ebû Eyyûb (r.a.), Akabe Biatı'na, Bedir, Uhud ve Hendek gazvelerine ve Resûlullah (s.a.v.) ile birlikte bütün savaşlara katılmış; nefsini ve malını âlemlerin Rabbi olan Allah yolunda feda etmiştir.

Resûlullah'ın (s.a.v.) vefatından sonra da Müslümanların katıldığı hiçbir savaştan geri kalmamış, mesafe ne kadar uzak ve zorluk ne kadar ağır olursa olsun cihada iştirak etmiştir.

Vefatı:

Muâviye (r.a.) döneminde, Konstantiniyye'nin fethine katılmıştır. Seksen yaşına ulaşmış yaşlı bir sahâbî olmasına rağmen, "Hafif ve ağır olarak savaşa çıkın"[486] âyetini okur ve: "Kendimi ya hafif ya da ağır (her hâlükârda sorumlu) görüyorum" derdi.[487] Bu anlayışla savaşmış ve hicrî 50 yılında orada şehit düşmüş, Konstantiniyye'de defnedilmiştir.

[486] (Tevbe, 41)
[487] (İbn Sa'd, 3/485)

Bilgilerini Test Et (22. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: “Alaq” ne demektir?		**A**
	A) Kalın bir kan pıhtısı.	B) Bir et parçası.	C) Değersiz bir su (meni).
Hadis Sofrası	Soru: Peygamber (s.a.v.) günde kaç defa tevbe ederdi?		**C**
	A) On defa.	B) Elli defa.	C) Yüz defa.
Akaid Sofrası	Soru: Kadere iman neleri kapsar?		**C**
	A) Meleklerden ismini bildiklerimize iman etmeyi.	B) Kabir azabı ve nimetlerine imanı.	C) Meydana gelen her şeyin Allah’ın dilemesiyle olduğuna imanı.
Fıkıh Sofrası	Soru: Namaz kılan kişinin gözünü göğe kaldırmasının hükmü nedir?		**B**
	A) Mubahtır.	B) Haramdır.	C) Mekruhtur.
Siyer Sofrası	Soru: Medine-i Nebeviyye İslam’dan önce ne diye adlandırılırdı?		**C**
	A) Tâbe.	B) Bekke.	C) Yesrib.
Sahabe Sofrası	Soru: Ebû Eyyûb el-Ensârî (r.a.) ne ile meşhur olmuştur?		**B**

	A) Resûlullah’ın müezzini olması ve Kuba’da evi olmasıyla.	B) Peygamberi (s.a.v.) evinde misafir etmesiyle.	C) İslam’dan önce Hazrec kabilesinin lideri olmasıyla.

Pazar: Tefsir Sofrası

Alak Suresi (2)

“Namaz kılan bir kulu engelleyeni gördün mü? Ya o (namaz kılan) doğru yol üzere ise, veya takvayı emrediyorsa? Peki ya (engelleyen kişi) yalanlayıp yüz çevirmişse? Allah’ın gördüğünü bilmiyor mu? Hayır! Eğer vazgeçmezse, andolsun onu perçeminden yakalayacağız; yalancı, günahkâr bir perçemden! O zaman meclisini çağırsın! Biz de zebânileri çağıracağız! Hayır! Ona itaat etme; secde et ve (Allah’a) yaklaş!”

Surenin Konusu:

İnsanın vahiy ile hidayete ermesi ile kibir ve cehalet sebebiyle sapması arasındaki hâli.

Nüzul Sebebi:

Bu ayetler, Abu Jahl (Amr b. Hişâm) hakkında inmiştir. O, Peygamber (s.a.v.) Mescid-i Haram’da namaz kılarken gelip onu engellemek istemiş ve: “Onu namaz kılarken görürsem boynuna basarım!” demiştir. Sonra korku içinde geri dönmüş, kendisine ne olduğu sorulunca: “Benimle onun arasında ateşten bir hendek oluştu!” demiştir. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: “Eğer bana yaklaşsaydı, melekler onu parça parça yakalardı.”[488]

Kelimelerin Açıklaması:

- E-raeyte’l-lezî yenhâ ‘abden izâ sallâ:

Burada kastedilen kişi Ebû Cehil’dir; Peygamber’e (s.a.v.) şiddetle düşmanlık eden kimse.

- Le’in lem yenteh:

Eğer Peygamberimize eziyet etmekten ve onu namazdan alıkoymaktan vazgeçmezse

- Le-nesfe‘an bi’n-nâsiye:

Onu alnından/perçeminden yakalayıp sürükleyeceğiz; yani zilletle cehenneme atacağız.

- Felyed’u nâdiyahû:

Meclisini ve topluluğunu çağırsın

- Senad’u’z-zebâniye:

[488] (Buhârî 4958; Müslim 2797)

Biz de cehennemin bekçileri olan zebânileri çağıracağız

Genel Anlam:

Bu ayetlerde, Allah Resûlü'ne (s.a.v.) eziyet eden ve onu namazdan alıkoymaya kalkışan kimseye karşı şiddetli bir azarlama ve tehdit vardır. Onun çirkin fiili ve kötü davranışı, aklı başında olanları hayrete düşürür:

Doğru yol üzere olan ve takvayı emreden bir kimse düşmanlıkla mı karşılanır? Tehdit mi edilir? Engellenmeye mi çalışılır?

Ardından açık bir tehdit gelir: Eğer Peygamber'e (s.a.v.) eziyet etmekten ve namazına müdahale etmekten vazgeçmezse, mutlaka perçeminden yakalanıp cehenneme sürüklenecektir.

Sure, Peygamber'e (s.a.v.) şu ilahî yönlendirmeyle son bulur: Ona itaat etme; Rabbine ibadete devam et, secde et ve O'na yaklaş.

Sureden Çıkan Dersler:

1) Tilâvet secdesinin meşru oluşu. Bu sûrede geçen: "Secde et ve yaklaş." ayeti secde ayetlerindendir.
2) Kibir ve cehaletin, iman ve takva ile terbiye edilmezse insanın tabiatında kök salabileceği.

Pazartesi: Hadis Sofrası

Kur'ân'ı Çokça Okumanın Fazileti

Abdullah bin Mes'ûd (r.a.) şöyle demiştir: Resûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Kim Allah'ın Kitabı'ndan bir harf okursa, onun için bir sevap vardır. Her sevap on katıyla karşılık görür. Ben 'Elif Lâm Mîm' bir harftir demiyorum; bilakis Elif bir harftir, Lâm bir harftir, Mîm bir harftir."[489]

Açıklama:

Kur'ân-ı Kerîm'i okumak, müminin büyük ecirler kazanacağı ibadet kapılarındandır. Müslümanın buna özen göstermesi ve kendisi için bırakmayacağı günlük bir vird belirlemesi gerekir. Bu hadiste Resûlullah (s.a.v.), Allah'ın Kitabı'ndan bir harf okuyan kimseye her harf için on sevap verileceğini bildirmektedir.

"Elif Lâm Mîm' bir harftir demiyorum" buyurması, bu üç harfin tek bir harf sayılmadığını, her birinin ayrı ayrı sevap kazandırdığını ifade eder. Yani Elif bir harf, Lâm bir harf, Mîm bir harftir; dolayısıyla bunu okuyan kimse otuz sevap kazanır. Bu büyük bir nimet ve çok kıymetli bir mükâfattır.

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Kur'ân tilâvetinin faziletini ve buna teşviki gösterir.

2) Kur'ân'daki her harf için on sevap verildiğini bildirir.

3) Allah'ın rahmetinin ve kereminin genişliğini gösterir; zira amellerin sevabını kat kat artırmaktadır.

4) Kur'ân'ı terk etmekten sakındırır.

---

[489] (Tirmizî, 2912)

İbnü'l-Kayyim (rahimehullâh), Kur'ân'ı terk etmenin çeşitlerini şöyle zikretmiştir:

Birincisi: Ona iman etmeyi terk etmek.

İkincisi: Onu okumayı ve dinlemeyi terk etmek.

Üçüncüsü: Onu tefekkür etmeyi, anlamaya çalışmayı ve Allah Teâlâ'nın onunla ne murad ettiğini kavramayı terk etmek.

Dördüncüsü: Onunla amel etmeyi, helâl ve haram sınırlarında durmayı terk etmek.

Beşincisi: Dinin asıl ve fer'î meselelerinde onu hakem kılmayı ve ona başvurmayı terk etmek.

Altıncısı: Kalp ve beden hastalıklarında onunla şifa aramayı ve tedavi olmayı terk etmek. Bütün bunlar, Allah Teâlâ'nın şu sözünün kapsamına girer: "Resûl dedi ki: 'Ey Rabbim! Kavmim bu Kur'ân'ı terk edilmiş bıraktılar."[490][491]

[490] (Furkân, 30)
[491] (El-Fevâid, İbnü'l-Kayyim, 82)

Salı: Akîde Sofrası

Kaderle İlgili Meseleler

Birinci mesele: Kadere iman etmek, kul için irade ve seçme hakkının varlığını inkâr etmek anlamına gelmez. Buna hem şer‘î deliller hem de fiilî (gerçek hayattaki) durum delildir.

- Şer‘î delil: Allah Teâlâ kul için bir irade (dileme) olduğunu bildirmiştir: “Artık dileyen, Rabbine varacak bir yol tutar.”[492]
- Gerçeklik açısından: Her insan, kendi iradesiyle yaptığı işler (yürümek, yemek, alışveriş yapmak gibi) ile iradesi dışında gerçekleşen şeyleri (titreme, düşme gibi) birbirinden ayırır. Birincisini kendi tercihiyle yaptığını kabul eder; ikincisini ise kendi seçimi olarak görmez.

İkinci mesele: Kulun dilemesi, Allah’ın dilemesine ve kudretine bağlıdır; ondan bağımsız değildir. Çünkü bütün kâinat Allah’ın mülküdür. O’nun mülkünde, O’nun dilemesi olmadan hiçbir şey gerçekleşmez. Allah Teâlâ şöyle buyurur: “Sizden doğru yolda olmak isteyen için (bir öğüttür). Âlemlerin Rabbi olan Allah dilemedikçe siz dileyemezsiniz.”[493]

Üçüncü mesele: Mükellef kimsenin işlediği günah ve hatalar için kaderi mazeret göstermesi caiz değildir. Bunun sebepleri şunlardır:

Birincisi: Bu, müşriklerin ileri sürdüğü bir bahanedir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: “Müşrik olanlar diyecekler ki: ‘Allah dileseydi ne biz ne de atalarımız ortak koşmazdık, hiçbir şeyi de haram kılmazdık.’ Onlardan öncekiler de böyle yalanladılar; sonunda azabımızı tattılar.”[494]

---

[492] (Nebe’, 39)
[493] (Tekvîr, 28–29)
[494] (En‘âm, 148)

İkinci: Peygamber (s.a.v.) amel etmeyi emretmiş, kadere güvenip tembellik etmeyi ise açıkça yasaklamıştır. Nitekim şöyle buyurmuştur: "Sizden hiçbir kimse yoktur ki, cehennemdeki veya cennetteki yeri yazılmış olmasın." Bunun üzerine topluluktan bir adam: "Ey Allah'ın Resûlü, o hâlde (amele gerek kalmadan) kadere dayanıp bırakmayalım mı?" dedi. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Hayır! Amel edin. Herkes, ne için yaratılmışsa ona kolaylaştırılır."[495]

Üçüncü: İnsan, dünya işlerini elde etmek için çabalar, gayret gösterir; "Nasıl olsa kaderimde varsa olur." deyip onları terk etmez. O hâlde neden dinî sorumluluklarını ihmal ederken kaderi mazeret olarak ileri sürmektedir?

Dördüncü: Bir kimse gelip malını alsa veya namusuna saldırsa, insan böyle birine "Bu kaderimdi." diyerek razı olmaz. Başkasının kendisine yaptığı haksızlıkta bu mazereti kabul etmezken, Allah'ın hakkına karşı kendi işlediği günahlarda nasıl kaderi bahane edebilir?

Kader konusunda sapıtan iki grup vardır:

Birincisi: Cebriyye: Kulun fiillerinde zorunlu (mecbur) olduğunu, onun hiçbir irade ve kudretinin bulunmadığını söylemişlerdir.

İkincisi: Kaderiyye: Kulun iradesinde tamamen bağımsız olduğunu, Allah'ın dilemesinin onun fiillerinde bir etkisi olmadığını iddia etmişlerdir.

Bu iki grup da kader meselesini anlamada Kur'an, Sünnet ve selef-i sâlihînin yolundan sapmış ve doğru yoldan ayrılmıştır.

[495] (Buhârî 4663; Müslim 6675)

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Sehiv Secdesi (Sücutü's-Sehv)

İnsan gaflet ve unutmaya açık olduğu, şeytan da onun namazını bozmak ve dikkatini dağıtmak için çabaladığı için; Allah Teâlâ, namaz kılan kimseye sehiv (unutma) durumunda namazının sonunda secde etmesini meşru kılmıştır. Bu; şeytanı küçük düşürmek, namazdaki eksikliği telafi etmek ve Rahmân'ı razı etmek içindir.

Sehiv Secdesinin Sebepleri

Sehiv secdesi üç sebepten dolayı gerekir: Fazlalık (Ziyade), Eksiklik (Noksan), Şüphe.

1) Fazlalık (Ziyade): Namaz kılan kimse unutma sebebiyle namaza fazladan bir fiil eklerse. örneğin fazladan kıyam, rükû, secde yaparsa ya da dört rekâtlı bir namazı beş rekât kılarsa: Eğer fazlalığı namaz esnasında fark ederse hemen geri döner. Bu fazlalık sebebiyle selâmdan sonra sehiv secdesi yapar.

2) Eksiklik (Noksan) ikiye ayrılır:

a) Rükün eksikliği: Eğer namazın bir rüknü terk edilirse: Aynı rekât içinde hatırlarsa, o rüknü ve sonrasını yeniden yapması gerekir. Bir sonraki rekâtta hatırlarsa, rüknün terk edildiği rekât geçersiz olur; sonraki rekât onun yerine geçer. Bu durumda selâmdan önce sehiv secdesi yapılır.

b) Vacip eksikliği: Namazın vaciplerinden biri unutulursa; örneğin: İlk teşehhüdü unutmak, Rükû veya secdede tesbihi terk etmek, "Rabbiğfir lî" demeyi unutmak, İntikal tekbirlerini söylememek. Bu durumda vacip düşer ve telafisi için selâmdan önce sehiv secdesi yapılır.

Şüphe (Şekk) Durumu: Şüphe; rekât sayısında ya da bir vacip veya rüknü yapıp yapmadığında tereddüt etmektir. Bunun iki hâli vardır:

Birinci Hâl: Eğer iki ihtimal eşit olur ve biri diğerine tercih edilmezse: Kişi yakîne (kesin olana) göre hareket eder; yani az olanı esas alır. Sanki fazlasını yapmamış gibi kabul eder. Selâmdan önce sehiv secdesi yapar. Nitekim Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Sizden biri namazında şüphe ederse ve üç mü dört mü kıldığını bilemezse, şüpheyi atsın ve kesin olan üzerine bina etsin; sonra selâmdan önce iki secde yapsın."[496]

İkinci Hâl: Eğer iki ihtimalden biri ağır basar ve tercih edilirse: Kişi ağır basan ihtimale göre amel eder. Selâmdan sonra iki secde yapar. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Doğru olanı araştırıp ona göre tamamlasın, sonra selâm versin; ardından selâmdan sonra iki secde yapsın."[497]

Sehiv Secdesinin Yeri

Yukarıdakilerden anlaşıldığı üzere en faziletli ve sünnete uygun olan: Eksiklikte: Selâmdan önce, Fazlalıkta: Selâmdan sonra, Şüphede (tercihsiz): Selâmdan önce, Şüphede (tercihli): Selâmdan sonra. Bu en kâmil uygulamadır. Ancak sehiv secdesini selâmdan önce ya da sonra yapmakla farz yerine getirilmiş olur.

[496] (Müslim, 571)
[497] (Müslim, 572)

Perşembe: Siyer Sofrası

Onun (s.a.v.) Medine'ye Girişi

Medine halkı, Peygamber'in (s.a.v.) Mekke'den çıktığını ve kendilerine doğru yola koyulduğunu öğrenmişti. Bu sebeple her gün Harre denilen yere çıkar, onu beklerlerdi. Rebîülevvel ayının on ikinci günü, bir pazartesi günü yine âdetleri üzere çıktılar. Gün uzayıp kuşluk vakti şiddetlenince evlerine döndüler. Tam o sırada Resûlullah (s.a.v.) geldi. Onu ilk gören bir Yahudi oldu; yüksek sesle bağırarak gelişini haber verdi. Bunun üzerine Ensar büyük bir sevinç ve coşkuyla dışarı çıktı.

Resûlullah (s.a.v.) ilk olarak Kubâ'da Külsûm b. Hidm'in yanında konakladı. Ensar onu selamlamaya geliyordu; fakat çoğu daha önce onu görmediği için, saçındaki aklardan dolayı Ebû Bekir'i Peygamber zannediyorlardı. Hava iyice ısınınca Ebû Bekir (r.a.), elbisesiyle Resûlullah'ı (s.a.v.) gölgelendirdi; böylece halk onun kim olduğunu anladı.[498]

Resûlullah (s.a.v.) Kubâ'da birkaç gün kaldı ve orada mescidi inşa etti. Sonra Medine'ye girdi. Devesi ilerlerken Ensar'ın her bir evi, onun kendilerinde konaklamasını arzu ediyordu. Nihayet devesi, daha sonra Mescid-i Nebevî'nin yapılacağı yerde çöktü. Burası, Benî Neccâr mahallesinde iki yetime ait bir arsaydı ve Ebû Eyyûb el-Ensârî'nin (r.a.) evinin karşısındaydı. Resûlullah (s.a.v.) devesinden inince Ebû Eyyûb hemen davranıp onun eşyasını evine taşıdı ve onu misafir etti. Resûlullah (s.a.v.) bu arsayı satın alarak mescid olarak inşa etti ve yanına ailesi için odalar yaptırdı.[499]

Mescid-i Nebevî'nin inşası, Resûlullah'ın (s.a.v.) Medine'de attığı ilk adımdı. Orayı namaz ve ibadet mekânı, Müslümanların dinlerini öğrendikleri bir ilim merkezi, istişare meclisi, kaynaşma yeri ve muhacir fakirlerden bir kısmı için barınak hâline getirdi.

---

[498] (Buhârî, 3906)
[499] (Siyeru A'lâmi'n-Nübelâ, 2/406)

Resûlullah'ın (s.a.v.) Medine'de yaptığı ikinci önemli adım, muhacirlerle ensar arasında kardeşlik (muâhât) tesis etmesiydi. Bu kardeşlik sayesinde cahiliye asabiyeti yok oldu, soy ve renk farklılıkları silindi; kalpler sevgi ve îsâr (başkasını kendine tercih etme) ruhuyla doldu. Hatta Ensar, Peygamber'e (s.a.v.) şöyle dediler: "Hurmalıkları bizimle muhacir kardeşlerimiz arasında paylaştır." Resûlullah (s.a.v.) ise: "Hayır. Siz onların geçim yükünü üstlenin, meyvede ise ortak olun." buyurdu. Ensar da: "İşittik ve itaat ettik." dediler.[500]

Resûlullah'ın (s.a.v.) attığı üçüncü adım ise Yahudilerle bir anlaşma yapması ve onlarla barış esasına dayalı bir sözleşme imzalamasıydı. Bu yazılı belge (Medine Vesikası), hem Müslümanların hem de Yahudilerin haklarını güvence altına alan çeşitli maddeler içeriyordu. Böylece Medine'de dinî, sosyal ve siyasî düzenin temelleri sağlam bir şekilde atılmış oldu.

[500] (Buhârî, 2325)

Cumartesi: Sahâbe Sofrası

Ebû Zerr el-Gıfârî (r.a.)

Adı ve doğumu:

O, Ebû Zerr künyesiyle meşhur Cündüb b. Cünâde b. Kays b. Amr el-Gıfârî'dir. Gıfâr kabilesinin yaşadığı Veddân Vadisi'nde doğmuştur.

Hayatı ve faziletleri:

Ebû Zerr (r.a.) uzun boylu, gür sakallı, İslâm'a ilk girenlerden, büyük ve faziletli sahâbîlerdendi. Âlim, cesur, cömert ve hakkı açıkça söyleyen bir kimseydi; Allah yolunda kınayanın kınamasından korkmazdı.

Müslüman olduğu gün gösterdiği tavır bunun en açık örneğidir. Şöyle demişti: "Canımı elinde tutan Allah'a yemin ederim ki bunu onların ortasında haykıracağım!" Mescide gidip yüksek sesle: "Şehâdet ederim ki Allah'tan başka ilâh yoktur ve Muhammed Allah'ın Resûlü'dür." dedi. Bunun üzerine müşrikler onu dövüp yere serdiler. Abbas gelip üzerine kapanarak şöyle dedi: "Yazıklar olsun size! Onun Gıfâr kabilesinden olduğunu bilmiyor musunuz? Oysa Şam'a giden ticaret yolunuz onların topraklarından geçer!" Böylece onu kurtardı. Ertesi gün yine aynı şeyi yaptı; yine dövdüler, yine Abbas kurtardı. [501]

İslâm'a girdikten sonra kavminin yanına dönüp onları İslâm'a davet etti. Kabilesinin yarısı Müslüman oldu. Resûlullah (s.a.v.) Medine'ye hicret edince diğer yarısı da Müslüman oldu. Bunun üzerine Ebû Zerr (r.a.) Medine'ye hicret etti, Peygamberimizle birlikte kaldı ve onunla cihada katıldı.

[501] (Buhârî 3861; Müslim 2474)

Resûlullah (s.a.v.) onu şu sözleriyle övmüştür: “Yeryüzü (el-gabrâ) üzerinde yürüyen ve gökyüzü (el-hadrâ) altında yaşayanlar arasında, Ebû Zerr’den daha doğru sözlü bir kimse yoktur.”[502]

Ebû Zerr (r.a.), Ebû Bekir, Ömer ve Osman (r.a.) dönemlerinde fetva vermiştir. Zühdü ve fakirlere olan sevgisiyle meşhurdu. Beytülmâl’den payı geldiğinde hizmetçisini çağırır, ailesine bir yıl yetecek kadar ihtiyaçlarını aldırır; geri kalan parayı ise bozdurup fakirlere dağıtırdı.[503]

Vefatı:

Ebû Zerr (r.a.) hicrî 31 yılında Rebeze’de vefat etti. Cenaze namazını Abdullah b. Mes‘ûd (r.a.) kıldırdı.

[502] (Tirmizî, 3801)
[503] (Siyer A‘lâmü’n-Nübelâ, 2/72)

Bilgilerini Test Et (23. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: Allah Teâlâ'nın şu sözünde kastedilen kimdir: "Namaz kılan bir kulu engelleyeni gördün mü?"		**C**
	A) Ebû Leheb.	B) Ukbe b. Ebî Muayt.	C) Ebû Cehil.
Hadis Sofrası	Soru: Kur'ân'ı terk etmenin türlerinden biri:		**C**
	A) Mushafları süslemeyi bırakmak.	B) Âyetleri duvarlara asmamak.	C) Kur'ân ile şifa aramayı terk etmek.
Akaid Sofrası	Soru: Kaderle ilgili meselelerden biri de kulun iradesinin:		**A**
	A) Allah'ın iradesine bağlı olmasıdır.	B) Allah'ın iradesinden bağımsız olmasıdır.	C) Üzerinde kimsenin yetkisi olmamasıdır.
Fıkıh Sofrası	Soru: Bir kimse sehven dört rek'atlık namazı beş rek'at kılarsa:		**B**
	A) Selâmdan önce sehiv secdesi yapar.	B) Selâmdan sonra sehiv secdesi yapar.	C) Secde yapması gerekmez.
Siyer Sofrası	Soru: Peygamber'i (s.a.v.) Medine'ye girerken ilk gören kişi şu gruptandı:		**A**
	A) Yahudiler.	B) Evs kabilesi.	C) Hazrec kabilesi.
Sahabe Sofrası	Soru: Ebû Zer (r.a.), Hz. Ebû Bekir (r.a.) döneminde hangi görevi üstlenmiştir?		**B**

	A) Sadakalar.	B) Fetva.	C) Beytülmâl.

Pazar: Tefsir Sofrası

Duhâ Suresi

“Kuşluk vaktine andolsun, Sükûnete erdiğinde geceye andolsun. Rabbin seni terk etmedi ve sana darılmadı. Şüphesiz âhiret senin için dünyadan daha hayırlıdır. Rabbin sana verecek ve sen hoşnut olacaksın. Seni yetim bulup barındırmadı mı? Seni yol bilmez halde bulup hidayet etmedi mi? Seni ihtiyaç içinde bulup zengin etmedi mi? Öyleyse yetime sakın sert davranma. İsteyeni azarlama. Rabbinin nimetini ise anlat.”

Nüzul Sebebi:

Peygamberimiz (s.a.v.) hastalanmış ve iki ya da üç gece gece namazına kalkamamıştı. Bunun üzerine bir kadın gelip şöyle dedi: “Ey Muhammed! Görüyorum ki şeytanın seni terk etmiş; iki ya da üç gecedir sana gelmiyor.” Bunun üzerine Allah bu sûreyi indirdi.[504]

Surenin Konusu:

Allah Teâlâ’nın Peygamberine (s.a.v.) başından sonuna kadar olan ilâhî himayesi ve ilgisi.

Kelimelerin açıklaması:

- Secâ:

Gece karanlığıyla her şeyi örtüp sakinleştiği zaman.

- Mâ vedde‘ake:

Seni terk etmedi.

- Ve mâ kalâ:

Sana darılmadı, seni sevmezlik etmedi (vahyin gecikmesi sebebiyle).

- Fe âvâ:

Seni barındırdı, himaye etti, korudu.

- Dâllan:

Vahyi bilmiyordun, Kur’an’ı tanımıyordun.

- Âilen:

Fakir, ihtiyaç sahibi.

- Fe lâ takher:

Ona kötü davranma, malını haksız yere alma.

- Tenher:

[504] (Buhârî, 4983; Müslim, 1797)

Azarlama, sert çıkma.

Genel Anlam:

Duha Suresi Mekke döneminde inmiştir. İki anlamlı yeminle başlar: biri hareket ve canlılık zamanı olan kuşluk vakti, diğeri ise sükûnet zamanı olan gece. Bu yeminlerle Allah Teâlâ, Peygamberini (s.a.v.) terk etmediğini ve ona darılmadığını bildirir. Âhirette onun için hazırlanan yüksek makamların, dünyada verilenlerden daha hayırlı olduğunu ve Allah'ın ona bol nimetler vereceğini, nihayetinde razı olacağını müjdeler. Geçmişte verilen nimetler, gelecektekilerin delilidir. Allah Teâlâ ona yetimken barınak verdiğini, vahiyden habersizken hidayet ettiğini ve fakirken zenginleştirdiğini hatırlatır. Ardından da bu nimetlere karşılık olarak yetime iyi davranmayı, isteyeni azarlamamayı ve Rabbinin nimetini anlatmayı emreder.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) Peygamberimizin (s.a.v.) Allah katındaki makamı benzersizdir.
2) Yetimi koruyup gözetmenin fazileti büyüktür.
3) Zayıf ve ihtiyaç sahiplerine merhametli ve yumuşak davranmak gerekir.
4) Nimetlere şükretmek, Allah'ın kulları üzerindeki haklarındandır.
5) İsraf ve kibir olmaksızın nimeti göstermek ve ondan söz etmek de şükür sayılır. Nitekim Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Allah, kulunun üzerinde nimetinin eserini görmeyi sever."[505]

[505] (Tirmizî, 2819)

Pazartesi: Hadis Sofrası

Duanın Kabul Edilme Sebeplerinden

Ebû Hüreyre (r.a.) rivayet ediyor ki, Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Şüphesiz üç dua vardır ki onların kabul edileceğinde şüphe yoktur: Mazlumun duası, yolcunun duası ve babanın (anne-babanın) evladı aleyhine duası."[506]

Açıklama:

Resûlullah (s.a.v.) bu hadiste Allah'ın geri çevirmediği bazı duaları bildirmektedir. Mazlumun duası: Zulme uğrayan kişi ister mümin ister kâfir olsun, Allah Teâlâ onun duasını kabul eder ve zalimden hesabını sorar. Yolcunun duası: Sefer hâlinde yapılan dua rahmetin indiği vakitlerden olduğu için kabul edilmeye daha yakındır. Anne-babanın duası: İster evladı için hayır dua etsinler ister aleyhine beddua etsinler, duaları reddedilmez.

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Yolculukta duayı artırmak müstehaptır; çünkü kabul edilme ihtimali yüksektir.
2) Zulümden şiddetle sakınmak gerekir; çünkü mazlumun duası mutlaka kabul edilir.
3) Anne-babaya karşı gelmekten sakınmak gerekir; onların bedduası geri çevrilmez.

[506] (Ebû Dâvûd, 1536; Tirmizî, 3448)

Salı: Akîde Sofrası

Gayba İman

Gayb, duyularla algılanamayan, gözle görülmeyen ve gizli olan şey demektir.

Gaybın tamamını yalnızca Allah Teâlâ bilir; ister geçmişe, ister şimdiye, ister geleceğe ait olsun. Yaratılmış bir varlık ne kadar yüce, güçlü ve imkân sahibi olursa olsun gaybı bilemez. Çünkü gaybı bilmek Rabbimizin özel sıfatlarındandır. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurur: "O, gaybı da görüneni de bilendir; mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir."[507]

Peygamberimiz Muhammed (s.a.v.) -ki o yaratılmışların en faziletlisidir ve Allah katında yüce bir makama sahiptir- gaybı bilmez ve böyle bir iddiada da bulunmamıştır. Allah Teâlâ şöyle buyurur: "De ki: Size Allah'ın hazineleri yanımdadır demiyorum; gaybı da bilmem; size 'Ben meleğim' de demiyorum. Ben ancak bana vahyedilene uyarım."[508]

Âişe (r.â.) şöyle demiştir: "Kim Resûlullah'ın (s.a.v.) yarın ne olacağını bildiğini iddia ederse, Allah'a karşı büyük bir iftira atmış olur." Ardından şu âyeti okumuştur: "De ki: Göklerde ve yerde Allah'tan başka hiç kimse gaybı bilmez."[509][510]

Ancak Allah Teâlâ hikmeti gereği, bazı peygamberlerini gayba dair bazı bilgilere muttali kılabilir. Nitekim şöyle buyurur: "Gaybı bilen O'dur. Gaybını kimseye açmaz. Ancak razı olduğu bir elçi müstesna…"[511]

---

[507] (Teğâbun, 18)
[508] (En'âm, 50)
[509] (Neml, 65)
[510] (Müslim, 177)
[511] (Cin, 26–27)

Kur'ân ve Sünnet'te bize bildirilen gaybî hususlara iman etmek zorunludur. Çünkü gayba iman, akîdenin temel esaslarından ve dinin ana ilkelerindendir; onsuz iman sahih olmaz. Bu sebeple gayba iman eden kimse, iman ve takvâ vasfını hak eder. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurur: "İşte o Kitap; onda asla şüphe yoktur. O, muttakiler için bir hidayettir. Onlar ki gayba iman ederler…"[512]

Gayba İmanın Önemli Sonuçları

1) Allah'ın murakabesi bilinci: Kişi, Allah'ın kendisini sürekli gördüğünü ve meleklerinin yakın olduğunu hisseder. Bu da onda korku, saygı (haşyet) ve dine bağlılıkta istikamet meydana getirir.
2) Ahirete hazırlık: Haşir, hesap, sırat ve mizan gibi ahiret safhalarına karşı uyanık olmayı ve hazırlıklı bulunmayı sağlar.
3) Kulun ilminin sınırlılığını kavraması: Yaratılmışın bilgisinin ne kadar az, Yaratıcının ilminin ise ne kadar yüce olduğunu idrak eder. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Size ilimden ancak az bir şey verilmiştir."[513]
4) Tevekkül: Sebeplere sarılmakla birlikte kalbi Allah'a bağlamak ve O'na güvenmek.

[512] (Bakara, 2–3)
[513] (İsrâ, 85)

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Tilâvet ve Şükür Secdesi

Tilâvet Secdesi

Tilâvet secdesi, Kur'ân'da secde âyeti okununca veya dinlenince Allah'a yaklaşmak, O'na kulluk etmek, azameti karşısında boyun eğmek ve tevazu göstermek amacıyla yapılan secdedir. Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Âdemoğlu secde âyetini okuyup secde ettiğinde şeytan bir kenara çekilir ve ağlayarak şöyle der: 'Yazık bana! Âdemoğluna secde etmesi emredildi, o da secde etti; ona cennet var. Bana da secde emredildi, fakat ben karşı geldim; bana ise ateş var."[514]

İbn Ömer (r.a.) şöyle demiştir: "Resûlullah (s.a.v.) içinde secde âyeti bulunan bir sûre okur, secde ederdi; biz de onunla birlikte secde ederdik. Hatta bazımız alnını koyacak yer bulamazdı."[515]

Secde Âyetleri

Kur'ân'daki secde âyetleri iki çeşittir:

1. Müslümana açıkça secde etmesini emreden âyetler. Mümin bunları duyunca Rabbine itaat ederek secdeye gider.

2. Büyük varlıkların (melekler, gökler, yer vb.) secde ettiğini haber veren âyetler. Mümin de onlara benzemek için secde eder.

Tilâvet Secdesinin Hükmü

Tilâvet secdesi; namaz içinde veya dışında olsun, okuyan ve dinleyen için müstehabtır (sevap kazandıran sünnettir). Okuyan kimse secde etmezse, onu dinleyen de secde etmez. Çünkü bu konuda dinleyen, okuyana tâbidir. Özellikle dinleme kastı olmadan sadece işiten kimse için ise tilâvet secdesi meşru değildir. Nitekim Osman (r.a.), birinin secde âyeti okuduğunu işitmiş, fakat secde etmemiş ve şöyle demiştir: "Secde ancak dinleyen (kastederek dinleyen) kimse içindir."[516]

---

[514] (Müslim, 81)
[515] (Buhârî, 1076; Müslim, 575)
[516] (Abdürrezzâk, 3/334)

Tilâvet Secdesinde Okunan Dualar

Tilâvet secdesinde şu zikir ve dualar okunabilir:

- "Sübhâne Rabbiye'l-A'lâ" (Namaz secdesinde olduğu gibi).
- "Sübhâneke Allâhumme Rabbenâ ve bi-hamdik, Allâhumme'ğfir lî."[517]
- "Secede vechî lillezî halekahû ve şakka sem'ahû ve basarahû bi-havlihi ve kuvvetih."[518]
- "Allâhumme'ktub lî bihâ 'indeke ecren, ve da' 'annî bihâ vizren, vec'alhâ lî 'indeke zuhren, ve tekabbelhâ minnî kemâ tekabbeltehâ min 'abdike Dâvûd."[519]

Tilâvet Secdesinin Bazı Hükümleri

- Tilâvet secdesi için abdestli olmak ve kıbleye yönelmek sünnettir.
- Namaz içinde yapılırsa, secdeye inerken ve kalkarken tekbir alınır.
- Namaz dışında ise secdeye inerken tekbir alınır (kalkarken tekbir gerekmez).

Şükür Secdesi

Şükür secdesi şu iki durumda sünnettir:

- Yeni bir nimetin gelmesi durumunda: Örneğin birinin hidayete ermesi, Müslüman olması, Müslümanların zafer kazanması, bir çocuğun dünyaya gelmesi gibi müjdeli haberler alındığında.
- Bir musibetin defedilmesi durumunda: Boğulmaktan, yanmaktan, öldürülmekten, büyük bir tehlikeden veya hırsızlardan kurtulmak gibi. Ebû Bekre (r.a.) şöyle rivayet etmiştir: "Resûlullah (s.a.v.), kendisini sevindiren bir haber aldığında veya müjdelendiğinde Allah'a şükür için secdeye kapanırdı."[520]Şükür secdesinin hüküm ve yapılış şekli, tilâvet secdesi gibidir.

---

[517] (Buhârî, 794, Müslim, 484)
[518] (Ebû Dâvûd, 1414; Tirmizî, 580)
[519] (Tirmizî, 3424)
[520] (Ebû Dâvûd, 2774)

Perşembe: Siyer Sofrası

Büyük Bedir Gazvesi

Tarihi:

Bedir Gazvesi, hicretin ikinci yılında, Ramazan ayının on yedinci günü meydana gelmiştir. Bu, Allah'ın hak ile batılı birbirinden ayırdığı, İslam'ı ve ehlini yücelttiği, küfrü ve taraftarlarını ise mağlup ettiği büyük bir savaştır.

Sebepleri:

Savaşın sebebi şuydu: Resûlullah (s.a.v.)'e, Kureyş'e ait büyük bir ticaret kervanının Şam'dan döndüğü haberi ulaştı. Bu kervan, Ebû Süfyân'ın idaresinde otuz kişiyle geliyordu ve çok değerli mallar taşıyordu. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.) insanları kervana çıkmak için teşvik etti; umulur ki Allah onu ganimet olarak nasip eder diye. Ancak bu sefer için büyük bir askerî hazırlık yapılmadı ve kimse zorlanmadı. Çünkü asıl hedef kervandı; Mekke ordusuyla karşılaşılacağı düşünülmüyordu.

Olayların Gelişimi:

Resûlullah (s.a.v.), üç yüz on küsur sahabeyle yola çıktı. Yanlarında sadece iki at vardı: biri Zübeyr b. Avvâm'a, diğeri Mikdâd b. Amr'a aitti. Ayrıca yetmiş deve bulunuyordu; iki ya da üç kişi bir deveye nöbetleşe biniyordu. Resûlullah (s.a.v.), Medine'de yerine ve namaz imamlığına Abdullah b. Ümmü Mektûm'u vekil bıraktı.

Ebû Süfyân ise Resûlullah'ın (s.a.v.) çıktığını ve kervanı hedef aldığını öğrenince, Mekke'ye bir adam göndererek Kureyş'ten yardım istedi. Bunun üzerine müşrikler hızla harekete geçti. Önde gelenlerinden hiçbiri geri kalmadı. Bin savaşçıdan oluşan bir ordu hazırladılar. Yanlarında yüz at, altı yüz zırh ve sayısı bilinmeyen çok sayıda deve vardı.

Resûlullah (s.a.v.) savaş öncesinde ashabıyla istişare etti. Onlar da en güzel şekilde karşılık verdiler. Bunlardan biri de Sa‘d b. Muâz’ın şu sözüdür: “Allah’a yemin ederim ki ey Allah’ın Resûlü! Eğer bizi denize sürsen, seninle birlikte ona dalarız. Yürü ey Allah’ın Resûlü, Allah’ın bereketiyle ilerle!”[521]

Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.) onların sözleri ve sebatlarıyla sevindi ve şöyle buyurdu: “Yürüyün ve müjdelenin! Çünkü Allah bana iki topluluktan birini vaat etti.” Ayrıca şöyle dedi: “Vallahi, sanki şu an kavmin düşecekleri yerleri görüyorum!” Ve işaret ederek: “İşte falancanın düşeceği yer burası, işte falancanın düşeceği yer burası – inşallah yarın,” buyurdu. Abdullah b. Mes‘ûd şöyle dedi: “Onu hak ile gönderen Allah’a yemin ederim ki, Resûlullah’ın (s.a.v.) işaret ettiği yerlerden hiçbiri şaşmadı.”[522]

Resûlullah (s.a.v.) orduyu düzenlemeye ve saf tutturmaya devam etti. Sancak komutanlığını Mus‘ab b. Umeyr’e verdi. Orduyu iki birliğe ayırdı: Muhacirler birliği ve Ensar birliği. Muhacirlerin sancağını Ali b. Ebî Tâlib’e verdi. Ensarın sancağını Sa‘d b. Muâz’a verdi. Sağ kanada Zübeyr b. Avvâm’ı, Sol kanada ise Mikdâd b. Amr’ı tayin etti. Genel komutanlık ise bizzat kendisinin (s.a.v.) elindeydi.

Müslümanlar, Resûlullah (s.a.v.) için yüksek bir tepe üzerine bir gölgelik (arîş) yaptılar ve onu korumak için özel bir birlik seçtiler. Savaş gecesi Müslümanlar huzur içinde uyudular; üzerlerine bir serinlik ve uyku hali çöktü. Resûlullah (s.a.v.) ise gece boyunca namaz kıldı ve Rabbine dua etti. Savaş başlayıp çarpışma şiddetlenince, Resûlullah (s.a.v.) duaya daha da yoğunlaştı ve içtenlikle yalvardı. Öyle ki, ridâsı omuzlarından düşüyor, Ebû Bekir onu tekrar yerine koyarak şöyle diyordu: “Ey Allah’ın Resûlü! Allah sana vaadini mutlaka yerine getirecektir.”

[521] (El-Bidâye ve’n-Nihâye, 3/262)
[522] (El-Bidâye ve’n-Nihâye, 3/262)

Resûlullah (s.a.v.) şöyle dua ediyordu: "Allah'ım! Eğer bu topluluk helâk olursa, yeryüzünde Sana ibadet edilmez!".[523] İşte bu durum hakkında Yüce Allah şöyle buyurmuştur: "Hani Rabbinizden yardım istiyordunuz da O da size cevap vermişti: 'Ben size peş peşe gelen bin melekle yardım edeceğim".[524]

Sonuçları

Resûlullah (s.a.v.) kısa bir an uyukladı, sonra başını kaldırarak şöyle dedi: "Müjde ey Ebû Bekir! Allah'ın yardımı geldi. İşte Cebrâil, atının dizginini tutmuş, toz bulutlarının arasında onu sürüyor!"[525] Bunun üzerine Allah Teâlâ, Resûlünü (s.a.v.) kendi katından askerlerle destekledi. Müminler için zafer gerçekleşti, kâfirlerin kökü kesildi. Müşriklerden yetmiş kişi öldürüldü. Bunların çoğu önder ve ileri gelen kimselerdi; Ebû Cehil ve Ümeyye b. Halef gibi. Yetmiş kişi de esir alındı, geri kalanlar ise bozguna uğrayarak kaçtılar. Resûlullah (s.a.v.) Medine'ye desteklenmiş ve zafer kazanmış olarak döndü.

[523] (Müslim, 1763)
[524] (el-Enfâl, 9)
[525] (Sîre İbn Hişâm, 1/626)

Cumartesi: Sahabe Sofrası

Ebû Mûsâ el-Eş‘arî (r.a.)

Adı ve doğumu:

O, büyük sahâbî Abdullah bin Kays bin Haddâr’dır. Künyesi Ebû Mûsâ el-Eş‘arî’dir ve hem adı hem künyesiyle meşhurdur. Annesi Zabye bint Vehb (Ak kabilesindendir). İslâm’a girmiş ve Medine’de vefat etmiştir.

Hayatı ve faziletleri:

Sahâbenin önde gelen imamlarından biriydi. Zayıf yapılı olmasına rağmen cesur, atılgan, fakih ve fetva ile kadılıkta dirayetliydi.

İslâm’ın ilk dönemlerinde Mekke’ye gelerek Müslüman oldu ve iki hicreti de yaptı. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) onun için şöyle dua etti: “Allah’ım! Abdullah bin Kays’ın günahını bağışla ve onu kıyamet gününde değerli bir makama yerleştir.”[526] Resûlullah (s.a.v.) onu Muâz bin Cebel ile birlikte Yemen’e görevli olarak gönderdi ve her birini ayrı bir bölgeye tayin etti.[527]

Hz. Ali (r.a.)’a Ebû Mûsâ’nın ilimdeki yeri sorulduğunda şöyle demiştir: “O, ilimle boyanmış bir kimsedir.”[528]

Kur’ân’ı güzel ve etkileyici bir sesle okurdu; tilaveti tatlı ve huşû doluydu. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) ona şöyle buyurmuştur: “Dün gece senin okuyuşunu dinlerken keşke beni görseydin! Gerçekten sana Dâvud ailesinin mizmarlarından bir mizmar verilmiştir.”[529]

[526] (Buhârî, 4323; Müslim, 2498)
[527] (Buhârî, 4341)
[528] (Siyer A‘lâmü’n-Nübelâ 2/388)
[529] (Buhârî, 5048; Müslim, 793)

Ve Hz. Ömer (r.a.), onu her gördüğünde yanına çağırır ve Allah'ın Kitabı'ndan kendisine okumasını isterdi. Ona şöyle derdi: "Bizi Rabbimize karşı şevklendir ey Ebû Mûsâ!"[530]

Ebû Mûsâ (r.a.), fetihlerde görev alan valilerden biriydi. Şam fetihlerine katıldı; Ahvaz ve İsfahan'ın fethinde bulundu. Daha sonra Basra valiliğine getirildi, ardından Kûfe'ye yerleşti. Kûfeliler ondan fıkıh öğrendiler. Ayrıca Sıffîn Savaşı'ndan sonra Hz. Ali ve Hz. Muâviye'nin (r.a.) razı oldukları iki hakemden biri olmuştur.

Vefatından önce ibadet ve amelde büyük bir gayret göstermiştir. Kendisine: "Biraz dinlensen ve kendine biraz yumuşak davransan?" denildiğinde şöyle cevap vermiştir: "Yarış atları, bitiş çizgisine yaklaştıklarında güçlerinin tamamını ortaya koyarlar. Benim ömrümden kalan ise bundan daha azdır."[531]

Vefatı:

Hicrî 42 yılında vefat etmiştir. Mekke'de vefat ettiği rivayet edilir; Kûfe'de vefat ettiği de söylenmiştir.

[530] (Siyer A'lâmü'n-Nübelâ 2/398)
[531] (Şuabu'l-Îmân 13/202)

Bilgilerini Test Et (24. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: Yüce Allah'ın "Âilen" sözü ne anlama gelir?		**B**
	A) Sapmış.	B) Fakir.	C) Yetim.
Hadis Sofrası	Soru: Mazlumun zalime karşı yaptığı dua kabul olunur:		**C**
	A) Eğer mazlum Müslümansa.	B) Eğer zalim kâfirse.	C) Mazlum kâfir bile olsa.
Akaid Sofrası	Soru: Gaybın tanımı nedir?		**A**
	A) Duyulardan gizli ve saklı olan şey.	B) Gelecekte meydana gelecek olaylar.	C) Sadece geçmişte meydana gelmiş olaylar.
Fıkıh Sofrası	Soru: İnsan Allah'a secde ettiğinde şeytanın hâli nasıldır?		**A**
	A) Ağlar.	B) Güçer.	C) Alay eder.
Siyer Sofrası	Soru: Bedir Gazvesi hangi yılda gerçekleşmiştir?		**B**
	A) 2 Hicrî.	B) 3 Hicrî.	C) 4 Hicrî.
Sahabe Sofrası	Soru: Nebî (s.a.v.), Ebû Mûsâ el-Eş'arî hakkında neyi övmüştür?		**B**
	A) Ok atmadaki isabetini.	B) Güzel sesini.	C) Aklının kemalini.

Pazar: Tefsir Sofrası

İnşirah Suresi

“Biz senin göğsünü açıp genişletmedik mi? Yükünü senden kaldırmadık mı? O yük ki sırtını çatırdatmıştı. Senin zikrini (şanını) yüceltmedik mi? Şüphesiz zorlukla beraber bir kolaylık vardır. Gerçekten zorlukla beraber bir kolaylık vardır. Öyleyse bir işi bitirince hemen (ibadete) koyul. Ve yalnız Rabbine yönel.”

Surenin Konusu:

Allah Teâlâ’nın, Peygamber Efendimiz’e (s.a.v.) göğsünü açıp genişletmesi, günahlarını bağışlaması, adını yüceltmesi ve her zorlukla beraber mutlaka bir kolaylık vereceğini müjdelemesi.

Kelimelerin Açıklaması:

- vadanâ:

Üzerinden kaldırdık, bağışladık.

- vizreke:

Günahın, yükün.

- enkada:

Ağırlık verip sırtı çatırdatan, çok ağırlaştıran.

- fe izâ ferağte:

Dünya işlerinden boş kaldığında.

- fensab:

İbadette gayret göster, çaba harca.

- ferğab:

Yalnız Rabbine yönel, O’ndan iste ve O’na yalvar.

Genel Anlamı:

İnşirah (Şerh) Suresi Mekke döneminde inmiştir. Bu surede Allah Teâlâ, Resûlü'ne (s.a.v.) üç büyük nimet lütfettiğini bildirmektedir:

Birincisi: Göğsünün açılıp genişletilmesi; vahyi ve dinin hükümlerini taşıyabilecek bir genişlik verilmesi, ayrıca kavminden gördüğü kötü sözlere ve asılsız ithamlara karşı sabır gösterebilmesi için kalbinin ferahlatılmasıdır.

İkincisi: Günah yükünün kaldırılmasıdır. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "Allah senin geçmiş ve gelecek günahını bağışlasın…".[532]

Üçüncüsü: Zikrinin (şanının) yüceltilmesidir. Allah Teâlâ, Peygamberinin adını kendi adıyla birlikte teşehhütte, ezanda ve kamette anmıştır.

Sure, büyük bir müjde ile sona ermektedir: Her zorlukla beraber mutlaka bir kolaylık vardır. Nitekim Peygamber Efendimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Şüphesiz ferahlık sıkıntıyla beraberdir; gerçekten zorlukla beraber bir kolaylık vardır."[533]

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) Allah'ın Resûlü'ne (s.a.v.) verdiği nimetlerin ve onun Allah katındaki yüce makamının beyanı.
2) Zorluktan sonra mutlaka bir kolaylığın geleceğine dair ilahî müjde.
3) Müslümanın yalnız Rabbine yönelmesi, sadece O'nun fazlını umması ve yalnız O'ndan yardım dilemesi gerektiği.
4) Müminin hayatında boşluk, anlamsızlık ve faydasız meşguliyetin olmaması gerektiği.

[532] (Fetih, 2)
[533] (Tirmizî, 2516)

Pazartesi: Hadis Sofrası

Müslümanı İlgilendirmeyen Şeylerle Meşguliyeti Terk Etmek

Ebû Hüreyre (r.a.) şöyle rivayet etmiştir: Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Bir kimsenin İslâm'ının güzelliğinden, kendisini ilgilendirmeyen şeyi terk etmesidir."[534]

Açıklama:

Bu hadis, nefsi terbiye etme, ahlâkı güzelleştirme ve insanı faydasız, değersiz işlerden koruma konusunda çok büyük bir esastır. Kişinin İslâm'ının güzelliği ve imanının olgunluğu; kendisini ilgilendirmeyen sözleri, bakışları, dinlemeleri, davranışları, yürüyüşleri, düşünceleri ve hem zahirî hem de bâtınî tüm hâllerini terk etmesiyle ortaya çıkar. Yani Müslüman; faydasız, boş ve kendisine ahirette kazanç sağlamayan şeylerle meşgul olmaz.

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Bu hadis, Müslümanın ahlâkî olgunluğunun temel prensiplerinden biridir ve toplum içinde onun süsüdür.
2) Kişinin kendisini ilgilendirmeyen şeyleri terk etmesi; zamanını korur ve dinini muhafaza eder.
3) Hadis, zamanı faydalı işlerle değerlendirmeye teşvik eder. Eğer İslâm'ın güzelliği gereksiz şeyleri terk etmekse, aynı şekilde kişiyi ilgilendiren faydalı işlerle meşgul olmak da İslâm'ın güzelliğindendir.
4) Müminlerin İslâm dereceleri farklıdır; bazı ameller İslâm'ın güzelliğini artırır.

[534] (Tirmizî, 2318)

Salı: Akîde Sofrası

Şirkin Kavramı ve Kısımları

Şirkin Kısımları:

Şirk iki kısma ayrılır:

Büyük şirk; kişiyi dinden çıkarır. Küçük şirk ise kişiyi dinden çıkarmaz. Büyük şirk; Allah'a ait olan hususlarda başkasını Allah'a denk tutmaktır. Nitekim Allah Teâlâ müşriklerin sözünü şöyle haber vermiştir: "Allah'a yemin olsun ki biz apaçık bir sapıklık içindeydik. Çünkü sizi âlemlerin Rabbi ile bir tutuyorduk."[535]

Bu kısım, Allah'ın bağışlamayacağını bildirdiği şirktir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Şüphesiz Allah, kendisine şirk koşulmasını bağışlamaz; bunun dışındaki günahları dilediği kimse için bağışlar. Kim Allah'a şirk koşarsa, gerçekten çok uzak bir sapıklığa düşmüştür."[536]

Büyük şirkin en açık örneklerinden biri; ibadet türlerinden herhangi bir şeyi Allah'tan başkasına yöneltmektir. Meselâ Allah'tan başkasına dua etmek, Allah'tan başkası için kurban kesmek, Allah'tan başkasına adakta bulunmak yahut kabir ehline, cinlere ve şeytanlara ibadet türünden bir şeyle yaklaşmaktır.

Küçük şirk ise şer'î naslarda "şirk" olarak isimlendirilmiş fakat büyük şirke ulaşmayan her şeydir. Büyük şirke götüren niyet, söz ve fiiller bu kapsama girer. Riyâ, ucub (kendini beğenme) ve uğursuzluk sayma (tıyara) buna örnektir.

---

[535] (Şuarâ, 97–98)
[536] (Nisâ, 116)

Büyük Şirk ile Küçük Şirk Arasındaki Fark

Nasslar, büyük şirk ile küçük şirk arasında bazı farklar bulunduğunu açıklamıştır. Bunların en önemlileri şunlardır:

1. Büyük şirk kişiyi İslâm milletinden çıkarır; küçük şirk ise kişiyi dinden çıkarmaz.

2. Büyük şirk sahibini cehennemde ebedî kılar; küçük şirk ise sahibini orada ebedî bırakmaz.

3. Büyük şirk bütün amelleri boşa çıkarır; küçük şirk ise bütün amelleri boşa çıkarmaz, sadece karıştığı ameli geçersiz kılar.

4. Büyük şirk, sahibine bütünüyle buğz etmeyi ve onu dost edinmemeyi gerektirir; en yakın akraba dahi olsa. Küçük şirk sahibine ise, onda bulunan şirk nispetinde buğz edilir ve karşı tavır alınır; tevhidi nispetinde de sevilir ve dostluk gösterilir.

5. Küçük şirk imanı eksiltir; büyük şirk ise imanı tamamen bozar ve ortadan kaldırır.

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Cemaatle Namaz

Fazileti:

Müslümanlar, beş vakit namazın mescitlerde cemaatle kılınmasının en büyük ibadetlerden biri olduğu ve İslâm'ın en büyük şiarlarından sayıldığı konusunda ittifak etmişlerdir. Onun faziletini ve büyük sevabını açıklayan birçok nass vardır. Bunlardan bazıları şunlardır:

- Allah Teâlâ'nın şu buyruğu: "Allah'ın, yükseltilmesine ve içinde adının anılmasına izin verdiği evlerde (mescitlerde), sabah akşam O'nu tesbih eden öyle adamlar vardır ki; ne ticaret ne de alışveriş onları Allah'ı zikretmekten, namazı dosdoğru kılmaktan ve zekâtı vermekten alıkoyar. Onlar kalplerin ve gözlerin ters döneceği bir günden korkarlar."[537]
- Yine Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Allah'ın mescitlerini ancak Allah'a ve âhiret gününe iman eden, namazı kılan, zekâtı veren ve Allah'tan başkasından korkmayan kimseler imar eder. İşte onların hidayete ermişlerden olmaları umulur."[538]
- Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Cemaatle kılınan namaz, tek başına kılınan namazdan yirmi yedi derece daha faziletlidir."[539]
- Yine Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Kişinin cemaatle kıldığı namaz, evinde ve çarşıda kıldığı namazdan yirmi beş kat daha faziletlidir. Çünkü o güzelce abdest alır, sonra sadece namaz kılmak için mescide çıkarsa, attığı her adım ile bir derecesi yükseltilir ve bir günahı silinir. Namaz kıldığı sürece melekler onun için dua ederler: 'Allah'ım ona rahmet et, Allah'ım ona salât eyle."[540]

[537] (Nûr, 36–37)
[538] (Tevbe, 18)
[539] (Buhârî, 645; Müslim, 650)
[540] (Buhârî, 647; Müslim, 694)

Hikmeti:

Allah Teâlâ cemaatle namazı büyük maslahatlar ve açık faydalar için meşru kılmıştır. Bunlardan bazıları şunlardır:

- Müslümanlar arasında iletişimin artması, sevgi ve kardeşliğin güçlenmesi; düşmanlık, kopukluk ve kinlerin ortadan kalkması.
- Müslümanların birlik ve beraberliğini göstermesi; böylece düşmanlarını öfkelendirmeleri.
- Müslümanın, diğer kardeşlerinin gayretini görünce salih amellere daha istekli olması.
- Komşuların birbirlerinin durumunu öğrenmesi; hastaları ziyaret etmeleri, cenazeye katılmaları, ihtiyaç sahiplerine yardım etmeleri ve bilmeyenlere öğretmeleri.

Hükmü:

Cemaatle namaz, beş vakit namaz için mescitlerde erkeklere farzdır; kadınlara ve çocuklara farz değildir. Bunun delilleri şunlardır:

- Allah Teâlâ'nın şu buyruğu: "Sen onların arasında bulunduğunda ve onlar için namazı kıldırdığında, içlerinden bir grup seninle birlikte namaza dursun…" [541] Allah Teâlâ korku hâlinde bile cemaatle namazı terk etmelerine ruhsat vermemiştir; güven hâlinde olması daha da önceliklidir.
- Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Münafıklara en ağır gelen namaz, yatsı ve sabah namazıdır. Onlarda bulunan sevabı bilselerdi, emekleyerek de olsa mutlaka gelirlerdi. Namazın kılınmasını emretmeyi, sonra birine insanlara namaz kıldırmasını söylemeyi, ardından yanımda odun demetleri bulunan adamlarla birlikte namaza gelmeyen bir topluluğun evlerine gidip o evleri üzerlerine yakmayı düşündüm."[542]
- Yine Resûlullah (s.a.v.), kendisini mescide götürecek bir rehberi olmayan âmâ bir adama şöyle buyurmuştur: "Namaz için ezanı işitiyor musun?" Adam: "Evet." dedi. Bunun üzerine: "O hâlde icabet et." buyurdu.[543]

---

[541] (Nisâ, 102)
[542] (Buhârî, 644; Müslim, 651)
[543] (Müslim, 653)

Perşembe: Siyer Sofrası

Benî Kaynukâ Gazvesi

Tarihi:

Benî Kaynukâ Gazvesi, hicretin ikinci yılında, Şevval ayının ortasında bir Cumartesi günü gerçekleşmiştir. Bu olay, Müslümanların Bedir Savaşı'ndaki zaferinden bir aydan daha az bir süre sonra meydana gelmiştir.

Sebepleri:

Bu gazve, Medine'deki Yahudi kabilelerinden biri olan Benî Kaynukâ'ya karşı yapılmıştır. Onlar tüccar ve kuyumcu idiler. Kuşatılmalarının sebebi şu olaydır: Müslüman bir kadın, Yahudi kuyumculardan birine gitmişti. Yahudiler çarşıda onu yüzünü açmaya zorlamak için hile yaptılar; fakat kadın bunu reddetti. Bunun üzerine Yahudilerden biri, kadının elbisesini arkasından bağladı. Kadın ayağa kalkınca avreti açıldı ve Yahudiler buna güldüler. Bunun üzerine çarşıda bulunan Müslümanlardan biri kadının namusunu savunarak bunu yapan Yahudiyi öldürdü. Yahudiler de buna öfkelenerek o Müslümanı öldürdüler.[544]

Olayın Gelişimi:

Resûlullah (s.a.v.), onların ahdi bozduklarını, kalplerindeki kin ve düşmanlığın arttığını öğrenince orduyu hazırladı. Medine'de yerine Ebû Lübâbe Beşîr b. Abdilmunzir'i bıraktı. Ardından Benî Kaynukâ üzerine yürüdü ve onları yaklaşık iki hafta kuşattı. Sayıları yaklaşık yedi yüz kadardı. Nihayet Zilkade ayının başında Müslümanların hükmüne teslim oldular.

[544] (El-Bidâye ve'n-Nihâye, 5/319)

Sonuçları:

Abdullah b. Übeyy b. Selûl, Resûlullah (s.a.v.)'in yanına gelerek onlar için şefaatte bulundu ve affedilmeleri konusunda ısrar etti. Çünkü onlar Hazrec kabilesinin müttefikleriydi ve kendisi de Hazrec'in lideriydi. Bunun üzerine Nebî (s.a.v.) onları serbest bıraktı. Ancak korku kalplerine yerleşmişti; bu yüzden çoğu Şam'a ve Hayber'e göç etti.[545]

[545] (El-Bidâye ve'n-Nihâye, 5/320)

Cumartesi: Sahabe Sofrası

Ebû Hüreyre (r.a.)

İsmi ve Doğumu:

O, Ebû Hüreyre Abdurrahman b. Sahr ed-Devsî'dir. Kendi ismi ve künyesi hakkında şöyle demiştir: "Câhiliye döneminde ismim Abdüşems idi. Resûlullah (s.a.v.) bana Abdurrahman adını verdi. Ebû Hüreyre diye künyelenmem ise şundandır: Ailem için koyun güderdim. O sırada benim küçük bir kedim vardı, onunla oynardım. Bu yüzden bana 'Ebû Hüreyre' (kedicik babası) lakabını taktılar."[546]

Hayatı ve Faziletleri:

(r.a.) beyaz tenli, kızılımsı sakallı, yumuşak huylu, sakin ve nazik bir kimseydi. Hicretin yedinci yılının başlarında, Hudeybiye ile Hayber vakaları arasında Müslüman oldu. Kendi kabilesi olan "Dûs" diyarında, Tufeyl b. Amr (r.a.) vasıtasıyla İslâm'a girdi, ardından muhacir olarak Medine'ye geldi. Şöyle demiştir: "Resûlullah (s.a.v.)'in yanına geldiğimde, yolda şöyle diyordum:

'Ey ne kadar uzun ve meşakkatli bir gece!

Ama o, beni küfür diyarından kurtardı.'

Yolda bir kölem kaçmıştı. Nebî (s.a.v.)'in yanına varıp biat ettiğim sırada, köle çıkageldi. Bunun üzerine Nebî (s.a.v.) bana: 'Ey Ebû Hüreyre! İşte kölen!' buyurdu. Ben de: 'O, Allah rızası için hürdür.' dedim ve onu azat ettim."[547]

(r.a.), Suffe ehlinin fakirlerinden idi. Mescide devamlı bağlıydı; sıkıntı ve yoksulluğa sabrederdi. Şöyle demiştir: "Resûlullah (s.a.v.)'in minberi ile Âişe'nin hücresi arasında açlıktan bayılıp yere düştüğümü gördüm. Gelen geçen ayağını boynuma koyar, beni deli sanırdı. Hâlbuki bende delilik yoktu; beni yere yıkan sadece açlıktı!"[548]

---

[546] (Siyeru A'lâmi'n-Nübelâ, 2/587)
[547] (Buhârî, 2531)
[548] (Buhârî, 7324)

(r.a.), Resûlullah (s.a.v.)'in haberlerini en iyi ezberleyen sahabî idi ve ondan en çok hadis rivayet eden kimseydi. İmam, fakih bir âlimdi; işitir, kavrar; dikkatle dinler ve ezberlerdi. Buhârî onun hakkında şöyle demiştir: "Ondan yaklaşık sekiz yüz ilim ehli rivayette bulunmuştur. Kendi döneminde hadisi en iyi ezberleyen kimseydi."[549]

Müslümanlar onun sevgisi, hürmeti ve fazileti üzerinde ittifak etmişlerdir. Kendisi şöyle demiştir: "Allah'a yemin ederim ki, beni işiten hiçbir mümin yoktur ki beni sevmesin." Ona: "Bunu nereden biliyorsun?" denildi. Şöyle cevap verdi: "Annem müşrikti. Onu İslâm'a davet ederdim, fakat kabul etmezdi. Bir gün yine davet ettim; Resûlullah (s.a.v.) hakkında hoşlanmadığım sözler söyledi. Ağlayarak Resûlullah'ın yanına gittim, durumu anlattım ve onun için dua etmesini istedim. Resûlullah (s.a.v.) şöyle dua etti: 'Allah'ım, Ebû Hüreyre'nin annesine hidayet ver.' Bunun üzerine sevinçle koşarak geri döndüm. Eve vardığımda kapı kapalıydı; içeriden su sesi geliyordu. Annem ayak sesimi duydu ve: 'Olduğun yerde kal.' dedi. Sonra kapıyı açtı. Zırhını giymişti, başörtüsünü de aceleyle takmıştı. Ve şöyle dedi: 'Şehadet ederim ki Allah'tan başka ilâh yoktur ve Muhammed O'nun kulu ve elçisidir.' Bunun üzerine Resûlullah'ın yanına bu defa sevinçten ağlayarak döndüm; tıpkı az önce üzüntüden ağladığım gibi. Durumu anlattım ve: 'Allah'a dua et; beni ve annemi mümin kullarına sevdirsin.' dedim. Resûlullah (s.a.v.) şöyle dua etti: 'Allah'ım, bu kulunu ve annesini mümin kullarına sevdir; onları da bu ikisine sevdir.'"[550]

Vefatı:

(r.a.), hicrî 59 yılında Akîk'te vefat etti. Yetmiş sekiz yaşındaydı. Naaşı Medine'ye getirildi ve Medine valisi Velîd b. Utbe b. Ebî Süfyân onun cenaze namazını kıldırdı.

[549] (ez-Zehebî, et-Tezkire, 1/33)
[550] (Müslim, 2491)

Bilgilerini Test Et (25. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: “fensab” kelimesinin anlamı nedir?		**C**
	A) Rızık aramak için çalış.	B) Allah’a tevekkül et.	C) İbadette gayret göster.
Hadis Sofrası	Soru: Kişinin İslâm’ının güzelliğindendir:		**B**
	A) Kendisini ilgilendiren şeyleri terk etmesi.	B) Kendisini ilgilendirmeyen şeyleri terk etmesi.	C) Hem ilgilendiren hem ilgilendirmeyen şeyleri terk etmesi.
Akaid Sofrası	Soru: Büyük şirke düşen kimse:		**B**
	A) Günahları ve sevapları tartılır.	B) Allah onu bağışlamaz.	C) Allah dilerse bağışlar, dilerse azap eder.
Fıkıh Sofrası	Soru: Erkeklerin beş vakit namazı camide cemaatle kılması:		**A**
	A) Farzdır.	B) Müstehaptır.	C) Şarttır.
Siyer Sofrası	Soru: Benî Kaynukâ Gazvesi, hangi gazveden sonra meydana gelmiştir?		**A**
	A) Bedir.	B) Uhud.	C) Hendek.
Sahabe Sofrası	Soru: Ebû Hüreyre (r.a.)’ın câhiliye dönemindeki adı neydi?		**C**

	A) Abdülkâbe.	B) Abdüluzzâ.	C) Abdüşems.

Pazar: Tefsir Sofrası

Şems Suresi

“Güneşe ve onun aydınlığına, Onu izlediği zaman aya, Onu ortaya çıkardığı zaman gündüze, Onu örtüp bürüdüğü zaman geceye, Göğe ve onu bina edene, Yere ve onu yayıp döşeyene, Nefse ve onu düzgün bir şekilde yaratana, Ona fücurunu (kötülük eğilimini) ve takvâsını ilham edene andolsun ki, Nefsini arındıran gerçekten kurtuluşa ermiştir. Onu kirletip örten ise ziyana uğramıştır. Semûd kavmi azgınlığı sebebiyle (peygamberini) yalanladı. Onların en bedbahtı ileri atıldığında, Allah’ın elçisi onlara: “Allah’ın devesine ve onun su hakkına dokunmayın!” dedi. Fakat onu yalanladılar ve deveyi kestiler. Bunun üzerine Rableri günahları sebebiyle onları helâk edip yerle bir etti. O, bunun sonucundan korkmaz.”

Surenin Konusu:

Kur’ân’daki en uzun yemin silsilesiyle, nefsin ibadet ve takvâ ile arındırılmasının önemi vurgulanmakta; günahlarla onu kirleten kimsenin ise hüsrana uğrayacağı bildirilmektedir.

Kelimelerin Açıklaması:

- fe elhemehâ:

Ona (nefse) doğruyu ve yanlışı bildirdi, ilham etti.

- telâhâ:

Güneşi doğuşta takip etti.

- fücûrahâ:

Kötülük yolu, günah eğilimi.

- ve takvâhâ:

İyilik yolu, Allah’a karşı sorumluluk bilinci.

- cellâhâ :

Gecenin karanlığını açığa çıkarıp giderdi.

- zekkâhâ :

Onu temizledi ve itaatle geliştirdi.

- yağşâhâ :

Onu karanlığıyla örter.

- hâbe :

Ziyana uğradı.

- Tahâhâ:

Yeri yayıp döşedi.

- Dessâhâ :

Nefsini günahlarla gizleyip kirletti, değerini düşürdü.

- sevvâhâ:

Onu düzgün ve mükemmel şekilde yarattı.

- Fedemdeme:

Onların üzerine azabı kapatıp indirdi, hepsini kuşatan bir cezaya uğrattı.

- bi tağvâhâ

Azgınlığı ve isyanda sınırı aşması sebebiyle.

- Fesevvâhâ

Azabı hepsine eşit şekilde uyguladı; içlerinden hiç kimse kurtulmadı.

- nâkatallâhi ve sukyâhâ

Allah'ın devesine dokunmaktan sakının ve onun su içme hakkına tecavüz etmeyin.

- Ukbâhâ

Onların başına gelenlerin sonucu, akıbeti.

- fe'akarûhâ

Deveyi kesip öldürdüler.

Genel Anlamı:

Bu sûre Mekke döneminde indirilmiştir. Allah Teâlâ, başlangıcında kudretinin mükemmelliğine ve birliğine delâlet eden büyük yaratılmışlara yemin ederek, nefsini iman ve itaatle arındıranın kurtuluşa ereceğini; onu inkâr ve günahlarla kirletenin ise hüsrana uğrayacağını bildirmektedir.

Ardından Semûd kavmini örnek vermektedir ki, her inatçı ve yalanlayıcı bundan ibret alsın. Onlar peygamberlerini yalanlayıp Allah'ın devesini kestiklerinde, Allah hepsini helâk etti. O, onları helâk etmenin sonucundan korkmaz; çünkü O yaptığından sorgulanmaz ve onlara hak ettikleri cezayı vermiştir.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) Nefsi kötü niyetlerden, amellerden ve ahlâktan arındırmanın önemi.
2) Allah'ın insan nefsini hem hayra hem şerre meyilli şekilde yarattığı; insanın iki yoldan birini seçme gücüne sahip olduğu.
3) Günahların, dünyada gelen cezaların sebeplerinden olduğu.
4) Günah üzerinde iş birliği yapanların, vebalde ortak oldukları.

Pazartesi: Hadis Sofrası

Çok konuşmanın, çok soru sormanın ve malı israf etmenin mekruh oluşu

Ebû Hureyre (r.a.) şöyle dedi: Resûlullah (s.a.v.) buyurdu: "Şüphesiz Allah sizin için üç şeyi razı olur, üç şeyi de hoş görmez: Sizin için razı olur ki O'na ibadet edesiniz ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmayasınız; hep birlikte Allah'ın ipine sarılasınız ve ayrılığa düşmeyesiniz. Sizin için hoş görmez: 'kîl u kâl'i (dedi-koduyu), çok soru sormayı ve malı israf etmeyi."[551]

Açıklama:

Hadiste Allah Teâlâ'nın rıza sıfatı ispat edilmekte ve razı olduğu şeyler zikredilmektedir; aynı şekilde O'nun kerâhet (hoş görmeme) sıfatı da ispat edilmekte ve hoş görmediği şeyler belirtilmektedir. Allah Teâlâ kullarına olan lütfu ve keremi gereği, onların dünya ve ahiret saadetine vesile olacak şeyleri emreder ve onlardan razı olur. Bunlardan biri, O'na hiçbir ortağı olmaksızın ibadet etmek ve dini yalnız O'na has kılmaktır. Diğeri ise Allah'ın ipine -yani O'nun dini olan, kendisi ile kulları arasındaki bağa- hep birlikte sarılmalarıdır. Böylece birlik içinde, iyilik ve takva üzere yardımlaşarak yaşamaları istenir.

Allah Teâlâ kullarına zarar veren ve onları dünya ve ahirette mutsuzluğa sürükleyen şeyleri ise hoş görmez. Bunlardan biri "kîl u kâl"dir (laf taşıma, dedikodu, boş söz). Çünkü bu; yalanın yayılmasına, fitnelerin doğmasına, kalplerin birbirinden uzaklaşmasına ve faydasız işlerle meşgul olunmasına sebep olur. Yine Allah Teâlâ kulları için "çok soru sormayı" hoş görmez. Bu; ihtiyaç ve zaruret olmadan mal istemek, dünyalık talep etmek ya da ilmi zorlayıcı ve gereksiz şekilde sormak şeklinde olabilir. Ayrıca "malı israf etmeyi" de hoş görmez. Bu; malı korumayıp çalınmaya veya zayi olmaya bırakmak yahut zararlı ya da faydasız işlerde harcamak şeklinde olur.

[551] (Müslim, 1715)

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Allah Teâlâ için, O'nun celâl ve azametine yakışır şekilde rıza sıfatının ispatı.
2) Allah'ın, cinleri ve insanları yaratmasının gayesi olan tevhidi sevdiğinin beyanı.
3) Küçük olsun büyük olsun şirkten sakınmanın farz oluşu.
4) Dine sımsıkı sarılmanın, kulların din üzerinde birleşmesinin ve iyilik ile takva üzere yardımlaşmalarının önemi.
5) Dilin, faydasız sözlerden korunmasının gerekliliği.
6) Malı korumaya özen göstermenin ve onu faydalı işlerde harcamanın önemi.

Salı: Akîde Sofrası

Küçük Şirkin Bazı Şekilleri

Küçük şirkin birçok şekli vardır. Bunlar Kitap ve Sünnet'te açıklanmıştır. Bunlardan bazıları şunlardır:

1. (Riyâ) Riyâ; ibadeti insanların görmesi için yapmak ve onların övgüsünü kazanmayı amaçlamaktır. Bu, niyet ve maksatlarda bir şirktir. Tevhidin kemâline aykırıdır ve beraber bulunduğu ameli boşa çıkarır. Riyânın tehlikesi ümmet için Mesih Deccâl'in tehlikesinden daha büyüktür; çünkü çok gizlidir ve etkisi kötüdür. Nebî (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Size en çok korktuğum şey küçük şirktir." Sahâbîler: "Ey Allah'ın Resûlü, küçük şirk nedir?" dediler. O da: "Riyâdır." buyurdu.[552]

2. (Allah'tan başkası adına yemin etmek) Nebî (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Kim Allah'tan başkası adına yemin ederse küfretmiş veya şirk koşmuş olur." [553] Yine şöyle buyurmuştur: "Şüphesiz Allah, babalarınız adına yemin etmenizi yasaklamaktadır."[554]

3. Kişinin şu ifadeleri kullanması) "Lev lâllâhu ve ente" (Allah ve sen olmasaydınız), "Mâ şâallâhu ve şi'te" (Allah diledi ve sen de diledin), "Mâ lî illallâhu ve ente" (Benim Allah'tan ve senden başka kimsem yok), "Hâzâ min berekâtillâhi ve berekâtik" (Bu Allah'ın ve senin bereketindendir). Doğru olan ise şöyle demektir: "Lev lâllâhu sümme ente" (Allah olmasaydı sonra sen), "Mâ şâallâhu sümme şi'te" (Allah diledi sonra sen diledin) Böylece kulun dilemesi Allah'ın dilemesine tâbi kılınmış olur. Çünkü Arapçada "ve" eşitlik ve ortaklık ifade eder; "sümme" ise sıralama ve sonralık bildirir. İbn Abbâs (r.a.), Allah Teâlâ'nın şu ayeti hakkında şöyle demiştir: "Öyleyse, bile bile Allah'a ortaklar koşmayın."[555] "Endâd (eşler) şirktir; karanlık bir gecede siyah bir kayanın üzerinde yürüyen karıncanın ayak sesinden daha gizlidir "Ve hayâtike yâ fulân" (Senin hayatın hakkı için ey filan), "Ve hayâtî" (Hayatım hakkı için), demesi; "Bu köpek olmasaydı dün gece hırsızlar gelirdi","Evde ördekler olmasaydı hırsızlar gelirdi", demesi; bir kimsenin arkadaşına: "Mâ

[552] (Ahmed, 23680); Taberânî, 4301)
[553] (Tirmizî, 1535); Ebû Dâvûd, 3251)
[554] (Buhârî, 6647; Müslim,1646)
[555] (Bakara,22)

şâallâhu ve şi'te" (Allah diledi ve sen de diledin), yahut: "Lev lâllâhu ve fulân" (Allah ve filan olmasaydı) demesi de bu kapsamdadır.[556]

4.(Yüzük, ip ve temîme takmak) Belâyı kaldırmak, defetmek ya da nazar ve cin korkusuyla yüzük, ip veya temîme takmak küçük şirktir. Çünkü kişi, şer'î ya da kaderî bir sebep olmayan şeyi sebep saymıştır. Bu ise hem şeriata hem de kadere karşı bir yalandır. Bunu yapan kimse kalbinin onlara bağlanmasından -umut ve korku beslemesinden- kurtulamaz.

5.(Allah rızası için yapılması gereken bir amelle dünya menfaati istemek)

Aslında Allah'ın rızası için yapılması gereken bir amelle dünya menfaati hedeflemek de küçük şirktir. Bu, o amelin sevabını boşa çıkarır. Örneğin; hacca gitmek, ezan okumak veya insanlara imamlık yapmak suretiyle para kazanmayı amaçlamak ya da şer'î ilmi şöhret ve ün için öğrenmek böyledir. Nebî (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Dinarın kulu helâk oldu, dirhemin kulu helâk oldu, kadifenin kulu helâk oldu, ipeğin kulu helâk oldu! Eğer verilirse razı olur, verilmezse öfkelenir."[557]

[556] (İbn Ebî Hâtim, 230)
[557] (Buhârî, 2887)

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

İmamlık ve Cemaatle İlgili Hükümler

İmamlık ve cemaatle ilgili birçok hüküm vardır. Müslümanın bunları bilmesi ve onlara riayet etmesi gerekir. Bunlardan bazıları şunlardır:

1. Akıl ve olgunluk sahiplerinin imama yakın durmasının müstehap olması: Bunlar fazilet, akıl, hilim ve vakar sahibi kimselerdir. İmamın hemen arkasında ve ona yakın durmaları tavsiye edilir. Nebî (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Sizden akıl ve dirayet sahipleri bana yakın dursun; sonra onların arkasındakiler, sonra onların arkasındakiler."[558] Bunun hikmeti şudur: İmam kıraatte zorlanırsa onu düzeltirler; imamın başına bir durum gelirse içlerinden biri onun yerine geçer.

2. Farz için kamet getirildikten sonra nafile namazın sahih olmaması: Müezzin farz namaz için kamet getirmeye başladığında kimsenin yeni bir nafile namaza başlaması câiz değildir. Nebî (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Namaz için kamet getirildiğinde, farzdan başka namaz yoktur."[559]Ancak kişi nafileye başlamışken farz için kamet getirilirse, namazını kısa tutarak tamamlar; isterse bozabilir.

3. Safın arkasında tek başına namaz kılmanın sahih olmaması: Nebî (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Safın arkasında tek başına namaz kılanın namazı yoktur."[560] Resûlullah (s.a.v.) safın arkasında tek başına namaz kılan bir adam görmüş ve ona namazı iade etmesini emretmiştir.[561] Ancak saf tamamen dolu olur ve kişi girecek yer bulamazsa, tek başına durması geçerli olur; çünkü acziyet durumunda yükümlülük düşer.

4. İmam namazda sehiv yaparsa: Erkekler "sübhanallah" diyerek uyarır, kadınlar ise el çırpar. Nebî (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Tesbih erkekler için, el çırpmak ise kadınlar içindir."[562]

---

[558] (Müslim, 432)
[559] (Müslim, 710)
[560] (Ahmed, 4/23; İbn Mâce, 1003)
[561] (Ahmed, 4/228; Ebû Dâvûd, 682)
[562] (Buhârî, 1203; Müslim, 422)

5. İmam fazladan bir rekâta kalkarsa: Arkasındaki cemaat ona uymamalıdır. "Sübhânallah" diyerek uyarırlar ve onu oturarak beklerler. Bunu bilerek (fazla rekâta) kalkıp imama uyan kimsenin namazı bozulur.

6. İmam kıraatte hata yaparsa: En yakın ve ezberi güçlü olan kişi onu düzeltir. Çok ses çıkararak imamı şaşırtmak uygun değildir.

7. Geç kalan kimsenin (mesbûkun) sünnete uygun davranışı: İmam hangi hâlde bulunuyorsa -kıyamda, rükûda, secdede veya başka bir durumda- mesbûk o hâlde imama katılır.

8. Mesbûk imama rükû hâlindeyken yetişirse: Ayakta tekbir-i ihram getirir; sonra ikinci bir tekbir alarak rükûya gider. Tekbir-i ihram mutlaka ayakta getirilmelidir. Rükû tekbirini ayrıca getirmesi sünnettir. Ancak yalnızca tekbir-i ihramla yetinirse, bu rükû tekbiri yerine de yeterli olur.

9. İmam ikinci selâmı bitirdiğinde: Mesbûk kalkıp kaçırdığı rekâtları tamamlar. Bazı kimselerin imam selâm verirken ayağa kalkması yanlıştır; bu câiz değildir.

10. Cemaatle namaza geç kalanlar ve imamla kılamayanlar, aynı mescitte ikinci bir cemaat oluşturabilirler. Çünkü Nebî (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Bir adamın başka bir adamla birlikte kıldığı namaz, tek başına kıldığı namazdan daha faziletlidir."[563]

11. Geç kalan kişi tek başınaysa, daha önce farzı kılmış olanlardan birinin nafile niyetiyle onunla birlikte namaz kılması müstehaptır. Nebî (s.a.v.), cemaat bittikten sonra mescide gelen bir adam hakkında şöyle buyurmuştur: "Kim buna sadaka verip onunla birlikte namaz kılar?" Bunun üzerine cemaatten bir kişi kalkıp onunla namaz kılmıştır.[564]

[563] (Ebû Dâvûd, 554; Nesâî, 2/104)
[564] (Tirmizî, 220; Ahmed, 5/3)

Perşembe: Siyer Sofrası

Uhud Gazvesi

Tarihi:

Hicretin üçüncü yılında, Şevvâl ayının yedisinde meydana gelmiştir.

Sebebi:

Kureyş, Bedir Gazvesi'ndeki yenilgileri ve ileri gelenlerinin öldürülmesi sebebiyle büyük bir öfke içindeydi. Kabileler arasındaki itibarlarını yeniden kazanmak ve Resûlullah (s.a.v.) ile Müslümanlardan intikam almak istediler.

Olayları:

Ebû Süfyân, Kureyş'i toplayıp Müslümanlara karşı savaşa teşvik etti. Yaklaşık üç bin kişilik bir ordu topladı. Yanlarında iki yüz at, altı yüz zırh ve üç bin deve vardı. Kaçmamaları için kadınlarını da beraberlerinde getirdiler. Ordu Medine'ye doğru ilerleyerek Uhud yakınlarına konakladı.

Resûlullah (s.a.v.) durumu öğrenince sahâbeleriyle istişare etti: Müslümanlar düşmana karşı şehir dışına mı çıksın, yoksa Medine'de kalıp savunma mı yapsınlar? Bedir'e katılamamış olanlardan bir grup dışarı çıkmayı önerdi. Bazıları ise Medine'de kalıp savunma yapmayı teklif etti. İlk görüşü savunanlar ısrar edince Nebî sallallahu aleyhi ve sellem evine girip zırhını giydi. Sonra onların kararsızlık gösterdiğini fark ettiler ve: "İstersen Medine'de kal" dediler. Bunun üzerine şöyle buyurdu: "Bir peygambere, zırhını giydikten sonra savaşmadıkça onu çıkarmak yakışmaz."[565]

Resûlullah (s.a.v.) Medine'de yerine İbn Ümmü Mektûm'u bıraktı. Kendisi bin savaşçı, yüz zırh ve elli süvari ile yola çıktı. Orduyu üç bölüğe ayırdı: Muhâcirler bölüğü: sancağı Mus'ab b. Umeyr'de, Evs bölüğü: sancağı Useyd b. Hudayr'da, Hazrec bölüğü: sancağı Hubâb b. Münzir'de idi.

[565] (Buhârî, 7369 – muallak)

Yolda münafık Abdullah b. Übey yaklaşık üç yüz adamıyla geri döndü. Resûlullah (s.a.v.)'in kendi görüşünü kabul etmemesini bahane etti. Resûlullah (s.a.v.) ise beraberindekilerle yoluna devam etti ve Uhud geçidine indi. Sırtını dağa verdi ve okçuları yerleştirdi. Sayıları elli idi; kumandanları Abdullah b. Cübeyr'di. Onlara şöyle buyurdu: "Bizi kuşların kapıp götürdüğünü görseniz bile, ben size haber gönderinceye kadar yerinizden ayrılmayın. Bizi düşmana galip gelmiş ve onları çiğnemiş görseniz de, size haber gönderinceye kadar yerinizden ayrılmayın."[566]

Savaş başladı ve günün ilk saatlerinde zafer Müslümanların oldu. Bunun üzerine okçular: "Ey topluluk! Ganimet, ganimet! Arkadaşlarınız galip geldi; neyi bekliyorsunuz?" dediler. Abdullah b. Cübeyr onlara: "Resûlullah (s.a.v.)'in size söylediklerini unuttunuz mu?" dedi. Onlar ise: "Vallahi insanların yanına gideceğiz ve ganimetten pay alacağız." dediler [567] Yerlerini terk ettiler. Müşrik süvariler bu boşluğu fark edince oradan saldırdılar ve Allah'ın takdir ettiği musibet Müslümanların başına geldi.

Sonuçları:

Müminlerden yaklaşık yetmiş kişi şehit oldu. Bunların arasında Hamza, Abdullah b. Cahş ve Mus'ab b. Umeyr de vardı. Müşrikler Resûlullah (s.a.v.)'e kadar ulaştılar. Onun etrafında bulunan on Müslüman şehit edildi. Ardından Talha müşriklerle çarpışarak onları geri püskürttü. O gün Sa'd b. Ebî Vakkâs isabetli atışlar yaptı. Resûlullah (s.a.v.) ona: "At! Anam babam sana feda olsun!" buyurdu.[568]

Resûlullah (s.a.v.)'in mübarek yüzü yaralandı; alt ön dişi kırıldı. Başındaki miğfer parçalandı. Müşrikler onu taşladılar, yere düştü ve miğferin iki halkası yüzüne saplandı. Ebû Ubeyde[569]bu halkaları çıkardı. Mâlik b. Sinân onun yarasından akan kanı emdi.[570] Resûlullah (s.a.v.) bir kayaya çıkmak istedi fakat başaramadı; Talha altına oturdu ve onun çıkmasına yardım etti.[571]

[566] (Buhârî, 3039)
[567] (Buhârî, 3039)
[568] (Buhârî, 4057; Müslim, 2412)
[569] (Siyeru A'lâmi'n-Nübelâ, 8/1)
[570] (Târîhu'l-İslâm, 2/193)
[571] (Târîhu'l-İslâm, 2/193)

Namaz vakti gelince Resûlullah (s.a.v.) oturarak namaz kıldırdı.[572] Bu sırada Müslümanlar arasında onun şehit edildiği haberi yayıldı. Derken Resûlullah (s.a.v.) ortaya çıktı. Onu miğferinin altından ilk tanıyan Ka'b b. Mâlik oldu ve yüksek sesle: "Ey Müslümanlar! Müjdeleyin, işte Resûlullah!" diye bağırdı. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.) ona susmasını işaret etti.[573]

Müslümanlar onun etrafında toplandı. Bu sırada Übey b. Halef atına binmiş, Resûlullah (s.a.v.)'i öldürmek için gelmişti. Resûlullah (s.a.v.) bir mızrak aldı ve onu köprücük kemiğinden yaraladı. Übey kaçtı ve Mekke'ye dönerken yolda öldü.[574]

[572] (el-Bidâye ve'n-Nihâye, 5/415)
[573] (el-Bidâye ve'n-Nihâye, 5/411)
[574] (Hâkim, 3263)

Cumartesi: Sahâbe Sofrası

Üsâme bin Zeyd (r.a.)

İsmi ve doğumu:

O, faziletli sahâbî Üsâme bin Zeyd bin Hârise bin Şerâhîl'dir. Resûlullah (s.a.v.)'in azatlısı ve çok sevdiği kimselerdendir. Künyesi Ebû Muhammed'dir. Hicretten 7 yıl önce Mekke'de doğmuştur.

Hayatı ve faziletleri:

Üsâme (r.a.), İslâm'a ilk girenlerden olan iki kıymetli Müslümanın oğluydu. Bu iki zat, Resûlullah (s.a.v.)'e en bağlı ve en yakın kimselerdendi: Babası, Peygamber (s.a.v.)'in azatlısı Zeyd bin Hârise; annesi ise Peygamberimizin bakıcısı Ümmü Eymen'dir.

Üsâme (r.a.), küçük yaşından itibaren Peygamber (s.a.v.) tarafından yetiştirilme şerefine nail oldu. Resûlullah (s.a.v.) onu çok severdi. Hatta Hasan ile birlikte onu yanına alır ve şöyle dua ederdi: "Allah'ım! Ben bu ikisini seviyorum, Sen de onları sev."[575]

Genç yaşına rağmen cesareti ve hikmetiyle öne çıktı. Peygamber (s.a.v.) onu henüz on sekiz yaşındayken Şam'a gönderilecek bir ordunun başına kumandan tayin etti. O orduda muhacir ve ensarın ileri gelenleri vardı; Ebû Bekir ve Ömer de askerler arasındaydı. Ancak Resûlullah (s.a.v.), ordu hareket etmeden önce vefat etti. Daha sonra Ebû Bekir (r.a.) bu orduyu sefere gönderdi.[576]

Vefatı:

Üsâme bin Zeyd (r.a.), Muâviye (r.a.)'ın son dönemlerinde, hicrî 54 yılında vefat etti ve Baki Kabristanı'na defnedildi.

---

[575] (Buhârî, 3747)
[576] (Buhârî, 3730)

Bilgilerini Test Et (26. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: Şems Suresi neyi vurgular?		**C**
	A) Cihadın faziletini.	B) Sadakanın ve infakın faziletini.	C) Nefsin ibadetlerle arındırılmasının önemini.
Hadis Sofrası	Soru: Allah'ın kulları için hoş görmediği şeylerden biri olan "malı israf etmek" şudur:		**A**
	A) Onu zararlı veya faydasız işlerde harcamak.	B) Onu aile ve akraba dışındakilere harcamak.	C) Onu anne-baba ve çocuklar dışında harcamak.
Akaid Sofrası	Soru: Allah'tan başkası adına yemin etmek:		**B**
	A) Büyük şirktir.	B) Küçük şirktir.	C) Küçük günahlardandır.
Fıkıh Sofrası	Soru: İmamın arkasında namaza durması müstehap olanlar kimlerdir?		**C**
	A) Küçük yaştakiler.	B) Mescidin komşuları.	C) Akıl ve anlayış sahibi kimseler.
Siyer Sofrası	Soru: Uhud Gazvesi'nde Müslümanların musibete uğramasının sebebi:		**B**
	A) İbn Selûl'ün geri dönmesi.	B) Okçuların Resûl'ün emrine muhalefet etmesi.	C) Ebû Süfyân'ın savaş taktiği.

Sahabe Sofrası	Soru: Üsâme bin Zeyd (r.a.) ne ile tanınırdı?		**A**
	A) Resûlullah'ın sevgilisi (çok sevdiği kimse) olmasıyla.	B) Resûlullah'ın muhafızı olmasıyla.	C) Meleklerin gölgelendirdiği kimse olmasıyla.

Pazar: Tefsir Sofrası

Leyl Suresi

“Örttüğü zaman geceye, Açılıp aydınlandığı zaman gündüze, Erkeği ve dişiyi yaratana andolsun ki, Şüphesiz sizin çabalarınız çeşit çeşittir. Artık kim verir, sakınır ve en güzeli tasdik ederse, biz onu kolay olana (kolaylık yoluna) muvaffak kılacağız. Kim de cimrilik eder, kendini müstağni görür ve en güzeli yalanlarsa, biz de onu zora (zorluk yoluna) kolaylaştıracağız. Yuvarlanıp düştüğü zaman malı ona hiçbir fayda vermez. Şüphesiz doğru yolu göstermek bize aittir. Muhakkak ki âhiret de dünya da bize aittir. Artık sizi alev alev yanan bir ateşe karşı uyardım. Ona ancak en bedbaht olan girer; O ki yalanlamış ve yüz çevirmiştir. Ondan en takvâ sahibi kimse uzak tutulacaktır; O ki malını arınmak için verir. Onun yanında karşılık beklenen bir nimet yoktur. Ancak yüce Rabbinin rızasını istemek için verir. Ve elbette hoşnut olacaktır.”

Surenin Konusu:

İnsanların Allah’a iman, O’nun yolunda infak ve amel bakımından farklı hâlleri ile her grubun âkıbetinin açıklanması.

Kelimelerin Açıklaması:

- Bil-husnâ:

Amellerine karşılık verilecek en güzel mükâfat (cennet).

- Yağşâ:

Karanlığıyla örtmek.

- Lil-yusrâ:

Her türlü hayra ve mutluluğa götüren yol.

- Tecellâ:

Işığıyla ortaya çıkmak, aydınlanmak.

- Lil-usrâ:

Zorluğa ve bedbahtlığa götüren yol.

- Le-şettâ:

Elbette farklı ve çeşit çeşit.

- Ve mâ yuğnî:

Fayda vermez.

- A‘tâ:

Malını verip sadaka vermek.

- Lâ yaslâhâ:

Ona girmez ve onun hararetini tatmaz.

- Teredde:

Ateşe düşmek, yuvarlanıp içine girmek.

- Ve se yücennebuhâ:

Ondan uzak tutulacaktır.

- İnne aleynâ lel-hudâ:

Hidayet yolunu açıklamak bize aittir; bu, Allah'ın bir lütfu ve rahmetidir.

- Tuczâ:

Karşılık verilmek; yaptığı harcama bir iyiliğe karşılık değildir.

- Telezzâ:

Alev alev yanmak, şiddetle parlamak.

Genel Anlamı:

Leyl Suresi Mekke döneminde inmiştir. Allah Teâlâ bu sûrede art arda üç yemin ederek insanların amellerinin farklı olduğunu bildirmektedir. Kim malını Allah yolunda verir, Rabbinden sakınır ve yaptığı işin güzel akıbetini tasdik ederse; Allah onu kolaylık yoluna muvaffak kılar. Kim de cimrilik eder, kendini ihtiyaçsız görür ve güzel karşılığı yalanlarsa; Allah onu zorluk yoluna sürükler. O kimse azaba düştüğü zaman malı ona hiçbir fayda sağlamaz.

Sonra Allah Teâlâ, hidayet yolunu açıklamayı kendi üzerine aldığını bu bir lütuf ve rahmet olarak bildirmekte; dünya ve âhiretin tasarrufunun tamamen kendisine ait olduğunu beyan etmektedir. Ardından alev alev yanan ateşle uyarmakta; o ateşe ancak bedbahtların gireceğini, takvâ sahiplerinin ise ondan kurtulacağını haber vermektedir.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) Karşılık, amelin cinsindendir. Dünyada güzel amel işleyen kimse, âhirette güzel karşılık görür.
2) Allah'ın sünneti şudur: Hidayeti isteyen, arzulayan ve ona gayret eden kimseyi hidayete muvaffak kılar.
3) Allah yolunda mal harcamak, malın bereketini artırır, onu temizler ve âhirette büyük mükâfat kazandırır.
4) Nefsi salih amellerle arındırmaya ve temizlemeye teşvik vardır.

Pazartesi: Hadis Sofrası

Dünya ve Âhiretin Hayırlarını Allah'tan İstemek

Abdullah bin Mes'ûd (r.a.)'den rivayet edildiğine göre Nebî (s.a.v.) şöyle dua ederdi: "Allah'ım! Senden hidayet, takvâ, iffet ve zenginlik isterim."[577]

Açıklama:

Nebî (s.a.v.), sünnetinde bize hayır ve bereketi celbeden, şer ve sıkıntılardan koruyan birçok dua öğretmiştir. Bu dua ise en kapsamlı ve en faydalı dualardan biridir. Çünkü hem dinin hem de dünyanın hayrını istemeyi içinde barındırır. "Hidayet", faydalı ilimdir. "Takvâ", salih ameldir. Bu ikisiyle din düzgün olur. "İffet", insanların elindekine göz dikmemek ve onlara muhtaç olmamaktır. "Zenginlik" ise Allah ile yetinmek ve O'nun verdiği rızka kanaat etmektir. Bu ikisiyle de dünya hayatı düzgün olur.

Kim hidayet, takvâ, iffet ve zenginlikle rızıklandırılırsa; ona güzel bir hayat nasip olur, iki saadeti (dünya ve âhiret mutluluğunu) elde eder, istediği her hayra kavuşur ve korktuğu her şerden kurtulur.

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Müslümanın, Nebevî dualara özen göstermesi gerekir; çünkü onlar az sözle çok anlam ifade eder ve pek çok hayrı içinde barındırır.
2) Faydalı ilim ve salih amel, Allah'ın kula verdiği en büyük nimetlerdendir.
3) Fayda, zarar ve hidayet yalnızca Allah'ın elindedir; ne mukarreb bir melek ne de gönderilmiş bir peygamber buna sahip değildir.

[577] (Müslim, 2721)

Salı: Akîde Sofrası

Şirki Geçersiz Kılan Deliller ve Burhanlar

Şirkin bâtıl olduğunu ve ehlini zemmeden kesin deliller ve açık burhanlar çoktur ve çeşitlidir. Bunlardan bazıları şunlardır:

Birincisi: Yüce ve aşağı âlemin (göklerin ve yerin) son derece kusursuz yaratılmış olması, yaratıldığından beri düzen içinde devam etmesi, parçalarının birbiriyle mükemmel bir uyum ve bağlantı içinde bulunması ve tamamının bütün mahlûkatın maslahatına hizmet edecek şekilde var edilmesi; bunların hepsi, onu idare edenin bir olduğunu, Rabbin bir olduğunu ve ilâhın bir olduğunu gösterir. O'ndan başka ibadet edilmeye lâyık hiçbir varlık yoktur ve O'ndan başka yaratıcı da yoktur. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Rahmân'ın yaratmasında hiçbir düzensizlik göremezsin."[578] Yine şöyle buyurur: "Gökleri ve yeri yaratan, gökten size su indiren ve onunla sizin bitiremeyeceğiniz güzellikte bahçeler bitiren kimdir? Allah ile beraber başka bir ilâh mı var? Hayır! Onlar (haktan) sapan bir topluluktur. Yeryüzünü yerleşim yeri yapan, aralarından nehirler akıtan, ona sabit dağlar yerleştiren ve iki deniz arasına engel koyan kimdir? Allah ile beraber başka bir ilâh mı var? Hayır! Onların çoğu bilmez."[579]

İkincisi: Allah'tan başka ibadet edilen her şey, her yönden zayıf, âciz ve yardıma muhtaçtır. Ne kendisine ne de başkasına zarar ya da fayda verme, hayat ya da ölüm verme, verme ya da engelleme gücüne sahiptir. Hak ilâha ait hiçbir sıfatı taşımaz. Bu durumda olan bir varlığa nasıl ibadet edilir? Böyle sıfatlara sahip olandan nasıl korkulur veya nasıl ümit edilir? Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Onlar, hiçbir şey yaratamayan, bilakis kendileri yaratılmış olan varlıkları mı ortak koşuyorlar? Onlar ne kendilerine ne de onlara yardım edebilirler. Onları hidayete çağırsanız size uymazlar. Çağırmanız da susmanız da sizin için birdir. Allah'tan başka yalvardıklarınız sizin gibi kullardır. Eğer doğru iseniz haydi onları çağırın da size cevap versinler. Onların yürüyecek ayakları mı var? Tutacak elleri mi var? Görecek gözleri mi var? İşitecek kulakları mı var? De ki: Ortaklarınızı çağırın, sonra bana tuzak kurun ve hiç mühlet vermeyin! Benim velîm, Kitab'ı indiren Allah'tır. O salih kullarını korur. O'ndan başka yalvardıklarınız ise size yardım edemezler; kendilerine de yardım edemezler.

---

[578] (Mülk, 3)
[579] (Neml, 60–61)

Onları hidayete çağırsanız işitmezler. Onların sana baktıklarını görürsün, hâlbuki görmezler."[580]

Üçüncüsü: Müşriklerin ibadet ettikleri peygamberler, salih kimseler veya melekler; kendileri Allah'a muhtaçtırlar. Salih amellerle O'na yaklaşmaya çalışırlar, O'nun rahmetini umar ve azabından korkarlar. Bu durumda olan kimse nasıl ilâh edinilir? Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Onların yalvardıkları kimseler, Rablerine hangisi daha yakın olacak diye vesile ararlar; O'nun rahmetini umar ve azabından korkarlar. Şüphesiz Rabbinin azabı sakınılması gereken bir azaptır."[581]

Dördüncüsü: Allah Teâlâ, Kendisi dışında ibadet edilenlerin duaya cevap verme sebeplerinden tamamen mahrum olduklarını açıklamıştır. Onlar göklerde ve yerde zerre ağırlığınca bir şeye sahip değildirler; ne bağımsız olarak ne de ortaklık yoluyla. Allah'a mülkünde ve idaresinde yardım eden bir destekçi de değillerdir. O'nun katında şefaat ancak izin verdiği kimse için geçerlidir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: "De ki: Allah'tan başka ilâh sandıklarınızı çağırın! Onlar göklerde ve yerde zerre kadar bir şeye sahip değildirler. Onların bu ikisinde hiçbir ortaklığı yoktur ve O'nun onlardan hiçbir yardımcısı da yoktur. O'nun katında şefaat, ancak izin verdiği kimseye fayda verir."[582]

---

[580] (A'râf, 191–198)
[581] (İsrâ, 57)
[582] (Sebe, 22–23)

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Sünnet-i Revâtib (Farz Namazlara Bağlı Sünnetler)

Sünnet-i revâtibin fazileti ve sayısı:

Sünnet-i revâtibin fazileti ve rekât sayısı, Nebî (s.a.v.)'in şu sözünde açıklanmıştır: "Herhangi bir Müslüman kul, Allah Teâlâ için her gün farzlar dışında on iki rekât nafile namaz kılarsa, Allah Teâlâ ona cennette bir ev bina eder: Öğleden (zuhr) önce dört rekât, sonra iki rekât; akşamdan (mağrib) sonra iki rekât; yatsıdan (işâ) sonra iki rekât; sabah namazından önce iki rekât."[583]

Bu revâtib sünnetlerin en kuvvetlisi sabah sünnetidir. Nebî (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Sabahın iki rekâtı, dünya ve içindekilerden daha hayırlıdır."[584] Âişe radıyallâhu anhâ şöyle demiştir: "Peygamber (s.a.v.), nafile namazlardan hiçbirine sabahın iki rekâtı kadar devamlılık göstermezdi."[585]

Bu iki rekâtın hafif tutulması ve içinde Kâfirûn ve İhlâs sûrelerinin okunması sünnettir.[586]

Eğer Müslüman bu revâtib sünnetlerden birini kaçırırsa, onu kaza etmesi sünnettir. Çünkü Nebî (s.a.v.), sabah namazını kaçırdıkları zaman sabah sünnetini farzla birlikte kaza etmiştir.[587]

En faziletli kılınma yeri:

Nafile namazları -mümkünse- evde kılmak, mescitte kılmaktan daha faziletlidir. Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Namazlarınızdan bir kısmını evlerinizde kılın; onları kabirlere çevirmeyin."[588]

---

583 (Müslim, 728)
584 (Müslim, 725)
585 (Buhârî, 1169; Müslim, 724)
586 (Müslim, 726)
587 (İbn Mâce, 1155; İbn Huzeyme, 1117)
588 (Buhârî, 432; Müslim, 777)

Bunun birçok faydası vardır:

Amelin ihlâslı olması ve insanların görmesinden gizli yapılması. Namazda huşûnun artması. Evlerin Allah'ın zikriyle mamur olması; böylece ev halkına rahmet ve bereket inmesi ve şeytanların onlardan uzaklaşması.

Sünnet-i revâtibin meşru kılınmasının hikmeti:

Sünnet-i revâtibin birçok hikmet ve faydası vardır. Âlimler bunlardan şunları çıkarmışlardır:

- Farzdan önce kılınan sünnetler, kişinin nefsini ibadete hazırlar ve onu dünya meşguliyetlerinden uzaklaştırarak huşû hâline hazırlar. Çünkü huşû ibadetin ruhudur. Bu sebeple özellikle sabah ve öğle namazlarından önce sünnet meşru kılınmıştır; zira bu iki namazdan önce uzun bir vakit vardır ve o sürede farz namaz bulunmaz.

- Farzdan sonra kılınan sünnetlere gelince: Hadiste sabit olduğu üzere, nafile namazlar farzlarda meydana gelen eksiklik ve kusurları tamamlar. Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "İnsanların kıyamet günü amellerinden ilk hesaba çekilecekleri şey namazdır. Rabbimiz -hâlbuki O en iyi bilendir- meleklere şöyle der: 'Kulumun namazına bakın; tam mı yoksa eksik mi?' Eğer tam ise ona tam olarak yazılır. Eğer ondan bir şey eksilmişse, 'Kulumun nafile namazı var mı?' diye bakın der. Eğer nafile namazı varsa, 'Kulumun farzını nafilesiyle tamamlayın' buyurur."[589]

[589] (Ebû Dâvûd, 864)

Perşembe: Siyer Sofrası

Benî Nadîr Gazvesi

Tarihi:

Benî Nadîr Gazvesi, hicretin dördüncü yılında Rebîülevvel ayında meydana gelmiştir.

Sebepleri:

Olaylar, sahâbî Amr bin Ümeyye ed-Damrî radıyallâhu anh'ın yanlışlıkla Benî Kilâb kabilesinden iki kişiyi düşman zannederek öldürmesiyle başlamıştır. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.) onların diyetini Müslümanlardan ve kendileriyle anlaşması bulunan topluluklardan toplamak istemiştir. Bu maksatla Cumartesi günü ashabıyla birlikte Kubâ Mescidi'ne gitmiş, orada namaz kılmış, ardından Benî Nadîr'e yönelerek iki kişinin diyetine katkıda bulunmalarını istemiştir; zira aralarındaki anlaşma bunu gerektiriyordu. Onlar da: "Yaparız." demişlerdir.[590]

Resûlullah (s.a.v.); Ebû Bekir, Ömer, Ali ve bir grup sahâbî ile birlikte Yahudilere ait bir duvarın yanında oturuyordu. Yahudiler kendi aralarında toplanarak ahdi bozup Resûlullah'a ihanet etmeye karar verdiler. "Muhammed'in üzerine şu değirmen taşını kim atıp onu öldürecek?" dediler. Bu işi Amr bin Cihâş üstlendi. Ancak Allah Teâlâ, onların kurdukları tuzağı Peygamberine bildirdi. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.) hemen yerinden kalktı ve hiç durmadan Medine'ye doğru yöneldi. Onu Medine'nin bahçelerine girerken gören biri, ashabına haber verdi. Onlar da kalkıp peşinden gittiler. Resûlullah (s.a.v.), Benî Nadîr'in planladığı ihaneti kendilerine anlattı.[591]

Olayların Gelişimi:

Resûlullah (s.a.v.), Muhammed bin Mesleme'yi Benî Nadîr'e göndererek Medine'den çıkmalarını emretti ve eşyalarını toplamaları için onlara on gün süre verdi.

---

[590] (el-Bidâye ve'n-Nihâye, 5/534)
[591] (el-Bidâye ve'n-Nihâye, 5/535)

Yahudiler başlangıçta boyun eğmiş ve hazırlık yapmaya başlamışlardı. Ancak nifakın başı (münafıkların lideri) devreye girince durum değişti. Abdullah bin Übey bin Selûl onlara kalmalarını telkin etti. Yanında iki bin kişi olduğunu, onların kalelerine girip kendileriyle birlikte savaşacaklarını ve onlar için öleceklerini iddia etti. Bunun üzerine Allah Teâlâ şu ayeti indirdi: "Munâfıkların, Kitap Ehli'nden inkâr eden kardeşlerine: 'Eğer siz çıkarılırsanız biz de mutlaka sizinle çıkarız; sizin hakkınızda asla kimseye itaat etmeyiz; eğer sizinle savaşılırsa mutlaka size yardım ederiz.' dediklerini görmedin mi? Allah şahitlik eder ki onlar gerçekten yalancıdırlar."[592]

Benî Nadîr'in reisi Huyey bin Ahtab kalma konusunda umutlandı ve Resûlullah (s.a.v.)'e haber göndererek: "Biz yurtlarımızdan çıkmayacağız; elinden geleni yap!" dedi. Ardından Medine'nin güneyindeki sağlam kalelerine ve hisarlarına sığındılar.

Bu cevap Resûlullah (s.a.v.)'e ulaşınca, insanları onlarla savaşmaya çağırdı, ordusunu hazırladı ve Medine'de yerine İbn Ümmü Mektûm'u bıraktı. Kendisi orduya komuta ederek çıktı; sancağı Ali bin Ebî Tâlib taşıyordu. Onları altı gece kuşattı ve hurmalıklarının kesilmesini ve yakılmasını emretti. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "Kestiğiniz hurma ağaçları veya kökleri üzerinde bıraktıklarınız hep Allah'ın izniyledir ve O, fasıkları rezil etmek içindir."[593]

Sonuçları:

Benî Nadîr, Müslümanların gücünü ve münafıkların kendilerini terk ettiğini görünce, Resûlullah (s.a.v.)'den kanlarının bağışlanmasını ve şehirden çıkmalarına izin verilmesini istediler. Silahlar hariç, develerinin taşıyabildiği malları almalarına müsaade edilmesi şartıyla bunu talep ettiler. Resûlullah (s.a.v.) bu şartı kabul etti. Büyükleri, Huyey bin Ahtab ve Selâm bin Ebî'l-Hukayk gibi isimler aileleri ve mallarıyla birlikte Hayber'e gittiler. Bir grup da Şam tarafına yöneldi. İçlerinden sadece iki kişi Müslüman oldu: Ebû Sa'd bin Vehb ve Yâmîn bin Umeyr bin Ka'b.[594]

[592] (Haşr Sûresi, 11)
[593] (Haşr Sûresi, 5)
[594] (el-Bidâye ve'n-Nihâye, 5/538)

Bu gazveden sonra Allah Teâlâ Haşr Sûresi'ni indirdi. Abdullah bin Abbâs radıyallâhu anhümâ bu sûreye "Benî Nadîr Sûresi" adını verirdi.[595]

Cumartesi: Sahâbe Sofrası

Üseyd bin Hudayr (r.a.)

İsmi ve Doğumu:

O, Ebû Yahyâ Üseyd bin Hudayr bin Simâk bin Atîk el-Ensârî el-Evsî el-Eşhelî'dir. Babası, Evs kabilesinin Hazrec ile yaptıkları savaşlarda süvarisiydi. Vâkım Hisarı ona aitti ve Buâs günü kavminin reisi idi. O gün öldürülmüştü.

Hayatı ve Faziletleri:

Üseyd (r.a.) yazı yazmayı, ok atmayı ve yüzmeyi iyi bilirdi. Babasından makamını, cesaretini ve cömertliğini miras almıştı. İslam'dan önce Medine'nin önde gelen liderlerinden, Arap eşrafından ve seçkin okçularındandı.

İslam'a girdikten ve Azîz ve Hamîd olan Allah'ın dosdoğru yoluna hidayet edildikten sonra şerefi daha da yükseldi. Allah'ın ve Resûlü'nün (s.a.v.) yardımcılarından oldu.

Birinci Akabe'den sonra Medine'de Mus'ab bin Umeyr'in eliyle Müslüman oldu. İkinci Akabe'de bulundu ve Benî Abdüleşhel'in nakîbi (temsilcisi) oldu.[596] Uhud Gazvesi'ne ve sonraki savaşlara katıldı. Uhud'da yedi yara aldı ve insanların dağıldığı anda Resûlullah (s.a.v.) ile birlikte sebat etti. Hz. Ömer (r.a.) döneminde Beytülmakdis'in fethine katılanlar arasında yer aldı.

Nebî (s.a.v.) onu övmüş ve şöyle buyurmuştur: "Ne güzel adamdır Üseyd bin Hudayr."[597]

---

[595] (Buhârî, 4882; Müslim, 3031)
[596] (Siyeru A'lâmi'n-Nübelâ 1/341)
[597] (Tirmizî, 3797)

Aişe (r.â.) şöyle demiştir: “Ensâr’dan Benî Abdüleşhel kabilesinden üç kişi vardır ki, Resûlullah (s.a.v.)’den sonra hiç kimse onların faziletine erişemez: Sa‘d bin Muâz, Üseyd bin Hudayr ve Abbâd bin Bişr.”[598]

Ebû Bekir es-Sıddîk (r.a.) ona ikram eder, hiç kimseyi onun önüne geçirmezdi.

Hayatındaki dikkat çekici olaylardan biri de şudur: Kendisi ve Abbâd bin Bişr (r.a.) karanlık bir gecede Resûlullah (s.a.v.)’in yanındaydılar. Oradan ayrıldıklarında içlerinden birinin asası aydınlandı ve o ışıkla yürüdüler. Birbirlerinden ayrılınca bu defa her birinin asası ayrı ayrı aydınlandı.[599]

Yine Kur’ân-ı Kerîm’i güzel ve etkileyici sesiyle okuduğu sırada, meleklerin bir gölgelik gibi üzerine indiği de rivayet edilmiştir.[600]

Vefatı:

Üseyd bin Hudayr (r.a.) hicretin yirminci yılında Şa‘ban ayında vefat etti. Cenaze namazını Ömer bin Hattâb (r.a.) kıldırdı ve onu Baki‘ kabristanına kadar bizzat taşıdı.

[598] (Hâkim, 3/229)
[599] (Buhârî, 3805 – muallak)
[600] (Buhârî, 5018; Müslim, 796)

Bilgilerini Test Et (27. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: “Tereddâ” ne demektir?		**C**
	A) Malını kaybetti.	B) Hastalandı.	C) Ateşe düştü.
Hadis Sofrası	Soru: “el-Hüdâ”dan kasıt nedir?		**B**
	A) Doğruluk.	B) Faydalı ilim.	C) Salih amel.
Akaid Sofrası	Soru: Şirki geçersiz kılan ve ehlini yeren kesin delillerden biri nedir?		**C**
	A) Meleklerin çokluğu.	B) İnsanların çeşitliliği.	C) Âlemin düzenli ve kusursuz oluşu.
Fıkıh Sofrası	Soru: En kuvvetli (en faziletli) revâtib sünnet hangisidir?		**B**
	A) Cuma sünneti.	B) Sabah (Fecr) sünneti.	C) Öğle sünneti.
Siyer Sofrası	Soru: Benî Nadîr’in reisi kimdir?		**A**
	A) Huyeyy bin Ahtab.	B) Abdullah bin Selûl.	C) Selâm bin Ebî’l-Hukayk.
Sahabe Sofrası	Soru: Üseyd bin Hudayr (r.a.)’ın kerametlerinden biri nedir?		**C**
	A) Kuşların onunla konuşması.	B) Cinlerin ona selam vermesi.	C) Asasının aydınlanması.

Pazar: Tefsir Sofrası

Beled Suresi

“Bu beldeye yemin ederim. Sen bu beldede (ey Peygamber) serbestsin. Babaya ve doğurduğuna yemin olsun ki, Biz insanı gerçekten meşakkat içinde yarattık. O, kendisine kimsenin güç yetiremeyeceğini mi sanıyor? ‘Yığınla mal harcadım’ diyor. Kendisini kimsenin görmediğini mi sanıyor? Biz ona iki göz vermedik mi? Bir dil ve iki dudak (vermedik mi)? Ona iki yolu (hayır ve şer yolunu) göstermedik mi? Fakat o, sarp yokuşa atılmadı. Sarp yokuşun ne olduğunu sana bildiren nedir? Bir köleyi özgürlüğüne kavuşturmaktır. Yahut açlık gününde yemek yedirmektir; Yakınlığı olan bir yetime, Yahut toprağa düşmüş (çok fakir) bir yoksula. Sonra da iman edenlerden olup birbirlerine sabrı tavsiye eden ve merhameti tavsiye edenlerden olmaktır. İşte onlar sağ ehlinin (cennetliklerin) ta kendileridir. Ayetlerimizi inkâr edenler ise sol ehlinin (cehennemliklerin) ta kendileridir. Onların üzerine kapıları kapatılmış bir ateş vardır.”

Surenin Konusu:

İnsanın muhtaçlığı, hayatın meşakkatleri içinde oluşu ve kurtuluş yollarının açıklanması.

Kelimelerin Açıklaması:

- Lâ uqsimu:

“Yemin ederim.” Buradaki “lâ” yemin için tekit (pekiştirme) içindir.

- En-Necdêyn:

İki yol; hayır ve şer yolu.

- Felâ iqtahame:

Keşke o sarp yokuşu aşsaydı / onu geçmeye girişseydi.

- El-‘Aqabe:

(Ahiretteki) zor ve sarp geçit, meşakkatli yol.

- Lubeden:

Çokça, yığınla.

- Fakku raqabe:

Bir köleyi hürriyetine kavuşturmak.

- Ve hedeynâhu:

Ona yolu gösterdik, açıkladık.

- El-Meymene:

Sağ taraf; sağdan alınarak cennete götürülenler.

- Mesğabe:

Şiddetli açlık, kıtlık.

- El-Meş'eme:

Sol taraf; soldan alınarak ateşe götürülenler.

- Zâ makrabe:

Yakın akraba olan.

- Mu'sade:

Üzeri kapatılmış, tamamen kapalı.

- Zâ metrabe:

Çok fakir, hiçbir şeyi olmayan kimse.

Genel Anlamı:

Beled Suresi Mekki bir suredir. Allah Teâlâ sureye, Peygamber (s.a.v.)'in içinde yaşadığı şehir olan Mekke'ye yemin ederek başlar. Ardından babaya ve onun soyuna -Âdem ve nesline- yemin edilir. Bu yeminle insanın sıkıntı, zahmet ve meşakkat içinde yaratıldığı bildirilir. Buna rağmen insan kendisini güçlü zanneder, kimsenin ona güç yetiremeyeceğini düşünür. Malıyla övünür ve onu Allah'a isyan yolunda harcar; kimsenin kendisini görmediğini ve denetlemediğini sanır. Oysa onu yaratan Allah'tır ve ona sayısız nimetler vermiştir: iki göz, bir dil, iki dudak ve daha nice nimetler. İnsanın yapması gereken, malını hayır yolunda harcamaktır; açları doyurmak, yetime ve yoksula yardım etmektir. Bunu yapanlar iman edenlerdir; onlar sağ ehlidir. Allah'ı ve ayetlerini inkâr edenler ise sol ehlidir; ateşe götürülürler ve ateş onların üzerine kapanır.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) Mekke'nin şerefi ve Allah katındaki yüce konumu; kıyamete kadar haram belde oluşu.
2) İnsanın zahmet ve meşakkat içinde yaratılmış olduğu; hayatın sıkıntılardan tamamen arınmış olmadığı.
3) Müslümanın Allah'ın takdirine sabırla ve şükürle karşılık vermesi; şikâyet ve itirazdan kaçınması.
4) Zor zamanlarda muhtaçları doyurmanın en faziletli amellerden olduğu.
5) Allah'a iman etmenin, sabrı ve merhameti tavsiye etmenin cennete girme sebeplerinden olduğu.

Pazartesi: Hadis Sofrası

İmanın Fazileti ve Onun Üzerine Ölen Kimsenin Mükâfatı

Abdullah bin Amr (r.a.) şöyle rivayet etmiştir: Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Kim ateşten uzaklaştırılmak ve cennete sokulmak isterse, ölümü kendisine Allah'a ve ahiret gününe iman etmiş olarak gelsin. İnsanlara da, kendisine nasıl davranılmasını seviyorsa öyle davransın."[601]

Açıklama:

Cennete girmek ve cehennemden kurtulmak, Allah'a iman eden her Müslümanın en büyük hedefidir. Bunun için insan en kıymetli şeylerini feda etmeye hazır olur. Bu hadiste Nebî (s.a.v.), bu yüce gayeye ulaşmanın iki büyük sebebini bildirmiştir:

Birincisi: Allah'ın hakkını yerine getirmek; O'na ve ahiret gününe iman etmek ve buna bağlı olarak imanın rükünlerini ve gereklerini yerine getirmek.

İkincisi: Kulların hakkını yerine getirmek; insanlara iyilik yapmak ve kişinin kendisine yapılmasını sevdiği güzel muamele ile onlara davranmasıdır.

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Cennete girmek ve cehennemden kurtulmak, Allah'a ve ahiret gününe iman eden her Müslümanın temel gayesidir.
2) İmanın esaslarını öğrenmeye ve onlara bağlı kalmaya teşvik vardır.
3) Din üzere sebat etmeye, iman üzere sabretmeye ve ölüm gelinceye kadar bu hâli korumaya teşvik vardır.
4) Kitap ve Sünnet'e sarılmanın; fitnelerden korunma, sapıklıktan uzak kalma ve doğru yola erişme sebebi olduğu anlaşılır.
5) İnsanlar için hayır istemek ve onlara kendisine yapılmasını istediği şekilde davranmak en faziletli amellerdendir.

[601] (Müslim, 1844)

Salı: Akîde Sofrası

Şirkin Zararları ve Sonuçları

Şirkin çok tehlikeli sonuçları, büyük fesatları ve helâk edici zararları vardır. Bunlardan bazıları şunlardır:

1) Şirk, günahların en kötüsü ve en büyüğüdür. Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Size en büyük günahları haber vereyim mi?" Biz: "Evet, ey Allah'ın Resûlü!" dedik. O buyurdu ki: "Allah'a şirk koşmak ve anne-babaya isyan etmektir."[602]
2) Şirk, Yüce Rabb'i eksiklikle nitelemek ve O'nu yaratılmışlara benzetmektir. Hâlbuki Allah kendisini bundan tenzih etmiştir. Kim Allah'a ortak koşarsa, Allah'ın kendisini uzak tuttuğu bir eksikliği O'na nispet etmiş olur. Bu ise Allah'a karşı en büyük karşı gelme, düşmanlık ve inatlaşmadır.
3) Büyük şirk, kişi onun üzerinde ölürse Allah tarafından bağışlanmaz. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "Şüphesiz Allah, kendisine ortak koşulmasını bağışlamaz. Bunun dışındaki günahları dilediği kimse için bağışlar. Kim Allah'a ortak koşarsa gerçekten büyük bir günah uydurmuş olur."[603]
4) Büyük şirk bütün amelleri boşa çıkarır. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "Eğer şirk koşsalardı, yapmakta oldukları ameller mutlaka boşa giderdi."[604] Yine şöyle buyurmuştur: "Andolsun ki eğer şirk koşarsan, amelin mutlaka boşa çıkar ve mutlaka hüsrana uğrayanlardan olursun."[605]

---

[602] (Buhârî, 6871, Müslim, 88)
[603] (Nisâ, 48)
[604] (En'âm, 88)
[605] (Zümer, 65)

5) Büyük şirk, sahibine ateşi vacip kılar ve cenneti ona haram eder. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "Kim Allah'a ortak koşarsa, Allah ona cenneti haram kılmıştır. Onun varacağı yer ateştir. Zalimler için hiçbir yardımcı yoktur."[606] Resûlullah (s.a.v.) de şöyle buyurmuştur: "Kim Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmadan ölürse cennete girer; kim de Allah'a bir şeyi ortak koşarak ölürse ateşe girer."[607]
6) Şirk, zulmün ve iftiranın en büyüğüdür. Çünkü zulüm; bir şeyi yerli yerine koymamaktır. Kim Allah'tan başkasına ibadet ederse, ibadeti layık olmayan bir yere koymuş ve hak etmeyene yöneltmiş olur. Bu ise zulmün en büyüğü ve iftiranın en çirkinidir. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "Şüphesiz şirk büyük bir zulümdür."[608] Yine şöyle buyurmuştur: "Kim Allah'a ortak koşarsa, gerçekten büyük bir günah uydurmuş olur."[609]
7) Allah Teâlâ ve Resûlü (s.a.v.) müşriklerden berîdir (uzaktır). Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "Bu, büyük hac günü Allah ve Resûlü tarafından insanlara bir ilandır ki, Allah müşriklerden uzaktır; Resûlü de (uzaktır)."[610]

[606] (Mâide, 72)
[607] (Müslim, 93)
[608] (Lokmân 13)
[609] (Nisâ, 48)
[610] (Tevbe, 3)

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Vitir Namazı

Vitir namazı müekked sünnettir. Resûlullah (s.a.v.) buna teşvik etmiş ve şöyle buyurmuştur: "Şüphesiz Allah tektir (vitrdir) ve tek olanı sever."[611] Yine şöyle buyurmuştur: "Ey Kur'ân ehli! Vitir kılın. Çünkü Allah tektir ve teki sever."[612]

Vakti:

Vitir namazının vakti, yatsı namazından fecrin doğuşuna kadardır. Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Allah size bir namaz ilâve etmiştir. O, sizin için kızıl develerden daha hayırlıdır. O da vitirdir. Onu size yatsı ile fecrin doğuşu arasına koymuştur."[613]

Vitri gecenin sonunda kılmak, başında kılmaktan daha faziletlidir. Gece sonunda kalkabileceğine güvenen kimse için vitri gecenin sonuna bırakmak daha faziletlidir. Kalkamayacağından korkan ise uyumadan önce vitir kılsın. Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Gecenin sonunda kalkamamaktan korkan kimse vitri gecenin başında kılsın. Gecenin sonunda kalkmayı uman kimse ise vitri gecenin sonunda kılsın. Çünkü gecenin sonundaki namaz (melekler tarafından) şahit olunandır ve bu daha faziletlidir."[614]

[611] (Buhârî, 6410; Müslim, 2677)
[612] (Ebû Dâvûd, 1416)
[613] (Ebû Dâvûd, 1418; Tirmizî, 452)
[614] (Müslim, 755)

Şekli ve Rekât Sayısı

- Vitirin en azı bir rekâttır. Nebî (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Vitir, gecenin sonunda bir rekâttır."[615]

- Vitirde kemâlin en alt derecesi üç rekâttır. İki selâmla (2+1) kılınması daha faziletlidir. Tek selâmla peş peşe kılmak da câizdir; ancak akşam namazına benzememesi için tek teşehhüdle kılınır. Birinci rekâtta A'lâ, ikinci rekâtta Kâfirûn, üçüncü rekâtta ise İhlâs sûresinin okunması müstehaptır.[616]

- Vitirin en çoğu on bir rekâttır. İkişer rekât hâlinde kılınır, sonra bir rekâtla vitir yapılır. Âişe (r.â.) şöyle demiştir: "Resûlullah (s.a.v.) geceleyin on bir rekât namaz kılar, her iki rekâtta bir selâm verir ve bir rekâtla vitir yapardı."[617]

- Beş veya yedi rekât olarak vitir kılmak da câizdir. En faziletlisi ikişer ikişer kılmaktır. Dilerse hepsini peş peşe kılar ve sadece sonunda oturur. Ümmü Seleme (r.â.) şöyle demiştir: "Resûlullah (s.a.v.) beş veya yedi rekât vitir kılar, aralarında selâm vermez ve konuşmazdı."[618]

- Dokuz rekât kılacak olursa: Sekizinci rekâtta oturur ve ilk teşehhüdü yapar, sonra kalkar dokuzuncu rekâtı kılar ve selâm verir.[619]

- Vitir gece kaçırılırsa: Kuşluk vaktinde çift sayı olarak kaza edilmesi sünnettir. Meselâ âdeti üç rekât ise dört olarak; beş rekât ise altı olarak kılar. Bu, Nebî (s.a.v.)'in uygulamasına dayanmaktadır.[620]

---

[615] (Müslim, 752)
[616] (Nesâî, 1736)
[617] (Müslim, 736)
[618] (İbn Mâce, 1192)
[619] (İbn Hibbân, 2442)
[620] (Müslim, 746)

Perşembe: Siyer Sofrası

Hendek (Ahzâb) Gazvesi

Tarihi:

Ahzâb (Hendek) Gazvesi, hicretin beşinci yılı Şevval ayında gerçekleşmiştir.

Sebepleri:

Sebebi şuydu: Resûlullah (s.a.v.)'in Medine'den Hayber'e sürdüğü Benî Nadîr Yahudileri, ileri gelenlerinden yirmi kişiyle birlikte Kureyş'e gittiler. Onları Resûlullah (s.a.v.)'e karşı savaşa kışkırttılar ve kendilerinin de destek vereceklerini vadettiler. Kureyş bu çağrıya olumlu cevap verdi. Ardından Gatafân kabilesine gittiler; onları da savaşa davet ettiler ve onlar da kabul etti.[621]

Olayları:

Kureyş, Ebû Süfyân b. Harb komutasında yola çıktı. Gatafân, Uyeyne b. Hısn liderliğinde harekete geçti. Onlara Benî Mürre, Benî Eşca' ve Benî Esed de katıldı. Bu birleşik güçler (Ahzâb) yaklaşık on bin kişilik bir orduyla Medine'ye yöneldi.

Resûlullah (s.a.v.), onların gelişini haber alınca Müslümanlara hazırlık emri verdi. Müslümanların sayısı yaklaşık üç bin civarındaydı. Düşmanla Medine arasına engel olması için bir hendek kazılmasını emretti. Bu fikir Selmân el-Fârisî (r.a.) tarafından önerilmişti. Müslümanlar, müşriklerin saldırısından önce hendek kazma işine hızla giriştiler. Bu sırada şiddetli yorgunluk ve açlık çektiler. Toprağı omuzlarında taşıyor, büyük bir sabırla çalışıyorlardı. Şiirler ve marşlar okuyarak Allah'ın vaadine güvenlerini dile getiriyorlardı. Hendek tamamlandıktan sonra müşrikler Medine civarına gelip konakladılar ve şehri bir ay boyunca kuşattılar.[622]

[621] (el-Bidâye ve'n-Nihâye, 6/12)
[622] (el-Bidâye ve'n-Nihâye, 6/12)

Bu sırada Benî Nadîr'in reisi Huyey b. Ahtab, Benî Kurayza'ya gitti. Reisleri Kâ'b b. Esed ile görüştü ve Resûlullah (s.a.v.) ile aralarında bulunan anlaşmayı bozuncaya kadar onu ikna etmeye çalıştı. Böylece Benî Kurayza, Ahzâb ordusuyla birleşerek Resûlullah (s.a.v.)'e karşı ittifak yaptı. Müslümanların üzerine bela iyice şiddetlendi. Münafıkların ve zayıf imanlı kimselerin kalpleri sarsıldı.[623] Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "Hani onlar size hem üstünüzden hem alt tarafınızdan gelmişlerdi; gözler kaymış, kalpler boğazlara dayanmıştı ve siz Allah hakkında türlü türlü zanlara kapılıyordunuz."[624]

Fakat Resûlullah (s.a.v.) ve ashabının kalpleri yakîn ile doluydu. Dilleri dua ile meşguldü. Resûlullah (s.a.v.)'in yaptığı dualardan biri şuydu: "Allah'ım! Kitabı indiren, hesabı çabuk gören sensin. Ahzâb'ı bozguna uğrat. Allah'ım! Onları yenilgiye uğrat ve sars!"[625]

Sonuçları:

Allah Teâlâ, Ahzâb ordusuna karşı kendi katından bir müdahale gerçekleştirdi; onların birliklerini bozdu ve topluluklarını dağıttı. Nuaym b. Mes'ûd el-Gatafânî (r.a.) gizlice İslam'a girdi. Kavminden habersiz olarak Resûlullah (s.a.v.)'in yanına geldi. Daha sonra zekâsıyla bir plan kurarak müşriklerle Yahudiler arasında ihtilaf ve ayrılık çıkardı.[626] Ardından Allah Teâlâ rüzgâr ve meleklerden oluşan ordular gönderdi. Şiddetli rüzgâr onları sarstı, kalplerine korku saldı. Çadırları yerinde duramaz oldu, ipleri söküldü. Böylece perişan ve hüsrana uğramış bir şekilde geri döndüler. Bu gazve üzerine Allah Teâlâ, Ahzâb Sûresi'nin baş kısmını indirmiştir.

---

623 (el-Bidâye ve'n-Nihâye, 6/35)
624 (Ahzâb, 33/10)
625 (Buhârî, 4115; Müslim, 1742)
626 (el-Bidâye ve'n-Nihâye, 6/59)

Cumartesi: Sahâbe Sofrası

Bilâl bin Rebâh (r.a.)

Adı ve Doğumu:

O, faziletli sahâbî Bilâl b. Rebâh'tır. Annesinin adı Hamâme'dir.

Hicretten 42 yıl önce Mekke'de doğmuştur.

Hayatı ve Faziletleri:

Bilâl (r.a.), esmer tenli, zayıf yapılı, uzun boylu ve yanakları ince bir kimseydi. Köle statüsünde bir mevla iken erken dönemde İslam'a girdi. İslam'a ilk girenlerden oldu. Doğru sözlü ve sabırlıydı. Allah yolunda gördüğü eziyetlere karşı son derece dayanıklıydı. Ümeyye b. Halef, güneşin en yakıcı olduğu vakitte onu dışarı çıkarır, göğsüne büyük bir kaya koydurur ve şöyle derdi: "Vallahi ya böyle ölürsün ya da Muhammed'i inkâr edip Lât ve Uzzâ'ya taparsın!"[627]

Sahipleri onu yüzüstü yatırır, işkence eder ve: "Senin dinin Lât ve Uzzâ'dır." derlerdi. O ise şöyle cevap verirdi: "Rabbim Allah'tır! Ehad, Ehad (Allah birdir, birdir)!"[628]

Ayrıca Ebû Cehil ve başkalarından da buna benzer birçok eziyet görmüştür.

Abdullah b. Mes'ûd (r.a.) şöyle demiştir: "İslam'ını ilk açıkça ilan eden yedi kişi vardı: Resûlullah (s.a.v.), Ebû Bekir, Ammâr, annesi Sümeyye, Suheyb, Bilâl ve Mikdâd. Resûlullah (s.a.v.)'i Allah amcası Ebû Tâlib ile korudu. Ebû Bekir'i ise kavmi korudu. Diğerlerini müşrikler yakalayıp demir zırhlar giydirdiler ve güneş altında beklettiler. Onlardan, işkence altında onların istediklerini söylemek zorunda kalmayan hiç kimse yoktu; Bilâl hariç. Çünkü Allah yolunda canı ona değersiz gelmişti ve kavmi nezdinde de bir kıymeti kalmamıştı. Onu çocuklara verirler, onlar da Mekke'nin sokaklarında dolaştırırlardı. O ise şöyle derdi: "Ehad, Ehad (Allah birdir, birdir)!"[629]

---

627 (el-Bidâye ve'n-Nihâye, 3/57)
628 (Siyer A'lâmü'n-Nübelâ, 1/352)
629 (İbn Mâce, 150)

Bilâl (r.a.), Bedir'e ve diğer bütün gazvelere katılmıştır. İslam'da ilk müezzin olma şerefine nail olmuştur. Resûlullah'ın (s.a.v.) müezziniydi; O'nun hayatı boyunca hem seferde hem hazarda ezan okurdu.

Nebî (s.a.v.), ona cennetle müjde vermiştir. Bir sabah namazında ona şöyle buyurmuştur: "Ey Bilâl! İslam'da yaptığın ve en çok umut bağladığın ameli bana söyle. Çünkü ben cennette önümde ayakkabılarının sesini işittim." Bilâl şöyle cevap verdi: "Gece veya gündüz herhangi bir vakitte abdest aldığımda, o abdestle bana yazıldığı kadar namaz kılmamdan daha ümit verici bir amel işlemiş değilim."[630]

Vefatı:

Bilâl b. Rebâh (r.a.), hicretin 20. yılında Şam'da vefat etmiş ve oradaki kabristana defnedilmiştir. Vefat ettiğinde 63 yaşındaydı.

[630] (Buhârî, 1149; Müslim, 2428)

Bilgilerini Test Et (28. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: “En-necdéyn” ne anlama gelir?		**A**
	A) Hayır ve şer yolu.	B) Gece ve gündüz.	C) Dünya ve âhiret.
Hadis Sofrası	Soru: Cennete girmek ve ateşten kurtulmak için yerine getirilmesi gereken:		**C**
	A) Allah Teâlâ’nın hakkını.	B) Kulların hakkını.	C) Allah’ın hakkını ve kulların hakkını.
Akaid Sofrası	Soru: Günahların en kötüsü ve en büyük günah:		**A**
	A) Şirk.	B) Zina.	C) Can öldürmek.
Fıkıh Sofrası	Soru: Vitir namazının vakti:		**B**
	A) Akşam namazı ile fecrin doğuşu arası.	B) Yatsı namazı ile fecrin doğuşu arası.	C) Yatsı namazı ile güneşin doğuşu arası.
Siyer Sofrası	Soru: Ahzâb Gazvesi hangi yılda gerçekleşmiştir?		**A**
	A) 5 Hicrî.	B) 6 Hicrî.	C) 7 Hicrî.
Sahabe Sofrası	Soru: Bilâl (r.a.) şu özelliğiyle temayüz etmiştir:		**A**
	A) İslâm’da ilk müezzin olması.	B) İslâm’da ilk şehit olması.	C) İslâm’da ilk ok atan kişi olması.

Pazar: Tefsir Sofrası

Fecr Suresi (1)

“Fecre andolsun. On geceye andolsun. Çifte ve teke andolsun. Gece yürüyüp geçtiğinde andolsun. Bunda akıl sahibi için bir yemin yok mu? Rabbinin Âd kavmine ne yaptığını görmedin mi? Sütunlar sahibi İrem’e; Ki ülkelerde onun benzeri yaratılmamıştı. Vadide kayaları oyan Semûd’a; Kazıklar sahibi Firavun’a; Onlar ki ülkelerde azgınlık etmişlerdi, Oralarda fesadı çoğaltmışlardı. Bu yüzden Rabbin onların üzerine azap kamçısı yağdırdı. Şüphesiz Rabbin gözetlemededir.”

Ayetlerin Konusu:

Azgınlığın (tuğyânın) akıbetini açıklamak.

Kelimelerin Açıklaması:

- Li zî hicr:

Akıl sahibi kimse için.

- Ve leyâlin aşr:

Zilhicce’nin ilk on gecesine yemin; bu gecelerin şerefli oluşu ve içindeki faziletli ameller sebebiyle.

- İrem:

İrem kabilesi.

- Ve’ş-şef‘i ve’l-vetr:

Her çift ve teke yemin.

- Zâti’l-imâd:

Güç sahibi; yüksek sütunlu görkemli yapılar sahibi.

- Ve’l-leyli izâ yesr:

Karanlığıyla akıp giden gece. Yeminin cevabı hazfedilmiştir; takdiri: “Elbette diriltileceksiniz.”

- Zî’l-evtâd:

Ordular sahibi; saltanatını askerleriyle sağlamlaştıran.

- Câbû:

Yonttular, kestiler.

- Bi’l-vâd:

Vâdilkurâ; Arap Yarımadası'nın kuzeybatısında bir bölge.

- Le bi'l-mirsâd:

Günahkârları gözetleyen, onlara mühlet veren, sonra da yakalayan.

Genel Anlamı:

Sûre, dört büyük yeminle başlamaktadır. Bu yeminler, akıl sahibi herkese bunların yaratıcısının ve idare edicisinin kudretini gösteren pek çok varlığa işaret eder ve ibadetin yalnız O'na yapılması gerektiğini ortaya koyar. Ardından âyetler, geçmiş kavimleri -Âd, Semûd ve Firavun kavmini- ve onların peygamberlerini yalanlamaları sebebiyle başlarına gelenleri zikreder. Bu, Kureyş müşriklerine ve diğer inkârcılara da, önceki ümmetlerin yalanlayanlarına gelen azabın benzerinin kendilerine de gelebileceğine dair bir uyarıdır.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) Zilhicce'nin ilk on gününün yılın diğer günlerine üstünlüğü.
2) Bu varlıkların, içerdikleri hikmet ve kusursuz yaratılışla, Yaratıcı'ya iman için güçlü ve yeterli bir delil oluşu.
3) Sağlam aklın, sahibini Allah'ı tanımaya ve O'na iman etmeye götürdüğü.
4) Önceki ümmetlerden nimetin kaldırılıp yerine azabın gelmesinin sebebinin, onların azgınlıkları ve inkârları olduğu.
5) Geçmiş kavimlerin hâllerini hatırlamada ibret ve öğüt bulunduğu.

Pazartesi: Hadis Sofrası

Namazda Huşûya Teşvik

Ebû Eyyûb el-Ensârî (r.a.) şöyle dedi: Bir adam Nebî (s.a.v.)'e geldi ve: "Bana öğüt ver ve kısa olsun." dedi. Bunun üzerine Nebî (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Namaza kalktığında, veda eden bir kimsenin namazı gibi namaz kıl. Yarın özür dilemek zorunda kalacağın bir söz söyleme. İnsanların elindekilerden ümidini kes."[631]

Açıklama:

Hadis, kulun bu öğütlere sarılması hâlinde işlerinin düzgünleşeceği ve kurtuluşa ereceği büyük tavsiyeler içermektedir:

Birinci tavsiye: Namazı kemale erdirmek; rükünlerini, vaciplerini ve sünnetlerini tamamlamak, içinde ihsan makamını gerçekleştirmek ve onu son namazıymış gibi kılmaktır. Sanki bir daha namaz kılamayacakmış gibi kılmalıdır. Bu şekilde kılınan namazın meyvesi şudur: Sahibine her türlü kötü ahlâkı yasaklar, her güzel ahlâka teşvik eder. Çünkü namaz kalpleri aydınlatır ve imanı artırır.

İkinci tavsiye: Dili korumaktır. Sonradan özür dilemek zorunda kalacağın her sözü terk et. Çünkü bir sözü söylediğinde artık o söz sana hükmeder ve sen ona esir olursun. Bazen telafisi mümkün olmayan zararlara yol açabilir. Özür ya Allah'a tövbe ile olur -zira günahı terk etmek bağışlanma istemekten daha hayırlıdır- ya da insanlara karşı olur; çünkü onların hakkı ancak helâlleşmek ve af dilemekle düşer.

Üçüncü tavsiye: Kalbi yalnız Allah'a bağlamak ve insanların elindekilerden ümit kesmektir; dünya ve âhiret işlerinde yalnız O'ndan istemek ve yalnız O'nun fazlını ummaktır. Çünkü insanlardan ümit kesmek bir korunmadır. Bir kimse bir şeyden ümidini keserse, ona karşı bağımsız hâle gelir.

---

631 (Ahmed, 23545)

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Namazı; rükünleri, vacipleri ve sünnetleri tam olarak yerine getirilecek şekilde kılmanın önemi.
2) Namazda huşû ve kalp huzurunun gerekliliği; Allah ile münâcat hâlinde olduğunu hatırda tutmanın önemi.
3) Müslümanın dilini koruması gerektiği; sonradan eleştiriye veya özür dilemeye sebep olabilecek sözlerden kaçınması.
4) Rızık talebinde Allah'a yönelmenin, O'na güvenmenin, O'nun fazlını istemenin ve insanlardan istemekten uzak durmanın gerekliliği.

Salı: Akîde Sofrası

Şirkin Sebepleri ve Vesileleri

Büyük şirkin tehlikesinden dolayı şeriat, insanı ona götürebilecek bütün yolları kapatmış; Nebî (s.a.v.) de ona ulaştıran her türlü sebepten sakındırmıştır.

Yasaklanan bu sebepler ve vesilelerden bazıları şunlardır:

Birincisi: Sâlihler hakkında aşırı gitmek (ğulûv). Bu, Allah Teâlâ'ya şirk koşmanın en büyük sebeplerindendir. Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Dinde aşırı gitmekten sakının! Sizden öncekileri helâk eden şey, aşırılıktır."[632] Sâlihler hakkında aşırı gitme sebebiyle yeryüzünde şirkin ilk ortaya çıkışı Nûh kavminde olmuştur. Onlar helâk olunca şeytan kavimlerine vahyederek: "Onların oturdukları yerlere birtakım anıtlar dikin ve onlara onların isimlerini verin." dedi. Onlar da bunu yaptılar. Başlangıçta bunlara ibadet edilmedi; fakat o nesil helâk olup ilim unutulunca, o putlara ibadet edilmeye başlandı.[633]

Bu, şeytanın hilelerindendir: Önce sâlihler hakkında aşırı gitmeye ve kabirlerini yüceltmeye çağırır; sonra insanların kalplerine, kabirlerin başında bulunmayı onların sevgisi iddiasıyla süsler ya da orada yapılan duanın kabul edileceği zannını yerleştirir. Ardından insanları bir üst aşamaya geçirir: kabirde yatanı çağırmaya, ona ibadet etmeye, kabrini tapınılan bir put edinmeye, etrafında tavaf etmeye ve yanında kurban kesmeye sevk eder!

İkincisi: Kabirler üzerine mescit yapmak ve orada suretler bulundurmak. Nebî (s.a.v.) bu hususta şiddetle uyarmıştır. Nitekim Ümmü Habîbe ve Ümmü Seleme (r.â.), Habeşistan'daki içinde resimler bulunan bir kiliseden söz edince, Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Onlar, içlerinde sâlih bir kimse bulunduğunda ve o kimse öldüğünde, onun kabri üzerine bir mescit yapar ve içine o tasvirleri koyarlardı. İşte onlar, kıyamet günü Allah katında mahlûkatın en şerlileridir."[634]

---

[632] (Ahmed, 1851; Nesâî, 3057)
[633] (Buhârî, 4920)
[634] (Buhârî, 3873; Müslim, 528)

Yine (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: “Allah’ım! Kabrimi ibadet edilen bir put yapma. Peygamberlerinin kabirlerini mescit edinen bir kavme Allah lânet etsin.”[635]

Ve yine (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: “Dikkat edin! Sizden öncekiler peygamberlerinin kabirlerini mescit ediniyorlardı. Sakın kabirleri mescit edinmeyin! Şüphesiz ben sizi bundan nehyediyorum.”[636]

Üçüncüsü: Kabirler üzerine bina yapmak, onları sıvamak (kireçlemek), üzerlerine kubbeler dikmek ve benzeri uygulamalar. Bunlar da şirke götüren açık sebeplerdendir. Câbir (r.a.) şöyle demiştir: “Resûlullah (s.a.v.), kabirlerin sıvanmasını, üzerine oturulmasını ve üzerine bina yapılmasını yasakladı.”[637]

[635] (Buhârî, 437; Müslim, 530)
[636] (Müslim, 532)
[637] (Müslim, 970)

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Duha Namazı

Tanımı:

Duha namazı; güneşin yükselmesinden zevâline (öğle vaktine yaklaşmasına) kadar olan zaman diliminde kılınan namazdır.

Fazileti:

Duha namazının müstehap olduğuna ve faziletine dair birçok hadis rivayet edilmiştir. Bunlardan bazıları:

Ebû Hüreyre (r.a.) şöyle demiştir: "Dostum Resûlullah (s.a.v.) bana üç şeyi tavsiye etti: Her aydan üç gün oruç tutmayı, duha namazının iki rek'atını kılmayı ve uyumadan önce vitir kılmayı."[638]

Yine Nebî (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Sizden her birinizin her bir eklemi için her sabah bir sadaka gerekir. Her tesbih bir sadakadır, her hamd bir sadakadır, her tehlil (Lâ ilâhe illallah demek) bir sadakadır, her tekbir bir sadakadır. İyiliği emretmek sadakadır, kötülükten sakındırmak sadakadır. Bütün bunların yerine duha vakti kılınan iki rek'at yeterlidir."[639]

Vakti:

Duha namazının vakti; güneşin bir mızrak boyu yükselmesinden sonra başlar. Bu da yaklaşık olarak güneş doğduktan 15 dakika sonrasına denk gelir. Vakit, zevâle kadar -yani öğle ezanından yaklaşık 15 dakika öncesine kadar- devam eder. En faziletli vakti ise son kısmıdır; sıcaklığın arttığı zamandır. Çünkü Nebî (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Evvâbîn (Allah'a yönelenlerin) namazı, deve yavrularının ayaklarının sıcak kumdan dolayı yanmaya başladığı vakittir."[640] Anlamı: Yer iyice ısınıp deve yavruları (küçük develer) sıcağın şiddetinden dolayı yere çöktüğünde kılınan namazdır.

---

[638] (Buhârî, 1178; Müslim, 721)
[639] (Müslim, 720)
[640] (Müslim, 748)

Perşembe: Siyer Sofrası

Benî Kurayza Gazvesi

Tarihi:

Hicretin beşinci yılında, Müslümanların Hendek (Ahzâb) Gazvesi'nden dönüşlerinden sonra gerçekleşmiştir.

Sebebi:

Sebebi; Benî Kurayza'nın ahdi bozup Ahzâb ordusuna katılmasıdır. Cebrâil aleyhisselâm, Resûlullah'a (s.a.v.) Ahzâb'dan dönüşünün ardından gelerek şöyle dedi: "Silahı bıraktın mı? Vallahi biz henüz bırakmadık; onlara doğru çık!" Resûlullah (s.a.v.): "Nereye?" diye sordu. Cebrâil: "Şuraya." dedi ve Benî Kurayza'yı işaret etti.[641]

Olayları:

Resûlullah (s.a.v.), müezzine halka şu çağrıyı yaptırdı: "Sizden hiç kimse ikindi namazını Benî Kurayza yurdundan başka yerde kılmasın." [642] Medine'de yerine İbn Ümmü Mektûm'u vekil bıraktı. Müslüman ordusu üç bin kişiyle Benî Kurayza yurduna doğru hareket etti. Sancağı Ali bin Ebî Tâlib taşıyordu. Topraklarını kuşattılar. Durumu gören reisleri Ka'b bin Esed, kavmine üç seçenek sundu: İslâm'a girip Muhammed'in dinine katılmaları, Çocuklarını öldürüp topluca savaşa çıkmaları, Cumartesi günü Müslümanlar kendilerinden emin iken Resûlullah'a (s.a.v.) ve ashabına ani baskın yapmaları. Onlar bu üç tekliften hiçbirini kabul etmediler.[643]

Kuşatma yirmi beş gece sürdü. Allah onların kalplerine korku ve dehşet attı. Kuşatmaya dayanamadılar ve Resûlullah'ın (s.a.v.) hükmüne razı olarak teslim oldular.

[641] (Buhârî, 4117)
[642] (Buhârî, 4119)
[643] (el-Fusûl, 173)

Sonuçları:

Benî Kurayza, Resûlullah'ın (s.a.v.) hükmüne teslim olunca, Evs kabilesi şöyle dedi: "Ey Allah'ın Resûlü! Sen Benî Kaynukā' hakkında bildiğimiz şekilde hüküm vermiştin; onlar Hazrec'in müttefikleriydi, bunlar da bizim müttefiklerimizdir." Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Sizin içinizden birinin onlar hakkında hüküm vermesine razı olmaz mısınız?" Onlar: "Evet." dediler. Resûlullah (s.a.v.): "O hâlde bu iş Sa'd bin Muâz'a aittir." buyurdu. Onlar da razı oldular. Resûlullah (s.a.v.), Hendek Gazvesi sırasında yaralanmış olup Medine'de bulunan Sa'd bin Muâz'a haber gönderdi.

Sa'd bir merkebe binerek geldi. Yolda insanlar ona şöyle diyorlardı: "Müttefiklerin hakkında iyi hüküm ver; çünkü Resûlullah seni onlar hakkında hakem tayin etti." Sa'd, Nebî'nin (s.a.v.) yanına geldiğinde onu indirdiler ve şöyle dediler: "Ey Sa'd! Bu topluluk senin hükmüne razı oldu." Sa'd: "Hükmüm onlar hakkında geçerli midir?" dedi. "Evet, hem onlar hem Müslümanlar hakkında." dediler. Sa'd: "Burada bulunan hakkında da mı?" dedi ve Resûlullah'ın bulunduğu tarafa işaret etti; bu, ona olan saygı ve tazimindendi. Resûlullah (s.a.v.): "Evet, benim hakkımda da." buyurdu. Sa'd şöyle hükmetti: "Onların savaşabilecek erkekleri öldürülecek, kadın ve çocukları esir alınacaktır." Nebî (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Melik'in (Allah'ın) hükmüyle hükmettin."[644]

Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.), ergenlik çağına ulaşmış olanların öldürülmesini, henüz ulaşmamış olanların ise bırakılmasını emretti. Medine çarşısında kazılan hendeklerde boyunları vuruldu. Sayıları altı yüz ile yedi yüz arasındaydı. Bu öldürülenler arasında, Hendek Gazvesi sırasında Benî Kurayza kalesine girip onları ahdi bozmaya teşvik eden Benî Nadîr'in reisi Huyey bin Ahtab da vardı. Benî Kurayza'nın malları Müslümanlar arasında taksim edildi: Yaya askere bir hisse, atlı askere üç hisse verildi. O gün Müslümanlar arasında otuz altı süvari bulunuyordu.[645]

[644] (Buhârî, 4122; Müslim, 1769)
[645] (el-Fusûl, 175)

Cumartesi: Sahâbe Sofrası

Ca‘fer bin Ebî Tâlib (r.a.)

İsmi ve Doğumu:

O, Ebû Abdullah Ca‘fer bin Ebî Tâlib bin Abdülmuttalib’tir. Nebî’nin (s.a.v.) amcasının oğludur ve Ali’nin (r.a.) öz kardeşidir.

Hicretten 34 yıl önce Mekke’de doğdu. Kardeşi Ali’den on yaş büyüktü.

Hayatı ve Faziletleri:

Ca‘fer (r.a.), İslâm’a ilk girenlerden biriydi. Nebî (s.a.v.) onu övmüş ve şöyle buyurmuştur: “Yaratılışta da ahlâkta da bana benzedin.”[646] Ebû Hureyre şöyle demiştir: “Resûlullah’tan sonra ayakkabı giyen, bineğe binen ve yeryüzünde yürüyen kimseler içinde Ca‘fer bin Ebî Tâlib’ten daha faziletlisini görmedim.”[647]

Yine Ebû Hureyre onun hakkında şöyle demiştir: “Ca‘fer, insanların fakirlere karşı en hayırlısıydı.”[648] Ca‘fer (r.a.) fakirleri sever, onlarla oturur ve onlara hizmet ederdi.

Ca‘fer (r.a.) Habeşistan’a hicret etti. Güzel ahlâkı ve güçlü delilleri sayesinde büyük bir etki bıraktı. Müslüman muhacirleri savunurken ortaya koyduğu hikmetli konuşma sebebiyle Necâşî ve ona tâbi olanlardan bazıları İslâm’a meyletti. Kureyş’ten bir heyet, Habeşistan hükümdarı Necâşî’den Müslümanların kendilerine teslim edilmesini istemek için geldiğinde, Ca‘fer (r.a.) muhacirleri güçlü bir şekilde savundu. Necâşî’nin huzurunda Meryem Sûresi’nin baş kısmını okudu. Bunun üzerine Necâşî sakalı ıslanacak kadar ağladı; papazları da mushaflarını ıslatacak kadar ağladılar. Necâşî daha sonra şöyle dedi: “Bu söz, Mûsâ’nın getirdiği kaynaktan çıkmaktadır.”[649]

---

[646] (İbn Hibbân, 7046)
[647] (el-İsâbe, 1/237)
[648] (Buhârî, 5432)
[649] (Siyer A‘lâm en-Nübelâ, 1/216)

Ca‘fer (r.a.) hicretin yedinci yılına kadar Habeşistan’da kaldı. Daha sonra Medine’ye döndü. O sırada Nebî (s.a.v.) Hayber’deydi. Resûlullah (s.a.v.) onu görünce çok sevindi, iki kaşı arasından öptü ve şöyle buyurdu: “Bilmiyorum hangisine daha çok sevineyim: Hayber’in fethine mi, yoksa Ca‘fer’in gelişine mi?”[650]

Vefatı:

Ca‘fer (r.a.) kırk yaşındayken, hicretin sekizinci yılı Cemâziyelûlâ ayında Mûte Gazvesi’nde şehid oldu. Abdullah bin Ömer (r.a.) şöyle demiştir: “O gün Ca‘fer’in yanına vardım; şehid edilmişti. Üzerinde elli kadar mızrak ve kılıç yarası saydım. Bunların hiçbiri arkasında (sırtında) değildi.”[651]

Nebî (s.a.v.) onun için çok üzülmüş ve ona cennette özel bir nimet verildiğini haber vermiştir. Şöyle buyurmuştur: “Ca‘fer bin Ebî Tâlib’i cennette meleklerle birlikte iki kanadıyla uçan bir melek olarak gördüm.”[652]

[650] (el-Bidâye ve’n-Nihâye, 4/207)
[651] (Buhârî, 4260)
[652] (Tirmizî, 3763)

Bilgilerini Test Et (29. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: “Zî’l-evtâd” ne demektir?		**C**
	A) Malların sahibi.	B) Çok sayıda bina ve saray sahibi.	C) Mülkünü sağlamlaştıran orduların sahibi.
Hadis Sofrası	Soru: İnsanların hakkı ancak ne ile düşer?		**C**
	A) İstiğfar etmekle.	B) Çokça salih amel işlemekle.	C) Helâllik istemek ve af dilemekle.
Akaid Sofrası	Soru: Büyük şirke götüren sebepler ve vesilelerden biri şudur:		**B**
	A) Kabirlerin birbirine yakın olması.	B) Sâlihler hakkında aşırı gitmek.	C) Yaşayışta aşırı lüks ve israf.
Fıkıh Sofrası	Soru: Nebî (s.a.v.)’in kuşluk (duhâ) namazını tavsiye ettiği sahâbî kimdir?		**A**
	A) Ebû Hureyre.	B) İbn Mes‘ûd.	C) Câbir b. Abdullah.
Siyer Sofrası	Soru: Benî Kurayza Gazvesi’nin sebebi nedir?		**C**
	A) Müslüman bir kadının örtüsünü açmaları.	B) Çarşıda bir Müslüman çocuğu öldürmeleri.	C) Ahdi bozup Ahzâb ordusuna katılmaları.
Sahabe Sofrası	Soru: Ca‘fer (r.a.) vasıtasıyla Müslüman olan kimdir?		**A**

	A) Necâşî.	B) İbnü'l-Cülendâ.	C) Mukavkıs.

Pazar: Tefsir Sofrası

Fecr Suresi (2)

“İnsana gelince; Rabbi onu imtihan edip kendisine ikramda bulunur ve nimet verirse: ‘Rabbim bana ikram etti’ der. Fakat onu imtihan edip rızkını daraltırsa: ‘Rabbim beni aşağıladı’ der. Hayır! Bilakis siz yetime ikram etmiyorsunuz, Yoksulu doyurmaya birbirinizi teşvik etmiyorsunuz. Mirası hırsla yiyorsunuz. Malı ise pek aşırı bir sevgiyle seviyorsunuz. Hayır! Yer şiddetle sarsılıp darmadağın edildiği zaman, Rabbin (azamet ve celâline yaraşır bir gelişle) gelir ve melekler saf saf dizilir. O gün cehennem getirilir. İşte o gün insan düşünüp hatırlar; fakat bu hatırlamanın ona ne faydası olacak? “Keşke (ebedî) hayatım için bir şeyler önceden gönderseydim!” der. O gün O’nun azabı gibi kimse azap edemez. O’nun bağı gibi kimse bağlayamaz. “Ey huzura ermiş nefis! Rabbine dön; O’ndan razı, O da senden razı olarak. Kullarımın arasına gir. Cennetime gir.”

Ayetlerin Konusu:

İmtihanın hikmetine dikkat çekmek ve ahireti hatırlatmak.

Kelimelerin Açıklaması:

- Lemmâ:

Şiddetle, hırsla.

- İbtelâhu:

Onu imtihan etti.

- Cemmâ:

Aşırı derecede, çokça.

- Fe kadara:

Daralttı, kıstı.

- Dukket:

Sarsıldı, paramparça edildi.

- Ve lâ tehâddûne:

Birbirinizi teşvik etmiyorsunuz.

- Ve câe rabbuke:

Rabbin, celâline yaraşır bir gelişle geldi (kullar arasında hüküm vermek için).

- Ve lâ yûsiku:

Zincirler ve bağlarla bağlamaz.

- Saffen sâffâ:

Saf saf, çok sayıda sıra hâlinde.

- Vesâkahu:

O'nun bağlaması gibi zincirler ve bağlarla bağlamak.

- Ve ennâ lehû'z-zikrâ:

Artık hatırlamanın ona faydası yoktur; zamanı geçmiştir.

Genel Anlamı:

Bu âyetler, Allah Teâlâ'nın kullarını hayır ve şer ile imtihan etme sünnetini ortaya koymaktadır. O'nun vermesi ya da kısmaması, kulundan razı olduğuna; daraltması da ona gazap ettiğine delil değildir. Bilakis bazen genişlik vererek imtihan eder, bazen de daraltarak imtihan eder. Nimetle de sınar, mahrumiyetle de sınar.

Ardından hitap edilen kimselerin; yetimlere ve yoksullara karşı tutumları, mala ve mirasa aşırı düşkünlükleri zikredilerek onların hırslarının ve cimriliklerinin ortaya çıktığı belirtilir. Fânî olanı bâkî olana tercih ettikleri vurgulanır. Sûre, kıyamet gününün dehşet sahneleriyle son bulur. O gün azabı gören kimseler pişmanlık duyar ve kendilerini kurtaracak salih amelleri önceden göndermiş olmayı temenni ederler. Ancak artık faydası yoktur. Buna karşılık, salih ameller işleyip görevini ihmal etmeyen mutmain (huzura ermiş) nefis ise Allah'ın ikramına mazhar olur; O'ndan razı, O da ondan razı olarak cennete, Allah'ın ikram edilmiş kulları arasına davet edilir.

Sureden Çıkarılan Dersler

1) Rızkı geniş olan herkes Allah katında değerli değildir; rızkı dar olan da mutlaka değersiz değildir.
2) Müminin özelliklerinden biri kader ve kazaya razı olmaktır: Verilince şükreder, imtihan edilince sabreder.
3) Müminin vasıflarından biri yetime ikram etmek ve yoksulları doyurmaya teşvik etmektir.
4) İnsan kıyamet günü cehennemi gördüğünde büyük bir pişmanlık duyar; fakat o gün pişmanlık fayda vermez.
5) Mirasın; erkek-kadın, küçük-büyük bütün hak sahiplerine verilmesi farzdır.

Pazartesi: Hadis Sofrası

Zarar geldiğinde ölümü temenni etmeyi yasaklama

Enes (r.a.)'dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Size isabet eden bir sıkıntı sebebiyle hiçbiriniz ölümü temenni etmesin. Eğer mutlaka temenni edecekse şöyle desin: Allah'ım! Hayat benim için hayırlı olduğu sürece beni yaşat; ölüm benim için hayırlı olduğu zaman da canımı al."[653]

Açıklama:

Hadiste, kula isabet eden bir zarar sebebiyle ölümü temenni etmek yasaklanmıştır. Bu zarar; hastalık, fakirlik, korku, şiddetli bir sıkıntı veya helâk edici bir durum olabilir. Çünkü bunda birçok sakınca vardır:

- Bu, Allah'ın kaza ve kaderine karşı hoşnutsuzluk ve sızlanma anlamı taşır. Oysa mümin sabır ve sevap umma ile emrolunmuştur.
- Nefsi zayıflatır, kişiyi ümitsizliğe sürükler; gevşeklik ve tembellik meydana getirir.
- Ölüm gelince, kulun en çok ihtiyaç duyduğu salih ameller kesilmiş olur.
- Ölümden sonra kendisi için neyin olacağını bilmez; belki de dünyadaki sıkıntıdan, kabir azabı ve berzahın dehşeti gibi daha ağır bir duruma kaçmış olur.

Kula düşen; başına gelen sıkıntıya sabretmek ve işi, kendisi için hayır ve maslahatın ne olduğunu bilen Rabbine havale etmektir. Bu sebeple Nebî (s.a.v.) hadisin sonunda şöyle buyurmuştur: "Eğer mutlaka ölümü temenni edecekse şöyle desin: Allah'ım! Hayat benim için hayırlı olduğu sürece beni yaşat; ölüm benim için hayırlı olduğu zaman da canımı al."

---

[653] (Buhârî, 6351; Müslim, 2680)

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Müslümana gelen zarar (fakirlik, hastalık, korku vb.) sebebiyle ölümü temenni etmek haramdır.
2) Mümin, sıkıntılar şiddetlendiğinde sabretmeli; Allah'a yönelerek dua ve niyazda bulunmalıdır.
3) Allah'a tevekkül etmek ve işleri O'na havale etmek vaciptir; çünkü kul için hayır ve maslahatın ne olduğunu en iyi bilen O'dur.
4) Hayat Allah'ın bir hibesi ve büyük kazanç için bir fırsattır; bu sebeple Müslüman onu iman ve salih amellerle değerlendirmelidir.
5) Sünnet, dinde fitneye düşme korkusu sebebiyle ölümü temenni etmenin câiz olduğuna işaret etmiştir. Nitekim Nebî (s.a.v.) şöyle dua etmiştir: "Eğer kullarına bir fitne murat edersen, beni fitneye düşmeden katına al."[654]

[654] (Tirmizî, 3235)

Salı: Akîde Sofrası

Küfür; Tanımı ve Türleri

Küfür, imanın zıddıdır. İman nasıl söz, amel ve inançtan oluşuyorsa; küfür de sözle, amelle, inançla, şüpheyle ve terk etmekle meydana gelir.

Küfür; Allah'a iman etmemekle ya da O'nun dininden bir şeye iman etmemekle ortaya çıkar. Bu; yalanlama, şüphe, kibir veya hevâ (nefse uyma) sebebiyle olabilir. Ayrıca şer'an küfür sayılan söz ve fiillerle de gerçekleşir.

Küfür hakkında şiddetli uyarılar, tehdit ve vaad edilen azap bildirilmiştir. Yüce Allah şöyle buyurur: "Şüphesiz Allah kâfirlere lanet etmiş ve onlar için alevli bir ateş hazırlamıştır. Orada ebedî kalacaklardır; kendileri için ne bir dost ne de bir yardımcı bulacaklardır. O gün yüzleri ateşte çevrilip dururken: 'Keşke Allah'a itaat etseydik ve Peygambere itaat etseydik!' derler."[655]

Küfür iki kısma ayrılır: Büyük küfür (küfr-i ekber): Kişiyi İslâm milletinden çıkarır. Küçük küfür (küfr-i asgar): Kişiyi İslâm'dan çıkarmaz.

Birinci Kısım: Büyük küfür ve beş çeşide ayrılır:

Birinci Tür: Yalanlama küfrü (küfrü't-tekzîb): Delili, Yüce Allah'ın şu sözüdür: "Allah'a karşı yalan uydurandan veya kendisine gelen hakkı yalanlayandan daha zalim kim olabilir? Kâfirler için cehennemde bir barınak yok mu?"[656]

İkinci Tür: İnkâr ve kibir küfrü (küfrü'l-ibâ ve'l-istikbâr): Delili, Yüce Allah'ın şu sözüdür: "Hani meleklere: 'Âdem'e secde edin' demiştik; İblîs hariç hepsi secde etmişti. O ise kaçınmış, kibirlenmiş ve kâfirlerden olmuştu."[657]

---

[655] (Ahzâb Suresi, 64–66)
[656] (Ankebût Suresi, 68)
[657] (Bakara Suresi, 34)

Üçüncü Tür: Şüphe Küfrü (Küfrü'ş-Şekk) Delili, Yüce Allah'ın şu sözüdür: "Kendine zulmederek bahçesine girdi ve: 'Bunun asla yok olacağını sanmıyorum. Kıyametin kopacağını da sanmıyorum. Rabbime döndürülsem bile bundan daha hayırlı bir yer bulurum' dedi. Onunla konuşan arkadaşı ise: 'Seni topraktan, sonra nutfeden yaratan, sonra da seni bir adam olarak düzenleyen Allah'ı inkâr mı ediyorsun?' dedi. Fakat O Allah benim Rabbimdir ve ben Rabbime hiçbir şeyi ortak koşmam."[658]

Dördüncü Tür: Yüz Çevirme Küfrü (Küfrü'l-İ'râd) Delili, Yüce Allah'ın şu sözüdür: "Kâfirler ise uyarıldıkları şeyden yüz çevirirler."[659]

Beşinci Tür: Nifak Küfrü (Küfrü'n-Nifâk) Delili, Yüce Allah'ın şu sözüdür: "Bu, onların iman edip sonra inkâr etmelerindendir. Bu yüzden kalpleri mühürlenmiştir; artık anlamazlar."[660]

İkinci Kısım: Küçük küfür, amelî küfür olarak da adlandırılır. Şer'î naslarda küfür olarak isimlendirilmiş olmakla birlikte büyük küfür derecesine ulaşmayan her şey bu kapsamdadır.

Buna bazı örnekler şunlardır:

- Nebî (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "İnsanlarda bulunan iki şey vardır ki onlar küfürdür: Soylara dil uzatmak ve ölü üzerine ağıt yakmak."[661]
- Allah'tan başkası adına yemin etmek. Nebî (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Kim Allah'tan başkası adına yemin ederse küfretmiş veya şirk koşmuş olur."[662]
- Müslümanla savaşmak. Nebî (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Müslümana sövmek fasıklıktır; onunla savaşmak ise küfürdür."[663]

[658] (Kehf Suresi, 35–38)
[659] (Ahkâf Suresi, 3)
[660] (Münâfikûn Suresi, 3)
[661] (Müslim, 67)
[662] (Tirmizî, 1535; Ebû Dâvûd, 3251)
[663] (Buhârî, 48; Müslim, 64)

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Yasak Vakitler

Yasak Vakitlerin Açıklaması:

Şeriat, nafile namaz kılmanın yasak olduğu vakitleri açıklamıştır. Bu vakitler şunlardır:

Birinci vakit: Fecrin doğuşundan güneş doğup bir mızrak boyu yükselinceye kadar olan süredir. Bu da güneş doğduktan yaklaşık çeyrek saat sonrasına kadar devam eder.

İkinci vakit: Güneşin gökyüzünün tam ortasında bulunduğu vakittir. Bu, öğle namazından yaklaşık çeyrek saat önce başlayıp güneş batıya meyledinceye ve öğle vakti girinceye kadar sürer.

Üçüncü vakit: İkindi namazından sonra güneş batıncaya kadar olan süredir.

Deliller:

Bunun delilleri şunlardır:

- Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Sabah namazından sonra güneş doğuncaya kadar namaz yoktur; ikindi namazından sonra da güneş batıncaya kadar namaz yoktur."[664]
- Ukbe b. Âmir (r.a.) şöyle demiştir: "Resûlullah (s.a.v.) bize üç vakitte namaz kılmayı ve ölülerimizi defnetmeyi yasaklardı: Güneş doğarken yükselinceye kadar, Güneş tam tepe noktasında iken batıya meyledinceye kadar, Güneş batmaya yaklaşırken batıncaya kadar."[665]

[664] (Buhârî, 586, Müslim, 827)
[665] (Müslim, 831)

Yasak Vakitlerde Namazın Hükmü

Bu vakitlerde nafile namaz kılmak câiz değildir. Ancak delille istisna edilen bazı durumlar vardır. Bunlar:

- Kaçırılan farz namazların, sünnetleriyle birlikte kaza edilmesi; çünkü Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Kim bir namazı uyuyarak geçirir veya unutursa, hatırladığı zaman onu kılsın."[666]
- Sebebe bağlı namazlar; cenaze namazı, mescid tahiyyeti ve tavafın iki rekâtı gibi.

Bu Vakitlerin Yasaklanmasındaki Hikmet

Bu vakitlerde namazın yasaklanmasının hikmetini Peygamberimiz (s.a.v.) açıklamıştır. Kâfirlerin güneşe doğarken ve batarken ibadet ettiklerini bildirmiş, bu iki vakitte onlara benzememek için Müslümanları namazdan menetmiştir. Şöyle buyurmuştur: "Güneş doğarken şeytanın iki boynuzu arasından doğar; o sırada kâfirler ona secde ederler." Ve yine şöyle buyurmuştur: "Güneş batarken şeytanın iki boynuzu arasından batar; o sırada kâfirler ona secde ederler."[667]

Öğle vaktinde güneş tam tepedeyken ise şöyle buyurmuştur: "Çünkü o vakitte Cehennem alevlendirilir."[668]

[666] (Müslim, 684)
[667] (Müslim, 832)
[668] (Müslim, 832)

Perşembe: Siyer Sofrası

Rıdvan Biatı

Tarihi:

Hicretin altıncı yılında, Zilkade ayında gerçekleşmiştir.

Sebepleri:

Bu olayın başlangıcı, Resûlullah'ın (s.a.v.) rüyasında kendisinin ve ashabının Mescid-i Harâm'a girdiklerini, Kâbe'nin anahtarlarını aldıklarını, tavaf edip umre yaptıklarını görmesiyle olmuştur. Bunu sahabeye haber verince onlar çok sevindiler ve bunun o yıl gerçekleşeceğini zannettiler. Bunun üzerine Peygamberimiz (s.a.v.), umre yapmak üzere yola çıkacağını bildirdi; sahabe de onunla birlikte hazırlık yaptı.[669]

Olayları:

Peygamberimiz (s.a.v.) ve yaklaşık bin beş yüz kadar sahabe, silahsız ve ihramlı olarak Mekke'ye doğru yola çıktılar. Mekke'ye yaklaştıklarında Kureyş bunu öğrendi, müttefiklerini topladı ve umreyi engellemek için Mekke'den çıktılar. Henüz Müslüman olmamış olan Hâlid bin Velîd, iki yüz süvariyle Kurâu'l-Gamîm bölgesinde Müslümanların önünü kesmek için ilerledi. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.) güzergâhı değiştirerek Mekke'nin alt tarafından Hudeybiye yolunu tuttu. Hâlid ise durumu bildirmek üzere Kureyş'e döndü.[670]

Kureyş, Resûlullah'a (s.a.v.) elçiler göndererek Mekke'ye girmemesini istedi. Peygamberimiz (s.a.v.) ise savaşmak için gelmediğini, sadece umre yapmak istediğini vurguladı. Bunun üzerine Osman bin Affân (r.a.) elçi olarak gönderildi. Osman Mekke'ye girdi. Kureyş ona tavaf etmeyi teklif etti; ancak o, Resûlullah (s.a.v.) tavaf etmeden tavaf etmeyi kabul etmedi. Bunun üzerine Kureyş onu bir süre alıkoydu.[671]

---

669 (Taberî Tefsiri, 22/257)
670 (Buhârî, 2731)
671 (el-Bidâye ve'n-Nihâye, 4/167)

Sonuçları:

Resûlullah'a (s.a.v.) ve Müslümanlara, Osman (r.a.)'ın öldürüldüğü haberi ulaştı. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.), ashabını biate çağırdı. Sahabe, kaçmamak üzere biat etti; bazıları ise ölüm üzerine biat etti. Resûlullah (s.a.v.), kendi elini tutarak: "Bu da Osman adınadır." buyurdu.[672]

Bu biat ağacın altında gerçekleştiği için Rıdvan Biatı olarak adlandırıldı. Allah Teâlâ bu olay hakkında şöyle buyurmuştur: "Andolsun ki Allah, o ağacın altında sana biat ederlerken müminlerden razı olmuştur. Kalplerinde olanı bilmiş, üzerlerine sekînet indirmiş ve onları yakın bir fetihle mükâfatlandırmıştır."[673] Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Ağacın altında biat edenlerden hiç kimse ateşe girmeyecektir."[674]

[672] (el-Bidâye ve'n-Nihâye, 4/168)
[673] (Fetih Sûresi, 18)
[674] (Ebû Dâvûd, 4653)

Cumartesi: Sahabe Sofrası

Hamza bin Abdülmuttalib (r.a.)

İsmi ve Doğumu:

O, faziletli sahabi Hamza bin Abdülmuttalib bin Hâşim bin Abdümenâf'tır. Nebî'nin (s.a.v.) amcası ve aynı zamanda süt kardeşidir. Kendisine: "Allah'ın Aslanı ve Resûlü'nün Aslanı (s.a.v.)" denilirdi.

Künyesi, oğulları Umâre ve Ya'lâ'ya nispetle: Ebû Umâre ve Ebû Ya'lâ idi.

Hicretten 54 yıl önce Mekke'de doğdu.

Hayatı ve Faziletleri:

Hamza (r.a.), cömert, yumuşak huylu, güçlü yapılı, yüzü kızıl, savaşlarda çok cesur biriydi. Öfkelendiğinde gözleri kızarırdı.

İslam'dan önce de Ficar Savaşı gibi birçok savaşa katılmıştı. Kureyş'in en cesur, en vakarlı ve en atılgan gençlerinden biriydi.

Hicretten önce, risaletin altıncı yılının sonlarına doğru İslam'a girdi. Bu, başlangıçta Nebî'ye (s.a.v.) destek olmak amacıylaydı. Olay şöyle gerçekleşti: Bu ümmetin "Firavunu" olarak anılan Ebû Cehil, Nebî'ye (s.a.v.) eziyet etmiş ve başını bir taşla yaralamıştı. Bu haberi alan Hamza bin Abdülmuttalib hemen öfkeyle yola çıktı, kimseye aldırmadan Ebû Cehil'in yanına vardı ve şöyle dedi: "Sen benim yeğenime hakaret mi ediyorsun? Ben de onun dini üzerindeyim!" Ardından yayıyla ona vurdu ve başını ağır şekilde yardı.[675]

Hamza'nın İslam'a girişi ilk başta bir hamiyet ve akrabalık gayretiyle olmuştu; fakat daha sonra Allah göğsünü İslam'a açtı. Onun Müslüman oluşuyla Müslümanlar güç kazandı, Kureyş ise büyük baskı altına girdi ve yaptıkları eziyetlerin bir kısmını bırakmak zorunda kaldılar.

---

[675] (Hilyetü'l-Evliyâ, 2/673)

Hamza (r.a.), Bedir Gazvesi'ne katıldı ve orada üstün bir cesaret ve kahramanlık sergiledi. Hatta müşrik esirlerden bazıları şöyle demiştir: "Devekuşu tüyüyle işaretlenmiş olan o adam kimdi?" "Hamza'ydı" denildi. Bunun üzerine şöyle dediler: "Bize en ağır darbeleri o vurdu!"[676]

Ayrıca Uhud Gazvesi'ne de katıldı. Resûlullah'ın (s.a.v.) önünde iki kılıçla savaşıyor ve: "Ben Allah'ın Aslanıyım!" diyordu.[677] Müşriklerden otuz bir kişiyi öldürdü. Böyle savaşırken ayağı kaydı ve sırtüstü düştü; zırhı karnından açıldı. Bunun üzerine Cübeyr bin Mut'im'in kölesi olan Habeşli Vahşî, mızrağını atarak onu şehit etti. Müşrikler ayrıca ona müsle yaptılar (cesedine işkence ettiler). Nebî (s.a.v.) onu gördüğünde büyük bir acı duydu, derin bir hüzne kapıldı ve şöyle buyurdu: "Şehitlerin efendisi Hamza bin Abdülmuttalib'dir."[678]

Vefatı:

Hamza (r.a.), Uhud günü şehit edildi. Şehit edildiğinde elli dokuz yaşındaydı. Kız kardeşinin oğlu Abdullah bin Cahş ile birlikte aynı kabre defnedildi.

[676] (Zâdü'l-Meâd, 3/166)
[677] (el-Hâkim, 3/194)
[678] (el-Hâkim, 4884)

Bilgilerini Test Et (30. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: “Kadera aleyhi rızkahu” ne anlama gelir?		**A**
	A) Daralttı.	B) Genişletti.	C) Yok etti.
Hadis Sofrası	Soru: Müminin başına sıkıntılar şiddetlendiğinde ne yapması tavsiye edilir?		**B**
	A) Sıkıntıya teslim olup boyun eğmesi.	B) Sabretmesi ve Allah’a yalvararak dua etmesi.	C) Ülkesinden başka bir ülkeye gitmesi.
Akaid Sofrası	Soru: Büyük küfür çeşitlerinden biri hangisidir?		**B**
	A) Gizli şirk.	B) İtaatten kaçınma ve kibirlenme.	C) Ağıt yakmak.
Fıkıh Sofrası	Soru: Nafile namaz kılmanın yasak olduğu vakitlerden biri hangisidir?		**A**
	A) Sabah namazından sonra.	B) Öğle namazından sonra.	C) Akşam namazından sonra.
Siyer Sofrası	Soru: Rıdvan Biatı’nın sebeplerinden biri nedir?		**C**
	A) Bizans ordusunun gelişi.	B) Müşrik grupların birleşmesi.	C) Osman’ın öldürüldüğü haberinin yayılması.
Sahabe Sofrası	Soru: Hamza hangi gazvede şehit olmuştur?		**B**
	A) Bedir Gazvesi.	B) Uhud Gazvesi.	C) Hendek Gazvesi.

Pazar: Tefsir Sofrası

Gâşiye Suresi (1)

“Gâşiye’nin haberi sana geldi mi? O gün birtakım yüzler zillet içindedir; çalışmış, yorulmuştur. Kızgın bir ateşe girerler. Kaynar bir kaynaktan içirilirler. Onlar için kuru ve dikenli bir bitkiden başka yiyecek yoktur. O da ne besler ne de açlığı giderir. O gün birtakım yüzler ise mutludur; dünyadaki gayretlerinden hoşnutturlar. Yüksek bir cennettedirler. Orada boş ve anlamsız söz işitmezler. Orada akan bir pınar vardır. Orada yükseltilmiş tahtlar, konulmuş kadehler, dizilmiş yastıklar ve serilmiş halılar vardır.”

Ayetlerin Konusu:

Ahireti, oradaki mükâfatı ve azabı hatırlatma.

Kelimelerin Açıklaması:

- Gâşiye:

Kıyamet; dehşetiyle insanları kuşatan büyük olay.

- Hâşi‘a:

Boynu bükük, aşağılanmış.

- Âmileten nâsıbe:

Çalışıp yorulmuş; cehennemde azap içinde bitkin düşmüş.

- Teslâ nâran:

Ateşe girer, onun sıcaklığını tadar.

- Hâmiye:

Çok şiddetli ve yakıcı.

- Âniye:

Son derece kaynar, harareti yüksek.

- Darî‘:

Dikenli ve kötü bir bitki.

- Li sa‘yihâ râdıye:

Dünyadaki itaati ve ameli sebebiyle hoşnut.

- Lâ lâğiyeten:

Boş ve anlamsız söz.

- Fîhâ ‘aynun câriye:

Orada akan bir pınar vardır.

- Sururun merfû‘a:

Yükseltilmiş tahtlar, yüksek meclisler.

- Ekvâbun mevdû‘a:

İçmeye hazır konulmuş kadehler.

- Nemârik:

Yastıklar.

- Zerâbiyyü mebsûse:

Serilmiş halılar, yayılmış döşemeler.

Genel Anlamı:

Bu ayetler, kıyamet gününde inkârcıların yüzlerinin zillet içinde olacağını bildirir. Uğradıkları rezillik ve aşağılanma sebebiyle yüzleri düşmüş olacaktır. Zincirler ve bağlarla yorulmuş, bitkin düşmüş hâlde olacaklar; son derece alevli bir ateşe gireceklerdir. Kaynar derecede sıcak bir kaynaktan içirileceklerdir. Yiyecekleri ise cehennemde dikenli ve kötü bir bitkiden başka bir şey değildir. Bu, yiyeceklerin en kötüsü ve en çirkinidir; ne bedene fayda sağlar ne de açlığı giderir.

Müminler ise o gün nimet, sevinç ve mutluluk içindedirler. Bunun etkisi yüzlerinden belli olur. Yaptıkları amellerin karşılığı olarak Allah'ın verdiği mükâfattan hoşnutturlar. Konuşmaları güzel ve faydalıdır; kalpleri sevindirir, gönülleri ferahlatır. Sözleri Allah'ı anmak ve O'nun ardı arkası kesilmeyen nimetlerini dile getirmekle doludur. Etraflarında akan pınarlar fışkırır; onları diledikleri gibi yönlendirirler. Kendileri için türlü süs ve ikramlarla hazırlanmış meclisler vardır: kadehler, tahtlar, yastıklar ve serili halılar… Bunlar gözlerini aydınlatır, gönüllerini sevindirir.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) Bedbaht kimseler için zillet, aşağılanma, ağır ve yorucu azap, ateşe girme, kaynar su içme ve dikenli bitki yeme gibi azap çeşitlerinin hatırlatılması.
2) Cennette müminlerin yüzlerinin parlak ve nimet içinde olacağı; mutluluk ve sevinçlerinin yüzlerinden okunacağı.
3) Cennet nimetlerinin çok çeşitli olduğu: yiyecekler, içecekler, ağaçlar, saraylar, nehirler, huriler… ve bütün bunlardan daha büyük olan nimet ise Allah'ı görme ve O'nun rızasına erişmedir.
4) Boş, yalan ve anlamsız sözlerin insan ruhunu rahatsız eden şeylerden olduğu; Allah'ın cennette müminlerin kulaklarını bundan uzak tuttuğu.

Pazartesi: Hadis Sofrası

Allah'ı Zikretmenin Fazileti

Ebû Mûsâ el-Eş'arî (r.a.) şöyle demiştir: Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Rabbini zikreden kimse ile O'nu zikretmeyen kimsenin durumu, diri ile ölü gibidir."[679]

Açıklama:

Bu hadis, zikrin önemini ve faziletini açıklayan en etkileyici hadislerden biridir. Zikir, beden için ruh ne ise, kul için de odur. Kul Allah Teâlâ'yı ne kadar çok zikrederse, o kadar canlı olur. İyiliği iyilik, kötülüğü kötülük; hakkı hak, bâtılı bâtıl olarak görür. Allah'ın zikrinden uzaklaştıkça ise ölüye benzer; varlığı faydasız hâle gelir. Bedeniyle diri olsa da kalbi ölüdür. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Ölü iken kendisini dirilttiğimiz ve insanlar arasında yürümesi için kendisine bir nur verdiğimiz kimse, karanlıklar içinde kalıp ondan çıkamayan kimse gibi olur mu?"[680]

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Zikir, ruhun hayatıdır; ruh beden için ne ise, zikir de kalp için odur. Bu benzetme başlı başına büyük bir teşvik ve özendirmedir.
2) Kalp uzun süre Allah'ı zikretmezse katılaşır; bu katılık kişiyi hayırdan uzaklaştırır.
3) Kalbin ölümü ve katılığından kurtuluş, Allah'ı çokça zikretmekle mümkündür.

[679] (Buhârî, 6407)
[680] (En'âm Sûresi, 122)

Salı: Akîde Sofrası

Nifak; Tanımı ve Türleri

Nifakın Tehlikesi:

Allah Teâlâ münafıkları birçok âyette bütün kötü sıfatlarla nitelemiştir. Şöyle buyurur: "Şüphesiz münafıklar ateşin en alt tabakasındadır."[681] Yine şöyle buyurur: "Allah'ı ve iman edenleri aldatmaya çalışırlar. Hâlbuki ancak kendilerini aldatırlar da farkında değillerdir. Kalplerinde hastalık vardır; Allah da onların hastalığını artırmıştır. Yalan söylemeleri sebebiyle onlar için acı bir azap vardır."[682]

Nifakın tehlikesi çok büyük olduğu için sahâbeler (r.a.) bile kendileri için nifaktan korkarlardı. İbn Ebî Müleyke şöyle demiştir: "Resûlullah (s.a.v.)'in otuz sahâbîsine yetiştim; hepsi kendisi için nifaktan korkardı."[683]

Nifakın Türleri:

Nifak iki çeşittir: itikadî nifak ve amelî nifak.

Birinci Tür: İtikadî Nifak (Büyük Nifak) İslâm'ı dıştan gösterip küfrü içte gizlemektir. Bu, büyük nifaktır. Şekillerinden bazıları şunlardır:

- Resûlullah (s.a.v.)'i veya onun getirdiklerinden bir kısmını yalanlamak.
- Resûlullah (s.a.v.)'e ya da getirdiği hükümlerin bir kısmına buğz etmek.
- Dinin üstün gelmesini istememek ve zayıflamasına sevinmek.

---

[681] (Nisâ, 145)
[682] (Bakara, 9-10)
[683] (Buhârî, muallak, 48)

İkinci Tür: Amelî Nifak (Küçük Nifak) Kastedilen şudur: Şer‘î naslarda nifak olarak nitelendirilen ve münafıkların amellerinden sayılan davranışlardır. Ancak bunlar kalpteki imanı tamamen ortadan kaldırmaz. Bu tür nifak kişiyi dinden çıkarmaz; fakat büyük nifaka götüren bir vesiledir. Şekillerinden bazıları şunlardır:

Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: “Dört özellik vardır ki, kimde bunlar bulunursa tam bir münafık olur. Kimde bunlardan bir özellik bulunursa, onu terk edinceye kadar kendisinde nifaktan bir özellik vardır: Konuştuğunda yalan söyler, söz verdiğinde sözünden döner, ahid yaptığında hıyanet eder, tartıştığında haddi aşar.”[684]

Bunlardan biri de mescitte cemaatle namazı terk etmektir. Çünkü bu, münafıkların özelliklerindendir.

Büyük Nifak ile Küçük Nifak Arasındaki Farklar

Naslar, büyük nifak ile küçük nifak arasında birtakım farklar olduğunu açıklamıştır. Bunların en önemlileri şunlardır:

1) Büyük nifak kişiyi dinden çıkarır; küçük nifak ise dinden çıkarmaz.
2) Büyük nifak inançla ilgilidir; küçük nifak ise inanç değil amellerle ilgilidir.
3) Büyük nifak gerçek bir müminden sadır olmaz; küçük nifak ise müminden sadır olabilir.
4) Büyük nifak sahibi genellikle tevbe etmez; küçük nifak sahibi ise tevbe edebilir.

[684] (Buhârî, 34; Müslim, 58)

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Cuma Namazı

Fazileti

Cuma günü haftanın en faziletli günüdür. Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Güneşin doğduğu en hayırlı gün cuma günüdür. Âdem o günde yaratıldı, o günde cennete konuldu ve o günde cennetten çıkarıldı."[685] Yine şöyle buyurmuştur: "Allah bizden öncekileri cuma gününden saptırdı. Yahudilere cumartesi, Hristiyanlara pazar verildi. Allah bizi getirdi ve bizi cuma gününe hidayet etti."[686]

Hikmeti

Cuma, Müslümanların en büyük toplu ibadetlerinden ve birlik-beraberliklerinin en önemli göstergelerindendir. Allah bu günde genel bir toplanma ve namaz emretmiş, müminlere buna katılmayı farz kılmıştır. Bu toplanma için bir hutbe meşru kılınmış; hutbe ile Allah'ın kullarına olan büyük nimetleri hatırlatılır ve şükre teşvik edilir. Hutbeyi dinlemek de zorunlu kılınmıştır.

Hükmü

Cuma namazı erkeklere farz-ı ayındır. Yüce Allah şöyle buyurur: "Ey iman edenler! Cuma günü namaz için ezan okunduğunda Allah'ın zikrine koşun ve alışverişi bırakın. Eğer bilirseniz bu sizin için daha hayırlıdır."[687]

Cuma namazını terk edenler hakkında şiddetli bir tehdit de gelmiştir. Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Bir topluluk cuma namazlarını terk etmeyi bırakmalıdır; yoksa Allah onların kalplerini mühürler, sonra da mutlaka gafillerden olurlar."[688]

---

685 (Müslim, 1410)
686 (Müslim, 865)
687 (Cuma, 9)
688 (Müslim, 865)

Cuma Namazının Hükümleri

Cuma namazına dair Müslümanın öğrenmesi ve uygulaması gereken bazı hükümler vardır:

1. Hutbe sırasında susmak farzdır. İmam hutbe okurken konuşmak haramdır. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "İmam hutbe okurken arkadaşına 'Sus!' dersen, boş ve gereksiz konuşmuş olursun."[689] Yani bu söz bile boş konuşma sayılır.
2. Hutbe esnasında insanların üzerinden atlamak haramdır. Çünkü bu, namaz kılanlara eziyet vermek ve hutbeyi dinlemelerini engellemektir. Resûlullah (s.a.v.), safların üzerinden atlayan birine şöyle demiştir: "Otur! Eziyet ettin."[690]
3. Aralarında boşluk yokken iki kişinin arasını ayırmak mekruhtur. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Kim cuma günü gusleder, gücü yettiğince temizlenir, yağ sürer veya güzel koku sürer, sonra camiye gider ve iki kişinin arasını ayırmaz, kendisine yazılan kadar namaz kılar, imam çıkınca da susup dinlerse, bu cuma ile sonraki cuma arasındaki günahları bağışlanır."[691]
4. Cuma namazı, imamla bir tam rekât kılmakla idrak edilmiş olur. Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Kim cuma namazından bir rekâta yetişirse namaza yetişmiş olur."[692] Bir rekâttan daha azına yetişen kişi ise öğle namazı kılar.
5. Cuma namazından önce belirli bir sünnet yoktur. Ancak kişi dilediği kadar nafile namaz kılabilir. Buna Peygamber (s.a.v.)'in şu sözü delildir: "Kendisine yazılan kadar namaz kılar…" [693] Cuma namazından sonra ise iki veya dört rekât sünnet kılınır. Her ikisi de Peygamber (s.a.v.)'den rivayet edilmiştir.[694]

[689] (Buhârî, 394; Müslim, 851)
[690] (Ebû Dâvûd, 1118; Nesâî, 3/103)
[691] (Buhârî, 910)
[692] (Nesâî, 1425)
[693] (Buhârî, 910)
[694] (Buhârî, 937; Müslim, 881–882)

Perşembe: Siyer Sofrası

Hudeybiye Antlaşması

Tarihi:

Hicretin altıncı yılında, Zilkade ayında gerçekleşmiştir.

Sebebi:

Rıdvan Biatı'ndan sonra Kureyş, Peygamber (s.a.v.) ile bir antlaşma yapmak üzere Süheyl bin Amr'ı gönderdi. Resûlullah (s.a.v.) onu görünce iyimser bir şekilde şöyle buyurdu: "İşiniz kolaylaştı."[695]

Olayları:

Müslümanlar ile Kureyş arasında bir antlaşma yapıldı ve şu maddeler üzerinde anlaşmaya varıldı:

- Peygamber (s.a.v.) bu yıl Mekke'ye girmeden geri dönecek; Araplar "Mekke'yi zorla aldı" demesin diye o yıl umre yapılmayacaktı. Ertesi yıl Müslümanlar Mekke'ye girip üç gün kalacak, yolcu silahı olan kılıç dışında silah taşımayacaklardı. Kureyş de onlara zarar vermeyecekti.
- İki taraf arasında on yıl süreyle savaş duracak, insanlar güven içinde yaşayacaktı.
- Arap kabilelerinden isteyenler Peygamber (s.a.v.) ile, isteyenler de Kureyş ile ittifak yapabilecekti. Müttefiklere yapılan saldırı, bağlı oldukları tarafa yapılmış sayılacaktı.
- Kureyş'ten Peygamber (s.a.v.)'e sığınan biri geri verilecek; fakat Müslümanlardan Kureyş'e giden biri geri istenmeyecekti.[696]

Daha sonra Resûlullah (s.a.v.) Ali'yi çağırarak antlaşmayı yazmasını istedi. Ona şöyle yazdırdı: "Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla." Süheyl, "Biz 'Rahmân ve Rahîm' ifadesini bilmiyoruz; 'Allah'ım, senin adınla' yaz." dedi. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.) Ali'ye bunu yazmasını emretti.

---

[695] (Buhârî, 2731)
[696] (El-Fusûl, 185)

Daha sonra Peygamber (s.a.v.) şöyle yazdırdı: "Bu, Muhammed Resûlullah'ın üzerinde anlaşmaya vardığı hususlardır." Süheyl şöyle dedi: "Eğer senin Allah'ın Resûlü olduğunu bilseydik elbette sana tâbi olurduk; fakat 'Muhammed bin Abdullah' yaz."[697] Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.) Ali'ye "Resûlullah" ifadesini silmesini emretti. Ali bunu silmek istemeyince, Peygamber (s.a.v.) onu kendi eliyle sildi. Belge yazıldıktan sonra Huzaa kabilesi Peygamber (s.a.v.) ile ittifak yaptı; Benî Bekir ise Kureyş ile ittifak yaptı.

Sonuçları:

Sahâbîler Mekke'ye girememek ve umre yapamamak sebebiyle çok üzüldüler. Antlaşmanın Müslümanlar aleyhine olduğu kanaatine kapıldılar ve Peygamber (s.a.v.)'in, Rıdvan Biatı'na rağmen Kureyş'in baskısını kabul ettiğini düşündüler. Peygamber (s.a.v.) onlara ihramdan çıkmalarını ve kurban kesmelerini emrettiğinde, üzüntülerinin şiddetinden dolayı hiçbiri hemen ayağa kalkmadı. Bunun üzerine Ümmü Seleme'nin yanına girdi ve durumu anlattı. Ümmü Seleme şöyle dedi: "Ey Allah'ın Nebîsi! Bunun yapılmasını istiyor musun? Öyleyse çık, onlardan hiç kimseyle konuşma; deveni kes ve berberini çağırıp saçını tıraş ettir." Peygamber (s.a.v.) bunu yaptı. Sahâbîler bunu görünce hemen ayağa kalkıp kurbanlarını kestiler ve birbirlerinin saçlarını tıraş etmeye başladılar; öyle ki üzüntülerinin şiddetinden neredeyse birbirlerine zarar verecek hâle geldiler.[698]

Çok geçmeden Peygamber (s.a.v.)'in hikmeti ve ileride gerçekleşecek fetihleri önceden bilmesinin sonucu ortaya çıktı. Büyük topluluklar hâlinde insanların İslâm'a gireceği anlaşıldı. Dönüş yolunda Allah, Resûlü'ne Fetih Sûresi'ni indirdi. Böylece üzüntüleri sevince dönüştü. Hayrın tamamının Allah'a ve Resûlü'ne teslimiyette olduğunu anladılar. Bu sûre, fetih, zafer ve Allah'ın onlardan razı olduğu müjdesini taşıyordu. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Bu gece bana öyle bir sûre indirildi ki, üzerine güneşin doğduğu her şeyden bana daha sevimlidir: 'Şüphesiz biz sana apaçık bir fetih verdik.'"[699]

[697] (Müslim, 1784)
[698] (Buhârî, 2731)
[699] (Buhârî, 4177)

Cumartesi: Sahâbe Sofrası

Hâlid bin Velîd (r.a.)

Adı ve doğumu:

O, Hâlid bin Velîd bin Muğîre bin Abdullah bin Ömer bin Mahzûm'dur. Künyesi Ebû Süleyman'dır. Annesi, Peygamber (s.a.v.)'in hanımı Meymûne bint Hâris'in kız kardeşi olan Lübâbe bint Hâris'tir.

Mekke'de hicretten 30 yıl önce doğmuştur.

Hayatı ve faziletleri:

Hâlid (r.a.), câhiliye döneminde Kureyş'in ileri gelenlerinden, liderlikte, ordu komutanlığında, görüş ve hikmette seçkin şahsiyetlerinden biriydi.

Hicretin 8. yılı Safer ayında Amr bin Âs ve Osman bin Talha ile birlikte İslâm'a girdi. Resûlullah (s.a.v.)'in huzuruna geldiklerinde onları görünce ashâbına şöyle buyurdu: "Mekke size ciğerinin en değerli parçalarını attı."[700] Peygamber (s.a.v.) onun cesaret ve kahramanlığını övmüş ve şöyle buyurmuştur: "Allah'ın ne güzel kuludur Hâlid bin Velîd! O, Allah'ın kılıçlarından bir kılıçtır."[701]

Ebû Bekir (r.a.) da şöyle demiştir: "Kadınlar Hâlid gibisini doğurmaktan âciz kalmıştır."[702]

Hâlid (r.a.), Resûlullah (s.a.v.) ile birlikte Mekke'nin fethine katıldı. Ardından Huneyn ve Tâif gazvelerine iştirak etti ve Uzzâ putunun yıkılması olayında bulundu.

---

[700] (er-Ravdu'l-Ünüf, 5/94)
[701] (Tirmizî, 3846)
[702] (Tarihü't-Taberî, 3/358)

Mûte Savaşı'nda üç kumandanın şehit olmasından sonra kumandayı devraldı ve Allah Teâlâ Müslümanları onun eliyle kurtardı. Kendisi bu konuda şöyle demiştir: "Mûte günü elimde dokuz kılıç kırıldı; elimde yalnızca Yemen yapımı bir kılıç kaldı."[703]

Peygamber (s.a.v.) onu Dûmetü'l-Cendel hükümdarı Ukaydir'in üzerine gönderdi; onu esir alıp getirdi. Ebû Bekir (r.a.) da onu Müseylime ve ridde ehline karşı savaşmak üzere kumandan tayin etti. Onlarla savaşta büyük bir kahramanlık gösterdi. Daha sonra Sıddîk (r.a.) onu diğer ordu kumandanlarının başına getirdi ve İran ile Bizans'a karşı savaşla görevlendirdi. Irak'a sefer düzenledi ve onlara ağır darbeler vurdu; sonunda galip geldi. Ardından Irak sınırından Şam topraklarının başlangıcına kadar çölü aştı. Şam savaşlarına katıldı, Dımaşk'ı kuşattı ve Ebû Ubeyde ile birlikte fethetti. Vücudunda bir karış yer bile kalmamıştı ki üzerinde şehitlik izleri bulunmasın. [704]

Vefatı:

Hâlid bin Velîd (r.a.), hicretin 21. yılında Humus şehrinde, 60 yaşında vefat etti.

[703] (Buhârî, 4265)
[704] (Siyer A'lâmü'n-Nübelâ, 1/367)

Bilgilerini Test Et (31. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: “Namarık” ne demektir?		**B**
	A) Döşekler.	B) Yastıklar.	C) Koltuklar.
Hadis Sofrası	Soru: Kalbin ölümü ve katılığından kurtuluş ne ile olur?		**A**
	A) Allah’ı çokça zikretmekle.	B) Sağlıklı beslenmekle.	C) Erken uyumakla.
Akaid Sofrası	Soru: İtikadî (inançla ilgili) nifak örneklerinden biri nedir?		**B**
	A) Sözünde durmamak.	B) Dinin üstün gelmesini istememek.	C) Ağıt yakmak.
Fıkıh Sofrası	Soru: Cuma namazı kimlere farzdır?		**C**
	A) Tüm Müslümanlara.	B) Erkek ve kadınlara.	C) Erkeklere.
Siyer Sofrası	Soru: Hudeybiye Antlaşması’nı yazan kimdir?		**A**
	A) Ali bin Ebî Tâlib.	B) Süheyl bin Amr.	C) Büdeyl bin Verkâ.
Sahabe Sofrası	Soru: Hâlid bin Velîd (r.a.) hangi yılda Müslüman oldu?		**C**

	A) 6 Hicrî.	B) 7 Hicrî.	C) 8 Hicrî.

Pazar: Tefsir Sofrası

Gâşiye Suresi (2)

“Artık onlar deveye bakmazlar mı, nasıl yaratılmış? Göğe bakmazlar mı, nasıl yükseltilmiş? Dağlara bakmazlar mı, nasıl dikilmiş? Yere bakmazlar mı, nasıl yayılıp döşenmiş? Öyleyse öğüt ver! Sen ancak bir öğüt vericisin. Onların üzerinde zorlayıcı değilsin. Ancak kim yüz çevirir ve inkâr ederse, Allah ona en büyük azabı eder. Şüphesiz onların dönüşü Bizedir. Sonra hesaplarını görmek de Bize aittir.”

Ayetlerin Konusu:

Allah’ın kudretine delil olan işaretlere bakmaya davet.

Kelimelerin Açıklaması:

- Sutihat:

Yayılıp döşendi, hazırlanıp düz kılındı.

- Fe zekkir:

Öğüt ver, uyar ve Allah’ın azabından sakındır.

- Bi musaytir:

Zorlayıcı, iman etmeye mecbur bırakan kimse.

- İyâbehum:

Ölümden sonra dönüşleri.

Genel Anlamı:

Bu âyetlerde Allah Teâlâ bütün insanları, birliğine ve kudretine delil olan yaratılış mucizeleri üzerinde düşünmeye çağırmaktadır. Deveye bakmalarını ister; onun eşsiz yaratılışını, insanlara boyun eğdirilişini ve ihtiyaç duydukları pek çok fayda için hizmetlerine verilmiş oluşunu hatırlatır.

Ve insanların, yeryüzüne dimdik dikilmiş görkemli dağlara bakmaları istenir; onların sayesinde yerin nasıl dengede tutulduğunu, sarsıntıdan nasıl korunduğunu ve içlerine yerleştirilen değerli madenler ile çeşitli faydaları düşünmeleri istenir.

Yine yeryüzüne bakmaları istenir; nasıl genişçe yayılıp döşendiğini ve son derece yaşanabilir hâle getirildiğini görmeleri istenir. Böylece canlılar onun üzerinde yerleşebilmekte, toprağını ekip biçebilmekte ve imar edebilmektedir.

Sonra Allah Teâlâ, Peygamberine insanlara öğüt vermesini, nasihat etmesini, uyarmasını ve onları korkutmasını emreder. Çünkü o, insanları Allah'a davet etmek ve onlara hatırlatmada bulunmak için gönderilmiştir; onların üzerinde zorlayıcı değildir ve amellerinden sorumlu bir denetleyici değildir. Kendisine verilen görevi yerine getirdiğinde artık ona bir kınama yoktur.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) İnsanların, Allah'ın birliğine delil olan yaratılmış varlıklar üzerinde düşünmeye teşvik edilmesi.
2) Devenin yaratılışı büyük mucizelerdendir; insana boyun eğdirilmiş, binmeye ve yük taşımaya elverişli kılınmış, pek çok fayda ile donatılmıştır.
3) Dağların dikilmesi Allah'ın kudretinin delillerindendir; yeryüzünü sabitleyen kazıklar gibidirler.
4) Yerin yayılıp döşenmesi, beşik ve yatak gibi hazırlanması; içinde ve üzerinde sayısız nimet ve delilin bulunması Allah'ın ayetlerindendir. Nitekim "Yeryüzünde kesin iman edenler için nice deliller vardır."[705]
5) Davetçinin görevi Allah'a çağırmaktır; hidayet vermek değildir. Hidayet yalnızca Allah'ın elindedir.

[705] (Zâriyât, 20)

Pazartesi: Hadis Sofrası

Akraba ile İlişkiyi (Sıla-i Rahim) Sürdürmenin Fazileti

Enes bin Mâlik (r.a.) şöyle demiştir: Resûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Rızkının genişletilmesini ve ömrünün uzatılmasını isteyen kimse, akrabalık bağını sürdürsün."[706]

Açıklama:

Bu hadis, akrabalık bağlarını gözetmeye teşvik etmekte ve bunun kulun sevdiği iki şeye vesile olduğunu bildirmektedir: rızkın genişlemesi ve ömrün bereketlenmesi. Bu, hakikî anlamdadır. Çünkü sebepleri ve sonuçları yaratan Allah'tır. Kul akrabalarına iyilik ve ihsanla bağ kurduğunda, onların kalplerine ünsiyet ve sevinç koyduğunda; Allah da onun ömrünü bereketlendirir, rızkını genişletir ve ona başka türlü elde edemeyeceği bereket kapıları açar.

Akraba ile ilişkiyi sürdürmek; onları ziyaret etmek, hallerini sormak, güzel söz söylemek, hayırda yardımcı olmak, fakir olanına sadaka vermek, zengin olanına hediye sunmakla olur. Bunu yaparken onların kendisine iyilik yapıp yapmamasına bakmaz. Nitekim Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Akrabalık bağını sürdüren kimse, karşılık veren kimse değildir. Asıl bağını sürdüren, kendisiyle bağ kesildiğinde bile bağı sürdüren kimsedir."[707]

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Müslümanın dünya ve âhiret sevabını kazanmak için akrabalık bağını gözetmeye önem vermesi gerekir.

2) Sıla-i rahim, rızkın artmasına ve ömrün bereketlenmesine sebeptir.

3) Şer'î sebeplerin varlığı sabittir. Çünkü Peygamber (s.a.v.), sıla-i rahmi sebep; uzun ömür ve geniş rızkı ise sonuç olarak bildirmiştir.

---

[706] (Buhârî, 5986; Müslim, 2557)
[707] (Buhârî, 5991)

Salı: Akîde Sofrası

Dinde Bid‘at

Dinde Bid‘atin Hükmü:

İslam, dinde artırma, eksiltme veya değiştirme yoluyla bid‘at çıkarmayı haram kılmıştır. Çünkü din, âlemlerin Rabbi olan Allah’ın dinidir; O indirmiş, tamamlamış ve korumuştur. Bu sebeple ibadetlerde asıl olan durmak ve sınırı aşmamaktır. Allah ancak O’nun Kitabında veya Resûlü’nün diliyle meşru kıldığı şekilde ibadet edilir. Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: “Kim bizim bu işimizde (dinimizde) ondan olmayan bir şeyi ortaya çıkarırsa, o reddedilmiştir.”[708] Bir rivayette ise şöyle buyurmuştur: “Kim bizim emrimize uygun olmayan bir amel işlerse, o reddedilmiştir.”[709]

Dünyevî âdetler ve işler konusundaki yenilikler ise mubahtır ve bu yasağın kapsamına girmez. Çünkü âdetlerde asıl olan helâl ve serbest olmasıdır. İnsanların modern icatlar üretmesi ve çağdaş hayat araçları geliştirmesi buna örnektir.

Dinde Bid‘atin Türleri:

Birinci tür: İnançla ilgili sözlü bid‘atlerdir. Haricîler, Kaderiyye ve Mürcie gibi sapkın fırkaların inançları ve şer‘î delillere aykırı görüşleri buna örnektir.

İkinci tür: Amelî ibadetlerde bid‘attir. Yani kişinin şer‘an mevcut olmayan bir ibadet ortaya çıkarmasıdır. Meselâ dinde olmayan yeni bir namaz türü ihdas etmek veya meşru olmayan bir oruç koymak gibi.

[708] (Buhârî, 2695; Müslim, 1718)
[709] (Buhârî, 7350; Müslim, 1718)

Üçüncü tür: Meşru bir ibadete fazlalık katmak suretiyle yapılan bid‘attir. Meselâ öğle veya ikindi namazına beşinci bir rekât eklemek ya da Ramazan ayına ondan önce veya sonra ilâve günler katmak gibi.

Dördüncü tür: Meşru bir ibadetin şeklini değiştirmek suretiyle yapılan bid‘attir. Yani ibadeti, dinde sabit olmayan bir biçimde eda etmektir. Örneğin meşru zikirleri topluca ve nağmeli şekilde yüksek sesle yapmak veya sünnetin dışına çıkarak aşırıya gitmek gibi.

Beşinci tür: Meşru bir ibadeti, şer‘an belirlenmemiş bir zamana tahsis etmektir. Meselâ Şa‘ban ayının on beşinci gününü ve gecesini özellikle oruç ve gece ibadetiyle ayırmak gibi. Oruç ve gece namazı meşru ibadetlerdir; ancak bunları belli bir zamana özel kılmak için delil gerekir.

Dinde “güzel bid‘at” var mıdır?

Dindeki bütün bid‘at çeşitleri haram ve reddedilmiştir. Dinde “güzel bid‘at” yoktur. Çünkü Resûlullah (s.a.v.) bütün bid‘atlerin sapıklık olduğunu bildirmiştir. Şöyle buyurmuştur: “Sizi sonradan ortaya çıkarılan işlerden sakındırırım. Çünkü her sonradan çıkarılan şey bid‘attir ve her bid‘at sapıklıktır.”[710] Ancak haramlık derecesi bid‘atin türüne göre değişir. Bazısı küfür ve şirktir; bazısı şirke götüren vesilelerdendir; bazısı ise fısk ve günahtır.

[710] (Ebû Dâvûd, 4607; Tirmizî, 2676)

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Cuma'nın Sünnetleri

Cuma gününün, Müslümanın önem vermesi ve özen göstermesi gereken müstehap sünnetleri ve edepleri vardır. Bunlardan bazıları şunlardır:

1. Cuma günü gusletmek sünnettir. Buna özellikle dikkat edilmeli ve terk edilmemelidir; bilhassa kötü koku sahibi olan kimseler için daha da önemlidir. Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Cuma guslü, her bâliğ (ergen) kimse için vaciptir."[711]
2. Temizlenmek ve güzel koku sürünmek sünnettir. Vücuttan giderilmesi gereken şeyleri gidermek; tırnakları kesmek ve şeriatın temizlenmesini emrettiği kılları almak da buna dahildir. Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Bir kimse Cuma günü gusleder, gücü yettiğince temizlenir, yağından sürünür veya evindeki güzel kokudan sürer, sonra çıkar da iki kişinin arasını ayırmaz, kendisine yazılan namazı kılar ve imam konuştuğunda susarsa, o Cuma ile bir sonraki Cuma arasındaki günahları bağışlanır."[712]
3. En güzel elbiseleri giymek sünnettir. Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Sizden biri, günlük iş elbisesi dışında Cuma günü için iki elbise satın alsa ne olur?"[713]
4. Cuma'ya erken gitmek sünnettir. İmam hutbeye çıkıncaya kadar nafile namaz, zikir ve Kur'an tilavetiyle meşgul olmak tavsiye edilmiştir. Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Kim Cuma günü cünüplük guslü gibi gusleder ve ilk saatte giderse, sanki bir deve kurban etmiş gibidir. İkinci saatte giden sanki bir sığır kurban etmiş gibidir. Üçüncü saatte giden sanki boynuzlu bir koç kurban etmiş gibidir. Dördüncü saatte giden sanki bir tavuk kurban etmiş gibidir. Beşinci saatte giden ise bir yumurta sadaka vermiş gibi olur. İmam çıktığında melekler zikri (hutbeyi) dinlemek için hazır bulunurlar."[714]

---

[711] (Buhârî, 879; Müslim, 846)
[712] (Buhârî, 883)
[713] (Ebû Dâvûd, 1078)
[714] (Buhârî, 881; Müslim, 850)

5. Cuma'ya yürüyerek gitmek sünnettir, binek kullanmamak daha faziletlidir. Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Kim Cuma günü (eşini) yıkar ve kendisi gusleder, erken gider, ilk vakitte mescide varır, yürür ve binmez, imama yaklaşır, dinler ve boş sözle meşgul olmazsa; attığı her adım için bir senelik oruç ve gece ibadeti sevabı vardır."[715]
6. Cuma günü mescide giren kimsenin, oturmadan önce iki rekât namaz kılması sünnettir. Bu, Peygamber'in (s.a.v.) genel emrine dayanır. [716]Eğer imam hutbe okuyorsa, bu iki rekât kısa tutulur.
7. Cuma günü ve gecesinde Peygamber'e salavatı çoğaltmak sünnettir. Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Cuma günü bana salavatı çokça getirin."[717]
8. Cuma günü Kehf Sûresi'ni okumak sünnettir. Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Kim Cuma günü Kehf Sûresi'ni okursa, iki Cuma arası onun için bir nur olur."[718]
9. Cuma günü duayı çoğaltmak ve kabul saatini araştırmak sünnettir. Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Cuma gününde bir saat vardır ki, o vakte namaz kılmakta olan bir Müslüman kul rastlar ve Allah'tan bir şey isterse, Allah mutlaka ona verir."[719]

[715] (Ahmed, 10073; Ebû Dâvûd, 345)
[716] (Buhârî, 930)
[717] (Ebû Dâvûd, 1047; Nesâî, 3/91)
[718] (Hâkim, 2/368)
[719] (Buhârî, 935; Müslim, 852)

Perşembe: Siyer Sofrası

Hayber Gazvesi

Tarihi:

Hicretin yedinci yılının başında, Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'in Hudeybiye Antlaşması'ndan dönüşünden yirmi gün sonra gerçekleşmiştir.

Sebepleri:

Peygamber Efendimiz (s.a.v.), Hayber'deki Yahudilerin büyük fesatları ve Müslümanlara karşı kışkırtmaları sebebiyle üzerlerine yürümeye karar verdi. Hendek Savaşı onların planlamasıyla gerçekleşmiş, ayrıca Benî Kurayza'yı ihanet ve anlaşmayı bozma konusunda da onlar teşvik etmişti.

Olayları:

Hayber, Medine'nin kuzeyinde, Şam yolu üzerinde bulunan bir yerleşim yeriydi ve Medine'ye yaklaşık 153 km uzaklıktaydı. Burada Yahudilerden oluşan yaklaşık on bin savaşçı bulunuyordu. Kaleleri son derece sağlamdı ve içlerinde aylarca yetecek yiyecek ve içecek depolamışlardı. Fakat bu durum Müslümanların azmini kırmadı. Peygamber (s.a.v.) oraya doğru yola çıktı ve yalnızca Hudeybiye Antlaşması'na ve Rıdvan Biatı'na katılmış olanların kendisiyle gelmesini emretti; çünkü onların imanları güçlü ve sebatları sağlamdı. Müslüman ordusu ilerleyerek Yahudiler ile Gatafan kabileleri arasındaki Recî' adlı vadiye konakladı. Amaç, Gatafan'ın Hayber'e yardım göndermesini engellemekti. Gatafan kabilesi, Peygamber (s.a.v.)'in Hayber üzerine yürüdüğünü duyunca Yahudilere destek vermek üzere hazırlık yaptı. Ancak Müslümanlar, Gatafan'a doğru yöneldikleri haberini yaydılar. Bunun üzerine Gatafan geri döndü ve Allah Müslümanları onlarla savaşmaktan korudu. Böylece Müslümanlar Hayber'i kuşatmaya başladılar.[720]

[720] (el-Bidâye ve'n-Nihâye, 6/251)

Sonuçları:

Kalelerin ve hisarların fethi art arda gerçekleşti. Yahudiler bir kaleden diğerine kaçıyorlardı. Nihayet Müslümanlar, fethedilmesi zor ve son derece sağlam bir kaleye ulaştılar. Günlerce denemelerine rağmen başarılı olamadılar. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Yarın bu sancağı öyle bir adama vereceğim ki Allah fetih nasibini onun eliyle verecek. O, Allah'ı ve Resûlünü sever; Allah ve Resûlü de onu sever." Müslümanlar gece boyunca bunun kim olacağını merak ederek beklediler. Ertesi gün Peygamber (s.a.v.), Ali bin Ebî Tâlib'i çağırdı. O sırada Ali'nin gözlerinde rahatsızlık vardı. Peygamber (s.a.v.) onun gözlerine tükürdü ve dua etti. Resûlullah'ın bereketiyle iyileşti.[721] Sancağı ona verdi ve Allah onun eliyle fetih nasip etti. Müslümanlar zafer kazandılar. Yaklaşık yirmi Müslüman şehit oldu ve Yahudiler ağır bir yenilgiye uğradular.

Peygamber (s.a.v.) onları Hayber'den çıkarmak istedi. Ancak onlar, topraklarında kalıp ekim yapmayı teklif ettiler; elde edilen ürünün ve meyvenin her yıl yarısı Müslümanlara ait olacaktı. Peygamber (s.a.v.) bu teklifi kabul etti.[722]

[721] (Buhârî, 4210)
[722] (Buhârî, 2329; Müslim, 1551)

Cumartesi: Sahâbe Sofrası

Suheyb er-Rûmî (r.a.)

İsmi ve doğumu:

O, Suheyb bin Sinân bin Mâlik bin Abd Amr'dır. Rebîa bin Nizâr'a bağlı Benî Nemir kabilesindendir. "Suheyb er-Rûmî" diye anılmıştır; çünkü bir süre Rum diyarında yaşamıştır. Babası ya da amcası Kisrâ'nın (İran hükümdarı) valilerinden biriydi.

Suheyb, Fırat havzasında, Ninova civarında hicretten 35 yıl önce doğdu. Küçük yaşta esir alındı, ardından Mekke'ye getirildi ve Abdullah bin Cüd'ân tarafından satın alındı.

Hayatı ve faziletleri:

Suheyb (r.a.), kızıl tenli, orta boylu, gür saçlı bir kimseydi; saçlarını kına ile boyardı. Peygamber (s.a.v.) ile bi'setten önce de tanışıklığı vardı. Peygamberlik geldikten sonra İslâm'a ilk girenlerden oldu. Abdullah bin Mes'ûd (r.a.) şöyle demiştir: "İslâm'ını ilk açıkça ortaya koyan yedi kişi vardı: Resûlullah (s.a.v.), Ebû Bekir, Ammâr, annesi Sümeyye, Suheyb, Bilâl ve Mikdâd. Resûlullah'ı Allah amcası Ebû Tâlib ile korudu; Ebû Bekir'i ise kavmi korudu. Diğerlerini müşrikler yakaladılar, üzerlerine demir zırhlar giydirdiler ve onları güneş altında kızgın yere yatırdılar."[723]

Suheyb (r.a.) çok takvâ sahibi, cömert ve cesur bir sahâbîydi. Allah yolunda canını ve malını feda etmekten çekinmez, fakirlikten korkmazdı. Onun hakkında Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Ey Ebû Yahyâ! Alışveriş kazandı, alışveriş kazandı, alışveriş kazandı."

[723] (Ahmed, 3823; İbn Mâce, 150)

Bu olay, Suheyb (r.a.) Medine'ye hicret etmek istediğinde yaşanmıştır. Mekke halkı onun yolunu kesti. Bunun üzerine Suheyb ok kılıfını yere saçtı; kendisi usta bir okçuydu. Onlara iki seçenek sundu: Ya onları oklarıyla vuracaktı ya da malını sakladığı yeri gösterecekti, yeter ki kendisini serbest bıraksınlar. Onlar da bunu kabul ettiler. Böylece Suheyb, Ali bin Ebî Tâlib ile birlikte hicret etti. İkisi, Mekke'den hicret edenlerin en sonuncularıydı. Bu olay üzerine Yüce Allah'ın şu ayeti nazil olmuştur: "İnsanlardan öylesi vardır ki, Allah'ın rızasını kazanmak için canını satar. Allah kullarına çok şefkatlidir."[724]

Peygamber (s.a.v.)'in vefatından sonra Suheyb (r.a.) Medine'de kaldı. Sahâbeler arasında büyük saygı görüyordu; onun değerini bilir ve layık olduğu yeri verirlerdi. Nitekim Ömer bin Hattâb (r.a.), şehit edilmeden önce Suheyb'in Müslümanlara imamlık yapmasını vasiyet etti; şûra ehli kendisinden sonra halifeyi seçinceye kadar.

Vefatı:

Suheyb (r.a.), Osman (r.a.)'ın şehit edilmesinden sonra çıkan fitnelerden uzak durdu. Hicrî 38 yılında Medine'de vefat etti ve Bakî'kabristanına defnedildi.

[724] (Bakara, 2/207)

Bilgilerini Test Et (32. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: “bi-musaytır” ne demektir?		**B**
	A) Tâbi olan.	B) Zorba, baskı kuran.	C) Gözetleyen.
Hadis Sofrası	Soru: Akrabalık bağını gözetmenin (sıla-i rahim) meyvelerinden biri nedir?		**C**
	A) Çocuk sayısının artması.	B) Hastalıklardan şifa bulmak.	C) Rızkın genişlemesi.
Akaid Sofrası	Soru: Din dışındaki örf ve dünyevî işlerde yenilik yapmak:		**A**
	A) Mubahtır.	B) Mekruhtur.	C) Haramdır.
Fıkıh Sofrası	Soru: Cuma günü ve gecesinde yapılması sünnet olan şeylerden biri nedir?		**B**
	A) O günü özellikle oruç ve gece ibadetiyle tahsis etmek.	B) Peygambere salâtı çoğaltmak.	C) Aile için harcamayı artırmak.
Siyer Sofrası	Soru: Hayber Gazvesi hangi yılda gerçekleşmiştir?		**C**
	A) 6 Hicrî.	B) 7 Hicrî.	C) 5 Hicrî.
Sahabe Sofrası	Soru: Suheyb (r.a.)’ın nesebi kime dayanır?		**C**
	A) Rumlara.	B) Kureyş’e.	C) Benî Nemir’e.

Pazar: Tefsir Sofrası

A‘lâ Suresi

“O, yaratıp şekillendiren, âhenk veren ve düzene koyandır. O, (her şeyi) ölçüyle yapıp yönlendirendir. O, yeşil bitki örtüsünü çıkaran, sonra da onları çürüyüp kararmış çerçöpe çevirendir. Sana Kur'an'ı okutacağız ve sen onu unutmayacaksın. Ancak Allah'ın dilediği başka. Şüphesiz O, açık olanı da bilir, gizliyi de. Biz seni en kolay olana kolayca ileteceğiz. Öyleyse hatırlat; eğer hatırlatmanın faydası olursa. Allah’tan korkan öğüt alacaktır. En bedbaht olan ise ondan kaçınacaktır. O, en büyük ateşe girer. Sonra orada ne ölür ne de yaşar. Arınan gerçekten kurtuluşa ermiştir. Rabbinin adını anıp namaz kılan da (kurtuluşa ermiştir). Fakat siz dünya hayatını tercih ediyorsunuz. Oysa ahiret daha hayırlı ve daha kalıcıdır. Şüphesiz bu, önceki sahifelerde de vardır; İbrahim ve Musa’nın sahifelerinde.”

Surenin Konusu:

İnsan nefsini ahiret hayatıyla hatırlatmak ve onu dünya bağlarından arındırmak.

Kelimelerin Açıklaması:

- Ahrace’l-mer‘â:

Merayı çıkardı; otu ve bitkileri bitirdi.

- Sebbih isme rabbike:

Rabbinin ismini tesbih et; O’nu anarak yücelt.

- Gusâen:

Kurumuş, ufalanmış çerçöp.

- El-A‘lâ:

En yüce; zâtı, değeri ve kudreti bakımından en üstün olan.

- Ahvâ:

Kararmış; rengi değişmiş, koyulaşmış.

- Fesevvâ:

Yarattı ve düzenledi; yaratışını en güzel ve mükemmel şekilde tamamladı.

- İllâ mâ şâe’llâh:

Ancak Allah’ın dilediği müstesna; tilavetini ve hükmünü kaldırmak istediği kısmı unutturur.

- Fehedâ:

Yol gösterdi; her varlığa kendisine uygun olan yolu kolaylaştırdı ve yönlendirdi.

- Tezekkâ:

Nefsini günahlardan temizledi, onu itaatle süsledi.

- Lil-yusrâ:

En kolay ve en uygun yol; dininde ve hayatında kolay olan yol.

- İnne hâzâ:

Gerçekten kurtuluşa ermiştir arınan ifadesindeki bu.

- Yeslâ'n-nâr:

Ateşe girer ve onun sıcaklığını çeker.

Genel Anlamı:

A'lâ Suresi Mekke'de inmiştir ve "Sebbih" suresi olarak da anılır. Bu sure, Yüce Allah'ı tanıtmak, O'nun büyüklüğünü ve kudretini ortaya koymak için gelmiştir. O'nun en yüce olduğunu; yaratan, düzenleyen, ölçü koyan, kullarına ve bütün varlıklara yol gösteren, rızıkları ve hayatın bütün işlerini takdir eden; gizliyi ve açığı bilen olduğunu bildirir. Ardından surede Peygamberimize (s.a.v.) iki büyük müjde verilmiştir:

Birincisi: Allah Teâlâ onu vahyi unutmaktan koruyacaktır; kendisine indirilen vahyi unutmayacaktır.

İkincisi: Allah onu en kolay olana muvaffak kılacaktır; nitekim iki şey arasında tercih yapma imkânı olduğunda daima daha kolay olanı seçmiştir.

Daha sonra Peygamberimize tebliğ ve hatırlatma emri verilmiştir. Allah'tan korkan mümin öğüt alacak ve ibretlenecektir. Bedbaht kâfir ise yüz çevirecek, sonunda ateşe girecek; orada ne ölerek kurtulacak ne de huzurlu bir hayat yaşayacaktır. Sure, gerçek kurtuluşun; nefsini arındıran, Rabbini anan, namazını kılan ve geçici olanı kalıcı olana tercih etmeyen kimseye ait olduğunu bildirerek sona erer.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) Kalp amellerini kontrol etmenin, nefsi arındırıp temizlemenin gerekliliği.

2) Namaz, zikir ve zekât ile Allah'a yaklaşmaya teşvik.

3) Gizlide ve açıkta Allah'ı gözetmenin zorunluluğu; çünkü O, açığı da gizliyi de bilir.

4) Şekâvetin, Allah'ı anmaktan ve O'na itaatten yüz çevirmekle birlikte olduğu; bunun sonunun yakıcı bir ateş olduğu.

Pazartesi: Hadis Sofrası

Kişi Sevdiğiyle Beraberdir

Ebû Mûsâ el-Eş'arî (r.a.) şöyle demiştir: Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Kişi sevdiğiyle beraberdir."[725]

Açıklama:

Bu hadis, insanın ahirette dünyada sevdikleriyle birlikte haşredileceğini bildirmektedir. Çünkü sevgi, seven kişinin sevdiğine güçlü bir bağlılık duyduğunu, ahlâkında ona benzediğini ve davranışlarında onu örnek aldığını gösterir. Bu sebeple Müslümanın, kalbinde peygamberlere (aleyhimüsselâm) ve onların salih takipçilerine karşı sevgiyi büyütmesi gerekir. Allah'ın fazlı ve keremiyle, ameli onların derecesine ulaşmasa bile kişi onlarla beraber olabilir. Nitekim Enes (r.a.) şöyle demiştir: "İslam'dan sonra Resûlullah'ın 'Sen sevdiğinle berabersin.' sözü kadar bizi sevindiren bir söz olmadı. Ben Allah'ı, Resûlü'nü, Ebû Bekir'i ve Ömer'i seviyorum. Onların amellerini tam yapamasam da onlarla beraber olmayı umuyorum."[726]

Eğer bu durum insanlar arasındaki sevgi için geçerliyse, Allah'ı seven, O'nun sevgisini ve korkusunu her şeyin önüne koyan kimse için durum nasıldır? O, Allah ile beraberdir; Allah ile olanın yardımcısı da Allah'tır. Yüce Allah şöyle buyurmuştur: "Şüphesiz Allah, takvâ sahipleriyle ve ihsan sahipleriyle beraberdir."[727]

[725] (Buhârî, 6170; Müslim, 2641)
[726] (Müslim, 2639)
[727] (Nahl, 128)

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Allah için sevmenin fazileti: Sevginin Allah rızası için olması, kişiye dünyada imanı artırma ve güzel örnek alma imkânı sağlar; ahirette ise sevdiği kimselerle birlikte olmasına vesile olur.
2) Doğru çevre seçiminin önemi: Müslüman, dostlarını ve yakın çevresini bilinçli seçmelidir. Çünkü kişi, sevdiği ve benimsediği kimselerle beraber haşredilecektir.
3) Kötü kimseleri sevmekten sakınmak: Günahkâr ve sapkın kimselere muhabbet beslemek tehlikelidir. Bu sevgi, ahirette onlarla birlikte olmaya sebep olabilir ve sonunda pişmanlık doğurabilir.

Salı: Akaid Sofrası

Selefin Bid‘atler Karşısındaki Tavrı

Salih selefin bid‘atlere karşı tutumu son derece açıktı. Onlar bid‘atlerle mücadele eder, karşı koyar ve en güçlü şekilde bunları reddederlerdi.

Bu tavırlardan biri, Dârimî’nin rivayet ettiği şu olaydır: Ebû Mûsâ el-Eş‘arî (r.a.), Abdullah b. Mes‘ûd (r.a.)’ın kapısına geldi ve o çıkıncaya kadar bekledi. Çıkınca ona şöyle dedi: “Ey Ebû Abdurrahman! Az önce mescitte hoş görmediğim bir şey gördüm. Gerçi –elhamdülillah– hayırdan başka bir şey görmedim.” İbn Mes‘ûd: “Nedir o?” dedi. Ebû Mûsâ: “Yaşarsan sen de göreceksin,” dedi ve devam etti: “Mescitte halka halka oturmuş, namazı bekleyen bir topluluk gördüm. Her halkada bir kişi var, ellerinde çakıl taşları bulunuyor. O kişi: ‘Yüz defa tekbir getirin’ diyor; onlar da yüz defa tekbir getiriyorlar. Sonra: ‘Yüz defa tehlil getirin’ diyor; onlar da yüz defa tehlil getiriyorlar. Ardından: ‘Yüz defa tesbih edin’ diyor; onlar da yüz defa tesbih ediyorlar.” İbn Mes‘ûd: “Peki onlara ne söyledin?” dedi. Ebû Mûsâ: “Senin görüşünü bekleyerek bir şey söylemedim,” dedi. Bunun üzerine İbn Mes‘ûd şöyle dedi: “Onlara günahlarını saymalarını emretseydin ya! Ben onların hiçbir sevabının zayi olmayacağına kefil olurdum.” Sonra kalktı, biz de onunla birlikte gittik. Halkalardan birinin başında durdu ve şöyle dedi: “Yaptığınız bu şey nedir?” Onlar: “Ey Ebû Abdurrahman! Bunlar tesbih, tehlil ve tekbir için saydığımız çakıl taşlarıdır,” dediler. İbn Mes‘ûd şöyle dedi: “O halde günahlarınızı sayın! Ben sevaplarınızdan hiçbir şeyin zayi olmayacağına kefilim. Ey Muhammed ümmeti! Helâkiniz ne kadar da çabuk geliyor! Peygamberinizin sahâbeleri hâlâ aranızda; onun elbiseleri eskimemiş, kapları kırılmamış. Nefsimi elinde tutana yemin olsun ki, ya siz Muhammed’in dininden daha doğru bir din üzeresiniz ya da bir sapıklık kapısını açıyorsunuz!” Onlar: “Vallahi ey Ebû Abdurrahman, biz sadece hayır istedik,” dediler. İbn Mes‘ûd şöyle karşılık verdi: “Nice hayır isteyen vardır ki onu elde edemez! Şüphesiz Rasûlullah (s.a.v.) bize, bir topluluktan bahsetti: Onlar Kur’ân okurlar fakat Kur’ân boğazlarından aşağı geçmez. Allah’a yemin ederim ki, belki de onların çoğu sizlersiniz!” Sonra onlardan yüz çevirdi. Amr b. Seleme şöyle dedi: “O halkalarda

bulunanların çoğunu Nehrevan günü Hâricîlerle birlikte bize karşı savaşırken gördük."[728]

Bu tavırlardan biri de İmam Mâlik b. Enes hakkında nakledilendir: İmam Mâlik b. Enes'e bir adam gelerek ihrama nereden girmesi gerektiğini sormuş, o da Rasûlullah (s.a.v.)'in belirlediği ve kendisinin ihrama girdiği mîkattan ihrama girmesi gerektiğini söylemiştir. Adam daha uzak bir yerden ihrama girse nasıl olacağını sorunca, İmam Mâlik bunu uygun görmediğini belirtmiştir. Adam bunun neden sakıncalı olduğunu ve hayrı artırmada ne gibi bir sakınca bulunduğunu sorunca, Mâlik onun için fitneden korktuğunu ifade etmiş ve Allah Teâlâ'nın "Onun emrine muhalefet edenler, başlarına bir fitne gelmesinden veya elem verici bir azaba uğramaktan sakınsınlar."[729]buyurduğunu hatırlatmıştır. Ardından, Rasûlullah (s.a.v.)'e verilmemiş bir faziletle kişinin kendisini özel kılmasından daha büyük bir fitne olamayacağını söylemiştir.[730]

[728] (Dârimî, Sünen Mukaddime, 210)
[729] (Nûr, 63)
[730] Bu rivayet Hatîb'in el-Fakîh ve'l-Mütefakkih adlı eserinde (1/146) ve Beyhakî'nin el-Medhal ilâ's-Süneni'l-Kübrâ adlı eserinde (236) zikredilmiştir.

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Cenaze Namazı

Ölüm anıldığında Müslümanın ibret alması, bu gerçeği düşünmesi ve ölümün dünyadaki kaçınılmaz sonu olduğunu hatırlaması gerekir. Bunun için ahirete hazırlık yapmalı, salih amellerle azık edinmeli, günahlardan tevbe etmeli, kul haklarını ve üzerindeki haksızlıkları gidermeye çalışmalıdır. Bu, insanın kendi nefsi üzerindeki hakkıdır. Vefat eden kimsenin ise mümin kardeşleri üzerinde hakları vardır. Allah Teâlâ iman kardeşliği için, ölümden sonra da devam eden birtakım haklar koymuştur. Bu sebeple Müslümana, vefat eden kardeşini değerli bir amel ve bereketli bir namazla uğurlaması meşru kılınmıştır. Bu namazda Allah'a yönelerek O'ndan, vefat eden kimseye mağfiret ve rahmetiyle ikram etmesini, günahlarını bağışlamasını ve Müslümanların onun hakkındaki şefaatini kabul etmesini dilemek vardır. Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Ölü için namaz kıldığınızda, onun için duayı ihlâsla yapın."[731]

Cenaze Namazının Hükmü

Cenaze namazı farz-ı kifâyedir. Yani Müslümanlardan bir kısmı yerine getirdiğinde diğerlerinden sorumluluk düşer. Nitekim Peygamberimiz (s.a.v.), Necâşî'nin vefat ettiği gün şöyle buyurmuştur: "Kardeşiniz vefat etti. Kalkın ve onun için namaz kılın."[732]

Cenazenin yıkanması, kefenlenmesi, namazının kılınması, taşınması ve defnedilmesinde acele etmek sünnettir. Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Cenazeyi çabuk götürün. Eğer salih biri ise onu hayra ulaştırmış olursunuz; değilse omuzlarınızdan bir kötülüğü indirmiş olursunuz."[733]

Cenaze Namazının Fazileti

Cenaze namazının fazileti hakkında Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Kim cenazeye katılır ve namazı kılınıncaya kadar bulunursa ona bir kırat sevap vardır. Kim de defnedilinceye kadar bulunursa ona iki

[731] (Ebû Dâvûd, 3199)
[732] (Müslim, 952)
[733] (Buhârî, 1351; Müslim, 944)

kırat sevap vardır.” Sahâbîler: “İki kırat nedir?” diye sordular. O da: “İki büyük dağ gibidir.” buyurdu.[734]

Cenaze Namazının Rükünleri:

Rükünler, namazın kendisini oluşturan temel parçalardır; bunlar olmadan namaz sahih olmaz. Cenaze namazının rükünleri yedidir: Gücü yeten kimsenin ayakta durması, Dört tekbir almak, Birinci tekbirden sonra Fâtiha sûresini okumak, İkinci tekbirden sonra Peygamber’e (s.a.v.) salât getirmek, Üçüncü tekbirden sonra ölü için dua etmek, Selâm vermek, Rükünler arasında sıraya riayet etmek.

Cenaze Namazında Okunan Dua

Cenaze namazında, Peygamber’den (s.a.v.) rivayet edilen dualarla dua etmek sünnettir. Bunlardan biri şöyledir: “Allah’ım! Dirilerimizi ve ölülerimizi, burada bulunanlarımızı ve bulunmayanlarımızı, küçüklerimizi ve büyüklerimizi, erkeklerimizi ve kadınlarımızı bağışla. Allah’ım! İçimizden yaşattıklarını İslâm üzere yaşat, vefat ettirdiklerini iman üzere vefat ettir.”[735] Bir diğer dua ise şöyledir: “Allah’ım! Onu bağışla, ona merhamet et, ona afiyet ver ve onu affet. Onun makamını değerli kıl, kabrini genişlet. Onu su, kar ve dolu ile yıka. Beyaz elbiseyi kirden arındırdığın gibi onu günahlardan arındır. Ona, evinden daha hayırlı bir ev; ailesinden daha hayırlı bir aile; eşinden daha hayırlı bir eş ver. Onu cennete koy, kabir azabından ve cehennem azabından koru.”[736] Eğer vefat eden çocuk ise şu dua edilir: “Allah’ım! Onu anne babası için bir öncü, bir sevap ve bir mükâfat vesilesi kıl.”[737] Bunların dışında başka bir dua ile dua etmek de câizdir.

Kaçırılan Cenaze Namazının Telafisi

Cenaze namazının bir kısmını kaçıran kimse, imama katılır; imam selâm verdikten sonra kaçırdığı kısmı usulüne göre tamamlar. Namazın tamamını kaçıran kimse ise, defin öncesinde veya sonrasında kabir başında cenaze namazı kılabilir. Nitekim Peygamber (s.a.v.), mescidi süpüren kadın hakkında bu şekilde davranmıştır.[738]

---

[734] (Buhârî, 1325; Müslim, 945)
[735] (Ebû Dâvûd, 3201; Tirmizî, 1024)
[736] (Müslim, 963)
[737] (Abdurrezzâk, 6589)
[738] (Buhârî, 458; Müslim, 956)

Perşembe: Siyer Sofrası

Mûte Gazvesi

Tarihi:

Hicretin sekizinci yılında, Cemâziyelâhir ayında meydana gelmiştir.

Sebebi:

Mûte Gazvesi, Resûlullah (s.a.v.)'in Bizans İmparatoru'nu İslâm'a davet etmek üzere gönderdiği elçi Hâris bin Umeyr el-Ezdî (r.a.)'ın öldürülmesine karşılık olarak gerçekleşmiştir. Elçi, Rumların valisi Şurahbil bin Amr el-Gassânî tarafından yakalanıp öldürülmüştür. Bu haber Resûlullah (s.a.v.)'e ulaşınca çok üzülmüş ve Müslümanları cihada çağırmıştır.

Olayları:

Mûte Gazvesi, Müslümanların Rumlara karşı yaptığı en önemli savaşlardan biridir. Resûlullah (s.a.v.) üç bin kişilik bir ordu hazırlamış ve başlarına sırasıyla üç komutan tayin etmiştir: Önce Zeyd bin Hârise; o şehit olursa Ca'fer bin Ebî Tâlib; o da şehit olursa Abdullah bin Revâha.[739]Resûlullah (s.a.v.) onları bir süre yolcu etmiş, ardından ordu yola çıkmıştır. Müslümanlar ilerlerken Bizans kralı Herakliyus'un yüz bin kişilik bir orduyla üzerlerine geldiğini ve Arap Hristiyanlardan da yüz bin kişilik başka bir kuvvetin katıldığını öğrenmişlerdir.

Bunun üzerine Müslümanlar aralarında istişare etmiş ve Resûlullah (s.a.v.)'e haber gönderip yardım istemeyi düşünmüşlerdir. Ancak Abdullah bin Revâha (r.a.) askerlere hitap ederek onları cesaretlendirmiş ve şöyle demiştir: "Siz aslında hoşlanmadığınız ama uğruna çıktığınız şeyi istiyorsunuz: şehitliği. Biz insanlarla sayı, güç ve çoklukla savaşmıyoruz. Bizi yücelten bu din ile savaşıyoruz. Haydi yürüyün! Önümüzde iki güzellikten biri var: ya zafer ya da şehadet."[740]

[739] (Buhârî, 4261)
[740] (Taberânî, 15011)

Kavim onun görüşünü kabul etti ve harekete geçti. Nihayet Şam topraklarında bulunan Mûte denilen köye ulaştılar. İki ordu burada karşılaştı ve savaş şiddetlendi. Sancak Zeyd bin Hârise (r.a.)'ın elindeyken şehit oldu. Bunun üzerine sancağı Ca'fer bin Ebî Tâlib (r.a.) aldı. Atından indi ve onu keserek geri dönüş ihtimalini ortadan kaldırdı. Kahramanca savaştı; sağ eli kesilince sancağı sol eline aldı, o da kesilince sancağı göğsüne bastı ve bu hâl üzere şehit oldu. Ardından sancağı Abdullah bin Revâha el-Ensârî (r.a.) aldı ve o da savaşarak şehit düştü. Resûlullah (s.a.v.) onların şehadet haberini Medine'de, henüz resmi haber ulaşmadan önce insanlara bildirdi; mübarek gözlerinden yaşlar akıyordu.[741] Üç komutanın şehadetinden sonra Müslümanlar kumandan olarak Hâlid bin Velîd'i seçtiler. Allah Teâlâ fetih ve kurtuluşu onun eliyle nasip etti.

Sonuçları:

Sancağı alan Hâlid bin Velîd, orduyu kurtarmak için geri çekilme planı hazırladı. Gece karanlığı çökünce askerlerin yerlerini değiştirdi; ordunun sağ kanadını sola, ön saflarını arka saflara aldı. Süvarilere sürekli hareket edip toz kaldırmalarını emretti; böylece karşı tarafa takviye kuvvetlerin geldiği izlenimini verdi. Bu durum Rumların içine korku saldı. Ardından Hâlid geri çekilme emri verdi ve Müslümanlar düzenli şekilde geri döndüler. Allah onları düşmandan korudu. Düşman çok, Müslümanlar az olmasına rağmen Müslümanlardan sadece on iki kişi şehit oldu; Rumlardan ise çok sayıda kayıp verildi. Bu gazve, ileride yapılacak Rum seferleri için bir hazırlık ve gözdağı olmuş; ayrıca Benî Süleym, Eşca', Gatafân ve Zübyân gibi birçok kabilenin İslâm'a girmesine vesile olmuştur.

[741] (Buhârî, 4262)

Cumartesi: Sahâbe Sofrası

Cüleybîb (r.a.)

Adı ve Doğumu:

O, Cüleybîb adında faziletli bir sahâbîdir. Bu isim dışında başka bir adı bilinmemektedir. Doğum tarihi de bilinmez. Ensâr'ın müttefiki olarak Benî Sa'lebe kabilesinden olduğu rivayet edilir.

Hayatı ve Faziletleri:

Yumuşak huylu, güzel ahlâklı ve cesur biriydi; ölümden korkmazdı. Fakirdi; görünüşünde çirkinlik ve boy kısalığı vardı. Resûlullah (s.a.v.) ona evlenmesini teklif etti. Cüleybîb, "O hâlde beni değersiz bulurlar" dedi. Peygamber (s.a.v.) ise: "Sen Allah katında değersiz değilsin" buyurdu.[742]

Resûlullah (s.a.v.) onun için Ensâr'dan bir adamın kızına talip oldu. Ensârî ve eşi bu durumu istemez gibi oldular. Ancak kızları, Resûlullah'ın isteğini duyunca şöyle dedi: "Allah ve Resûlü bir işe hükmettiğinde, mümin bir erkek ve mümin bir kadın için kendi işlerinde tercih hakkı yoktur."[743] Ve ekledi: "Ben razıyım; Resûlullah'ın benim için uygun gördüğüne teslim oldum. Beni ona verin; o beni zayi etmez." Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.) onun için şöyle dua etti: "Allah'ım! Ona hayrı bol bol ver ve hayatını sıkıntılı kılma."[744]

Vefatı:

Gazvelerden birinde Resûlullah (s.a.v.) onu göremeyince arattı. Aradıklarında yedi müşriki öldürdükten sonra kendisinin de şehit edildiğini gördüler; hepsi etrafında yere serilmişti. Peygamber (s.a.v.) onun yanına gelip durdu ve şöyle buyurdu: "Yedi kişiyi öldürdü!" Ve onun için dua etti ve şöyle buyurdu: "Bu bendendir, ben de ondanım." Sonra Peygamber (s.a.v.) onu iki kolu üzerinde taşıdı. Onun için Peygamber'den başka bir sedye yoktu. Onu defnetti ve üzerine cenaze namazı kılmadı.[745]

---

[742] (Ebû Ya'lâ, 3343)
[743] (Ahzâb, 36)
[744] (Ahmed, 4/422)
[745] (Müslim, 2472)

Bilgilerini Test Et (33. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: “Ahvâ” ne demektir?		**A**
	A) Değişmiş.	B) Katı.	C) Yeni.
Hadis Sofrası	Soru: Kişi kıyamet günü kiminle haşredilir?		**C**
	A) Ailesiyle.	B) Akrabasıyla.	C) Sevdiği kimseyle.
Akaid Sofrası	Soru: Soru soranı, Peygamber’in emrine muhalefetten sakındıran ve başka bir yerden ihrama girmesini yasaklayan kimdir?		**B**
	A) Abdullah bin Mesud.	B) İmam Mâlik.	C) İmam Evzâî.
Fıkıh Sofrası	Soru: Cenaze namazının kaç rüknü vardır?		**A**
	A) Dört.	B) Beş.	C) Altı.
Siyer Sofrası	Soru: Müslümanlar Mûte Savaşı’nı kime karşı yapmıştır?		**B**
	A) Farslara.	B) Rumlara.	C) Kureyş’e.
Sahabe Sofrası	Soru: Cüleybib (r.a.) şehit olmadan önce müşriklerden kaç kişiyi öldürmüştür?		**C**
	A) Üç.	B) Beş.	C) Yedi.

Pazar: Tefsir Sofrası

Târık Suresi (1)

“Göğe ve Târık’a andolsun. Târık’ın ne olduğunu sana bildiren nedir? O, karanlığı delen parlak yıldızdır. Hiçbir nefis yoktur ki üzerinde bir gözetleyici bulunmasın. İnsan, neden yaratıldığına bir baksın. O, atılan bir sudan yaratıldı. O su, bel kemiği ile göğüs kemikleri arasından çıkar. Şüphesiz Allah, onu tekrar diriltmeye elbette kadirdir. Gizli sırların ortaya dökületeceği gün, insanın ne bir gücü ne de bir yardımcısı olacaktır.”

Surenin Konusu:

İnsanın yaratılışında ve yeniden diriltilmesinde Allah’ın kudretini ve her şeyi kuşatan ilmini açıklamak.

Kelimelerin Açıklaması:

- Dâfik:

Rahme hızla akan, fışkırarak çıkan.

- Târık:

Gece ortaya çıkan yıldız.

- Sulb:

Omurgayı oluşturan bel kemiği.

- Ve mâ edrâke me’t-Târık:

O büyük yıldızın ne olduğunu sana bildiren nedir?

- Terâib:

Göğüs kemikleri.

- Sâkıb:

Parlak, delici şekilde ışık saçan.

- Rec‘ihî:

Ölümden sonra tekrar diriltmesi.

- İn kullu nefsin lemmâ:

Her nefis mutlaka.

- Tublâ’s-serâir:

Gizli sırlar ortaya çıkarılır, kalplerin içindekiler açığa vurulur.

- Hâfız:

Amelleri koruyup yazan bir melek.

Genel Anlamı:

Târık Suresi Mekke döneminde inmiştir. Yüce Allah sureye büyük bir yeminle başlamıştır. Göğe ve onun parlak yıldızına yemin etmesi, O'nun azametini göstermektedir. Çünkü yaratılmışların büyüklüğü, yaratanın büyüklüğüne delildir. Bu yeminin konusu ise Allah'ın kulları üzerindeki sürekli gözetimi ve denetimidir. Hiçbir insan yoktur ki Allah onun başına amellerini koruyup yazan bir melek görevlendirmiş olmasın. İnsan, yaptıklarının karşılığını kıyamet günü mutlaka görecektir.

Ardından Allah, yeniden dirilişe ve hesaba çekilmeye kudretinin açık bir delilini hatırlatır: insanın yaratılışı. İnsan, fışkırarak çıkan bir sudan yaratılmıştır. Bu zayıf ve basit başlangıçtan onu var eden Allah, elbette onu tekrar diriltmeye de kadirdir. O gün kalplerin gizledikleri ortaya çıkarılacak, sırlar açığa dökülecek, gizli olan her şey meydana çıkacaktır. İyilerin iyiliği, kötülerin kötülüğü ortaya konacaktır. O anda insanın teslim olmaktan başka çaresi yoktur; kendisini savunacak bir gücü de, ona yardım edecek bir destekçisi de bulunmayacaktır.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) İnsan yaratılışının zayıflığını düşünmeli; bu da onu kibir ve inattan alıkoymalıdır.
2) İnsanın yaratılışında büyük ibretler vardır; bunları tefekkür etmeli ve Allah'ın nimetlerine şükretmelidir.
3) Kulların bütün amelleri -iyi ya da kötü- eksiksiz şekilde kaydedilmektedir.
4) Kötülüğü gizlemek ve kalpte saklamak fayda vermez; çünkü Allah gizliyi de açığı da bilmektedir.

Pazartesi: Hadis Sofrası

Öfkeden Sakındırma

Ebû Hureyre'den rivayet edildiğine göre bir adam Peygamberimize gelerek: "Ey Allah'ın Resûlü, bana öğüt ver." dedi. O da: "Öfkelenme." buyurdu. Adam bunu birkaç kez tekrarladı; Peygamberimiz yine: "Öfkelenme." buyurdu.[746]

Açıklama:

Peygamberimizin "Öfkelenme" sözü iki büyük yönlendirmeyi içinde barındırır:

Birincisi: Öfke sebebi ortaya çıktığında öfkeyi önleyecek sebeplere sarılmaktır. Öfkeyi yutmak, nefsi yumuşak huyluluk ve sabırla terbiye etmek, insanların eziyetine tahammül etmeye kendini alıştırmak bu sebeplerdendir. Kul bu konuda başarılı olursa, öfke anında sabrı ve hilmi sayesinde kendini kontrol edebilir.

İkincisi: Öfke meydana geldikten sonra onu uygulamaya koymamaktır. Çünkü bazı öfke türlerini tamamen engellemek insanın elinde olmayabilir; fakat onu söz ve davranışlara dönüştürmemek mümkündür. Bunun yolu da Peygamberimizin öğüdünü hatırlamak, öfkenin sebep olacağı kötü sonuçları düşünmek ve nefsini yanlış söz ve davranışlardan alıkoymaktır.

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Âlimlerden ve salih kimselerden öğüt istemek önemlidir.
2) Bir şeyden yasaklamak, aynı zamanda onun sebeplerinden de uzak durmayı gerektirir.
3) Nefsi güzel ahlâk, yumuşak huyluluk ve sabır üzere eğitmek gerekir; bu aklî ve kalbî olgunluğun göstergesidir.
4) Öfkesini kontrol eden kimse, gerçekte hiç öfkelenmemiş gibi sevap kazanır.
5) Allah'ın ve Resûlü'nün emirlerinde mümin için hayır ve mutluluk vardır.

[746] (Buhârî, 6116)

Salı: Akaid Sofrası

Bid‘atlerden Örnekler

Dinde bid‘atlar zamanla yenilenmekte ve birbiri ardınca ortaya çıkmaktadır. Ancak Allah, dinini korumak ve şeriatini muhafaza etmek için her dönemde bu bid‘atlere karşı çıkan, onları açıklayıp ortaya koyan sağlam ilim sahibi âlimleri görevlendirir. Bu da Allah’ın dinini koruma lütfudur.

Bid‘atlere Örnekler:

1) Müslümanların bir kısmı arasında yaygınlaşan Mevlid kutlamaları. Her yıl Rebîülevvel ayında yapılan bu kutlamalar, dinde sonradan ortaya çıkmış ve aslı olmayan bir uygulamadır. Çünkü bunun Kur’an’da, sünnette ve selef-i salihinin uygulamalarında hiçbir dayanağı yoktur. Bu uygulama hicrî dördüncü asırdan sonra Fâtımîler tarafından ortaya çıkarılmıştır. Aynı şekilde İsra ve Miraç gecesini veya Hicret yıl dönümünü özel kutlamalarla anmak da bid‘attir. Sahâbe ve onları takip eden faziletli nesiller bu uygulamaları yapmamışlardır. Eğer bu işte bir hayır olsaydı, Peygamberimizi en çok seven ve ona en fazla saygı gösteren onlar bu konuda bizden daha önde olurdu. Onlar biliyorlardı ki Peygamber sevgisi; onu takip etmek, emirlerine uymak, sünnetini zahiren ve batınen yaşatmak ve getirdiği dini yaymakla olur.
2) Mekânlardan, eserlerden, kabirlerden ve kişilerden -ister hayatta ister vefat etmiş olsunlar- bereket ummak da sonradan ortaya çıkan bid‘atlerdendir. Bu tür uygulamalar İslâm’a, putperest inançlardan sızmıştır ve meşruiyeti sabit değildir. Ne Peygamberimizin döneminde ne de raşid halifeler döneminde böyle bir uygulama görülmüştür. Hatta Ömer bin Hattâb, Hudeybiye’de altında biat yapılan ağacı insanların ondan bereket ummaya başladığını görünce kestirmiştir.[747]

[747] (İbn Ebî Şeybe, 2/73; İbn Sa‘d, et-Tabakât, 2/100)

3) Fâtiha sûresinin özel gün ve münasebetlerde okunması; zira Fâtiha'nın bu şekilde tahsis edilmesine dair hiçbir delil yoktur. Bu uygulama ancak sonradan ortaya çıkmıştır.
4) Receb ayının "recebiyye" denilen umreyle özel olarak tahsis edilmesi; yine bu ayın namaz, oruç ve kurbanla özellikle belirlenmesi.
5) Meşrû zikirlerin lafızlarına, şekillerine ve vakitlerine aykırı olarak uydurulmuş zikirleri benimseyip onlara bağlı kalmak.
6) Şâban ayının on beşinci gecesini özellikle ibadetle (gece namazıyla), gündüzünü ise oruçla tahsis etmek.

Bid'atlerin Zararları ve Etkileri:

1. Bid'atlar küfre götüren bir yol ve dinin yıkılmasına açılan bir kapıdır; çünkü şer'î hükümleri yüceltme duygusunu zayıflatır, Kur'an ve sünnete tabi olmayı gevşetir.
2. Bid'atlar büyük günahlardan daha tehlikelidir; çünkü Allah'ın dinine eksiklik isnadı içerir ve ona gölge düşürür.
3. Bid'atlar sünnetleri ortadan kaldırır ve onlara karşı isteksizlik meydana getirir. Bu da kalplerin sapmasına ve bozulmasına sebep olur.
4. Bid'atlar kötü akıbet sebeplerindendir; zira günah işleyen kimse bunun günah olduğunu bilir ve tevbe etmesi umulur. Fakat bid'at sahibi yaptığı şeyi din zannederek Allah'a yakınlaşma vesilesi görür; bu yüzden çoğu zaman tevbeden mahrum kalır ve kötü bir sonla karşılaşabilir.

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Namazdan Sonra Okunan Zikirler

Müslümanın namazını bitirdikten sonra meşrû zikirleri geciktirmeden okuması teşvik edilmiştir. Bunlardan bazıları şunlardır:

Birincisi: Üç defa istiğfar etmek ve ardından şu duayı söylemek: "Allah'ım! Sen Selâm'sın, selâmet Sendendir. Ey celâl ve ikram sahibi! Sen ne yücesin."[748]

İkincisi: "Allah'tan başka ilâh yoktur. O tektir, ortağı yoktur. Mülk O'nundur, hamd O'nadır. O her şeye gücü yetendir. Allah'ım! Senin verdiğine engel olacak yoktur, engellediğini verecek de yoktur. Hiçbir güç ve servet sahibine, Senin katında gücü ve serveti fayda vermez."[749]

Üçüncüsü: "Allah'tan başka ilâh yoktur. O tektir, ortağı yoktur. Mülk O'nundur, hamd O'nadır. O her şeye gücü yetendir. Güç ve kuvvet ancak Allah'ın yardımıyladır. Allah'tan başka ilâh yoktur. Yalnız O'na kulluk ederiz. Nimet O'nundur, fazilet O'nundur, güzel övgü O'nadır. Kâfirler hoşlanmasa da dini yalnız O'na has kılarak Allah'tan başka ilâh yoktur deriz."[750]

Dördüncüsü: Tesbih, tahmid ve tekbir getirmektir. Bunun dört şekli vardır:

• Birinci şekil: "Subhânallah" on defa, "Elhamdülillah" on defa, "Allahu ekber" on defa.[751]

• İkinci şekil: "Subhânallah" yirmi beş defa, "Elhamdülillah" yirmi beş defa, "Allahu ekber" yirmi beş defa, "Lâ ilâhe illallah" yirmi beş defa.[752]

---

[748] (Müslim, 591)
[749] (Buhârî, 844; Müslim, 593)
[750] (Müslim, 594)
[751] (Buhârî, 6329; Müslim, 595)
[752] (Tirmizî, 3413; Nesâî, 1350)

• Üçüncü şekil: “Subhânallah” otuz üç defa, “Elhamdülillah” otuz üç defa, “Allahu ekber” otuz dört defa söylemektir.[753]

• Dördüncü şekil: “Subhânallah” otuz üç defa, “Elhamdülillah” otuz üç defa, “Allahu ekber” otuz üç defa, ardından da: “Allah’tan başka ilâh yoktur. O tektir, ortağı yoktur. Mülk O’nundur, hamd O’nadır. O her şeye gücü yetendir.” diyerek yüzü tamamlamaktır.[754] Tesbih, tahmid ve tekbiri birleştirerek de söyleyebilir; her seferinde: “Subhânallah, elhamdülillah, Allahu ekber” der ve bunu otuz üçe tamamlar.[755]

Beşinci: Âyetü’l-Kürsî’yi okumaktır. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: “Kim her farz namazın ardından Âyetü’l-Kürsî’yi okursa, onu cennete girmekten alıkoyan şey yalnızca ölümdür.”[756]

Altıncı: Muavvizeteyn’i (İhlâs, Felak ve Nâs sûrelerini) her namazdan sonra okumaktır. Sabah ve akşam namazlarından sonra üçer defa tekrar edilir. Ukbe bin Âmir (r.a.) şöyle demiştir: “Resûlullah (s.a.v.) bana her namazın ardından Muavvizeteyn’i okumamı emretti.”[757]

[753] (Müslim, 596)
[754] (Müslim, 597)
[755] (Buhârî, 843)
[756] (Nesâî, 9848)
[757] (Ebû Dâvûd, 1523)

Perşembe: Siyer Sofrası

Mekke'nin Fethi

Tarihi:

Mekke'nin fethi, hicretin sekizinci yılında, Ramazan ayının yirminci gününde gerçekleşmiştir.

Sebebi:

Sebebi, Kureyş'in Hudeybiye Antlaşması'nı bozmasıdır. Kureyş'in müttefiki olan Benî Bekir kabilesi, Müslümanların müttefiki olan Huzâa kabilesine saldırmış ve onlardan birçok kişiyi öldürmüştür. Kureyş de onlara gizlice silah vererek ve Harem bölgesinde zulüm yapmalarına yardım ederek destek olmuştur. Hudeybiye Antlaşması'nın üzerinden henüz bir yıl dokuz ay geçmişti. Sonra Kureyş yaptığı bu antlaşma ihlalinden pişman oldu ve anlaşmayı yeniden sağlamlaştırmak için Ebû Süfyân bin Harb'i Peygamber'e (s.a.v.) gönderdi. Ebû Süfyân Medine'ye geldi ve bu talebini Peygamber'e arz etti; fakat Peygamber ona cevap vermedi. Bunun üzerine Ebû Bekir'e gitti ve Resûlullah ile konuşmasını istedi; o da bunu kabul etmedi. Ardından Ömer'e gitti; Ömer ona sert davrandı ve: "Bunu ben mi yapacağım?! Vallahi karınca bile bulsam onunla size karşı savaşırım!" dedi. Daha sonra Ali'ye gitti; o da bu isteği kabul etmedi. Resûlullah'ın kızı Fâtıma'dan (r.â.) oğlunu, Hasan'ı, insanlar arasında eman vermesi için aracı kılmasını istedi. O da: "Benim oğlum buna yetkili değildir. Resûlullah'a karşı kimse eman veremez." dedi. Böylece Ebû Süfyân sonuç alamadan Mekke'ye döndü.[758]

Olayları:

Peygamber (s.a.v.) Müslümanlara sefer için hazırlanmalarını emretti. Ordunun hazırlanmasında gizliliğe önem verdi ve Allah'tan Kureyş'in bu hazırlıklardan habersiz kalmasını diledi. Yüce Allah da duasını kabul etti.[759]

[758] (el-Bidâye ve'n-Nihâye, 4/280)
[759] (el-Bidâye ve'n-Nihâye, 4/280)

Ordu, Ramazan ayının onuncu gününde on bin savaşçıyla harekete geçti. Peygamber (s.a.v.) onları beş bölüğe ayırdı. Birinci bölüğün başında kendisi vardı. Diğer bölüklerin başına ise birer komutan tayin etti: Zübeyr bin Avvâm, Hâlid bin Velîd, Ebû Ubeyde bin Cerrâh ve Kays bin Sa‘d bin Ubâde. Her komutana Mekke'ye belirli bir yönden girmelerini ve kendileriyle savaşılmadıkça savaşmamalarını emretti.

Sonuçları:

Müslümanlar Mekke'ye savaşmadan girdiler. Ardından Kâbe'ye yöneldiler. Resûlullah (s.a.v.) Kâbe'yi görünce birkaç defa tekbir getirdi; Müslümanlar da onunla birlikte tekbir getirdiler, öyle ki Mekke tekbir sesleriyle yankılandı. Sonra onun işaretiyle sustular. İlk olarak tavafa başladı; Kâbe'nin etrafında dolaşıyor, çevresindeki putları yıkıyor ve şu ayeti okuyordu: "De ki: Hak geldi, bâtıl yok olup gitti. Şüphesiz bâtıl yok olmaya mahkûmdur." [760] Daha sonra Peygamber (s.a.v.), Mekke çevresindeki Arap kabilelerine İslam'a davet etmek üzere seriyyeler gönderdi.

[760] (İsrâ, 81)

Cumartesi: Sahabe Sofrası

Zeyd bin Sâbit (r.a.)

Adı ve doğumu:

O, sahabî oğlu sahabî olan Zeyd bin Sâbit'tir. Babası Sâbit bin Dahhâk el-Ensârî, annesi ise Nüvvâr bint Mâlik el-Ensâriyye'dir.

Zeyd, Peygamber Efendimizin (s.a.v.) hicretinden on iki yıl önce Medine'de doğdu.

Hayatı ve faziletleri:

Zeyd bin Sâbit (r.a.), Resûlullah (s.a.v.) Medine'ye geldiğinde henüz küçüktü. Bedir Savaşı'ndan sonra esir alınan Kureyşlilerden yazı öğrenen sahabilerdendi. Resûlullah'tan rivayette bulundu, Kur'an'ı ona okudu ve vahiy kâtiplerinden biri oldu. Yaşının küçük olmasına rağmen sahabenin fakihlerinden sayıldı. Hatta Peygamber Efendimiz (s.a.v.) onun hakkında şöyle buyurmuştur: "Ümmetimin miras hükümlerini en iyi bilen kişisi Zeyd bin Sâbit'tir."[761]

Resûlullah'ın (s.a.v.) vefatından sonra Zeyd (r.a.), Medine'de insanların müftüsü ve kıraat âlimlerinin önderi oldu. Hikmeti ve isabetli görüşleriyle tanınırdı. Müslümanların halife seçmek üzere Benî Sâide Sakîfesi'nde toplandıkları gün, şu basiretli sözü söylemiştir: "Resûlullah muhacirlerdendi; imamlık da muhacirlerden olmalıdır. Biz ise onun yardımcılarıyız; nasıl ki Resûlullah'a yardımcı olduysak."[762]

[761] (Ebû Ya'lâ, 5763; Beyhakî, 12549)
[762] (Ahmed, 21617)

Ebû Bekir (r.a.), onu Yermük Savaşı'nda ganimetlerin taksimiyle görevlendirdi. Kur'ân'ın toplanmasına karar verdiğinde de bu vazifeyi Zeyd'e verdi. Zeyd (r.a.) bu süreci şöyle anlatır: "Kalktım ve Kur'ân'ı deri parçalarından, kürek kemiklerinden, hurma dallarından ve insanların hafızalarından toplayarak bir araya getirdim."[763]

Aynı şekilde Osman bin Affân'ın hilâfeti döneminde de Kur'ân'ın çoğaltılması ve resmî mushaf hâline getirilmesi sırasında Zeyd'in sözü delil ve nihai hüküm kabul edilmiştir.

Ömer bin Hattâb (r.a.) onu kadılık görevine tayin etmiş, hacca gittiğinde Medine'de yerine vekil bırakmıştır.

Vefatı:

Zeyd (r.a.), hicretin kırk beşinci yılında, Muâviye'nin hilâfeti döneminde Medine'de vefat etmiş ve Bakî'Kabristanı'na defnedilmiştir. Vefat ettiği gün İbn Abbâs (r.a.) şöyle demiştir: "Bugün çok büyük bir ilim toprağa gömüldü!"[764]

[763] (Buhârî, 4986)
[764] (Siyeru A'lâmi'n-Nübelâ, 2/440)

Bilgilerini Test Et (34. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: Allah Teâlâ Târık'a yemin etmiştir. Târık nedir?		**A**
	A) Gece ortaya çıkan yıldızdır.	B) Sabah vaktindeki aydınlıktır.	C) Gün batımındaki şafaktır.
Hadis Sofrası	Soru: Adam Peygamber'den tavsiye istediğinde ona ne buyurdu?		**B**
	A) Gözünü haramdan sakın.	B) Öfkelenme.	C) Düşüncelerini kontrol et.
Akaid Sofrası	Soru: Bid'atların zarar ve etkilerinden biri nedir?		**C**
	A) Rızkın kesilmesine sebep olur.	B) Aklın sağlığını etkiler.	C) Kötü sonla (sû-i hâtime ile) neticelenmeye sebeptir.
Fıkıh Sofrası	Soru: Her namazdan sonra okunması meşru olan ayetlerden biri hangisidir?		**C**
	A) Bakara sûresinin son ayetleri.	B) Âl-i İmrân sûresinin son ayetleri.	C) Âyetü'l-Kürsî.
Siyer Sofrası	Soru: Mekke'nin fethi hangi yılda gerçekleşmiştir?		**B**
	A) 7 Hicrî.	B) 8 Hicrî.	C) 9 Hicrî.
Sahabe Sofrası	Soru: Zeyd bin Sâbit (r.a.) hangi ilimde temayüz etmiştir?		**A**

	A) Ferâiz (miras hukuku).	B) Nesep ilmi.	C) Tefsir.

Pazar: Tefsir Sofrası

Târık Suresi (2)

“Dönüp gelen (yağmurlu) göğe andolsun. Yarılıp çatlayan yere andolsun. Şüphesiz o (Kur’an), kesin hüküm veren bir sözdür. O, asla bir şaka değildir. Şüphesiz onlar bir tuzak kuruyorlar. Ben de bir tuzak kurarım. Öyleyse inkârcılara mühlet ver; onlara biraz süre tanı.”

Ayetlerin Konusu:

Kur’an’ın doğruluğu ve hak oluşu.

Kelimelerin Açıklaması:

- Zâti’r-rec:

Yağmuru tekrar tekrar gönderen gök.

- Zâti’s-sad:

Bitkilerle yarılıp çatlayan toprak.

- Le kavlun fasl:

Hak ile batılı ayıran kesin söz.

- Emhilhum ruveyden:

Onlara az bir süre tanı.

Genel Anlamı:

Bu ayetlerde Allah Teâlâ, kulların her gün gördüğü büyük varlıklar üzerine yemin etmektedir. Tekrar tekrar yağmur gönderen göğe yemin eder; o yağmurla ölü toprağı diriltir, insanlara ve hayvanlara su verir. Ardından, bitkilerle yarılıp çatlayan yere yemin eder; insanlar oradan rızıklarını ve geçim kaynaklarını elde ederler ve bu nimetler onlardan eksilmez. Bu büyük delillerin ardından Allah, Kur’an’ın hak ile batılı ayıran kesin bir söz olduğunu, asla bir eğlence veya boş söz olmadığını bildirir. İnkârcılar çeşitli tuzaklar kursalar da Allah onların tuzaklarını boşa çıkaracaktır. Bu yüzden Peygamber’e, inkârcılara kısa bir süre tanıması emredilmektedir; çünkü sonunda gerçek ortaya çıkacaktır.

Yemin edilen şey ise, Muhammed’e sallallahu aleyhi ve sellem indirilen bu Kur’an’ın doğruluğudur. O, hak bir sözdür; son derece açık ve net, hakkı batıldan, doğruyu yanlıştan ayıran kesin bir hükümdür. Ciddidir; asla şaka ve oyun değildir.

Fakat inkârcıların tabiatı, daveti çeşitli tuzaklarla geri çevirmek ve hakkı farklı hilelerle inkâr etmektir. Allah ise onların tuzaklarını kendi planıyla bozar, intikamıyla geçersiz kılar; böylece dinini ortaya çıkarır, kitabını üstün kılar ve Peygamberini (s.a.v.) destekler. Ancak Allah'ın sünneti gereği o kâfirlere mühlet verilir; azapları ve helâkleri hemen gelmez. Çünkü bunun şüphesiz belirlenmiş bir vakti vardır.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) Kur'an-ı Kerîm'in doğruluğu ve delilinin güçlü oluşu.
2) Allah'ın müminleri savunması ve onları inkârcıların tuzaklarından koruması.
3) Kâfirlerin tuzaklarının, Allah'ın planı karşısında zayıf kalması.

Pazartesi: Hadis Sofrası

Kibrin Haram Kılınması

Abdullah bin Mesud (r.a.) şöyle rivayet etmiştir: Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Kalbinde zerre kadar kibir bulunan kimse cennete giremez." Bir adam şöyle dedi: "Kişi elbisesinin güzel, ayakkabısının güzel olmasını sever." Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Şüphesiz Allah güzeldir, güzelliği sever. Kibir; hakkı reddetmek ve insanları küçümsemektir."[765]

Açıklama:

Bu hadis, kibrin cehenneme girmeye sebep olan ve cennete girmeye engel teşkil eden büyük bir günah olduğunu göstermektedir; ister az ister küçük olsun, kalpte bulunması tehlikelidir. Peygamber (s.a.v.) kibri iki kısım olarak açıklamıştır:

Birinci tür: Hakka karşı kibir. Bu, hakkı reddetmek, onu küçümsemek ve kabul etmemektir. Allah, kullarına peygamberleri aracılığıyla gönderdiği hakka boyun eğmelerini ve onu kendi görüş ve arzularının önüne geçirmelerini farz kılmıştır. Kim hakkı reddederse kibirlenmiş olur ve azap tehdidi altındadır.

İkinci tür: İnsanlara karşı kibir. Bu ise insanları küçümsemek, hor görmek, onlarla alay etmek ve söz ya da davranışla onları aşağılamaktır. Bu tür kibir, kişinin kendini beğenmesinden ve başkalarına karşı üstünlük taslamasından kaynaklanır.

[765] (Müslim, 91)

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Kibir, Allah'ın azabını gerektiren büyük günahlardandır.
2) Kalbi kibirden arındırmanın önemi büyüktür; çünkü cennet temiz bir yurttur ve kibirli olan herkese haram kılınmıştır.
3) Kur'ân-ı Kerîm'de veya Peygamber (s.a.v.)'in sünnetinde sabit olan hakkı reddetmekten sakınmak gerekir; zira bu kibirdendir.
4) Müslümanlara karşı tevazu göstermek, onlara yumuşak davranmak gerekir; onlara karşı kibirlenmek haramdır.
5) Dış görünüşün güzel olması, giyim ve binekte süslenmek kibir sayılmaz; ancak bunun israf içermemesi ve başkalarını küçümseme amacı taşımaması şarttır.

Salı: Akîde Sofrası

Kabir Ziyaretinin Kısımları

Kabir ziyareti iki kısımdır: Şer‘î ziyaret ve bid‘at olan ziyaret.

Şer‘î ziyaret, meşru bir amaç için yapılan ziyarettir. Örneğin:

1. Ölülere selâm vermek ve onlar için dua etmek.
2. Bir cenaze için kabirde cenaze namazı kılmak.
3. Ölümü ve ahiret yurdunu hatırlamak.

Bu tür ziyaretler meşru ve müstehaptır. Çünkü sünnet, bunların meşru olduğuna delâlet etmiştir. Müslim’in rivayetinde Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Size kabir ziyaretini yasaklamıştım; artık ziyaret edin.” Tirmizî’nin rivayetinde şu ilave vardır: “Çünkü o, ahireti hatırlatır.”[766] Yine Buhârî ve Müslim’de geçtiğine göre, mescidi temizleyen siyah bir kadın vefat etmişti. Peygamber (s.a.v.) onu sormuş, vefat ettiğini öğrenince: “Bana haber verseydiniz ya! Kabrini bana gösterin.” buyurmuş ve kabri başında onun için namaz kılmıştır.[767]

Bid‘at Olan Ziyaret, ise haram bir amaçla yapılan ziyarettir. Örneğin:

1. Ölüleri ziyaret edip onlardan ihtiyaç istemek. Bu büyük şirktir ve putlara ibadet cinsindendir.
2. Allah’tan isterken ölü aracılığıyla tevessül etmek; meselâ: “Allah’ım, Peygamberinin hatırı için senden istiyorum.” veya “Falanca şeyhin hakkı için…” demek. Bu bid‘attır ve şirke götüren bir vesiledir.
3. Allah’a kabirlerin yanında yapılan duanın kabul edileceğine inanmak. Bu da icmâ ile münker bir bid‘attır. Bu sebeple Peygamber (s.a.v.) bu konuda çok şiddetli bir uyarıda bulunmuş ve şöyle dua etmiştir: “Allah’ım! Kabrimi ibadet edilen bir put hâline getirme.”[768]

---

[766] (Müslim, 1977; Tirmizî, 1054)
[767] (Buhârî, 460; Müslim, 956)
[768] (Buhârî, 437; Müslim, 530)

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Zekât

Zekâtın Önemi

Zekât, İslâm'ın farzlarından biridir ve namazdan sonra en önemli rükündür. Yüce Allah onu Kur'an'da seksen iki yerde namazla birlikte zikretmiştir. Bu durum, zekâtın önemini ve namaz ile arasındaki güçlü bağı göstermektedir.

Farz Oluşunun Delilleri

- Yüce Allah şöyle buyurmuştur: "Namazı dosdoğru kılın ve zekâtı verin."[769]
- Yine Yüce Allah şöyle buyurmuştur: "Onların mallarından sadaka al; bununla onları temizlersin ve arındırırsın."[770]
- Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "İslâm beş esas üzerine bina edilmiştir: Allah'tan başka ilâh olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın Resûlü olduğuna şehadet etmek, namazı kılmak, zekâtı vermek, Ramazan orucunu tutmak ve Beyt'i (Kâbe'yi) haccetmek."[771]

Zekâtı Terk Edenlere Yönelik Şiddetli Uyarı

- Zekâtı terk eden veya bu konuda gevşek davranan kimseler hakkında ağır bir tehdit gelmiştir. Yüce Allah şöyle buyurur: "Altın ve gümüşü biriktirip de onları Allah yolunda harcamayanlara acı bir azabı müjdele! O gün bunlar cehennem ateşinde kızdırılacak, alınları, yanları ve sırtları bunlarla dağlanacaktır. 'İşte kendiniz için biriktirdikleriniz! Haydi tadın biriktirdiklerinizi!' denilecektir."[772]

[769] (Bakara, 43)
[770] (Tevbe, 103)
[771] (Buhârî, 8; Müslim, 16)
[772] (Tevbe, 34–35)

Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Zekâtını vermeyen hiçbir hazine sahibi yoktur ki, malı cehennem ateşinde kızdırılmasın; o mal levhalar hâline getirilir ve onunla yanları ve alnı dağlanır. Bu hâl, Allah kulları arasında hükmünü verinceye kadar -süresi elli bin yıl olan bir günde- devam eder. Sonra yolu gösterilir; ya cennete ya da cehenneme."[773]

Zekât Kimlere Farzdır?

Zekât, nisap miktarı mala sahip olan her Müslümana farzdır; ister erkek ister kadın, ister yetişkin ister çocuk, ister akıllı ister akıl hastası olsun. Çocuk ve akıl hastasının malından zekâtı velisi çıkarır; çünkü hakları yerine getirme konusunda onların yerine geçer. Nitekim Ömer (r.a.) şöyle demiştir: "Yetimlerin mallarını ticarette değerlendirin ki zekât onları tüketmesin."[774]

Zekâtın Farz Kılınmasındaki Hikmetler

Zekât, yüce hikmetler ve asil hedefler için farz kılınmıştır. Bunlardan bazıları şunlardır:

1. Allah'ın verdiği mal nimetinin şükrünü eda etmek.
2. Malı temizlemek, artırmak ve ona bereket kazandırmak; kötülüklerini gidermek ve onu afet ve bozulmalardan korumak.
3. Zekât veren kişiyi cimrilik ve bencillikten arındırmak; onu infaka ve Allah yolunda harcamaya alıştırmak.
4. Günah ve hataların kirlerinden arınmaya vesile olmak.
5. Fakirlere destek olmak; muhtaç ve yoksulların ihtiyaçlarını gidermek.
6. Toplum fertleri arasında sevgi ve kaynaşmayı sağlamak; zenginin, fakirin kalbini kazanmasına ve kin ile hasedi gidermesine vesile olmak.
7. İmanın doğruluğunu ortaya koymak. Bu sebeple zekâta "sadaka" denilmiştir; çünkü kişi sevdiği malı Allah'ın rızasını umarak verdiğinde imanının samimiyeti ortaya çıkar.

---

[773] (Müslim, 1648)
[774] (Abdurrezzâk, 6773)

Perşembe: Siyer Sofrası

Huneyn Gazvesi

Tarihi:

Hicretin sekizinci yılında, Şevval ayında gerçekleşmiştir.

Sebepleri:

Mekke fethedilince, çevredeki kabileler korku ve endişeye kapıldı. Bunun üzerine Malik bin Avf en-Nasrî, Hevâzin kabilesini toplayarak Müslümanlarla savaşmak üzere bir ordu hazırladı. Hevâzin'e Sakîf, Benî Nasr bin Muâviye, Benî Cüşem, Benî Sa'd bin Bekr ve Benî Hilâl bin Âmir'den bazı kimseler de katıldı. Kaçmamaları için kadınlarını ve hayvanlarını da yanlarında getirdiler.[775]

Olayları:

Bu haber Peygamber (s.a.v.)'e ulaşınca, Abdullah bin Ebî Hadrad el-Eslemî'yi göndererek düşman hakkında bilgi toplattı. Ardından onlarla karşılaşmak üzere hazırlık yaptı. Safvân bin Ümeyye'den yüz zırh ödünç aldı ve ayrıca bir miktar borç para temin etti. Mekke'nin fethinde yanında bulunan on bin kişi ve o gün Müslüman olan iki bin kişiyle birlikte yola çıktı. Mekke'de yerine yirmi yaşındaki Attâb bin Esîd'i vekil bıraktı.[776]

Yolculuk sırasında, müşriklerin kutsal saydığı ve "Zâtü Envât" denilen bir ağacın yanından geçti. Araplardan bazı cahiller, "Onların Zâtü Envât'ı olduğu gibi bize de bir Zâtü Envât yap" dediler. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Canım elinde olan Allah'a yemin ederim ki, siz Musa'nın kavminin 'Onların ilahları olduğu gibi bize de bir ilah yap' demesi gibi söylediniz. Şüphesiz siz cahil bir toplumsunuz.[777] Bu yollar (öncekilerin yolları) dır; siz de sizden öncekilerin yollarını izleyeceksiniz!"[778]

[775] (el-Fusûl, 204)
[776] (el-Fusûl, 204)
[777] (A'râf, 138)
[778] (Tirmizî, 2180)

Sonra Peygamber (s.a.v.) büyük bir orduyla yürüdü. Hatta ordudakilerden bazıları kendilerini beğenmeye kapılarak: "Bugün azlıktan dolayı yenilmeyiz!" dediler. Huneyn'e vardıklarında -ki orası Tihâme vadilerinden bir vadidir- Hevâzin kabilesinin sabahın alacakaranlığında orada pusu kurmuş olduğunu gördüler. Müslümanlara ansızın saldırdılar ve Müslümanlar birbirlerine dönüp bakmadan geri çekildiler.[779] İşte bu durum, Yüce Allah'ın şu sözüdür: "Huneyn günü de hani çokluğunuz sizi gururlandırmıştı; fakat bu size hiçbir fayda sağlamamış, yeryüzü bütün genişliğine rağmen size dar gelmiş, sonra arkanızı dönüp kaçmıştınız."[780]

Sonuçları:

Resûlullah (s.a.v.) sebat etti. Yanında Ebû Bekir, Ömer, Ali, amcası Abbâs, onun iki oğlu Fadl ve Kusem, Ebû Süfyân, onun oğlu Ca'fer ve daha başkalarından oluşan bir grup sahabe vardı. O gün Peygamber (s.a.v.) katırına binmiş, onu düşmana doğru sürüyordu. Abbâs ise dizginini tutarak ileri atılmasını engelliyordu. Peygamber (s.a.v.) şöyle diyordu: "Ben peygamberim, bunda yalan yoktur; ben Abdülmuttalib'in oğluyum."[781]

Sonra Abbâs'a -ki gür sesliydi- şöyle seslenmesini emretti: "Ey Ensar topluluğu! Ey Bakara Suresi ehli!" Bu çağrıyı duyunca, yavrularına yönelen develer gibi geri döndüler. Ardından savaş kızıştı ve çarpışma şiddetlendi. Resûlullah (s.a.v.): "Şimdi savaş kızıştı!" buyurdu. Sonra bir avuç beyaz çakıl taşı alıp attı ve: "Kâbe'nin Rabbine yemin olsun ki yenildiler!" dedi.

O gün Ali bin Ebî Tâlib, onun önünde en şiddetli şekilde savaşan kişiydi.[782] Allah, Hevâzin'in kalplerine korku saldı; kendilerine hâkim olamadılar ve kaçtılar. Müslümanlar da onları takip ederek bir kısmını öldürdü, bir kısmını esir aldı. Onlardan yaklaşık kırk kişi öldürüldü; Müslümanlardan ise sadece dört kişi şehit oldu.[783]

---

[779] (el-Fusûl, 205)
[780] (Tevbe, 25)
[781] (Buhârî, 2930)
[782] (Ebû Ya'lâ, 3606; Taberânî, 2758)
[783] (el-Fusûl, 207)

Cumartesi: Sahabe Sofrası

Habbâb bin el-Eret (r.a.)

İsmi ve Doğumu:

O, Habbâb bin el-Eret bin Cendel el-Temîmî'dir.

Hicretten 36 yıl önce Necid'de doğdu. Küçük yaşta esir alındı. Kılıç ve silah yapımını öğrendi ve bu işi ustalıkla yapar hâle geldi. Bu sebeple Mekke'de bu sanatıyla tanındı.

Hayatı ve Faziletleri:

Erken dönemde Müslüman oldu; İslâm'a giren altı kişiden altıncısıydı. Allah yolunda işkence gören sahabelerdendi.[784] Doğru sözlü, güvenilir, akıllı ve hikmet sahibi bir kimseydi; yaşı küçük olmasına rağmen olgun bir şahsiyete sahipti.

Hayatından bir örnek şudur: Saîd bin Zeyd ile Fâtıma bint Hattâb'a Kur'an öğretmek için giderdi. Ömer bin Hattâb onların Müslüman olduğunu öğrendiğinde -kendisi henüz müşrikti- öfkeyle onların yanına gitti. Kapıyı sertçe çaldı ve içeri girdi. Habbâb'ın elinde onlara okumakta olduğu Tâhâ Suresi'nin yazılı bulunduğu bir sahife vardı. Ömer: "Yanınızdaki şu kitabı bana verin!" dedi. Onlar ise yıkanmadıkça vermeyeceklerini söylediler. Bunun üzerine kalbi yumuşadı, yıkandı ve sonra yazıyı okudu. Habbâb, Ömer'in okuyuşunu işitince ona şöyle dedi: "Müjde! Vallahi umarım ki Allah seni Peygamberi (s.a.v.)'in duasına mazhar kılmıştır. Çünkü dün onun şöyle dua ettiğini işittim: 'Allah'ım! İslâm'ı iki Ömer'den sana daha sevgili olanıyla aziz kıl: Ebû Cehil ile yahut Ömer bin Hattâb ile.'"[785]

[784] (Hilyetü'l-Evliyâ, 471)
[785] (Tirmizî, 3681)

Hayatının son dönemlerinde Habbâb (r.a.), daha önceki fakirliğinden sonra zengin oldu. Fakat malını kendisi için biriktirmedi; ihtiyaç sahiplerine, fakir ve miskinlere infak etti. İnsanlar evine gelir, dilediklerini alırlardı. Kapısını kimseye kapatmaz, üzerine kilit vurmazdı.

Vefatı:

Habbâb (r.a.), hicrî 37 yılında Kûfe'de vefat etti. Vefat ettiğinde yetmiş üç yaşındaydı. Cenaze namazını Ali bin Ebî Tâlib (r.a.) kıldırdı.

Bilgilerini Test Et (35. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: Târık Suresi'nden çıkarılan faydalardan:		**A**
	A) Allah'ın müminleri savunması.	B) Gece namazının fazileti.	C)Müslümanlardan gelen eziyete sabretmenin fazileti.
Hadis Sofrası	Soru: Kibre dâhil olmayan:		**B**
	A) Küçükleri hor görmek.	B) Elbisede süslenmek.	C) Hakkı reddetmek.
Akaid Sofrası	Soru: Bazı insanların kabirlerin yanında Allah'a yapılan duanın kabul olacağını zannetmesi:		**B**
	A) Büyük küfürdür.	B) Çirkin bir bidattir.	C) Caizdir.
Fıkıh Sofrası	Soru: Zekâtın önemini gösteren hususlardan biri, Allah Teâlâ'nın onu namazla birlikte zikretmiş olmasıdır. Bu sayı:		**C**
	A) 55 yerde.	B) 79 yerde.	C) 82 yerde.
Siyer Sofrası	Soru: Huneyn Gazvesi'nde müşriklerin komutanı:		**B**
	A) Ka'b bin Mâlik.	B) Mâlik bin Avf.	C) Avf bin Hâris.
Sahabe Sofrası	Soru: Habbâb (r.a.) şu sanatla meşhurdu:		**A**
	A) Kılıç yapımı.	B) Elbise yapımı.	C) Kapı yapımı.

Pazar: Tefsir Sofrası

Burûc Suresi

“Burçlarla dolu göğe, vaad edilen güne, şahit olana ve şahit olunana andolsun ki; hendek sahipleri kahrolsun! Yakıtı bol olan o ateşin sahipleri! Hani onlar onun başında oturmuşlardı; müminlere yaptıklarını seyrediyorlardı. Onlardan öç almalarının tek sebebi, onların Aziz ve Hamîd olan Allah’a iman etmeleriydi. O Allah ki göklerin ve yerin mülkü O’nundur. Allah her şeye şahittir. Mümin erkekleri ve mümin kadınları işkenceye uğratıp da sonra tevbe etmeyenler için cehennem azabı ve yakıcı azap vardır. İman edip salih amel işleyenler için ise altlarından ırmaklar akan cennetler vardır. İşte büyük kurtuluş budur. Şüphesiz Rabbinin yakalaması çok şiddetlidir. Şüphesiz O, ilkin yaratır ve yeniden diriltir. O, çok bağışlayan ve çok seven (Vedûd) olandır. Arş’ın sahibidir, şanlıdır. Dilediğini mutlaka yapandır. Sana orduların haberi geldi mi? Firavun ve Semûd’un? Hayır! İnkâr edenler yalanlama içindedir. Allah ise onları kuşatmıştır. Bilakis o, şerefli bir Kur’an’dır; korunmuş bir levhadadır.”

Surenin Konusu:

Allah Teâlâ’nın kudretinin büyüklüğü, her şeyi kuşatan ilmi, dostlarına yardımı ve düşmanlarına şiddetli azabı.

Kelimelerin Açıklaması:

- Kutîle:

Lanetlendi, azaba uğratıldı, helâk edildi.

- Zâti’l-burûc:

Burçlara sahip; güneş ve ayın geçtiği menzillerle dolu gök.

- Ashâbu’l-uhdûd:

Yeryüzünde hendekler kazıp müminleri yakmak isteyen kimseler.

- El-yevmi’l-mev‘ûd:

Vaad edilen gün; kıyamet günü.

- En-nâri zâti’l-vekûd:

Yakıtı bol olan ateş; tutuşturulmuş ateş.

- Ve şâhidin ve meşhûd:

Her şahit olana ve hakkında şahitlik edilene yemin.

- Yubdiu:

Yaratmayı ilk defa başlatır; varlıkları yoktan yaratır.

- Şuhûd:

Hazır bulunanlar; şahit olanlar.

- Yu‘îd:

Ölümden sonra tekrar diriltir.

- Fetenû:

Ateşe atarak işkence ettiler; yaktılar.

- El-Vedûd:

Dostlarını seven ve onlar tarafından sevilen.

- El-Harîk:

Yakıcı azap; ateşle yakma.

- El-Mecîd:

Çok yüce, çok şanlı ve azametli.

- Batş:

Şiddetli yakalama; kuvvetli intikam.

Genel Anlamı:

Burûc Suresi Mekke döneminde inmiştir. Rabbimiz sureye büyük bir yeminle başlar: Burçlara sahip göğe yemin eder. Bunlar güneş ve ayın içinde düzenli bir şekilde hareket ettiği on iki menzildir. Ardından, kullarını mutlaka toplayacağı vaad edilen güne yemin eder. Sonra da dünyada ve ahirette şahit olan ve hakkında şahitlik edilen her şeye yemin eder. Bu yeminler, Allah’ın mutlak kudretini ve her şeyi kuşatan ilmini ortaya koyar. Aynı zamanda müminlere işkence eden zalimlere karşı şiddetli azabını ve intikamını bildirir. İbret almak isteyen, Firavun’un ve bozguncu Semûd kavminin başına gelenlere baksın. Allah’a iman edip farzlarını yerine getiren, haramlarından sakınan kimseler için ise büyük kurtuluş vardır: Altlarından ırmaklar akan cennetler, saraylar ve bahçeler.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) Güneş ve ayın menzillerinde kusursuz bir düzenle hareket etmesi, Allah’ın kudretine işaret eden büyük bir kevnî mucizedir.
2) Güneş ve ayın hareketinde ayların, mevsimlerin ve insanların ömürlerinin hesaplanması gibi büyük hikmetler vardır.
3) Kurtuluş sebeplerinden biri, bedenin selametinden önce imanın selametini tercih etmektir.
4) Şartlarına uygun yapılan tevbe, günahları siler ve geçmişi yok eder.

Pazartesi: Hadis Sofrası

Yeterli Geçim ve Kanaate Teşvik

Abdullah bin Amr (r.a.) şöyle rivayet etmiştir: Resûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Gerçekten kurtuluşa ermiştir o kimse ki İslâm'a girmiş, kendisine yeterli miktarda rızık verilmiş ve Allah onu kendisine verdiğiyle kanaatkâr kılmıştır."[786]

Açıklama:

Peygamberimiz (s.a.v.), bu üç özelliği bir arada bulunduran kimseyi kurtuluşla müjdelemiştir. Kurtuluş; istenen her şeye kavuşmak ve korkulan her şeyden emin olmaktır. Bu üç özellik, din ve dünya hayrını birlikte toplar. Kul, Allah'ın kabul ettiği tek din olan İslâm'a hidayet edildiğinde- ki bu, sevabı kazanmanın ve azaptan kurtulmanın temelidir- ardından yüzünü insanlara açmadan geçinebileceği kadar rızık elde ederse ve Allah da ona verdiğiyle kanaat nasip ederse; elindekiyle razı olur, daha fazlasına göz dikmez. Böylece dünya ve ahiret mutluluğunu elde etmiş olur.

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Kişinin mutluluğu ve kurtuluşu; dininin sağlamlığına, geçiminin yeterli oluşuna ve Allah'ın verdiğine kanaat etmesine bağlıdır.
2) Övülen rızık; ibadete güç kazandıran ve ihtiyaç kadar meşgul eden rızıktır.
3) Kanaat, kurtuluşa götüren sebeplerden biridir ve büyük bir fazilettir.

[786] (Müslim, 1054)

Salı: Akîde Sofrası

Şefaat

Şefaat; bir kimse için fayda sağlamak veya bir zararı gidermek amacıyla aracı olmaktır.

Şefaat talebi, geçmişte ve günümüzde müşriklerin en yaygın şüphelerinden biridir. Allah'tan başkasına dua edip onlara ibadet ederken, bunu Allah katında kendilerine şefaat etmeleri için yaptıklarını iddia ederler. Derler ki: Peygamberlerin, salihlerin ve meleklerin Allah katında büyük bir değeri ve yüksek makamları vardır; biz de onları çağırıyoruz ki Allah katında bize şefaat etsinler.

Allah Teâlâ onların bu şüphesini şu ayette zikretmiştir: "Onlar Allah'ı bırakıp kendilerine ne zarar ne de fayda vermeyen şeylere ibadet ederler ve: 'Bunlar Allah katında bizim şefaatçilerimizdir' derler. De ki: 'Siz Allah'a göklerde ve yerde O'nun bilmediği bir şeyi mi haber veriyorsunuz?' O, onların ortak koştuklarından münezzeh ve yücedir."[787]

Bu sapkın şüpheye cevap iki yöndendir:

Birincisi: Allah Teâlâ şefaatin yalnızca Kendisine ait olduğunu bildirmiştir. Dilediğine izin verir, dilediğine izin vermez. Şefaat sadece O'ndan istenir. Nitekim şöyle buyurmuştur: "De ki: Şefaat bütünüyle Allah'ındır. Göklerin ve yerin mülkü O'nundur. Sonra O'na döndürüleceksiniz."[788]

İkincisi: Yaratıcı, yaratılmışlara benzemez. Zengin, yüce, her şeyi bilen ve kullarına yakın olan Allah; mülkünü tamamlamak ve halkın durumundan haberdar olmak için vezirlere ve yardımcılarına muhtaç olan dünya kralları ve sultanları gibi değildir. Onlara ulaşmak ve istek iletmek için aracıya ihtiyaç duyulabilir; fakat Allah için böyle bir şey söz konusu değildir. O'ndan hiçbir şey gizli kalmaz. O, her şeyden müstağnidir ve kullarına, annenin evladına olan merhametinden daha merhametlidir.

[787] (Yûnus, 18)
[788] (Zümer, 44)

Bu sebeple şefaat, Kur'an ve sünnette iki kısma ayrılmıştır:

Birinci kısım: Sabit olan (kabul edilen) şefaat. Bu, Allah'tan istenen şefaattir; yani Allah'ın, şefaat edecek kimseye şefaat yetkisini vermesi ve şefaat edilecek kimse hakkında buna izin vermesi talep edilir. Şefaat yaratılmışlardan istenmez; çünkü o yalnızca Allah'ın mülküdür. Bu sabit şefaatin iki şartı vardır:

- Birinci şart: Allah'ın, şefaat edecek kimseye izin vermesidir. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "Onun izni olmadan katında kim şefaat edebilir?"[789]
- İkinci şart: Allah'ın hem şefaat edenden hem de kendisi için şefaat edilenden razı olmasıdır. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "Onlar, O'nun razı olduğu kimseden başkasına şefaat edemezler."[790]Yine şöyle buyurmuştur: "O gün Rahmân'ın izin verdiği ve sözünden razı olduğu kimse dışında şefaat fayda vermez."[791]

İkinci kısım: Reddedilen şefaat. Bu ise müşriklerin Allah'tan başkasından istedikleri şefaattir. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "Artık şefaatçilerin şefaati onlara fayda vermez."[792] Nitekim ne Peygamberimiz ne de ondan önceki peygamberler insanlara meleklerden, peygamberlerden veya salih kimselerden şefaat istemelerini meşru kılmıştır. Sahâbeden veya tâbiînden hiç kimse bunu yapmamış; dört mezhep imamından ve diğer İslâm âlimlerinden hiçbiri de bunu müstehap görmemiştir.

[789] (Bakara, 255)
[790] (Enbiyâ, 28)
[791] (Tâhâ, 109)
[792] (Müddessir, 48)

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Kâğıt Paraların Zekâtı

Eskiden insanlar alışverişlerinde altın ve gümüş kullanırlardı. Malları onlarla satın alır, eşyaların değerini onlarla belirlerlerdi. Günümüzde ise bu uygulama ortadan kalkmış; yerine riyal, dirhem, dinar ve dolar gibi kâğıt paralar kullanılmaya başlanmıştır. Böylece kâğıt paralar, insanların örfüne göre başlı başına bir para birimi hâline gelmiştir.

Kâğıt Paraların Zekâtının Hükmü

Kâğıt paralar nisap miktarına ulaşır ve üzerinden bir kameri yıl geçerse zekâtı farz olur. Yüce Allah şöyle buyurmuştur: "Onların mallarından bir sadaka al ki, bununla onları temizleyesin ve arındırasın. Onlara dua et; çünkü senin duan onlar için bir huzurdur. Allah işitendir, bilendir."[793]

Kâğıt Paraların Nisabı

Nisap, malın zekât gerektirmesi için ulaşması gereken asgari sınırdır. Bu miktarın altındaki mala zekât gerekmez. Kâğıt paranın nisabı, altın veya gümüş nisabına göre hesaplanır. Günümüzde genellikle gümüş nisabı esas alınır. Gümüşün nisabı 595 gramdır.

Bunun için, zekât yılı sonunda 595 gram gümüşün piyasa değeri hesaplanır ve kişinin elindeki para buna ulaşmışsa zekât gerekir.

Örneğin: Bir gram gümüşün fiyatı 3 Suudi riyali olsun. 595 × 3 = 1785 riyal. Bu durumda 1785 riyal, zekât nisabıdır. Bu miktar veya daha fazlasına sahip olan kimseye zekât farz olur.

[793] (Tevbe, 103)

Ne Kadar Çıkarılmalıdır?

Kâğıt paranın zekâtı, altın ve gümüş zekâtı gibidir. Onda kırkta bir yani %2,5 (yüzde iki buçuk) verilir. Bunu hesaplamanın birkaç yolu vardır. En kolay yöntem: Toplam para 40'a bölünür. Çıkan miktar, verilmesi gereken zekâttır.

Örnek:

Bir kişinin elinde 40.000 riyal varsa: 40.000 ÷ 40 = 1.000 riyal Bu miktar fakirlere ve zekât verilmesi caiz olan kimselere verilir.

Biriken Aylık Maaşların Zekâtı Nasıl Verilir:

Aylık maaş alan ve bir kısmını biriktiren kişinin iki yöntemi vardır:

Birinci Yol: Zekât yılı sonunda elinde bulunan tüm birikimin zekâtını verir. Bu durumda: Üzerinden bir yıl geçen paranın zekâtını vermiş olur. Henüz yılı dolmamış paranın zekâtını ise erken vermiş olur. Zekâtı, yıl dolmadan önce vermek caizdir.

İkinci Yol: Her ay biriktirdiği parayı ayrı ayrı hesaplar. Her miktarın üzerinden bir yıl geçince onun zekâtını verir.

Birinci yöntem daha kolay, daha pratik ve daha rahattır.

Perşembe: Siyer Sofrası

Tâif Gazvesi

Tarihi:

Hicretin sekizinci yılında, Şevvâl ayında gerçekleşmiştir.

Sebebi:

Huneyn'de Hevâzin'in lideri Mâlik b. Avf en-Nasrî'nin yenilmesi ve kaçması, ardından Sakîf kabilesiyle birlikte Tâif kalesine sığınması.

Olayların Gelişimi:

Resûlullah (s.a.v.) Huneyn'den sonra Tâif'e yöneldi. Şehri yirmi gece kuşattı. Onları mancınıkla taşladı, açıkta bulunan mallarının bir kısmını tahrip etti ve üzüm bağlarını kesti. Daha sonra kuşatmayı kaldırdı. Cirrâne'ye ulaştığında Hevâzin heyeti Müslüman olarak yanına geldi. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.) onların esir alınmış çocuklarını ve ailelerini kendilerine geri verdi. Bunların sayısı altı bindi. İçlerinde, Resûlullah'ın (s.a.v.) sütkardeşi olan Şeymâ bint Hâris b. Abdiluzzâ da vardı. Peygamberimiz (s.a.v.) ona ikramda bulundu, gönlünü aldı ve memleketine dönmesini sağladı. Ayrıca Mâlik b. Avf da İslâm'a girmiş ve güzel bir Müslüman olmuştu. Resûlullah (s.a.v.) onu kavminden Müslüman olanların başına emir tayin etti. Mâlik, Peygamber'i öven meşhur bir kaside de söylemiştir.[794]

Sonuçları:

Resûlullah (s.a.v.) Huneyn'de elde edilen büyük ganimetleri taksim etmeye başladı. Bu sefer ganimetleri müellefe-i kulûba (kalpleri İslâm'a ısındırılmak istenen kimselere) vermeyi uygun gördü. Özellikle yeni Müslüman olmuş Kureyş ileri gelenlerini İslâm'a daha da yaklaştırmak istedi. Bunlardan bazıları: Ebû Süfyân, Uyeyne, Akra', Süheyl b. Amr. Onlardan her birine yüz deve veriyordu.

[794] (el-Fusûl, 209)

Ayrıca ellişer deve de verdi. O gün Safvân b. Ümeyye'ye üç yüz deve ihsan etti. Ensâr'a ise o gün bir şey vermedi; çünkü Allah'ın onların kalplerini imanla süslemiş olmasına güveniyordu. Fakat Ensâr içlerinde bir burukluk hissettiler ve verilen hikmeti tam kavrayamadılar. Bunun üzerine Sa'd b. Ubâde (r.a.) dayanamayarak Resûlullah (s.a.v.)'e gidip insanların kalplerinden geçenleri bildirdi. Resûlullah (s.a.v.) yalnızca Ensâr'ı toplayıp onlara hitap etti ve şöyle buyurdu: "Ey Ensâr topluluğu! Sizi sapmış bulup Allah benimle hidayete erdirmedi mi? Dağınık idiniz de Allah benimle aranızda ülfet oluşturmadı mı? Fakir idiniz de Allah benimle sizi zengin kılmadı mı?" Her söylediğinde onlar: "Minnet Allah'a ve Resûlü'ne aittir." diye cevap verdiler. Sonra şöyle buyurdu: "İnsanlar koyun ve deveyle dönerken, siz Resûlullah (s.a.v.) ile evlerinize dönmeye razı değil misiniz? Muhammed'in nefsi elinde olan Allah'a yemin ederim ki, eğer hicret olmasaydı ben de Ensâr'dan bir kişi olurdum. İnsanlar bir vadiden gitse, Ensâr başka bir vadiden gitse ben Ensâr'ın vadisinden giderdim. Ensâr iç giysidir, insanlar ise dış giysidir. Allah'ım! Ensâr'a, Ensâr'ın çocuklarına ve onların çocuklarının çocuklarına rahmet et." Bunun üzerine Ensâr ağladı, sakalları gözyaşlarıyla ıslandı ve şöyle dediler: "Pay ve nasip olarak Resûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem bize yeter."[795]

Daha sonra Resûlullah (s.a.v.) Ci'râne'den umre yaptı ve Mekke'ye girdi. Umresini tamamladıktan sonra Medine'ye döndü. O yıl hac için Mekke'de Atâb b. Esîd (r.a.)'ı görevlendirdi. Böylece o, Müslüman emirler arasında insanlara hac yaptıran ilk kişi oldu.[796]

[795] (Buhârî, 4330; Ahmed, 11730)
[796] (el-Fusûl, 209)

Cumartesi: Sahâbe Sofrası

Hubeyb bin Adiyy (r.a.)

İsmi ve doğumu:

O, Hubeyb bin Adiyy bin Mâlik el-Ensârî el-Evsî'dir.

Medine'de, peygamberliğin başlamasından önce doğmuştur.

Hayatı ve faziletleri:

(r.a.) cesur ve güçlü bir savaşçıydı. Uhud Savaşı'na katılmıştır. Allah yolunda asılarak şehit edilen ilk kişidir. Bu olay, Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'in Adal ve Kâre kabilelerine gönderdiği Recî' heyetine katılması sırasında gerçekleşmiştir. Bu iki kabile, kendilerine Kur'an'ı ve İslam'ın hükümlerini öğretecek kimseler gönderilmesini istemişti. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) de onları göndermişti. Fakat bu kabileler ihanet ettiler, heyettekilerin çoğunu öldürdüler ve Hubeyb esir düştü. Onu Mekke müşriklerine sattılar. Onu, babası Bedir'de öldürülen Ebû Sirve'a Ukbe bin Hâris satın aldı ve öldürmek üzere Ten'îm bölgesine götürdü. Hubeyb dedi ki: "Beni bırakın da iki rekât namaz kılayım." Onu serbest bıraktılar, iki rekât namaz kıldı ve ardından şöyle dedi: "Eğer korktuğumu söyleyeceğinizi bilmeseydim, namazı uzatırdım."

Sonra şu beyitleri okudu:

"Ben Müslüman olarak öldürüldüğümde aldırmam,

Allah için hangi yanım üzerine düşersem düşeyim.

Bu, Allah uğrunadır; O dilerse,

Parçalanmış bedenime bereket verir."[797]

Vefatı:

Hicretin dördüncü yılında Mekke'de asılarak şehit edildi. Amr bin Ümeyye onu gece gizlice alıp götürdü ve defnetti.

[797] (Buhârî, 7402)

Bilgilerini Test Et (36. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: “Burûc” kelimesinin anlamı nedir?		**B**
	A) Büyük genişlik.	B) Güneş ve ayın geçtiği menziller.	C)Yoğun bulutlar.
Hadis Sofrası	Soru: Övülen rızık hangisidir?		**A**
	A) Ailenin vefatından sonra yeterli olan.	B) Kişiye itaate güç veren ve onunla ihtiyacı kadar meşgul olunan rızık.	C) Kişinin zorluk ve sıkıntıyla kazandığı rızık.
Akaid Sofrası	Soru: Şefaat, Kur’an ve Sünnet’te kaça ayrılır?		**C**
	A) Genel şefaat ve özel şefaat.	B) Dünya şefaati ve ahiret şefaati.	C) İspat edilen şefaat ve nefyedilen şefaat.
Fıkıh Sofrası	Soru: Kâğıt paranın zekâtında verilmesi gereken oran nedir?		**A**
	A) %2,5.	B) %5.	C) %10.
Siyer Sofrası	Soru: Tâif Gazvesi hangi yılda gerçekleşmiştir?		**B**
	A) 7 Hicri.	B) 8 Hicri.	C) 9 Hicri.
	Soru: Hubeyb (r.a.)’ın faziletlerinden biri şudur:		**C**

Sahabe Sofrası	A) Medine'ye ilk hicret eden kişidir.	B) İslam'da ilk seriyye komutanıdır.	C) Allah yolunda asılan ilk kişidir.

Pazar: Tefsir Sofrası

İnşikâk Suresi (1)

“Gökyüzü yarıldığı zaman, Rabbinin emrine boyun eğip O’na itaat ettiği ve buna layık olduğu zaman, Yer uzatıldığı zaman, İçindekileri dışarı atıp boşaldığı zaman, Rabbinin emrine boyun eğip O’na itaat ettiği ve buna layık olduğu zaman. Ey insan! Şüphesiz sen Rabbine doğru çabalayarak ilerliyorsun ve sonunda O’na kavuşacaksın. Artık kimin kitabı sağından verilirse, Kolay bir hesaba çekilecektir. Ve sevinçli olarak ailesine dönecektir. Ama kimin kitabı arkasından verilirse, Helâk diye feryat edecektir. Ve alevli ateşe girecektir. Çünkü o, ailesi içinde (dünyada) şımarmış bir haldeydi. Hiç dönmeyeceğini zannetmişti. Hayır! Şüphesiz Rabbi onu görmekteydi.”

Surenin Konusu:

İnsana zayıflığını, hâllerinin değişkenliğini ve sonunda Rabbine dönüşünü hatırlatmak.

Kelimelerin Açıklaması:

- Kâdihun ilâ rabbik:

Rabbine doğru çaba gösteren; hayır ya da şer işleyerek çalışan kimse.

- İnşakkat:

Yarılıp parçalanmak.

- Kitâbehû:

Amel defteri.

- Ve ezinet li rabbihâ:

Rabbine itaat etti, emrine boyun eğdi.

- Ve yenkalibu:

Döner, geri gider.

- Ve huqqat:

Buna layık oldu; itaat etmesi gerekli kılındı.

- Yed‘û subûrâ:

Kendisi için helâk ve yok oluş çağrısında bulunur.

- Muddet:

Yayılıp genişletildi; dağları dümdüz edildi.

- Len yahûr:

Geri dönmeyeceğini (hesap için Rabbine dönmeyeceğini) zannetti.

- Ve elkât:

İçindekileri dışarı attı.

Genel Anlamı:

Bu âyetlerde Yüce Allah, kıyamet gününde meydana gelecek büyük değişimleri haber vermektedir. O gün gökyüzü yarılıp parçalanacak, yer dümdüz edilecek, üzerindeki bütün yapılar ve işaretler yok edilecektir. Yer, içinde bulunan ölüleri ve hazineleri dışarı atacak ve deri gibi uzatılıp genişletilecektir; böylece bütün mahşer halkına yetecek kadar yayılacaktır. Bütün bunlar Allah'a itaat ve boyun eğiş olarak gerçekleşecektir. Zaten gök ve yerin O'na itaat etmeleri gereklidir; çünkü her ikisi de O'nun emri altında, O'nun tarafından yönetilmektedir.

Sonra hitap insana yönelir: Ona, hızla ölüme doğru ilerlediği hatırlatılır. İnsan bu yolculuğunda ya hayır ya da şer işlemektedir. Kıyamet günü yaptıklarıyla karşılaşacak ve onların karşılığını görecektir. Eğer amel defteri sağından verilirse kurtuluşa erer; kolay bir hesaba çekilir. Bu kolay hesap, amellerin sadece kendisine arz edilmesi, sorguya çekilip sıkıştırılmamasıdır. Buna karşılık kâfir, amel defterini arkasından ve sol tarafından alır; o zaman feryat eder, helâk ve yok oluş temennisinde bulunur.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) Gök ve yerin Rablerine boyun eğmesi ve O'na itaat etmesi.
2) Her insanın çalışıp çabaladığı; bu çabanın ya hayır ya da şer için olduğu.
3) İman ve takvâ sahiplerinin kolay bir hesaba çekileceği; bunun da amellerin sadece arz edilmesi olduğu.
4) Hesapta sıkı şekilde sorguya çekilen kimsenin helâk olup azaba uğrayacağı; çünkü hiçbir delil ve mazereti olmayacağı.
5) Kıyamet gününde mutluluğun alametinin amel defterini sağdan almak, bedbahtlığın alametinin ise soldan almak olduğu.
6) Dünyada gaflet içinde yaşamanın ve şehvetlere dalmanın, diriliş ve hesap gününe kesin inanmamanın bir sonucu olduğu.

Pazartesi: Hadis Sofrası

İnsanlara merhamet etmeye teşvik

Cerîr b. Abdullah (r.a.) şöyle demiştir: Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: "İnsanlara merhamet etmeyene Allah merhamet etmez."[798]

Açıklama:

Hadis, açık ifadesiyle şunu göstermektedir: İnsanlara merhamet etmeyen kimseye Allah merhamet etmez. Zımnî anlamı ise şudur: İnsanlara merhamet eden kimseye Allah merhamet eder. Kulun mahlûkata merhamet etmesi, Allah'ın rahmetine kavuşmanın en büyük sebeplerindendir. Merhametin yokluğu ise Allah'ın rahmetine engel olan en büyük sebeplerden biridir. Kul, Allah'ın rahmetine son derece muhtaçtır. Çünkü dünyada da ahirette de hiçbir hayra ancak O'nun rahmetiyle ulaşabilir. Kim Allah'ın rahmetini artırmak istiyorsa, onun sebeplerine sarılmalıdır. Bu sebeplerden biri de kullara merhamet etmek ve onlara iyilikte bulunmaktır. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "Şüphesiz Allah'ın rahmeti, iyilik yapanlara yakındır." [799] Buradaki "iyilik yapanlar", hem Allah'a ibadetlerinde ihsan sahibi olanlar hem de Allah'ın kullarına karşı iyilik yapan kimselerdir.

Kulda bulunan merhamet iki çeşittir:

1. Fıtrî merhamet: Allah'ın bazı kulların kalbine yerleştirdiği doğal merhamet.
2. Kazanılmış merhamet: Mücadele ederek ve Allah'ın vereceği sevabı hatırlayarak elde edilen merhamet.

[798] (Buhârî, 6013; Müslim, 2319)
[799] (A'râf, 56)

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Merhametin büyük bir ahlâk olduğu ve İslâm'ın bunu müminin şahsiyetinde güçlendirmeye önem verdiği.
2) İnsanlar arasında merhametli olmanın, Allah'ın rahmetine nail olmanın bir sebebi olduğu.
3) Allah Teâlâ için rahmet sıfatının sabit olduğu.
4) Karşılığın, yapılan amelin cinsinden olduğu (ceza amel cinsindendir).

Salı: Akîde Sofrası

Tevessül

Tevessül: Bir şeye yaklaşmak ve ona ulaşmak için vesile aramaktır. Vesile: Yakınlık demektir. Yüce Allah şöyle buyurmuştur: "Ve O'na vesile arayın."[800] Yani: Allah'a, O'na itaat ederek ve rızasına uyarak yakınlık arayın.

Müminin üzerine düşen, Allah Teâlâ'ya, O'nun rızasına ve duanın kabulüne yaklaştıran şeylere gayret etmektir. Bunun için her türlü yolu ve vesileyi kullanmalıdır. Ancak önemli olan, bu vesilenin meşru ve sahih olmasıdır; Allah'ın emrettiği bir yol olmalıdır. Aksi takdirde bu vesile haram olur ve Allah'ın rızasına değil, gazabına götürür.

Tevessülün Kısımları

Yukarıda açıklandığı üzere tevessül iki kısımdır: Meşru tevessül, Yasak tevessül. Her birinin çeşitli türleri ve şekilleri vardır.

Meşru Tevessülün Şekillerinden Bazıları:

1. Allah'ın isimleri ve sıfatlarıyla tevessül etmek: Kul, Allah'a O'nun güzel isimleri ve yüce sıfatlarıyla dua eder ve yalvarır. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "En güzel isimler Allah'ındır; O hâlde O'na o isimlerle dua edin. O'nun isimleri hakkında sapıklığa düşenleri bırakın. Onlar yaptıklarının karşılığını göreceklerdir."[801]

2. İman ve salih amellerle tevessül etmek: Allah Teâlâ müminler hakkında şöyle buyurmuştur: "Rabbimiz! Biz, 'Rabbinize iman edin!' diye imana çağıran bir davetçi işittik ve iman ettik. Rabbimiz! Günahlarımızı bağışla, kötülüklerimizi ört ve bizi iyilerle birlikte vefat ettir."[802] Ayrıca mağaranın kapısını üzerlerine kapatan kayanın altında kalan üç kişinin hadisinde olduğu gibi; onlar Allah'a salih amellerini vesile kılarak dua etmişler, bunun üzerine Allah onları kurtarmıştır.[803]

---

[800] (Mâide, 35)
[801] (A'râf, 180)
[802] (Âl-i İmrân, 193)
[803] (Buhârî, 2272; Müslim, 2743)

3. Allah'a tevhid ile tevessül etmek: Yûnus aleyhisselâmın yaptığı gibi: "Karanlıklar içinde şöyle nida etti: Senden başka ilâh yoktur, Seni tenzih ederim."[804]

4. Allah'a günahını itiraf ederek tevessül etmek: Mûsâ aleyhisselâmın yaptığı gibi: "Rabbim! Gerçekten ben kendime zulmettim, beni bağışla."[805]

5. Allah'a zayıflığını, ihtiyaç ve fakirliğini arz ederek tevessül etmek: Eyyûb aleyhisselâmın yaptığı gibi: "Şüphesiz bana zarar dokundu; Sen merhametlilerin en merhametlisisin."[806]

6. Allah'a, hayatta olan salih kimselerin duasını vesile kılarak tevessül etmek: Sahâbîler kuraklık zamanlarında Peygamber'den (s.a.v.) kendileri için dua etmesini isterlerdi. O vefat edince de bu isteği amcası Abbâs'tan talep ederler, o da dua ederdi.[807]

[804] (Enbiyâ, 87)
[805] (Kasas, 16)
[806] (Enbiyâ, 83)
[807] (Buhârî, 1010)

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Zekât Ehli (Zekâtın Verileceği Kimseler)

Zekât ehli, zekâtı hak eden ve zekâtın kendilerine verilmesi câiz olan kimselerdir. Zekât, bunların dışında kimselere verilemez. Bunlar, Allah Teâlâ'nın şu âyette sınırlandırdığı sekiz sınıftır: "Sadakalar (zekâtlar) ancak fakirler, miskinler, zekât işinde çalışanlar, kalpleri İslâm'a ısındırılacak olanlar, kölelerin azadı için, borçlular, Allah yolunda olanlar ve yolda kalmış kimseler içindir. Bu, Allah tarafından farz kılınmıştır. Allah her şeyi bilendir, hikmet sahibidir."[808]

Bu sebeple, farz olan zekâtı bu sınıfların dışındaki yerlere ve hayır projelerine vermek câiz değildir; meselâ cami inşası veya kuyu açma gibi yerlere verilmez.

Bu sınıfların açıklaması:

1. **Fakirler:** Yiyecek, içecek, giyecek veya barınma gibi temel ihtiyaçlardan hiçbirini bulamayan ya da ancak çok azını bulabilen kimselerdir.
2. **Miskinler:** İhtiyacının yarısını veya çoğunu bulabilen fakat tamamını karşılayamayan kimselerdir. Meselâ elinde bin lira olup iki bine ihtiyacı olan kimse gibi. Fakir ve miskinlere, bir yıllık ihtiyaçlarını karşılayacak kadar zekât verilir.
3. **Zekât memurları (âmiller):** Devlet başkanının görevlendirip zekâtı toplamak, yazmak veya hak sahiplerine dağıtmak için tayin ettiği kimselerdir. Bunlara zekâttan pay verilir. Ancak bir kimsenin kendi zekâtını dağıtması için verdiği kişi bu kapsama girmez; o sadece vekildir.
4. **Kalpleri İslâm'a ısındırılacak olanlar (Müellefe-i kulûb):** Bunlar, imamın (yöneticinin) kendilerine zekât verdiği kimselerdir. Amaç; ya onların zararını engellemek, ya kâfir iseler kalplerini İslâm'a ısındırmak, ya da Müslüman olup imanları zayıf ise imanlarını güçlendirmek ve sağlamlaştırmaktır.
5. **Köleler (Rikāb):** "Rikāb", "rakabe"nin çoğuludur. Burada kastedilen, Müslüman köledir. Zekât malından satın alınarak azat edilir ve hür olur. Aynı şekilde, esir düşmüş Müslüman da zekât malı ile düşmandan kurtarılır.

---

[808] (Tevbe, 60)

6. **Borçlular (Gārimûn):** "Gārim", Allah'a isyan sayılmayan bir sebeple borç altına giren kimsedir. Böyle birine, borcunu ödeyecek kadar zekât verilir. İnsanların arasını düzeltmek için borçlanan kimse de bu kapsamdadır; düşmanlıkları gidermek ve barışı sağlamak için borçlanmışsa, zengin olsa bile zekâttan pay alır.
7. **Allah yolunda olanlar (Fî sebîlillâh):** Burada kastedilen, Allah yolunda gönüllü olarak savaşan ve devlet hazinesinden maaş almayan gazilerdir. Bunlara zekâttan pay verilir.
8. **Yolda kalmış kimse (İbnü's-sebîl):** Memleketinden uzak düşmüş, yanında bulunan malı tükenmiş veya kaybolmuş olan yolcudur. Memleketine dönebilmesi için ihtiyaç duyduğu kadar zekât verilir.

Zekâtın akrabalara verilmesi hükmü:

Bakmakla yükümlü olmadığı, ihtiyaç sahibi akrabalarına zekât vermek müstehaptır; en yakın olandan başlanır. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Sadakanı miskine vermen bir sadakadır; akrabaya vermen ise iki sadakadır: Hem sadaka hem de sıla-i rahimdir."[809]

Ancak nafakası kendisine farz olan akrabalara zekât vermek câiz değildir. Bunlar; anne-baba, eş, dede ve nineler, çocuklar ve torunlar gibi kimselerdir.

[809] (Ebû Dâvûd, 2839; Tirmizî, 658)

Perşembe: Siyer Sofrası

Tebük Gazvesi

Tarihi:

Hicretin dokuzuncu yılında, Recep ayında gerçekleşmiştir.

Sebebi:

Allah Teâlâ şu ayeti indirdiğinde: "Allah'a ve ahiret gününe iman etmeyen, Allah'ın ve Resûlü'nün haram kıldığını haram saymayan ve kendilerine kitap verilenlerden hak dini din edinmeyen kimselerle, küçülmüş olarak cizye verinceye kadar savaşın."[810] Resûlullah (s.a.v.) Medine halkını ve çevredeki bedevileri cihada davet etti ve onlara Rumlara karşı sefere çıkılacağını bildirdi.

Olayları:

Resûlullah (s.a.v.) normalde bir gazveye çıkmak istediğinde asıl hedefi gizler, başka bir yönü işaret ederdi. Ancak bu gazvede açıkça hedefi bildirdi ve hazırlık yapmalarını emretti. Çünkü düşman güçlü ve kalabalıktı; yol uzak ve meşakkatliydi. Ayrıca bu sefer çok sıcak günlere ve kıtlık yılına denk gelmişti. Bu sebeple bu orduya "Zorluk Ordusu" adı verilmiştir. Müslümanlar hazırlık yaptılar. Osman bin Affan (r.a. bu ordu için büyük miktarda mal harcadı. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Bugünden sonra Osman'a yaptığı hiçbir şey zarar vermez."[811]

Resûlullah (s.a.v.) yaklaşık otuz bin kişilik bir orduyla yola çıktı. Medine'de yerine Muhammed bin Mesleme'yi vekil bıraktı. Münafıkların başı Abdullah bin Übey kibir ve inkâr sebebiyle geri kaldı. Onunla birlikte sayıları yaklaşık seksen olan birçok münafık da sefere katılmadı. Ayrıca bazı günahkâr Müslümanlar da geri kaldı. Bunlar arasında Mürâre bin Rebî', Kâ'b bin Mâlik ve Hilâl bin Ümeyye vardı. Resûlullah (s.a.v.) Medine'ye döndükten elli gece sonra Allah onların tevbesini kabul etti.

[810] (Tevbe, 29)
[811] (Tirmizî, 3701)

Allah, binecek bir hayvan bulamayan veya kendilerine yetecek bir azık temin edemeyen kimseleri mazur gördü. Bunlar "ağlayanlar" olarak bilinir.[812] Allah Teâlâ onlar hakkında şöyle buyurmuştur: "Binek vermen için sana geldiklerinde: 'Sizi bindirecek bir şey bulamıyorum' dediğin zaman, harcayacak bir şey bulamadıkları için üzüntüden gözleri yaş dökerek geri dönen kimselere de bir sorumluluk yoktur."[813]

Resûlullah (s.a.v.) yol üzerinde Hicr bölgesinden geçti. Ashabına, ağlayarak girmedikleri sürece oradaki evlere girmemelerini emretti.[814] Ayrıca oranın kuyularından içmemelerini, yalnızca dişi devenin içtiği kuyudan içmelerini söyledi; diğer suyla yoğurdukları hamuru da develere yedirmelerini emretti.[815]Tebük'e ulaştıklarında, orada az miktarda su çıkan bir pınar buldular. Peygamber (s.a.v.)'in bereketiyle o pınarın suyu çoğaldı.[816] Bu gazvede, duasının bereketiyle yiyeceğin çoğaldığı da görüldü; ordu ondan yedi ve ordudaki bütün kapları doldurdular.[817] Yine susuz kaldıklarında Allah'a dua etti; bir bulut geldi ve yağmur yağdı. Hepsi kana kana içtiler. Daha sonra bulutun sadece ordunun bulunduğu yere yağdığı görüldü.[818]

Sonuçları:

Resûlullah (s.a.v.) oraya vardığında, Eyle'nin yöneticisi Yuhanna bin Rü'be ile anlaşma yaptı. Halid'i Dûmetü'l-Cendel'in yöneticisi Ukaydir'e gönderdi; onu getirtti, onunla da anlaşma yaptı ve geri gönderdi. Rumlardan hiçbir düşmanla karşılaşılmadı.

Daha sonra Resûlullah (s.a.v.) Medine'ye döndü. Dırar Mescidi'nin yıkılmasını emretti. Bu gazveden dönüşü hicretin dokuzuncu yılı Ramazan ayında oldu. Bu olayla ilgili olarak Tevbe Suresi'nin büyük bölümü indirildi.[819]

---

[812] (el-Fusûl, 210)
[813] (Tevbe, 92)
[814] (Buhârî, 433; Müslim, 2980)
[815] (Müslim, 2981)
[816] (Müslim, 706)
[817] (Müslim, 27)
[818] (İbn Hibban, 1383)
[819] (el-Fusûl, 212)

Cumartesi: Sahabe Sofrası

Zeyd bin Hârise (r.a.)

Adı ve Doğumu:

O, Zeyd bin Hârise bin Şerahîl bin Abdüluzzâ bin İmru'l-Kays'tır. Künyesi Ebû Üsâme'dir. "Resûlullah'ın sevgilisi" lakabıyla anılmıştır. Hicretten kırk üç yıl önce, Benî Kelb yurdunda doğmuştur.

Hayatı ve Faziletleri:

O, mevâlînin efendisi, Resûlullah (s.a.v.)'in sevgilisi ve sevgilisinin babasıdır. Resûlullah (s.a.v.) ancak temiz ve güzel olanı severdi. Nitekim şöyle buyurmuştur: "Ey Zeyd! Sen benim mevlâmsın; bendensin ve banasın; insanların bana en sevgilisisin."[820]

Zeyd bin Hârise (r.a.) küçük yaşta Resûlullah (s.a.v.)'in yanında yetişti. Öyle ki bir dönem "Zeyd bin Muhammed" diye çağrılırdı.[821] Ta ki "Onları babalarına nispet ederek çağırın; bu Allah katında daha adildir."[822]ayeti ininceye kadar.

Resûlullah (s.a.v.) peygamber olarak gönderildiğinde, Zeyd İslam'a ilk girenlerden oldu. Mevâlî arasında İslam'a giren ilk kişidir.

Resûlullah (s.a.v.) onu halasının kızı Zeyneb bint Cahş ile evlendirdi. Daha sonra Zeyd onu boşadı; bunun üzerine Peygamber (s.a.v.) onunla evlendi.[823] Bu olay üzerine şu ayet nazil oldu: "Zeyd onunla ilişkisini kesince, biz onu seninle evlendirdik."[824] Resûlullah (s.a.v.)'in sahabesi arasında Kur'an'da ismi açıkça zikredilen tek kişi Zeyd'dir.

---

[820] (Ahmed, 21777)
[821] (Buhârî, 4782; Müslim, 2425)
[822] (Ahzâb, 5)
[823] (Buhârî, 7420; Müslim, 1428)
[824] (Ahzâb, 37)

Bedir, Uhud, Hendek, Hudeybiye ve Hayber gazvelerine katıldı. Yedi seriyyede komutan olarak görevlendirildi. Resûlullah (s.a.v.) Mureysi gazvesine çıktığında onu Medine'de yerine vekil bıraktı. Mûte Gazvesi'nde ilk kumandan oydu. Sancağı taşıdı ve şehit düşinceye kadar sebat etti.[825]

Vefatı:

Hicretin sekizinci yılında Mûte Gazvesi'nde şehit oldu. Vefat ettiğinde 55 yaşındaydı.

[825] (Buhârî, 4261)

Bilgilerini Test Et (37. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: Yüce Allah'ın "Len yahûr" sözünün anlamı nedir?		**B**
	A) Günahlardan tövbe etmeyecek.	B) Hesap için Allah'a geri dönmeyecek.	C) Suçlularla birlikte haşredilmeyecek.
Hadis Sofrası	Soru: Kulun sahip olduğu rahmet iki çeşittir:		**A**
	A) Fıtrî ve kazanılmış.	B) Sınırlı ve başkasına geçen.	C) Doğru ve yalancı.
Akaid Sofrası	Soru: Yüce Allah'ın "O'na vesile arayın" sözünde "vesile" ne demektir?		**B**
	A) Rıza.	B) Yakınlık.	C) Allah'a yönelip O'na bağlanma.
Fıkıh Sofrası	Soru: Zekâtın "Allah yolunda" sarf edilmesiyle kastedilen nedir?		**A**
	A) Allah yolunda savaşan gönüllü gaziler.	B) Bütün iyilik ve hayır işleri.	C) İslam'a girmesi veya imanının güçlenmesi umulan herkes.
Siyer Sofrası	Soru: Tebük Gazvesi'nde Müslüman ordusuna şu isim verilmiştir:		**C**
	A) Fetih Ordusu.	B) Sabır Ordusu.	C) Zorluk Ordusu.

Sahabe Sofrası	Soru: Zeyd bin Hârise'nin faziletlerinden biri şudur:		**C**
	A) Rum diyarına ilk gazaya çıkan.	B) Kur'an'ı ilk göğsünde toplayan.	C) Mevâlîden İslam'a ilk giren.

Pazar: Tefsir Sofrası

İnşikak Suresi (2)

“Şafaka andolsun. Geceye ve onun topladıklarına andolsun. Dolunay hâline geldiğinde aya andolsun. Andolsun ki siz hâlden hâle geçeceksiniz. Onlara ne oluyor da iman etmiyorlar? Kendilerine Kur’an okunduğunda secde etmiyorlar? Hayır! İnkâr edenler yalanlıyorlar. Oysa Allah onların içlerinde sakladıklarını en iyi bilendir. Onlara elem verici bir azabı müjdele. Ancak iman edip salih ameller işleyenler için kesintisiz bir mükâfat vardır.”

Surenin Konusu:

İnsanın zayıflığını, hayat boyunca geçirdiği değişim ve dönüşümleri, sonunda Rabbine dönüşünü hatırlatmak.

Kelimelerin Açıklaması:

- Bi’ş-şefek:

Güneş battıktan sonra ufukta görülen kızıllık (şafak vakti).

- Vesek:

Gece ve onun içine aldığı, örttüğü ve topladığı her şey.

- ’t-tesek:

Ayın dolunay hâline gelip ışığının tamamlandığı zaman.

- Tabakan an tabak:

Andolsun ki hâlden hâle, safhadan safhaya geçeceksiniz.

- Yu‘ûn:

Kalplerinde sakladıkları, gizledikleri inkâr ve inat.

- Gayru memnûn:

Kesintisiz, eksilmeyen, devamlı olan mükâfat.

Genel Anlamı:

Allah Teâlâ, güneş battıktan sonra ufukta beliren kızıllığa (şafak vaktine), geceye ve gecenin karanlığının içine alıp örttüğü varlıklara, aya ve onun ışığına yemin etmektedir. Bu yeminle, insanın birçok farklı aşamadan ve değişik hâllerden geçtiğini bildirmektedir: Nutfe (damla) hâlinden alaka (embriyo) hâline, oradan mudğa (et parçası) hâline, sonra ruh üflenmesine; ardından ölüme, sonra yeniden diriltilmeye ve hesaba. Fakat bütün bu açık delillere rağmen kâfirin kalbi imanla harekete geçmez; Kur'ân okunduğunda da boyun eğip huşû duymaz. İşte böyle kimseleri Allah, elem verici bir azap ile müjdelemektedir. Allah'a iman edip salih ameller işleyenler ise kesintisiz bir mükâfat ve devamlı bir sevap elde edeceklerdir.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) İnsan hâllerinin zorluktan kolaylığa, iyilikten bozulmaya sürekli değişmesi; Allah'ın büyük kudretine ve öldükten sonra diriltmeye gücünün yettiğine delildir.
2) Şafak ve kızıllığı, gece ve karanlığı, ay ve onun dolunay hâli; ibret alanlar için en büyük ilâhî âyetlerdendir.
3) Kur'ân'a gereken saygı ve yüceliğin gösterilmesi farzdır. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Onlara Kur'ân okunduğu zaman secde etmezler."

Pazartesi: Hadis Sofrası

İlim ve İnfakta Gıpta

Abdullah b. Mes‘ûd (r.a.) şöyle rivayet etmiştir: Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: “Haset ancak iki kişiye karşı olur: Allah’ın kendisine mal verdiği ve onu hak yolunda harcamaya muvaffak kıldığı kimse; Allah’ın kendisine hikmet verdiği, onunla hükmeden ve onu öğreten kimse.”[826]

Açıklama:

Şer‘î naslar hasedin iki kısım olduğunu açıklamıştır:

Birinci tür: Her durumda haram ve kötü olan hasettir. Bu, kişinin dinî veya dünyevî bir nimetin kardeşinden yok olmasını temenni etmesidir. Bu tür haset, ateşin odunu yediği gibi iyilikleri yok eder.

İkinci tür: Mubah olan hasettir ki buna “gıpta” denir. Kişi başkasındaki nimetin yok olmasını istemez; fakat onun benzerinin, daha fazlasının veya daha azının kendisine de verilmesini ister. Gıptanın en güzel şekli, Allah’ın dinî nimetlerinde olur.

*Hadiste Resûlullah (s.a.v.) gıpta edilmeye en layık iki kişiyi zikretmiştir:

Birincisi: Helâl yoldan mal elde etmiş ve o malı hayırda, iyilikte, farz ve nafile haklarda harcamaya muvaffak olmuş kimse. Bu, imanın doğruluğuna en büyük delillerdendir.

İkincisi: Allah’ın kendisine ilim ve hikmet verdiği, bunu öğretmede ve insanlar arasında hüküm verirken kullanan kimse.

[826] (Buhârî, 73; Müslim, 816)

Bu iki nimet (malını hak yolunda harcamak ve ilimle amel edip onu öğretmek), temenni ve gıptaya en layık olan nimetlerdir. Çünkü her ikisinde de, hiçbir şeyle kıyaslanamayacak derecede büyük iyilik ve ihsan yönleri vardır.

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Hasetin iki tür olduğu açıklanmıştır: Yerilen (haram) haset ve övülen, "gıpta" diye adlandırılan haset.
2) Mal ve zenginliğin fazileti vardır; ancak sahibi onun hakkını yerine getirirse.
3) Hayır yollarında infak etmek ve harcamak, müminin temenni etmeye layık en büyük nimetlerdendir.
4) İnsanlara hidayet vesilesi olan faydalı ilmi öğretmek, Allah'ın dilediğine lütfettiği büyük nimetlerdendir.
5) Bunun dışındaki dünya isteklerini ve geçici lezzetleri temenni etmek, övülen bir durum değildir.
6) Kulun üzerine düşen görev, Allah'ın verdiği her nimete şükretmek ve onu O'nun rızasına uygun şekilde kullanmaktır.

Salı: Akîde Sofrası

Tevessül (2)

Daha önce tevessülün iki kısım olduğu geçmişti: Birincisi meşru tevessül olup açıklaması yapılmıştı. İkincisi ise yasak olan tevessüldür. Bu derste onu açıklıyoruz.

Yasak Olan Tevessül

***Yasak tevessül;** dinde sonradan ortaya çıkarılmış, delille caiz olduğu sabit olmayan tevessüldür.

Bunun çeşitli şekilleri vardır, bunlardan bazıları şunlardır:

1. **Ölülerden dua istemekle tevessül etmek:** Bu caiz değildir. Çünkü ölü, diriye ne dua ile ne de başka bir şekilde fayda veremez. Şer'î bir delil de bunun caiz olduğuna işaret etmemiştir; aksine yasak olduğuna delil vardır. Nitekim Ömer bin Hattâb ve yanında bulunan sahâbeler kıtlık zamanında yağmur duası yaptıklarında, hayatta olan birinin duasıyla tevessül etmişlerdir; Abbas'ın duasıyla tevessül etmişlerdir. Peygamber (s.a.v.) vefat ettikten sonra onunla tevessül etmemişlerdir. Halbuki buna güçleri vardı.
   Ömer (r.a.) şöyle demiştir: "Allah'ım! Biz daha önce Peygamberimizle Sana tevessül eder, Sen de bize yağmur verirdin. Şimdi ise Peygamberimizin amcasıyla Sana tevessül ediyoruz; bize yağmur ver." Eğer ölüden dua istemek caiz olsaydı, Peygamber'i bırakıp ondan daha aşağı derecede olan birine yönelmezlerdi.[827]
2. **Ölülerden aracı ve şefaat istemekle tevessül etmek:** Bu ise müşriklerin yaptığı fiilin aynısıdır. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "Onlar, Allah'tan başka kendilerine ne zarar ne de fayda veremeyecek şeylere ibadet ederler ve: 'Bunlar Allah katında bizim şefaatçilerimizdir' derler. De ki: Allah'a göklerde ve yerde bilmediği bir şeyi mi haber veriyorsunuz? O, onların ortak koştuklarından münezzeh ve yücedir."[828]

[827] (Buhârî, 1010)
[828] (Yûnus, 18)

3. **Allah'a mahlûklarla tevessül etmek:** Allah Teâlâ'ya, mahlûkların zatlarıyla, makam ve dereceleriyle ya da haklarıyla tevessül etmek de yasaktır. Örneğin bir kimsenin: "Allah'ım! Sana Peygamberin ile tevessül ediyorum." Veya "Falancayla Sana tevessül ediyorum." Yahut "Allah'ım! Peygamberinin makamıyla Sana tevessül ediyorum." ya da "Peygamberinin hakkı için Senden istiyorum." veya başka bir salihin hakkını vesile kılması gibi ifadeler kullanması. Bunların hepsi haram olan işlerdendir ve reddedilmiş bid'atlardandır. Bunun sebepleri şunlardır:

- Allah Teâlâ hiçbir mahlûkun zatını duanın kabulüne sebep kılmamıştır ve bunu kullarına da meşru kılmamıştır. İbadetler ancak sahih ve açık bir delille sabit olur.

- Allah Teâlâ'nın kimseye karşı zorunlu bir hakkı yoktur. Aksine O, lütuf ve keremiyle kullarına hak tanır. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "Müminlere yardım etmek üzerimize bir hak olmuştur." [829] İtaat eden kulun sevabı hak etmesi, Allah'a yakınlık ve duanın kabulü gibi nimetlere erişmesi; bu bir lütuf ve ihsan hak edişidir. Bu, mahlûkun mahlûk üzerinde hak iddia etmesi gibi bir karşılık hakkı değildir.

- Allah'ın kuluna lütfettiği bu hak, o kula özeldir; faydası da kendisine aittir. Başkası bu hakla tevessül ederse, kendisine ait olmayan bir şeyle tevessül etmiş olur ve bu ona hiçbir fayda sağlamaz.

[829] (Rûm, 47)

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Borcun Zekâtı

Borcun zekâtıyla ilgili birkaç mesele vardır:

Birinci mesele: Borçluya zekât gerekir mi?

Üzerinde borç bulunan kimseye (borçluya), elinde mevcut olan mallar üzerinden zekât gerekir. Ancak borcunu, zekât yılı dolmadan önce öder ve elinde zekât nisabına ulaşan bir mal kalmazsa, ona zekât gerekmez. Nitekim Osman (r.a.), üzerinde borcu bulunan kimselere zekât vakti gelmeden önce borçlarını ödemelerini emrederdi.[830]

İkinci mesele: Alacaklıya zekât gerekir mi?

İnsanların yanında bulunan alacak iki çeşittir:

Birincisi: Ödenmesi umulan borçtur. Yani borç, ödeme gücü olan bir kimsenin üzerindeyse; bu durumda alacaklı her yıl onun zekâtını verir. Çünkü bu mal, hükmen kişinin elinde sayılır.

İkincisi: Ödenmesi umulmayan borçtur. Borç, ödeme gücü olmayan, inkâr eden ya da sürekli oyalayan bir kimsenin üzerindeyse; bu durumda o alacak için zekât gerekmez.

Üçüncü mesele: Bir kimsenin başkasında alacağı varsa, o borcu bağışlayıp zekâttan sayabilir mi?

Hüküm: Bu caiz değildir. Çünkü bu, malı koruma yoluna gitmektir. Yani kişi tahsil edemediği borcu düşerek, malından vermesi gereken zekâtı vermemeye bir yol edinmiş olur. Ancak fakire zekâtı verilir, sonra fakir o parayı kendisine borçlu olduğu kimseye borcunu ödemek için geri verirse, bu caizdir.

---

[830] (Mâlik, el-Muvatta, 1/253)

Perşembe: Siyer Sofrası

Heyetler Yılı

Heyetler Yılı, hicretin dokuzuncu yılıdır. Bu isim, Arap Yarımadası'nın çeşitli bölgelerinden çok sayıda heyetin Medine'ye gelerek İslâm'a girmesi ve biat etmesi sebebiyle verilmiştir. Mekke'nin fethinden, Huneyn ve Tebük gazvelerinden sonra kabileler Resûlullah'a (s.a.v.) akın etmeye başladılar. Gelen heyetlerin sayısı yetmişi aşmıştır. Bunlardan bazıları şunlardır:

Temîm heyeti, Benî Âmir heyeti, Benî Sa'd b. Bekr heyeti, Abdülkays heyeti, Benî Hanîfe heyeti, Tayy heyeti, Benî Zübeyd heyeti, Kinde heyeti, Himyer kralları heyeti, Benî Hâris b. Ka'b heyeti, Hemdân heyeti, Adiyy b. Hâtim heyeti, Ferve b. Müsayk el-Murâdî heyeti, Surad b. Abdullah el-Ezdî heyeti ve Ferve b. Amr el-Cüzâmî heyeti. Hepsi boyun eğerek İslâm'a girdiler ve Allah'ın dinine bölük bölük katıldılar. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "Allah'ın yardımı ve fetih geldiğinde ve insanların bölük bölük Allah'ın dinine girdiklerini gördüğünde, Rabbini hamd ile tesbih et ve O'ndan bağışlanma dile. Şüphesiz O, tövbeleri çok kabul edendir."[831]

Bu yıl içerisinde Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem, Ebû Bekir es-Sıddîk'ı (r.a.) hac emîri olarak görevlendirdi. Ebû Bekir (r.a.) Müslümanlarla birlikte Medine'den ayrıldıktan sonra Allah Teâlâ, Tevbe Suresi'nin başındaki şu ayetleri indirdi: "Bu, Allah ve Resûlü'nden, kendileriyle antlaşma yapmış olduğunuz müşriklere bir beraattir (ilişiğin kesildiğinin bildirilmesidir). Artık yeryüzünde dört ay serbestçe dolaşın".[832] Şu söze kadar: "Ve Allah ve Resûlü'nden, en büyük hac günü insanlara bir ilandır ki; Allah müşriklerden uzaktır, Resûlü de."[833] Bunun üzerine Peygamber Efendimiz (s.a.v.), Berâe (Tevbe) Suresini ilan etmek üzere Ali'yi (r.a.) Ebû Bekir'in arkasından gönderdi. Ali (r.a.) hac mevsiminde şu duyuruyu yaptı: "Bu yıldan sonra hiçbir müşrik hac yapmayacak ve hiçbir kimse Beytullah'ı çıplak olarak tavaf etmeyecektir." Ayrıca müşriklerle yapılan antlaşmaların feshedildiğini ilan etti. Ancak

[831] (Nasr, 1–3)
[832] (Tevbe, 1)
[833] (Tevbe, 3)

belirli süreli bir antlaşması bulunan kimselerin antlaşmaları, süreleri bitinceye kadar geçerli sayıldı.[834]

Cumartesi: Sahabe Sofrası

Abdullah bin Mesud (r.a.)

İsmi ve Doğumu:

O, Abdullah bin Mesud bin Gâfil bin Habib bin Şems el-Hüzelî'dir. Künyesi Ebû Abdurrahman'dır.

Bi'setten yaklaşık 20 yıl önce Mekke'de doğmuştur.

Hayatı ve Faziletleri:

Abdullah bin Mesud (r.a.) zayıf, ince yapılı ve ince bacaklı biriydi. Buna rağmen insanların en güzel giyinenlerinden ve en güzel kokulularındandı. Cahiliye döneminden itibaren emanetiyle tanınmıştı.

İslâm'a ilk girenlerdendi. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) henüz Dârü'l-Erkam'a girmeden önce Müslüman olmuştu. Kendisi şöyle derdi: "Kendimi altı kişiden altıncısı olarak gördüm; o zaman yeryüzünde bizden başka Müslüman yoktu."[835]İmanı güçlü, yakîni sağlamdı. Resûlullah'tan (s.a.v.) sonra Kâbe'nin yanında Kur'ân'ı açıktan okuyan ilk kişidir.[836]

Habeşistan'a iki hicrete de katılmış, ardından Medine'ye hicret etmiş; Bedir başta olmak üzere bütün gazvelerde Resûlullah (s.a.v.) ile birlikte bulunmuştur. Abdullah bin Mesud (r.a.), Resûlullah'ın sırdaşıydı. Seferlerde onun misvakını, ayakkabılarını ve abdest suyunu taşırdı. Peygamber Efendimiz'in ayakkabılarını giydirir, önünde asa ile yürür; Efendimiz oturacağı yere geldiğinde ayakkabılarını çıkarıp kolunun altına alır ve asayı ona verirdi.[837]

Hâli, edebi ve duruşu bakımından Peygamber Efendimiz'e (s.a.v.) en çok benzeyen sahâbîlerden biriydi. Huzeyfe (r.a.)'a, "Resûlullah'a en çok benzeyen kimdir ki ondan ilim alalım?" diye sorulduğunda, Abdullah bin Mesud'u işaret etmiştir.

---

[834] (Buhârî, 4655; Müslim, 1347)
[835] (İbn Hibbân, 7062)
[836] (İbn Hişâm, 1/314)
[837] (İbn Sa'd, 1/3/108)

Ve şöyle demiştir: "İnsanlar arasında hâl, tavır ve yaşayış bakımından Resûlullah'a (s.a.v.) en çok benzeyen kişi, evinden çıktığı andan tekrar evine dönünceye kadar İbn Ümmü Abd'dir (Abdullah bin Mesud'dur)."[838]

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) onu birçok durumda övmüştür. Bunlardan biri şudur: Bir gün ona bir erâk ağacına çıkıp bir şey getirmesini emretti. Abdullah bin Mesud ağaca çıktığında rüzgâr esti ve ince bacakları göründü. Oradakiler bacaklarının inceliğine gülünce Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Canım elinde olan Allah'a yemin ederim ki, o iki bacak kıyamet günü mizanda Uhud Dağı'ndan daha ağırdır."[839]

Bir başka fazileti de Kur'ân'ı ezberleme ve okuma konusundaki üstünlüğüdür. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Kur'ân'ı indirildiği tazelikte okumak isteyen, İbn Ümmü Abd'ın kıraati üzere okusun."[840]

İbn Mesud (r.a.), Allah'ın kendisine verdiği nimeti anlatırken şöyle demiştir: "Allah'tan başka ilâh olmadığına yemin ederim ki, Allah'ın Kitabı'ndan indirilen hiçbir sûre yoktur ki nerede indirildiğini bilmeyeyim; hiçbir âyet yoktur ki hangi konuda indirildiğini bilmeyeyim. Eğer Allah'ın Kitabı'nı benden daha iyi bilen ve develerle ulaşabileceğim birini bilseydim, mutlaka ona giderdim."[841]

Sahâbîler onun bu büyük faziletini ve geniş ilmini kabul ediyorlardı. Hz. Ömer (r.a.) onu Kûfe halkına öğretmen ve fakih olarak gönderdi ve şöyle dedi: "Abdullah'ı size, kendime tercih ederek gönderdim."[842] Ebû Musa el-Eş'arî (r.a.) da onun hakkında şöyle demiştir: "Bu âlim (habbâr) aranızdayken bana hiçbir şey sormayın."[843]

Vefatı:

[838] (Buhârî, 3762)
[839] (Ahmed, 1/114)
[840] (Ahmed, 35; İbn Hibbân, 7066)
[841] (Buhârî, 5002; Müslim, 2463)
[842] (Hâkim, 3/388)
[843] (Buhârî, 6736)

Abdullah bin Mesud (r.a.) Kûfe'den Medine'ye dönmüş ve orada kalmıştır. Hicrî 32 yılında, altmışlı yaşlarının ortalarında vefat etmiş ve Bakî Kabristanı'na defnedilmiştir.

Bilgilerini Test Et (38. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: "Şafak"tan maksat nedir?		**A**
	A) Güneşin doğuşundaki ufuk kızıllığı.	B) Güneş batarken ufkun kızarması.	C) Ay tutulması sırasındaki ufuk kızıllığı.
Hadis Sofrası	Soru: Övülen (meşru) haset ne diye adlandırılır?		**A**
	A) Gıpta.	B) Kin.	C) Nefret.
Akaid Sofrası	Soru: Yasak olan tevessül şekillerinden biri hangisidir?		**B**
	A) Salih amellerle tevessül etmek.	B) Peygamber'in makamı (câhı) ile tevessül etmek.	C) Anne-babanın duasıyla tevessül etmek.
Fıkıh Sofrası	Soru: Borç alacaklısı (dâin) için zekât ne zaman vacip olur? Borç şu kişideyse:		**C**
	A) Fakir ve ödeme gücü olmayan kimsede.	B) Ödeyebilecek durumda olup oyalayan kimsede.	C) Varlıklı ve ödeme gücü olan kimsede.
Siyer Sofrası	Soru: Heyetler Yılı (Âmu'l-Vufûd) hangi yıldır?		**B**
	A) Hicretin sekizinci yılı.	B) Hicretin dokuzuncu yılı.	C) Hicretin onuncu yılı.
Sahabe Sofrası	Soru: Abdullah bin Mesud (r.a.)'ın faziletlerinden biri şudur:		**C**

	A) Medine’ye ilk hicret eden kişidir.	B) Şam’da Müslümanlar için ilk kadıdır.	C) Resûl’den sonra Kâbe’de Kur’ân’ı açıktan okuyan ilk kişidir.

Pazar: Tefsir Sofrası

Mutaffifîn Suresi (1)

“Ölçüde ve tartıda hile yapanların vay hâline! Onlar ki insanlardan ölçerek aldıklarında tam alırlar; fakat onlara ölçtüklerinde veya tarttıklarında eksiltirler. Onlar, büyük bir gün için diriltileceklerini düşünmüyorlar mı? O gün insanlar, âlemlerin Rabbi için ayağa kalkacaklardır. Hayır! Şüphesiz günahkârların amel defteri dar ve sıkıntılı bir yerde kaydedilmiştir. Onun ne olduğunu sana bildiren nedir? O, yazılmış bir kayıttır. O gün yalanlayanların vay hâline! Onlar ki hesap ve ceza gününü yalanlarlar. Onu ancak haddi aşan, çok günahkâr kimse yalanlar. Ayetlerimiz ona okunduğunda: “Eskilerin masalları!” der. Hayır! Bilakis kazandıkları günahlar kalplerini kaplamıştır. Hayır! Şüphesiz onlar o gün Rablerini görmekten mahrum bırakılacaklardır. Sonra mutlaka cehenneme gireceklerdir. Sonra onlara: “İşte bu, yalanladığınız şeydir!” denilecektir. Hayır! Şüphesiz iyilerin amel defteri yüce bir makamda kaydedilmiştir. Onun ne olduğunu sana bildiren nedir? O da yazılmış bir kitaptır. Ona Allah’a yakın olanlar şahitlik eder.”

Surenin Konusu:

Kıyamet gününü yalanlayan zalimlere şiddetli bir uyarı ve müminlere müjde.

Kelimelerin Açıklaması:

- Mü‘ted:

Haddi aşan, zulmeden kimse.

- Mutaffifîn:

Ölçü ve tartıda eksiltenler.

- Ethîm:

Çok günahkâr.

- Yuhsirûn:

Ölçü ve tartıda eksiltirler.

- Esâtîr:

Asılsız sözler, masallar.

- Yazunnu:

Zanneder, inanır (burada kesin bilgiye yakın bir zan anlamında).

- Râne:

Örtmek, kalbi paslandırmak.

- Kitâbu’l-füccâr:

Günahkârların amel defteri veya varacakları yer.

- Siccîn:

Dar ve sıkıntılı yer; azap mekânı.

- Mahcûbûn:

Rablerini görmekten mahrum bırakılanlar.

- İlliyyîn:

Yüksek makam, yüce yer.

- Merqûm:

Yazılı, kaydedilmiş; silinmeyecek şekilde kayıtlı.

Genel Anlamı:

Mutaffifîn Suresi Mekke'de inmiştir. Ölçü ve tartıda hile yapanları şiddetli azap ve "vay hâline!" tehdidiyle uyarır. Onlara, dehşeti büyük bir günde yeniden diriltileceklerini ve âlemlerin Rabbi huzurunda hesaba çekileceklerini hatırlatır. O gün insanlar, yaptıkları az-çok her şeyden sorguya çekileceklerdir.

O gün günahkârların varacağı yer dar ve sürekli bir hapis yeri olacaktır. Onlar Rablerini görmekten mahrum bırakılacaklardır. Çünkü dünyada işledikleri günahlar kalplerini kaplamış (râne bağlamış), Allah'ın ayetlerini ve O'na kavuşmayı görmelerine engel olmuştur. Ayetleri kibir ve inatla yalanlamış, onları "eskilerin masalları" diye nitelemişlerdir. Bu acı son onlar için yazılmış ve kesinleşmiştir.

Nasıl ki günahkârların sonu en aşağı ve en dar mekân ise, iyilerin sonu da en yüce ve en geniş makam olacaktır. Bu hüküm onlar için yazılmıştır; değişmez ve ortadan kalkmaz. Bu yüksek makamı Allah'a yakın olanlar görür ve ona şahitlik eder.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) Ölçü ve tartıda hile yapmak haramdır; alışta fazla almak ya da satışta eksiltmek, az da olsa büyük günahtır.
2) Açgözlülük tüccarlar için kötü bir ahlaktır; bundan ancak Allah'tan korkan kurtulur.
3) Kıyametin dehşetini hatırlamak, günahlardan alıkoyan en büyük engellerdendir.
4) Ceza, yapılan amelin cinsindendir: Kâfirler dünyada Allah'ın ayetlerinden yüz çevirdikleri için ahirette Allah'ı görmekten mahrum bırakılırlar.
5) Günahlar kalbi karartır; râne (manevî pas) kalbin kapanmasına sebep olur.

Pazartesi: Hadis Sofrası

Casusluk ve Kin Beslemenin Yasaklanması

Ebû Hureyre (r.a.)'tan rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Zandan sakının; çünkü zan sözlerin en yalan olanıdır. Birbirinizin gizli hâllerini araştırmayın, kusurlarını gözetlemeyin, birbirinize kin beslemeyin. Ey Allah'ın kulları! Kardeş olun. Bir kimse, kardeşinin evlilik teklifi üzerine teklif yapmasın; ta ki o evlensin veya vazgeçsin."[844]

Açıklama:

İslam şeriatı, Müslümanlar arasında ıslahı, kardeşliği ve birliği güçlendirmeyi teşvik etmiş; ayrılığa, kine ve düşmanlığa götüren her şeyi yasaklamıştır. Bu hadiste Peygamberimiz (s.a.v.), düşmanlık ve ayrılığa sebep olan bazı davranışlardan sakındırmıştır: Müslümanlar hakkında kötü zanda bulunmayı yasaklamıştır. Çünkü zan, doğruluğu kesinleşmemiş haberlere dayanır ve çoğu zaman yalana daha yakındır. Tecessüsü (başkalarının gizli kusurlarını araştırmayı) yasaklamıştır. Tahassüsü (gizli haber ve özel durumları kurcalamayı) yasaklamıştır. Müminlerin Allah için birbirlerini seven kardeşler olmalarını emretmiştir. Bir Müslüman bir kadına talip olmuşsa, ilk talibin vazgeçtiği açıkça bilinmedikçe başka birinin aynı kadına talip olmasını haram kılmıştır; çünkü bu durum kalplerde kırgınlık ve düşmanlığa yol açabilir.

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Kötü zandan sakınmak gerekir; çünkü onda yalan, doğrudan daha fazladır.
2) Müslümanların gizli hâllerini araştırmak ve kusurlarını ortaya çıkarmaya çalışmak haramdır.
3) Başkalarının özel durumlarını kurcalamak, kişinin kendini gereksiz yere meşgul etmesidir ve yasaktır.
4) Müminlerin Allah için birbirlerini seven kardeşler olmaları teşvik edilmiştir.

[844] (Buhârî, 6064)

5) Bir kimsenin, kardeşinin evlilik teklifi üzerine teklif yapması haramdır; ta ki ilk talip vazgeçsin veya evlilik gerçekleşsin.

Salı: Akîde Sofrası

İstiâne ve İstigâse

İstiâne: Bir amaca ulaşmak için yardım istemektir.

İstigâse: Sıkıntının giderilmesini ve kurtuluşu istemektir.

Yüce Yaratıcı'dan Yardım ve İmdat İstemek

Allah Teâlâ, yardım ve imdat için yalnızca Kendisine yönelmeyi emretmiştir. Çünkü bu, O'nun kulluğunu kabul etmenin bir gereğidir. Kim Allah'ın tek mabud olduğunu ikrar ederse, yardımı da yalnız O'ndan ister. Zira gerçek mabud, sıfatlarında kemal sahibi ve kullarına yardım etmeye gücü yetendir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Yalnız Sana ibadet eder ve yalnız Senden yardım dileriz." [845] Yine mümin kullarını överek şöyle buyurur: "Rabbinizden yardım istiyordunuz; O da size cevap vermişti: 'Şüphesiz size peş peşe bin melekle yardım edeceğim.'"[846]

Hadiste ise Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Yardım istediğin zaman Allah'tan iste." [847] Ayrıca Resûlullah (s.a.v.) bir sıkıntı ile karşılaştığında şöyle dua ederdi: "Ey Hayy (diri olan), ey Kayyûm (her şeyi ayakta tutan)! Rahmetinle yardım istiyorum."[848]

[845] (Fâtiha, 5)
[846] (Enfâl, 9)
[847] (Tirmizî, 2516; Ahmed, 2763)
[848] (Tirmizî, 3524)

Yaratılmışlardan Yardım ve İmdat İstemek

Bu da iki kısma ayrılır:

Birinci Tür: Hayatta ve hazır bulunan bir insandan, gücünün yettiği konuda yardım veya imdat istemek. Bu caizdir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: "İyilik ve takvâ üzerinde yardımlaşın."[849] Mûsâ aleyhisselâm kıssasında da şöyle buyrulur: "Kendi taraftarlarından olan kişi, düşmanına karşı ondan yardım istedi."[850] Zülkarneyn hakkında ise şöyle buyurulur: "Rabbimin bana verdiği imkân daha hayırlıdır. Siz bana kuvvetle yardım edin de sizinle onların arasına sağlam bir set yapayım."[851] Bu deliller, insanın gücü yeten konularda başkasından yardım istemesinin caiz olduğunu göstermektedir.

İkinci Tür: Ölüden, gaip olandan veya ancak Allah'ın yapabileceği bir konuda yaratılmışlardan yardım ya da imdat istemek. Örneğin: Ölülerden yardım istemek, Hayatta olanlardan ama güç yetiremeyecekleri şeyleri talep etmek (hastaları iyileştirmek, sıkıntıları gidermek gibi). Bu tür yardım istemek büyük şirktir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Eğer Allah sana bir zarar dokundurursa, onu O'ndan başka giderecek yoktur. Sana bir hayır dilerse de O her şeye kadirdir."[852] Yine şöyle buyurur: "Allah'tan başka, kıyamet gününe kadar kendisine cevap veremeyecek kimselere dua edenden daha sapık kim olabilir? Üstelik onlar, bunların dualarından habersizdirler."[853]

---

[849] (Mâide, 2)
[850] (Kasas, 15)
[851] (Kehf, 95)
[852] (En'âm, 17)
[853] (Ahkâf, 5)

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Hisse Senetleri ve Gayrimenkulün Zekâtı

Hisse senetlerinin zekâtı:

İnsanlar hisse senedi satın alırken niyetlerine göre iki kısma ayrılır.

Birinci kısım: Hisseleri borsa ve göstergeleri takip ederek alım-satım yapmak amacıyla ticaret için alan kimse (spekülatör). Bu kimseye her yıl zekât gerekir. Çünkü bu hisseler ticaret malları hükmündedir. Hicrî yıl tamamlandığında portföyündeki hisselerin değerini hesaplar ve toplam değerin kırkta birini (%2,5) zekât olarak çıkarır.

İkinci kısım: Hisseleri uzun vadeli yatırım ve dağıtılan kâr paylarını elde etmek amacıyla satın alan kimse. Eğer şirket zekâtı kendisi çıkarıyorsa veya devlet sistemi şirketleri zekât vermekle yükümlü kılıyorsa (Suudi Arabistan'daki şirketlerde olduğu gibi), bu durumda hissedarın ayrıca zekât vermesi gerekmez.

Gayrimenkulün zekâtı:

Gayrimenkul; kişinin sahip olduğu arsalar, üzerindeki binalar, evler, apartmanlar, daireler ve benzeri taşınmazlardır.

Gayrimenkulün zekâtı, sahibinin niyetine göre değişir ve dört hâli vardır:

Birincisi: Kişinin onu şahsî kullanım amacıyla, örneğin üzerinde ev yapmak, oturmak veya benzeri bir kullanım için edinmesidir. Bu durumda değeri ne kadar olursa olsun zekât yoktur; çünkü artık kullanım malı hükmündedir. Aynı şekilde, bir kimse malını korumak amacıyla bir gayrimenkul satın alır ve ticaret ya da kazanç niyeti taşımazsa onda da zekât yoktur.

İkincisi: Gayrimenkulü ticaret amacıyla ve yıllar içinde değerinin artmasını bekleyerek edinmesidir. Bu durumda her yıl piyasa değerine göre zekât gerekir; satın alma fiyatından fazla ya da az olmasına bakılmaz.

Buna, şehirden uzak arsa ve imar planlı bölgeleri, insanların ileride rağbet göstermesini ve fiyatının yükselmesini bekleyerek satın almak da dahildir. Çünkü bunlar ticaret için elde tutulmaktadır ve amaç malın artmasıdır. Bu durumda verilmesi gereken miktar kırkta birdir (%2,5).

Üçüncüsü: Gayrimenkulü kiraya verip gelirinden faydalanma niyetiyle edinmesidir; apartmanlar, depolar, eşyalı daireler ve oteller gibi. Bu durumda gayrimenkulün kendisinde zekât yoktur; zekât yalnızca elde edilen kira gelirindedir. Eğer bu gelir biriktirilir ve üzerinden bir hicrî yıl geçerse zekât verilir.

Dördüncüsü: Onu tarım ve ekim amacıyla edinmesidir. Bu durumda arazinin kendisinde zekât yoktur; zekât yalnızca elde edilen ürün ve meyvelerdedir.

Perşembe: Siyer Sofrası

Veda Haccı

Hicretin onuncu yılında, Zilkade ayının yirmi beşine rastlayan cumartesi günü, Peygamberimiz Muhammed (s.a.v.) büyük haccı olan Veda Haccı için yola çıktı. Onunla birlikte sayısını ancak Allah'ın bildiği, yüz bini aşan büyük kalabalıklar vardı. Dokuz hanımı da hevdeciler içinde onunla beraberdi. Medine'den öğle vakti, namazını kılıp saçını tarayıp yağlandıktan sonra yola çıktı. İkindi vaktinden sonra Zülhuleyfe mikatına ulaştı, orada konakladı ve geceyi geçirdi.

Ertesi gün öğle vakti ihrama girmek için gusletti. Âişe onu güzel koku ile kokuladı. İzar ve ridasını giydi, ardından Kasvâ adlı devesine bindi. Hem hac hem umre için birlikte ihrama girdi; böylece "kıran haccı" yapmış oldu.

Peygamber (s.a.v.) kurbanlıklarını Zülhuleyfe'den itibaren yanında götürdü ve telbiye getirerek yoluna devam etti. Cebrâil gelip, telbiyenin hac şiarlarından olduğunu bildirerek sahâbeye seslerini yükseltmelerini emretti.[854]

Sekiz günlük yolculuktan sonra Zilhicce'nin dördüncü gecesi, pazar gecesi Mekke'ye ulaştı. O geceyi bugün Cerûl Mahallesi olarak bilinen Zî Tuvâ'da geçirdi.

Sabah olunca sabah namazını kıldı, Mekke'ye girmek için gusletti ve gündüz vakti Seniyyetü Kedâ denilen yukarı geçitten (bugün Hacun diye bilinir) Mekke'ye girdi. Kuşluk vaktinde Mescid-i Haram'a Benî Şeybe Kapısı'ndan (bugünkü 22 numaralı kapı civarı) girdi. Kâbe'yi tavaf ederek kudüm tavafını yaptı, Safâ ile Merve arasında sa'y etti. Pazar, pazartesi, salı ve çarşamba günleri ile perşembe gecesini Mekke'de geçirdi. Ardından perşembe günü kuşluk vakti, Zilhicce'nin sekizinci günü (Terviye günü) insanlarla birlikte Mina'ya doğru yola çıkarak haccın geri kalan menâsikini yerine getirmeye başladı.

[854] (Ebû Dâvûd, 1814)

Mina'da, Zilhicce'nin dokuzuncu günü olan cuma gecesini geçirdi Peygamberimiz (s.a.v.). Sabah olunca Arafat'a doğru yola çıktı. Nemire'de kendisi için kurulmuş çadırı görünce orada bir süre dinlendi. Güneş tepe noktasını geçince Kasvâ adlı devesinin hazırlanmasını emretti. Ardından Uran Vadisi'ne geldi ve orada insanlara büyük bir hutbe irad etti. Bu hutbede İslam'ın temel esaslarını ortaya koydu. Sahâbeden yaklaşık kırk bin kişi bu hutbeye şahit oldu.

Sonra öğle ile ikindi namazlarını cemederek kıldırdı. Ardından Arafat'a girerek doğu tarafındaki kayalıkların yanında vakfeye durdu, kıbleye yöneldi ve güneş batıncaya kadar dua etti. Güneş batınca Müzdelife'ye hareket etti. Orada akşam ile yatsı namazlarını cemederek kıldı. Sonra fecre kadar istirahat etti. Sabah namazını vaktin ilk anında kıldı. Ardından Müş'ar-i Haram denilen yere geldi, kıbleye yönelerek Allah'ı zikretti, tekbir ve tehlil getirdi, dua etti; ortalık iyice aydınlanıncaya kadar orada kaldı. Güneş doğmadan önce Mina'ya doğru hareket etti ve Cemretü'l-Akabe'yi taşladı. Ardından yine etkileyici ve kapsamlı bir hutbe irad ederek insanlarla vedalaştı. Daha sonra yüz deve kurban etti. Başını tıraş ettirdi ve saçlarını sahâbeye dağıttı. Yarısını Ebû Talha'ya verdi, diğer yarısı da insanlar arasında paylaştırıldı. Tıraştan sonra Âişe onu güzel koku ile kokuladı. Ardından Peygamberimiz (s.a.v.) Mekke'ye indi ve Kâbe'yi ziyaret tavafı (ifade tavafı) ile tavaf etti. İnsanlar etrafını sarıp sorular sordukları ve onu örnek almak istedikleri için tavafını devesi üzerinde yaptı. Sonra Mekke'de öğle namazını kıldı ve tekrar Mina'ya döndü. Teşrik günlerinin gecelerini Mina'da geçirdi; her gün zevalden sonra cemreleri taşladı. İlk teşrik gününde de önemli bir hutbe irad etti; öğüt verdi, uyardı ve risaleti tebliğ ettiğine, emaneti yerine getirdiğine onları şahit tuttu.

On üçüncü gün cemreleri taşladıktan sonra Mekke'ye yöneldi ve Ebtah denilen yerde konakladı. Orada öğle, ikindi, akşam ve yatsı namazlarını kıldı ve bir süre istirahat etti. Gecenin sonunda yol hazırlığı emri verdi. Zilhicce'nin on dördüncü gecesi Beytullah'a indi, veda tavafını yaptı. Ardından sabah namazını insanlara kıldırdı ve namazda Tûr Suresi'ni okudu.

Böylece Peygamberimiz (s.a.v.) Müslümanlarla birlikte Medine'ye doğru yola çıktı. Veda Haccı tamamlanmış oldu. Allah onun dinini kemale erdirdi. Kıyamet gününe kadar ona salât ve selâm olsun.

Cumartesi: Sahâbe Sofrası

Sa‘d bin Ubâde (r.a.)

Adı ve doğumu:

O, faziletli sahâbî Sa‘d bin Ubâde bin Duleym bin Hârise el-Hazrecî el-Ensârî es-Sâidî’dir. Künyesi Ebû Sâbit’tir. Medine’de, peygamberlikten önce doğmuştur.

Hayatı ve faziletleri:

(r.a.), Benî Sâide’nin nakibi (temsilcisi) ve İslam’dan önce Hazrec kabilesinin lideriydi. Cahiliye döneminde yazı yazması, ok atması ve yüzmesiyle tanınırdı. Bu özellikleri güzelce yerine getiren kimseye “kâmil” derlerdi.[855]

Kendisi cesur, cömert, mütevazı, adaletli ve merhametliydi. Annesine karşı son derece iyilik sahibiydi. Ailesine karşı kıskançlığı güçlüydü. Zengin olmasına rağmen dünyaya karşı zahid idi.

(r.a.), Ensar’dan yetmiş kişiyle birlikte Akabe Biatı’na katılmış ve orada seçilen on iki nakibden biri olmuştur. Bedir Gazvesi’nde önemli bir duruş sergilemiştir. Peygamberimiz (s.a.v.) Müslümanlarla istişare ettiğinde Sa‘d ayağa kalkarak şöyle demiştir: “Nefsim kudret elinde olan Allah’a yemin ederim ki, bize denize dalmamızı emretsen dalarız; develerimizi Berkü’l-Gımâd’a kadar sürmemizi emretsen bunu da yaparız.”[856] Ayrıca Uhud, Hendek, Huneyn ve Mekke’nin fethine katılmıştır. Peygamberimizin (s.a.v.) vefatından sonra halife olması düşünülen kişiler arasında yer almıştır.[857]

Vefatı:

(R.a.), hicrî 14 yılında Şam bölgesindeki Havran’da vefat etmiştir.

---

[855] (el-Bidâye ve’n-Nihâye, 9/607)
[856] (Müslim, 1779)
[857] (Buhârî, 3667)

Bilgilerini Test Et (39. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: “Mutaffifîn” ne demektir?		**A**
	A) Ölçü ve tartıda eksiltenler.	B) Emanet vermeyi reddedenler.	C) Müslümanları ayıplayanlar.
Hadis Sofrası	Soru: Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem “tahassüs”ü yasaklamıştır. Tahassüs nedir?		**B**
	A) Çabuk öfkelenmek.	B) Gizli haberleri ve başkalarının durumlarını araştırmak.	C) Kin ve haset beslemek.
Akaid Sofrası	Soru: Ölülerden hastaları iyileştirmelerini ve sıkıntıları gidermelerini istemek nedir?		**C**
	A) Mekruhtur.	B) Küçük şirktir.	C) Büyük şirktir.
Fıkıh Sofrası	Soru: Borsayı takip ederek hisse senetlerini alıp satan kimse için hüküm nedir?		**A**
	A) Zekât vermesi gerekir.	B) Zekât gerekmez.	C) Müstehaptır ama farz değildir.
Siyer Sofrası	Soru: Peygamberimiz (s.a.v.) Veda Haccı’na hangi yılda çıkmıştır?		**B**
	A) Hicretin dokuzuncu yılında.	B) Hicretin onuncu yılında.	C) Hicretin on birinci yılında.
	Soru: Sa‘d bin Ubâde (r.a.) İslam’dan önce neydi?		**C**

Sahabe Sofrası	A) Sakîf kabilesinin lideri.	B) Evs kabilesinin lideri.	C) Hazrec kabilesinin lideri.

Pazar: Tefsir Sofrası

Mutaffifîn Suresi (2)

Şüphesiz iyiler (ebrâr) nimetler içindedir. Süslenmiş koltuklar üzerinde oturur, etrafa bakarlar. Yüzlerinde nimetin verdiği parlaklığı görürsün. Onlara mühürlü, saf bir içecek içirilir. Onun sonu misk kokuludur. İşte yarışanlar bunun için yarışsınlar. Onun karışımı Tesnîm'dendir. Bu, Allah'a yakın olanların içtiği bir kaynaktır. Şüphesiz suç işleyenler, iman edenlere gülerlerdi. Yanlarından geçtiklerinde birbirlerine göz kırparlardı. Ailelerine döndüklerinde eğlenerek dönerlerdi. Müminleri gördüklerinde: "Bunlar gerçekten sapıktır." derlerdi. Oysa onlar müminlerin üzerine gözetleyici olarak gönderilmemişlerdi. Bugün ise iman edenler, kâfirlere gülerler. Süslenmiş koltuklar üzerinde oturur, bakarlar. Kâfirler yaptıklarının karşılığını buldular mı?

Surenin Konusu:

Kıyamet gününü yalanlayan zalimlerin akıbetini haber vermek ve müminleri müjdelemek.

Kelimelerin Açıklaması:

- Yeşrabu bihâ:

Ondan içmek, zevk alarak içmek.

- Erâik:

Perdelerle ve örtülerle süslenmiş koltuklar, tahtlar.

- Yetegâmezûn:

Birbirlerine göz işareti yaparak alay etmek.

- Nadra:

üParlaklık, sevinç ve mutluluk izi.

- İnkalebû:

Döndüler, geri geldiler.

- Rahîk:

Saf, berrak içki.

- Fekihîn:

Alay ederek, eğlenerek sevinenler.

- Hitâmuhu misk:

Sonu misk kokulu.

- Hâfizîn:

Gözetleyenler, amelleri kaydedenler.

- Mizâcuhu:

Karışımı.

- Süvvibe:

Karşılığı verildi, cezalandırıldı.

- Tesnîm:

Cennetin en yüce yerinde bulunan bir kaynak.

Genel Anlamı:

Yüce Allah, salih ve iyi kullarının kalp, ruh ve beden için sürekli bir nimet içinde olacaklarını haber vermektedir. Onların meclisleri, güzel döşenmiş ve süslenmiş yüksek koltuklar üzerindedir. Kendileri için hazırlanmış nimetlere bakarlar; ayrıca Rabblerinin yüce cemaline bakma nimetine de kavuşurlar. Onların yüzlerine bakan kimse, nimetin verdiği parlaklığı, sevinci ve huzuru açıkça görür. İçtikleri içecek, içeceklerin en güzeli olan berrak ve saf bir içkidir; bu içki, Tesnîm kaynağından karıştırılmıştır ve sonu hoş misk kokusu ile biter. İşte böylesi bir nimet için, hayırlı işlerde yarışmak ve birbirini geçmeye çalışmak gerekir. Buna karşılık suçlu kimselerin akıbeti ise ibret vericidir. Onlar dünyada iken müminlerle alay eder, onlara güler ve yanlarından geçerken birbirlerine göz kırparak küçümserlerdi. Ailelerine döndüklerinde keyifli ve rahat bir hâlde döner, içlerinde hiçbir hesap ve ceza korkusu taşımazlardı. Kendilerini doğru yolda, müminleri ise sapıklık içinde saydılar. Oysa onlar, müminlerin amellerini gözetlemekle görevli değillerdi. Bu küstahlık ve iftira sebebiyle, ahirette yaptıklarının karşılığını bulacaklardır. Orada bu kez müminler, azap içinde kıvranan inkârcılara bakacak; kendileri ise tam bir emniyet ve huzur içinde olacaklardır. Böylece ceza, yapılan amelin cinsinden verilmiş olacaktır.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) Gerçek ve kazançlı yarış, cennette yüksek derecelere ulaşmak için yapılan hayırlı yarışmadır.
2) Cennet ehli için en büyük nimet, Allah'ı görmek nimetine kavuşmaktır.
3) Din ehliyle alay etmek ve onları küçümsemek, inkârcıların özelliklerinden biridir.

Pazartesi: Hadis Sofrası

Dikim ve Ekim Yapmaya Teşvik

Câbir (r.a.)'tan rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Bir Müslüman bir fidan diker veya bir ekin eker de ondan bir insan, bir kuş ya da bir hayvan yerse, mutlaka bu onun için bir sadaka olur."[858]

Açıklama:

Bu hadiste Peygamberimiz (s.a.v.), ağaç dikmenin ve ekin ekmenin faziletine dikkat çekmektedir. Bir Müslüman herhangi bir fidan diker veya bir ürün eker de bundan insan, kuş, hayvan ya da yeryüzündeki canlılardan herhangi biri faydalanırsa, bu faydalanma onun için sadaka sevabı olur. Hadiste özellikle "Müslüman" ifadesinin geçmesi, sadaka sevabından dünya ve ahirette gerçek anlamda faydalananın Müslüman olması sebebiyledir. Kâfir ise yaptığı amellerden ahiret sevabı elde edemez.

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) İyilik ve sevap kazanma yolları çoktur ve bunlardan biri de ağaç dikmek ve ekin ekmektir.
2) Tarımın fazileti büyüktür; Müslümanın ektiğinden faydalanan herkes için ona sevap yazılır.
3) Yeryüzünü imar etmeye, ıslah etmeye ve insanlara fayda sağlayacak işler yapmaya teşvik vardır.
4) Başkalarına faydası dokunan işler yapmanın büyük bir değeri olduğu anlaşılmaktadır.
5) Hayvanlara karşı şefkatli ve merhametli davranmanın fazileti vurgulanmaktadır.

[858] (Buhârî, 2320; Müslim, 1553)

Salı: Akaid Sofrası

Teberrük (Uğur ve Bereket Arama)

Şeriatta kesin olarak kabul edilmiş kaidelerden biri şudur: Bir ibadet ancak iki temel şartla kabul edilir.

- **Birincisi:** Amelin yalnızca Allah Teâlâ için yapılması, yani ihlâs.
- **İkincisi:** Peygamber'e (s.a.v.) uymak.

Yüce Allah şöyle buyurur: "Artık kim Rabbine kavuşmayı umuyorsa, salih bir amel işlesin ve Rabbine ibadette hiç kimseyi ortak koşmasın."[859]

Bir başka temel kaide de şudur: İbadetlerde asıl olan yasaklılıktır; ancak sahih bir delille meşru olduğu sabit olursa yapılır.

Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Kim bu işimizde (dinimizde) ondan olmayan bir şeyi ortaya çıkarırsa, o reddedilmiştir."[860]

Bu iki kaide yerleşip açıkça anlaşıldığında şu sonuç ortaya çıkar:

Birçok insanın hata ettiği meselelerden biri teberrük meselesidir. Bu hata; kişilerle, cansız varlıklarla, mekânlarla veya zamanlarla bereket umma şeklinde ortaya çıkmaktadır. Bunun sonucunda da Allah'ın hakkında hiçbir delil indirmediği bid'atler ve sonradan ortaya çıkarılmış uygulamalar yayılmıştır.

[859] (Kehf, 110)
[860] (Buhârî, 2695; Müslim, 1718)

Teberrük: Bereket istemek demektir. Bereket ise hayrın çok olması, artması ve devamlı olmasıdır.

Bir Müslüman malında, ömründe, vaktinde ve evladında bereket istemeye istekliyse, bunu yalnızca meşru olan yollarla yapmalıdır. Bu sebeple **teberrük iki kısma ayrılır:** meşru teberrük ve yasaklanmış teberrük.

Meşru teberrük, iki şartı birlikte taşıyan teberrüktür. **Birinci şart,** bereket bulunduğuna dair şer'î bir delilin bulunmasıdır. **İkinci şart ise,** o şeyle bereket aramanın Resûlullah'ın sallallahu aleyhi ve sellem meşru kıldığı şekilde yapılmasıdır. Bu iki şarttan biri bulunmazsa, yapılan teberrük yasaklanmış olur.

Bu iki bölümün her biri için ayrı bir ders ayrılacak; her birinde örnekleri ve uygulama şekilleri açıklanacaktır.

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Zekâtla İlgili Yaygın Hatalar

Zekâtın verilmesi konusunda dikkat edilmesi ve kaçınılması gereken birtakım yaygın hata ve yanlışlar vardır. Bunlardan bazıları şunlardır:

1. Zekâtı vaktinde vermeyi geciktirmek. Bu çok büyük bir yanlıştır. Zekâtın, şer'î bir mazeret olmadıkça geciktirilmesi caiz değildir. Çünkü zekâtın vakti geldiğinde, artık o mal zekâtı hak edenlerin hakkı olur; onları bu haktan mahrum bırakmak veya geciktirmek haramdır. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurur: "Onların mallarında, isteyen ve mahrum kalan için belirli bir hak vardır".[861]

2. Bazı kimselerin, zekâtın vaktinden önce verilmesinin caiz olmadığını zannetmesi. Doğru olan şudur ki: Nisap miktarına sahip olduktan sonra, zekât vaktinden önce verilebilir. Özellikle fakirlerin veya Müslümanların maslahatı bunu gerektiriyorsa, zekât birkaç ay, bir yıl hatta iki yıl önceden verilebilir. Ancak iki yıldan fazla öne almak caiz değildir. Çünkü bu konuda gelen en açık ruhsat budur. Nitekim Peygamberimiz (s.a.v.), Abbas'a zekâtını iki yıl önceden vermesi için izin vermiştir.[862]

3. Bazı insanların, zekâtlarını özellikle Ramazan ayında vermek istemesi. Eğer zekâtın vacip olduğu zaman Ramazan'dan sonraya denk geliyorsa, onu Ramazan'a öne almak caizdir. Ancak zekâtın vacip olduğu vakit Ramazan'dan önceyse, daha önce belirtildiği gibi onu Ramazan'a ertelemek caiz değildir.

4. Zekâtı, gevşeklik veya hatır gözetme sebebiyle herhangi bir kimseye vermek. Bu da caiz değildir. Zekât, Allah'ın belirlediği yerlere verilmedikçe kişiyi sorumluluktan kurtarmaz ve fayda sağlamaz. Çünkü Yüce Allah, zekâtın kimlere verileceğini bizzat kendisi belirlemiştir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Sadakalar (zekât gelirleri) ancak şunlar içindir: Yoksullar, düşkünler, sadakaların toplanmasında görevli olanlar, kalpleri kazanılacak olanlar, âzat edilecek köleler, borçlular, Allah yolunda (çalışanlar) ve yolda

[861] (Meâric, 24–25)
[862] (Ebû Dâvûd, 1624; Tirmizî, 678)

kalmışlar."[863] Bu sebeple zekâtın verileceği kimseleri dikkatle ve titizlikle araştırmak gerekir. Ancak bir kişi elinden gelen gayreti gösterip, zekâtı büyük ihtimalle hak sahibi olduğunu düşündüğü birine verir de sonradan bu kişinin aslında hak sahibi olmadığı ortaya çıkarsa, verdiği zekât geçerli olur; günah zekâtı haksız yere alan kimseye aittir.

5. Zekâtın çocukların mallarından verilmemesi de yaygın hatalardandır. Oysa zekât; küçüklerin, akıl hastalarının ve bunamış kimselerin mallarında da farzdır. Bu durumda zekâtı, onların velileri verir. Nitekim Ömer bin Hattâb (r.a.) şöyle demiştir: "Yetimlerin mallarında ticaret yapın ki zekât onları tüketmesin"[864] Ayrıca Âişe (r.a.), yanında bulunan yetimlerin mallarından zekât çıkarırdı.[865]

6. Zekâtın üzerinden geçen yılın (havlin) hesabında miladî ayların esas alınması da hatalıdır. Zekâtın süresi, hicrî aylar ve kamerî takvim ile hesaplanmalıdır. Çünkü şer'î vakitler bunlardır. Yüce Allah şöyle buyurur: "Sana hilallerden sorarlar. De ki: Onlar insanlar ve hac için vakit ölçüleridir".[866]

7. Zekâtı isteksiz ve gönülsüz bir şekilde vermek de doğru değildir. Müslümanın zekâtı, gönül hoşluğuyla, onun farz olduğuna inanarak ve Allah'a yakınlaşma niyetiyle vermesi gerekir. Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Üç şey vardır ki, kim bunları yaparsa imanın tadını alır: Allah'a yalnızca O'na ibadet eden kimse olmak, Allah'tan başka ilah olmadığını bilmek ve malının zekâtını her yıl gönül hoşluğuyla vermek".[867]

[863] (Tevbe, 60)
[864] (Abdürrezzâk, 6773)
[865] (Mâlik, 1/251)
[866] (Bakara, 189)
[867] (Ebû Dâvûd, 1582; Beyhakî, 4/95)

Perşembe: Siyer Sofrası

Peygamberimizin (s.a.v.) Vefatı

Peygamberimiz Muhammed (s.a.v.) Veda Haccı'ndan döndükten sonra Zilhicce ayının geri kalan kısmını, ardından Muharrem ve Safer aylarını Medine'de geçirdi. Daha sonra Rebîülevvel ayının ilk günü olan bir perşembe günü, Meymûne validemizin (r.â.) evinde hastalığı başladı. Hastalığı mübarek başındaydı. Bu hâliyle eşlerini dolaşmaya devam etti; ancak bu kendisine ağır gelince, Âişe validemizin (r.â.) evinde tedavi edilmek için eşlerinden izin istedi. Onlar da izin verdiler. Böylece on iki gün boyunca hasta olarak Âişe validemizin evinde kaldı.

Vefatından dört gün önce, perşembe akşamı hastalığı şiddetlendi; ateşi yükseldi ve birkaç kez bayıldı. Bu sırada Bilâl (r.a.) gelip ona namaz vaktinin girdiğini haber veriyordu. Bunun üzerine Peygamberimiz (s.a.v.): "Ebû Bekir'e emredin, insanlara namaz kıldırsın" buyurdu. Kendisine, Ebû Bekir'in çok hassas ve yumuşak huylu olduğu, yerine geçtiğinde sesini cemaate duyuramayacağı söylendi. Ancak Peygamberimiz (s.a.v.) bu emrini tekrar etti.[868] Bunun üzerine Ebû Bekir (r.a.) o günlerde Müslümanlara namaz kıldırdı.

Hicretin on birinci yılı Rebîülevvel ayının on ikinci günü, pazartesi günü kuşluk vaktinde, ölümün şiddeti Peygamberimizin (s.a.v.) üzerine çökmeye başladı ve can çekişme hâlleri ortaya çıktı. O sırada Âişe validemiz (r.â.) yanındaydı; Peygamberimizi kendisine yasladı. Peygamberimiz (s.a.v.) parmağını kaldırdı, bakışlarını yukarıya dikti. Âişe validemiz ondan bazı sözler işitti ve dikkatle dinledi. Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle diyordu: "Allah'ım! Beni bağışla, bana merhamet et ve beni yüce dosta kavuştur".[869] Bu duayı üç defa tekrarladı.

Böylece Rabbi onu vefat ettirdi ve yüce dosta kavuşturdu. Peygamberimiz (s.a.v.), Âişe validemizin (r.â.) evinde ve onun kucağında vefat etti. O sırada yaşı altmış üçtü.

---

[868] (Buhârî, 713; Müslim, 418)
[869] (Buhârî, 5674; Müslim, 2444)

Onun vefatıyla musibet büyüdü, acı derinleşti ve Müslümanlar Peygamberlerini kaybetmenin hüznüyle sarsıldılar. İnsanlar büyük bir şaşkınlık içine düştü. Nihayet Ebû Bekir es-Sıddîk (r.a.) geldi, insanları topladı ve meşhur, unutulmaz hutbesini irad etti. "Bundan sonra; sizden kim Muhammed'e ibadet ediyorsa bilsin ki Muhammed vefat etmiştir; kim de Allah'a ibadet ediyorsa, Allah hayydır, ölmez." Ardından şu ayeti okudu: "Muhammed ancak bir peygamberdir. Ondan önce de peygamberler gelip geçmiştir. Şimdi o ölür veya öldürülürse siz gerisin geriye mi döneceksiniz? Kim geriye dönerse Allah'a hiçbir zarar veremez. Allah şükredenleri mükâfatlandıracaktır".[870]Bu ayeti okuduğunda, sanki insanlar onu daha önce hiç duymamış gibiydi; orada bulunan herkes ayağa kalkıp ayeti tekrar etmeye başladı.[871]

Daha sonra Müslümanlar Benî Sâide Sakîfesi'ne gittiler ve Ebû Bekir (r.a.) üzerinde halife olarak ittifak ettiler. Orada kendisine biat ettiler; ardından mescide çıkıldı ve minber üzerinde genel biat gerçekleştirildi. Bunun ardından sahâbîler, Resûlullah'ın (s.a.v.) teçhizine başladılar. O'nu gömleği üzerinde yıkadılar.[872] Yıkama işini amcası Abbâs, onun oğlu Kusem, Ali b. Ebî Tâlib, Üsâme b. Zeyd ve Şukrân (r.a.) üstlendiler.[873]Ardından Resûlullah (s.a.v.), gömlek ve sarık olmaksızın üç beyaz Sehlî pamuklu bezle kefenlendi.[874]

Resûlullah'a (s.a.v.) namaz cemaat hâlinde değil, makamının yüceliğinden dolayı ferdî olarak kılındı. Önce erkekler, ardından kadınlar, sonra da çocuklar namazını kıldılar. Son olarak, Resûlullah (s.a.v.) salı günü, vefat ettiği yerde, Âişe validemizin odasına defnedildi.[875]

Allah'ın salât ve selâmı O'nun, âlinin ve ashâbının üzerine olsun. Allah, O'nu ümmeti adına en güzel şekilde mükâfatlandırsın; daveti ve risaleti karşılığında bir peygambere verilecek en hayırlı karşılığı versin.

[870] (Âl-i İmrân 3/144)
[871] (Buhârî, 1242)
[872] (Ebû Dâvûd, 3141)
[873] (el-Bidâye ve'n-Nihâye, 8/120)
[874] (Buhârî, 1273; Müslim, 941)
[875] (el-Bidâye ve'n-Nihâye, 8/132)

Cumartesi: Sahâbîler Sofrası

Sa‘d bin Muâz (r.a.)

Adı ve doğumu:

O, Sa‘d b. Muâz b. en-Nu‘mân b. İmru’l-Kays b. Zeyd b. Abdüleşhel’dir. Künyesi Ebû Amr’dır.

Hicretten dokuz yıl önce Medine’de doğmuştur.

Hayatı ve faziletleri:

Sa‘d (r.a.) uzun boylu, beyaz tenli, yüzü ve sakalı güzel bir kimseydi. Evs kabilesinin lideriydi ve kavmi içinde büyük bir itibara sahipti. İslâm’ı kabul ettiğinde, bu dini kabilesi arasında yaymaya azmetti. Onların yanına gitti, karşılarında durdu ve şöyle dedi: “Ey Abdüleşhel oğulları! Benim sizin aranızdaki yerimi nasıl bilirsiniz?” “Faziletçe efendimiz, görüş ve yönetimde en güvenilirimizsin” dediler. Bunun üzerine Sa‘d şöyle dedi: “Allah’a ve Resûlü’ne iman edinceye kadar, erkeklerinizle kadınlarınızın benimle konuşması haramdır.” Bunun sonucunda Abdüleşhel yurtlarında erkek ve kadın olarak iman etmeyen kimse kalmadı.[876]

Sa‘d (r.a.), Resûlullah (s.a.v.) ile birlikte birçok gazveye katıldı; bunların en meşhurları Bedir ve Hendek gazveleridir.

Onun en meşhur tutumlarından biri, Benî Kurayza hakkında verdiği güçlü hükümdür. Çünkü onlar Müslümanlarla yaptıkları anlaşmayı bozmuş ve Hendek Gazvesi’nde Kureyş ile ittifak kurmuşlardı. Allah onları Müslümanlara teslim etti. Bunun üzerine Benî Kurayza barış istemiş ve haklarında Sa‘d b. Muâz’ın hükmünü kabul edeceklerini bildirmişlerdi. Sa‘d, cahiliye döneminde onların müttefikiydi. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.) Sa‘d’a haber gönderdi. O sırada Hendek Gazvesi’nde aldığı yaradan dolayı Medine’de bulunuyordu; bir merkeple taşınarak getirildi. Yanındakiler ona şöyle demeye başladılar:

[876] (Siyer A‘lâmü’n-Nübelâ, 1/280)

“Mevâlîlerin hakkında iyi davran; çünkü Resûlullah (s.a.v.) seni onlar hakkında hakem tayin etti.” Sa‘d b. Muâz (r.a.) Peygamber’e (s.a.v.) getirilip indirildiğinde şöyle dedi: “Ben, savaşabilecek erkeklerinin öldürülmesine, kadın ve çocuklarının esir alınmasına hükmediyorum.” Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.): “Sen, Melik’in (Allah’ın) hükmüyle hükmettin” buyurdu.[877]

Vefatı:

Sa‘d b. Muâz (r.a.), Benî Kurayza hakkında hükmünü verdikten sonra Allah Teâlâ’ya şöyle dua etti: “Allah’ım! Zannediyorum ki bizimle onlar arasındaki savaşı sona erdirdin. Eğer Kureyş ile savaşta henüz bir şey kaldıysa, senin yolunda onlarla cihad edebilmem için beni hayatta bırak. Eğer savaşı sona erdirdiysen, bu yarayı patlat ve ölümümü bununla nasip et.” Duasından sonra yarası açıldı ve bu sebeple vefat etti.[878] Bu olay hicretin beşinci yılında gerçekleşti.

Peygamber (s.a.v.) onun yıkanmasında hazır bulundu ve şöyle buyurdu: “Bu, arşın kendisi için titrediği, gök kapılarının açıldığı ve daha önce yeryüzüne inmemiş yetmiş bin meleğin şahitlik ettiği salih kuldur”.[879]

[877] (Buhârî, 4121; Müslim, 1768)
[878] (Buhârî, 4122; Müslim, 1769)
[879] (Nesâî, 2055)

Bilgilerini Test Et (40. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: “Erâik” ne demektir?		**C**
	A) Yastıklar.	B) İpek elbiseler.	C) Perdeler ve örtülerle süslenmiş tahtlar.
Hadis Sofrası	Soru: Bir hayvan, insanın diktiği bir şeyden yerse:		**C**
	A) Onun faydası ve sevabı gider.	B) Sadece faydası olur, sevabı olmaz.	C) Bu, onun için bir sadaka olur.
Akaid Sofrası	Soru: İbadetlerde asıl olan hüküm nedir?		**A**
	A) Yasak olması.	B) Mubah olması.	C) Mekruh olması.
Fıkıh Sofrası	Soru: Zekâtın üzerinden bir yılın geçmesi (havl) hesabında hangisi esas alınır?		**B**
	A) Güneş yılı (miladî) hesabı.	B) Ay yılı (hicrî/kamerî) hesabı.	C) İkisi de caizdir.
Siyer Sofrası	Soru: Peygamberimizin (s.a.v.) hastalığı ilk olarak hangi evde başlamıştır?		**C**
	A) Hafsa (r.â.)’nın evi.	B) Ümmü Seleme radıyallahu anhâ’nın evi.	C) Meymûne (r.â.)’nın evi.
Sahabe Sofrası	Soru: Sa‘d b. Muâz’ın (r.a.) en meşhur duruşlarından biri hangisidir?		**A**

	A) Benî Kurayza hakkındaki hükmü.	B) Uhud Gazvesi'nde Peygamberi savunması.	C) Hendek (Ahzâb) Günü'ndeki cesareti.

Pazar: Tefsir Sofrası

İnfitâr Suresi

"Gök yarılıp parçalandığı zaman, Yıldızlar dağılıp saçıldığı zaman, Denizler kaynatılıp birbirine karıştırıldığı zaman, Kabirler altüst edildiği zaman, Her insan neyi önden gönderdiğini, neyi geri bıraktığını bilecektir. Ey insan! Seni, cömert olan Rabbine karşı aldatan nedir? O Rabbin ki seni yarattı, düzgün ve dengeli kıldı. Seni dilediği bir biçimde şekillendirdi. Hayır! Siz hesap ve ceza gününü yalanlıyorsunuz. Oysa üzerinizde, yaptıklarınızı bilen değerli yazıcılar vardır. Şüphesiz iyiler nimetler içindedir. Şüphesiz günahkârlar ise cehennemdedir. Hesap gününde oraya gireceklerdir ve ondan asla uzak kalamayacaklardır. Hesap gününün ne olduğunu sana bildiren nedir? Sonra, hesap gününün ne olduğunu sana bildiren nedir? O gün hiçbir kimse başka bir kimse için hiçbir şeye güç yetiremez. O gün hüküm yalnızca Allah'ındır."

Surenin Konusu:

İnsan, aldanmaktan ve kıyamet gününü unutup gaflete düşmekten sakındırılmaktadır.

Kelimelerin Açıklaması:

- Ba'tharat:

Kabirlerin altüst edilmesi, içindekilerin dışarı çıkarılması.

- İnfatarat:

Yarılmak, parçalanmak.

- İntatharat:

Dağılmak, saçılmak.

- Fevvicirat:

Denizlerin yarılıp taşması, suların kaynayarak birbirine karışması.

- Mâ garrake:

Seni aldatan, seni cesaretlendirip yanlışa sürükleyen şey.

- Fesevvâke:

Seni düzgün, dengeli ve kusursuz yaratmak.

- Lehâfizîn:

Amellerinizi yazan, sizi gözetleyen melekler.

- Fe‘adeleke:

Seni ölçülü, dengeli ve organları birbiriyle uyumlu yarattı.

- Biğâibîn:

Ondan çıkamayacaklar; ne cehennemden ayrılabilirler ne de ölürler.

- Biddîn:

Ceza ve hesap günü.

Genel Anlamı:

İnfitâr Suresi Mekke’de inmiş bir suredir. Kıyamet gününü ve o gün yaşanacak dehşetli olayları çarpıcı bir şekilde tasvir eder. Düzenli ve uyumlu şekilde varlığını sürdüren büyük varlıkların dağılması, düzenlerinin bozulması ve işleyişlerinin altüst olması anlatılır. Bunun ardından insanlar kabirlerinden çıkarak Allah’ın huzurunda hesaba çekilmek üzere toplanırlar. O gün perde kalkar, gizli olan her şey ortaya çıkar ve her insan kazancını ya da kaybını açıkça görür. Ardından ayetler, insanı azarlayıcı ve uyarıcı bir üslupla seslenir: Seni Rabbine karşı aldatan nedir? Seni en güzel surette yaratan, düzgün ve dengeli bir biçimde şekillendiren Allah’a karşı nasıl nankörlük edersin? Buna rağmen insanlar hesap ve ceza gününü inkâr etmeye devam ederler. Oysa Allah, insanların söz ve davranışlarını eksiksiz kaydeden değerli melekler görevlendirmiştir. Bu kayıtlar kıyamet günü insanın önüne konacaktır. Kim itaatkâr ve iyi olursa cennet ve nimetle ödüllendirilir; kim inkâr ve günah yolunu seçerse cehennem azabıyla karşılaşır. O gün hiçbir kimse başka bir kimseye fayda sağlayamaz; hüküm yalnızca Allah’ındır, ne dünyevi makamlar ne de araya girenler fayda verir.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) Allah’ın insana verdiği değer ve onu en güzel şekilde yaratması hatırlatılmaktadır.
2) Diriliş ve hesap gününü unutmanın, inkârın ve bozulmanın en büyük sebeplerinden biri olduğu vurgulanmaktadır.
3) Allah’ın keremine ve mühlet vermesine aldanmanın büyük bir tehlike olduğu konusunda uyarı yapılmaktadır.
4) İnsanların bütün söz ve davranışlarının kaydedildiği ve kıyamet günü herkese kendi amel defterinin gösterileceği hatırlatılmaktadır.

Pazartesi: Hadis Sofrası

Güzel Ahlâkın Fazileti

Âişe (r.â.) şöyle demiştir: Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyururken işittim: "Şüphesiz mümin, güzel ahlâkı sayesinde, geceyi ibadetle geçiren ve gündüzü oruçla değerlendiren kimsenin derecesine ulaşır."[880]

Açıklama:

Güzel ahlâkla donanmak, Allah Teâlâ'yı kulundan razı eden en yüce ibadetlerdendir. Bu özellik, kişiyi Resûlullah'a (s.a.v.) ahirette en yakın olan kimselerden biri yapar ve geceyi nafile namazla, gündüzü nafile oruçla geçiren kimsenin mertebesine ulaştırır. Bunun sebebi şudur: İnsanlarla ilişkilerinde güzel ahlâk sahibi olan kimse; onlara eziyet etmemek, tatlı söz söylemek, yumuşak ve nazik davranmak, güler yüzlü olmak, cömertlik göstermek ve farklı karakterlere rağmen insanların eziyetine sabretmek suretiyle birçok nefisle mücadele eder. Bu mücadelede çektiği yorgunluk ve meşakkat, oruç tutan ve gece ibadet eden kimsenin ibadette çektiği zorluklara denktir. Bu sebeple derece ve sevap bakımından onunla aynı seviyeye ulaşır.

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Müslüman, ahlâkın en güzeline ve en değerlisine sarılmalıdır. Böylece Allah ona insanlar arasında sevgi ve kabul nasip eder, ahirette Resûlullah'a (s.a.v.) yakın olmayı ve gece ibadet eden, gündüz oruç tutan kimsenin derecesine ulaşmayı lütfeder.

2) Kötü ahlâk ise; çirkin söz, asık yüz ve sert davranış gibi tutumlarla dünyada insanların nefretine, ahirette ise Resûlullah'tan (s.a.v.) uzak kalmaya sebep olur.

---

[880] (Ebû Dâvûd, 4798)

Salı: Akaid Sofrası

Yasaklanmış Teberrük

Yasaklanmış teberrük, dinî bir delilin caiz olduğuna işaret etmediği teberrük türüdür. Bunun pek çok örneği vardır.

Birincisi: Kişilerin zatlarıyla teberrük etmek, onlara sürünmek, dokunarak bereket ummak gibi davranışlardır. Bu tür teberrük caiz değildir; çünkü buna dair şer'î bir izin yoktur. Şeriat, sadece Peygamber Efendimiz (s.a.v.) hayattayken zatıyla teberrük edilmesine izin vermiştir. Sahabenin, onun saçından, tükürüğünden, abdest suyundan, terinden, kaplarından ve elbiselerinden teberrük ettikleri sahih olarak sabittir. Bunun sebebi, Allah Teâlâ'nın onun bedenine ve temas ettiği şeylere bereket koymuş olmasıdır. Ancak bu tür teberrük artık sona ermiştir; çünkü aradan uzun yıllar ve asırlar geçmiş, bunlardan herhangi bir şeyin varlığını kesin olarak ispat etmek imkânsız hâle gelmiştir.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) dışındaki salih kimselerin zatlarıyla veya eserleriyle teberrük etmeye gelince, bu caiz değildir. Bunun sebepleri şunlardır:

1) Buna cevaz verdiğini gösteren herhangi bir delilin bulunmamasıdır. Bu durumda hüküm, asıl kaide olan yasaklama ve haramlık üzere kalır.

2) Sahabenin (r.a.) Peygamber Efendimizden başka hiçbir kimseyle bu tür bir teberrük yapmamış olmalarıdır.

3) Şirke götüren yolları kapatmaktır. Zira salih kimselerin izleriyle teberrük etmek, zamanla onlara aşırı yüceltmeye ve sapmaya yol açabilir.

Şeyh Abdülaziz bin Baz bu konuda şöyle demiştir: "Salih kimselerin eserleriyle teberrük etmek caiz değildir. Bu sadece Peygamber (s.a.v.) için geçerlidir. Çünkü Allah Teâlâ onun bedenine ve temas ettiği şeylere bereket koymuştur." [881] Bununla birlikte salih kimselerle birlikte bulunmakla teberrük etmek caizdir. Çünkü bu beraberlikte; onların ilminden faydalanmak, dualarından istifade etmek, nasihatlerini dinlemek ve zikir meclislerinin faziletine erişmek gibi birçok bereket türü elde edilir.

[881] (Mecmûʿu'l-Fetâvâ, 7/45)

İkincisi: Peygamber'in (s.a.v.) yürüdüğü, geçtiği veya oturduğu yerlerden bereket ummak, Peygamber'in (s.a.v.) yürüdüğü, geçtiği ya da oturduğu yerlerden bereket beklemek de yasaklanan bereket anlayışlarındandır. Buna; Hira Mağarası'na, Sevr Mağarası'na, Uhud Dağı'na veya benzeri yerlere bereket umarak çıkmak dahildir. Bu yerlerde bereket aramanın, oralarda namaz kılmanın ya da onları özel bir ibadet niyetiyle ziyaret etmenin meşruiyeti ne Peygamber'in (s.a.v.) döneminde ne de Raşid Halifeler döneminde sabit olmuştur. Aksine, Ömer bin Hattab (r.a.), Hudeybiye'de biatin yapıldığı ağacın yanında insanların bereket aradığını görünce, bu ağacı kestirmiştir.[882]

Üçüncüsü: Peygamber'in (s.a.v.) kabrinden bereket ummak, Peygamber'in (s.a.v.) kabrinden bereket beklemek, oraya özel olarak yolculuk yapmak ve bazı kimselerin kabir yanında yaptıkları birtakım sakıncalı davranışlar da yasaklanmıştır. Buna; ona seslenmek, ondan dua veya şefaat istemek, kabrin duvarlarına sürünmek, onları öpmek, namazda özellikle kabre yönelmek ya da Kur'an okuma ve zikir gibi bazı ibadetleri özellikle kabir yanında yapmayı adamak da dahildir. Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Allah'ım! Kabrimi tapılan bir put hâline getirme."[883] Yine Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Yolculuk ancak üç mescid için yapılır: Mescid-i Haram, benim şu mescidim ve Mescid-i Aksa."[884]

[882] (İbn Ebî Şeybe 2/73; İbn Sa'd, Tabakât 2/100)
[883] (Buhârî 437; Müslim 530)
[884] (Buhârî 1189; Müslim 1397)

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Nafile (Gönüllü) Sadaka

Sadakanın Fazileti

İslam dininin güzelliklerinden biri de, farz olan zekâtın yanında, her zaman verilebilen ve imkân ölçüsünde her türlü maldan yapılabilen nafile sadakayı meşru kılmasıdır. Sadakanın fazileti ve büyük sevabı hakkında deliller çoktur ve birbirini destekler niteliktedir. Yüce Allah şöyle buyurur:

- "Eğer sadaka verirseniz, bu sizin için daha hayırlıdır; keşke bilseydiniz."[885]
- Yine Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Allah'a güzel bir borç verecek olan kimdir? Allah onu kendisi için kat kat artırır. Allah daraltır ve genişletir; dönüş yalnız O'nadır."[886]
- Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Sadaka, suyun ateşi söndürdüğü gibi günahları söndürür."[887]
- Yine Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Kim helal kazancından bir hurma kadar sadaka verirse -ki Allah ancak helal olanı kabul eder- Allah onu sağ eliyle kabul eder ve birinizin tayını büyüttüğü gibi onu büyütür; nihayet o sadaka bir dağ kadar, hatta daha büyük olur."[888]

Sadakanın Gizli Verilmesinin Üstünlüğü

- Sadakanın gizli verilmesi, açıktan verilmesinden daha faziletlidir. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurur: "Eğer sadakaları gizler ve onları fakirlere verirseniz, bu sizin için daha hayırlıdır."[889] Bunun sebebi, gizli sadakanın riyadan daha uzak olmasıdır. Ancak sadakanın açıkça verilmesinde açık bir fayda bulunması ve kişinin kendisi için riyadan emin olması hâlinde, sadakayı açıktan vermek de caizdir.

---

[885] (Bakara, 280)
[886] (Bakara, 245)
[887] (Tirmizî, 2616)
[888] (Buhârî, 1410; Müslim, 1014)
[889] (Bakara, 271)

- Sadakanın, sağlık hâlinde verilmesi hastalık hâlinde verilmesinden daha faziletlidir. Nitekim hangi sadakanın daha büyük ecir getirdiği Resûlullah (s.a.v.)'e sorulduğunda şöyle buyurmuştur: "Sağlıklı iken, cimriliğin varken, yaşamayı umarken ve fakirlikten korkarken verdiğin sadaka en faziletli sadakadır."[890]

- Sadakanın fazileti, faziletli zaman ve mekânlarda daha da artar. Bu konuda rivayet edilen hadiste şöyle denilmiştir: "Resûlullah (s.a.v.) insanların en cömerdi idi; Ramazan ayında ise cömertliği daha da artardı."[891]

- Sadakanın, ihtiyaç ve yokluğun şiddetli olduğu zamanlarda verilmesi de daha faziletlidir. Yüce Allah şöyle buyurur: "Ya da açlık gününde yemek yedirmektir: Yakınlığı olan bir yetime veya yoksulluk içinde kıvranan bir fakire."[892]

- Sadakanın akrabalara ve komşulara verilmesi, uzak kimselere verilmesinden daha faziletlidir. Çünkü Allah Teâlâ birçok ayette akrabalara iyilik yapılmasını emretmiş ve onların yakınları üzerinde bir hakları olduğunu bildirmiştir. Nitekim şöyle buyurur: "Yakın akrabaya hakkını ver."[893] Resûlullah (s.a.v.) de bu hususta şöyle buyurmuştur: "Sadakanın fakire verilmesi bir sadakadır; akrabaya verilmesi ise iki sevaptır: Hem sadaka sevabı hem de sıla-i rahim sevabı."[894]

[890] (Buhârî, 1419; Müslim, 1032)
[891] (Buhârî, 3220; Müslim, 2308)
[892] (Beled, 14–16)
[893] (İsrâ, 26)
[894] (Ebû Dâvûd, 2839; Tirmizî, 658)

Perşembe: Siyer Sofrası

Onun Peygamberliğinin Delilleri

Onun peygamberliğinin delilleri hakkında konuşmak sayfalarca, hatta ciltler dolusu yazıyı doldurur. Çünkü Allah'ın bütün peygamberler hakkındaki sünneti şudur: Onları mucizelerle destekler. Allah hiçbir peygamber göndermemiştir ki, onunla risaletini ispat eden, kendisine karşı çıkanlara meydan okuyan ve doğruluğunu ortaya koyan mucizeler vermemiş olsun. Âlimlerin Peygamberimiz Muhammed (s.a.v.)'in peygamberliğinin delilleri hakkında topladıkları rivayetler binin üzerindedir.

Bu delillerin en büyüğü ise, önünden de arkasından da bâtılın yaklaşamadığı, hikmet ve övgü sahibi Allah tarafından indirilmiş olan **yüce Kur'an'dır**. Kur'an, mucizelerin en büyüğü, ayetlerin en hayret vericisi ve apaçık delillerin en açık olanıdır. Resûlullah (s.a.v.) bu hususta şöyle buyurmuştur: "Peygamberlerden hiçbiri yoktur ki, kendisine insanlar benzeriyle iman etsin diye birtakım mucizeler verilmiş olmasın. Bana verilen ise Allah'ın bana vahyettiği vahiydir. Bu sebeple kıyamet günü ümmeti en çok olan peygamber olmayı ümit ediyorum."[895]

Kur'an-ı Kerim'in mucizeliği hem lafzı hem de manası yönündendir. Manası yönünden mucizeliği; hikmet, rahmet ve maslahat bakımından en yüksek seviyede oluşundadır. Sonu hayırla biten sonuçları, en yüce hedefleri gerçekleştirmesi ve bütün bozgunculuk yollarını ortadan kaldırması bunun delilidir. Kur'an her türlü hayrı ve iyiliği kapsar, her türlü kötülüğü ve fesadı yasaklar. Allah'ı birlemeyi emreder, şirkten sakındırır; doğruluğu emreder, yalanı yasaklar; adaleti emreder, zulmü yasaklar; emaneti emreder, ihaneti yasaklar; vefayı emreder, hıyaneti yasaklar; anne-babaya iyiliği emreder, isyanı yasaklar; akrabalık bağlarını gözetmeyi emreder, koparmayı yasaklar; komşuluğu güzel yapmayı emreder, kötüsünü yasaklar.

Lafzı yönünden ise Kur'an, sözün ulaşabileceği en yüksek fesahat ve belagat derecesindedir. Bir kimsenin Arap diline olan bilgisi arttıkça, Kur'an'a olan hayranlığı ve saygısı da artar. Peygamber (s.a.v.) bu yüce Kur'an ile, kendisine karşı düşmanlıkları çok şiddetli olmasına ve onu yalanlama konusunda son derece istekli olmalarına rağmen, döneminin

[895] (Buhârî, 7274; Müslim, 152)

bütün belagat ustalarına meydan okumuş ve onlardan Kur'an'ın bir benzerini getirmelerini istemiştir.

Onlara bunun asla güç yetiremeyecekleri bir şey olduğunu de bildirdi. Yüce Allah şöyle buyurmuştur: "Yoksa 'Onu uydurdu' mu diyorlar? Hayır, onlar iman etmiyorlar. Eğer doğru söylüyorlarsa onun benzeri bir söz getirsinler."[896] Ardından Allah, cinler ve insanların tamamına meydan okudu; Kur'an'ın bir benzerini getirmelerini istedi fakat hepsi aciz kaldı. Yüce Allah şöyle buyurmuştur: "De ki: İnsanlar ve cinler bu Kur'an'ın bir benzerini getirmek için toplansalar, birbirlerine destek olsalar bile onun benzerini getiremezler."[897]Daha sonra onlara on surelik bir meydan okuma yöneltti ve şöyle buyurdu: "Yoksa 'Onu uydurdu' mu diyorlar? De ki: Eğer doğru söylüyorsanız, Allah'tan başka çağırabildiklerinizi de yardıma çağırın da onun benzeri on sure getirin."[898]Buna da güç yetiremediler. Bunun üzerine onları bir tek sure ile meydan okumaya çağırdı ve şöyle buyurdu: "Yoksa 'Onu uydurdu' mu diyorlar? De ki: Eğer doğru söylüyorsanız Allah'tan başka çağırabildiklerinizi yardıma çağırın da onun benzeri bir sure getirin." [899] Bütün bu meydan okumalar Mekke'de gerçekleşti. Daha sonra Medine'de bu meydan okumayı tekrar etti ve gelecekte de bunun asla mümkün olmayacağını bildiren kesin bir ifadeyle şöyle buyurdu: "Eğer kulumuza indirdiğimizden şüphedeyseniz, onun benzeri bir sure getirin ve Allah'tan başka bütün şahitlerinizi çağırın, eğer doğru söylüyorsanız. Eğer bunu yapamazsanız –ki asla yapamayacaksınız– yakıtı insanlar ve taşlar olan, kâfirler için hazırlanmış ateşten sakının."[900]Bu tür bir meydan okuma ancak, getirdiği sözün âlemlerin Rabbi olan Allah'ın kelamı olduğuna, hiçbir mahlûkun sözünün ona benzemesinin mümkün olmadığına kesin olarak inanan bir kimseden sadır olur.[901]

[896] (Tûr, 33–34)
[897] (İsrâ, 88)
[898] (Hûd, 13)
[899] (Yûnus, 38)
[900] (Bakara, 23–24)
[901] (el-Bidâye ve'n-Nihâye, 8/540)

Cumartesi: Sahâbîler Sofrası

Selman el-Fârisî (r.a.)

Adı ve doğumu:

Selman el-Fârisî'dir. Künyesi Ebû Abdullah'tır. Aslen İranlıdır. İslam'dan önceki adı Rûzbih b. Bûzâhşân idi.

Hayatı ve faziletleri:

O, "hayrın Selman'ı" olarak bilinir. Farslar arasında İslam'a girenlerin ilki olmuş, Peygamberimizin hizmetinde bulunmuş, onunla birlikte yaşamış ve ondan hadis rivayet etmiştir. Peygamberimizin azatlısı olup ona yakın sahâbîlerdendir.

Selman (r.a.) uzun boylu, güçlü yapılı, zeki, tedbirli, sağlam akıllı, isabetli görüş sahibi ve ilahî dinler konusunda derin bilgiye sahip bir kimseydi. Dünya hayatına değer vermeyen bir zühd hayatı yaşamış, azla yetinmiş ve kendisini ibadete vermiştir.

Devlet hazinesinden kendisine verilen maaşı –ki bu beş bin dirhemdi– tamamen sadaka olarak dağıtır, geçimini kendi emeğiyle sağlardı.[902] Bu konuda şöyle derdi: "Bir dirheme hurma yaprağı satın alırım, onu işlerim ve üç dirheme satarım. Bunun bir dirhemini tekrar işe ayırırım, bir dirhemini ailemin nafakasına harcarım, bir dirhemini de sadaka olarak veririm."[903]

Selman (r.a.), hakikati arayışındaki eşsiz hayat hikâyesiyle meşhur olmuştur. Kavminin Mecûsî dinini terk etmiş, doğru dini bulmak için pek çok ülkeyi dolaşmış, Ehl-i Kitap âlimlerini takip etmiş, bu uğurda yolculuk sıkıntılarına ve ihanete maruz kalmıştır. Nihayet âlimlerden biri ona Arap diyarında çıkacak bir peygamberin vasıflarını haber vermiştir. Bunun üzerine Selman, Benî Kelb kabilesinden bir topluluktan kendisini Arap topraklarına götürmelerini istemiş, karşılığında onlara sığır ve koyunlarını vermeyi teklif etmiş, onlar da bunu kabul etmiştir.

---

[902] (Esedü'l-Gâbe, 2/420)
[903] (Taberânî, 6110)

Daha sonra ona ihanet ettiler ve onu Vâdilkurâ'da yaşayan bir Yahudiye sattılar. Ardından Benî Kurayza'dan başka bir Yahudi onu satın aldı ve kendi memleketi olan Medine'ye götürdü. Peygamberimiz Medine'ye hicret edince Selman onun geldiğini duydu, hemen yanına koştu ve ona iman etti.[904]

Kölelik durumu sebebiyle Bedir ve Uhud gazvelerine katılamadı. Daha sonra özgürlüğüne kavuşmak için bir anlaşma yaptı. Peygamberimiz bu anlaşmada ona bizzat yardım etti. Özgürlüğünü kazandıktan sonra Peygamberimizle birlikte katıldığı ilk savaş Hendek Gazvesi oldu. Bu savaşta ileri görüşlü fikriyle hendek kazılması önerisini sundu ve bu görüşüyle büyük bir başarıya vesile oldu. Ardından Peygamberimizle birlikte diğer bütün savaşlara katıldı.

Resûlullah, Selman'ın imanındaki samimiyet ve gücü şu sözleriyle ifade etmiştir: Bir defasında elini Selman'ın üzerine koyarak şöyle buyurmuştur: "Eğer iman Süreyya yıldızında bile olsaydı, bu kavimden bazı kimseler ona mutlaka ulaşırdı."[905]

Selman (r.a.) hastalandığında, Sa'd b. Mâlik onu ziyaret etmek için Kûfe'den yanına geldi. Yanına vardığında Selman'ı ağlar hâlde buldu ve ona: "Kardeşim, seni ağlatan nedir? Resûlullah ile olan dostluğunu, onunla birlikte yaşadığın güzel günleri hatırlamıyor musun?" diye sordu. Selman şöyle cevap verdi: "Allah'a yemin ederim ki dünyaya olan sevgimden ya da Allah'a kavuşmaktan korktuğum için ağlamıyorum." Bunun üzerine Sa'd: "Öyleyse seni ağlatan nedir?" diye sordu. Selman şu cevabı verdi: "Beni ağlatan şey, dostum Resûlullah'ın bana verdiği öğüttür. O şöyle buyurmuştu: 'Sizden birinin dünyadan alacağı pay, bir yolcunun azığı kadar olsun.' Biz ise bu ölçüyü aşmış olmaktan korkuyoruz."[906]

Vefatı:

Selman el-Fârisî (r.a.), Hz. Osman'ın hilafeti döneminde Medâin'de vefat etti. Vefat ettiğinde yaşı seksene yakındı.

[904] (Ahmed, 23737)
[905] (Buhârî, 4897; Müslim, 2546)
[906] (Ahmed, 5/438)

Bilgilerini Test Et (41. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: “İnfetarat” kelimesinin anlamı nedir?		**A**
	A) Dağıldı.	B) Döküldü.	C) Yarıldı.
Hadis Sofrası	Soru: Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem, müminin güzel ahlakıyla hangi dereceye ulaşacağını bildirmiştir?		**B**
	A) Şehitlik derecesi.	B) Oruç tutup gece ibadet edenin derecesi.	C) Sıddıkların derecesi.
Akaid Sofrası	Soru: Yasak olan teberrük (uğur ve bereket umma) örneklerinden biri hangisidir?		**C**
	A) Sahabenin Peygamber’in saçlarıyla teberrük etmesi.	B) Kur’an okuyarak bereket ummak.	C) Kişilerin zatlarıyla, onlara dokunarak teberrük etmek.
Fıkıh Sofrası	Soru: Sadakanın faziletlerinden biri nedir?		**C**
	A) Günahı artırır.	B) Günahı çoğaltır.	C) Günahı söndürür.
Siyer Sofrası	Soru: Âlimlerin, Peygamberimiz Muhammed (s.a.v.) için topladıkları nübüvvet delilleri kaçtan fazladır?		**C**
	A) Elli delilden fazla.	B) Yüz delilden fazla.	C) Bin delilden fazla.
Sahabe Sofrası	Soru: Selman el-Fârisî (r.a.)’in katıldığı ilk gazve hangisidir?		**B**
	A) Uhud.	B) Hendek.	C) Tebük.

Pazar: Tefsir Sofrası

Tekvîr Suresi (1)

"Güneş dürülüp ışığı söndürüldüğünde, Yıldızlar dökülüp karardığında, Dağlar yürütüldüğünde, On aylık hamile develer sahipsiz bırakıldığında, Vahşi hayvanlar bir araya toplandığında, Denizler kaynatıldığında, Nefisler eşleştirildiğinde, Diri diri gömülen kıza, "Hangi suçtan dolayı öldürüldün?" diye sorulduğunda, Amel defterleri açıldığında, Gök sıyrılıp kaldırıldığında, Cehennem alevlendirildiğinde, Cennet yaklaştırıldığında. İşte o zaman herkes, ne hazırlayıp getirdiğini bilecektir."

Surenin Fazileti

Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Kıyamet gününü sanki gözleriyle görüyormuş gibi bakmak isteyen kimse, 'Güneş dürüldüğü zaman' ve 'Gök yarıldığı zaman' surelerini okusun."[907]

Surenin Konusu:

İnsana yeniden dirilişi hatırlatmak ve kıyamet anında kâinat düzeninin tamamen bozulacağını bildirmek.

Kelimelerin Açıklaması:

- Küvvirat:

Sarılıp toplanması, ışığının yok olması.

- İnkederet:

Dağılıp dökülmesi, ışığının sönmesi.

- Huşiret:

Bir araya getirilmesi; karşılıklı hesaplaşma için toplanması.

- Succiret:

Ateşlenmesi, fokurdatılması.

- Uttilet:

İhmal edilmesi, terk edilmesi.

- Işâr:

Araplar için en kıymetli mal sayılan hamile develer.

- Kuşitat:

  Yerinden koparılıp tamamen giderildi.

- Züvvicet:

[907] (Tirmizî, 3333; Ahmed, 4806)

Benzerleri ve denkleriyle bir araya getirildi.

- su‘‘iret:

Yakıldı, ateşi harlandırıldı.

- mev’ûde:

Diri diri toprağa gömülen masum kız çocuğu.

- üzlifet:

Yakına getirildi, hazır edildi.

- suhuf:

Kulların bütün amellerinin yazılı olduğu sayfalar.

- ahdarat:

Hayır veya şerden ne yaptıysa ortaya koydu.

- nuşiret:

Açılıp serildi, herkesin önüne konuldu.

Genel Anlamı:

Tekvîr Suresi Mekke’de inmiştir. Bu surede kıyametin dehşetli sahneleri tasvir edilir; düzenli ve sağlam görünen kâinatın çözülmesi, güneşin, yıldızların, dağların, denizlerin ve bütün varlıkların hâlinin değişmesi anlatılır. Ardından insanlar ayrıştırılır; kişi, dünyada kendisine benzeyenlerle birlikte haşredilir. İyiler iyilerle, kötüler kötülerle toplanır. O gün herkes, ahireti için ne hazırladığını, hayır ve şerden ne sunduğunu açıkça öğrenir.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) Kıyamet gününü ve onun dehşetini hatırlatmak; akıl sahiplerinin ibret alıp salih amellere hazırlanmasını sağlamak.
2) Allah’ın kulların bütün amellerini eksiksiz saydığını, meleklerin bunları yazdığını ve herkesin amel defterini bizzat göreceğini hatırlatmak.
3) Cehennemin ehli için hazırlanıp alevlendirildiğini, cennetin ise ehline yaklaştırıldığını bildirmek.
4) Dünyada kalplerin kimlere bağlandığının, ahirette de birlikte toplanmaya sebep olacağını vurgulamak. Nitekim “İnsan sevdiğiyle beraberdir” buyurulmuştur.[908]

[908] (Buhârî, 6168; Müslim, 2640)

Pazartesi: Hadis Sofrası

Sadakaya ve Güzel Söze Teşvik

Adiyy b. Hâtim (r.a.) şöyle demiştir: Resûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "İçinizden hiçbir kimse yoktur ki Rabbi onunla konuşacak olmasın. Onunla Rabbi arasında ne bir tercüman ne de bir aracı bulunacaktır. Kişi sağına bakar, yaptığı amellerden başka bir şey görmez; soluna bakar, yine yaptığı amellerden başka bir şey görmez; önüne bakar, karşısında cehennemden başka bir şey görmez. Öyleyse yarım hurma ile de olsa ateşten sakının. Bunu da bulamayan, güzel bir sözle (sakınsın)."[909]

Açıklama:

Bu hadis son derece büyük ve derin anlamlar içermektedir. Yüce Allah'ın azametini ve kıyamet gününün ciddiyetini akılların tam olarak kavraması mümkün değildir. Peygamberimiz (s.a.v.), bütün insanların kıyamet günü Allah ile doğrudan konuşacağını, arada hiçbir tercüman ya da aracı olmayacağını haber vermektedir. O gün kul, yaptığı bütün amellerden sorgulanacaktır. Bu esnada kişinin yanında ne yardımcıları, ne dostları, ne malı ne de evladı olacaktır. Kul, ilk yaratıldığı gibi tek başına Rabbinin huzuruna çıkacaktır. Sağında ve solunda, yalnızca kendi amelleri bulunacak; önünde ise cehennem yer alacaktır. Ondan kurtuluşun tek yolu, Allah'ın rahmeti ve kulun dünyada yaptığı salih amellerdir. Bu sebeple Peygamberimiz (s.a.v.), ümmetini ateşten korunmaya teşvik etmiş; bu korunmanın çok küçük bir iyilikle bile olabileceğini bildirmiştir. Yarım hurma kadar küçük bir sadaka bile buna vesile olabilir. Buna imkân bulamayan kimse için ise güzel bir söz söylemek bile bir kurtuluş yolu olarak gösterilmiştir.

[909] (Buhârî, 6539; Müslim, 1016)

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Ölümden sonra dirilişin gerçekleşeceği ve insanların âlemlerin Rabbi huzurunda amellerinden hesaba çekilmek üzere ayağa kalkacakları sabit olmaktadır.

2) Kıyamet günü Allah'ın kullarıyla bizzat konuşacağı, onları sorguya çekeceği ve hesaba çekeceği ispat edilmektedir.

3) Ateşten kurtuluşa vesile olan en büyük sebeplerden biri, insanlara iyilikte bulunmaktır. Bu iyilik, yarım hurma kadar küçük bir sadaka ya da güzel bir söz gibi az da olsa değer taşır.

4) Sadaka az da olsa kişiyi ateşten korur. Nitekim Peygamberimiz: "Yarım hurma ile de olsa ateşten sakının." buyurmuştur.

5) Güzel söz; kalpleri sevindiren, gönülleri ferahlatan ve insanlara huzur veren her türlü sözü kapsar.

6) Güzel sözün kapsamına; insanlara bilmediklerini öğretmek, onlara nasihat etmek ve dinî ve dünyevî faydalarına yol göstermek de girer.

Salı: Akîde Sofrası

Meşru Teberrük

Meşru teberrük; Kur'an ve Sünnet'te sabit olan ve yapılması emredilen teberrüktür. Bu teberrüğün farklı yolları ve çeşitli vesileleri vardır. Allah'ın izniyle bunları yerine getiren kimse üzerinde etkili olur; din, rızık, sağlık, zaman ve evlat konusunda kişiye fayda sağlar.

Bu meşru teberrüğün pek çok örneği vardır.

Bunlardan ilki, Allah Teâlâ'yı zikrederek teberrük etmektir. Söz ve fiillerin başında besmele çekmek, Peygamber'e salât getirmek, gece–gündüz zikirleri ve Kur'an ile Sünnet'te yer alan diğer zikir çeşitleri buna dahildir. Bunlar, bereketi en çok umulan amellerdendir. Zikirle günahların bağışlanması, cennete girme, sıkıntıların giderilmesi, rızkın ve neslin artması, hastalık ve dertlere şifa gibi büyük hayırlar elde edilir.

İkinci olarak, bereketi Kur'an ve Sünnet ile sabit olan mekânlarla, meşru şekliyle teberrük edilir. Mescid-i Harâm, Mescid-i Nebevî ve Mescid-i Aksâ başta olmak üzere diğer bütün mescitler mübarek mekânlardandır. Bu mekânlarla teberrük; oralarda namaz kılmak, zikir meclislerine katılmak, Kur'an okumak ve müzakere etmek, şer'î ilim talep etmek suretiyle olur. Taşlara, toprağa sürünmek, kapı ve pencereleri öpmek suretiyle teberrük etmek ise meşru değildir.

Kâbe ile teberrük ise onun etrafında tavaf etmek ve namaz ile duada ona yönelmekle olur. Kâbe'nin örtüsüne veya herhangi bir yerine sürünmekle olmaz. Zira Kâbe'den sadece iki Yemânî köşenin istilâm edilmesi sabittir.[910]

[910] (Buhârî, 1606; Müslim, 1268)

İbn Kayyim (rahimehullah) şöyle demiştir: "Yeryüzünde, günahların ve yüklerin silinmesine vesile olacak şekilde öpülmesi ve dokunulması meşru kılınmış hiçbir yer yoktur; siyah taş (Hacerülesved) ve Yemânî rükün dışında."[911]

Şeyh Abdülaziz bin Bâz (rahimehullah) ise şöyle demiştir: "Makam'a, Kâbe'nin duvarlarına veya örtüsüne el sürmek caiz değildir. Bunların hiçbirinin şeriatta aslı yoktur ve bunu Peygamber yapmamıştır."[912]

Üçüncü olarak, meşru teberrük örneklerinden biri de Allah'ın fazilet ve bereketini artırarak özel kıldığı mübarek zamanlarla teberrük etmektir. Ramazan ayı, Kadir gecesi, gecenin son üçte biri ve Zilhicce'nin ilk on günü bu zamanlardandır. Bu vakitlerde hayrı ve ibadeti gözeten kimse, büyük hayır ve bereketlere nail olur.

Dördüncü olarak, naslarda bereketi ve faydası sabit olan yiyecek ve içeceklerle bereket talep etmektir. Bunlar arasında zeytinyağı, bal, zemzem suyu ve Medine'nin acve hurması yer alır.

[911] (Zâdü'l-Meâd, 1/48)
[912] (Mecmûu'l-Fetâvâ, 17/221)

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Sadakanın Âdâbı

Sadakanın birtakım edep ve kuralları vardır. Bunlara dikkat etmek özellikle önemlidir. Bunlar şöyledir:

1. Sadakanın, yalnızca Allah rızası için yapılması gerekir. Ona riya ve gösteriş karışmamalıdır ki büyük sevabına erişilebilsin. Yüce Allah şöyle buyurur: "Mallarını Allah'ın rızasını kazanmak ve nefislerini sağlamlaştırmak için harcayanların durumu, yüksek bir tepe üzerindeki bir bahçe gibidir; ona bol yağmur isabet eder de ürününü iki kat verir. Bol yağmur düşmese bile bir çisinti yeter. Allah yaptıklarınızı hakkıyla görendir."[913]

2. İyilik ve hayır yollarında infakı çoğaltmak gerekir. Bu, malın artmasına ve bereketlenmesine sebeptir. Resûlullah şöyle buyurmuştur: "Kulların her sabahına iki melek iner. Onlardan biri: 'Allah'ım, infak edene karşılığını ver' der. Diğeri ise: 'Allah'ım, cimrilik edene malını telef et' der."[914]

3. Sadakayı, engeller ortaya çıkmadan önce vermekte acele edilmelidir. Yüce Allah şöyle buyurur: "Her birinize ölüm gelip de 'Rabbim! Beni yakın bir süreye kadar ertelesen de sadaka versem ve salihlerden olsam' demeden önce, size verdiğimiz rızıktan infak edin."[915]

4. Sadakanın, helâl ve temiz kazançtan olması gerekir. Resûlullah şöyle buyurmuştur: "Şüphesiz Allah temizdir, ancak temiz olanı kabul eder."[916]

---

[913] (Bakara, 265)
[914] (Buhârî, 1442; Müslim, 1010)
[915] (Münâfikûn, 10)
[916] (Müslim, 1015)

5. Sadakanın, kişinin kendisi için sevdiği ve değer verdiği maldan olması gerekir. Yüce Allah şöyle buyurur: "Sevdiğiniz şeylerden infak etmedikçe iyiliğe (birr'e) erişemezsiniz. Her ne infak ederseniz, şüphesiz Allah onu hakkıyla bilir."[917]

6. Sadaka verirken kendini beğenmekten ve böbürlenmekten sakınmalı, verdiğini çok görmemelidir. Yüce Allah şöyle buyurur: "Çok görerek başa kakma."[918]

7. Sadakayı boşa çıkaran davranışlardan sakınmak gerekir; başa kakmak ve eziyet etmek bunlardandır. Yüce Allah şöyle buyurur: "Ey iman edenler! Mallarını insanlara gösteriş için harcayan, Allah'a ve ahiret gününe inanmayan kimse gibi, başa kakma ve eziyet etmek suretiyle sadakalarınızı boşa çıkarmayın."[919]

8. Sadakayı gizlice vermek esastır; ancak şer'î bir maslahat bulunduğunda açıktan verilebilir. Yüce Allah şöyle buyurur: "Sadakaları açıktan verirseniz bu da güzeldir; fakat onları gizleyip fakirlere verirseniz bu sizin için daha hayırlıdır ve günahlarınızdan bir kısmını örter. Allah yaptıklarınızdan hakkıyla haberdardır." [920] Resûlullah da şöyle buyurmuştur: "Allah'ın, kendisinden başka gölge olmayan günde gölgelendireceği yedi sınıf insan vardır…" Hadiste bunlardan biri olarak şu kimse zikredilir: "Sadakasını gizlice veren, öyle ki sol eli sağ elinin ne verdiğini bilmez."[921]

[917] (Âl-i İmrân, 92)
[918] (Müddessir, 6)
[919] (Bakara, 264)
[920] (Bakara, 271)
[921] (Buhârî, 660; Müslim, 1031)

Perşembe: Siyer Sofrası

Onun Peygamberliğinin Delilleri

Yetişmesi ve Hayatı

Onun nübüvvetinin delillerinden biri de tertemiz bir ortamda yetişmesi ve pak hayatıdır. Çünkü o, soyunu, yaşayışını, hâl ve hareketlerini en iyi bilen bir toplumun içinde büyümüştür. Onlar nezdinde daima doğruluk, güvenilirlik, iyilik, olgunluk, güzel ahlâk, adalet, hayâ ve akrabalık bağlarını gözetme gibi faziletlerle tanınmıştır. Bu güzel ahlâkların hepsi onda toplanmış, sözlerinde, fiillerinde ve ahlâkında kınanacak hiçbir şey bilinmemiştir. Kendisi hakkında asla bir yalan, bir zulüm ya da bir çirkinlik tecrübe edilmemiştir.

Sonra nübüvvet, onun kemalini daha da artırmıştır. Görgü ve vakar bakımından akıl sahiplerinin benzerini görmediği bir seviyede olmuş; Allah'a kullukta, O'na huşûda, O'na davette, kendisine muhalefet edenlerin eziyetlerine sabretmede, dünyaya karşı zühdde, onun süslerine yüz çevirmede ve zorluklarına tahammülde zirveye ulaşmıştır.

Kendisi şöyle buyurmuştur: "Allah yolunda korkutuldum; kimse benim gibi korkutulmadı. Allah yolunda eziyet gördüm; kimse benim gibi eziyet görmedi. Üzerimden otuz gün ve gece geçti ki, Bilâl ile benim, bir canlının yiyeceği bir şeyimiz yoktu; ancak Bilâl'in koltuğunun altında sakladığı küçük bir şey vardı."[922]

Akıl şunu açıkça kavrar ki, böyle bir insanın mahlûkata karşı en küçük bir yalan söylemesi bile imkânsızdır; öyleyse kırk yaşına geldiğinde âlemlerin Rabbine yalan isnat etmesi nasıl düşünülebilir?

İbn Teymiyye (rahimehullah) şöyle der: "Resûlün (s.a.v.) hayatı, ahlâkı, sözleri ve fiilleri onun âyetlerindendir; yani nübüvvetinin delillerindendir. Şeriati onun âyetlerindendir, ümmeti onun âyetlerindendir, ümmetinin ilmi onun âyetlerindendir, dinleri onun âyetlerindendir, ümmetinin salihlerinin kerametleri de onun âyetlerindendir. Bu gerçek, onun doğumundan gönderilişine kadar hayatının derinlemesine tefekkür edilmesiyle açıkça ortaya çıkar."

---

[922] (Tirmizî, 2472)

Onun gönderilişinden vefatına kadar olan hayatı, ayrıca nesebi, memleketi, kökeni ve soyu üzerinde düşünüldüğünde de bu gerçek açıkça görülür. Çünkü o, yeryüzündeki insanların en şerefli nesebine sahip olanlardandı; Allah'ın nübüvveti ve kitabı zürriyetine verdiği İbrahim'in öz soyundandı. İbrahim'den sonra gelen bütün peygamberler onun soyundan gelmiştir. Allah, İbrahim'e iki oğul vermiştir: İsmail ve İshak. Tevrat'ta her ikisi de zikredilmiş, İsmail'in soyundan gelecek olan hakkında da müjdeler verilmiştir. Ancak İsmail'in soyundan, bu peygamberlik müjdelerinin tamamı kendisinde gerçekleşen başka hiç kimse çıkmamıştır. İbrahim, İsmail'in soyundan, içlerinden bir peygamber gönderilmesi için dua etmiştir. İşte Resûl (s.a.v.), İbrahim'in soyunun seçkini olan Kureyş'tendir; sonra Kureyş'in en seçkini olan Benî Hâşim'dendir. Mekke'dendir; yani şehirlerin anası olan, İbrahim'in inşa ettiği ve insanları haccetmeye davet ettiği Beytullah'ın bulunduğu beldeden. O ev, İbrahim'den beri sürekli ziyaret edilmekte ve haccedilmektedir. Ayrıca o, peygamberlerin kitaplarında en güzel vasıflarla anılmıştır.[923]

[923] (el-Cevâbü's-sahîh limen beddele dîne'l-Mesîh, 5/437)

Cumartesi: Sahâbe Sofrası

Seleme bin el-Ekva (r.a.)

Adı ve doğumu:

Seleme bin Amr bin Sinan el-Eslemî'dir. Künyesi Ebû Müslim'dir. Hicretten birkaç yıl önce doğmuştur.

Hayatı ve faziletleri:

Seleme bin el-Ekva (r.a.) cömert, hayırlı ve faziletli bir kimseydi. Çok cesurdu; hızlı koşar, ok atmada son derece isabetliydi. Kendini İslâm'a adamıştı. Rıdvan Biatı'na katıldı. Zî Karad Gazvesi'nde ismi özellikle öne çıktı. Bu gazvede Peygamberimizin develeri ele geçirilmişti. Seleme bin el-Ekva tek başına düşmanların peşine düştü; onları taş ve oklarla vurup yordu ve şöyle sesleniyordu:

"Ben İbnü'l-Ekva'yım… Bugün süt emenlerin günüdür."

Sonunda develeri onların elinden kurtardı.[924]

Hayber Gazvesi'nde baldırından bir darbe aldı. Peygamberimiz (s.a.v.) yaraya üç defa üfledi; bundan sonra hayatı boyunca o yarıdan hiçbir şikâyeti olmadı.[925] Mu'te Gazvesi'nde de büyük bir kahramanlık gösterdi. O gün Peygamberimiz (s.a.v.) onun hakkında şöyle buyurdu: "Bizim süvarilerimizin en hayırlısı Ebû Katâde, yaya askerlerimizin en hayırlısı ise Seleme bin el-Ekva'dır." Ayrıca ona hem yaya askerin hem de süvarinin payını verdi.[926]

Vefatı:

Seleme bin el-Ekva radıyallahu anh hicrî 74 yılında Medine'de vefat etti. Vefat ettiğinde seksen yaşındaydı.

---

[924] (Buhârî, 3041)
[925] (Buhârî, 4206)
[926] (İbn Hibbân, 7175)

Bilgilerini Test Et (42. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: “İşâr” kelimesinin anlamı nedir?		**B**
	A) Katırlar.	B) Hamile develer.	C) Atlar.
Hadis Sofrası	Soru: Sadaka verecek hiçbir şeyi bulamayan kimse neyle sadaka versin?		**C**
	A) Ailesinin nafakasıyla.	B) Borç alarak.	C) Güzel bir sözle.
Akaid Sofrası	Soru: Metinlerde faydası ve bereketi sabit olan yiyecek ve içeceklerle bereket aramak:		**A**
	A) Meşru (caiz) bir berekettir.	B) Yasaklanmış berekettir.	C) Mekruh bir berekettir.
Fıkıh Sofrası	Soru: Sadakayı geçersiz kılan durumlardan biri hangisidir?		**C**
	A) Az olması.	B) İnsanların bilmesi.	C) Başına kakmak (minnet etmek).
Siyer Sofrası	Soru: Muhammed bin Abdullah’ın (s.a.v.) peygamberliğinin delillerinden biri hangisidir?		**C**
	A) En yakın arkadaşlarının İslam’a girmesi.	B) Ümmetinin ömrünün kısa olması.	C) Temiz yetişmesi ve pak hayatı.
Sahabe Sofrası	Soru: Seleme bin el-Ekva’nın (r.a.) adının özellikle öne çıktığı olay hangisidir?		**A**
	A) Zî Karad Gazvesi.	B) Zî Kâr günü.	C) Zallâka Savaşı.

Pazar: Tefsir Sofrası

Tekvîr Suresi (2)

“Hayır! Gizlenip kaybolan yıldızlara, akıp giden ve yuvalarına çekilenlere, karanlığıyla bastırıp sonra çekilen geceye, nefes alır gibi aydınlanan sabaha yemin ederim ki; şüphesiz bu (Kur’an), çok değerli bir elçinin sözüdür. O elçi, güç sahibidir; Arş’ın sahibi katında çok itibarlıdır. Orada sözü dinlenir, güvenilirdir. Sizin arkadaşınız Muhammed (s.a.v.) deli değildir. Andolsun ki onu apaçık ufukta görmüştür. O, gayb hakkında cimri de değildir. Bu, kovulmuş bir şeytanın sözü değildir. Öyleyse nereye gidiyorsunuz? Bu (Kur’an), âlemler için ancak bir öğüttür. İçinizden doğru yolu tutmak isteyenler için. Siz ise ancak âlemlerin Rabbi olan Allah’ın dilemesiyle dileyebilirsiniz.”

Ayetlerin Konusu:

Kur’an-ı Kerim’in yüceliği ve ilahî kaynağı.

Kelimelerin Açıklaması:

- Tenefese:

Aydınlığı ortaya çıktı, yayıldı.

- Felâ uksimu:

“Yemin ederim”; buradaki “lâ” pekiştirme içindir.

- Resûlin kerîm:

Değerli elçi; Cebrâil (aleyhisselâm).

- Bil-hunnes:

Gündüzleri ışıkları gizlenen yıldızlar.

- Mekîn:

Allah katında yüksek makam sahibi.

- El-cevâr:

Yörüngelerinde akıp giden (yıldızlar).

- Ve lekad raâhu:

Peygamberimiz Muhammed (s.a.v.) Cebrâil’i asli suretiyle görmüştür.

- El-kunnes:

Yuvalarına çekilen, gizlenen yıldızlar.

- Semme:

Orada, semâlarda.

- As‘ase:

Gecenin karanlığıyla bastırması ve ardından çekilmesi.

- Recîm:

Allah'ın rahmetinden kovulmuş, taşlanmış (şeytan).

- Sâhibiniz:

Burada kastedilen Muhammed (s.a.v.).

- Fe eyne tezhebûn:

Akıllarınız sizi nereye götürüyor, nereye gidiyorsunuz?

- Danîn:

Cimri olmayan, vahyi eksiksiz ve karşılıksız ileten, sakınmayan.

Genel Anlamı:

Bu ayetlerde Yüce Allah; yıldızların gizlenip akışı hâline, gecenin bastırıp çekilişine ve sabahın doğuşuna yemin ederek bu Kur'an'ın Allah'ın kitabı ve vahyi olduğunu bildirir. Bu vahyi, güvenilirliği, gücü ve yüksek makamı ile nitelendirilen Cebrâil getirmiştir. Kur'an, âlemler için bir öğüttür. Peygamberimiz Muhammed (s.a.v.) onu kendisine indirildiği gibi almış ve eksiksiz tebliğ etmiştir. Müşriklerin iddia ettiği gibi aklında bir kusur yoktur; aksine insanların en sağlam akıllısıdır. Vahyi insanlardan esirgememiş, karşılığında hiçbir ücret istememiştir. Getirdiği söz, şeytanların ve kâhinlerin sözlerine benzemez; çünkü onların yolu sapıklık ve bozgun iken, bu mesaj hidayet, nur, iyilik ve doğruluktur.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) Kur'an-ı Kerim'in yüceliği: En üstün kitap, en üstün melek aracılığıyla, en üstün peygambere ve en hayırlı zamanlarda indirilmiştir.

2) Peygamberimizin (s.a.v.) aklına ve güvenilirliğine yöneltilen ithamların asılsızlığı.

3) Cebrâil'in gücü ve diğer melekler arasındaki yüksek konumu.

4) İnsanın bir iradesi ve tercihi vardır; ancak bu irade Allah'ın dilemesine bağlıdır.

Pazartesi: Hadis Sofrası

İsraf ve Kibir Olmadan Malı Kullanmak

Amr b. Şuayb'dan, o da babasından, o da dedesinden rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: "Yiyin, sadaka verin ve giyinin; fakat israf etmeden ve kibirlenmeden."[927]

Açıklama:

Peygamberimiz (s.a.v.) bu hadisinde malın korunmasını ve Allah'ın izin verdiği meşru alanlarda kullanılmasını teşvik etmektedir. Yeme, içme ve giyinme gibi ihtiyaçlarda ölçülü davranmayı; sadaka vermek gibi hayrı ve sevabı devam eden alanlarda malı değerlendirmeyi öğütler. Çünkü Yüce Allah malı kullar için bir ayakta durma vesilesi kılmıştır; insanların hem özel hem de genel ihtiyaçları onunla karşılanır. Ancak mala israf ve kibir karıştığında, onun faydası azalır ve bereketi gider. Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Yiyin ve için, fakat israf etmeyin. Çünkü Allah israf edenleri sevmez."[928] Yine şöyle buyurur: "Onlar harcadıklarında ne israf ederler ne de cimrilik yaparlar; harcamaları bu ikisi arasında dengelidir."[929] Ve yine buyurur: "Yeryüzünde böbürlenerek yürüme. Şüphesiz Allah kendini beğenmiş, kibirli kimseleri sevmez."[930] İşte malı yönetmede adalet budur. Çünkü israf bedene zarar verir; hastalık ve rahatsızlıkları beraberinde getirir. Geçimi bozar; fakirliği ve yoksulluğu hızlandırır. Kibir ise nefse zarar verir; insanlara karşı nefret kazandırır ve ahirette günah ve azaba sebep olur.

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Kibir, gurur, israf ve savurganlığın yasaklanması.
2) İslam'ın helal alanlarda insanlara kolaylık ve genişlik tanıması.
3) Nefsi terbiye etmeye ve arzuları kontrol altına almaya teşvik.

---

[927] (Ahmed, 181; Ebû Dâvûd, 2559)
[928] (A'râf, 31)
[929] (Furkân, 67)
[930] (Lokmân, 18)

Salı: Akide Sofrası

Allah'tan Başkası Üzerine Yemin Etmek

Yemin (halif): Bir hükmü, yüceltilen bir varlığın adıyla pekiştirmektir.

Yüceltme ise yalnızca Allah Teâlâ'ya ait bir haktır. Âlimler ittifakla, yeminin ancak Allah'ın zatı, isimleri ve sıfatları üzerine olacağını; Allah'tan başkası adına yemin etmenin ise şirk olduğunu belirtmişlerdir. İbn Ömer (r.a.)'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Kim Allah'tan başkası üzerine yemin ederse, küfre düşmüş veya şirk koşmuş olur."[931] Yine Resûlullah (s.a.v.) buyurmuştur: "Allah, babalarınız üzerine yemin etmenizi yasaklamaktadır."[932] Bu tür yemin küçük şirk kapsamındadır. Ancak yemin edilen şey, yemin edenin kalbinde Allah'a denk bir derecede yüceltilirse, bu büyük şirk olur. Bu durum özellikle kabir ehline taparcasına bağlanan kimselerde görülür; zira onlar kabir sahiplerinden korkup onları yüceltmede, Allah'tan korkup O'nu yüceltmekten daha ileri gidebilmektedirler.

Müslümanın Allah adına edilen yemini yüceltmesi ve koruması gerekir; onu çoğaltmamalıdır. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Yeminlerinizi koruyun."[933] Yine buyurur: "Her çok yemin eden aşağılık kimseye boyun eğme."[934] Çünkü yemini çokça kullanmak, Allah'ın adını hafife almaya ve O'nun isim ve sıfatlarını gereği gibi yüceltmemeye delalet eder. Bu ise tevhidin kemaline aykırıdır. Hadiste Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Üç kişi vardır ki Allah onlarla konuşmaz, onları temize çıkarmaz ve onlar için acı bir azap vardır…" Bunlardan biri de: "Allah'ın adını ticaretine alet eden, ancak yeminle alıp yeminle satan kimsedir."[935]

Allah adına yalan yere yemin etmek haramdır. Bu tür yemin "yemîn-i ğamûs" olarak adlandırılır; çünkü sahibini önce günaha, sonra ateşe batırır. Bu, büyük günahlardandır. Nitekim Peygamber (s.a.v.) büyük günahlar sorulduğunda bu tür yemini de zikretmiştir. Şöyle buyurdu: "Allah'a ortak koşmak." Soruldu: Sonra hangisi? Buyurdu: "Anne ve babaya isyan

---

[931] (Tirmizî, 1535; Ebû Dâvûd, 3251)
[932] (Buhârî, 6647; Müslim, 1646)
[933] (Mâide, 89)
[934] (Kalem, 10)
[935] (Taberânî, 6111)

etmek.” Soruldu: Sonra hangisi? Buyurdu: “Yalan yere edilen yemin (yemîn-i ğamûs).”[936]

Allah Teâlâ, yalan yere yemin etmeyi münafıkların sıfatlarından saymıştır. Nitekim şöyle buyurur: “Onlar bile bile yalan yere yemin ederler.”[937]

Önceki açıklamaların özeti olarak:

1. Allah Teâlâ’dan başkası adına yemin etmek haramdır; emanet, zimmet, Kâbe veya Peygamber adına yemin etmek de buna dahildir ve bu davranış şirk kapsamındadır.

2. Allah adına bilerek ve kasten yalan yere yemin etmek haramdır. Bu, kişiyi günaha sonra da ateşe sürükleyen yemîn-i ğamûs olup büyük günahlardandır.

3. Gerek olmadıkça Allah adına yemin etmeyi çoğaltmak mekruhtur, doğru olsa bile.

4. Gerekli durumlarda, doğru olarak Allah adına yemin etmek caizdir.

[936] (Buhârî, 6920)
[937] (Mücâdele, 14)

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Oruç

Yüce Allah'ın kullarına olan hikmeti ve rahmeti gereği, onlara din ve dünya hayatlarını ıslah edecek ibadetleri farz kılmış, ardından bu farzlara benzeyen nafile ibadetleri de meşru kılmıştır. Bu, sevapların artması ve kıyamet gününde farz ibadetlerde meydana gelen eksikliklerin tamamlanması içindir. Çünkü namaz, zekât ve oruç gibi farz ibadetler, kıyamet günü nafileleriyle tamamlanacaktır.

Orucun Faziletleri

Orucun fazileti ve büyük mükâfatı hakkında pek çok sahih nas vardır. Bunlardan bazıları şunlardır:

- Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Cennette sekiz kapı vardır. Bunlardan biri Reyyân kapısıdır. Bu kapıdan sadece oruç tutanlar girer."[938]
- Yine Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Yüce Allah buyurur ki: Âdemoğlunun her ameli kendisi içindir; oruç hariç. O benim içindir ve onun karşılığını ben vereceğim. Oruçlunun ağzının kokusu, Allah katında misk kokusundan daha hoştur."[939]

Orucun Meşru Kılınmasının Hikmeti

Yüce Allah orucu, akılların tamamını kuşatamayacağı büyük hikmetler sebebiyle farz kılmıştır. Bunlardan biri şudur:

1. Oruç, Allah'a karşı takvayı elde etmenin en büyük vesilelerinden biridir. Takva, dinin en yüce makamlarındandır ve mümin, dünya ve ahiret saadetini onunla kazanır. Yüce Allah şöyle buyurmuştur: "Ey iman edenler! Oruç sizden öncekilere farz kılındığı gibi size de farz kılındı. Umulur ki takvaya erersiniz."[940]

[938] (Buhârî, 3257; Müslim, 1152)
[939] (Buhârî, 1894; Müslim, 1151)
[940] (Bakara, 183)

2. Oruç, mümin için büyük bir eğitim okuludur. Mümin bu okulda güzel ahlâkı öğrenir, nefsini arındırır ve onu dünya lezzetlerine ve günahlarına olan bağlılıklardan kurtarmayı hedefler. Bütün bunları yalnızca Yüce Allah'ın rızasını kazanmak için yapar.

3. Oruçta sindirim sistemi için bir dinlenme vardır. Sürekli dolma, çalışma ve boşaltma hâlinden uzaklaşan sindirim sistemi, bu süreçte yeniden güç ve canlılık kazanır; biriken atıklardan ve tam sindirilememiş yiyeceklerden arınır.

4. Oruç, insanda merhamet ve şefkat duygusunu artırır. Açlığı bizzat hisseden kişi, fakir ve muhtaç kardeşlerinin hâlini daha iyi anlar ve onlara yardım etmeye yönelir.

5. Mümin, belirli bir süre yeme ve içmeden uzak durarak, yıl boyunca kendisine helâl kılınmış bu nimetlerin değerini hatırlar ve Rabbine olan şükrünü artırır.

6. Oruç, şeytanın insan üzerindeki etkisini zayıflatır. Çünkü şeytan, Âdemoğlunun damarlarında kan gibi dolaşır; oruç ise onun geçiş yollarını daraltır ve kişiyi günah ve isyana sürüklemesini engeller.

7. Oruç, nefisle yapılan cihadın bir türüdür. Nefsin azgınlığını dizginlemeye, şehvetin şiddetini kırmaya, hevâ ve nefsin çağrılarına karşı koymaya ve şeytanın vesveseleriyle mücadele etmeye yardımcı olur.

Perşembe: Siyer Sofrası

Onun Peygamberliğinin Delilleri

Duasının kabul edilmesi

Onun duasının kabul edilmesi, peygamberliğinin delillerinden ve doğruluğunun açık kanıtlarındandır. Bu durum, Rabb'i katındaki yüksek makamına ve O'ndan tebliğ ettiklerinin doğruluğuna apaçık bir delildir. Bu konuda anlatılması uzun sürecek, saymakla bitmeyecek pek çok olay sabit olmuştur. Bunlardan bazıları şunlardır:

- Hicreti sırasında yolda yaşanan olay buna örnektir. Ebû Bekir şöyle demiştir: "Sürâka b. Mâlik bizi takip etti. Ben: 'Yakalandık ey Allah'ın Elçisi!' dedim. O ise: 'Üzülme, Allah bizimle beraberdir' dedi. Bunun üzerine Peygamber dua etti. Sürâka'nın atı sert bir zeminde karnına kadar yere battı. Bunun üzerine Sürâka: 'Belli ki bana beddua ettiniz. Bana dua edin; ben de peşinize düşenleri sizden uzaklaştıracağıma Allah adına söz veriyorum' dedi. Peygamber onun için dua etti ve kurtuldu. Bundan sonra karşılaştığı herkesi geri çeviriyor ve 'Bu taraftan ben size yeterim' diyordu."[941]
- Yine Ebû Hüreyre'nin annesinin hidayete ermesi de onun duasının kabulüne bir örnektir. Ebû Hüreyre şöyle anlatır: "Annemi İslâm'a davet ediyordum, fakat o müşrikti. Bir gün onu yine davet ettim; bu sefer Allah'ın Elçisi hakkında hoşlanmadığım sözler söyledi. Ağlayarak Allah'ın Elçisi'nin yanına gittim ve dedim ki: 'Ey Allah'ın Elçisi! Annemi İslâm'a davet ediyorum ama kabul etmiyor. Bugün seni üzen sözler söyledi. Allah'a dua et de Ebû Hüreyre'nin annesini hidayete erdirsin.' Bunun üzerine şöyle dua etti: 'Allah'ım, Ebû Hüreyre'nin annesine hidayet ver.' Bu duaya sevinerek çıktım. Eve yaklaştığımda ayak sesimi duydu ve 'Yerinde dur ey Ebû Hüreyre' dedi. Yıkandı, elbisesini giydi, başörtüsünü aceleyle aldı ve kapıyı açarak şöyle dedi: 'Ey Ebû Hüreyre! Şehadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur ve Muhammed O'nun kulu ve elçisidir.'" Sonra Allah'ın Elçisi'ne geri döndüm. Sevinçten ağlayarak yanına geldim ve şöyle dedim: "Ey Allah'ın Elçisi, müjde! Allah duanı kabul etti ve Ebû Hüreyre'nin annesini hidayete erdirdi!" Bunun üzerine Allah'a hamd etti ve O'nu övdü.[942]

---

[941] (Buhârî, 3615; Müslim, 2009)
[942] (Müslim, 2491)

- Câbir'in (r.a.) rivayet ettiği şu olay da buna dahildir. Câbir şöyle anlatır: "Allah'ın Elçisi ile birlikte bir sefere çıktım. Benim bir devem vardı fakat çok yorulmuştu, neredeyse yürüyemez hâle gelmişti. Bunun üzerine bana: 'Devene ne oldu?' dedi. Ben: 'Çok yoruldu' dedim. Bunun üzerine Allah'ın Elçisi geride kaldı, deveye seslendi ve onun için dua etti. Ondan sonra deve, diğer develerin önünde yürümeye başladı! Bana: 'Deveni şimdi nasıl görüyorsun?' dedi. Ben de: 'İyi durumda, bereketin ona isabet etti' dedim."[943]
- Bir başka örnek de yağmur duasıdır. İnsanlar kıtlığa uğradıklarında, Allah'ın Elçisi cuma günü hutbe okurken yanına geldiler ve şöyle dediler: "Ey Allah'ın Elçisi! Yağmur kesildi, ağaçlar kurudu, hayvanlar helâk oldu. Allah'a dua et de bize yağmur versin." Bunun üzerine iki defa: "Allah'ım bize yağmur ver" diye dua etti. Vallahi o anda gökyüzünde tek bir bulut parçası bile yoktu. Derken bir bulut ortaya çıktı ve yağmur yağmaya başladı. Allah'ın Elçisi minberden indi ve namaz kıldırdı. Namazdan sonra da yağmur, bir sonraki cuma gününe kadar hiç kesilmedi. Sonraki cuma günü Peygamber (s.a.v.) hutbeye çıktığında insanlar tekrar seslendiler: "Evler yıkıldı, yollar kesildi. Allah'a dua et de yağmuru bizden uzaklaştırsın." Bunun üzerine tebessüm etti ve şöyle dedi: "Allah'ım, etrafımıza yağdır, üzerimize değil." Bunun ardından Medine'nin üzeri açıldı; yağmur şehrin çevresine yağdı, Medine'ye ise bir damla bile düşmedi.
- Ebû'l-Abbâs el-Kurtubî şöyle demiştir: "Bunlar, Peygamber'in dualarından hemen kabul edilenlerin sadece bir kısmıdır. Bu dualar o kadar çoktur ki saymak mümkün değildir. Hepsi birlikte değerlendirildiğinde, Allah'ın Muhammed'i dualarına icabet etmekle onurlandırdığına ve isteklerinin çoğunu yerine getirdiğine kesin olarak hükmedilir. Bütün bunlar onun yüksek makamına ve peygamberliğinin doğruluğuna delildir."[944]

[943] (Buhârî, 2967; Müslim, 715)
[944] (el-Müfhim, 6/68)

Cumartesi: Sahâbe Sofrası

Ubâde bin Sâmit (r.a.)

Adı ve doğumu:

O, Hazrec kabilesine mensup Ensâr'dan Ubâde b. Sâmit b. Kays'tır. Hicretten 38 yıl önce Medine'de doğmuştur.

Hayatı ve faziletleri:

(R.a.), Ensâr'ın ileri gelenlerindendi. Uzun boylu, iri yapılı, yakışıklı, güçlü hitabet sahibi, sözleri etkili, hakkı açıkça söyleyen, Allah yolunda hiçbir kınayıcının kınamasından çekinmeyen bir kimseydi.

Birinci Akabe Biatı'na ve İkinci Akabe Biatı'na katılmış, bu biatlarda nakiplerden biri olmuştur.[945] Bedir, Uhud ve Peygamber ile birlikte yapılan bütün gazvelere iştirak etmiştir. Peygamber onu zekât toplama göreviyle görevlendirmiş, ancak o bunu takvâ ve ihtiyat sebebiyle kabul etmek istemeyince Peygamber onu bu görevden muaf tutmuştur.[946]

Ubâde b. Sâmit, Kur'ân'ı ezberleyen sahâbîlerdendi. Muhammed b. Ka'b el-Kurazî şöyle demiştir: "Peygamber döneminde Kur'ân'ı toplayıp ezberleyen Ensâr'dan beş kişi vardı: Muâz, Ubâde, Übeyy, Ebû Eyyûb ve Ebû'd-Derdâ."[947]

Bir defasında Yezîd b. Ebû Süfyân, Hz. Ömer'e yazdığı mektupta şöyle demiştir: "Şam halkı çoğaldı, şehirleri doldurdu. Onlara Kur'ân öğretecek ve dini hükümleri anlatacak kimselere ihtiyaç var. Bana bu konuda yardımcı ol." Bunun üzerine Hz. Ömer, Muâz b. Cebel ile Ubâde b. Sâmit'i Ebû'd-Derdâ'yı Şam'a göndermiştir. Ubâde b. Sâmit (r.a.) Şam diyarına öğretici, müftü ve kadı olarak gitti; Beytülmakdis'e yerleşti ve Filistin'in ilk kadısı oldu.[948]

---

945 (Buhârî, 7056; Müslim, 1706; Ahmed, 22774)
946 (İbn Hibbân, 3270)
947 (Siyer A'lâmü'n-Nübelâ, 2/6)
948 (Siyer A'lâmü'n-Nübelâ, 2/6)

Ayrıca Lâzkiye, Ceble ve Kıbrıs'ın fethine katılmış; İskenderiye'nin fethinde komutanlardan biri olmuştur. Amr b. Âs'ın, Mukavkıs'a gönderdiği heyetin başkanlığını yapmış; Mukavkıs, onun heybeti ve kuvveti karşısında titremiştir.[949]

Vefatı:

Ubâde b. Sâmit (r.a.), Hicrî 34 yılında Remle'de vefat etmiş, 72 yaşında iken hayata veda etmiştir. Beytülmakdis'e defnedilmiştir.[950]

[949] (Siyer A'lâmü'n-Nübelâ, 2/6)
[950] (Siyer A'lâmü'n-Nübelâ, 2/6)

Bilgilerini Test Et (43. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: “Hunnes” kelimesinin anlamı nedir?		**A**
	A) Gündüz vakti ışıkları gizlenen yıldızlar.	B) Güneş ve ayın menzilleri.	C) Ekin ve tarım mevsimleri.
Hadis Sofrası	Soru: Bu hadiste geçen “mehîle” ne anlama gelir?		**C**
	A) İsraf.	B) Kötü söz, çirkinlik.	C) Kibir.
Akaid Sofrası	Soru: Allah adına bilerek yalan yere yemin etmeye ne denir?		**C**
	A) Bühtan.	B) İftira.	C) Yemin-i gamûs.
Fıkıh Sofrası	Soru: Allah’ın orucu farz kılmasının büyük hikmetlerinden biri hangisidir?		**A**
	A) Sindirim sistemine dinlenme sağlaması.	B) Bedeni gece namazına alıştırması.	C) Kur’an tilavetine yardımcı olması.
Siyer Sofrası	Soru: Devesine Peygamber’in bereketi isabet eden sahâbî kimdir?		**B**
	A) Enes b. Mâlik.	B) Câbir b. Abdullah.	C) Ebû Talha.
Sahabe Sofrası	Soru: Ubâde bin Sâmit (r.a.) ilk kadı olarak görev yaptığı yer neresidir?		**C**
	A) Medine.	B) Mısır.	C) Filistin.

Pazar: Tefsir Sofrası

Abese Suresi (1)

“Yüzünü ekşitti ve yüz çevirdi. Kendisine kör olan (âmâ) geldi diye. Sen nereden bileceksin, belki o arınacaktı. Ya da öğüt alacak, bu öğüt ona fayda verecekti. Ama kendini muhtaç görmeyene gelince, sen ona yöneliyorsun. Onun arınmamasından sana ne! Fakat sana koşarak gelen, ve (Allah’tan) korkan kimseye gelince, sen onunla ilgilenmiyorsun. Hayır! Şüphesiz bu (Kur’an) bir öğüttür. Artık dileyen onu anar. O, değerli sahifelerde (yazılıdır). Yüceltilmiş, tertemizdir. Elçi (melek)lerin ellerindedir. Değerli ve itaatkâr olanların. Kahrolası insan! Ne kadar nankördür! Allah onu neden yarattı? Bir nutfeden yarattı ve ona ölçü verdi. Sonra ona yolu kolaylaştırdı. Sonra onu öldürdü ve kabre koydu. Sonra dilediği zaman onu diriltecektir. Hayır! İnsan, kendisine emredileni henüz yerine getirmedi.”

Surenin Konusu:

Rabbine karşı kendini yeterli gören inkârcıları, dirilişin delilleriyle uyarmaktır.

Kelimelerin Açıklaması:

- Berere:

Allah’a itaat eden, O’na isyan etmeyen (melekler).

- Abese:

Yüzünü ekşitti, surat astı.

- Kutilel-insân:

Kahrolası insan; kâfir lanetlenmiş ve azaba uğramıştır.

- Tevellâ:

Yüz çevirdi.

- Mâ ekferahû:

Ne kadar nankördür, küfrü ne kadar şiddetlidir.

- Yezzekkâ:

Günahlarından arınır.

- Nutfe:

Değersiz bir sudan (meni).

- Tesaddâ:

Ona yöneliyorsun, onunla ilgileniyorsun.

- Fekadderahû:

Onu aşama aşama yarattı.

- Telehhâ:

Oyalanıyorsun, ilgini başka yere veriyorsun.

- Yesserahû's-sebîl:

Ona hayır ve şer yolunu açıkladı.

- Kellâ:

Hayır, iş senin sandığın gibi değil.

- Lemmâ yakdı mâ emerahû:

Allah'ın emrettiğini henüz tam olarak yerine getirmedi.

- Sefera:

Allah ile kulları arasında vahyi ileten yazıcı melekler.

Genel Anlamı:

Bu sûre, Yüce Allah'ın Resûlü Muhammed (s.a.v.)'e yönelik nazik bir uyarı ile başlar. Abdullah bin Ümmü Mektûm adlı âmâ sahâbî -ki muhacirlerdendir- öğüt ve hatırlatma istemek için geldiğinde, Peygamber (s.a.v.) Kureyş'in ileri gelenleriyle konuşmakta ve onları İslâm'a davet etmekteydi. Bunun üzerine Allah Teâlâ, Peygamberini, kendisini dinden müstağni gören o müşriklerle meşgul olup, samimiyetle hidayet arayan bu kimseyle ilgilenmemesi sebebiyle uyarmıştır. Çünkü bu Kur'an bütün insanlar için bir öğüttür; onda hiç kimseye ayrıcalık tanınmamalıdır. Ardından Yüce Allah, kibirlenen müşrikleri şiddetle azarlayarak onlara nereden yaratıldıklarını hatırlatır: İnsanın değersiz bir nutfeden başlayarak alaka ve mudga aşamalarından geçirilerek yaratıldığını, sonra öldüğünde çürüyüp kokmaması için toprağa gömülmesinin sağlandığını, ardından da hesap ve diriliş için tekrar diriltileceğini bildirir. Buna rağmen insanın, Allah'ın emirlerini yerine getirmediğini ve O'nun haklarını eda etmediğini vurgular.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) Resûlün (s.a.v.) vahyi tebliğdeki güvenilirliği ve kendisine yöneltilen bir uyarı bile olsa onu gizlemesinin imkânsız oluşu.
2) İlim talep eden ve doğru yolu arayan kimselere özel ilgi göstermenin gerekliliği.
3) Kur'an'da "âmâ" ifadesinin kullanılmasıyla, zayıflara ve engelli kimselere özen gösterilmesi gerektiğine dikkat çekilmesi.
4) İnsanın, bütün ömrü boyunca ibadet etse bile Rabbine karşı olan hakkını tam olarak yerine getiremeyeceğinin vurgulanması.
5) Fakir ve zayıf kimselerin, takvâları ve İslâm'a olan bağlılıkları daha fazla ise başkalarından üstün olabileceği.
6) Allah'ın ölüye olan ihsanı ve onu defnedilmekle onurlandırması; hayvanların aksine cesedinin yeryüzünde bırakılmaması.

Pazartesi: Hadis Sofrası

Müslümanın Müslüman Üzerindeki Hakları

Ebû Hüreyre (r.a.) rivayet ettiğine göre Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Müslümanın, Müslüman üzerinde altı hakkı vardır: Onunla karşılaştığında selam vermen, seni davet ettiğinde davetine icabet etmen, senden nasihat istediğinde ona nasihat etmen, aksırıp Allah'a hamd ettiğinde ona 'yerhamükellah' demen, hastalandığında onu ziyaret etmen ve vefat ettiğinde cenazesine katılmandır."[951]

Açıklama:

İslâm; sevgi, muhabbet ve kardeşlik dinidir. Bunları teşvik eder ve güçlendirecek yolları meşru kılar. Bu yolların en önemlilerinden biri de Müslümanlar arasındaki sosyal görev ve hakların yerine getirilmesidir. Bu hadis, Müslümanlar arasındaki temel hakları açıkça ortaya koymaktadır:

Birincisi: "Onunla karşılaştığında selam ver." Selam, İslâm'ın güzel ahlak ve edeplerindendir. Karşılaşan iki Müslüman birbirine; kötülüklerden esenlik, rahmet ve bereket duasında bulunmuş olur. Selamlaşma, imanı tamamlayan ve cennete götüren sevginin oluşmasına vesiledir.

İkincisi: "Seni davet ettiğinde davetine icabet et." Yani bir Müslüman seni yemek veya benzeri bir davete çağırdığında, eğer uzun yolculuk gibi bir zorluk ya da açıkça haram olan bir durum yoksa, onun gönlünü hoş tutmak için davetine katılman gerekir.

Üçüncüsü: "Senden nasihat istediğinde ona nasihat et." Müslümanlara nasihat etmek dinen meşrudur; özellikle senden açıkça görüş ve öğüt istendiğinde bu daha da önem kazanır. İster bir işi yapma ya da terk etme konusunda olsun, ister insanlarla muamele, evlilik veya başka bir meselede olsun; ona, kendin için isteyeceğin hayırlı şeyi samimiyetle tavsiye etmeli ve kendin için düşündüğün doğru görüşü onun için de düşünmelisin.

---

[951] (Müslim, 2162)

Dördüncüsü: "Aksırıp Allah'a hamd ederse ona teşmitte bulun." Çünkü aksırmak, Allah Teâlâ'nın bir nimeti olup vücutta biriken zararlı buharların çıkmasına vesile olur ve kişi rahatlar. Bu nimete karşılık aksıranın Allah'a hamd etmesi meşru kılınmış, kardeşinin de ona "Yerhamükellah" demesi emredilmiştir. Aksıran kişi de buna karşılık "Yehdîkumullâhu ve yuslihu bâlekum" diye cevap verir. Ancak aksırdığı hâlde Allah'a hamd etmeyen kimse teşmit edilmeyi hak etmez. Böylece kendisi iki nimeti kaçırmış olur: Allah'a hamd etme nimeti ve kardeşinin kendisi için dua etmesi nimeti.[952]

Beşincisi: "Hastalandığında onu ziyaret et." Hastayı ziyaret etmek Müslümanların birbirleri üzerindeki haklarındandır; özellikle akraba, dost ve benzeri yakınlığı olan kimseler için bu hak daha da kuvvetlidir. Çünkü hasta ziyareti onun kalbine ünsiyet verir, acısını hafifletir. Bunu yapan kimse büyük ecir kazanır. Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Kim bir hastayı ziyaret ederse, cennetin meyveleri arasında dolaşmış olur." Yine buyurmuştur: "Bir Müslüman, sabah vakti bir Müslümanı ziyaret ederse akşama kadar yetmiş bin melek ona dua eder; akşam vakti ziyaret ederse sabaha kadar yetmiş bin melek ona dua eder." Hastayı ziyaret edenin, onun için dua etmesi, gönlünü ferahlatması, müjdeleyici sözler söylemesi ve yanında uzun süre oturmaması gerekir.[953]

Altıncısı: "Vefat ettiğinde cenazesine katıl." Cenazeye katılmak, Allah Teâlâ'nın hakkını, vefat eden Müslümanın hakkını ve onun yakınlarının hakkını yerine getirmektir. Allah Teâlâ buna büyük bir ecir bağlamıştır; bu da Müslümanın Allah katındaki değerinden dolayıdır. Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Kim bir cenaze namazını kılarsa bir kırat sevap alır; defnine de katılırsa iki kırat sevap alır. Bir kırat Uhud Dağı gibidir."[954]

[952] (Müslim, 2568)
[953] (Tirmizî, 969)
[954] (Buhârî, 47; Müslim, 946)

Salı: Akaid Sofrası

Dinle alay etmenin hükmü

Dinle alay etmek, İslam'dan çıkmaya ve dinden bütünüyle ayrılmaya götüren bir küfürdür. Yüce Allah şöyle buyurur: "Onlara soracak olsan mutlaka: 'Biz sadece lafa dalıyor, şakalaşıyorduk' derler. De ki: Allah ile, O'nun ayetleriyle ve Resûlü ile mi alay ediyordunuz? Özür dilemeyin; imanınızdan sonra küfre girdiniz."[955] Yine Allah Teâlâ müşrikler hakkında şöyle buyurur: "Seni gördüklerinde seni ancak alay konusu edinirler: 'Allah'ın peygamber olarak gönderdiği bu mu?' derler."[956]

Sa'dî (rahimehullah) şöyle der: "Allah ile ve Resûlü ile alay etmek, kişiyi dinden çıkaran bir küfürdür. Çünkü dinin temeli Allah'ı, dinini ve resullerini yüceltmek üzerine kuruludur. Bunlardan herhangi biriyle alay etmek bu temele bütünüyle aykırıdır ve onu en şiddetli şekilde bozar."[957]

Buna göre Allah ile, Resûlü ile ya da Allah'ın ayetleriyle yapılan her türlü alay küfürdür; ister açık bir alay olsun ister dolaylı bir alay olsun fark etmez.

Açık alay ise, açıkça küçümseme ve hakaret etmektir. Tevbe Savaşı'nda haklarında ayet inen kimselerin yaptıkları buna örnektir. Onlardan bazıları şöyle demişti: "Şu bizim kurrâlarımız (Kur'an okuyanlarımız) kadar karınlarına düşkün, dilleri yalan, savaşta da bu kadar korkak kimse görmedik." Bununla Resûlullah (s.a.v.)'i ve Kur'an'ı iyi bilen sahâbîleri kastediyorlardı. Bunun üzerine Avf bin Mâlik ona şöyle dedi: "Yalan söyledin! Bilakis sen bir münafıksın. Vallahi bunu Resûlullah'a haber vereceğim." Avf, Resûlullah (s.a.v.)'e durumu bildirmek için gitti; fakat Kur'an vahyi onu geçmişti. O adam Resûlullah (s.a.v.)'e geldiğinde, Resûlullah devesine binmiş ve yola çıkmıştı. Adam şöyle dedi: "Ey Allah'ın Resûlü! Biz sadece yolculuğun zorluğunu hafifletmek için konuşup şakalaşıyorduk." Resûlullah (s.a.v.) ona ayette bildirilen ifadeyi tekrar ediyordu: "Allah ile, O'nun ayetleriyle ve Resûlü ile mi alay ediyordunuz?" Resûlullah buna hiç iltifat etmedi ve onların sözlerine herhangi bir ilave de yapmadı.[958]

---

[955] (Tevbe, 65–66)
[956] (Furkan, 41)
[957] (Teysîrü'l-Kerîmi'r-Rahmân, 342)
[958] (Taberî Tefsiri, 14/333)

Bu kapsama giren sözlerden bazıları şunlardır: Kimi kimselerin “İslam bu zamana uygun değildir, ancak Orta Çağlar için uygundur” demeleri; ya da onu “geri kalmışlık ve gericilik” olarak nitelemeleri; yahut “onda sertlik ve vahşet var” demeleri ve buna benzer ifadeler kullanmaları. Bu sözlerin tamamı dine ve dindarlara sövme niteliği taşır ve sahih inançla alay etmektir.

Açık olmayan (dolaylı) alaya gelince: Bu, sınırı ve ucu bucağı olmayan geniş bir alandır. Buna; Allah’ın kitabı okunurken veya Resûlünün sünneti zikredilirken gözle işaret etmek, dil çıkarmak, dudak bükmek, elle ima etmek gibi davranışlar girer. Aynı şekilde Resûlün sünnetlerinden birine sımsıkı sarılan kimselerle alay etmek; onların görünüşleriyle, konuşmalarıyla veya nasihatleriyle alçay etmek de bu kapsamdadır. Bunların tamamı alay edenlerin davranışlarındandır.

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Oruç Tutulması Müstehap Olan Günler

Şeriatın oruçla değerlendirilmesini teşvik ettiği ve buna büyük ecir ve sevaplar bağladığı faziletli günler vardır. Bunlardan bazıları şunlardır:

1. Şevval ayından altı gün oruç tutmak. Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Kim Ramazan'ı oruçlu geçirir, ardından Şevval'den altı gün oruç tutarsa, bütün yılı oruç tutmuş gibi olur."[959]

2. Arefe günü oruç tutmak. Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Arefe günü orucunun, kendisinden önceki yılın ve sonraki yılın günahlarına kefaret olmasını Allah'tan umarım."[960]

3. Âşûrâ günü oruç tutmak. Peygamber (s.a.v.) bu gün hakkında şöyle buyurmuştur: "Âşûrâ günü orucunun, bir önceki yılın günahlarına kefaret olmasını Allah'tan umarım."[961]Ayrıca, ondan bir gün önce veya bir gün sonra oruç tutmak da müstehaptır. Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Eğer gelecek yıla ulaşırsa mutlaka dokuzuncu günü de oruç tutacağım."[962]Yine şöyle buyurmuştur: "Âşûrâ'dan bir gün önce ya da bir gün sonra oruç tutun; Yahudilere muhalefet edin."[963]

4. Her hafta pazartesi ve perşembe günleri oruç tutmak. Âişe (r.â.) şöyle demiştir: "Peygamber (s.a.v.) pazartesi ve perşembe günleri oruç tutmaya özellikle özen gösterirdi."[964]Resûlullah (s.a.v.) ayrıca şöyle buyurmuştur: "Ameller pazartesi ve perşembe günleri Allah'a arz edilir. Ben de amelimin oruçlu iken arz edilmesini severim."[965]

---

[959] (Müslim, 1162)
[960] (Müslim, 1162)
[961] (Müslim, 1162)
[962] (Müslim, 1133)
[963] (Ahmed, 1/241)
[964] (Ahmed, 5/201; Tirmizî, 745)
[965] (Tirmizî, 751; Nesâî, 1/322)

5. Her aydan üç gün oruç tutmak: Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Her aydan üç gün oruç tut. Çünkü bir iyilik on misliyle yazılır; bu da bütün yılı oruçlu geçirmek gibidir."[966] Ebû Hüreyre (r.a.) şöyle demiştir: "Dostum Resûlullah (s.a.v.) bana üç şeyi vasiyet etti: Her aydan üç gün oruç tutmayı, duhâ namazının iki rekâtını kılmayı ve uyumadan önce vitir namazı kılmayı."[967] Bu üç günün, ayın beyaz günleri olan on üçüncü, on dördüncü ve on beşinci günler olması daha faziletlidir. Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Sizden kim ay içinde oruç tutacaksa, beyaz üç günü tutsun."[968]

6. Bir gün oruç tutup bir gün iftar etmek: Bu, nafile oruçların en faziletlisidir. Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "En faziletli oruç, Dâvûd (aleyhisselâmın) orucudur; bir gün oruç tutar, bir gün iftar ederdi." [969] Abdullah bin Amr'dan rivayet edildiğine göre Peygamber (s.a.v.) ona şöyle buyurmuştur: "Bir gün oruç tut, bir gün iftar et. Bu, Dâvûd'un orucudur ve oruçların en dengelisidir." Abdullah şöyle dedi: "Ben bundan daha fazlasına güç yetirebilirim." Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.): "Bundan daha faziletlisi yoktur." buyurdu.[970]

7. Allah'ın ayı Muharrem'de oruç tutmak: Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Ramazan'dan sonra en faziletli oruç, Allah'ın ayı Muharrem'de tutulan oruçtur."[971]

8. Zilhicce'nin ilk dokuz gününde oruç tutmak: Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Bu on gün içinde yapılan salih amellerden daha sevimli olan hiçbir amel yoktur."[972]

9. Şaban ayında oruç tutmak: Âişe (r.â.) şöyle demiştir: "Resûlullah (s.a.v.)'in Şaban ayında tuttuğundan daha çok oruç tuttuğu başka bir ay görmedim."[973]

---

[966] (Buhârî, 1981)
[967] (Buhârî, 1178; Müslim, 721)
[968] (Nesâî, 4/222)
[969] (Buhârî, 1976)
[970] (Müslim, 1962)
[971] (Müslim, 1163)
[972] (Buhârî, 969)
[973] (Buhârî, 1833; Müslim, 1956)

Perşembe: Siyer Sofrası

Onun Peygamberliğinin Delilleri

Ayın Yarılması

Resûlullah (s.a.v.)'in nübüvvetinin delillerinden biri de, Allah Teâlâ'nın onun eliyle gösterdiği olağanüstü mucizelerdir. Bunların en meşhur ve en büyüklerinden biri ayın yarılmasıdır. Yüce Allah şöyle buyurmuştur: "Kıyamet yaklaştı ve ay yarıldı. Onlar bir mucize görseler yüz çevirir ve: 'Süregelen bir sihirdir' derler. Yalanladılar ve hevalarına uydular. Oysa her iş yerli yerindedir. Andolsun ki, kendilerine sakındırıcı nice haberler gelmiştir. Bu, üstün bir hikmettir; fakat uyarılar fayda vermemektedir."[974]

Bu ayet, Kur'ân'ın açık ifadesiyle ayın yarıldığını bildirdiği gibi, bu mucize çok sayıda sahâbî tarafından da mütevatir olarak rivayet edilmiştir. Bu sahâbîler arasında Abdullah b. Mes'ûd, Enes b. Mâlik, İbn Abbas, İbn Ömer, Huzeyfe, Ali b. Ebî Tâlib, Cübeyr b. Mut'im ve daha başkaları vardır. Sahâbîlerden bunu rivayet eden tâbiîn nesli ve onlardan sonraki nesiller yoluyla haber bize ulaşmıştır. Böylece bu mucize, akıl sahiplerinin şüphe duyamayacağı kesin bir bilgi hâlini almıştır.

- Enes (r.a.) şöyle demiştir "Mekke halkı Peygamberden kendilerine bir mucize göstermesini istedi. O da onlara ayın yarılmasını gösterdi."[975]
- Abdullah b. Mes'ûd (r.a.) ise şöyle anlatmıştır: "Biz Resûlullah (s.a.v.) ile birlikte Minâ'da iken ay ikiye ayrıldı. Bir parçası dağın arkasında, diğer parçası da bu tarafında kaldı. Bunun üzerine Resûlullah: 'Şahit olun!' buyurdu."[976]

[974] (Kamer, 1–5)
[975] (Buhârî, 4867; Müslim, 2802)
[976] (Buhârî, 4864; Müslim, 2800)

İbn Mes‘ûd (r.a.), bu yarılmanın nasıl gerçekleştiğini ve bunun hakiki bir olay olduğunu açıkça ifade etmiş, şöyle demiştir: “Ayın bir parçası dağın arkasında, diğer parçası ise bu tarafında kaldı.” Böylece, söz söylemek isteyen kimseye hiçbir şüphe payı bırakmamıştır.

Diğer rivayette ise İbn Mes‘ûd (r.a.), bu ayetten sonra yaşananları ayrıntılı biçimde anlatır ve şöyle der: “Kureyş kâfirleri bunu görünce: ‘Bu, İbn Ebî Kebşe’nin sizi büyülediği bir sihirdir!’ dediler. Ardından: ‘Yolculara bakın; eğer onlar da sizin gördüğünüzü gördülerse, Muhammed doğru söylemiştir. Eğer görmedilerse, bu sizi büyülediği bir sihirdir. Çünkü Muhammed bütün insanları büyüleyemez’ dediler. Bunun üzerine her taraftan gelen yolculara soruldu ve onlar da: ‘Biz de gördük’ dediler.”[977]

[977] (el-Bidâye ve’n-Nihâye, 8/562)

Cumartesi: Sahâbe Sofrası

Abbâs bin Abdülmuttalib (r.a.)

Adı ve doğumu:

O, Abbâs bin Abdülmuttalib el-Hâşimî el-Kureyşî'dir. Künyesi Ebü'l-Fadl'dır. Mekke'de, Fil Olayı'ndan üç yıl önce doğmuştur.

Hayatı ve faziletleri:

Abbâs (r.a.), insanların en uzun boylularından, en heybetli görünümlülerinden, en güzel simalılardan ve en gür seslilerindendi. Bunun yanında engin bir hilme, yüksek bir itibara ve liderlik vasfına sahipti. Cahiliye döneminde Kureyş içinde reis ve önder konumundaydı. Son derece cömertti, akrabalık bağlarını gözetirdi ve ileri derecede zekâ ve dirayete sahipti. Bu dirayetiyle, Peygamber'e yönelik pek çok eziyet ve kötülüğü bertaraf etmeyi başarmıştır.

Onun en önemli görevlerinden biri, hacılara su temin etme işi (sikâye) ve Mescid-i Harâm'ın imarıyla ilgilenmesiydi. Ayrıca Ebû Tâlib'in vefatından sonra, Resûlullah'a en yakın destek veren akrabalarından biri olmuştur. İkinci Akabe Biatı'na Peygamber ile birlikte katılmış; o sırada henüz kavminin dini üzere olmasına rağmen, Ensâr'dan Peygamber'i koruyup destekleyeceklerine dair güçlü teminat almıştır.[978]

Huneyn Gazvesi'nde bozgun anında sebat edenler arasında yer almış, Resûlullah'ın bineğinin yularını tutarak yanında kalmıştır.[979] Bu savaşta, sesi çok gür olduğu için Peygamber ona şöyle seslenmesini emretmiştir: "Ey Ensâr topluluğu! Ey Bakara Sûresi'nin ashabı!" Bunun üzerine insanlar tekrar toplanmış ve saf tutmuştur.[980]

[978] (el-Bidâye ve'n-Nihâye, 3/160)
[979] (Müslim, 1775)
[980] (Ebû Ya'lâ, 3606; Taberânî, 2758)

Resûlullah (s.a.v.), Abbâs'ı İslam'a girişinden sonra çok yüceltir ve ona ikramda bulunurdu. Şöyle buyurmuştur: "Bir kimsenin amcası, babasının dengi gibidir."[981] Resûlullah (s.a.v.) onu şu özel dualarla da anmıştır: "Allah'ım! Abbâs'ı ve onun çocuklarını, açık ve gizli, hiçbir günah bırakmayacak şekilde bağışla. Allah'ım! Onu evlatları hususunda muhafaza et."[982]

Sahâbîler de Abbâs'a büyük saygı gösterirlerdi. Kıtlık zamanlarında ondan dua etmesini ve yağmur istemesini talep ederlerdi. Ömer bin Hattâb (r.a.)'ın şöyle dediği rivayet edilmiştir: "Allah'ım! Biz, Peygamberimizle Sana tevessül ederdik, Sen de bize yağmur veririn. Şimdi ise Peygamberimizin amcasıyla Sana tevessül ediyoruz; bize yağmur ver." Bunun üzerine yağmur yağardı.[983]

Vefatı:

Abbâs bin Abdülmuttalib (r.a.), hicrî 32 yılında, Receb ayının on dördüncü günü Cuma günü Medine'de, Osman bin Affân'ın hilafeti döneminde vefat etmiştir. Seksen sekiz yaşındaydı. Vefatı sırasında yetmiş köleyi azat etmişti. Onu Ali bin Ebû Tâlib ve oğulları Abdullah, Kutem ve Ubeydullah yıkamış; Cennetü'l-Bakî'mezarlığına defnedilmiştir.[984]

[981] (Tirmizî, 3760)
[982] (Tirmizî, 3762)
[983] (Buhârî, 1010)
[984] (İbn Sa'd, Tabakāt, 4/30)

Bilgilerini Test Et (44. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: “Sefera” kelimesinin anlamı nedir?		**A**
	A) Melekler.	B) Salih kimseler.	C) Mücahitler.
Hadis Sofrası	Soru: Hadiste, Müslümanın kardeşi üzerindeki haklar kaç tanedir?		**B**
	A) Beş.	B) Altı.	C) Yedi.
Akaid Sofrası	Soru: Dinle alay etmenin hükmü nedir?		**C**
	A) Amelî nifak.	B) İslam’dan çıkmaya sebep olan irtidat.	C) Küçük küfür.
Fıkıh Sofrası	Soru: Ramazan’dan sonra en faziletli oruç hangi aydadır?		**C**
	A) Rebiülevvel ayı.	B) Zilkade ayı.	C) Allah’ın ayı olan Muharrem.
Siyer Sofrası	Soru: Ayın yarılmasının doğruluğu konusunda Kureyş’in şahit tuttukları kimlerdir?		**A**
	A) Yolcular.	B) Bedevîler.	C) Romalılar.
Sahabe Sofrası	Soru: Abbas bin Abdülmuttalib’in en önemli görevlerinden biri hangisidir?		**B**
	A) Zemzem kuyusunu kazmak.	B) Hacılara su temin etmek.	C) Mûte günü sancağı taşımak.

Pazar: Tefsir Sofrası

Abese Suresi (2)

“İnsan yediği yemeğe bir baksın. Biz suyu bol bol döktük. Sonra yeri yarıp parçaladık. Orada taneler bitirdik. Üzüm, taze otlar, Zeytinler ve hurmalıklar, Gür bahçeler, Meyveler ve hayvanlar için otlar çıkardık. Bunları sizin ve hayvanlarınızın faydalanması için verdik. Ama kulakları sağır eden o büyük ses geldiğinde; İnsan o gün kardeşinden kaçar, Annesinden, babasından, Eşinden ve çocuklarından. O gün herkesin kendine yeterince dert olacak bir işi vardır. O gün bazı yüzler aydınlıktır, Gülmekte ve sevinmektedir. Bazı yüzlere ise toz-toprak bulaşmıştır, Onları bir karanlık kaplamıştır. İşte onlar inkârcı ve günahkâr kimselerdir.”

Surenin Konusu:

Allah’tan yüz çevirip kendini yeterli gören kâfirleri, dirilişin delilleriyle uyarmaktır.

Kelimelerin açıklaması:

- Müstebşire:

Sevinçli, mutlu.

- Kadban:

Hayvanlar için yem, taze ot.

- Gabere:

Toz, bulanıklık.

- Gulben:

Gür, büyük ağaçlı (bahçeler).

- Terhekaha:

Üzerini kaplar, sarar.

- Ebben:

Hayvanların otladığı otlak.

- Kateretun:

Zillet, karanlık, yüzü kaplayan kasvet.

- Essâhha:

Kıyamet günü kulakları sağır eden büyük çığlık.

- Kefere:

Kalpleriyle inkâr edenler.

- Yugnîhi:

Onu meşgul eder, oyalamaya yeter.

- Fecera:

İsyankârlar, günahkârlar.

- Müsfire:

Aydınlık, nurlu, parlak.

Genel Anlamı:

Bu ayetler, insanı Allah'ın etrafını kuşatan nimetlerini düşünmeye davet eder. Özellikle insanın hiçbir güç ve kudreti olmadan kendisine verilen yiyecek ve içecek nimetine dikkat çekilir. Suyu gökten yere indiren, toprağı yarıp tahılı, üzümü, zeytini, hurmayı ve insanların kendileriyle hayvanlarının faydalandığı her türlü bitkiyi bitiren Allah'tır.

Ancak bütün bu dünya nimetleri, "sağır eden çığlık" olan sâhha geldiğinde sona erecektir. O gün, sesinin dehşetinden bütün varlıkların kulaklarını sağır eden bu büyük olay gerçekleştiğinde insan korkuyla kaçar; en yakınlarından, ailesinden ve sevdiklerinden bile uzaklaşır. Çünkü o gün herkes kendi derdiyle meşguldür. O gün yüzler ikiye ayrılır: Sevinçli, aydınlık ve gülen yüzler vardır; bunlar cennet ehlidir. Bir de keder ve karanlığın kapladığı yüzler vardır ki, onlar inkârcı ve günahkâr kimselerdir.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) Allah'ın, kullarına zevklerine ve ihtiyaçlarına uygun olacak şekilde yiyecek ve rızıkları çeşitlendirmesi büyük bir nimettir.
2) Yeryüzündeki bütün canlılar ve hayvanlar için gerekli olan rızıkları Allah hazırlamıştır.
3) Kıyamet gününün dehşeti hatırlatılmakta ve ona hazırlıklı olunması öğütlenmektedir.
4) Kıyamet günü soy bağları ve dünyevî ilişkiler kopacak, herkes yalnızca kendi hâliyle meşgul olacaktır.
5) İman ehli ile bedbaht kimselerin alametleri, kıyamet günü yüzlerinde açıkça ortaya çıkacaktır.

Pazartesi: Hadis Sofrası

Din Nasihattir

Temîm ed-Dârî, (r.a.) şöyle dedi: Allah'ın Resûlü (s.a.v.) buyurdu ki: "Din nasihattir. Din nasihattir. Din nasihattir." Sahâbîler: "Kimin için, ey Allah'ın Resûlü?" diye sordular. O da şöyle buyurdu: "Allah için, O'nun kitabı için, Resûlü için, Müslümanların yöneticileri için ve bütün Müslümanlar için."[985]

Açıklama:

Hanif din, nasihatin ihlâsla yapılmasını ve insanlara sunulmasını emretmiştir. Bu hadiste Peygamber (s.a.v.), dinin tamamının -görüneni ve gizlisiyle- nasihatte toplandığını açıklamaktadır. Ardından da bu nasihatin, şu beş hakkın gereği gibi yerine getirilmesi olduğunu belirtmiştir:

Birincisi: Allah'a nasihat, O'nun rabliğini ve birliğini kabul etmek, kemal sıfatlarında tek ve eşsiz olduğuna inanmak, gizli ve açık her hâlde yalnızca O'na kulluk etmek, her zaman O'na yönelmek, her türlü hatadan dolayı tevbe ve istiğfar etmektir.

İkincisi: Allah'ın kitabına nasihat, onun lafız ve mânâlarını öğrenmek, ezberlemek, üzerinde düşünmek ve hükümleriyle amel etmek için gayret göstermektir.

Üçüncüsü: Resûle nasihat, ona iman etmek, onu sevmek, sevgide onu nefis, mal ve evlâttan öne almak, sözünü herkesin sözüne tercih etmek, ona uymak ve dinin temel ve fer'î meselelerinde onun yolunu rehber edinmektir.

---

[985] (Müslim, 55)

Dördüncüsü: Müslümanların yöneticilerine nasihat, onların meşru yöneticiliklerini kabul etmek, kendilerine itaat etmek, görevlerini yerine getirmelerinde yardımcı olmak, insanları buna teşvik etmek hem kendileri hem de toplum için faydalı olan hususlarda gücü yettiğince onları doğruya yönlendirmekle olur. Aynı şekilde, genel ya da özel bir yetkisi bulunan herkese nasihat etmek de buna dahildir.

Beşincisi: Müslümanların geneline nasihat, kişi için sevdiğini onlar için de sevmek, kendisi için hoşlanmadığını onlar için de hoş görmemek, hakkı bilmeleri ve ona uymaları için onları uyarmak, kötülükten sakınmaları için de onları ikaz etmektir.

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Peygamber (s.a.v.)'in "nasihat" kavramını açıklaması, özlü ve kapsayıcı sözlerindendir; çünkü bu açıklama dinin tamamını içine almış, dinden hiçbir şey dışarıda bırakmamıştır.

2) Peygamber (s.a.v.), "Din nasihattir" sözünü tekrar ederek, bu ilkenin önemini vurgulamış, değerini yüceltmiş ve konumuna dikkat çekmiştir.

3) Bu beş hakkın yerine getirilmesi, Allah'ın dinini ve şeriatini gereği gibi ayakta tutmayı sağlar.

Salı: Akaid Sofrası

Gaybı Bildiğini İddia Etmek

Gaybın anlamı: Gayb; insanların idrak edemediği, geçmişte olan, şu anda meydana gelen veya gelecekte olacak hususlardır.

Gaybın bilgisinde yalnızca Allah tektir; gaybı O'ndan başkası bilemez. Yüce Allah şöyle buyurur: "De ki: Göklerde ve yerde olanlardan hiç kimse gaybı bilmez; gaybı yalnızca Allah bilir."[986]Bu sebeple kim gaybı bildiğini iddia ederse -ister kâhinlik, ister falcılık, ister astroloji, burçlar, yıldızlar, el falı, kahve falı veya benzeri yollarla olsun- yalancıdır ve Allah'ı inkâr etmiş olur.

Kâhinlik ancak şeytanlara yaklaşma yoluyla olur. Şeytanlar gökten haber aşırırlar. Yüce Allah şöyle buyurur: "Size şeytanların kimin üzerine indiğini haber vereyim mi? Onlar, yalancı ve günahkâr olan herkesin üzerine inerler. Kulak hırsızlığı yaparlar ve onların çoğu yalancıdır."[987]

Bunun sebebi şudur: Şeytan, meleklerin sözlerinden bir kelimeyi gizlice dinler; sonra bunu sihirbazın veya kâhinin diline bırakır. Kâhin bu sözle birlikte yüz yalan ekler. Bunun üzerine insanlar: "Falanca gün falanca şeyi söylemedi mi?" derler ve gökten işitilen o tek kelime sebebiyle ona inanırlar.[988]

Bu yüzden bazı kimseler yeryüzünde olan ve olacak şeyleri bildiğini iddia eder; bazıları kaybolan şeylerin yerini bildiğini söyler; bazıları ise yeryüzündeki olayları gök cisimlerine bağlayarak şöyle der: "Falanca yıldızdayken evlenenin başına şu gelir." "Falanca yıldızdayken yolculuk yapanın başına bu gelir." "Falanca yıldızda doğan kişi şöyle olur." Bütün bunların tamamı, rablik ve ilahlık konusunda büyük şirktir.

---

[986] (Neml, 65)
[987] (Şuarâ, 221–223)
[988] (Buhârî, 4800)

Bu durum, Allah'ın ilminde O'na ortak koşma iddiası sebebiyle rubûbiyet konusunda şirk, şeytanlara ibadet türünden bir yakınlaşma olduğu için de ulûhiyet konusunda şirktir.

Aynı şekilde onları tasdik eden kimsenin durumu da böyledir. Onun hükmü: İslam'dan çıkaran küfürdür. Çünkü Allah'a, yalnızca O'na ait olan bir hususta ortak koşmuştur. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Kim bir kâhine gider de onun söylediklerini tasdik ederse, Muhammed'e indirilen vahyi inkâr etmiş olur."[989]

[989] (Ebû Dâvûd, 3904; Nesâî, 9017)

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Orucu Bozan Şeyler

Yüce Allah, oruçlu kimseye itidalli bir oruç tutmayı meşru kılmıştır. Bu oruç, kişiye zarar vermez ve onu güçten düşürmez; aynı zamanda gevşeklik ve ihmale de yol açmaz. Bütün bunlar, oruçtan hedeflenen hikmete ulaşılması içindir.

Yüce Allah, orucu bozan şeylerin temelini şu ayette açıklamıştır: "Artık onlara yaklaşın ve Allah'ın sizin için yazdığını isteyin. Fecrin beyaz ipliği siyah iplikten ayırt edilinceye kadar yiyin ve için, sonra orucu geceye kadar tamamlayın." [990] Bu ayet, orucu bozan şeylerin esaslarını bir araya getirmiştir. Bunlar: yemek, içmek ve cinsel ilişkidir.

Diğer bozan hususlar ise Peygamber (s.a.v.) tarafından sünnette açıklanmıştır.

Bu sebeple orucu bozan şeylerin toplamı yedidir:

Birincisi: Cinsel ilişki

Bu, orucu bozanların en büyüğü ve günah bakımından en ağır olanıdır. Kefaret yalnızca bu bozan için gerekir, diğerlerinde kefaret yoktur.

İkincisi: İstimna (bilerek boşalma)

Bunun delili, Yüce Allah'ın kudsî hadiste oruçlu hakkında buyurduğu şu sözdür: "O, benim için yemeğini, içeceğini ve şehvetini terk eder."[991]

Üçüncüsü: Yemek veya içmek

Buna, burun yoluyla mideye bir şey ulaştırmak da dahildir. Bu da yemek ve içmek hükmündedir. Bu sebeple Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Burnuna su verirken iyice çek; ancak oruçluysan bunu yapma."[992]

---

[990] (Bakara, 187)
[991] (Buhârî, 1894; Müslim, 1151)
[992] (Tirmizî, 788)

Dördüncüsü: Yeme ve içme hükmünde olan şeyler

Bu kapsama iki durum girer:

- Birincisi, oruçluya kan verilmesidir. Çünkü kan, beslenmenin en ileri derecesidir ve yemek ile içmenin ulaştığı son noktayı temsil eder.

- İkincisi, yemek ve içmenin yerine geçen besleyici iğnelerdir. Bunlar da hüküm bakımından yemek ve içme gibidir. Buna karşılık, yemek ve içmenin yerine geçmeyen; yalnızca tedavi amacıyla yapılan iğneler -penisilin, insülin veya aşılar gibi- orucu bozmaz.

Beşincisi: Hacamat yoluyla kan çıkması

Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Hacamat yapan da yaptıran da orucunu bozmuştur."[993]

Hacamat hükmüne, vücuda aynı ölçüde etki ettiği için kan bağışı da dahildir. Ancak kişinin kendi isteği dışında meydana gelen kanama orucu bozmaz; çünkü bu durumda kişinin bir tercihi yoktur.

Altıncısı: Bilerek kusmak

Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Kusma kendiliğinden gelirse kaza gerekmez; fakat bilerek kusan kişi orucunu kaza etsin."[994]

Yedincisi: Hayız ve lohusalık kanının çıkması

Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Kadın hayız gördüğünde namaz kılmaz ve oruç tutmaz, değil mi?"[995]

[993] (Ebû Dâvûd, 2367)
[994] (Tirmizî, 720)
[995] (Buhârî, 304)

Perşembe: Siyer Sofrası

Onun Peygamberliğinin Delilleri

Medine'ye bereketin, duası ile inmesi

Âişe (r.â.) şöyle anlatır: Medine'ye geldik; o sırada şehir salgın hastalıklara elverişliydi (yani vebâlıydı). Ebû Bekir hastalandı; Bilâl ile Âmir b. Füheyre de hastalandılar. Ebû Bekir'e ateş bastığında şöyle derdi: "Her insan sabahı ailesinin yanında karşılar… Oysa ölüm, ayakkabısının bağından bile daha yakındır."

Bilâl ise ateşi geçince -Mekke'ye özlemle- şöyle derdi:

"Keşke bilsem, bir geceyi bir vadide geçirir miyim? Çevremde izhir ve celîl otları varken… Bir gün Mecenne sularına varır mıyım? Şâme ve Tufeyl bana görünür mü?"

Resûlullah (s.a.v.), ashabının şikâyetini görünce şöyle dua etti: "Allah'ım! Medine'yi bize, Mekke'yi sevdirttiğin gibi -hatta ondan daha fazla- sevdir. Onu sağlıklı kıl; ölçeğinde (sâ' ve müd) bize bereket ver. Medine'nin hummasını Cuhfe'ye çevir."[996]

- "Onu sağlıklı kıl" ifadesinin anlamı: Onu salgın hastalıktan arındır; havasını ve suyunu temiz ve sağlıklı kıl demektir.

- Zürkânî şöyle der: "Allah Teâlâ onun duasını kabul etti; Medine'nin havasını, toprağını, meskenlerini ve orada yaşamayı güzel kıldı."[997]

- Nevevî ise şöyle der: "Bu hadiste Muhammed (s.a.v.)'in nübüvvetine dair açık bir delil vardır. Zira o günden itibaren Cuhfe kaçınılan bir yer olmuştur; suyundan içen kimse mutlaka hummaya yakalanır."[998]

[996] (Buhârî, 1790; Ahmed, 24405)
[997] (Şerhu'z-Zürkânî, 5/50)
[998] (Nevevî, Sahîh-i Müslim Şerhi, 9/150)

Cumartesi: Sahâbîler Sofrası

Abdullah bin Abbas (r.a.)

Adı ve Doğumu:

O, Abdullah b. Abbas b. Abdülmuttalib b. Hâşim b. Abdümenâf'tır. Künyesi Ebü'l-Abbas'tır.

Hicretten üç yıl önce, Benî Hâşim kuşatma altındayken Şi'b'de doğmuştur.

Hayatı ve Faziletleri:

(R.a.) uzun boylu, beyaz tenli, sarılığa çalan bir renge sahip, yüzü güzel, zekâsı keskin, anlayışı güçlü, hafızası kuvvetli ve ilmi çok genişti. Resûlullah (s.a.v.)'in duasının bereketiyle "Ümmetin âlimi" ve "Kur'ân'ın tercümanı" lakaplarıyla anılmıştır. Bunun sebebi şudur: Bir gece teyzesi Meymûne (r.â.)'nın evinde kaldı ve geceleyin Peygamber (s.a.v.) için abdest suyunu hazırladı. Resûlullah (s.a.v.), bunu kimin hazırladığını sordu. Meymûne (r.a.), bunun İbn Abbas olduğunu haber verdi. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.) şöyle dua etti: "Allah'ım! Onu dinde fakih kıl ve ona te'vili öğret."[999]

Küçük yaşta Kur'ân'ı ezberledi; ilim talebinde çok gayretli oldu ve âlimlerle sürekli beraberlik gösterdi. Bu sayede ilimden büyük bir pay elde etti. Kendisi şöyle der: "Resûlullah (s.a.v.) hayattayken muhkem âyetleri ezberledim; O vefat ettiğinde on yaşındaydım."[1000]Yine şöyle der: "Bir kimseden bir hadis bana ulaşırdı; onu öğle uykusundayken ziyaret ederdim. Elbisemi kapısının önüne yastık yapar, rüzgâr yüzüme toprak savururdu. Ev sahibi çıkıp beni görünce: 'Ey Resûlullah'ın amcasının oğlu! Bana haber gönderseydin, ben sana gelirdim.' derdi. Ben de: 'Ben sana gelip sormaya daha layığım.' derdim."[1001]

Böylece (r.a.) tefsirde çağının imamı, fıkıhta döneminin en önde gelen âlimlerinden biri oldu. Hatta Ömer ve Osman (r.a.), Bedir ehliyle birlikte onu da şûraya davet ederlerdi.

---

[999] (Buhârî, 143; Müslim, 2645)
[1000] (Taberânî, 10577)
[1001] (Taberânî, 20592)

Ayrıca onların döneminde fetva verir ve ilim öğretirdi. (r.a.) şöyle der: "Ömer beni Bedir ehlinin ileri gelenleriyle birlikte meclisine alırdı. Onlardan bazılarının bundan içlerinde bir rahatsızlık oluştu ve şöyle dediler: 'Bunu neden bizimle birlikte meclise alıyorsun? Oysa bizim de onun yaşında çocuklarımız var!' Ömer ise: 'Siz onun kim olduğunu biliyorsunuz.' dedi. Bir gün onu çağırdı ve Bedir ehliyle birlikte meclise aldı. Sonra şöyle sordu: 'Allah Teâlâ'nın şu sözü hakkında ne diyorsunuz: "Allah'ın yardımı ve fetih geldiğinde…"'[1002] Onlardan bazıları şöyle dedi: 'Biz, yardım ve fetih geldiğinde Allah'a hamdetmek ve O'ndan bağışlanma dilemekle emrolunduk.' Ömer bana dönerek: 'Ey İbn Abbas! Sen de böyle mi söylüyorsun?' dedi. Ben: 'Hayır.' dedim. 'Peki ne diyorsun?' dedi. Ben de: 'Bu, Resûlullah (s.a.v.)'in ecelidir; Allah bunu ona bildirmiştir.' dedim. Bunun üzerine Ömer şöyle dedi: 'Ben de bu sûre hakkında, senin söylediğinden başka bir şey bilmiyorum.'[1003]

Ebû Vâil şöyle der: "İbn Abbas, hac mevsiminde emir olarak bize hutbe verdi. Hutbesine Nûr Sûresi ile başladı; okuyor ve tefsir ediyordu. Kendi kendime şöyle dedim: Böyle bir konuşmayı ne gördüm ne de duydum. Eğer bunu Farslar, Rumlar ve Türkler işitseydi, mutlaka Müslüman olurlardı."[1004] (r.a.) çok ibadet etmesiyle de tanınırdı. Ebû Muleyke şöyle der: "İbn Abbas'la Mekke'den Medine'ye kadar birlikte yolculuk yaptım. Farz namazları iki rekât olarak kılardı. Konakladığında ise gecenin yarısını namazla geçirir, Kur'ân'ı harf harf tane tane okur, bu esnada çokça hıçkırarak ağlardı."[1005]

Tâvûs ise şöyle der: "Allah'a yemin ederim ki, Allah'ın haramlarına İbn Abbas'tan daha çok saygı gösteren bir kimse görmedim."[1006]

Vefatı:

Hicrî 68 yılında Tâif'te vefat etti. Yetmiş bir yaşındaydı. Cenaze namazını Muhammed b. Hanefiyye kıldırdı.

[1002] (Nasr, 1)
[1003] (Buhârî, 4970)
[1004] (Hilyetü'l-Evliyâ, 1/324)
[1005] (Siyeru A'lâmi'n-Nübelâ, 3/352)
[1006] (Hilyetü'l-Evliyâ, 1/329)

Bilgilerini Test Et (45. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: “Kadıb” kelimesinin anlamı nedir?		**C**
	A) Yaz meyvesidir.	B) Cehennem ehlinin yiyeceğidir.	C) Hayvanlar için yemdir.
Hadis Sofrası	Soru: Kur’ân’ın lafızlarını ve manalarını öğrenmek, onu ezberlemek, üzerinde tefekkür etmek ve onunla amel etmek; bütün bunlar hangi nasihat kapsamındadır?		**B**
	A) Allah’a nasihat.	B) O’nun kitabına nasihat.	C) Müslümanların geneline nasihat.
Akaid Sofrası	Soru: Yeryüzündeki olayları göksel (astronomik) durumlara bağlamanın hükmü nedir?		**A**
	A) Büyük şirktir.	B) Küçük şirktir.	C) Mubahtır, bir sakıncası yoktur.
Fıkıh Sofrası	Soru: Aşağıdakilerden hangisi orucu bozan şeylerden sayılmaz?		**B**
	A) Hacamat (kan aldırma).	B) Aşılar.	C) Kasten kusmak.
Siyer Sofrası	Soru: Peygamber (s.a.v.), Medine hummasının nereye çevrilmesi için dua etmiştir?		**C**
	A) Yemen’e.	B) Şam’a.	C) Cuhfe’ye.
Sahabe Sofrası	Soru: Abdullah bin Abbas (r.a.) hangi lakapla anılmıştır?		**A**

	A) Kur’ân’ın tercümanı.	B) İki şehadet sahibi.	C) Ümmetin emini.

Pazar: Tefsir Sofrası

Nâziât Suresi (1)

“Boğarak söküp alanlara, Kolayca çekip çıkaranlara, Yüzüp gidenlere, Yarışıp geçenlere, İşleri düzenleyip yönetenlere yemin olsun. O gün sarsıcı sarsıntı gerçekleşir, Onu bir başka sarsıntı takip eder. O gün kalpler korku içinde çarpar, Gözler boyun eğmiş, aşağı bakar. “Biz gerçekten eski hâlimize mi döndürüleceğiz? Çürümüş kemikler olduktan sonra mı?” derler. “Bu durumda bu, hüsranlı bir dönüş olur” derler. Oysa bu sadece tek bir haykırıştır; Bir de bakarsın hepsi dümdüz bir yerde diriltilmiştir. Sana Musa’nın haberi geldi mi? Rabbi ona kutsal vadi Tuvâ’da seslenmişti: “Firavun’a git! Çünkü o azdı. Ona de ki: Arınmaya var mısın? Seni Rabbine ulaştırayım da O’ndan korkasın.” Derken ona en büyük mucizeyi gösterdi. Ama o yalanladı ve isyan etti. Sonra arkasını dönüp koştu. İnsanları toplayıp seslendi. Ve dedi ki: “Ben sizin en yüce rabbinizim!” Bunun üzerine Allah onu hem dünya hem de âhiret azabıyla yakaladı. Şüphesiz bunda, Allah’tan korkan kimse için ibret vardır.”

Surenin Konusu:

Allah’ı, meleklerini ve âhiret gününü hatırlatma.

Kelimelerin Açıklaması:

- Es-Sâbikât:

Vahyi, şeytanlardan önce peygamberlere ulaştıran meleklere yemin.

- En-Nâziât garqan:

Kâfirlerin ruhlarını şiddetle söküp alan meleklere yemin.

- El-Müdebbirât emrâ:

Allah’ın emrini yerine getiren meleklere yemin.

- En-Nâşitât:

Müminlerin ruhlarını yumuşaklıkla çekip alan meleklere yemin.

- Tercefu’r-râcife:

Birinci sûra üfürülüşle yerin şiddetle sarsılması.

- Es-Sâbihât:

Gökte iniş ve çıkış hâlinde yüzüp giden meleklere yemin.

- Rec‘a (Kerre):

Geri dönüş.

- Tethbe‘uhâ’r-râdife:

Diriliş için gelen ikinci sûra üfürülüş.

- Zecra:

Sûra üfürülüşü, güçlü haykırış.

- Vâcife:

Korku içinde, çarpıntılı (kalpler).

- Sâhire'de:

Yeryüzünde, dirilmiş hâlde.

- Hâşi'a:

Gördüğü dehşet sebebiyle zelil ve boyun eğmiş.

- el-Âyetü'l-Kübrâ:
  Asâ mucizesi ve beyaz el mucizesi.
- Hâfire:

Dünyadayken içinde bulunulan önceki hâl.

- Nekâl:

İbret verici ceza.

- Nehire:

Çürümüş, ufalanmış.

Genel Anlamı:

Nâziât Suresi Mekke'de inmiştir. İçeriği, akîdenin üç temel esasını ele alır: Allah'a iman, meleklere iman ve âhiret gününe iman. Sure, Allah'ın emrine tam bir teslimiyetle itaat eden ve onu süratle yerine getiren şerefli melekler üzerine yeminlerle başlar. Ölüm anında meleklerin üstlendiği karşılığı açıklar: Kâfirin ruhu şiddet ve sertlikle alınır, müminin ruhu ise yumuşaklık ve nezaketle alınır. Ardından kıyamet ve onun dehşetleri, takvâ sahiplerinin varacağı akıbet ve suçluların sonu hatırlatılır. Daha sonra Musa'nın kıssası anlatılır; bu, Peygamber'e bir teselli niteliğindedir. Çünkü Firavun, Kureyş kâfirlerinden çok daha güçlü ve zorbaydı; buna rağmen Allah onu yakalamış ve azabından kurtulamamıştır.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) Kıyametin dehşetlerini hatırlamak, Allah'a karşı takvâya ve salih amellere yönelmeye sevk eder.
2) Allah'a davet eden kimsenin değeri ve sorumluluğu büyüktür.
3) İnsanları dine davet ederken yumuşak davranmak ve sabırlı olmak gerekir.

Pazartesi: Hadis Sofrası

Tesbih ve Hamdin Fazileti

Ebû Mâlik el-Eş‘arî (r.a.) şöyle dedi: Allah’ın Resûlü (s.a.v.) buyurdu ki: “Temizlik imanın yarısıdır. ‘Elhamdülillâh’ mizânı doldurur. ‘Sübhânallâh’ ve ‘Elhamdülillâh’, göklerle yer arasını -ya da ikisi birlikte- doldurur. Namaz nurdur. Sadaka açık bir delildir. Sabır aydınlıktır. Kur’an ya senin lehinedir ya da aleyhinedir. İnsanların hepsi sabahlar; kimi nefsini satar ve onu özgürlüğe kavuşturur, kimi de onu helâke sürükler.”[1007]

Açıklama:

Yüce Rabbimiz son derece cömert ve büyüktür. Kulları için yapılması kolay ameller meşru kılmış ve bu amellere karşılık büyük ecirler vaad etmiştir. Bu hadiste bunun bir kısmı açıklanmaktadır:

“Temizlik imanın yarısıdır”: Burada kastedilen temizlik abdesti ifade eder. Peygamber (s.a.v.) bunu imanın yarısı olarak nitelemiştir; yani namazın yarısıdır. Çünkü abdest olmadan namaz kabul edilmez. Bu da, abdeste gereken önemin verilmesi gerektiğini vurgular.

“Elhamdülillâh mizânı doldurur”: Hamd, Allah’ı kemal sıfatlarıyla, sevgi ve yüceltme ile övmektir. Allah Teâlâ övülmeyi sever ve buna karşılık büyük ecir verir. Bu kısa ama faziletli söz, kulun amel terazisini ağırlaştırır ve doldurur.

“Sübhânallâh ve Elhamdülillâh göklerle yer arasını doldurur”: Tesbih, Allah’ı her türlü eksiklikten tenzih etmektir. Hamd ile birlikte söylendiğinde, bu iki zikir göklerle yer arasını dolduracak kadar sevap kazandırır. Çünkü bu iki söz, Allah’ı hem kemal sıfatlarıyla övmeyi hem de her türlü noksanlıktan uzak tutmayı bir araya getirir.

[1007] (Müslim, 223)

“Namaz nurdur”: Yani namaz, kul için hem dünyada hem de ahirette bir nurdur. Kalbinde bir nur olur; onu günahlardan alıkoyar, hayasızlıktan ve kötülükten men eder, doğru yola yönlendirir. Yüzünde bir nur olur, kabrinde bir nur olur ve mahşerde toplanırken de onun için bir nur olur.

“Sadaka bir delildir”: Yani sadaka, sahibinin imanının doğruluğuna ve nifaktan uzak olduğuna dair kesin bir delildir. Çünkü nefisler mala karşı yaratılıştan bir sevgi duyar. Buna rağmen kişinin malını gönül hoşluğuyla vermesi, imanının samimiyetine ve doğruluğuna açık ve güçlü bir kanıttır.

“Sabır bir ışıktır”: Sabır, üç çeşidiyle birlikte kastedilir: itaate sabır, günahlardan sakınmada sabır ve acı veren kaderlere sabır. Sabırla donanmak dünyada bir ışıktır; kalpleri aydınlatır, yolu aydınlatır ve doğru yola iletir. Allah sabredenleri en güzel ahlâka yönlendirir, en güzel ibadet ve amellerde onlara yardım eder. Kim sabretmeye çalışırsa, Allah ona sabır verir. Ahirette ise sabır, kabirde bir ışık, diriliş ve toplanma gününde bir ışık ve Aziz ve Gafûr olan Allah ile karşılaşacakları gün bir nur olur.

“Kur’an senin lehinedir ya da aleyhinedir”: Kim Kur’an’a iman eder, onu tasdik eder, emirleriyle amel eder ve yasaklarından kaçınırsa, Kur’an kıyamet günü onun lehine bir delil olur. Kim ondan yüz çevirir, emir ve yasaklarına muhalefet ederse, o zaman Kur’an onun aleyhine bir delil olur.

“İnsanların hepsi sabahlar”: Yani insanlar sabaha çıktıklarında yeryüzüne dağılırlar. Kiminin çıkışı kendi yararınadır, kimininki ise kendi aleyhinedir. Hepsi nefsini satar: Ya onu Allah’a satar ve ateşten kurtarır ya da onu şeytana satar ve ateşte helâk eder.

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Allah Teâlâ’nın emrettiği ve Peygamberinin açıkladığı şekilde abdesti güzelce almak son derece önemlidir.

2) Allah’ı zikretmenin, namazın ve sadakanın büyük fazileti vardır.

Salı: Akaid Sofrası

Büyü (Sihir)

Büyü; birtakım sözler, okunmalar, semboller, karışımlar, ilaçlar ve dumanlar yoluyla kalpler ve bedenler üzerinde etkisi olan uygulamalardır. Allah'ın izniyle hastalık verir, öldürür ve kişi ile eşi arasını ayırır.

Büyü küfürdür ve akîdeye aykırı olan şeytani amellerdendir. Çünkü büyü ancak şirk içeren yollarla gerçekleşir. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurmuştur: "Fakat şeytanlar küfre girdiler; insanlara büyüyü öğretiyorlardı."[1008]Yine Allah Teâlâ, büyüyü kabul eden ve onu isteyen kimsenin ahiretten hiçbir nasibi olmadığını açıklamış ve şöyle buyurmuştur: "Andolsun ki, onu satın alanın ahirette hiçbir payı olmadığını biliyorlardı."[1009]

Peygamber (s.a.v.) de büyüyü helâk edici büyük günahlar arasında saymış ve onu şirke bitiştirerek şöyle buyurmuştur: "Helâk edici yedi büyük günahtan sakının." Sahâbîler: "Bunlar nelerdir?" diye sordular. O da şöyle buyurdu: "Allah'a ortak koşmak ve büyü …"[1010]

Sa'dî şöyle demiştir: "Büyü iki yönden şirke girer: Birincisi, şeytanları kullanma ve onlara bağlanma yönüyle; hatta bazen büyücü, istediklerini yapmaları için onlara sevdikleri şeylerle yaklaşır. İkincisi ise gaybı bildiğini iddia etmesi, Allah'ın ilmine ortaklık iddiasında bulunması ve buna götüren yolları takip etmesidir. Bunların tamamı şirk ve küfrün dallarındandır."[1011]

Aynı şekilde, tedavi olmak veya başka bir amaçla büyücüye giden kimsenin hükmü de dinden çıkaran küfürdür.

[1008] (Bakara, 102)
[1009] (Bakara, 102)
[1010] (Buhârî, 2766; Müslim, 89)
[1011] (el-Kavlü's-Sedîd, 97)

Ebû Hureyre'den (r.a.) rivayet edildiğine göre Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Kim bir falcıya, sihirbaza ya da kâhine gider ve söylediklerini doğru kabul ederse, Muhammed'e indirilen vahyi inkâr etmiş olur."[1012]

Bu sebeple Müslümanın, inancını bozan ya da ona zarar veren şeylerden akidesini koruması farzdır. Helal olmayan ilaçları kullanmamalı, hastalıklarına şifa bulmak için sihirbazlara ve büyücülere gitmemelidir. Çünkü onlar, bedeni iyileştiriyor gibi görünseler bile kalbi ve inancı hasta ederler. Asıl tehlikeli hastalık da budur ve bunun tedavisi tevhid ve imanla olur. Kim Allah'a tevekkül ederse, Allah ona yeter.

[1012] (Taberânî, 10005)

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Hac ve Umre

Hac ve Umrenin Fazileti:

- Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Kim Allah için hac yapar, kötü söz söylemez ve günah işlemezse, annesinden doğduğu günkü gibi (günahlardan arınmış olarak) döner."[1013]

- Yine Peygamber (s.a.v.) buyurmuştur: "Bir umre, kendisinden sonraki umreye kadar arada işlenen günahlara kefarettir. Kabul edilmiş haccın karşılığı ise ancak cennettir."[1014]

Hac ve Umrenin Hükmü:

Hac ve umre, gücü yeten kimseye ömründe bir defa farzdır. Bunun delilleri şunlardır:

- Yüce Allah şöyle buyurmuştur: "Yoluna gücü yetenlerin, Allah için Beyt'i (Kâbe'yi) hac etmeleri insanların Allah'a karşı bir borcudur. Kim inkâr ederse bilsin ki Allah âlemlerden müstağnidir."[1015]

- Yine Allah Teâlâ buyurmuştur: "Haccı da umreyi de Allah için tamamlayın."[1016]

- Ayrıca Peygamber (s.a.v.), Âişe'ye (r.a.) kadınlar için cihad olup olmadığını sorduğunda şöyle buyurmuştur: "Evet, kadınlar için içinde savaş olmayan bir cihad vardır: Hac ve umre."[1017]

- Bir başka hadiste, babasının hac ve umre yapmaya gücü yetmediğini söyleyen kişiye Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Baban adına hac yap ve umre yap."[1018]

[1013] (Buhârî, 1521; Müslim, 1350)
[1014] (Buhârî, 1773; Müslim, 1349)
[1015] (Âl-i İmrân, 97)
[1016] (Bakara, 196)
[1017] (Ahmed, 6/165; İbn Mâce, 2901)
[1018] (Ebû Dâvûd, 1810; Nesâî, 5/111)

Hac ve Umrenin Meşru Kılınmasının Hikmeti:

Allah Teâlâ, hac ve umreyi birçok hikmet ve derin anlamlar sebebiyle meşru kılmıştır. Bunlardan bazıları şunlardır:

1. Hac ve umrede yapılan tavaf, sa‘y ve diğer ibadetlerin tamamında, kulun Allah Teâlâ’ya karşı tam bir tevazu, boyun eğiş ve kulluk hâlini ortaya koyması vardır.

2. Hac ve umre, Allah Teâlâ’nın insana verdiği sağlık ve mal nimetine bir şükürdür. Çünkü sağlık ve mal, insan için en büyük nimetlerdendir.

3. Bu ibadetlerde, nefsi iman bakımından en yüksek mertebelere ulaştırmaya yönelik bir eğitim vardır. Aynı zamanda sabır, nefisle mücadele ve hevâya karşı cihad terbiyesi kazandırır.

4. Hac ve umre, Müslümanların aynı mekânda, aynı kıyafetle, aynı ibadeti yerine getirmelerini sağlayan büyük bir birlik tablosudur. Bu da kalplerin birleşmesine götüren çok yüce bir amaçtır.

Perşembe: Siyer Sofrası

Onun Peygamberliğinin Delilleri

Allah'ın izniyle az yemeğin çoğaltılması:

- Enes (r.a.) şöyle anlatır: Ebû Talha, Ümmü Süleym'e dedi ki: "Resûlullah'ın (s.a.v.) sesini zayıf bir hâlde duydum; onda açlık olduğunu fark ettim. Yanında yiyecek bir şey var mı?" Ümmü Süleym: "Evet var" dedi. Bunun üzerine arpadan yapılmış birkaç ekmek çıkardı. Sonra başörtüsünü aldı, ekmekleri onun bir kısmına sardı ve Enes'in elinin altına koydu. Enes der ki: Sonra beni Resûlullah'a (s.a.v.) gönderdi. Ben de gittim, Resûlullah'ı mescitte insanların arasında buldum. Resûlullah (s.a.v.): "Seni Ebû Talha mı gönderdi?" dedi. "Evet" dedim. "Yemek için mi?" dedi. "Evet" dedim. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.) yanındakilere: "Kalkın" dedi. Hep birlikte yola çıktılar, ben de önlerinde yürüdüm. Ebû Talha'ya gidip durumu haber verdim. Ebû Talha, Ümmü Süleym'e: "Ey Ümmü Süleym! Resûlullah (s.a.v.) insanlarla birlikte geldi; bizde onları doyuracak kadar yemek yok!" dedi. Ümmü Süleym: "Allah ve Resûlü daha iyi bilir" dedi. Resûlullah (s.a.v.): "Ey Ümmü Süleym, elindekini getir" buyurdu. O da ekmekleri getirdi. Resûlullah (s.a.v.) ekmekleri parçalattı, Ümmü Süleym de bir yağ kabını sıktı ve ekmeğe katık yaptı. Sonra Resûlullah (s.a.v.) Allah'ın dilediği duaları yaptı. Ardından: "On kişiye izin ver" buyurdu. Onlar girdiler, yiyip doyuncaya kadar yediler, sonra çıktılar. Ardından yine: "On kişiye izin ver" buyurdu. Bu şekilde bütün insanlar yiyip doydu. O topluluk yetmiş kişiydi.[1019]

- Ebû Hureyre (r.a.) ise şöyle der: "Canımı elinde bulunduran Allah'a yemin ederim ki, açlıktan karnımı yere dayadığım olurdu; yine açlıktan karnıma taş bağladığım olurdu. Bir gün insanların gelip geçtiği yolun kenarına oturdum. Ebû Bekir geçti; ona Kur'an'dan bir ayet sordum. Asıl maksadım beni doyurmasıydı. Sonra Ömer geçti; ona da Kur'an'dan bir ayet sordum. Asıl maksadım yine beni doyurmasıydı. Sonra Ebû'l-Kāsım (s.a.v.) yanımdan geçti. Beni görünce tebessüm etti; içimde olanı ve yüzümdeki hâli anladı. Ardından bana: "Ey Ebû Hirr!" dedi. Ben de: "Buyur ya Resûlallah"

[1019] (Buhârî, 3578; Müslim, 2040)

dedim. “Gel” buyurdu ve yürüdü; ben de peşinden gittim. Eve girdi ve orada bir kapta süt buldu. Bana tekrar: “Ey Ebû Hirr!” dedi.

“Buyur ya Resûlallah” dedim. “Suffe ehline git ve onları bana çağır” buyurdu. Ebû Hureyre der ki: Suffe ehli, İslam’ın misafirleriydi; ne sığınacak bir aileleri, ne malları vardı, ne de kendilerine bakacak kimseleri. Bu durum beni üzdü ve kendi kendime dedim ki: “Bu süt Suffe ehline mi yetecek? Oysa ben bu sütten bir yudum içip güçlenmeye daha layığım. Bana bu sütten ne kalabilir ki?” Fakat Allah’a ve Resûlü’ne itaatten başka çare yoktu. Gidip onları çağırdım. Geldiler, izin istediler, kendilerine izin verildi ve evde yerlerini aldılar. Resûlullah (s.a.v.) bana: “Ey Ebû Hirr!” dedi. “Buyur ya Resûlallah” dedim. “Al ve onlara ver” buyurdu. Kabı aldım; bir adama veriyordum, içip doyuncaya kadar içiyor, sonra kabı bana geri veriyordu. Sonra bir başkasına veriyordum; o da içip doyuncaya kadar içiyor, kabı bana geri veriyordu. Bu şekilde devam ettim. Nihayet Resûlullah’a (s.a.v.) geldim; o sırada herkes doymuştu. Resûlullah (s.a.v.) kabı aldı, elinin üzerine koydu, bana baktı ve tebessüm etti. Sonra: “Ey Ebû Hirr!” dedi. “Buyur ya Resûlallah” dedim. “Bir ben kaldım, bir de sen” buyurdu. “Doğru söyledin ya Resûlallah” dedim. “Otur ve iç” buyurdu. Oturup içtim. Bana tekrar tekrar: “İç” diyordu. Nihayet: “Seni hak ile gönderen Allah’a yemin ederim ki, artık içecek yer bulamıyorum” dedim. Bunun üzerine: “Göster bakalım” buyurdu. Kabı ona verdim. O da Allah’a hamd etti, besmele çekti ve içti.[1020]

[1020] (Buhârî, 6452)

Cumartesi: Sahâbîler Sofrası

Abdullah bin Ömer (r.a.)

Adı ve doğumu:

O, Abdullah b. Ömer b. el-Hattâb'dır. Künyesi Ebû Abdurrahman'dır. Hicretten on yıl önce Mekke'de doğmuştur.

Hayatı ve faziletleri:

Abdullah b. Ömer (r.a.) ahlâkı güzel, insanlarla ilişkisi hoş bir kimseydi. Küçük yaşta babası Ömer b. el-Hattâb ile birlikte Müslüman oldu. On yaşındayken babasıyla beraber Medine'ye hicret etti. Katıldığı ilk savaş Hendek Gazvesi'dir. Çünkü Uhud Savaşı günü on dört yaşındayken Peygamber (s.a.v.)'e arz edilmiş, ancak yaşının küçük olması sebebiyle savaşa katılmasına izin verilmemiştir. Hendek Savaşı günü ise on beş yaşındayken tekrar arz edilmiş ve bu defa Peygamber (s.a.v.) ona izin vermiştir.[1021]

Bundan sonra Resûlullah (s.a.v.) döneminde ve Raşid Halifeler zamanında yapılan hiçbir savaş ve seriyyeden geri kalmamıştır. Mekke'nin fethine, Mûte Savaşı'na, Yermük, Yemâme, Kâdisiye ve Celûlâ savaşlarına katılmış; ayrıca Mısır'ın ve Afrika topraklarının fethinde yer almıştır.

Abdullah b. Ömer (r.a.), sahâbîler arasında ilmi en geniş olanlardan ve hadisi en çok rivayet edenlerdendi. Yaklaşık altmış yıl boyunca Medine'de fetva vermiştir.

Dünyaya karşı son derece zâhid, takvâ sahibi, çokça ibadet eden, geceleri namazla geçiren ve Kur'ân'dan derin şekilde etkilenen bir kimseydi. Onun kölesi Nâfi şöyle der: "İbn Ömer, Bakara Suresi'nin sonundaki şu ayeti her okuduğunda mutlaka ağlardı: 'İçinizdekini açığa vursanız da gizleseniz de Allah sizi onunla hesaba çeker'".[1022]

[1021] (Buhârî, 4097)
[1022] (Bakara, 284)

İbn Ömer (r.a.), Bakara Suresi'nin sonundaki ayeti okuduğunda ağlar ve şöyle derdi: "Bu gerçekten çok ağır bir hesaptır." [1023] Yine şu ayeti okuduğunda: "Müminlerin kalplerinin Allah'ın zikrine karşı huşû duymasının vakti gelmedi mi?" [1024] öyle şiddetli ağlardı ki, ağlaması kendisine galip gelirdi.[1025]

Gece için yanında içinde su bulunan bir kap bulundururdu. Gece olunca Allah'ın dilediği kadar namaz kılar, sonra yatağına uzanır, kuş uykusu gibi kısa bir süre uyurdu. Ardından kalkar, abdest alır ve tekrar namaz kılardı. Bunu gecede dört veya beş defa yapardı.[1026]

Peygamber (s.a.v.) onu övmüş ve salih bir kimse olduğunu ifade etmiştir. Bu, Abdullah bin Ömer'in gördüğü bir rüyanın tabiri sırasında olmuştur. Abdullah rüyasında, elinde ipekten bir parça bulunduğunu ve cennette hangi yeri işaret etse, o parçanın kendisini oraya uçurduğunu görmüştü. Kız kardeşi Hafsa bu rüyayı Peygamber'e anlatınca, Peygamber şöyle buyurmuştur: "Kardeşin salih bir adamdır."[1027]

İbn Ömer (r.a.) aynı zamanda çok cömert, infak eden ve fakirlere karşı son derece şefkatliydi. Kendisi şöyle derdi: "Şu ayet aklıma geldi: 'Sevdiğiniz şeylerden Allah yolunda harcamadıkça iyiliğe asla erişemezsiniz.'[1028] Allah'ın bana verdiklerini düşündüm. Sevdiğim şeyler arasında cariyem Rumeyye'den daha sevimli bir şey bulamadım. Bunun üzerine: 'O, Allah rızası için hürdür' dedim."[1029]

Bir defasında Muâviye (r.a.) ona yüz bin dirhem göndermişti. Ancak üzerinden bir yıl geçmeden, bu paradan yanında hiçbir şey kalmamıştı.[1030]

Vefatı:

Hicrî 73 yılında, 87 yaşındayken vefat etti. Mekke'de, "Fehh" adı verilen bir vadide defnedildi.

[1023] (Hilyetü'l-Evliyâ, 1061)
[1024] (Hadîd, 16)
[1025] (Hilyetü'l-Evliyâ, 1/305)
[1026] (Siyeru A'lâmi'n-Nübelâ, 3/215)
[1027] (Siyeru A'lâmi'n-Nübelâ, 3/215)
[1028] (Âl-i İmrân, 92)
[1029] (Hilyetü'l-Evliyâ, 103)
[1030] (Hilyetü'l-Evliyâ, 103)

Bilgilerini Test Et (46. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: “nakhira” kelimesinin anlamı nedir?		**B**
	A) Çürük, hasta.	B) Eskimiş, çürümüş.	C) Çok şiddetli.
Hadis Sofrası	Soru: Peygamberin “Temizlik imanın yarısıdır” sözünde geçen iman ile kastedilen nedir?		**B**
	A) Takva.	B) Namaz.	C) Doğru inanç.
Akaid Sofrası	Soru: Bir falcıya gidip onun söylediklerini tasdik eden kimsenin hükmü nedir?		**A**
	A) Büyük küfür.	B) Küçük şirk.	C) Küçük küfür.
Fıkıh Sofrası	Soru: Kadınlar için meşru olan cihat hangisidir?		**C**
	A) Oruç ve namaz.	B) Kur’an’ı çok okumak.	C) Hac ve umre.
Siyer Sofrası	Soru: Peygamberin, Ebû Hüreyre’ye süt içmeleri için çağırmasını emrettiği topluluk kimlerdi?		**A**
	A) Suffe ehli.	B) Bedir ehli.	C) Hendek ehli.
Sahabe Sofrası	Soru: Abdullah b. Ömer’in (r.a.) katıldığı ilk savaş hangisidir?		**B**
	A) Uhud Savaşı.	B) Hendek Savaşı.	C) Mekke’nin fethi.

Pazar: Tefsir Sofrası

Nâziât Suresi (2)

“Yaratılış bakımından siz mi daha zorsunuz, yoksa gök mü? Allah onu bina etti. Onun yüksekliğini yükseltti ve düzenledi. Gecesini karanlık yaptı, gündüz aydınlığını ortaya çıkardı. Bundan sonra da yeri yaydı. Ondan suyunu ve otlağını çıkardı. Dağları da sağlamca yerleştirdi. Bütün bunlar sizin ve hayvanlarınızın faydalanması içindir. En büyük felaket geldiği zaman, İnsan o gün ne için çalıştığını hatırlar. Cehennem, gören herkes için açıkça ortaya konur. Azgınlık eden ve dünya hayatını tercih eden kimseye gelince, Onun varacağı yer cehennemdir. Rabbinin huzurunda durmaktan korkan ve nefsini arzularından alıkoyan kimseye gelince, Onun varacağı yer cennettir. Sana kıyametin ne zaman kopacağını sorarlar. Sen onun bilgisinden ne bilirsin? Onun son bilgisi Rabbine aittir. Sen ancak ondan korkanlar için bir uyarıcısın. Onu gördükleri gün, dünyada sadece bir akşam vakti ya da bir kuşluk vakti kadar kaldıklarını sanırlar.”

Ayetlerin Konusu:

Allah’ı ve ahiret gününü hatırlatma.

Kelimelerin Açıklaması:

- Mer‘âhâ:

Hayvanların otladığı bitkiler, otlak.

- Rafea semkehâ:

Onun tavanını, yüksekliğini yükseltti.

- Ersâhâ:

Dağları kazık gibi yere sağlamca yerleştirdi.

- Ve aġtaşe leylehâ:

Güneşin batmasıyla gecesini karanlık yaptı.

- Et-tâmmetü’l-kübrâ:

En büyük felaket olan kıyamet; ikinci sûra üfürülüş.

- Ve aḫrace duḥâhâ:

Güneşin doğmasıyla gündüz aydınlığını ortaya çıkardı.

- Ve burrizet:

Açıkça, gözler önüne serildi.

- Deḥâhâ:

Yeri yaydı, genişletti ve içine faydalarını yerleştirdi.

- Fîmâ ente min zikrâhâ:

Onun bilgisinden senin ne haberin var?

- El-me'vâ:

Varılacak yer, son durak.

- Aşiyye:

Öğle vaktinden güneşin batışına kadar olan zaman.

- Makāmu rabbihî:

Hesap için Rabbinin huzurunda durmak.

- Duhâhâ:

Güneşin doğuşundan öğle vaktine kadar olan zaman.

- Eyyâne mursâhâ:

Ne zaman gerçekleşecek?

Genel Anlamı:

Yüce Allah, dirilişi inkâr edenlere son derece açık bir delille cevap vermektedir. Bu delil; büyük, güçlü yapılı ve görkemli yüksekliğe sahip göklerin yaratılması, içindeki gecenin karanlığı ve gündüzün aydınlığı; ayrıca yoğun yapılı yeryüzü, onun üzerindeki sağlam dağlar ve içine yerleştirilen faydalardır. En büyük kıyamet ve en şiddetli felaket geldiğinde, her insan dünyada hayır ya da şer olarak ne için çalıştığını hatırlayacaktır. O gün, yaptığı amelin kendi kazancı veya kaybı olduğunu anlayacaktır. Kim iyilik yapmışsa karşılığını bulur, kim kötülük yapmışsa ancak kendisini kınasın. Ardından Yüce Allah, inatla inkâr edenlerin kıyametin ne zaman kopacağını sormalarını zikreder ve onlara şu şekilde cevap verir: Bunun bilgisini bilmelerinin ne dinî ne de dünyevî bir faydası vardır. Aksine, onun gizli tutulması daha hayırlıdır. Böylece ondan korkan kimse uyarıdan faydalanır, hazırlanır ve amel eder. İnkârcının sorusu ise inat ve direnişe dayanır; ona cevap vermek anlamsızdır. Allah böyle bir boşluktan münezzehtir.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) Göklerin ve yerin, içindekilerle birlikte yaratılması; Allah'ın azametine ve yok olanı yeniden yaratmaya gücünün yettiğine delildir.
2) Kıyametin vakti, yalnızca Allah'ın bildiği gayb bilgisi kapsamındadır.
3) Allah'tan korkmak ve nefsi heva ve arzularından alıkoymak, cennete girmenin en önemli sebeplerindendir.

Pazartesi: Hadis Sofrası

Kulu koruyan zikirlerden biri

Ebû Hüreyre (r.a.) şöyle demiştir: Bir adam Peygamber (s.a.v.)'e gelerek: "Ey Allah'ın Resûlü! Dün gece beni bir akrep soktu, çok acı çektim" dedi. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Akşam olduğunda: 'Yarattıklarının şerrinden, Allah'ın eksiksiz (tam) kelimelerine sığınırım' deseydin, sana zarar vermezdi".[1031]

Açıklama:

Müslümanı kötülük ve zarardan koruyan sebepler iki çeşittir:

Birincisi: Maddî sebeplerdir. Hastalıkta ilaç kullanmak, soğukta kalın elbise giymek gibi.

İkincisi: Şer'î (dinî) sebeplerdir. Sabah ve akşam zikirlerini düzenli yapmak, sabah ve yatsı namazlarını cemaatle kılmak gibi.

Bu hadiste Peygamber (s.a.v.), Allah'ın izniyle mümini kötülüklerden ve zararlardan koruyan dinî bir sebebi açıklamaktadır. Bu da şu zikri söylemektir: "Yarattıklarının şerrinden, Allah'ın eksiksiz (tam) kelimelerine sığınırım." Bu sözün anlamı şudur: "Her türlü eksiklikten uzak olan Allah'ın kusursuz kelimelerine sığınır, O'nunla korunurum ve O'nun himayesine girerim." Bu zikir söylendiğinde, Allah'ın izniyle akrep sokması ve benzeri her türlü zarardan korunmaya vesile olur. Bu yüzden Müslümanın bu zikri ezberlemesi ve sabah-akşam düzenli olarak okuması gerekir.

Sabah zikirlerinin vakti: Sabah namazından sonra güneş doğuncaya kadardır. Akşam zikirlerinin vakti: İkindi namazından sonra güneş batıncaya kadardır. Eğer kişi bu vakitlerde okumayı unutursa, hatırladığı anda okur.

[1031] (Müslim, 2709)

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Peygamberin (s.a.v.) Rabbiyle olan bağının ne kadar güçlü olduğu ve Allah'ı çokça zikrettiği anlaşılmaktadır.
2) Peygamberin (s.a.v.) ümmetine fayda sağlayacak şeyleri öğretme konusundaki titizliği ve gayreti açıkça görülmektedir.
3) Müslüman için meşru olan; hem dinî (şer'î) sebeplere hem de maddî sebeplere önem vermesi ve her ikisiyle de amel etmesidir.
4) Sabah ve akşam zikirlerinin önemi büyüktür; çünkü bunlar Allah'ın izniyle Müslümanı kötülüklerden ve şeytanlardan korur.

Salı: Akaid Sofrası

Rukye (Şifa Amaçlı Okuma)

Rukye: "Rukye"nin çoğuludur; anlamı hasta üzerine yapılan şifa amaçlı okumadır.

Rukye iki çeşittir:

Birinci tür: Şirkten tamamen uzak olan rukyedir. Bununla kastedilen; hastanın üzerine Kur'an'dan ayetler okunması, Allah'ın isim ve sıfatlarıyla korunma talep edilmesi ya da meşru ve anlamı bilinen dualarla dua edilmesidir. Bu tür rukye caizdir. Çünkü Peygamber (s.a.v.) bizzat rukye yapmış ve yapılmasını da emretmiştir. Avf b. Mâlik şöyle demiştir: "Biz cahiliye döneminde rukye yapardık. Peygamber (s.a.v.)'e bunun hükmünü sorduk. O da şöyle buyurdu: 'Rukyelerinizi bana arz edin; içinde şirk bulunmadığı sürece rukyede bir sakınca yoktur.'"[1032]

İbn Hacer şöyle demiştir: "Âlimler, şu üç şartın bir arada bulunması hâlinde rukyenin caiz olduğu konusunda ittifak etmişlerdir:

- Allah'ın kelamı, isimleri veya sıfatlarıyla yapılması
- Arapça olması ve anlamının bilinmesi
- Rukyenin etkisinin bizzat kendisinden değil, Allah'ın takdiriyle olduğuna inanılması"[1033]

Rukyenin Uygulanışı: Rukyenin uygulanışı; hastanın üzerine okuyup hafifçe üflemek, suya okuyup bu suyu hastaya içirmek ya da toprağa okuyup ağrılı olan bölgenin üzerine koymak şeklindedir. Nitekim Âişe (r.â.) şöyle demiştir: Peygamber (s.a.v.) yatağına girdiğinde avuçlarına üfler, İhlâs Suresi ile Felak ve Nâs surelerini okur, ardından elleriyle yüzünü ve ulaşabildiği yerleri mesh ederdi. Âişe (r.â.) şöyle demiştir: Peygamber (s.a.v.) hastalandığında, bu uygulamayı onun için benim yapmamı isterdi.[1034]

[1032] (Müslim, 2200)
[1033] (Fethu'l-Bârî, 10/195)
[1034] (Buhârî, 5748)

Yine Sâbit bin Kays ile ilgili rivayette; Peygamber (s.a.v.) Buthân vadisinden bir miktar toprak almış, onu bir kaba koymuş, sonra üzerine üflemiş ve ardından bunu onun üzerine dökmüştür.[1035]

Rukyenin ikinci türü ise, içinde şirk bulunan rukyelerdir. Bunlar; Allah'tan başkasından yardım istenen veya Allah'tan başkasına dua edilen rukyelerdir. Cinlerin, meleklerin, peygamberlerin, salih kimselerin ya da başka varlıkların isimleriyle yapılan rukyeler bu kapsamdadır. Bu tür rukyeler büyük şirktir ve hiçbir fayda sağlamaz. Bu durum, Peygamber (s.a.v.)'in şu sözünde açıkça ifade edilmiştir: "Şüphesiz rukyeler, muska ve bağlama büyüleri şirktir". [1036] Abdullah bin Mesud (r.a.) da şöyle demiştir: "Allah, sizin şifanızı size haram kıldığı şeylerde yaratmamıştır".[1037]

[1035] (Ebû Dâvûd, 3885)
[1036] (Ahmed, 3615; Ebû Dâvûd, 3883)
[1037] (Buhârî, muallak, 5614)

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Hac ve Umrenin Mîkatları

Mekânî mîkatlar, hacı ve umre yapan kimsenin ihramsız olarak geçmesinin caiz olmadığı sınırlardır. Bu sınırlar, Peygamber (s.a.v.) tarafından Abdullah bin Abbas (r.a.)'dan rivayet edilen hadiste açıklanmıştır. Abdullah bin Abbas şöyle demiştir: "Peygamber (s.a.v.), Medine halkı için Zülhuleyfe'yi, Şam halkı için Cuhfe'yi, Necid halkı için Karnülmenâzil'i, Yemen halkı için Yelemlem'i mîkat olarak belirledi. Bu mîkatlar hem kendi halkları hem de bu mîkatlara uğrayıp hac veya umre yapmak isteyen diğer kimseler içindir. Bu sınırların içinde bulunanlar ise bulundukları yerden ihrama girerler; Mekke halkı da Mekke'den ihrama girer".[1038]

***Bunun hikmeti şudur:** Allah'ın Beyti (Kâbe) yüce ve şerefli olduğu için, Allah Teâlâ ona bir koruma alanı olan Harem'i, Harem'e de bir sınır hattı olan mîkatları belirlemiştir. Bu mîkatların ihramsız geçilmesinin yasaklanması, Beytullah'a duyulan saygı ve tazimin bir göstergesidir.

***Mîkatların ayrıntısı şöyledir:**

- **Zülhuleyfe mîkatı:** Medine halkının mîkatıdır. Günümüzde Medine sınırları içinde yer alır ve "Mîkat Mescidi" olarak da adlandırılır.
- **Cuhfe mîkatı:** Şam, Mısır ve Mağrip halkının mîkatıdır. Günümüzde genellikle Cuhfe yerine, ona yakın ve ondan önce bulunan Râbiğ'den ihrama girilir. Mekke'ye uzaklığı yaklaşık 200 kilometredir.
- **Karnülmenâzil mîkatı:** Necid halkının mîkatıdır. Günümüzde Seyl olarak bilinir. Buradan Mekke'ye giden iki yol vardır: biri Seyl üzerinden, diğeri Karâ Dağı üzerinden geçer. Mekke-i Mükerreme'ye uzaklığı yaklaşık 70 kilometredir.

[1038] (Buhârî, 1524; Müslim, 1181)

- **Yelemlem mîkatı:** Yemen halkının mîkatıdır. Mekke'ye yaklaşık 70 kilometre uzaklıktadır.

- **Zâtü Irk mîkatı:** Irak ve doğu bölgeleri halkının mîkatıdır. Mekke'ye yaklaşık 70 kilometre uzaklıktadır.

Bu mîkatlardan, adı geçen bölgelerin halkı ihrama girer. Ayrıca bu mîkatlardan geçen ve hac veya umre yapmak isteyen herkes de bu mîkatlardan ihrama girer. Eğer bir kimse bu mîkatları ihramsız geçerse, mümkünse geri dönüp mîkattan ihrama girmesi gerekir. Geri dönmesi mümkün değilse, fidye gerekir. Bu fidye, Mekke'de Harem fakirlerine verilmek üzere kesilecek bir koyundur.

Yolu herhangi bir mîkattan geçmeyen kimse ise, kendisine en yakın mîkat hizasına geldiğinde ihrama girer. Bu konuda Ömer (r.a.) şöyle demiştir: "Yolunuzdan ona hizalı olan yere bakın."[1039] Aynı hüküm uçakla yolculuk yapanlar için de geçerlidir. Uçaktaki kimse, havadan mîkatlardan birinin hizasına geldiğinde ihrama girer. Bu nedenle uçağa binmeden önce gusül alması ve ihram elbisesini giymesi gerekir. Mîkat hizasına gelince de havada iken ihrama girer. İhramı Cidde Havalimanı'na inişe ertelemesi caiz değildir; çünkü Cidde, sadece oranın halkı için mîkattır.

- **Harem ehlinin mîkatı:** Mekke'de ikamet edenler, hac için evlerinden, umre için ise Harem dışına çıkarak (Tanim, Ci'râne gibi yerlerden) ihrama girerler.

- **Hill ehlinin mîkatı:** Evleri Mekke ile mîkatlar arasında bulunanlar ise, hac ve umre için kendi evlerinden ihrama girerler.

[1039] (Buhârî, 1531)

Perşembe: Siyer Sofrası

Onun Peygamberliğinin Delilleri

Düşmanlardan korunması:

Onun peygamberliğinin delillerinden biri de, Allah Teâlâ'nın onu gönderildiği andan Refîk-i A'lâ'ya kavuşuncaya kadar korumasıdır. Allah, onu müşriklerin tuzaklarından muhafaza etmiş, alay edenlerin alaylarını kendisinden uzaklaştırmış ve dinini kıyamet gününe kadar koruma altına almıştır. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurmuştur: "Emrolunduğunu açıkça tebliğ et ve müşriklerden yüz çevir. Şüphesiz alay edenlere karşı biz sana yeteriz."[1040] Yine Allah Teâlâ: "Şüphesiz sana buğzeden asıl soyu kesik olandır."[1041] buyurmuştur. Bir başka ayette ise: "Allah onlara karşı sana yetecektir. O, işitendir, bilendir." [1042] ve "Allah seni insanlardan koruyacaktır."[1043] buyurmuştur.

Eğer o gerçekten Allah tarafından gönderilmiş bir peygamber olmasaydı, Allah onu onaylamaz, yardım etmez ve destekleyip yüceltmezdi. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurur: "Eğer bize isnat ederek bazı sözler uydursaydı, onu kuvvetle yakalar, sonra şah damarını koparırdık. O zaman hiçbiriniz buna engel olamazdınız."[1044]

Allah'ın onu korumasına dair örneklerden biri de Ebû Hüreyre'nin (r.a.) rivayetidir. Ebû Cehil şöyle demişti: "Muhammed yüzünü aranızda yere koyuyor mu?" Kendisine "Evet" denildi. Bunun üzerine, "Lât ve Uzzâ'ya yemin ederim ki, onu böyle yaparken görürsem mutlaka boynuna basacağım!" dedi. Ardından Peygamber (s.a.v.) namaz kılarken yanına geldi. Fakat birden bire geri geri çekilmeye, elleriyle kendini korumaya başladı. Bunun üzerine ona: "Sana ne oldu?!" denildi. O da şöyle dedi: "Benimle onun arasında ateşten bir hendek, korkunç bir manzara ve kanatlar vardı." Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Bana yaklaşsaydı, melekler onu parça parça kapıp götürürdüler."[1045]

[1040] (Hicr, 94–96)
[1041] (Kevser, 3)
[1042] (Bakara, 137)
[1043] (Maide, 67)
[1044] (Hâkka, 44–47)
[1045] (Müslim, 2797)

- Buna bir diğer örnek de Câbir bin Abdullah'ın (r.a.) rivayetidir. O şöyle anlatır: Resûlullah (s.a.v.) ile birlikte Necid tarafına bir gazaya çıkmıştık. Dönüşte Resûlullah (s.a.v.) bir semura ağacının altına indi ve kılıcını ağaca astı. İnsanlar da ağaçların gölgesine dağıldılar. Uyudukları sırada müşriklerden bir adam geldi. Peygamber'in kılıcı ağaca asılıydı. Adam kılıcı çekti (yani kınından sıyırdı) ve Peygamber'e: "Benden korkuyor musun?" dedi. Peygamber (s.a.v.): "Hayır." buyurdu. Adam: "Öyleyse seni benden kim koruyacak?" dedi. Peygamber (s.a.v.): "Allah." buyurdu. Bunun üzerine adam kılıcı kınına soktu. Peygamber (s.a.v.) onu cezalandırmadı.[1046] Bu olay üzerine Yüce Allah şu ayeti indirdi: "Allah seni insanlardan koruyacaktır."[10471048]

- Yine buna örnek olarak Seleme bin el-Ekva'ın (r.a.) rivayeti vardır. O şöyle demiştir: Resûlullah (s.a.v.) ile Huneyn Gazvesi'ne çıktık. Düşmanlar Resûlullah'a hücum edince, Peygamber (s.a.v.) katırından indi, yerden bir avuç toprak aldı, onların yüzlerine doğru attı ve: "Yüzler çirkinleşsin!" buyurdu. Allah'ın yarattığı onlardan hiç kimse kalmadı ki, o toprak avucu gözlerini doldurmasın. Bunun üzerine arkalarını dönüp kaçtılar ve Allah onları bozguna uğrattı.[1049]

- Buna bir başka örnek de şudur: Kisrâ, Peygamber'in (s.a.v.) mektubunu yırtınca, Peygamber (s.a.v.) onlar için: "Allah da onları parça parça etsin!" diye beddua etti.[1050] Bunun üzerine Allah, Kisrâlar'ın mülkünü tamamen parçaladı. Buna karşılık Herakleios ve Mukavkıs Peygamber'in mektubuna ikramda bulunduklarında, onların mülkleri ellerinde kalmaya devam etti.[1051]

[1046] (Buhârî, 2910; Müslim, 843)
[1047] (Maide, 67)
[1048] (Sahih Esbâbü'n-Nüzûl, 99)
[1049] (Müslim, 1777)
[1050] (Buhârî, 64)
[1051] (el-Cevâbü's-Sahîh, 6/273)

Cumartesi: Sahâbîler Sofrası

Safvân bin el-Muattal (r.a.)

Adı ve doğumu:

Safvân bin el-Muattal es-Sülemî'dir. Künyesi Ebû Amr'dır.

Hayatı ve faziletleri:

Safvân (r.a.), Peygamber'in (s.a.v.) salih sahâbîlerinden biriydi. Şairdi; ağırbaşlı, cesur ve yiğit bir kimseydi. Hendek Savaşı'na katıldı ve bundan sonra yapılan hiçbir gazveden geri kalmadı. Safvân (r.a.), özellikle "İfk Hadisesi" ile tanınmıştır. Bu olayda Resûlullah'ın (s.a.v.) onun hakkında yaptığı övgü çok meşhurdur. Peygamber (s.a.v.) onun için şöyle buyurmuştur: "Ondan bildiğim yalnızca hayırdır."[1052] Bu olay, hicretin beşinci yılında gerçekleşen Müreysi Gazvesi sırasında olmuştur. Safvân (r.a.), ordunun arka tarafında ilerler, ordudan geride kalan veya düşen eşyaları toplardı. Bu sırada bir insan silueti gördü. Yaklaşınca bunun Müminlerin annesi Âişe (r.â.) olduğunu fark etti. Âişe (r.â.), kaybolan gerdanlığını aramak için geride kalmıştı. Safvân (r.a.) sadece: "Şüphesiz biz Allah'a aidiz ve yine O'na döneceğiz." sözünü söyledi; bundan başka hiçbir şey konuşmadı. Devesini çöktürdü, Âişe'yi bindirdi ve deveyi yedeğinden çekerek orduya yetiştirdi. Bunun üzerine iftira ehli konuşmaya ve dedikodu yaymaya başladı. Peygamber (s.a.v.) ayağa kalktı, Allah'a hamd etti ve O'nu layık olduğu şekilde övdükten sonra şöyle buyurdu: "Ey Müslümanlar topluluğu! Ailem hakkında bana eziyet eden kimseler konusunda bana kim yardım edecek? Vallahi ailem hakkında kötü bir şey bilmiyorum. Onlar, sahâbîlerimden bir adamı suçluyorlar ki ben onun hakkında da hayırdan başka bir şey bilmiyorum. O, benimle birlikte bulunmadığı hiçbir yere çıkmamıştır." Ardından Yüce Allah, Âişe'nin (r.a.) masumiyetini bildiren ayetleri indirdi.[1053]

Vefatı:

Safvân bin el-Muattal (r.a.), hicrî 60 yılında, Fırat'ın batısında bulunan Sümeysât'ta, Muâviye'nin (r.a.) hilafetinin sonlarına doğru vefat etmiştir.

[1052] (Buhârî, 2637; Müslim, 2770)
[1053] (Buhârî, 4141; Müslim, 2770)

Bilgilerini Test Et (47. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: “Dahâhâ” kelimesinin anlamı nedir?		**B**
	A) Onu yuvarladı ve sardı.	B) Onu yaydı ve içine faydalarını yerleştirdi.	C) Onu parçaladı.
Hadis Sofrası	Soru: Akşam zikirlerinin vakti ne zaman başlar?		**A**
	A) İkindi namazından sonra güneş batıncaya kadar.	B) Yatsı namazından sonra güneş doğuncaya kadar.	C) Duha namazından sonra ikindi ezanına kadar.
Akaid Sofrası	Soru: Geçerli (caiz) olan rukye hangisidir?		**C**
	A) Sadece Kur’an’dan olan.	B) Sahabeden sabit olan.	C) Şirk içermeyen.
Fıkıh Sofrası	Soru: Mekke’de (Harem bölgesinde) ikamet edenler hacca nereden ihrama girerler?		**A**
	A) Kendi evlerinden.	B) Ten‘îm’den.	C) Ci‘râne’den.
Siyer Sofrası	Soru: Peygamber’in (s.a.v.) mektubunu yırtan kimdir?		**B**
	A) Herakl.	B) Kisrâ.	C) Mukavkıs.
Sahabe Sofrası	Soru: Safvân’ın (r.a.) hayatındaki meşhur olay hangisidir?		**A**

	A) İfk olayı.	B) Uzzâ putunun yıkılması.	C) Habeşistan'a hicret.

Pazar: Tefsir Sofrası

Nebe Suresi (1)

"Birbirlerine neyi soruyorlar? O büyük haberden (kıyametten); ki onlar onun hakkında ihtilafa düşmüşlerdir. Hayır! Yakında bilecekler. Sonra yine hayır! Yakında bilecekler. Biz yeri bir döşek yapmadık mı? Dağları da kazıklar kılmadık mı? Sizi çiftler hâlinde yaratmadık mı? Uykunuzu bir dinlenme kılmadık mı? Geceyi bir örtü yaptık, Gündüzü de geçim zamanı kıldık. Üzerinize yedi sağlam göğü bina ettik. Parlak ve aydınlatıcı bir kandil (güneş) yarattık. Yağmur yüklü bulutlardan bol bol su indirdik. Onunla taneler ve bitkiler çıkardık. Ve birbirine girmiş gür bahçeler meydana getirdik."

Surenin Konusu:

Allah'ın, öldükten sonra diriltmeye gücünün yettiğine dair delilleri açıklamak ve bunu inkâr edenleri uyarmak.

Kelimelerin Açıklaması:

- Ammâ:

Ne hakkında.

- Nebei'l-azîm:

Büyük haber (diriliş ve kıyamet haberi).

- Mihâdâ:

Döşek gibi yayılmış, hazırlanmış.

- Evtâdâ:

Kazıklar (dağlar; yeri sabitleyen).

- Ezvâcâ:

Erkekli dişili çiftler.

- Subâtâ:

Dinlenme, beden için rahatlama ve işlerin kesilmesi.

- Libâsâ:

Örtü (gecenin karanlığı).

- Me'âşâ:

Geçim sağlanan zaman.

- Sirâcen vehhâcâ:

Parlak, alevli bir kandil (güneş).

- Mu‘sırât:

Yağmur yüklü bulutlar.

- Seccâcâ:

Bol bol akan.

- Cennâtin elfâfâ:

Ağaçları birbirine girmiş bahçeler.

Genel Anlamı:

Sure, büyüklük ve önem ifade eden bir soru ile başlar: Kâfirler ne hakkında şüphe ediyor, neden birbirlerine bunu soruyorlar? Ardından cevap gelir: Onların şüphe ve ihtilafı, büyük haber hakkındadır. Bu büyük haber, şüphe kabul etmeyen bir hakikattir; o da Kur’an ve onun içinde yer alan diriliş ve yeniden hayata dönüş haberleridir. Onlar bu konuda uzun süre çekişmiş ve kuşkuya düşmüşlerdir. Bazen onu sihir diye nitelemişler, bazen şiir, bazen de eski masallar demişlerdir. Oysa durum onların iddia ettiği gibi değildir; yakında inkârlarının sonucunu mutlaka öğreneceklerdir.

Sonra Yüce Allah, bu büyük haberin doğruluğuna delil olan nimetlerini sıralar: Yeryüzü insanlar için döşenmiş, yaşama elverişli hâle getirilmiştir. Dağlar kazıklar gibi yerleştirilmiş, yeryüzünü sarsılmaktan korumuştur. İnsanlar erkek ve dişi olarak yaratılmış, birbirlerine huzur bulmaları için eş kılınmış; böylece sevgi, merhamet ve neslin devamı sağlanmıştır. Gece insanları sükûnetle kuşatır, uyku onlara dinlenme verir. Gökyüzü son derece sağlam ve güçlü yaratılmıştır. Güneş, ışığı, sıcaklığı ve faydasıyla insanlara, hayvanlara ve bitkilere hizmet eder. Bolca indirilen yağmurla taneler, bitkiler ve birbirine girmiş gür bahçeler bitirilir. Bunca büyük nimeti veren Allah nasıl inkâr edilir ve O’nun verdiği haber nasıl yalanlanır?!

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) Büyük haberin (dirilişin) doğruluğu, işaretleri ve delilleriyle açıkça ortaya konmuştur.
2) Allah’ın yaratmayı kusursuz yapması, yeniden yaratmaya da gücünün yettiğinin delilidir.
3) Allah’ın insanlara olan büyük lütfu; çevrelerinde yarattığı ve hayatlarını sürdürmeleri için hizmetlerine sunduğu nimetlerle açıkça görülmektedir.

Pazartesi: Hadis Sofrası

Allah'ın Rahmetinin Genişliği ve Azabının Şiddeti

Ebû Hüreyre'den (r.a.) rivayet edildiğine göre, Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Eğer mümin, Allah katındaki azabın ne kadar şiddetli olduğunu bilseydi, hiç kimse cenneti konusunda ümitli olmazdı. Eğer kâfir de Allah katındaki rahmetin ne kadar geniş olduğunu bilseydi, hiç kimse cennetten ümidini kesmezdi."[1054]

Açıklama:

Müslümanın, Allah'a giden yolculuğunda iki duygu arasında denge kurması gerekir: Allah'ın azabından korku ve Allah'ın rahmetine ümit. Böylece kul, Allah'ın rahmetinden ümidini kesip kendine aşırı yüklenmez; aynı zamanda Allah'ın affına güvenip günahları hafife alarak gevşekliğe de düşmez. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurmuştur: "Kullarıma haber ver ki, ben çok bağışlayanım, çok merhamet edenim. Ve şüphesiz benim azabım da çok acı bir azaptır."[1055] Korku ve ümit, müminin kalbinde birlikte bulunduğunda; Allah ona umduğunu verir ve korktuğundan da onu güvene kavuşturur.

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Allah'tan duyulan samimi korku, insanı haramlardan alıkoyar; bu korkuya sahip olan kimse namazı terk etmez, hıyanet etmez, hırsızlık yapmaz.
2) Samimi ümit, mutlaka bir amelle birlikte olur; kul Allah'ın fazlını ve sevabını umarak iyilikler yapar, Allah'ın bağışlamasını umarak günahlarından tövbe eder.
3) Gerçek korkunun meyvesi, kulun yaptığı amellere güvenip kendini beğenmemesidir.
4) Gerçek ümidin meyvesi, hiçbir iyiliği küçük görmemektir; çünkü bazen küçük bir amel, Allah'ın rahmetini kazandırabilir.
5) Tövbe ve salih amel olmaksızın yalnızca rahmet ummak, aldanış ve şeytanın kandırmasıdır.

[1054] (Müslim, 2755)
[1055] (Hicr, 49–50)

Salı: Akaid Sofrası

Muska (Temâim)

Muskalar (temâim): "Temîme"nin çoğuludur. Hastalara, çocuklara veya hayvanlara; belayı defetmek ya da kaldırmak amacıyla takılan şeylerdir. Bilezik, kolye, asılı nesneler ve benzeri şekillerde olur.

Muskalar iki çeşittir:

Birinci tür: Kur'an'dan olan muskalar. Bu türün hükmü konusunda âlimler iki görüşe ayrılmıştır:

Birinci görüş: Takılmasının caiz olduğu görüşüdür. Bu, Abdullah bin Amr'dan (r.a.) rivayet edilmiştir.

İkinci görüş: Takılmasının haram olduğu görüşüdür. Bu görüş; İbn Mes'ûd, İbn Abbas, Huzeyfe, Ukbe b. Âmir ve İbn Ukaym'e (r.a.) aittir. Tâbiînden bir grup, özellikle İbn Mes'ûd'un öğrencileri de bu görüşü benimsemiştir.

Doğru olan görüş ikinci görüştür. Bunun üç sebebi vardır:

- Hadislerde geçen genel yasaklamalar vardır ve bu genel hükmü daraltan bir delil yoktur.
- Kötüye giden yolu kapatma (sedd-i zerîa) ilkesine göre; buna izin vermek, caiz olmayan şeylerin de takılmasına kapı aralar.
- Kur'an'ı üzerinde taşımak, tuvalet gibi durumlarda beraberinde bulundurmak sebebiyle ona saygısızlık (hafife alma) anlamına gelir.

İkinci tür: Kur'an'dan olmayan muskalar. Tılsım, ip, deri parçası, kumaş gibi şeylerden yapılan muskalar bu gruba girer. Bu tür muskalar ittifakla haramdır ve şirktir. Çünkü Allah'tan başkasına bağlanmak anlamına gelir. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Kim bir muska takarsa, şirk koşmuş olur."[1056] Yine şöyle buyurmuştur: "Kim bir şeye bağlanırsa, Allah onu o şeye havale eder."[1057]

[1056] (Ahmed, 17422)
[1057] (Tirmizî, 2027)

Yani Allah Teâlâ, kişinin bağlandığı şeyi ona bırakır. Kim mahlûklara, muskaya veya kabirlere bağlanırsa; Allah onu yardımsız bırakır ve o şeylere teslim eder. Bu şeyler de ona ne fayda sağlar ne de bir zararı giderir. Böylece kişinin akidesi bozulur ve Rabbi ile olan bağı kopar. Kim ise yalnızca Allah'a bağlanır, O'na sığınır ve işini O'na havale ederse; Allah ona yeter, onu korur, uzak olanı yakın eder ve her zorluğu kolaylaştırır.

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Hac ve Umre İçin İhrama Girmek

İhramın Sünnetleri

Hac veya umre yapmak isteyen kimsenin, bu ibadete en güzel ve en uygun hâl üzere başlaması için ihrama girmeden önce bazı müstehap hazırlıkları yapması tavsiye edilir. Bu müstehaplardan bazıları şunlardır:

1. Boy abdesti almak: Peygamber (s.a.v.) ihrama girmeden önce yıkanmıştır.[1058]
2. Temizlik yapmak: Bıyık, koltuk altı ve kasık kıllarını almak gibi, alınması meşru olan şeyleri almak. Ancak buna ihtiyaç yoksa alınmaz; çünkü bu temizlik, ihtiyaç hâlinde yapılır ve ihrama özgü bir şart değildir.
3. Bedene koku sürmek: Âişe (r.â.) şöyle demiştir: "Peygamberi (s.a.v.) ihrama girmeden önce ihramı için, ihramdan çıkıp Kâbe'yi tavaf etmeden önce de helâli için kokulardım."[1059]
4. Erkeğin temiz ve beyaz izar ve rida giymesi: Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Elbiselerinizin en hayırlısı beyaz olanlardır. Hayatta olanlarınıza giydirin, ölülerinizi de onunla kefenleyin."[1060]
5. İhrama namazdan sonra girmek: Peygamber (s.a.v.) ihrama namazdan sonra girmiştir.[1061]
6. İhrama girdikten sonra telbiyeyi çokça söylemek: Şu sözlerle telbiye getirmek: "Buyur Allah'ım buyur! Buyur, senin ortağın yoktur, buyur! Hamd, nimet ve mülk sanadır. Senin ortağın yoktur."[1062]

[1058] (Tirmizî, 830)
[1059] (Buhârî, 1539; Müslim, 1189)
[1060] (Ebû Dâvûd, 3878; Tirmizî, 994)
[1061] (Buhârî, 2337)
[1062] (Buhârî, 1549; Müslim, 1184)

İhrama Girmenin Şekli

İbadetlerin ilki ihrama girmektir. İhramın anlamı, hac veya umre ibadetine girme niyetidir.

Bu ibadete "ihram" denilmesinin sebebi, Müslümanın bu niyetle birlikte daha önce kendisine helâl olan bazı şeyleri kendisine haram kılmasıdır. Bunlara; nikâh, koku sürünmek, tırnak kesmek, başı tıraş etmek ve benzeri davranışlar dahildir.

Kişi hac veya umre ibadetine girmek istediğinde, kalbiyle niyet eder ve diliyle telbiye getirir. Hac için: "Lebbeyk Allah'ım, hac için buyur!" Umre için ise: "Lebbeyk Allah'ım, umre için buyur!" der.

Eğer ihrama girdikten sonra kendisini engelleyecek bir mazeretin veya hastalığın ortaya çıkmasından endişe ederse, ihramdan sonra şart koşması müstehaptır. Bu durumda şöyle der: "Allah'ım! Beni alıkoyduğun yerde ihramdan çıkmam helâl olsun."[1063]

[1063] (Buhârî, 5089; Müslim, 1207)

Perşembe: Siyer Sofrası

Onun Peygamberliğinin Delilleri

Hastaları İyileştirmesi

- Bunlardan biri de, Ali bin Ebî Tâlib'in gözünü Allah'ın izniyle iyileştirmesidir. Sehl bin Sa'd (r.a.) şöyle anlatır: Hayber günü Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Bu sancağı yarın öyle bir adama vereceğim ki, Allah fetihleri onun eliyle nasip edecek. O, Allah'ı ve Peygamberini sever; Allah ve Peygamberi de onu sever." İnsanlar o gece, sancağın kime verileceğini konuşarak sabahladılar. Sabah olunca herkes sancağın kendisine verilmesini umarak Peygamberin (s.a.v.) yanına geldi. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.): "Ali bin Ebî Tâlib nerede?" diye sordu. "Gözlerinden rahatsızdır." denildi. Bunun üzerine Ali çağrıldı ve Peygamber (s.a.v.) onun gözlerine tükürdü ve onun için dua etti. Ali hemen iyileşti; sanki hiç ağrısı olmamış gibiydi. Bunun ardından Peygamber (s.a.v.) sancağı ona verdi ve şöyle buyurdu: "Ağır ağır ilerle, onların topraklarına ulaştığında dur. Sonra onları İslam'a davet et ve Allah'ın üzerlerindeki haklarını kendilerine bildir. Allah'a yemin olsun ki, Allah'ın senin vesilenle tek bir kişiye hidayet vermesi, senin için kızıl develere sahip olmaktan daha hayırlıdır."[1064]
- Bunlardan biri de Seleme bin el-Ekva'ın (r.a.) bacağının iyileştirilmesidir. Yezîd bin Ebî Ubeyd şöyle anlatır: Seleme'nin bacağında bir yara izi gördüm ve ona: "Ey Ebû Müslim! Bu yara nedir?" diye sordum. O da şöyle dedi: "Bu, Hayber günü aldığım bir darbedir. İnsanlar 'Seleme yaralandı' demişlerdi. Bunun üzerine Peygamberin (s.a.v.) yanına götürüldüm. O da yaraya üç defa üfledi. O günden beri bu bacağımdan hiçbir şikâyetim olmadı."[1065]

[1064] (Buhârî, 4210; Müslim, 2406)
[1065] (Buhârî, 4206)

- Bunlardan biri de Abdullah bin Atîk'in (r.a.) bacağının iyileştirilmesidir. Şöyle ki: Peygamber (s.a.v.), Ebû Râfi adlı Yahudiye karşı ensardan bir grup sahabeyi göndermiş ve onların başına Abdullah bin Atîk'i komutan tayin etmiştir. Ebû Râfi, Peygambere (s.a.v.) eziyet ediyor ve düşmanlarına yardım ediyordu. Hicaz bölgesinde kendisine ait bir kalede bulunuyordu. Onlar Ebû Râfi'ye yaklaştıklarında güneş batmış, insanlar hayvanlarını otlaktan geri getirmişti. Bunun üzerine Abdullah bin Atîk arkadaşlarına şöyle dedi: "Siz yerinizde bekleyin; ben kapıcıya yumuşak davranarak içeri girmeye çalışacağım." Kendisi anlatıyor: "Gidip Ebû Râfi'ye ulaşmayı başardım ve onu öldürdüğümü anladım. Daha sonra kapıları birer birer açarak çıktım. Nihayet bir merdivene geldiğimde ayağımı bastım, fakat düştüm ve bacağım kırıldı. Bacağımı sarığımla sardım, sonra gidip kapının yanında oturdum ve kendi kendime dedim ki: 'Onu gerçekten öldürdüğümü öğrenmeden bu gece buradan çıkmayacağım.' Horoz öttüğünde, kalenin üzerinde bir tellal şöyle bağırdı: 'Hicaz tüccarlarının büyüğü Ebû Râfi öldü!' Bunun üzerine arkadaşlarımın yanına gittim ve onlara: 'Kurtuluş, Allah Ebû Râfi'i öldürdü!' dedim. Sonra Peygamberin (s.a.v.) yanına gittim ve olup biteni kendisine anlattım. Bunun üzerine bana: 'Bacağını uzat' buyurdu. Bacağımı uzattım, o da eliyle bacağımı sıvazladı. Bir de baktım ki sanki bacağım hiç ağrımamış gibi oldu.[1066]

[1066] (Buhârî, 4039)

Cumartesi: Sahabeler Sofrası

Ammâr bin Yâsir (r.a.)

Adı ve Doğumu:

O, Ammâr bin Yâsir bin Âmir bin Mâlik bin Kinâne'dir. Künyesi Ebû'l-Yakzândır.

Hicretten 56 yıl önce Medine'de doğmuştur. Bu sebeple yaş bakımından Peygamberimiz (s.a.v.) ile birbirine yakındır.[1067]

Hayatı ve faziletleri:

Ammâr (r.a.) uzun boylu, omuzları geniş, kıvırcık saçlıydı. Yazı yazmayı ve okumayı bilirdi. Az konuşur, uzun süre susardı.[1068]

İslâm'ı çok erken dönemde kabul etti. Mekke'deki zayıf ve kimsesiz Müslümanlardandı. Kendisi, babası ve annesi Allah yolunda çok ağır işkencelere maruz kaldılar. Bunun üzerine Peygamberimiz (s.a.v.) onlara şöyle buyurdu: "Sabredin ey Yâsir ailesi! Şüphesiz sizin vaadiniz cennettir."[1069]

Abdullah bin Mes'ûd (r.a.) şöyle demiştir: "İslâm'ını açıkça ilan eden ilk yedi kişi şunlardır: Allah'ın Elçisi (s.a.v.), Ebû Bekir, Ammâr, annesi Sümeyye, Suheyb, Bilâl ve Mikdâd. Allah, Peygamberini amcası Ebû Tâlib ile korudu; Ebû Bekir'i ise kavmiyle korudu. Diğerlerine gelince, müşrikler onları yakaladı, demir zırhlar giydirdi ve güneş altında eritip işkence ettiler."[1070]

[1067] (Hâkim, el-Müstedrek, 3/385)
[1068] (Hilyetü'l-Evliyâ, 1/145)
[1069] (Taberânî, el-Mu'cemü'l-Kebîr, 1508; Hâkim, 5666)
[1070] (Ahmed bin Hanbel, Müsned, 3823; İbn Mâce, 150)

Peygamberimiz (s.a.v.), Ammâr bin Yâsir'i (r.a.) övmüş ve imanını birçok hadiste methetmiştir. Bunlardan biri şu sözüdür: "Şüphesiz Ammâr, iliğine kadar imanla doldurulmuştur." [1071] Bir defasında Ammâr (r.a.) Peygamberimizden izin isteyerek yanına gelmişti. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Hoş geldin ey temiz, tertemiz kişi."[1072]

Ammâr (r.a.) önce Habeşistan'a, ardından Medine'ye hicret etti. Bedir Savaşı'na katıldı ve Bedir'e katılanlar arasında anne ve babası da Müslüman olan tek kişi oydu. Uhud Savaşı'na ve Peygamberimiz (s.a.v.) ile birlikte yapılan bütün savaşlara iştirak etti. Yemâme Savaşı günü Müslümanların durumu çok ağırlaştığında büyük bir kahramanlık gösterdi. Bir kayanın üzerine çıktı, kesilmiş olan kulağı sallanıyordu ve yüksek sesle şöyle seslendi: "Ey Müslümanlar! Cennetten mi kaçıyorsunuz?! Ben Ammâr bin Yâsir'im, bana doğru gelin!" Bunu söylerken en şiddetli şekilde savaşmaya devam ediyordu.[1073]

Vefatı:

Ammâr bin Yâsir (r.a.), Hicrî 37 yılında şehit edildi. Vefat ettiğinde 91 yaşındaydı. Naaşını Ali bin Ebî Tâlib (r.a.) göğsünün üzerinde taşıdı, Müslümanlara namazını kıldırdı ve onu şehit olduğu elbiseleriyle defnetti.

[1071] (Hâkim, el-Müstedrek, 5680)
[1072] (Buhârî, el-Edebü'l-Müfred, 1031)
[1073] (Siyeru A'lâmi'n-Nübelâ, 1/422)

Bilgilerini Test Et (48. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: “el-mu‘sırât” kelimesinin anlamı nedir?		**A**
	A) Yağmur yüklü bulutlar.	B) Yüksek dağlar.	C) Büyük gemiler.
Hadis Sofrası	Soru: Samimi (gerçek) ümidin (recânın) sonuçlarından biri nedir?		**A**
	A) Kulun, iyilikten hiçbir şeyi küçümsememesi.	B) Kulun, yaptığı amele güvenip onunla gururlanmaması.	C) Kulun, aşırıya gidip bazı mubahları terk etmemesi.
Akaid Sofrası	Soru: “Belayı defetmek veya kaldırmak için hastalara, çocuklara ya da hayvanlara takılan muska ve benzeri şeyler” ifadesi aşağıdakilerden hangisinin tanımıdır?		**C**
	A) Rukye.	B) Tivela.	C) Temâim (muska).
Fıkıh Sofrası	Soru: İhramın müstehaplarından biri hangisidir?		**B**
	A) Niyet.	B) Gusül abdesti almak.	C) Mikattan ihrama girmek.
Siyer Sofrası	Soru: Yahudi Ebu Râfi‘yi öldüren kişi kimdir?		**B**
	A) Seleme bin el-Ekva‘.	B) Abdullah bin Atîk.	C) Sa‘d bin Muâz.
Sahabe Sofrası	Soru: Ammâr (r.a.)’ın faziletlerinden biri olarak Peygamberimiz (s.a.v.) hangi sözü söylemiştir?		**C**

	A) “O salih bir kimsedir.”	B) “Rûhu’l-Kudüs seni destekliyor.”	C) “Hoş geldin ey temiz, tertemiz kişi.”

Pazar: Tefsir Sofrası

Nebe Suresi (2)

“Şüphesiz ayırma günü (hüküm günü) belirlenmiş bir vakittir. Sûr’a üflendiği gün, siz bölük bölük gelirsiniz. Gök açılır da kapılar hâline gelir. Dağlar yürütülür de bir serap olur. Şüphesiz cehennem bir gözetleme yeridir. Azgınlar için bir dönüş yeridir. Orada uzun devirler boyunca kalırlar. Orada ne bir serinlik tadarlar ne de bir içecek. Ancak kaynar su ve irin içerler. Bu, yaptıklarına uygun bir karşılıktır. Çünkü onlar hesap beklemiyorlardı. Ayetlerimizi de yalanlamışlardı. Biz her şeyi bir kitapta sayıp kaydettik. (O hâlde) tadın! Artık size azaptan başkasını artırmayacağız.”

Kelimelerin Açıklaması:

- Berdan:

Cehennem ateşinin hararetini bedenlerinden giderecek herhangi bir serinlik.

- Mîkâten:

Yaratılmışlar arasında hüküm vermek için belirlenmiş vakit ve zaman.

- Hamîmen:

Son derece sıcak, kaynar su.

- Sûr:

İsrâfil’in içine üfleyeceği boynuz.

- Gassâkan:

Cehennem ehlinin irin ve akıntısı.

- Ebwâben:

Meleklerin inişi için çok sayıda kapısı olan.

- Vifâkan:

Amellerine tam uygun, adil bir karşılık.

- Suyyirat:

Sabitliğinden sonra yerinden sökülüp yürütülmüş.

- Lâ yercûne:

Korkmuyorlar, hesap beklemiyorlar.

- Mirsâdan:

İçindekileri gözetleyen, onları bekleyen.

- Ahsaynâhu:

Amel defterlerinde tek tek kaydettik.

- Ahkâben:

Kesintisiz, ardı ardına gelen uzun devirler.

Genel Anlamı:

Yüce Allah bu ayetlerde, kendisinin bütün yaratılmışlar için bir buluşma ve hesap vakti kıldığı kıyamet gününün büyüklüğünü hatırlatmaktadır. O gün meydana gelecek şiddetli sarsıntılar ve dehşetli olaylar anlatılır: Dağlar yerlerinden sökülüp savrularak toz hâline gelir, gök yarılır ve kapılar gibi açılır. Allah, hiçbir zulüm bulunmayan adil hükmüyle kullar arasında hüküm verir. Cehennem ateşi yakılıp alevlendirilir; azgınlar için hazırlanmış, onların varacağı ve barınacağı bir yer hâline getirilir. Orada ardı ardına gelen uzun zaman dilimleri boyunca kalırlar. Ne derilerini serinletecek bir ferahlık bulurlar ne de susuzluklarını giderecek bir içecek. Ancak yüzleri kavuran, bağırsakları parçalayan kaynar su ve cehennem ehlinin son derece pis kokulu, iğrenç tadı olan irinini içerler. Bu korkunç azaplar, onların yaptıklarına tam uygun bir karşılıktır. Allah onlara zulmetmemiştir; asıl onlar kendilerine zulmetmişlerdir. Çünkü hesaba iman etmemiş, ahiret için çalışmayı ihmal etmiş, Allah'ın ayetlerini açıkça yalanlamışlardır. Yaptıkları her şey -küçüğü büyüğü- Allah tarafından eksiksiz şekilde kaydedilmiş ve bunun karşılığında şiddeti zamanla artan ağır bir azapla cezalandırılacaklardır.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) Kıyamet gününü ve o günün dehşetli olaylarını hatırlatma.
2) Kıyametin korkunç hâllerini düşünmenin kalp gafletine bir tedavi, salih amellere ise güçlü bir teşvik olması.
3) Azgınlıktan sakındırma ve azgınların akıbetini açıkça ortaya koyma.
4) İnsanın boşuna yaratılmadığı, büyük bir hikmetle yaratıldığı ve büyük bir günde hesaba çekileceği.
5) Meleklerin insanların bütün amellerini -azını çoğunu, iyisini kötüsünü- eksiksiz şekilde yazdığı.
6) Kâfirler için hazırlanmış azabın açıklanması; ibret almaları için bir uyarı olması.
7) Kâfirlerin cehennemdeki azabının sürekli artarak devam edeceği.

Pazartesi: Hadis Sofrası

Allah hakkında güzel zan besleme emri

Câbir b. Abdullah (r.a.) şöyle demiştir: Resûlullah (s.a.v.), vefatından üç gün önce şöyle buyururken onu işittim: "Hiçbiriniz, Allah hakkında güzel zan beslemeden ölmesin."[1074]

Açıklama:

Müminin hayatı boyunca Rabbine karşı güzel zan beslemesi gerekir. Özellikle sıkıntı, musibet, bela, hastalık ve ölüm anı yaklaştığında Allah'ın keremini ve lütfunu hatırlamalı; O'nun rahmetini ve affını ummalıdır. Bu, kişinin o zor anları güzel bir son ve güzel sözlerle geçirmesine yardımcı olur. Kul, Allah hakkında ne kadar güzel zan beslerse, O'nun katındakine dair umudu da o kadar güzel olur. Allah da kulunun ümidini boşa çıkarmaz ve amelini zayi etmez. Allah hakkında kötü zan ise, Allah'ı tanımamaktan kaynaklanan bir durumdur; günahlara dalmanın ve kişiye kendini aşırı derecede zorlamanın sebeplerindendir.

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Peygamberimizin (s.a.v.) ümmetini irşat etmeye ne kadar istekli olduğu ve vefat hastalığında bile onlara olan şefkatinin büyüklüğü.
2) Ümitsizlik ve yeise düşmenin yasaklanması, güzel zan ve ümit taşımanın teşvik edilmesi.
3) Müslümanın Allah hakkındaki güzel zanının, onu salih amellere sevk etmesi gerektiği; tembelliğe ve günaha sürüklememesi. Aksi hâl bir aldanıştır.
4) Allah hakkında güzel zandan bir örnek: Kul dua ettiğinde Allah'ın duasını kabul edeceğini düşünmesi; günah işleyip istiğfar ettiğinde Allah'ın tevbesini kabul edeceğini umması; salih amel işlediğinde Allah'ın amelini kabul edeceğine inanması.
5) Allah hakkında kötü zandan bir örnek: Kul ibadet ettiği hâlde Allah'ın bunu kabul etmeyeceğini düşünmesi; günah işleyip tevbe ettiği hâlde Allah'ın onu affetmeyeceğini zannetmesi.

[1074] (Müslim, 2877)

Salı: Akaid Sofrası

Devlet Başkanına (Ulü'l-emre) İtaat

Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat inancının ve dinin temel esaslarından biri; Müslümanların devlet başkanına (ulü'l-emre) itaat etmelerinin farz olmasıdır. Yüce Allah'ın Kitabı'nın açık hükümleri, Resûlü'nün (s.a.v.) sahih sünneti ve geçmişten günümüze Müslüman âlimlerin icmâı; Müslümanların yöneticisine itaat etmenin vacip, ona karşı çıkmanın ise haram olduğuna delalet etmiştir. Bu itaat; Allah'a kulluk niyetiyle yapılan bir ibadet, inanılan bir akide ve sevabı umulan bir yakınlıktır.

Yüce Allah, insanları yaratandır; onların tabiatlarını, ihtiyaçlarını ve işlerinin neyle düzeleceğini en iyi bilendir. Bu sebeple hayrın tamamı, Allah'ın emrine uymakta ve şeriatine tâbi olmaktadır.

Yüce Allah şöyle buyurmuştur: "Ey iman edenler! Allah'a itaat edin, Peygamber'e itaat edin ve sizden olan yöneticilere de itaat edin. Eğer herhangi bir konuda anlaşmazlığa düşerseniz, Allah'a ve Peygamber'e döndürün; eğer Allah'a ve ahiret gününe iman ediyorsanız. Bu, sizin için daha hayırlı ve sonuç bakımından daha güzeldir."[1075]

Ubâde bin Sâmit'ten (r.a.) rivayet edildiğine göre şöyle demiştir: "Resûlullah'a (s.a.v.) bollukta ve darlıkta, hoşumuza giden ve gitmeyen hâllerde, başkalarının bize tercih edilmesi durumunda bile dinleyip itaat etmek üzere biat ettik. Ayrıca, açık bir küfür görmedikçe ve bu konuda Allah'tan kesin bir delil bulunmadıkça, yöneticilere karşı çıkmamaya söz verdik."[1076]

Ümmetine karşı son derece düşkün olan Peygamberimiz (s.a.v.), kişinin en küçük bir meselede bile cemaatten ayrılmamasını teşvik etmiş ve bunun kötü sonucunu ağır bir dille uyarmıştır. Şöyle buyurmuştur: "Her kim yöneticisinden hoşlanmadığı bir şey görürse buna sabretsin. Çünkü kim cemaatten bir karış kadar ayrılır da bu hâl üzere ölürse, cahiliye ölümüyle ölmüş olur."[1077]

[1075] (Nisâ, 59)
[1076] (Buhârî, 7055; Müslim, 1709)
[1077] (Buhârî, 7054; Müslim, 1849)

Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: “Kim itaattan elini çekerse, kıyamet günü Allah’ın huzuruna hiçbir delili olmadan çıkar. Kim de boynunda bir biat bulunmadan ölürse, cahiliye ölümüyle ölmüş olur.”[1078]

Hatta akıl da bunu en açık şekilde göstermektedir. Çünkü her insan topluluğu için kendisine itaat edilen bir yöneticinin bulunması; hayır ve hikmet gereğidir. Böylece insanlar işlerini düzenler, menfaatleri gözetilir, malları ve namusları güvence altına alınır. İbadetlerini ve taatlerini huzur içinde yerine getirirler; umre ve hac ibadetleri kolaylaşır. Saflar onun etrafında birleşir, söz birliği sağlanır, güçleri ve itibarı artar, düşmanları ise bertaraf edilir.

[1078] (Müslim, 1851)

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

İhram Yasakları

İhram yasakları: İhrama giren kimsenin kaçınması gereken haramlardır.

Bunlar sekiz yasaktır:

Birinci yasak: Saçı tıraş etmek; ister baştan ister bedenden olsun. Yüce Allah şöyle buyurmuştur: "Başlarınızı tıraş etmeyin; ta ki kurban yerine ulaşıncaya kadar."[1079] Ancak saçını yıkaması caizdir; çünkü Peygamber (s.a.v.) ihramlı iken başını yıkamıştır.[1080]

İkinci yasak: El veya ayak tırnaklarını kesmek. Eğer tırnak kırılır ve onu almak zorunda kalırsa, bunda bir sakınca yoktur.

Üçüncü yasak: Erkeğin başını yapışık bir şeyle örtmesi. Peygamber (s.a.v.) sarık ve bürnus giymeyi yasaklamıştır.[1081] Ancak çadır, ağaç veya şemsiye ile gölgelenmesi caizdir; çünkü Peygamber (s.a.v.) için bir çadır kurulmuş ve o, ihramlıyken orada kalmıştır.[1082]

Dördüncü yasak: Erkeğin, bedene göre dikilmiş elbise giymesi. Buna gömlek, pantolon ve eldiven dahildir. Peygamber (s.a.v.)'e: "İhramlı ne giyer?" diye sorulduğunda şöyle buyurmuştur: "İhramlı kimse gömlek, sarık, bürnus, pantolon giymez; vers veya safran sürülmüş elbise giymez ve mest de giymez."[1083]Kadına gelince: Örtünme ihtiyacı sebebiyle dilediği elbiseyi giyebilir; ancak iki şeyden kaçınır: Peçe (nikap) ve eldiven. Çünkü Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Kadın peçe takmaz ve eldiven giymez."[1084]

[1079] (Bakara, 196)
[1080] (Buhârî, 1840; Müslim, 1205)
[1081] (Buhârî, 1838; Müslim, 1177)
[1082] (Müslim, /4411)
[1083] (Buhârî, 1838; Müslim, 1177)
[1084] (Buhârî, 1838)

Kadın, yabancı erkeklerle karşılaştığında yüzünü başörtüsü vb. ile örtmekle yükümlüdür. Âişe (r.â.) şöyle demiştir: "Biz, Resûlullah (s.a.v.) ile birlikte ihramlı iken yanımızdan yolcular geçerdi. Bize yaklaştıklarında, içimizden biri cilbabını yüzünün üzerine indirirdi; geçip gittiklerinde ise açardık."[1085]

Beşinci yasak: Vücuda veya elbiseye koku sürmektir. Çünkü Peygamberimiz (s.a.v.), ihramlı kimsenin üzerindeki kokunun yıkanmasını emretmiştir.[1086] Ayrıca, binek hayvanı tarafından öldürülen ihramlı kimse hakkında şöyle buyurmuştur: "Onu koku sürmeyin."[1087]

Altıncı yasak: Kara avı yapmaktır. Yüce Allah şöyle buyurmuştur: "Ey iman edenler! İhramlı iken avı öldürmeyin."[1088] Ve yine buyurmuştur: "İhramlı olduğunuz sürece kara avı size haram kılınmıştır."[1089] Bu nedenle ihramlı kimse kara avı avlayamaz, ava yardım edemez ve kendisi için avlanan ya da avlanmasına yardım ettiği bir hayvanın etini yiyemez. Deniz avı ise kendisine helaldir. Çünkü Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "Deniz avı ve onu yemek size helal kılındı."[1090] Ayrıca evcil hayvanlar (tavuk, koyun gibi) av sayılmadığı için helaldir.

Yedinci yasak: Nikâh akdi yapmaktır. İhramlı kimse ne kendisi için ne de başkası adına nikâh kıyabilir. Osman (r.a.) şöyle demiştir: "İhramlı kimse nikâh kıymaz, nikâh kıydırmaz ve evlenme teklifinde bulunmaz."[1091]

Sekizinci yasak: Cinsel ilişki ve buna götüren davranışlar (şehvetle dokunma gibi). Yüce Allah şöyle buyurmuştur: "Hac aylarında hac yapmayı üstlenen kimse için cinsel ilişki yoktur."[1092]

[1085] (Abu Dâvûd, 1833)
[1086] (Müslim, 1180)
[1087] (Müslim, 1206)
[1088] (Mâide, 95)
[1089] (Mâide, 96)
[1090] (Mâide, 96)
[1091] (Müslim, 1409)
[1092] (Bakara, 197)

Perşembe: Siyer Sofrası

Onun Peygamberliğinin Delilleri

Gaybî haberler vermesi:

Peygamberliğinin delillerinden biri de, Resûlullah'ın (s.a.v.) geleceğe dair verdiği gaybî haberlerin, aynen ve eksiksiz şekilde gerçekleşmiş olmasıdır. Nitekim Yüce Allah, okuma-yazma bilmeyen, önceki ümmetlerin ilimleri ve geçmiş kavimlerin haberleri hakkında bilgisi olmayan bu ümmî peygamberine vahyetmiş; olmuş olanı ve olacak olanı, gerçeğe tam uygun biçimde ona bildirmiştir. Yüce Allah şöyle buyurur: "Bunlar sana vahyettiğimiz gayb haberlerindendir. Bundan önce ne sen ne de kavmin bunları biliyordunuz. O hâlde sabret; çünkü güzel akıbet takvâ sahiplerinindir."[1093]

Bu Kur'ân'da; Allah, melekleri, Arşı, göklerde ve yerde bulunan varlıklar, semalar, yerler ve ikisi arasındaki her şey hakkında kesin delillerle ispatlanmış pek çok doğru haber bulunmaktadır. Yine Kur'ân'da, ümmetlerin peygamberlerle olan kıssaları, Allah'ın müminleri nasıl kurtardığı ve inkârcıları nasıl helâk ettiği, hiçbir insanın benzerini getiremeyeceği üstün bir üslupla anlatılmıştır. Bazı yerlerde kıssa son derece özlü, açık ve beliğ şekilde aktarılırken; bazı yerlerde ayrıntılı biçimde anlatılmıştır. Bu anlatım tarzı öylesine güzel, açık ve yücedir ki, dinleyen kimse sanki yaşananlara bizzat şahit oluyormuş gibi hisseder. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurmuştur: "Sen Tur'un yanında değildin ki Biz seslendiğimizde orada bulunasın; fakat bu, Rabbinden bir rahmettir."[1094] Yine Allah Teâlâ buyurur: "Bunlar sana vahyettiğimiz gayb haberlerindendir. Onlar, Meryem'e kimin kefil olacağını belirlemek için kalemlerini atarlarken sen yanlarında değildin; ihtilaf ederlerken de yanlarında değildin."[1095] Ve şöyle buyurur: "Bunlar sana vahyettiğimiz gayb haberlerindendir. Onlar işlerini kararlaştırıp tuzak kurarlarken sen yanlarında değildin."[1096]

[1093] (Hûd, 49)
[1094] (Kasas, 46)
[1095] (Âl-i İmrân, 44)
[1096] (Yûsuf, 102)

Bu gaybî haberlerden, Resûlullah'ın (s.a.v.) bildirdiği şekilde aynen gerçekleşenlere örnekler şunlardır:

- Yüce Allah'ın, Mekke'de inen ilk sûrelerden biri olan Müzzemmil Suresi'nde buyurduğu şu ayet buna örnektir: "Allah, içinizden hastalar olacağını, bazılarının Allah'ın lütfundan rızık aramak için yeryüzünde yolculuk yapacağını, bazılarının da Allah yolunda savaşacağını bilmiştir."[1097]Bilindiği gibi cihad, ancak hicretten sonra Medine'de farz kılınmıştır. Buna rağmen bu ayet Mekke döneminde indirilmiş ve gelecekte olacak bir durumu haber vermiştir.

- Yine Yüce Allah, Mekke'de inen Kamer Suresi'nde şöyle buyurmuştur: "Yoksa 'Biz toplu bir gücüz, mutlaka galip geleceğiz' mi diyorlar? Topluluk bozguna uğrayacak ve arkalarını dönüp kaçacaklardır."[1098] Bu haber Bedir Günü gerçekleşmiş, Resûlullah (s.a.v.) bu ayeti arişten çıkarken okumuştur.

- Yine Allah Teâlâ Fetih Suresi'nde şöyle buyurur: "Andolsun ki Allah, Peygamberine gördüğü rüyayı hak olarak doğruladı. İnşallah güven içinde, korkmadan, başlarınızı tıraş etmiş veya saçlarınızı kısaltmış olarak Mescid-i Haram'a mutlaka gireceksiniz."[1099] Bu ilahî vaadin inişi Hudeybiye'de hicretin altıncı yılında olmuş, gerçekleşmesi ise yedinci yılda yapılan Umretü'l-Kazâ'da meydana gelmiştir.

- Yine Yüce Allah şöyle buyurmuştur: "Elif Lâm Mîm. Rumlar yenildi. Yakın bir yerde yenildiler; fakat bu yenilgilerinden sonra birkaç yıl içinde galip geleceklerdir."[1100]Farslar Rumları yendiğinde müşrikler sevinmiş, müminler ise üzülmüştü; çünkü Hristiyanlar, Müslümanlara Mecûsîlerden daha yakındı. Bunun üzerine Allah Teâlâ, Resûlullah'a (s.a.v.) Rumların birkaç yıl içinde Farslara galip geleceğini haber verdi ve olay aynen bildirildiği gibi gerçekleşti.

- Yine Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "Allah, içinizden iman eden ve salih amel işleyenlere, kendilerinden öncekileri halife kıldığı gibi onları da yeryüzünde mutlaka halife kılacağını vaat etmiştir."[1101]

[1097] (Müzzemmil, 20)
[1098] (Kamer, 44–45)
[1099] (Fetih, 27)
[1100] (Rûm, 1–3)
[1101] (Nûr, 55)

Nitekim Allah Teâlâ, Raşid Halifeler döneminde dinini yeryüzünde hâkim kılmış ve onu her tarafa yaymıştır.

Cumartesi: Sahâbe Sofrası

İmrân bin Husayn (r.a.)

Adı ve Doğumu:

O, İmrân b. Husayn b. Ubeyd'dir ve Huzâa kabilesine mensuptur. Kendisi, babası ve Ebû Hüreyre (r.a.) aynı yıl, hicretin 7. yılında Müslüman olmuşlardır.

Hayatı ve Faziletleri:

İmrân b. Husayn (r.a.), sahâbenin faziletli ve fakihlerinden biriydi. Doğru sözlü, takvâ sahibi, son derece verâlı, Allah'a ve Resûlü'ne (s.a.v.) itaate kendini adamış bir kimseydi. Duası kabul edilen, Allah korkusundan çokça ağlayan bir sahâbeydi.

Aynı zamanda giyimine ve dış görünüşüne de özen gösterirdi. Ebû Recâ şöyle demiştir: "İmrân, daha önce hiç görmediğimiz ipekli bir cübbe ile yanımıza çıktı. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: 'Şüphesiz Allah, kuluna bir nimet verdiğinde, o nimetin izini kulunun üzerinde görmeyi sever.'"[1102]

Hz. Ömer bin Hattâb (r.a.), onu Basra'ya halkın dinî işlerini öğretmesi için göndermiştir. Basra halkı onu çok sevmiş, ondan ilim öğrenmek için etrafında toplanmıştır. Hasan el-Basrî ve İbn Sîrîn şöyle demiştir: "Basra'ya, Resûlullah'ın (s.a.v.) ashabından İmrân b. Husayn'dan daha faziletli hiç kimse gelmemiştir."[1103]

Vefatından önce otuz yıl boyunca hastalıkla mücadele etmiş, Allah'ın kendisine takdir ettiği bu imtihana büyük bir sabırla katlanmıştır. Bu sabrının bir karşılığı olarak kendisine bazı kerametler verilmiş, bunlardan biri de meleklerin evinin çeşitli yönlerinden kendisine selam vermesi olmuştur.[1104]

Vefatı:

[1102] (Ahmed, 4/438)
[1103] (Siyerü A'lâmi'n-Nübelâ, 4/126)
[1104] (Müslim, 1226)

Allah Teâlâ, onu hicretin 53. yılında, Basra'daki evinde, hastalık döşeğinde iken vefat ettirmiştir.

Bilgilerini Test Et (49. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: “Gassâk” kelimesinin anlamı nedir?		**A**
	A) Cehennem ehlinin irinidir.	B) Sıcak sudur.	C) Dikenli ağaçtır.
Hadis Sofrası	Soru: Müslümanın Allah hakkında hüsn-ü zan beslemesi onu neye sevk etmelidir?		**A**
	A) Salih amel işlemeye.	B) Rahata ve gevşekliğe.	C) Nafile ibadetleri azaltmaya.
Akaid Sofrası	Soru: “Zorlukta ve kolaylıkta, hoşumuza giden ve gitmeyen durumlarda, başkalarının bize tercih edilmesi hâlinde bile dinleyip itaat etmek üzere biat ettik; yönetimi ehline karşı çekişmemek üzere…” sözünün sahibi kimdir?		**B**
	A) Ebû Hüreyre.	B) Ubâde b. Sâmit.	C) Muâz b. Cebel.
Fıkıh Sofrası	Soru: İhramın yasaklarının sayısı kaçtır?		**C**
	A) Dört yasak.	B) Altı yasak.	C) Sekiz yasak.
Siyer Sofrası	Soru: Peygamberimizin (s.a.v.) haber verip aynen gerçekleşen gaybî haberlerden biri hangisidir?		**B**
	A) Hamza b. Abdülmuttalib’in şehit edilmesi.	B) Bedir günü müşriklerin yenilgiye uğraması.	C) Selmân el-Fârisî’nin İslam’a girişi.
Sahabe Sofrası	Soru: Ömer b. Hattâb (r.a.), İmrân b. Husayn’ı öğretmen olarak hangi şehre göndermiştir?		**A**

	A) Basra.	B) Şam.	C) Mısır.

Pazar: Tefsir Sofrası

Nebe Suresi (3)

“Şüphesiz takvâ sahipleri için bir kurtuluş vardır: Bahçeler ve üzümler, Göğüsleri tomurcuklanmış yaşıt eşler, Dopdolu kadehler. Orada ne boş bir söz işitirler ne de yalan. Bu, Rabbinden bir karşılık ve yeterli bir bağıştır. O Rab ki göklerin, yerin ve ikisi arasındakilerin Rabbidir; Rahmân’dır. Onlar O’na karşı söz söylemeye güç yetiremezler. O gün Ruh (Cebrâil) ve melekler saf saf dururlar; Rahmân’ın izin verdiğinden ve doğru söz söyleyenden başkası konuşamaz. İşte bu, hak olan gündür. Artık dileyen Rabbine varacak bir dönüş yolu edinsin. Şüphesiz biz sizi yakın bir azapla uyardık: O gün insan, ellerinin önceden yaptıklarına bakar ve kâfir: ‘Keşke toprak olsaydım!’ der.”

Kelimelerin Açıklaması:

- Lağv:

Boş ve faydasız söz.

- Mefâz:

Cennete girmekle elde edilen kurtuluş.

- Hisâb:

Bol ve yeterli ölçüde.

- Kevâib:

Yaşı genç, göğüsleri tomurcuklanmış kadınlar.

- Ruh:

Cebrâil (aleyhisselâm).

- Etrâb:

Aynı yaşta olanlar.

- Meâb:

Salih amelle varılacak dönüş yeri.

- Dihâk:

Ağzına kadar dolu (kadeh).

Genel Anlamı:

Yüce Allah, suçluların hâlini anlattıktan sonra, takvâ sahiplerinin nimetlerini, onların elde edeceği kurtuluşu ve başarıyı zikreder. Bu nimetlerin içinde; geniş bahçeler, çeşitli ağaç ve parlak meyveleri barındıran bostanlar, aralarından ırmaklar akan cennetler vardır. Onlar için güzel eşler vardır; yaşları, benzerlikleri ve tazelikleri birbirine yakındır. Ayrıca içenlere lezzet veren, ağzına kadar dolu bir kadeh vardır. Orada

faydasız, günah olan ve boş sözleri işitmekten tamamen uzak tutulmuşlardır. Bütün bu büyük mükâfatı Allah onlara, fazlı ve ihsanıyla vermiştir; bu da onların cenneti ve nimetlerini hak etmelerine vesile olan amellerinin bir karşılığıdır.

Ardından Yüce Allah, o günde kendi rabliğini, azametini ve mutlak hâkimiyetini zikreder. Melekler dâhil bütün yaratılmışlar O'nun huzurunda boyun eğmiş ve suskun hâlde dururlar; yalnızca Allah'ın izin verdikleri konuşur ve ancak hak söz söylerler. Çünkü o gün, hakkın ortaya çıktığı gündür; orada bâtıl geçerli olmaz, yalan hiçbir fayda sağlamaz. O gün her insan, kendi elleriyle yaptıklarını açıkça görür. Eğer hayır bulursa sevinir ve müjdelenir; aksiyle karşılaşırsa pişman olur ve artık pişmanlığın fayda vermediği bir anda derin bir hüsranla yok olmayı temenni eder.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) Allah'ın takvâ sahipleri için hazırladığı nimetlerle müjde verilmesi, onların daha çok gayret etmeleri ve sevinmeleri içindir.
2) Allah'a karşı takvâ sahibi olmak, cennete girmenin sebebidir.
3) Kulakları bâtıl sözlerden uzak tutmak, arzu edilen nimetlerdendir.
4) Dünya, çalışma ve gayret yurdudur.
5) Bütün varlıklar Allah'ın kullarıdır; O'nun huzurunda zayıf, emrine boyun eğmiş ve hükmüne teslim olmuşlardır.
6) Hayatını boş ve anlamsız şeylerle heba edenler için büyük bir pişmanlık vardır.

Pazartesi: Hadis Sofrası

Musibetler Günahlara Kefarettir

Âişe (r.â.) şöyle demiştir: Resûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Bir Müslüman, kendisine batan bir diken veya bundan daha büyük bir sıkıntı sebebiyle mutlaka Allah onun için bununla bir derece yazar ve bir günahını siler."[1105]

Açıklama:

Yüce Allah'ın mümin kulunu sevmesinin bir tezahürü de, onu musibetle imtihan etmesidir. Bu musibet ister hastalık, ister üzüntü, ister keder, isterse hüzün olsun; Müslüman için sabredip sevabını Allah'tan umduğu takdirde her musibet hayırdır. Çünkü musibete sabretmek şu faydaları sağlar:

- Mümin, sabır ibadetiyle Allah'a kulluk eder ve O'na olan muhtaçlığını ve ihtiyacını ortaya koyar.
- Bu musibetler sebebiyle günahları ve hataları affedilir.
- Kendi ameliyle ulaşamayacağı bir dereceye, bu sabır sayesinde yükseltilir.

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Allah'ın mümin kullarına olan lütfu ve merhameti; onlara isabet eden en küçük sıkıntılarla bile günahlarını affetmesidir.
2) Müslümanın musibetlerle karşılaştığında sabır ve rıza göstermesi gerekir ki Allah katında sevap ve ecir kazansın.
3) Musibetlere karşı öfke, şikâyet ve tahammülsüzlük; günaha sebep olur, sevabı yok eder ve kaderi sorgulamaya götürür.

[1105] (Buhârî, 5646; Müslim, 2572)

Salı: Akide Sofrası

Ehl-i Beyt'in Fazileti ve Onlara Karşı Görevlerimiz

Ehl-i Beyt Kimlerdir?

Ehl-i Beyt; Resûlullah'ın (s.a.v.) ailesidir. Kendilerine sadaka haram kılınmış olan kimselerdir. Bunlar: Ali ailesi, Ca'fer ailesi, Akîl ailesi, Abbâs ailesi ve Abdülmuttalib'in oğlu Hâris'in oğullarıdır. Bunlarla birlikte Peygamberimizin eşleri ve kızları da Ehl-i Beyt'e dahildir.

Ehl-i Beyt'in Fazileti:

Ehl-i Beyt'in fazileti hakkında birçok nas gelmiştir. Bunlardan bazıları şunlardır:

- Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: "Allah, siz Ehl-i Beyt'ten her türlü pisliği gidermek ve sizi tertemiz kılmak ister."[1106]
- Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Allah, İsmail oğullarından Kinâne'yi seçti, Kinâne'den Kureyş'i seçti, Kureyş'ten Benî Hâşim'i seçti, Benî Hâşim'den de beni seçti."[1107]
- Yine Resûlullah (s.a.v.) buyurmuştur: "Ehl-i Beytim hakkında size Allah'ı hatırlatıyorum, Ehl-i Beytim hakkında size Allah'ı hatırlatıyorum."[1108]

Onların Hakkı ve Onlara Karşı Görevlerimiz:

Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat, Ehl-i Beyt'in hakları konusunda mutedil ve dosdoğru bir yol üzeredir. Bu yolda ne aşırılık vardır ne de ihmal; ne soğukluk vardır ne de aşırı yüceltme.

[1106] (Ahzâb, 33)
[1107] (Müslim, 2267)
[1108] (Müslim, 2408)

Bu sebeple Ehl-i Sünnet, Resûlullah'ın (s.a.v.) Ehl-i Beyt'ini sever, onlara bağlılık gösterir, saygı duyar ve Peygamberimizin (s.a.v.) onlar hakkındaki vasiyetini korur. Çünkü onları sevmek, Peygamberi (s.a.v.) sevmek ve ona saygı göstermek demektir. Ancak bu sevgi ve bağlılık, onların sünnete tabi olmaları ve din üzere dosdoğru olmaları şartına bağlıdır. Sünnete aykırı davranan ve din üzere istikamet üzere olmayan kimse, Ehl-i Beyt'ten olsa bile dost edinilemez. Nitekim Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Ameli kendisini geri bırakan kimseyi, soyu ileri götürmez."[1109]

Ehl-i Sünnet ayrıca, Ehl-i Beyt'e düşmanlık eden, onlara karşı kin besleyen ve onları ayıplayan Nâsıbîlerin yolundan da berîdir. Aynı şekilde, Ehl-i Beyt hakkında aşırıya giden, onlara masumiyet isnat eden, onlarla tevessülde bulunan ve onları ibadet konusu hâline getirenlerin yolundan da berîdir. Çünkü Ehl-i Beyt'in kendileri bile bu aşırılığı reddetmiş ve kendileri hakkında aşırıya gidenlerden uzak durmuşlardır. Nitekim Müminlerin Emîri Ali b. Ebî Tâlib (r.a.), kendisi hakkında aşırıya gidenleri ateşte yakmış; İbn Abbâs (r.a.) onların öldürülmesini onaylamış, ancak yakma cezasına muhalefet etmiştir.[1110] Yine Ali (r.a.), aşırıların başı olan Abdullah b. Sebe'yi öldürmek istemiş, fakat o kaçmıştır.[1111]

[1109] (Müslim, 2699)
[1110] (Buhârî, 2854)
[1111] (İbn Asâkir, Târîhu Dımaşk, 29/7)

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

İhram Yasaklarının Fidyesi

Muharrem olan kimse, ihram yasaklarından birini bilerek, isteyerek ve hatırlayarak işlerse, üzerine fidye gerekir.

İhram yasaklarının fidyesi dört kısma ayrılır:

Birinci kısım: Av hayvanını öldürmenin fidyesi:

Bu durumda kişi üç şeyden biri arasında muhayyer bırakılır:

Ya öldürdüğü hayvana denk bir hayvanı büyükbaş veya küçükbaş hayvanlardan keser, ya bu hayvanın bedeliyle fakirlere yiyecek satın alır, ya da her bir fakir için bir gün olmak üzere oruç tutar. Yüce Allah şöyle buyurmuştur: "Ey iman edenler! Siz ihramlı iken avı öldürmeyin. Sizden kim onu bilerek öldürürse, cezası, öldürdüğüne denk bir hayvanı (kurban olarak) Kâbe'ye ulaştırmaktır; buna aranızdan iki adalet sahibi hükmeder. Yahut yoksulları doyurma şeklinde bir kefaret ya da buna denk gelecek kadar oruç tutmaktır."[1112]

İkinci kısım: Cinsel ilişki hac ve umreyi bozar. Bu durumda kaza gerekir ve ayrıca fidye vacip olur. Hacda cinsel ilişkiye girerse fidyesi deve, umrede cinsel ilişkiye girerse fidyesi koyundur.

Üçüncü kısım: Nikâh akdi yapmak: İhramlı iken nikâh akdi geçerli olmaz. Bu akdin yeniden yapılması gerekir. Ancak bu durumda fidye gerekmez.

[1112] (Mâide, 95)

Dördüncü kısım: Diğer ihram yasakları, Bunlar altı tanedir: Saç tıraşı olmak, tırnak kesmek, dikilmiş elbise giymek, koku sürünmek, başı örtmek, şehvetle dokunmak (mübaşeret).

Bu yasakların fidyesinde kişi üç şeyden biri arasında muhayyerdir:

1. Üç gün oruç tutmak,
2. Altı fakiri doyurmak,
3. Bir koyun kesmek.

Bu hususta Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem başındaki haşereler kendisine eziyet eden Kâ'b b. Ucre'ye şöyle buyurmuştur: "Üç gün oruç tut veya altı yoksulu doyur yahut bir koyun kes."[1113]

[1113] (Buhârî, 1815; Müslim, 1201)

Perşembe: Siyer Sofrası

Onun Peygamberliğinin Delilleri

Hurma kütüğünün inlemesi

Sahih-i Buhârî'de sabit olduğuna göre,[1114]Resûlullah (s.a.v.) cuma günü hutbe okumak için bir hurma kütüğüne çıkarak insanlara hitap ederdi. Bir gün Ensâr'dan bir kadın Resûlullah'a (s.a.v.) gelerek: "Senin için üzerine çıkıp hutbe okuyacağın bir minber yapsak olmaz mı?" dedi. Resûlullah (s.a.v.): "İsterseniz" buyurdu. Bunun üzerine kadın, marangoz olan oğluna emretti; o da ahşaptan bir minber yaptı. Minber mescide yerleştirildi ve hurma kütüğü bir kenara alındı. Cuma günü geldiğinde Resûlullah (s.a.v.) hutbe okumak için minbere çıktığında, hurma kütüğünden yüksek bir inilti ve ağlama sesi duyuldu. Bu ses, deve iniltisine benziyordu. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.) minberden indi, kütüğün yanına geldi ve elini onun üzerine koydu; kütük ancak o zaman sakinleşti.

- Hasan el-Basrî bu hadisi rivayet ettiğinde şöyle derdi: "Size şaşırıyorum! Bir hurma kütüğü Resûlullah (s.a.v.) için inliyor da siz onun için özlem duymuyorsunuz!"[1115]

Devenin şikâyeti

Abdullah b. Ca'fer (r.a.) şöyle anlatır: Resûlullah (s.a.v.) Ensâr'dan bir adama ait bir bahçeye girdi. Orada bir deve vardı. Deve, Peygamber'i (s.a.v.) görünce inledi ve gözlerinden yaşlar aktı. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.) devenin yanına gitti, kulağının arkasındaki (terleyen) bölgeyi okşadı ve deve sakinleşti. Sonra şöyle buyurdu: "Bu devenin sahibi kim? Bu deve kime ait?" Ensâr'dan bir genç geldi. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.) ona şöyle dedi: "Allah'ın sana emanet ettiği bu hayvan hakkında Allah'tan korkmuyor musun?! Çünkü bu deve bana senin onu aç bıraktığını ve aşırı derecede yorduğunu şikâyet etti."[1116]Zifrâ: Devenin kulağının arkasında terleyen bölge. Tüd'ibühû: Onu aşırı derecede yormak, bitap düşürmek.

[1114] (Buhârî, 3585)
[1115] (Fedâilü'l-Medîne, 1/37)
[1116] (Ebû Dâvûd, 2549; Ahmed, 1745)

Cumartesi: Sahâbe Sofrası

Amr bin el-Cemûh (r.a.)

Adı ve Doğumu:

O, Amr b. el-Cemûh b. Zeyd b. Harâm el-Hazrecî el-Ensârî es-Selemi'dir.

Medine'de doğmuştur ve "el-Ebyad el-Ca'd" (beyaz tenli, kıvırcık saçlı) lakabıyla anılmıştır.

Dört oğlu vardı: Muâz, Muavviz, Hallâd ve Abdurrahman. Hepsi Nebî (sallallâhu aleyhi ve sellem) ile birlikte gazvelere katılmışlardır.

Hayatı ve faziletleri:

O (r.a.) Benî Seleme'nin ileri gelenlerinden ve reislerindendi. Yüce ahlâkı, cömertliği, asil duruşu ve liderlere yakışır meziyetleriyle tanınırdı. Kavmi olan Benî Seleme, onun faziletini ve şerefini iyi bilir, kendisine layık olduğu değeri verirlerdi. O da buna gerçekten ehildi.

Bacağında şiddetli bir topallık vardı. Ancak bu durum onun azmini kırmamış, aksine kararlılığını ve cesaretini artırmıştı.

Bunun bir örneği şudur: Uhud günü cihad çağrısını duyduğunda savaşa çıkmak istedi. Oğulları onu engellemek istediler ve şöyle dediler: "Babacığım! Allah cihadı senden düşürmüştür, biz senin yerine yeteriz." Sonra şu âyeti delil getirdiler: "Köre bir güçlük yoktur, topala bir güçlük yoktur, hastaya da bir güçlük yoktur."[1117]

Bunun üzerine Amr b. el-Cemûh Resûlullah'a (s.a.v.) geldi ve şöyle dedi: "Çocuklarım seninle birlikte çıkmama engel olmak istiyorlar. Vallahi ben bu topal ayağımla cennete basmak istiyorum." Bunun üzerine Nebî (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Sen mazursun; Allah seni bağışlamıştır, sana cihad yoktur. Nebî (s.a.v.) oğullarına şöyle buyurdu: "Onu engellememenizde bir sakınca yoktur; umulur ki Allah ona şehadet nasip eder."[1118]Bunun üzerine Amr (r.a.) silahını aldı ve savaşa çıktı. Çarpıştı ve sonunda şehit edildi.

[1117] (Fetih, 17)
[1118] (İbn Hişâm, Sîre, 2/90; Beyhakî, Delâilü'n-Nübüvve, 3/246)

Vefatı:

Amr bin el-Cemûh (r.a.) hicretin 3. yılında, Uhud Gazvesi'nde şehit oldu. Nebî (s.a.v.) onun yanından geçti ve şöyle buyurdu: "Vallahi ben seni, ayağın sapasağlam hâlde cennette yürür gibi görüyorum."[1119]

[1119] (Beyhakî, es-Sünenü'l-Kübrâ, 9/42)

Bilgilerini Test Et (50. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: “etrâben” kelimesinin anlamı nedir?		**B**
	A) Uzun boylu olanlar.	B) Aynı yaşta olanlar.	C) Genç yaştaki olanlar.
Hadis Sofrası	Soru: Kulun sevabını yok eden ve onu kader konusunda itiraza sürükleyen şey nedir?		**C**
	A) Acı.	B) Ferahlık için dua etmek.	C) Hoşnutsuzluk ve sızlanma.
Akaid Sofrası	Soru: Nâsıbîler kimlerdir?		**A**
	A) Ehl-i Beyt’e dil uzatanlar.	B) Ehl-i Beyt’i sevenler.	C) Ehl-i Beyt konusunda aşırıya gidenler.
Fıkıh Sofrası	Soru: Umrede cinsel ilişkinin kefareti (fidyesi) nedir?		**B**
	A) Deve.	B) Koyun.	C) Altı fakiri doyurmak.
Siyer Sofrası	Soru: Deve, Peygamber’e (s.a.v.) sahibinin hangi davranışından şikâyet etmiştir?		**B**
	A) Onu dövmesinden.	B) Onu aç bırakmasından.	C) Onu kesecek olmasından.
Sahabe Sofrası	Soru: Amr b. el-Cemûh (r.a.)’ın maruz kaldığı engel hangisidir?		**C**

	A) Körlük.	B) Sağırlık.	C) Şiddetli topallık.

Pazar: Tefsir Sofrası

Ayetü'l-Kürsî

"Allah, kendisinden başka hiçbir ilâh olmayandır. Diridir, kayyûmdur. O'nu ne uyuklama tutar ne de uyku. Göklerde ve yerde ne varsa O'nundur. O'nun izni olmadan katında kim şefaat edebilir? Onların önlerinde olanı da arkalarında olanı da bilir. O'nun ilminden, dilediği dışında hiçbir şeyi kuşatamazlar. O'nun kürsüsü gökleri ve yeri kaplamıştır. Bunları koruyup gözetmek O'na ağır gelmez. O, yücedir, büyüktür."

Ayetin Fazileti:

Ayetü'l-Kürsî'nin fazileti hakkında pek çok hadis gelmiştir. Bu ayetin okunmasına teşvik edilmiş; kişinin sabahında, akşamında, uyku öncesinde ve farz namazların ardından sürekli okuması tavsiye edilmiştir. Buna dair rivayetlerden biri şöyledir:

- Übey b. Kâ'b (r.a.)'tan rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.v.) ona şöyle buyurmuştur: "Ey Ebu'l-Münzir! Allah'ın kitabında seninle birlikte olan en büyük ayetin hangisi olduğunu biliyor musun?" Übey (r.a.) şöyle dedi: "Allah, kendisinden başka ilâh olmayandır, diridir, kayyûmdur." Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.) onun göğsüne vurdu ve: "İlim sana helâl olsun ey Ebu'l-Münzir!" buyurdu.[1120]
- Yine Buhârî'de, Ebû Hüreyre (r.a.)'tan rivayet edilen hadiste, Ayetü'l-Kürsî'yi yatmadan önce okuyan kimsenin üzerine Allah tarafından bir koruyucu görevlendirileceği ve sabaha kadar ona şeytanın yaklaşamayacağı bildirilmiştir.[1121]

Kelimelerin Açıklaması:

- Kayyûm:

Yaratılmışların bütün işlerini ayakta tutan, her şeyi gözetip yöneten.

- Sine:

Uyuklama, hafif dalgınlık hâli.

[1120] (Müslim, 810)
[1121] (Buhârî, 2311 – muallak)

- Kürsî:

Allah Teâlâ'nın kürsüsü; Rabbimizin ayaklarının bulunduğu yer olarak bildirilmiştir.

- Yeûdühû:

O'na ağır gelmez, O'nu zorlamaz.

Genel Anlamı:

Ayetü'l-Kürsî, Kur'ân ayetlerinin en büyüğü, en faziletlisi ve en yücesidir. Bunun sebebi; Allah'ın rubûbiyetini ve ulûhiyetini, isim ve sıfatlarını, azametini ve büyüklüğünü, mülkünün kuşatıcılığını, ilminin her şeyi kapsamasını, hâkimiyetinin genişliğini ve yaratılmışların üzerinde oluşunu açıkça bildirmesidir.

Yüce Allah bu ayette, kendisinden başka hak ilâh olmadığını haber verir. O'nun hayatı eksiksiz ve tamdır; yoklukla başlamamış, ölümle sona ermeyecektir. O, bütün mahlûkatın işlerini ayakta tutan mutlak kayyûmdur. Hayatının ve kayyûmiyetinin mükemmelliğinden dolayı ne uyuklar ne de uyur. Göklerde ve yerde olan her şey O'nundur; yaratma, mülk, rızık verme ve yönetme bakımından tam anlamıyla O'na aittir. O'nun dışındaki her şey yaratılmıştır, sahip olunan değil sahiptir, rızık verilen ve yönetilendir; ne kendisi ne de başkası adına zerre kadar bile bir şeye sahip değildir. Bu sebeple O'nun izni olmadan hiç kimse katında şefaat edemez. Allah Teâlâ'nın ilmi tam ve kuşatıcıdır; yaratılmışlarının geçmişte olan ve gelecekte olacak bütün hâllerini bilir. Kullar ise ancak Allah'ın kendilerine öğrettiği kadar bilgiye sahiptir. O'nun kürsüsü, büyüklüklerine rağmen gökleri ve yeri kuşatmıştır. Kürsünün bu azameti böyleyken, ondan daha büyük olan Arş'ın ve onu yaratan, gökleri ve yeri yaratan, onları yok olmaktan tutan Yaratıcı'nın azameti nasıl olur? Allah, gökleri ve yeri koruyup gözetirken hiçbir yorgunluk ve zorluk yaşamaz. O, zatı ile Arş'ın üzerinde yücedir; kudretiyle bütün mahlûkatının üzerinde yücedir; sıfatlarının kemmelliği sebebiyle derecesi yücedir. O, mülkünde, şanında ve hâkimiyetinde mutlak büyüktür.

Sureden Çıkarılan Dersler:

1) Ayetü'l-Kürsî'de, açık ve gizli olmak üzere Allah Teâlâ'ya ait on sekiz isim yer almaktadır.
2) Allah Teâlâ'nın ilminin genişliği, kudretinin büyüklüğü, yaratılmışlarının işlerini kuşatması ve onları koruyup gözetmenin O'na zor gelmemesi açıkça anlaşılmaktadır.

Pazartesi: Hadis Sofrası

Bakışı Korumak (Gözleri Harama Kısmak) Farzdır

Cerîr bin Abdullah (r.a.) şöyle demiştir: "Ansızın bakma (ilk bakış) hakkında Resûlullah'a (s.a.v.) sordum. Bana: 'Bakışını çevir.' buyurdu."[1122]

Açıklama:

Kul, dünya hayatında birçok fitne ile karşılaşır. Bunlar; şüphe fitneleri ve şehvet fitneleridir. Şehvet fitnelerinin en büyüğü ise erkeklerin kadınlarla, kadınların da erkeklerle imtihan edilmesidir.

Bu fitneye düşmenin kapısı, bakışı serbest bırakmaktır. Bu sebeple Yüce Allah, mümin erkeklere ve mümin kadınlara bakışlarını kısmalarını emretmiş; bunu kalbin arınması ve temizlenmesi için bir yol kılmıştır. Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Mümin erkeklere söyle: Gözlerini (haramdan) kıssınlar ve iffetlerini korusunlar. Bu, onlar için daha temizdir. Şüphesiz Allah yaptıklarından haberdardır. Mümin kadınlara da söyle: Gözlerini (haramdan) kıssınlar ve iffetlerini korusunlar."[1123]

Bazen bakış, kasıt olmadan gerçekleşebilir. Hadiste buna "ansızın bakış" denilmiştir. Resûlullah (s.a.v.) böyle bir durumda bakışın hemen çevrilmesini, ona devam edilmemesini ve üzerinde ısrar edilmemesini emretmiştir.

[1122] (Müslim, 2159)
[1123] (Nûr, 30–31)

Hadisten çıkarılan dersler:

1) Anlaşılması zor konularda âlimlere başvurmanın ve onlara soru sormanın önemi.

2) Bakışı serbest bırakmanın haram oluşunun, sahâbe nezdinde yerleşik bir hüküm olduğu; bu yüzden Cerîr'in, kasıt olmadan gerçekleşen bakışın hükmünü sorması.

3) Gözetleyerek, gizlice ve fırsat kollayarak bakmanın günahının daha büyük olması.

4) Bakışı kısmak, şer'î emre uymak olduğu için büyük bir ibadettir ve yapanı sevap kazanır.

5) Bakışı kısmak, nefsin temizliğine, güzel ahlâka ve kişinin güvenilirliğine işarettir.

6) Allah'ın haram kıldığı şeye kasıtsız bakmakta günah yoktur; ancak derhal bakışı çevirmek ve devam etmemek gerekir.

7) Bakışı kısmaya dair emir, televizyon, cep telefonu, gazete ve benzeri araçlardaki haram görüntülerden sakınmayı da kapsar.

8) Sedd-i zerâi' (harama götüren yolları kapama) kaidesinin uygulanması; zira bakış ve baş başa kalma (halvet) zinaya giden yolu kapamak için haram kılınmıştır.

Salı: Akaid Sofrası

Sahâbenin fazileti ve onlar hakkında inanılması gerekenler

Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat'in sahâbe hakkındaki inancı

Sahâbî, Peygamber'i (s.a.v.) mümin olarak gören ve bu iman üzere vefat eden kimsedir.

Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat'e göre sahâbe, ümmetin en faziletlileri ve en hayırlı neslidir. Bunun sebebi; Peygamber'le (s.a.v.) birlikte olmaları, onunla cihad etmeleri, şeriatı ondan bizzat almaları ve kendilerinden sonrakilere eksiksiz biçimde ulaştırmalarıdır. Bu sebeple Ehl-i Sünnet, sahâbeyi sever, onlara saygı duyar, dinin naslarını anlama konusunda onların sözlerine ve anlayışlarına başvurur. Çünkü onlar insanların en hayırlıları, nübüvvet kaynağına en yakın, Allah'ın muradını ve Resûlü'nün muradını en iyi bilen kimselerdir.

Sahâbenin fazileti

Yüce Allah, sahâbeyi Kur'ân-ı Kerîm'de açıkça övmüştür. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Muhammed Allah'ın elçisidir. Onunla beraber olanlar kâfirlere karşı çetin, kendi aralarında merhametlidirler. Onları rükû ve secde eder hâlde görürsün; Allah'tan lütuf ve rıza isterler. Secdenin izleri yüzlerindedir. Bu onların Tevrat'taki vasıflarıdır. İncil'deki vasıfları ise; filizini çıkarıp onu kuvvetlendiren, kalınlaşıp gövdesi üzerinde doğrulan bir ekine benzerler; bu, ekincilerin hoşuna gider; Allah bununla kâfirleri öfkelendirir. Allah, onlardan iman edip salih amel işleyenlere mağfiret ve büyük bir ecir vaat etmiştir."[1124] Yine Allah Teâlâ buyurur: "İslâm'a ilk giren muhacirler ve ensar ile onlara güzellikle uyanlardan Allah razı olmuştur; onlar da Allah'tan razı olmuşlardır. Allah onlara, altından ırmaklar akan ve içinde ebedî kalacakları cennetler hazırlamıştır. İşte bu, büyük kurtuluştur."[1125]

[1124] (Fetih, 29)
[1125] (Tevbe, 100)

Bu ayetlerde sahâbeye yönelik birçok övgü yer almaktadır. Sahâbeler, kendi aralarında merhametli, kâfirlere karşı ise güçlü ve kararlı olmakla nitelendirilmiştir. Çokça rükû ve secde eden, niyetleri ve kalpleri salih olan kimseler olarak tanıtılmışlardır. İtaat ve iman alâmetleri yüzlerinden tanınır. Yüce Allah, düşmanlarını öfkelendirmek için onları Peygamber'ine arkadaş olarak seçmiştir. Allah Teâlâ, muhacirler ve ensarı ayrıca bir fazilet ve şerefle öne çıkarmış; onları hayırlarda önde gelenler olarak nitelemiş, kendilerinden razı olduğunu bildirmiş ve ahirette onlar için ebedî cennetler hazırladığını haber vermiştir.

Sünnette de Resûlullah'ın (s.a.v.) sahâbeyi övdüğü, onları diğer insanlara üstün kıldığı ve Allah'ın, onların iyiliklerine başkalarına vermediği kadar büyük karşılıklar vereceğini bildirdiği sabittir. Nitekim Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "İnsanların en hayırlısı benim asrımdır…"[1126] Yine şöyle buyurmuştur: "Ashabıma sövmeyin. Nefsim kudret elinde olan Allah'a yemin ederim ki, sizden biri Uhud Dağı kadar altın infak etse, onların bir müdüne, hatta yarım müdüne bile ulaşamaz."[1127]

Resûlullah (s.a.v.), ümmetin yetmiş üç fırkaya ayrılacağını, bunlardan birinin kurtulacağını haber verdiğinde; bu kurtuluşa eren fırkanın kim olduğu sorulunca şöyle buyurmuştur: "Onlar, bugün benim ve ashabımın üzerinde bulunduğu yol üzere olanlardır."[1128]

Bunlar sahâbenin genel faziletlerinden bir kısmıdır. Bunun yanında, İslâm'a girişteki önceliklerine, cihada ve hicrete katılımlarına göre bazı sahâbelerin kendilerine mahsus özel faziletleri de vardır. Bu kapsama; dört halife, ardından cennetle müjdelenen diğer sahâbeler, Bedir ehli ve Rıdvân biatine katılanlar girmektedir.

[1126] (Buhârî, 6429)
[1127] (Buhârî, 3673; Müslim, 2540)
[1128] (Tirmizî, 2641)

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Hac ve Umrenin Amelleri

Hac ve umrede yapılan ameller; rükünler, vacipler ve sünnetler olmak üzere üçe ayrılır.

Rükünlerin tamamının yapılması zorunludur; bunlardan herhangi biri terk edilirse ibadet sahih olmaz. Vaciplerden biri terk edilirse, bu eksiklik kurban (dem) ile telafi edilir.

Umrenin rükünleri (3 tanedir): İhram, Tavaf, Sa‘y

Umrenin vacipleri (2 tanedir): İhrama mikattan girmek, Saçı tıraş etmek veya kısaltmak

Haccın rükünleri (4 tanedir):

1. İhram: Nüske (ibadete) girme niyetidir. Nitekim Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: “Ameller niyetlere göredir ve herkese ancak niyet ettiği vardır.”[1129]

2. Arefe’de vakfe: Zilhicce’nin dokuzuncu günü Arafat’ta bulunmaktır. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: “Hac Arefe’dir.”[1130]

3. İfâda tavafı: Zilhicce’nin onuncu günü yapılan tavaftır. Yüce Allah şöyle buyurmuştur: “(Sonra) Beyt-i Atîk’i tavaf etsinler.”[1131]

4. Sa‘y: Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: “Sa‘y yapın; çünkü Allah sa‘yi sizin üzerinize farz kılmıştır.”[1132]

[1129] (Buhârî, 1; Müslim, 1907)
[1130] (Ebû Dâvûd, 1949)
[1131] (Hac, 29)
[1132] (Ahmed, 27407)

Haccın Vacipleri ise şunlardır:

1. İhrama mikattan girmek.
2. Arefe'de güneş batıncaya kadar kalmak.
3. Onuncu günün gecesini Müzdelife'de geçirmek.
4. Teşrik günlerinin gecelerini Mina'da geçirmek.
5. Cemrelere taş atmak: Bayram günü Akabe Cemresine, teşrik günlerinde ise üç cemrenin tamamına.
6. Saçı tıraş etmek veya kısaltmak; kadın ise saçından bir parmak ucu kadar kısaltır.
7. Veda tavafını yapmak.

Bu vaciplerden herhangi biri terk edilirse, kurban (dem) ile telafi edilir. Bu kurban; bir koyun, bir devenin yedide biri veya bir sığırın yedide biri olabilir. Kurban Mekke'de kesilir ve Harem fakirlerine dağıtılır. Bu hususta İbn Abbâs (r.a.) şöyle demiştir: "Kim hac ibadetinde bir şeyi unutursa veya terk ederse, bir kurban kessin."[1133]

*Bunların dışında kalan ameller ise sünnetler ve müstehaplardır. Bunlarla hacının sevabı kemale erer; çünkü bu amellerle Peygamber'e (s.a.v.) uyulmuş olur. Buna örnek olarak: sekizinci gün Mina'da gecelemek, kudüm tavafı, rivayet edilen zikir ve duaları yapmak, hacda ihramdan Akabe Cemresi'ni atıncaya kadar telbiye getirmek, umrede ise tavafa başlayıncaya kadar telbiye getirmek sayılabilir.

[1133] (Mâlik, 1258)

Perşembe: Siyer Sofrası

Onun Peygamberliğinin Delilleri

Ağaçların Ona İtaat Etmesi

Câbir (r.a.) şöyle anlatır: Resûlullah (s.a.v.) ile birlikte yürüyorduk. Geniş bir vadiye indik. Resûlullah (s.a.v.) ihtiyacını gidermek için ayrıldı. Ben de bir kap suyla onu takip ettim. Resûlullah (s.a.v.) etrafına baktı, fakat gizlenecek bir şey görmedi. Vadi kenarında iki ağaç vardı. (s.a.v.) onlardan birine gitti, dalından tuttu ve: "Allah'ın izniyle bana doğru gel" dedi. Ağaç, burnundan ip geçirilmiş ve sahibine uyan bir deve gibi onunla birlikte geldi. Sonra diğer ağaca gitti, onun da dalından tuttu ve: "Allah'ın izniyle bana doğru gel" dedi. O da aynı şekilde geldi. İki ağacın tam ortasına gelince: "Allah'ın izniyle birleşin" dedi; ağaçlar birleşti. Ben kendi kendime konuşarak oturuyordum. Bir ara başımı çevirdim; Resûlullah (s.a.v.) geri geliyordu. Ağaçlar ise tekrar ayrılmış, her biri kendi gövdesine dönmüştü.[1134]

Taşın Selâm Vermesi

Câbir b. Semüre (r.a.) şöyle dedi: Resûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Ben Mekke'de, peygamber olarak gönderilmeden önce bana selâm veren bir taşı bilirim. Onu şimdi de tanıyorum."[1135]

İmam Nevevî şöyle der: Yüce Allah'ın şu buyruğunda olduğu gibi: "O'nu hamdiyle tesbih etmeyen hiçbir şey yoktur; fakat siz onların tesbihini anlamazsınız."[1136]

Nitekim kuru hurma kütüğü inlemiş, çakıl taşları tesbih etmiş, Musa'nın (aleyhisselâm) elbisesiyle taş kaçmıştı. Her şey, hâline uygun olarak hakikaten tesbih eder; ancak biz bunu kavrayamayız.[1137]

[1134] (Müslim, 3012)
[1135] (Müslim, 2277)
[1136] (İsrâ, 44)
[1137] (Nevevî, Şerhu Sahîh-i Müslim, 9/140)

Cumartesi: Sahâbîler Sofrası

Amr bin Âs (r.a.)

Adı ve Doğumu:

O, Amr b. Âs b. Vâil b. Hâşim es-Sehmî'dir. Hicretten 47 yıl önce Mekke'de doğmuştur.

Hayatı ve Faziletleri:

Amr b. Âs (r.a.); iri yapılı, geniş omuzlu, gür sakallı, elleri ve ayakları büyük, saçını boyayan bir kimseydi. Cahiliye döneminde Kureyş'in seçkin süvarileri ve kahramanları arasında yer alırdı. Zekâsı, siyasî feraseti, güzel konuşması, kararlılığı, cesareti ve savaşlardaki tecrübesiyle tanınır; devrinin en zeki ve dirayetli insanlarından sayılırdı. Aynı zamanda şairdi ve ondan çok sayıda güzel şiir rivayet edilmiştir.[1138]

Hicretin 8. yılının başlarında, Halid bin Velid ve Osman bin Talha ile birlikte Müslüman olarak Resûlullah'a (s.a.v.) hicret etti. Resûlullah (s.a.v.), onların gelişi ve İslâm'a girişleriyle büyük sevinç duydu.[1139] İslâm'a girdikten sonra kalbi, Peygamber'e (s.a.v.) karşı sevgi ve saygıyla doldu.

Kendisi şöyle der: "Allah'a yemin ederim ki, Resûlullah'a (s.a.v.) karşı insanların en hayâlısı bendim. Ona duyduğum hayâdan dolayı gözlerimi ona doyasıya bakarak kaldırmazdım ve bir şey istemek istediğimde bile karşısında konuşamazdım; ta ki Allah'a kavuşuncaya kadar."[1140]

Resûlullah (s.a.v.) onu övmüş ve imanına şahitlik ederek şöyle buyurmuştur: "Âs'ın iki oğlu da mü'mindir: Amr ve Hişâm."[1141]

[1138] (Siyer A'lâmü'n-Nübelâ, 3/55)
[1139] (Siyer A'lâmü'n-Nübelâ, 3/55)
[1140] (Müslim, 121)
[1141] (Nesâî, es-Sünenü'l-Kübrâ, 8300)

Resûlullah (s.a.v.), Amr b. Âs'ı Zâtü's-Selâsil seriyyesine komutan tayin etti. Bu orduda Ebû Bekir ve Ömer (r.a.) da bulunuyordu. Bu görev Hicrî 8. yılın Cemâziyelâhir ayında verilmişti.[1142] Amr bin Âs (r.a.) bu görevi şöyle anlatır: "Resûlullah (s.a.v.) bana haber gönderdi: 'Elbiseni ve silahını al, sonra yanıma gel.' Yanına gittiğimde abdest alıyordu. Bana baktı, sonra bakışını indirdi ve şöyle buyurdu: 'Seni bir ordunun başına göndermek istiyorum. Allah seni koruyacak ve sana ganimet verecek. Senin için helâl ve hayırlı bir mal istemekteyim.' Ben dedim ki: 'Ey Allah'ın Resûlü! Ben mala kavuşmak için Müslüman olmadım. Ben İslâm'ı istemek ve seninle birlikte olmak için Müslüman oldum.' Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Ey Amr! Salih bir kimse için salih mal ne güzeldir."[1143]

Ramazan ayında Resûlullah (s.a.v.), Suvâ adlı putu yıkması için onu başka bir seriyyeye gönderdi. Zilhicce ayında ise onu Umân'ın iki hükümdarına bir mektupla gönderdi ve onları İslâm'a davet etti. Hükümdarlar Müslüman olunca, Resûlullah (s.a.v.) Amr b. Âs'ı orada zekât ve sadaka işlerine vali tayin etti. Amr (r.a.), Peygamber'in vefatına kadar iki yıl bu görevde kaldı.

Ebû Bekir (r.a.) döneminde Amr b. Âs, ridde savaşlarında komutan oldu ve altı bin kişilik bir kuvvetle Filistin'in fethine öncülük etti. Yermük Savaşı'nda ordunun sağ kanadına komuta etti. Ömer bin Hattâb (r.a.) döneminde Şam ve Beytülmakdis'in fethine katıldı. Ecnâdeyn Savaşı'nda Halid b. Velid ile birlikteydi. Ebû Ubeyde b. Cerrâh, onu Halep ve Antakya halkıyla anlaşma yapmak üzere görevlendirdi.

Ebû Ubeyde (r.a.), Amvâs Taunu sırasında vefat edince, Amr b. Âs Filistin, Ürdün ve Şam'ın diğer bölgelerine vali olarak tayin edildi. Hicrî 20. yılda, Amr b. Âs, Ömer b. Hattâb'a Mısır'ın fethini teklif etti. Bu fetih onun komutasında gerçekleşti ve böylece Mısır'ın ilk Müslüman valisi oldu. Burada Fustat şehrini kurdu ve daha sonra kendi adıyla anılan ilk camiyi inşa etti. Osman b. Affân (r.a.) döneminde İskenderiye hicrî 21. yılda, Trablus ise hicrî 24. yılda fethedildi.

Vefatı:

Amr b. Âs (r.a.), Hicrî 43 yılında, Mısır'da, Ramazan Bayramı gecesinde vefat etti. Vefat ettiğinde 88 yaşındaydı.

[1142] (Buhârî, 3662; Müslim, 2384)
[1143] (Buhârî, el-Edebü'l-Müfred, 299)

Bilgilerini Test Et (51. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: “Yeûduhû” kelimesinin anlamı nedir?		**A**
	A) Onu ağırlaştırır, ona zor gelir.	B) Ona zarar verir.	C) Ona unutturur.
Hadis Sofrası	Soru: Şehvet fitnelerine düşmenin kapısı nedir?		**C**
	A) Çok yemek.	B) Çok uyumak.	C) Bakışı serbest bırakmak.
Akaid Sofrası	Soru: Ümmetin en hayırlıları ve en faziletli nesil kimlerdir?		**B**
	A) Mücahitler.	B) Sahâbeler.	C) Âlimler.
Fıkıh Sofrası	Soru: Haccın vaciplerinden biri hangisidir?		**A**
	A) Mikattan ihrama girmek.	B) Sekizinci gün Mina’da gecelemek.	C) Kudüm tavafı yapmak.
Siyer Sofrası	Soru: Peygamberimiz Muhammed’in (s.a.v.) nübüvvet delillerinden biri hangisidir?		**C**
	A) Dağlarla konuşması.	B) Rüzgârların ona boyun eğmesi.	C) Taşın ona selâm vermesi.
Sahabe Sofrası	Soru: Amr b. Âs’ın (r.a.) fethettiği yerlerden biri hangisidir?		**B**
	A) Roma.	B) Mısır.	C) Konstantiniyye.

Pazar: Tefsir Sofrası

Bakara Suresi'nin Son Ayetleri

Peygamber, Rabbinden kendisine indirilene iman etti; müminler de iman ettiler. Hepsi Allah'a, meleklerine, kitaplarına ve peygamberlerine iman ettiler. "O'nun peygamberleri arasında ayrım yapmayız" dediler. Ve şöyle dediler: "İşittik ve itaat ettik. Bağışlamanı dileriz Rabbimiz! Dönüş yalnız sanadır." Allah hiçbir kimseye gücünün yettiğinden başkasını yüklemez. Herkesin kazandığı kendi lehinedir, yaptığı kötülük de kendi aleyhinedir. "Rabbimiz! Unutur ya da yanılırsak bizi sorumlu tutma. Rabbimiz! Bizden öncekilere yüklediğin gibi bize de ağır yük yükleme. Rabbimiz! Gücümüzün yetmediği şeyi bize taşıtma. Bizi affet, bizi bağışla, bize merhamet et. Sen bizim Mevlâmızsın; kâfirler topluluğuna karşı bize yardım et."

Nüzul Sebebi:

Allah Teâlâ'nın şu sözü nazil olunca: "İçinizdekini açığa vursanız da gizleseniz de Allah sizi onunla hesaba çeker"[1144]bu durum sahâbeye çok ağır geldi. "Ey Allah'ın Resûlü! Namaz, oruç, cihad ve sadaka gibi gücümüzün yettiği amellerle yükümlü kılındık. Fakat bu ayet bize ağır geldi, buna gücümüz yetmez!" dediler. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Daha önce kendilerine kitap verilenlerin dediği gibi 'İşittik ve isyan ettik' mi demek istiyorsunuz? Hayır! 'İşittik ve itaat ettik. Bağışlamanı dileriz Rabbimiz! Dönüş sanadır' deyin." Onlar da bunu söylediler. Dilleri buna alışınca Allah Teâlâ hemen ardından şu ayeti indirdi: "Peygamber, Rabbinden kendisine indirilene iman etti; müminler de iman ettiler…" Bunu yapınca Allah Teâlâ şu ayeti indirdi: "Allah hiçbir kimseye gücünün yettiğinden başkasını yüklemez…" ve Allah buyurdu ki: "Bunu yaptım."[1145]

[1144] (Bakara, 284)
[1145] (Müslim, 125)

Ayetlerin Fazileti:

- İbn Abbâs (r.a.) şöyle demiştir: Cebrâil, Peygamber'in (s.a.v.) yanında oturuyorken, yukarıdan bir gıcırtı sesi işitti. Başını kaldırdı ve şöyle dedi: "Bu, bugün açılan bir gök kapısıdır. Daha önce hiç açılmamıştı." O kapıdan bir melek indi ve şöyle dedi: "Bu, bugün yeryüzüne inen bir melektir; daha önce hiç inmemişti." Sonra selam verdi ve şöyle dedi: "Sana, senden önce hiçbir peygambere verilmeyen iki nurla müjdeler olsun: Fâtiha Suresi ve Bakara Suresi'nin son ayetleri. Onlardan bir harf bile okusan mutlaka karşılığı sana verilecektir."[1146]
- Ebû Mes'ûd el-Bedrî (r.a.) şöyle rivayet etmiştir: Resûlullah (s.a.v.) buyurdu ki: "Kim Bakara Suresi'nin sonundaki iki ayeti bir gecede okursa, o ikisi ona yeter."[1147]

Genel Anlamı:

Bu ayetlerde Allah Teâlâ, Resûl'ün (s.a.v.) ve onunla birlikte müminlerin Allah'a, meleklerine, kitaplarına ve peygamberlerine iman ettiklerini; buna tam bir teslimiyet ve itaatle karşılık verdiklerini, bununla birlikte af ve mağfiret talep ettiklerini haber vermektedir.

Allah'a iman; O'nun kendisi hakkında haber verdiği ve peygamberlerinin O'ndan aktardığı bütün kemal sıfatlarına ve yüce niteliklerine iman etmeyi kapsar.

Meleklere iman; onların isimlerine, sıfatlarına ve görevlerine topluca ve ayrıntılı şekilde iman etmeyi içerir. Peygamberlere ve kitaplara iman ise; peygamberlerin haber verdiği ve ilahî kitapların içerdiği bütün haberleri, emirleri ve yasakları tasdik etmeyi kapsar. Ardından Allah Teâlâ, müminlerin peygamberler arasında ayrım yapmadıklarını, aksine hepsine iman ettiklerini bildirir. Çünkü onların daveti birdir: Allah'ı birlemek ve O'nun şeriatıyla amel etmek. Peygamberlerin bir kısmını inkâr etmek, tamamını inkâr etmek anlamına gelir. Bu nedenle müminler şöyle derler: "İşittik ve itaat ettik. Rabbimiz, bağışlamanı dileriz. Dönüş ve varış yalnız sanadır; kıyamet günü sana olacaktır."

[1146] (Müslim, 806)
[1147] (Buhârî, 4008; Müslim, 807)

Sonra Yüce Allah ikinci ayette dininin kolaylık olduğunu, onda zorluk ve meşakkat bulunmadığını, kullarından güç yetiremeyecekleri şeyleri istemediğini açıklar. Kim bir hayır kazanırsa, yaptığı o hayrın sevabı kendisine aittir ve ondan hiçbir şey eksiltilmez. Kim de bir kötülük kazanırsa, işlediği kötülüğün cezası kendisine aittir; onun yükünü başka hiç kimse taşımaz.

Ardından Resûl'ün (s.a.v.) ve müminlerin duasını bildirir: "Rabbimiz! Unutur veya hata edersek bizi sorumlu tutma. Rabbimiz! Bizden öncekileri, zulümleri sebebiyle (Yahudiler gibi) sorumlu tuttuğun ağır yükleri ve katlanamayacağımız meşakkatleri bize yükleme. Bizi affet, bizi bağışla ve bize merhamet et. Sen bizim velimiz, sahibimiz ve yardımcımızsın. Öyleyse kâfirler topluluğuna karşı bize yardım et."

Ayetlerden Çıkarılan Dersler:

1) İman esaslarının yerleştirilmesi ve temel ilkelerinin açıklanması.

2) İmanın, teslimiyet ve itaate açılan bir anahtar olması; ayetin başında imanla nitelendirilmeleri, sonunda ise itaate cevap vermeleri.

3) Allah'ın kullarına olan merhameti; çünkü onlara ancak güç yetirebilecekleri şeyleri yüklemiş, sadece yapabildiklerinden hesaba çekecektir.

4) İnsanda eksiklik ve kusurun kaçınılmaz olması; bu sebeple ayetlerin af, mağfiret ve rahmet talebiyle sona ermesi.

Pazartesi: Hadis Sofrası

Faydalı bazı duaların zikri

İbn Ömer (r.a.) şöyle demiştir: Resûlullah (s.a.v.), sabaha çıktığında ve akşama girdiğinde şu sözleri hiç terk etmezdi: "Allah'ım! Senden dünya ve ahirette afiyet isterim. Allah'ım! Dinimde, dünyamda, ailemde ve malımda senden af ve afiyet isterim. Allah'ım! Ayıplarımı ört, korkularımı güvene çevir. Allah'ım! Beni önümden, arkamdan, sağımdan, solumdan ve üstümden koru. Azametine sığınırım ki altımdan helâk edilmeyeyim."[1148]

Açıklama:

Peygamberimiz (s.a.v.) Rabbine çok dua eder, O'na çokça yalvarırdı. Bu hadiste, Resûlullah'ın asla terk etmediği bazı dualar haber verilmektedir. "Akşamladığında" ifadesi, akşam vaktinin girmesini; "sabahladığında" ifadesi ise sabah vaktinin girmesini ifade eder.

"Allah'ım! Senden afiyet isterim" sözü; selamet, esenlik ve kurtuluş talebi demektir.

"Allah'ım! Senden af isterim" ifadesi; bağışlanma ve hoşgörü dilemek anlamındadır. "Dinimde ve dünyamda" sözü; hem dünya hem de ahiret işlerinde, "Ailemde" ifadesi; eşlerim, çocuklarım ve yakınlarım hakkında, "Malımda" ise; mallarım ve buna benzer rızık kapıları (iş, ticaret, alışveriş vb.) hakkında afiyet istemeyi kapsar.

"Allah'ım! Ayıplarımı ört" demek; kusurlarımı koru, gizle anlamındadır. "Korkularımı güvene çevir" ifadesi ise; beni korkutan her şeyden emin kıl, kalbimi huzura erdir demektir. "Korkular" kelimesinin çoğul gelmesi, insanı kuşatan korkuların çokluğuna işaret eder.

[1148] (Ebû Dâvûd, 5074)

“Allah’ım! Beni önümden, arkamdan, sağımdan, solumdan ve üstümden koru”; yani, bana gelebilecek her yönden beni muhafaza et. “Azametine sığınırım”; yani, azametine, gücüne ve kudretine iltica eder, sana sığınırım. “Altımdan helâk edilmekten”; yani, yerin dibine batırılmaktan yahut helâk olmaktan sana sığınırım.

Hadisten Çıkarılan Dersler:

1) Sabah ve akşam zikirlerinin önemi; zira bunlar -Allah’ın izniyle- Müslümanı kötülüklerden ve şeytanlardan korur.

2) Allah Teâlâ’ya tevekkül etmenin ve işleri O’na havale etmenin gerekliliği; Müslümanı ilgilendiren her hususta, hayır talebinde ve şerden korunmada.

3) Ayıpları ve kusurları örtmeye özen göstermenin önemi; kulun rezil olmaması için Allah’a dua etmesi.

4) Allah’ı zikretmenin, insanın korku, endişe ve hüznü için etkili bir tedavi oluşu.

Salı: Akide Sofrası

Sahâbe Arasındaki İhtilaf Konusunda Ehl-i Sünnet'in Görüşü

Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat'in, sahâbenin bir kısmı arasında meydana gelen ihtilaflar konusunda orta ve dengeli bir mezhebi vardır. Bu görüş şu esaslarda özetlenir:

Birinci esas: Sahâbe arasında meydana gelen olaylar hakkında konuşmaktan uzak dururlar, bunları anlatmayı ve bu konulara dalmayı terk ederler. Çünkü bu gibi meselelerde susmak selâmet yoludur. Bu, Yüce Allah'ın şu buyruğu doğrultusundadır: "Onlardan sonra gelenler şöyle derler: 'Rabbimiz! Bizi ve bizden önce imanla geçmiş olan kardeşlerimizi bağışla; iman edenlere karşı kalplerimizde kin bırakma. Rabbimiz! Şüphesiz sen çok şefkatli, çok merhametlisin.'"[1149]

İkinci esas: Bu konuda rivayet edilen haberleri titizlikle incelemek gerekir. Çünkü bu rivayetlerin bir kısmı düşmanları tarafından sahâbenin şöhretini zedelemek için uydurulmuş yalanlardır; bir kısmına ise eklemeler yapılmış, bazı kısımları çıkarılmış veya aslî şeklinden saptırılmıştır.

Üçüncü esas: Bu rivayetlerden sahih olanların -ki bunlar azdır- sahâbe için mazur görülecek durumlar olduğu bilinmelidir. Zira onlar ya isabet eden müctehidlerdir ya da hata eden müctehidlerdir. Nitekim Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Hâkim içtihat eder de isabet ederse iki ecir alır; içtihat eder de hata ederse bir ecir alır."[1150]

Dördüncü esas: Sahâbenin de insan olduğu, masum olmadıkları ve fert olarak hata edebilecekleri bilinmelidir. Ancak onların hatalarının pek çok kefareti vardır. Bunlardan bazıları: tevbe, cihad, fazilet ve hayırlarda öne geçmeleridir. Yüce Allah şöyle buyurur: "Şüphesiz iyilikler kötülükleri giderir."[1151]

[1149] (Haşr, 10)
[1150] (Buhârî 7352; Müslim 1716)
[1151] (Hûd, 114)

Bu sebeple sahâbenin hataları, onları küçümsemek veya onlara dil uzatmak için bir basamak hâline getirilemez. Nitekim Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Ashâbıma sövmeyin! Canımı kudret elinde tutan Allah'a yemin ederim ki, sizden biri Uhud Dağı kadar altın infak etse bile, onların birinin verdiği bir ölçeğe veya onun yarısına bile ulaşamaz."[1152]

[1152] (Buhârî 3673; Müslim 2540)

Çarşamba: Fıkıh Sofrası

Tavaf ve Sa‘yin Hükümleri

Tavafın Şartları:

1. Hadesten (abdestsizlikten) ve necasetten temiz olmak.
2. Avret yerini örtmek; avret yeri örtülmeden yapılan tavaf geçersizdir.
3. Tavafa Hacerü’l-Esved’den başlamak ve yine orada bitirmek.
4. Tavaf esnasında Kâbe’nin sol tarafta olması.
5. Tavafın Kâbe’nin dışında yapılması; Kâbe’nin içinde veya Hatîm (Hicr) içinde yapılan tavaf geçerli değildir, çünkü Hatîm Kâbe’dendir.
6. Tavafın yedi şavt olarak tamamlanması; daha azıyla sahih olmaz.
7. Şavtlar arasında ara vermeden peş peşe yapılması; namaz gibi kısa aralar zarar vermez.
8. Gücü yetiyorsa tavafı yürüyerek yapmak.

Tavafın Sünnetleri:

1. Her şavtın başında Hacerü’l-Esved’i istilâm etmek (dokunmak) ve mümkünse öpmek; bu mümkün değilse dokunup elini öpmek, bu da mümkün değilse eliyle işaret edip tekbir getirmek.
2. Tavafa başlarken şöyle demek: “Bismillâh, Allahu ekber. Allah’ım! Sana iman ederek, kitabını tasdik ederek, ahdine vefa göstererek ve Nebin Muhammed’in (Allah’ın salât ve selâmı onun üzerine olsun) sünnetine uyarak (tavaf ediyorum).”[1153]
3. Rükn-i Yemânî ile Hacerü’l-Esved arasında şu duayı okumak: “Rabbimiz! Bize dünyada iyilik ver, ahirette de iyilik ver ve bizi ateş azabından koru.”[1154]

[1153] (Taberânî, 1/157; Beyhakî, 5/79)
[1154] (Ebû Dâvûd, 1892)

4. İztıbâ (İdtibâ): Sağ omzun açık bırakılmasıdır. Bunun için ridânın (üst örtünün) iki ucu sol omuza konur, orta kısmı ise sağ koltuk altından geçirilir. Bu uygulama yalnızca kudüm tavafı ve umre tavafına mahsustur; ifâda ve vedâ tavafında yapılmaz.
5. Remel: Kudüm tavafı ve umre tavafının ilk üç şavtında yapılır. Remel; adımları birbirine yaklaştırarak hızlı yürümek demektir. Bu uygulama erkeklere mahsus bir sünnettir, kadınlar yapmaz. Başkalarına zarar vermemek şarttır.
6. Rükn-i Yemânî'yi istilâm etmek: El ile meshedilir (dokunulur), öpülmez. Eğer dokunmak mümkün olmazsa işaret edilmez.
7. Tavaftan sonra iki rekât namaz: Mümkünse Makam-ı İbrahim'in arkasında, değilse mescidin herhangi bir yerinde kılınır.
8. Tavaf namazından sonra: Mümkün olursa tekrar Hacerü'l-Esved'e dönülür ve istilâm edilir.

Sa'yin Şartları:

1. Sa'y, bir tavaftan sonra yapılmalıdır.
2. Sıralamaya riayet edilmesi; Safâ'dan başlayıp Merve'de bitirilmesi gerekir.
3. Sa'yin yedi şavt olması.
4. Safâ ile Merve arasındaki mesafenin tamamının kat edilmesi, eksik bırakılmaması.
5. Şavtlar arasında peş peşe yapılması; kısa aralar zarar vermez.
6. Gücü yetiyorsa sa'yin yürüyerek yapılması.

Sa‘yin Sünnetleri:

1. Safâ’ya kendi kapısından çıkarak gitmek.
2. Sa‘yi, tavaftan hemen sonra yapmak.
3. Hadesten ve necasetten temiz olmak.
4. Safâ ve Merve’ye her ulaştığında üzerlerine çıkmak.
5. Safâ ve Merve’ye her varıldığında kıbleye yönelmek, dua etmek, tekbir ve tehlil getirmek ve rivayet edilen sözleri söylemek.
6. İki yeşil işaret arasında hızlı yürümek; bu yalnızca erkeklere mahsustur, kadınlar yapmaz; çünkü kadınlardan istenen örtünmedir.

Bunların tamamının delili: Peygamberimizin (s.a.v.) fiilidir. Nitekim kendisinden şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir: “Hac ibadetlerinizi benden alın.”[1155]

[1155] (Müslim, 943/2)

Perşembe: Siyer Sofrası

Onun Peygamberliğinin Delilleri

Yemeğin onunla konuşması:

Amr'dan, Ebû Seleme'den rivayet edildiğine göre: Resûlullah (s.a.v.) hediyeyi kabul eder, sadakayı ise yemezdi. Hayber'de bir Yahudi kadın ona zehirlenmiş kızarmış bir koyun hediye etti. Resûlullah (s.a.v.) ondan yedi, sahâbîler de yediler. Sonra şöyle buyurdu: "Ellerinizi kaldırın; çünkü bu (koyun) bana onun zehirli olduğunu haber verdi." Bunun üzerine Ensâr'dan Bişr b. Berâ b. Ma'rûr vefat etti. Resûlullah (s.a.v.) Yahudi kadını çağırttı ve: "Bunu yapmana seni sevk eden neydi?" diye sordu. Kadın şöyle dedi: "Eğer sen bir peygambersen, yaptığım şey sana zarar vermez; eğer bir kralsan, insanları senden kurtarmak istedim." Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.) onun öldürülmesini emretti. Sonra, vefat ettiği hastalığında şöyle buyurdu: "Hayber'de yediğim o lokmanın acısını hâlâ hissediyorum."[1156]

Parmaklarının arasından suyun fışkırması:

Câbir (r.a.) şöyle dedi: Hudeybiye günü insanlar susamıştı. Resûlullah'ın (s.a.v.) önünde deriden küçük bir su kabı vardı. Ondan abdest aldı. Sonra insanlar onun yanına geldiler. Resûlullah (s.a.v.): "Ne oldu size?" buyurdu. Onlar: "Ey Allah'ın Resûlü! Senin önündeki sudan başka ne abdest alacak ne de içecek suyumuz var." dediler. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.) elini kabın içine koydu; su, parmaklarının arasından pınarlar gibi fışkırmaya başladı. Câbir dedi ki: "İçtik ve abdest aldık." Ben Câbir'e sordum: "O gün kaç kişiydiniz?" Şöyle dedi: "Yüz bin kişi olsaydık bile yeterdi; biz bin beş yüz kişiydik."[1157]

(Rakve): İçinden su içilen, deriden yapılmış küçük kap demektir.

[1156] (Ebû Dâvûd, 4512)
[1157] (Buhârî, 4152; Müslim, 1856)

Cumartesi: Sahâbîler Sofrası

Mus‘ab bin Umeyr (r.a.)

Adı ve doğumu:

O, Mus‘ab b. Umeyr b. Hâşim b. Abdimenâf el-Kureşî el-Bedrî’dir. Künyesi Ebû Abdullah’tır.

Hicretten 42 yıl önce Mekke’de doğmuş ve orada büyümüştür.

Hayatı ve faziletleri:

Mus‘ab (r.a.), zengin ve varlıklı anne-babanın yanında büyüdü. Hayatının ilk dönemlerini bir prens gibi, refah ve bolluk içinde yaşadı; en ince ve en pahalı elbiseleri giyer, en güzel ve en hoş kokularla kokulanırdı. Mekke, gençlik, güzellik, zenginlik ve naz bakımından onun gibisini tanımamıştı.

Ne var ki, Peygamber’in (s.a.v.) davetini öğrendiğinde, içinde bulunduğu nimetler onu hakikati kabul etmekten alıkoymadı. Dünya nimetleri, onu ahiret nimetlerini aramaktan engellemedi. Hemen Dârü’l-Erkam’da gizlice Müslüman oldu. Kavmi onun Müslüman olduğunu öğrenince, onu yakalayıp hapsettiler ve eziyet ettiler. Sa‘d b. Mâlik şöyle der: “Onu öyle bir hâlde gördüm ki, derisi yılan derisi gibi soyuluyordu. Yürüyemeyecek hâle gelmişti. Biz ona yayları uzatır, sonra da omuzlarımızda taşırdık.”[1158]

Bu hâliyle hapsedilmiş olarak kaldı, ta ki sahâbîlerle birlikte Habeşistan’a hicret edene kadar. Daha sonra Birinci Akabe Biatı’ndan sonra Medine’ye hicret etti. Resûlullah (s.a.v.), onu on iki nakiple birlikte, Medine halkına Kur’an’ı ve İslam’ın esaslarını öğretmesi için gönderdi. Böylece İslam’daki ilk elçi oldu. Daha sonra İkinci Akabe Biatı’nda Mekke’ye döndü. Onun vesilesiyle Sa‘d b. Muâz ve Useyd b. Hudayr Müslüman oldu.

[1158] (Siyarü A‘lâmi’n-Nübelâ, 1/148)

Mus‘ab (r.a.), Uhud Gazvesi’ne katıldı ve orada çok büyük bir kahramanlık gösterdi. Müslümanların sancağını taşıdı, onunla ileri atıldı. Savaş sırasında Übey b. Halef’in, Resûlullah’a (s.a.v.) yaptığı saldırıyı karşıladı ve Peygamber’i korumak için darbeyi üzerine aldı. Yaralı hâlde sancağı taşımaya devam ederek savaştı. Derken İbn Kamîe el-Leysî ona vurdu ve sağ kolunu kesti. Bunun üzerine sancağı sol eliyle aldı; onu da kesince Mus‘ab, sancağı iki kolunun üst kısmıyla göğsüne bastırdı. Bunun ardından İbn Kamîe onu mızrakla göğsünden vurdu ve Mus‘ab (r.a.) şehit oldu.

Resûlullah (s.a.v.), Uhud’dan dönerken Mus‘ab’ın yanından geçti, durdu ve onun için dua etti, ardından şu ayeti okudu: “Müminlerden öyle erkekler vardır ki, Allah’a verdikleri söze sadık kaldılar. Onlardan kimi adağını yerine getirip şehit oldu, kimi de beklemektedir. Onlar sözlerini asla değiştirmediler.”[11591160]

Mus‘ab (r.a.), vefatından sonra hiçbir mal ve eşya bırakmadı. Sadece bir parça nemire (çizgili kumaş) vardı. Onu kefenlemek istediklerinde, başını örttüklerinde ayakları açılıyor, ayaklarını örttüklerinde başı açılıyordu. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu: “Başını örtün, ayaklarının üzerine de izhir otu koyun.”[1161]

Habbâb (r.a.) şöyle der: “Biz, Allah’ın rızasını kazanmak için Resûlullah (s.a.v.) ile birlikte hicret ettik. Ecrimiz Allah’a ait oldu. İçimizden bazıları, ecirlerinden dünyada hiçbir şey almadan göçüp gittiler; onlardan biri de Mus‘ab b. Umeyr’dir.”[1162]

Vefatı:

Mus‘ab b. Umeyr (r.a.), hicretin üçüncü yılında, Uhud Gazvesi’nde, 40 yaşında şehit oldu.

[1159] (Ahzâb, 23)
[1160] (Târîhu’l-İslâm, 2/207)
[1161] (Buhârî, 4047)
[1162] (Buhârî, 1286; Müslim, 940)

Bilgilerini Test Et (52. Hafta)			Doğru cevap
Tefsir Sofrası	Soru: Şu ayet indiğinde: "İçinizdekini açığa vursanız da gizleseniz de Allah sizi onunla hesaba çeker…" Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem sahâbelerine ne söylemelerini emretmiştir?		**B**
	A) Yalnızca Allah'a iman ettik.	B) İşittik ve itaat ettik.	C) Allah'a tevekkül ettik.
Hadis Sofrası	Soru: Resûlullah (s.a.v.) şu duayı söylemeye devam ederdi: "Allah'ım! Senden dünya ve âhirette afiyet isterim. Allah'ım! Dinimde, dünyamda…"		**A**
	A) Sabahleyin ve akşamleyin.	B) Her farz namazdan sonra.	C) Yolculuğa çıktığında.
Akaid Sofrası	Soru: Ehl-i Sünnet'in sahâbeler arasındaki ihtilaf konusundaki görüşü nedir?		**B**
	A) Konuyu duygulardan uzak şekilde incelemeleri.	B) Aralarında meydana gelenler hakkında konuşmaktan kaçınmaları.	C) İnsanları bilinçlendirmek için meseleyi toplantılarda gündeme getirmeleri.
Fıkıh Sofrası	Soru: Sa'yin sünnetlerinden biri hangisidir?		**C**
	A) Yedi şavt olması.	B) Sa'y şavtları arasında ara vermemek.	C) Sa'yin, tavaftan hemen sonra yapılması.
Siyer Sofrası	Soru: Peygamberimizin (s.a.v.) parmakları arasından fışkıran sudan içip abdest alan sahâbelerin sayısı kaçtır?		**B**

	A) Dokuz yüz.	B) Bin beş yüz.	C) Üç bin.
Sahabe Sofrası	Soru: Mus‘ab b. Umeyr (r.a.) kim tarafından şehit edilmiştir?		**A**
	A) İbn Kamîe el-Leysî.	B) Vahşî b. Harb.	C) İkrime b. Ebî Cehil.

Bilimsel Kaynaklar Listesi
1)Teysîru'l-Kerîmi'l-Mennân fî Tefsîri Kelâmi'r-Rahmân – Şeyh Abdurrahman b. Nâsır es-Sa'dî
2)Eysaru't-Tefâsîr li-Kelâmi'l-Aliyyi'l-Kebîr – Şeyh Ebû Bekir el-Cezâirî
3)Muhtasar Tefsir – Tefsir Araştırmaları Merkezi yayını
4)Behcetü Kulûbi'l-Ebrâr ve Kurretü Uyûni'l-Ahyâr – Şeyh Abdurrahman b. Nâsır es-Sa'dî
5)ed-Durerü's-Seniyye Sitesi – Şeyh Alevî es-Sekkâf
6)Nebevî Hadisler Ansiklopedisi Sitesi
7)İslâm Akîdesine Kısa Bir Giriş (Nubze fî'l-Akîdeti'l-İslâmiyye) – Şeyh Muhammed b. Sâlih el-Useymîn
8)Kitap ve Sünnet Işığında Tevhidin Nuru ve Şirkin Karanlıkları – Dr. Saîd b. Ali b. Vehf el-Kahtânî
9)Kitâbü't-Tevhîd – Dr. Sâlih b. Fevzân el-Fevzân
10)el-Mulahhasu'l-Fıkhî – Dr. Sâlih b. Fevzân el-Fevzân
11)Kolaylaştırılmış Fıkıh (el-Fıkhu'l-Müyesser) – Prof. Dr. Abdullah b. Muhammed et-Tayyâr, Prof. Dr. Abdullah b. Muhammed el-Mutlak, Dr. Muhammed b. İbrâhim el-Mûsâ

12)İslâm Fıkhı Ansiklopedisi – Şeyh Muhammed b. İbrâhim b. Abdullah et-Tuveyrî
13)Kitap ve Sünnet Işığında Kolaylaştırılmış Fıkıh – Kral Fahd Mushaf Basım Kompleksi yayını
14)Sîretü'n-Nebeviyye – Ebû Muhammed Abdülmelik b. Hişâm el-Himyerî
15)el-Fusûl fî Sîreti'r-Resûl – Ebû'l-Fidâ İsmâil b. Ömer b. Kesîr ed-Dımeşkî
16)Hayru'l-Beriyye'nin Siyerinden Günlük Dersler – Ahmed el-Umrân
17)el-İsâbe fî Temyîzi's-Sahâbe – Hâfız Ahmed b. Ali b. Hacer el-Askalânî
18)Siyeru A'lâmi'n-Nübelâ – Şemsüddîn Muhammed b. Ahmed b. Osman ez-Zehebî
19)el-Bidâye ve'n-Nihâye – Ebû'l-Fidâ İsmâil b. Ömer b. Kesîr ed-Dımeşkî
20)Sıfatu's-Safve – Ebû'l-Ferec Abdurrahman b. Ali İbnü'l-Cevzî
21)Nebevî Hanenin Hanımlarının Biyografileri – Dr. Âişe Abdurrahman

Günlük Dersler Fihristi			
Birinci Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Fâtiha Sûresi	8
Pazartesi	Hadis sofrası	İslâm'ın Rükünlerinin Fazileti	10
Salı	Akide sofrası	İnsan İnancında Sapmanın Ortaya Çıkışı	11
Çarşamba	Fıkıh sofrası	Temizlik (Tahâret)	13
Perşembe	Siyer sofrası	Peygamberimizin (s.a.v.) İsmi, Nesebi ve Doğumu	14
Cumartesi	Sahabe sofrası	Ebû Bekir es-Sıddîk (r.a.)	15
İkinci Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	İhlâs Sûresi	20
Pazartesi	Hadis sofrası	İmana Sarılmanın Gerekliliği ve İstikrarın Fazileti	22
Salı	Akide sofrası	Hayata Dar (Sığ) Bakış Açısı	23

Çarşamba	Fıkıh sofrası	Suların Hükümleri	25
Perşembe	Siyer sofrası	Peygamberimizin (s.a.v.) Sütanneliği, Çocukluğu ve Gençliği	27
Cumartesi	Sahabe sofrası	Ömer b. Hattâb (r.a.)	29
Üçüncü Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Felak Sûresi	34
Pazartesi	Hadis sofrası	Dili ve Eli Korumak (Zarardan Sakınmak)	36
Salı	Akide sofrası	İslâm Dininin Özellikleri	37
Çarşamba	Fıkıh sofrası	Tuvalet Âdâbı	39
Perşembe	Siyer sofrası	Gençliği (s.a.v.)	41
Cumartesi	Sahabe sofrası	Osman b. Affân (r.a.)	42

Günlük Dersler Fihristi			
Dördüncü Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Nas Sûresi	46
Pazartesi	Hadis sofrası	Nifakın Alametlerinden	48
Salı	Akide sofrası	Akîde İlminin Değeri ve Konumu	50
Çarşamba	Fıkıh sofrası	Tuvalet İhtiyacını Giderirken Haram Olanlar ve Mekruh Olanlar	51
Perşembe	Siyer sofrası	Peygamberimizin (s.a.v.) Evliliği	53
Cumartesi	Sahabe sofrası	Ali bin Ebî Tâlib (r.a.)	54
Beşinci Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Kâfirûn Suresi	58
Pazartesi	Hadis sofrası	Allah'a karşı takvaya sarılmaya teşvik	60
Salı	Akide sofrası	Doğru Akîdenin Meyveleri	61

Çarşamba	Fıkıh sofrası	Fıtrat Sünnetleri	63
Perşembe	Siyer sofrası	Hacerü'l-Esved Olayı	65
Cumartesi	Sahabe sofrası	Abdurrahman bin Avf (r.a.)	66
Altıncı Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Nasr Sûresi	70
Pazartesi	Hadis sofrası	Hidayete davetin fazileti ve dalâlete davetin tehlikesi	72
Salı	Akide sofrası	"Lâ ilâhe illallah" Şehadeti	73
Çarşamba	Fıkıh sofrası	Misvak	75
Perşembe	Siyer sofrası	Hira Mağarası'nda Tehannüs (İnzivaya Çekilmesi)	77
Cumartesi	Sahabe sofrası	Talha bin Ubeydullah (r.a.)	78

Günlük Dersler Fihristi			
Yedinci Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Mesed Suresi	82
Pazartesi	Hadis sofrası	Dinde Fıkıh Sahibi Olmanın Fazileti	84
Salı	Akide sofrası	“Lâ ilâhe illallah” Şehadetinin Şartları	85
Çarşamba	Fıkıh sofrası	Abdest	87
Perşembe	Siyer sofrası	Vahyin Başlaması	89
Cumartesi	Sahabe sofrası	Zübeyr bin Avvâm (r.a.)	90
Sekizinci Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Kureyş Suresi	94
Pazartesi	Hadis sofrası	Faydalı Nebevî Tavsiyeler	96
Salı	Akide sofrası	“Muhammed Allah’ın Elçisidir” Şehadeti	98
Çarşamba	Fıkıh sofrası	Abdestin Farzları	100

Perşembe	Siyer sofrası	Gizli Davet Dönemi	102
Cumartesi	Sahabe sofrası	Sa‘d bin Ebî Vakkâs (r.a.)	103
Dokuzuncu Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Mâûn Suresi	108
Pazartesi	Hadis sofrası	Müslümanlara Zarar Vermekten Sakındırma	110
Salı	Akide sofrası	Resûlullah’ı (s.a.v.) Sevmenin Farz Oluşu	112
Çarşamba	Fıkıh sofrası	Abdestin Sünnetleri	114
Perşembe	Siyer sofrası	Açık Davet (Davetin Alenen Yapılması)	116
Cumartesi	Sahabe sofrası	Saîd bin Zeyd (r.a.)	117

Günlük Dersler Fihristi			
Onuncu Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Kevser Suresi	122
Pazartesi	Hadis sofrası	Güçlü Müminin Üstünlüğü	124
Salı	Akide sofrası	Resûlullah'a (s.a.v.) İtaatin Vacip Oluşu	126
Çarşamba	Fıkıh sofrası	Abdestte Yaygın Hatalar	128
Perşembe	Siyer sofrası	Kureyş'in Müslümanlara Eziyet Etmesi	130
Cumartesi	Sahabe sofrası	Ebû Ubeyde bin Cerrâh (r.a.)	132
On birinci Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Asr Suresi	136
Pazartesi	Hadis sofrası	Beş vakit namazın fazileti ve günahları silmesi	138
Salı	Akide sofrası	Peygamber Efendimiz'i (s.a.v.) aşırı yüceltmekten ve abartılı övgüden sakındırma	139

Çarşamba	Fıkıh sofrası	Abdesti bozan şeyler (Nâkızlar)	140
Perşembe	Siyer sofrası	Habeşistan'a Birinci Hicret	142
Cumartesi	Sahabe sofrası	Hatice bint Huveylid (r.â.)	144
On ikinci Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Hümeze Suresi	148
Pazartesi	Hadis sofrası	Ölümden Sonra Sevabı Devam Eden Ameller	150
Salı	Akide sofrası	Dini Bilginin Kaynakları	152
Çarşamba	Fıkıh sofrası	Meshin mestler üzerine yapılması	154
Perşembe	Siyer sofrası	Hamza ve Ömer'in (r.a.) İslâm'a girişi	156
Cumartesi	Sahabe sofrası	Sevde bint Zem'a (r.â.)	158

Günlük Dersler Fihristi			
On üçüncü Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Fil Suresi	162
Pazartesi	Hadis sofrası	Affetmeye ve tevazuya teşvik	164
Salı	Akide sofrası	İslam Akîdesinin Esasları	166
Çarşamba	Fıkıh sofrası	Gusül	168
Perşembe	Siyer sofrası	Kureyş'in Benî Hâşim ve Benî Muttalib'e uyguladığı boykot	170
Cumartesi	Sahabe sofrası	Âişe (r.â.)	171
On dördüncü Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Kāria Suresi	176

Pazartesi	Hadis sofrası	Zulümden sakındırma	178
Salı	Akide sofrası	Altı rüknün birincisi: Allah'a iman	180
Çarşamba	Fıkıh sofrası	Guslün Sıfatı ve Sargı Üzerine Mesh	182
Perşembe	Siyer sofrası	Habeşistan'a ikinci hicret	184
Cumartesi	Sahabe sofrası	Hafsa (r.â.)	185
On beşinci Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Tekâsür Suresi	190
Pazartesi	Hadis sofrası	Allah'ın nimetlerine şükretmenin gerekliliği	192
Salı	Akide sofrası	Allah'ın Rubûbiyetine İman	194
Çarşamba	Fıkıh sofrası	Teyemmüm	196
Perşembe	Siyer sofrası	Hüzün Yılı	198

Cumartesi	Sahabe sofrası	Zeyneb bint Huzeyme (r.â.)	199

On altıncı Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Zilzâl Suresi	202
Pazartesi	Hadis sofrası	Allah Teâlâ'nın kullarından baktığı yer	204
Salı	Akide sofrası	Allah'ın Ulûhiyetine İman	205
Çarşamba	Fıkıh sofrası	Beş Vakit Namaz	207
Perşembe	Siyer sofrası	Peygamberimizin (s.a.v.) Tâif'e Çıkışı	209
Cumartesi	Sahabe sofrası	Ümmü Seleme (r.â.)	210
On yedinci Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Âdiyât Sûresi	214
Pazartesi	Hadis sofrası	Anne-Babanın Rızasını Kazanmanın Gerekliliği ve Onların Gazabından Sakındırma	216
Salı	Akide sofrası	Allah'ın İsim ve Sıfatlarına İman	217
Çarşamba	Fıkıh sofrası	Namaz Vakitleri	219

Perşembe	Siyer sofrası	İsra ve Miraç	221
Cumartesi	Sahabe sofrası	Zeyneb bint Cahş (r.â.)	223
On sekizinci Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Kadir Suresi	228
Pazartesi	Hadis sofrası	Kalpleri ıslah eden özellikler	230
Salı	Akide sofrası	Meleklere İman	232
Çarşamba	Fıkıh sofrası	Namaza Yürürken Âdâblar	234
Perşembe	Siyer sofrası	Birinci Akabe Biatı	236
Cumartesi	Sahabe sofrası	Cüveyriye bint el-Hâris (r.â.)	238

Günlük Dersler Fihristi			
On dokuzuncu Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Beyyine Sûresi	242
Pazartesi	Hadis sofrası	Pazartesi ve Perşembe Günü Oruç Tutmanın Fazileti	244
Salı	Akide sofrası	Kitaplara İman	245
Çarşamba	Fıkıh sofrası	Namazın Rükünleri	247
Perşembe	Siyer sofrası	İkinci Akabe Biatı	249
Cumartesi	Sahabe sofrası	Meymûne bint Hâris (r.â.)	251
Yirminci Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Beyyine Suresi (2)	254
Pazartesi	Hadis sofrası	Vitir namazının fazileti	256
Salı	Akide sofrası	Peygamberlere iman	258

Çarşamba	Fıkıh sofrası	Namazın Vacipleri ve Sünnetleri	260
Perşembe	Siyer sofrası	Nebevî Hicrete Hazırlık	262
Cumartesi	Sahabe sofrası	Safiyye bint Huyayy (r.a.)	264
Yirmi birinci Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Tîn Suresi	268
Pazartesi	Hadis sofrası	Dargınlık ve Kin Beslemekten Sakındırma	270
Salı	Akide sofrası	Âhiret Gününe İman	272
Çarşamba	Fıkıh sofrası	Namazın Mekruhları	274
Perşembe	Siyer sofrası	Hicret	276
Cumartesi	Sahabe sofrası	Ümmü Habîbe (r.â.)	278

Günlük Dersler Fihristi			
Yirmi ikinci Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Alak Sûresi (1)	282
Pazartesi	Hadis sofrası	Allah'a Tevbenin Gerekliliği	284
Salı	Akide sofrası	Kadere İman	285
Çarşamba	Fıkıh sofrası	Namazda Yaygın Hatalar	287
Perşembe	Siyer sofrası	Medine'de Hayatın Yapıs	289
Cumartesi	Sahabe sofrası	Ebû Eyyûb el-Ensârî (r.a.)	291
Yirmi üçüncü Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Alak Suresi (2)	296
Pazartesi	Hadis sofrası	Kur'ân'ı Çokça Okumanın Fazileti	298
Salı	Akide sofrası	Kaderle İlgili Meseleler	300
Çarşamba	Fıkıh	Sehiv Secdesi (Sücutü's-Sehv)	302

	sofrası		
Perşembe	Siyer sofrası	Onun (s.a.v.) Medine'ye Girişi	304
Cumartesi	Sahabe sofrası	Ebû Zerr el-Gıfârî (r.a.)	306
Yirmi dördüncü Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Duhâ Suresi	310
Pazartesi	Hadis sofrası	Duanın Kabul Edilme Sebeplerinden	312
Salı	Akide sofrası	Gayba İman	313
Çarşamba	Fıkıh sofrası	Tilâvet ve Şükür Secdesi	315
Perşembe	Siyer sofrası	Büyük Bedir Gazvesi	317
Cumartesi	Sahabe sofrası	Ebû Mûsâ el-Eş'arî (r.a.)	320

Günlük Dersler Fihristi			
Yirmi beşinci Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	İnşirah (Şerh) Suresi	324
Pazartesi	Hadis sofrası	Müslümanı İlgilendirmeyen Şeylerle Meşguliyeti Terk Etmek	326
Salı	Akide sofrası	Şirkin Kavramı ve Kısımları	327
Çarşamba	Fıkıh sofrası	Cemaatle Namaz	329
Perşembe	Siyer sofrası	Benî Kaynukâ Gazvesi	331
Cumartesi	Sahabe sofrası	Ebû Hüreyre (r.a.)	333
Yirmi altıncı Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Şems Suresi	338
Pazartesi	Hadis sofrası	Çok konuşmanın, çok soru sormanın ve malı israf etmenin mekruh oluşu	340

Salı	Akide sofrası	Küçük Şirkin Bazı Şekilleri	342
Çarşamba	Fıkıh sofrası	İmamlık ve Cemaatle İlgili Hükümler	344
Perşembe	Siyer sofrası	Uhud Gazvesi	346
Cumartesi	Sahabe sofrası	Üsâme bin Zeyd (r.a.)	349
Yirmi yedinci Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Leyl Suresi	352
Pazartesi	Hadis sofrası	Dünya ve Âhiretin Hayırlarını Allah'tan İstemek	354
Salı	Akide sofrası	Şirki Geçersiz Kılan Deliller ve Burhanlar	355
Çarşamba	Fıkıh sofrası	Sünnet-i Revâtib (Farz Namazlara Bağlı Sünnetler)	357
Perşembe	Siyer sofrası	Benî Nadîr Gazvesi	359
Cumartesi	Sahabe sofrası	Üseyd bin Hudayr (r.a.)	361

Günlük Dersler Fihristi			
Yirmi sekizinci Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Beled Suresi	366
Pazartesi	Hadis sofrası	İmanın Fazileti ve Onun Üzerine Ölen Kimsenin Mükâfatı	368
Salı	Akide sofrası	Şirkin Zararları ve Sonuçları	369
Çarşamba	Fıkıh sofrası	Vitir Namazı	371
Perşembe	Siyer sofrası	Hendek (Ahzâb) Gazvesi	373
Cumartesi	Sahabe sofrası	Bilâl bin Rebâh (r.a.)	375
Yirmi dokuzuncu Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Fecr Sûresi	380

Pazartesi	Hadis sofrası	Namazda Huşûya Teşvik	382
Salı	Akide sofrası	Şirkin Sebepleri ve Vesileleri	384
Çarşamba	Fıkıh sofrası	Duha Namazı	386
Perşembe	Siyer sofrası	Benî Kurayza Gazvesi	387
Cumartesi	Sahabe sofrası	Ca‘fer bin Ebî Tâlib (r.a.)	389
Otuzuncu Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Fecr Suresi (2)	394
Pazartesi	Hadis sofrası	Zarar geldiğinde ölümü temenni etmeyi yasaklama	396
Salı	Akide sofrası	Küfür; Tanımı ve Türleri	398
Çarşamba	Fıkıh sofrası	Yasak Vakitler	400
Perşembe	Siyer sofrası	Rıdvan Biatı	402
Cumartesi	Sahabe sofrası	Hamza bin Abdülmuttalib (r.a.)	404

Günlük Dersler Fihristi			
Otuz birinci Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Gâşiye Suresi (1)	408
Pazartesi	Hadis sofrası	Allah'ı Zikretmenin Fazileti	410
Salı	Akide sofrası	Nifak; Tanımı ve Türleri	411
Çarşamba	Fıkıh sofrası	Cuma Namazı	413
Perşembe	Siyer sofrası	Hudeybiye Antlaşması	415
Cumartesi	Sahabe sofrası	Hâlid bin Velîd (r.a.)	417
Otuz ikinci Hafta			

Pazar	Tefsir sofrası	Ğâşiye Suresi (2)	422
Pazartesi	Hadis sofrası	Akraba ile İlişkiyi (Sıla-i Rahim) Sürdürmenin Fazileti	424
Salı	Akide sofrası	Dinde Bid‘at	425
Çarşamba	Fıkıh sofrası	Cuma’nın Sünnetleri	427
Perşembe	Siyer sofrası	Hayber Gazvesi	429
Cumartesi	Sahabe sofrası	Suheyb er-Rûmî (r.a.)	431
Otuz üçüncü Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	A‘lâ Suresi	436
Pazartesi	Hadis sofrası	Kişi Sevdiğiyle Beraberdir	438
Salı	Akide sofrası	Selefin Bid‘atler Karşısındaki Tavrı	440
Çarşamba	Fıkıh sofrası	Cenaze Namazı	442
Perşembe	Siyer sofrası	Mûte Gazvesi	444

Cumartesi	Sahabe sofrası	Cüleybîb (r.a.)	446

Günlük Dersler Fihristi			
Otuz dördüncü Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Târık Suresi (1)	450
Pazartesi	Hadis sofrası	Öfkeden Sakındırma	452
Salı	Akide sofrası	Bid‘atlerden Örnekler	453
Çarşamba	Fıkıh sofrası	Namazdan Sonra Okunan Zikirler	455
Perşembe	Siyer sofrası	Mekke’nin Fethi	457
Cumartesi	Sahabe sofrası	Zeyd bin Sâbit (r.a.)	459
Otuz beşinci Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Târık Suresi (2)	464

Pazartesi	Hadis sofrası	Kibrin Haram Kılınması	466
Salı	Akide sofrası	Kabir Ziyaretinin Kısımları	468
Çarşamba	Fıkıh sofrası	Zekât	469
Perşembe	Siyer sofrası	Huneyn Gazvesi	471
Cumartesi	Sahabe sofrası	Habbâb bin el-Eret (r.a.)	473
Otuz altıncı Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Burûc Suresi	478
Pazartesi	Hadis sofrası	Yeterli Geçim ve Kanaate Teşvik	480
Salı	Akide sofrası	Şefaat	481
Çarşamba	Fıkıh sofrası	Kâğıt Paraların Zekâtı	483
Perşembe	Siyer sofrası	Tâif Gazvesi	485
Cumartesi	Sahabe sofrası	Hubeyb bin Adiyy (r.a.)	487

Günlük Dersler Fihristi			
Otuz yedinci Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	İnşikâk Suresi (1)	490
Pazartesi	Hadis sofrası	İnsanlara merhamet etmeye teşvik	492
Salı	Akide sofrası	Tevessül	494
Çarşamba	Fıkıh sofrası	Zekât Ehli (Zekâtın Verileceği Kimseler)	496
Perşembe	Siyer sofrası	Tebük Gazvesi	498
Cumartesi	Sahabe sofrası	Zeyd bin Hârise (r.a.)	500

Otuz sekizinci Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	İnşikak Suresi (2)	504
Pazartesi	Hadis sofrası	İlim ve İnfakta Gıpta	506
Salı	Akide sofrası	Tevessül (2)	508
Çarşamba	Fıkıh sofrası	Borcun Zekâtı	510
Perşembe	Siyer sofrası	Heyetler Yılı	511
Cumartesi	Sahabe sofrası	Abdullah bin Mesud (r.a.)	513
Otuz dokuzuncu Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Mutaffifîn Suresi (1)	518
Pazartesi	Hadis sofrası	Casusluk ve Kin Beslemenin Yasaklanması	520
Salı	Akide sofrası	İstiâne ve İstigâse	521
Çarşamba	Fıkıh sofrası	Hisse Senetleri ve Gayrimenkulün Zekâtı	523
Perşembe	Siyer sofrası	Veda Haccı	525
Cumartesi	Sahabe sofrası	Sa‘d bin Ubâde (r.a.)	527

Günlük Dersler Fihristi			
Kırkıncı Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Mutaffifîn Suresi (2)	530
Pazartesi	Hadis sofrası	Dikim ve Ekim Yapmaya Teşvik	532
Salı	Akide sofrası	Teberrük (Uğur ve Bereket Arama)	533
Çarşamba	Fıkıh sofrası	Zekâtla İlgili Yaygın Hatalar	535
Perşembe	Siyer sofrası	Peygamberimizin (s.a.v.) Vefatı	537
Cumartesi	Sahabe sofrası	Sa‘d bin Muâz (r.a.)	539

Kırk birinci Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	İnfitâr Suresi	544
Pazartesi	Hadis sofrası	Güzel Ahlâkın Fazileti	546
Salı	Akide sofrası	Yasaklanmış Teberrük	547
Çarşamba	Fıkıh sofrası	Nafile (Gönüllü) Sadaka	549
Perşembe	Siyer sofrası	Onun Peygamberliğinin Delilleri	551
Cumartesi	Sahabe sofrası	Selman el-Fârisî (r.a.)	553
Kırk ikinci Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Tekvîr Suresi (1)	558
Pazartesi	Hadis sofrası	Sadakaya ve Güzel Söze Teşvik	560
Salı	Akide sofrası	Meşru Teberrük	562
Çarşamba	Fıkıh sofrası	Sadakanın Âdâbı	564
Perşembe	Siyer sofrası	Onun Peygamberliğinin Delilleri	566
Cumartesi	Sahabe sofrası	Seleme bin el-Ekva (r.a.)	568

Günlük Dersler Fihristi			
Kırk üçüncü Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Tekvîr Suresi (2)	572
Pazartesi	Hadis sofrası	İsraf ve Kibir Olmadan Malı Kullanmak	574
Salı	Akide sofrası	Allah'tan Başkası Üzerine Yemin Etmek	575

Çarşamba	Fıkıh sofrası	Oruç	577
Perşembe	Siyer sofrası	Onun Peygamberliğinin Delilleri	579
Cumartesi	Sahabe sofrası	Ubâde bin Sâmit (r.a.)	581
Kırk dördüncü Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Abese Suresi (1)	586
Pazartesi	Hadis sofrası	Müslümanın Müslüman Üzerindeki Hakları	588
Salı	Akide sofrası	Dinle alay etmenin hükmü	590
Çarşamba	Fıkıh sofrası	Oruç Tutulması Müstehap Olan Günler	592
Perşembe	Siyer sofrası	Onun Peygamberliğinin Delilleri	594
Cumartesi	Sahabe sofrası	Abbâs bin Abdülmuttalib (r.a.)	596
Kırk beşinci Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Abese Suresi (2)	600
Pazartesi	Hadis sofrası	Din Nasihattir	602

Salı	Akide sofrası	Gaybı Bildiğini İddia Etmek	604
Çarşamba	Fıkıh sofrası	Orucu Bozan Şeyler	606
Perşembe	Siyer sofrası	Onun Peygamberliğinin Delilleri	608
Cumartesi	Sahabe sofrası	Abdullah bin Abbas (r.a.)	609

Günlük Dersler Fihristi			
Kırk altıncı Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Nâziât Suresi (1)	614

Pazartesi	Hadis sofrası	Tesbih ve Hamdin Fazileti	616
Salı	Akide sofrası	Büyü (Sihir)	618
Çarşamba	Fıkıh sofrası	Hac ve Umre	620
Perşembe	Siyer sofrası	Onun Peygamberliğinin Delilleri	622
Cumartesi	Sahabe sofrası	Abdullah b. Ömer (r.a.)	624
Kırk yedinci Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Nâziât Suresi (2)	628
Pazartesi	Hadis sofrası	Kulu koruyan zikirlerden biri	630
Salı	Akide sofrası	Rukye (Şifa Amaçlı Okuma)	632
Çarşamba	Fıkıh sofrası	Hac ve Umrenin Mîkatları	634
Perşembe	Siyer sofrası	Onun Peygamberliğinin Delilleri	636
Cumartesi	Sahabe sofrası	Safvân bin el-Muattal (r.a.)	638

Kırk sekizinci Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Nebe Suresi (1)	642
Pazartesi	Hadis sofrası	Allah'ın Rahmetinin Genişliği ve Azabının Şiddeti	644
Salı	Akide sofrası	Muska (Temâim)	645
Çarşamba	Fıkıh sofrası	Hac ve Umre İçin İhrama Girmek	647
Perşembe	Siyer sofrası	Onun Peygamberliğinin Delilleri	649
Cumartesi	Sahabe sofrası	Ammâr bin Yâsir (r.a.)	651

Günlük Dersler Fihristi
Kırk dokuzuncu Hafta

Pazar	Tefsir sofrası	Nebe Suresi (2)	656
Pazartesi	Hadis sofrası	Allah hakkında güzel zan besleme emri	658
Salı	Akide sofrası	Devlet Başkanına (Ulü'l-emre) İtaat	659
Çarşamba	Fıkıh sofrası	İhram Yasakları	661
Perşembe	Siyer sofrası	Onun Peygamberliğinin Delilleri	663
Cumartesi	Sahabe sofrası	İmrân bin Husayn (r.a.)	665
Ellinci Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Nebe Suresi (3)	668
Pazartesi	Hadis sofrası	Musibetler Günahlara Kefarettir	670
Salı	Akide sofrası	Ehl-i Beyt'in Fazileti ve Onlara Karşı Görevlerimiz	671
Çarşamba	Fıkıh sofrası	İhram Yasaklarının Fidyesi	673
Perşembe	Siyer sofrası	Onun Peygamberliğinin Delilleri	675

Cumartesi	Sahabe sofrası	Amr bin el-Cemûh (r.a.)	676
Elli birinci Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Ayetü'l-Kürsî	680
Pazartesi	Hadis sofrası	Bakışı Korumak (Gözleri Harama Kısmak) Farzdır	682
Salı	Akide sofrası	Sahâbenin fazileti ve onlar hakkında inanılması gerekenler	684
Çarşamba	Fıkıh sofrası	Hac ve Umrenin Amelleri	686
Perşembe	Siyer sofrası	Onun Peygamberliğinin Delilleri	688
Cumartesi	Sahabe sofrası	Amr bin Âs (r.a.)	689
Elli ikinci Hafta			
Pazar	Tefsir sofrası	Bakara Suresi'nin Son Ayetleri	694
Pazartesi	Hadis sofrası	Faydalı bazı duaların zikri	697
Salı	Akide sofrası	Sahâbe Arasındaki İhtilaf Konusunda Ehl-i Sünnet'in Görüşü	699

Çarşamba	Fıkıh sofrası	Tavaf ve Sa‘yin Hükümleri	701
Perşembe	Siyer sofrası	Onun Peygamberliğinin Delilleri	704
Cumartesi	Sahabe sofrası	Mus‘ab b. Umeyr (r.a.)	705

تمت ترجمة الكتاب باللغة التركية على نفقة دليل بنت راشد بن سعيد غفر الله لها ولوالديها ولجميع المسلمين.

Bu kitap Türkçeye, Delil bint Raşid bin Said'in masraflarıyla tercüme edilmiştir. Allah onu, anne ve babasını ve tüm Müslümanları bağışlasın.